ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ - ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ - ΥΓΕΙΑ - ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ
Σάββατο 15 - Κυριακή 16 Αυγούστου 2009

www.kathimerini.com.cy

Έτος 10 ■ *Αρ. φύλλου 42*

Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

€ 1 (ΒΑΣΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ) - € 2.50 (ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ)

Πιέσεις ΗΠΑ για ελληνοτουρκικά

Η Ουάσινγκτον ενθαρρύνει διάλογο υπό τον φόβο θερμού επεισοδίου στο Αιγαίο

Σε μία κρίσιμη περίοδο για το Κυπριακό και με την ένταση στις ελληνοτουρκικές σχέσεις να αυξάνεται, οι Αμερικανοί κινούν και πάλι τα διπλωματικά νήματα, με στόχο την εξομάλυνση του κλίματος ανάμεσα σε Αθήνα και Άγκυρα. Με τη δεδηλωμένη ανησυχία της για φθινοπωριάτικο θερμό επεισόδιο στο Αιγαίο, η Ουάσινγκτον τονίζει ότι η βελτίωση του κλίματος θα είναι συμφέρουσα όχι μόνο για τις δύο χώρες, αλλά και για την ευρύτερη περιοχή.

Ανάλογες πυροσβεστικές κινήσεις έχουν προγραμματισθεί και από τον νέο γ.γ. του ΝΑΤΟ, Άντερς Φογκ Ράσμουσεν, ο οποίος βλέπει τη μεταξύ Αθηνών και Άγκυρας καχυποψία να πλήττει τη λειτουργικότητα της νοτιοανατολικής πτέρυγας της Συμμαχίας. Προς τούτο, ετοιμάζεται για συναντήσεις με Καραμανλή και Ερντογάν, περί τα τέλη αυτού του μήνα. **Σελ. 6**

Παναγία, η μεγάλη Μητέρα των πιστών

GETTY IMAGES / IDEAL IMAGE

Ακοίμητη και στοργική, η Παναγία Θεοτόκος Μαρία, Μεγάλη Μητέρα της Μεσογείου, αγναντεύει το Αιγαίο από τον οίκο της στο σύμπλεγμα ναών της Παραπορτιανής Μυκόνου. Το μελτέμι ταράζει το πέλαγος και δροσίζει προσκυνητές, περιηγητές, θαλασσοπόρους, παραθεριστές και εργαζομένους του Δεκαπενταύγουστου, στην κορυφαία στιγμή του καλοκαιριού, μια ημερομηνία γεμάτη πικρές μνήμες για τον Ελληνισμό και ειδικότερα για την Κύπρο.

Πρόστιμο μέχρι και € 50 εκατ. για καρτέλ

Αμφισβητούν τα ευρήματα της ΕΠΑ οι εταιρείες

Στα 50 εκατομμύρια ευρώ υπολογίζεται το μέγιστο διοικητικό πρόστιμο που θα κληθούν να καταβάλουν συνολικά οι τέσσερεις εταιρείες λιανικής πώλησης πετρελαιοειδών, εάν επιβεβαιωθούν τα ευρήματα της Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού (ΕΠΑ) ότι κατά το 2005 υπήρξε «τεχνητός περιορισμός του ανταγωνισμού» στη λιανική πώληση της βενζίνης 95 και 98 οκτανίων, καθώς και του πετρελαίου κίνησης χαμηλού θείου.

Παρά το γεγονός ότι δεν εντόπισε ρητή συμφωνία μεταξύ των τεσσάρων εταιρειών, η Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού κατέληξε στο εύρημα ότι υπήρξε οριζόντια σύμπραξη μεταξύ των εταιρειών Πετρολίνα, Ελληνικά Πετρέλαια, Exxon Mobil και Lukoil, με σκοπό να αντικαταστήσουν «συνειδητά τους κινδύνους του ανταγωνισμού με μια πρακτική συνεργασίας μεταξύ τους». Εκπρόσωποι των εταιρειών πετρελαιοειδών, με δηλώσεις στην «Κ», απορρίπτουν τα ευρήματα της Επιτροπής περί ύπαρξης τεχνητού περιορισμού του ανταγωνισμού και επιφυλάσσονται να απαντήσουν αρμοδίως εντός του χρονικού περιθωρίου που προβλέπει ο νόμος.

Η ΕΠΑ αναφέρεται στις «αντίξοες συνθήκες» κάτω από τις οποίες διεξήχθη η εν λόγω έρευνα, ψέγει το πρόβλημα της υποστελέχωσης της υπηρεσίας, ενώ αναφέρεται και στο γεγονός ότι μέλος της συμμετείχε «παράνομα» στην Επιτροπή. **Οικονομική, σελ. 5**

Δύο δίκες, μια απόφαση για την «Ήλιος»

4 χρόνια από την τραγωδία

Ως αφετηρία δικαιοσύνης βλέπουν οι συγγενείς των θυμάτων του Γραμματικού τη δίκη ενώπιον του Κακουργιοδικείου που αρχίζει στις 17 του Σεπτέμβρη στη Λευκωσία. Κατά τις τελευταίες ημέρες, πάντως, ξύπνησαν και πάλι οι φόβοι για ατιμωρησία, λόγω νομικών κωλυμάτων, που έχουν να κάνουν με τη δικαστική διαδικασία που βρίσκεται σε εξέλιξη στην Ελλάδα. Τη στιγμή που ο βοηθός γενικός εισαγγελέας, Άκης Παπασάββας, δεν άφηνε το παραμικρό ενδεχόμενο παρέκκλισης από την πορεία της δίκης, ο πρόεδρος των συγγενών, Νικόλας Γιασουμή, έστελνε ξεκάθαρη προειδοποίηση: «Αν η διαδικασία δεν οδηγήσει πουθενά, δεν θα διστάσουμε να βγούμε δημόσια και να ζητήσουμε την ανάληψη ευθυνών». **Σελ. 4**

Βήματα επαναπροσέγγισης των εταίρων

Κυριάκος Κενεβέζος: Λάθος τώρα οι επαφές με Δημοκρατικό Συναγερμό

Προς εκτόνωση φαίνεται να βαίνει η κρίση στις σχέσεις του ΔΗΚΟ με την κυβέρνηση. Οι δύο πλευρές κάνουν δειλά βήματα επαναπροσέγγισης και διαπιστώνουν πως, παρά τις διαφορές και τη δυσπιστία, υπάρχει περιθώριο συγκλίσεων. Το ΔΗΚΟ φέρεται πάντως αποφασισμένο να διεκδικήσει πιο αποτελεσματική συμμετοχή του στη διαμόρφωση των κυβερνητικών αποφάσεων, αναμένοντας από τον Πρόεδρο Χριστόφια να κάνει την επόμενη κίνηση στις αρχές Σεπτεμβρίου. Το ΑΚΕΛ, ευελπιστώντας πως σύντομα θα παρέλθει το ψυχρό κλίμα, νουθετεί το ΔΗΚΟ να είναι επιφυλακτικό στις συναγερμικές «λυκοφιλίες». Σε συνέντευξη στην «Κ», ο γ.γ. του ΔΗΚΟ, Κυριάκος Κενεβέζος, δηλώνει ότι είναι λάθος να γίνονται τώρα συζητήσεις για επαφές με τον ΔΗΣΥ. Επίσης, εντοπίζει σφάλματα στη διαχείριση του Κυπριακού και δηλώνει ότι το ΔΗΚΟ έπρεπε να είχε αντιδράσει πιο σθεναρά σε ζητήματα που τέθηκαν στο τραπέζι των συνομιλιών. **Σελ. 5, 7**

Η ζωή έσβησε τις ελπίδες του '89

Τον Ιανουάριο του 1989, η ζωή έμοιαζε να κυλάει με τους συνήθεις ρυθμούς στο σοβιετικό μπλοκ της Ευρώπης. Μέχρι το τέλος του χρόνου, ωστόσο, είχε αναποδογυρίσει ο κόσμος. Το 1989 ήταν η χρονιά των εξεγέρσεων. Εξεγέρσεων αναίμακτων, με εξαίρεση εκείνη της Ρουμανίας. Σήμερα, 20 χρόνια μετά, όσοι συμμετείχαν σ' εκείνες τις επαναστάσεις θα έχουν ανάμικτα αισθήματα, καθώς το όραμά τους για έναν ιδανικό συνδυασμό των αγαθών του καπιταλισμού και του κομμουνισμού αποδείχθηκε πλάνη. **Σελ. 19**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Δικαίωση

Είναι βαριά η ευθύνη της πολιτείας έναντι των συγγενών των θυμάτων της αεροπορικής τραγωδίας στο Γραμματικό να ικανοποιήσει το περί δικαίου αίσθημα, είναι ταυτόχρονα τεράστιο και το χρέος που έχει έναντι του συνόλου των πολιτών της, ότι παραμένει ο θεματοφύλακας των δικαιωμάτων τους, με κυρίαρχο όλων, του δικαιώματος στη ζωή. Τέσσερα χρόνια μετά την τραγωδία που έντυσε στα μαύρα δεκάδες οικογένειες σε Κύπρο και Ελλάδα, ο λόγος ασφαλώς ανήκει στη Δικαιοσύνη, η οποία θα κληθεί να αποφανθεί στη βάση των ευρημάτων που έχει ενώπιόν της από τις αρμόδιες διωκτικές αρχές. Ωστόσο, η πολιτεία (στην προκειμένη περίπτωση η Νομική Υπηρεσία) οφείλει να διασφαλίσει ότι η απονομή της δικαιοσύνης σε καμιά περίπτωση δεν θα απειληθεί από νομοτυπικά κενά, όπως είναι η παράλληλη δίκη σε Κύπρο και Ελλάδα, ή οποιαδήποτε άλλα, που θα προκαλέσουν – αντί να ικανοποιήσουν – το περί δικαίου αίσθημα.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟΝ «ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ» ΤΗΣ «Κ»

ΚΩΣΤΑΣ ΚΟΥΤΣΟΚΟΥΜΝΗΣ

«Ας αναλύσουν μόνοι τους το γιατί»

Ο πρόεδρος της ΚΟΠ χαρακτηρίζει αόριστη και ανυπόστατη την κριτική που του έγινε, όμως εμφανίζεται έτοιμος να συζητήσει με τα σωματεία που στήριξαν τον Κρις Γεωργιάδη.

ΚΟΠΕΓΧΑΓΗ-ΑΠΟΕΛ

Διαβάζοντας το παιχνίδι του «Πάρκεν»

Τα δυνατά και τα τρωτά σημεία των Δανών. Μια ανάλυση των παικτών και του συλλόγου. Στοίχημα η άμυνα για τον ΑΠΟΕΛ.

ΟΜΟΝΟΙΑ

Απογοήτευση, αλλά όχι πανικός

Οι βεβιασμένες κινήσεις είναι κακός σύμβουλος και αυτό το ξέρουν καλά στο «τριφύλλι», όπου σκέφτονται να ενισχύσουν περαιτέρω το ρόστερ με μπακ, ίσως και επιθετικό.

ΣΤΙΒΟΣ

Γερμανικό νούμερο για την Εθνική

Ο Κυριάκος Ιωάννου αποτελεί την προσωποποίηση των ελπίδων της Κύπρου στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα του Βερολίνου, που ξεκινάει σήμερα. Τετραμελής η εκπροσώπησή μας.

kathimerini.com.cy/sport Κάθε μέρα, κάθε λεπτό ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤ ΜΑΝΤΟΦ

Από τη χλιδή στη φυλακή

Η άνοδος, η πτώση, τα διάσημα θύματα και η χλιδάτη ζωή του ανθρώπου που έστησε τη μεγαλύτερη στα χρονικά του οικονομικού εγκλήματος «πυραμίδα» των 65 δισεκατομμυρίων δολαρίων, και η κάθειρξή του για 150 χρόνια. Εκεί όπου σήμερα… σκαλίζει επιγραφές για ελάχιστα σεντ. **Στο περιοδικό «Κ»**

kathimerini.com.cy
Κάθε μέρα, κάθε λεπτό

ΣΗΜΕΡΑ

Ο Τούρκος φωτογράφος Εργκίν Κονούκσεβερ μιλάει στην «Κ»

«Φωτογράφισα συλλήψεις, εκτελέσεις και ταφές Ε/κυπρίων»

Αδυσώπητα είναι τα ερωτήματα για την τύχη των εκατοντάδων φωτογραφιών, ντοκουμέντων της τουρκικής εισβολής του '74, του Τούρκου πολεμικού απεσταλμένου Εργκίν Κονούκσεβερ, ο οποίος ακολουθούσε κατά πόδας τα κατοχικά στρατεύματα. Ο Κονούκσεβερ, στις 14 Αυγούστου 1974, πιάστηκε αιχμάλωτος από Ε/κ στρατιώτες και έτσι στα χέρια της ε/κ πλευράς περιήλθαν 15-16 φιλμ, όλα με φωτογραφίες από την προέλαση του τουρκικού στρατού, συλλήψεις αιχμαλώτων και, όπως λέει ο ίδιος στην «Κ», εκτελέσεις και ταφές Ε/κ. Επισήμως διασώζονται μόνο εκείνες οι πέντε-έξι φωτογραφίες – σύμβολα με τα πέντε παλληκάρια επί γονάτων με τα χέρια ψηλά. Τώρα, συγγενείς των αγνοουμένων, οργισμένοι απαιτούν να μάθουν ποιοι πήραν τα φιλμ και γιατί εξαφανίστηκαν τα ντοκουμέντα, ενώ γίνεται σαφές ότι τέτοιο φωτογραφικό υλικό, εάν όντως υπάρχει, θα αποτελούσε μοναδικό πειστήριο για καταδίκη της Τουρκίας για εγκλήματα πολέμου. **Σελ. 3**

ΕΛΛΑΔΑ

«Όχι» Καραμανλή σε πρόωρες εκλογές

Ημέρες κρίσιμων αποφάσεων είναι οι τρέχουσες για τον πρωθυπουργό της Ελλάδας, Κώστα Καραμανλή, καθώς περιορίζονται τα χρονικά περιθώρια για την οριστικοποίηση του πολιτικού του σχεδιασμού, ενόψει της παρουσίας του στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης. Παρά τις περί του αντιθέτου εισηγήσεις συνεργατών του, απορρίπτει το ενδεχόμενο των πρόωρων εκλογών τον Σεπτέμβριο, ενώ αρνητικός φέρεται επίσης στην προοπτική ανασχηματισμού. **Σελ. 15**

ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ Σελ. 6, 9

Το στρατηγικό βάθος της τουρκικής διπλωματίας

Γράφει η τέως υπουργός Εξωτερικών **ΕΡΑΤΩ ΚΟΖΑΚΟΥ ΜΑΡΚΟΥΛΛΗ**

Οι συνέπειες της ενεργειακής συνεργασίας Ρωσίας-Τουρκίας

Του **ΘΑΝΟΥ Π. ΝΤΟΚΟΥ**

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΕΙΔΙΚΩΝ

Φοβούνται ακόμα υποτροπή της ύφεσης

Ο νομπελίστας Πολ Κρούγκμαν πιστεύει ότι οι ΗΠΑ απέφυγαν μια δεύτερη μεγάλη ύφεση. Ωστόσο, διακεκριμένοι οικονομολόγοι, όπως οι Τζ. Στίγκλιτζ και Ν. Ρουμπίνι, αλλά και μεγαλοεπενδυτές, εκτιμούν ότι η οικονομία των ΗΠΑ και, κατά συνέπεια και η παγκόσμια, δεν θα αποφύγουν μια δεύτερη υποτροπή στην ύφεση. Ενδιάμεσα βρίσκονται οι εκτιμήσεις της FED. **Οικονομική, σελ. 7**

ΠΑΝΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Η λογοτεχνία ως άσκηση αυτοαποκάλυψης

Ο πολυβραβευμένος θεατρικός συγγραφέας και λογοτέχνης Πάνος Ιωαννίδης με το νέο του αυτοβιογραφικό διήγημα «Αμερική '62 de profundis» επαναβιώνει τις διαδρομές της νεανικής του ηλικίας στην Αμερική της δεκαετίας του '60. Σήμερα πια θεωρεί ότι με αυτό του το βιβλίο εκείνος απογυμνώνεται οριστικά, προσκαλώντας τον αναγνώστη σε ένα ταξίδι ανακάλυψης των βαθύτερων επιθυμιών που επιμελώς κρύβει εντός του ο καθένας μας. **Τέχνες και Γράμματα, σελ. 23**

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Η θαυματουργή εικόνα της Παναγίας

Το όραμα μιας μοναχής, η πανούκλα στην Τήνο και τα δύσκολα χρόνια του '21

Του **ΤΑΚΗ ΚΑΜΠΥΛΗ**

Ο Άγγλος περιηγητής και αρχαιολόγος Τζέιμς Μπεντ επισκέφθηκε την Τήνο δύο φορές, στις αρχές της δεκαετίας του 1880. Είχε ήδη αποκτήσει την ιδιαίτερη συμβολική ανάγνωση (κυρίως εθνική) που έως ένα βαθμό διατηρείται μέχρι σήμερα. «Σε κάθε κλάδο της θρησκευτικής ζωής», έγραψε, «η θρησκευτική τάση των σύγχρονων Ελλήνων είναι σήμερα όπως και στην εποχή που έγραψε γι' αυτούς ο Απόστολος Παύλος, ότι είναι πολύ προληπτικοί, πολύ αφοσιωμένοι στους αμέτρητους θεούς της χώρας τους. Εν ολίγοις, η φύση της εν λόγω χώρας, πάλαι ποτέ εστίας του πολυθεϊσμού, παραμένει ακόμα απαράλλαχτη».

Ο Μπεντ είδε – και περιέγραψε – αυτά που οραματίστηκαν και (μέχρις ενός βαθμού) έχτισαν οι πατέρες του «νεοελληνικού διαφωτισμού». Μάλιστα, ο Άγγλος περιηγητής θα πλειοδοτήσει: «(...) Ο Έλληνας που πηγαίνει σήμερα στην Τήνο είναι απευθείας απόγονος του Έλληνα που πήγαινε στην κοντινή Δήλο για να λατρέψει, πριν από 2.000 χρόνια, τους θεούς του».

Πιστός στο κλίμα της εποχής του, ο Μπεντ, όπως και η πλειονότητα των περιηγητών του 18ου και 17ου αιώνα, όφειλε να ανακαλύψει αυτή την «ιστορική-φυλετική» συγγένεια. Αλλά δεν ήταν και ανυποψίαστος. Ενώ λοιπόν θα μιλήσει για τον σημαντικό ρόλο της ορθόδοξης θρησκείας στην απελευθέρωση της Ελλάδας, παρ' όλα αυτά περιγράφει τον προσκυνηματικό τόπο ως «ένα έξυπνο και καλοστημένο σχέδιο για την καθιέρωση μιας θαυματουργής Παναγίας στο κέντρο της Ελλάδας». Κι ο ίδιος ανέφερε άλλωστε πως στο προσκύνημα της εικόνας συνάντησε Έλληνες από τις «ελεύθερες αλλά και τις οθωμανοκρατούμενες περιοχές».

Τήνος, «το νησί με τις χίλιες εκκλησιές». Πολλές από αυτές είναι αφιερωμένες στην Παναγία. Γιατί όμως η συγκεκριμένη ιερή εικόνα θεωρείται θαυματουργός και ξεχωρίζει από τις υπόλοιπες;

Το ερώτημα

Το 1995, στην Τήνο, ήταν αφιερωμένες στην Παναγία οι 83 από τις 514 ορθόδοξες εκκλησίες και οι 43 από τις 208 καθολικές. Το ερώτημα που απασχόλησε αρκετούς ιστορικούς και ανθρωπολόγους ήταν, γιατί η συγκεκριμένη εικόνα απέκτησε την αίγλη ανάμεσα σε πολλές, επίσης μεγάλης αξίας και εξίσου «θαυματουργές».

Μία εξήγηση προέρχεται από τη συγκυρία. Την εικόνα οραματίστηκε η μοναχή Πελαγία το καλοκαίρι του 1822, αλλά την βρήκε ένας κάτοικος από το Φαλατάδο στις 30 Ιανουαρίου του 1823. Τη χρονιά εκείνη ήδη διαφαίνονταν οι μεγάλες δυσκολίες της Ελληνικής Επανάστασης και η «θαυματουργή εικόνα» θεωρήθηκε τότε και σημάδι της Παναγίας για να βοηθήσει την απελευθέρωση. Πιθανόν και να διευκόλυνε επίσης τις σχέσεις των εξεγερμένων. Είναι γνωστό πως οι (πολυπληθείς) καθολικές κοινότητες των νησιών του Αιγαίου δεν ήταν και από την πρώτη στιγμή δίπλα στους επαναστατημένους. Η εύρεση της ορθόδοξης εικόνας ενίσχυσε τη θέση των αντόπιων ορθοδόξων και συνέδεσε στενά τα νησιά με το ελληνικό κράτος. Μάλιστα για δεκαετίες ήταν κοινή η πεποίθηση πως «η εικόνα βρέθηκε ταυτόχρονα με την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης». Πιο ισχυρή στον χρόνο αποδεικνύεται η πεποίθηση περί θαυμάτων που συνοδεύει την ιστορία της εικόνας από την αρχή της. Με τη λύτρωση από επιδημία πανώλους, η οποία μάλιστα είχε «προβλεφθεί» από τη μοναχή Πελαγία.

Και στην Καθολική Εκκλησία

Η Παναγία δεν είναι η κυρίαρχη μόνο στην ορθόδοξη παράδοση. Όπως αναφέρει η ανθρωπολόγος Jill Dubisch («Το θρησκευτικό προσκύνημα στην Ελλάδα», εκδόσεις ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ) και στην Καθολική Εκκλησία οι θαυματουργές εικόνες είναι αφιερωμένες στην Παναγία, ενώ η πολιτική τους χρήση συνεχίστηκε μέχρι τα τέλη του 20ού αιώνα με την «Παρθένο των Κόντρας» από έναν αντισαντινίστα επίσκοπο στη Νικαράγουα! Το πολιτικό και εθνικιστικό κομμάτι της συγκεκριμένης ανάγνωσης ολοκληρώθηκε σχετικά πρόσφατα με τη δημιουργία ενός ακόμη προσκυνήματος: της εικόνας της Παναγίας Σουμελά. Αυτό ουσιαστικά επισημοποιήθηκε στις 15 Αυγούστου 1987 με το προσκύνημα του τότε πρωθυπουργού της Ελλάδας, Ανδρέα Παπανδρέου – σε μία περίοδο που οι σχέσεις της κυβέρνησής του με την Εκκλησία ήταν ιδιαίτερα κακές. Στοχεύοντας επίσης στη δεξαμενή ψήφων των ποντιακής καταγωγής, αλλά και των «επαναπατριζόμενων» Ποντίων, ανέδειξε – όπως είχε συμβεί ακριβώς έναν αιώνα πριν – μια άλλη εικόνα, όπου ο εθνικός συμβολισμός προϋποθέτει τον θρησκευτικό.

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Μια δεύτερη προδοσία

Πρόκειται για έγκλημα πολέμου, δεν υπάρχει η παραμικρή αμφιβολία. Ο λόγος για την εν ψυχρώ εκτέλεση των πέντε Ε/κ στρατιωτών κοντά στο Τζιάος στις 14 Αυγούστου 1974. Όπως πρόκειται και για έγκλημα πολέμου ο βαρύς τραυματισμός, το ίδιο βράδυ, του ανταποκριτή του ΑΝΚΑ Τούρκου δημοσιογράφου Αντέμ Γιαβούζ στην αυλή του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας, όπως αποκαλύπτεται τώρα στη δική μας κοινή γνώμη, αν και αυτός πέθανε στο νοσοκομείο των Αδάνων. Αυτά είναι διαπιστωμένα εγκλήματα, για τα οποία κάποιος, συγγενής, οικείος ή και το κράτος, μπορεί να προσφύγει στα αρμόδια δικαστήρια.

Μέγιστο όμως έγκλημα, το οποίο δύσκολα μπορεί να ταξινομηθεί σε μια από τις γνωστές για τη δικαιοσύνη κατηγορίες, είναι εκείνο που διεπράχθη από την Κυπριακή Δημοκρατία εναντίον πολλών ελληνοκυπριακών και τουρκοκυπριακών οικογενειών, των αγνοουμένων της σύγχρονης κυπριακής ιστορίας, αρχής γενομένης από το 1963 μέχρι και το 1974. Το να γνωρίζει το κράτος ότι ένα άτομο δεν αγνοείται, αλλά ότι είναι νεκρό, και να αποφεύγει να ενημερώσει την οικογένειά του είναι έγκλημα. Θα έπρεπε, όλους όσοι διαχειρίστηκαν άμεσα ή έμμεσα το συγκεκριμένο ζήτημα – πλην ελαχίστων – να τους ανάγκαζε να ζήσουν για λίγο μέσα στην τραγικότητα που περιβάλλει τις ψυχές και τα σώματα των γονέων, των συζύγων, των παιδιών και των αδελφών των αδικοχαμένων εκείνων πλασμάτων. Μια ζωή σε ένα μισοσκόταδο πόνου, αγωνίας και ψυχικής οδύνης, η παράταση της οποίας οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στην τρέλα. Κι αν κάτι μάς έσωσε ως κοινωνία από το σύνδρομο μιας μαζικής παράνοιας, ήταν το γεγονός ότι ο ιστός της οικογένειας στην Κύπρο είναι ακόμα ισχυρός και τα πλάσματα, ακουμπώντας το ένα στον ώμο του άλλου, άντεξαν.

Όμως – κι αυτό είναι γεγονός αδιάψευστο – από το 1999, όταν άρχισε η διαδικασία των εκταφών στα κοιμητήρια Λακατάμιας και Κωνσταντίνου και Ελένης και ταυτοποιήθηκαν τα λείψανα 188 ανθρώπων, οι συγγενείς των αγνοουμένων ακούνε τσάμπα και βερεσέ τις δηλώσεις πολιτικών και παρατρεχαμένων παραγόντων για καταγγελία της Τουρκίας στο Συμβούλιο της Ευρώπης και αλλαχού. Κι αυτό απλά γιατί δεν εμπιστεύονται πλέον κανένα. Τούτο ενισχύθηκε και με τις εκταφές και ταυτοποιήσεις, που άρχισαν από το 2005 και συνεχίζονται μέχρι σήμερα, με αποκορύφωμα την περίπτωση των πέντε του Τζιάους στη φωτογραφία-σύμβολο. Ο Τούρκος φωτορεπόρτερ Εργκίν Κονούκσεβερ, ο άνθρωπος που τράβηξε εκατοντάδες φωτογραφίες από την προέλαση του κατοχικού στρατού και συνελήφθη με όλο το υλικό ανά χείρας στις 14 Αυγούστου 1974, έδωσε, όπως προκύπτει, τρεις φορές κατάθεση για τα πέντε παλληκάρια που εκτελέστηκαν. Μια σε στρατιωτικούς του ΓΕΕΦ το 1974, μια στα Ηνωμένα Έθνη το 1990 και μια στη Διερευνητική Επιτροπή Αγνοουμένων το 2005. Και στις τρεις είχε πει ότι οι πέντε Ε/κ στρατιώτες εκτελέστηκαν μετά τη σύλληψή τους. Κι όμως, ουδείς των αρμοδίων ένιωσε την υποχρέωση να ενημερώσει τις οικογένειες των πέντε.

Το ερώτημα όμως είναι, ποιος δίνει σε έναν αξιωματικό του στρατού ή σε έναν κρατικό αξιωματούχο το δικαίωμα να μην ενημερώσει τη μάνα ότι το παιδί της σκοτώθηκε και να την κρατεί σε μια παρατεταμένη εγκληματική αγωνία για τρεισήμισι δεκαετίες; Είναι δυνατόν ένα συντεταγμένο κράτος να αδιαφορεί μπροστά σε ένα τέτοιο έγκλημα; Ή μήπως το κράτος μας ήταν ο μεγαλύτερος αυτουργός αυτού του εγκλήματος;

Κύριε Πρόεδρε της Δημοκρατίας, επειδή θεωρούμε ότι είστε έντιμος άνθρωπος, ερωτούμε αν έχετε πρόθεση να διατάξετε έρευνα για το πού κατέληξαν οι φωτογραφίες-τεκμήρια που τράβηξε ο Τούρκος φωτορεπόρτερ και έπεσαν στα χέρια της ε/κ πλευράς. Ακόμα, σε περίπτωση που ήδη γνωρίζετε την απάντηση, αν έχετε πρόθεση, να το πείτε δημοσίως, να μάθουμε κι εμείς ποιοι είναι οι κύριοι που εγκληματήσαν σε βάρος των συγγενών των αγνοουμένων ειδικά και του λαού μας γενικότερα, σε βαθμό μάλιστα που το έγκλημα να αγγίζει τα όρια μιας δεύτερης προδοσίας.

paraschosa@kathimerini.com.cy

Σχολιάστε στο www.kathimerini.com.cy

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή: **ΜΙΧΑΛΗΣ Ν. ΚΑΤΣΙΓΕΡΑΣ**

49 χρόνια πρίν στην «Κ» *17.VIII.1960*

Η ΚΥΠΡΟΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ: Λευκωσία, 16. – Ἀπὸ τῆς 2ας πρωϊνῆς τῆς σήμερον ἡ Κύπρος, μετὰ μίαν τρισχιλιετῆ πολυκύμαντον ἱστορίαν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγνώρισε κατακτήσεις καὶ ὑποδουλώσεις, μὲ σύντομα διαλείμματα ἐλευθέρου ἑλληνικοῦ βίου, ἀπέκτησε τὴν ἀνεξαρτησίαν της. Ἡ χθεσινὴ ἱστορικὴ ἡμέρα ὑπῆρξε πράγματι ἡμέρα ἑορτασμοῦ καὶ πανηγύρεως, παρὰ τὴν πικρίαν τὴν ὁποῖα ἐδοκίμαζε μερὶς τῶν Κυπρίων, ὅτι οἱ ἀγῶνες των δὲν ἔδωσαν τὴν ὁλοκληρωτικὴν ἐθνικὴν ἀποκατάστασιν. Ἡ χαρά, ὅμως, διὰ τὴν ἀνάκτησιν τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν, μὲ τὴν ἐξάλειψιν τοῦ τελευταίου ἴχνους τῆς μέχρι χθὲς ὑποδουλώσεως τῆς νήσου εἰς τοὺς Ἄγγλους καὶ τὴν ὁποίαν ἐσυμβόλιζεν ἡ ἀναχώρησις τοῦ τελευταίου Βρεταννοῦ κυβερνήτου τῆς νήσου, σὲρ Χιοὺ Φοὺτ μετὰ τῆς οἰκογενείας του ἐπεσκίαζε πᾶσαν ἄλλην σκέψιν.

Ἐν ἐπισήμῳ τελετῇ πράγματι ἐγένετο σήμερον τὴν πρωΐαν ἡ ἐγκαθίδρυσις τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Χιλιάδες λαοῦ ἐξ ὅλων τῶν πόλεων τῆς Κύπρου κατέκλυσαν τὴν Λευκωσίαν, ἵνα παρακολουθήσουν τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς πρώτης ἐλευθέρας Κυπριακῆς Κυβερνήσεως καὶ ὅπως χαιρετίσουν καὶ ἐπευφημήσουν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸν πρῶτον πρόεδρον τῆς ἐλευθέρας Κυπριακῆς Πολιτείας Ἀρχιεπίσκοπον Μακάριον. Δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ὑπὸ χειροκροτήματα, ἐνθουσιώδεις ζητωκραυγὰς καὶ ἑορταστικὰς ἐκδηλώσεις τῶν μαζῶν εἶδε τὸ φῶς ἡ πρώτη ἀνεξάρτητος Κυπριακὴ Δημοκρατία. Ἡ πόλις ἔπλεε κυριολεκτικῶς εἰς τὰ ἑλληνικὰ χρώματα καὶ ἐγνώρισε μίαν τῶν μεγαλυτέρων λαϊκῶν συγκεντρώσεων. Αἱ μεγάλαι πλατεῖαι τῆς Λευκωσίας εἶχον κατακλυσθῆ ὑπὸ τεραστίων πινακίδων, τὰς ὁποίας ἔφερον πλήθη λαοῦ καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀνεγράφοντο συνθήματα ὡς: «Ζήτω ἡ Κυπριακὴ Δημοκρατία», «Ζήτω ἡ ἀνεξάρτητος Κύπρος», «Ζήτω ἡ Κύπρος», «Ζήτω ὁ Μακάριος», «Ζήτω ἡ 16η Αὐγούστου» κ.λπ. Ἡ τελετὴ τῆς ἀνακηρύξεως ἐγένετο περὶ τὰς πρῶτας πρωϊνὰς ὥρας. [...] Μετὰ τὴν ὑπογραφὴν πρῶτος ὡμίλησεν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος. «Εἶμαι εὐτυχής, εἶπε, διότι εἰς ἐμὲ ἔλαχεν ὁ κλῆρος νὰ ἐκπροσωπήσω κατὰ τὴν ἱστορικὴν ταύτην ὥραν τὴν πατρίδα καὶ νὰ ὑπογράψω ἐκ μέρους τοῦ ἑλληνοκυπριακοῦ λαοῦ τὴν ἐπίσημον πρᾶξιν, διὰ τῆς ὁποίας ἡ Κύπρος καθίσταται ἀνεξάρτητος χώρα. [...]»

ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ

The New York Times

36 ώρες στη μαγευτική Τουλούμ του Μεξικού

Της **PENELOPE GREEN**

Παρότι η μαγευτική παραλία της Τουλούμ στη μεξικανική χερσόνησο του Γιουκατάν είναι γνωστή για τα κέντρα γιόγκα, ακόμη και όσοι αδιαφορούν για τον ανατολικό διαλογισμό θα βρουν εκεί πράγματα να κάνουν και να δουν. Ο σύγχρονος τρόπος ζωής έχει επικρατήσει και στην Τουλούμ, όπου ο επισκέπτης μπορεί να βρει μεγάλη ποικιλία διεθνούς κουζίνας από πλειάδα διάσημων σεφ.

Παρασκευή

4 μ.μ. Μποέμικη ατμόσφαιρα

Ξεκινήστε τη διαμονή σας με ένα μασάζ στο Ocho Tulum, ένα από τα νεότερα «οικολογικά ξενοδοχειακά συγκροτήματα». Το μασάζ γίνεται σε ειδικά διαμορφωμένη βεράντα με θέα στον Κόλπο του Μεξικού. Από εκεί, περάστε μία βόλτα από τη Casa Violeta. Πρόκειται για ευρηματικά διακοσμημένη καλύβα, με εξαίρετο ψάρι και μοναδική θέα.

Σαββατο

11 π.μ. Στο γαλάζιο

Δροσιστείτε στο Gran Cenote, σε απόσταση είκοσι λεπτών από την Τουλούμ. Η λέξη «τσενότε» προέρχεται από τη γλώσσα των Μάγιας και σημαίνει «ευεξία». Στις σπηλιές της περιοχής, ρέει γλυκό νερό, όπου μπορείτε να κολυμπήσετε για να γλιτώσετε από τον καυτό ήλιο. Αφού απολαύσετε το τυπικό γεύμα της Κεντρικής Αμερικής, το «σεβίτσε» (ψάρι ψημένο στον φούρνο με λαχανικά), περπατήστε μέχρι τα ερείπια.

3 μ.μ. Αρχαίο λιμάνι

Σκαρφαλωμένα σε λόφο πάνω από την Καραϊβική, τα αρχαία της Τουλούμ -του λιμανιού της αυτοκρατορίας των Μάγιας- θα σας δώσουν την ευκαιρία να γνωρίσετε την τέχνη των Μάγιας, χωρίς να εξουθενωθείτε, όπως συμβαίνει στις γιγάντιες πυραμίδες της Τσικέν Ιτσά.

Η παραλία της Τουλούμ στη μεξικανική χερσόνησο του Γιουκατάν.

5 μ.μ. Σύγχρονη αγορά

Κάντε τη βόλτα σας κατά μήκος της κεντρικής οδού της Τουλούμ και απολαύστε την κακόγουστη -αλλά χαριτωμένη- σύγχρονη λαϊκή τέχνη του Μεξικού. Στη μέση των τουριστικών καταστημάτων θα βρείτε το μικρό και μοδάτο ξενοδοχείο Ginger, με μπαρ στη βεράντα και καλά ποτά.

8 μ.μ. Μόνο ιταλικό

Μην παραλείψετε να απολαύσετε το δείπνο σας στο εστιατόριο Posada Margherita, όπου ο ιδιοκτήτης Αλεσάντρο Καροτσίνο θα σας εξηγήσει τι τον έφερε στην Τουλούμ και τι τον κράτησε εκεί για πάντα. Μην παραλείψετε να δοκιμάσετε τα χειροποίητα ζυμαρικά του Αλεσάντρο, αλλά μην προσπαθήσετε να παρέμβετε στο μενού του.

Κυριακή

10 π.μ. Χαιρετισμοί

Ακολουθήστε την «παράδοση» της Τουλούμ και των ρεκτών της γιόγκα επισκεπτών της και πάρτε ένα μάθημα γιόγκα στο στούντιο Amansala. Συμμορφωθείτε με τις συμβουλές της ιδιοκτήτριας Μελίσα Πέρλμαν και κάντε ένα λασπόλουτρο. Η κ. Πέρλμαν θα σας καλύψει από το κεφάλι μέχρι τις πατούσες με κίτρινη λάσπη και μέλι, προτού σας οδηγήσει στο δροσερό νερό για να ολοκληρώσετε την εμπειρία σας με λίγη ώρα διαλογισμό.

Χρήσιμες πληροφορίες

Πού θα μείνετε:
Las Ranitas (www.lasranitas.com), Ocho Tulum (www.ochotulum.com, 998-282-8399).

Τι θα κάνετε:
Ocho Tulum (52-998-282-8399, www.ochotulum.com), Casa Violeta (52-1-984-879-0294, www.casavioletatulum.com), Ginger (Avenida Tulum, 52-1-984-116-4033), Posada Margherita (52-1-984-801-8493, www.posadamargherita.com), Amansala (52-998-185-7428, www.amansala.com), Maya Tulum (888-515-4580, www.mayatulum.com), Mar Caribe Beach Center, Paraiso Beach Club.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας «Η Καθημερινή» Α.Ε. - Έκδοση Εντύπων - Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης»

Πρόεδρος Δ.Σ.: ΚΩΣΤΑΣ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗΣ ▪ Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΔΗΣ ▪ Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ ▪ Αρχισυντάκτης: ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
Υπεύθυνος Οικονομικού: ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΕΡΣΙΑΝΗΣ ▪ Υπεύθυνος Καλλιτεχνικού: ΚΩΣΤΑΣ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ ▪ Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Εκδότης: ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΑΡΚΑΓΙΑΝΝΗΣ ▪ Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ ▪ Διεύθυνση συντάξεως: ΝΙΚΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑΣ - ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΛΛΙΤΣΗΣ - ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ

«Τα φιλμ είχαν συλλήψεις και εκτελέσεις των Ελλήνων»

Ο Τούρκος φωτογράφος Εργκίν Κονούκσεβερ, που κατέγραψε την εισβολή, μιλάει στην «Κ»

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΡΑΣΧΟΥ**

Βασανιστικά ερωτήματα εγείρονται για την τύχη εκατοντάδων φωτογραφιών, ντοκουμέντων της τουρκικής εισβολής του '74, που μάλιστα τραβήχτηκαν από το χέρι του Τούρκου πολεμικού απεσταλμένου Εργκίν Κονούκσεβερ, ο οποίος ακολουθούσε κατά πόδας τα κατοχικά στρατεύματα. Ο Κονούκσεβερ, στις 14 Αυγούστου 1974, πιάστηκε αιχμάλωτος από Ελληνοκύπριους στρατιώτες και έτσι στα χέρια της ελληνοκυπριακής πλευράς περιήλθαν 15–16 φιλμ, όλα με φωτογραφίες από την προέλαση του τουρκικού στρατού, καταλήψεις χωριών, συλλήψεις αιχμαλώτων και, όπως λέει ο ίδιος στην «Κ», εκτελέσεις και ταφές Ελληνοκυπρίων. Κι όμως, επισήμως, διασώζονται μόνο εκείνες οι πέντε - έξι φωτογραφίες–σύμβολα με τα πέντε παλικάρια «στα γόνατα και με τα χέρια ψηλά». Τώρα, συγγενείς των αγνοουμένων και οι συμπολεμιστές τους, οργισμένοι, απαιτούν να μάθουν ποιοι πήραν τα φιλμ και γιατί εξαφανίστηκαν τα ντοκουμέντα, κάνοντας λόγο για δεύτερη προδοσία...

Ερωτήματα για την τύχη των εκατοντάδων φωτογραφιών, ντοκουμέντων της τουρκικής θηριωδίας

Ο Τούρκος φωτογράφος δηλώνει στην «Κ» ότι απαθανάτισε τη σύλληψη, την εκτέλεση και την ταφή των πέντε στρατιωτών. Ο Ελληνοκύπριος λοχίας, ο οποίος τον συνέλαβε το 1974, μαρτυρεί ότι μηχανές και φιλμ εστάλησαν από τον ίδιο στο Γενικό Επιτελείο (ΓΕΕΦ). Ο επαγγελματίας που εμφάνισε τα φιλμ δηλώνει ότι του τα πήγε εκεί έφεδρος αξιωματικός. Ο έφεδρος λέει ότι τα παρέδωσε σε αξιωματικό στο ΓΕΕΦ, ο οποίος όμως αρνείται ότι πήρε ποτέ στα χέρια του τέτοιο υλικό. Οι αποκαλύψεις για τις φωτογραφίες έλαβαν τα τελευταία 24ωρα μορφή χιονοστιβάδας, η οποία είναι απρόβλεπτο τι ή ποιους θα παρασύρει ή και διασύρει.

Μετά την ενημέρωση, πριν από μια εβδομάδα, των οικογενειών των Αντωνάκη Κορέλλη, Παναγιώτη Νικολάου, Γιάννη Παπαγιάννη, Χριστόφορου Σκορδή και Φίλιππου Χατζηκυριάκου, από τη Διερευνητική Επιτροπή Αγνοουμένων (ΔΕΑ), ότι τα λείψανά τους βρέθηκαν σε πηγάδι και με τη δημοσιότητα που δόθηκε σε Κύπρο, Ελλάδα και Τουρκία, στην επιφάνεια έρχονται συγκλονιστικά στοιχεία που συνηγορούν στο ότι: Το κραυγαλέο έγκλημα πολέμου της Τουρκίας έχει και μια σκοτεινή πτυχή που χάνεται στην αδιαφάνεια, κρατικών, στρατιωτικών και ενίοτε πολιτικών γραφείων της Κυπριακής Δημοκρατίας. Αποτέλεσμα ήταν να κρατηθούν οι συγγενείς αγνοουμένων στο σκοτάδι για 35 ολόκληρα χρόνια και τώρα, με τις εκταφές–ταυτοποιήσεις, να αποκαλύπτεται ότι κάποιοι που γνώριζαν, αντί να ενημερώσουν τις οικογένειες, επέλεγαν να κρατούν το ζήτημα «ανοικτό», για λόγους που κανένα εθνικό συμφέρον μπορεί να δικαιολογήσει.

Η διαταγή ήταν να πάνε στο ΓΕΕΦ

Ηταν απόγευμα της 14ης Αυγούστου, λέει στην «Κ» ο έφεδρος τότε λοχίας, Παύλος Βωνιάτης. «Από το πρωί είχε ξεκινήσει η προέλαση των τουρκικών αρμάτων κι εμείς ταμπουρωμένοι ανταλλάσσαμε πυρά με τα τουρκικά φυλάκια στην περιοχή Μπάτα στη Λευκωσία, περιμένοντας ότι θα έρχονταν ελληνικά αεροπλάνα. Το απόγευμα λίγο μετά τις πέντε, είδα ένα αυτοκίνητο με τουρκική σημαία να έρχεται ολοταχώς προς το φυλάκιο. Αρχίσαμε να πυροβολούμε μέχρι που σταμάτησε μπροστά στο φυλάκιο. Ηταν πράσινο σκούρο βαν με το τιμόνι στα αριστερά, ένδειξη ότι ήταν από Τουρκία. Το κεφάλι του οδηγού φάνηκε να γέρνει μπροστά. Αμέσως ακούσαμε γυναίκες να ουρλιάζουν και φάνηκαν δύο άσπρα μαντίλια. Φώναξα να μην πυροβολήσουν άλλο γιατί υπάρχουν γυναικόπαιδα. Κατέβηκε ο φωτογράφος, ο οποίος έφερε μεγάλο τραύμα στη δεξιά ωμοπλάτη και φαινόταν να προεξέχει όλο το κόκαλο (το «μήλο») του ώμου του. Τους βάλαμε να κάτσουν στην πίσω βεράντα του σπιτιού-φυλακίου και τους δώσαμε να πιουν κρύο νερό. Αγγλιστί είπα στον φωτορεπόρτερ να πει στις γυναίκες να σταματήσουν να κλαίνε και δεν πειράζουμε αμάχους. Μετά τηλεφώνησα στον λοχαγό και τον ενημέρωσα. Σε μισή περίπου ώρα έστειλε τεθωρακισμένο όχημα και τους πήρανε. Στον συνοδηγό έδωσα μια τσάντα με τον φωτογραφικό εξοπλισμό του Κονούκσεβερ και τα φιλμ και του είπα ότι η διαταγή ήταν να τα πάει στο ΓΕΕΦ. Μετά κάποιες μέρες είδα να δημοσιεύονται στην εφημερίδα «Η Μάχη», του Νίκου Σαμψών, οι γνωστές πλέον φωτογραφίες και είπα «να οι φωτογραφίες που συλλάβαμε», διότι ήξερα ότι στο ΓΕΕΦ υπήρχαν άνθρωποι του Σαμψών» (ο πρόεδρος της πραξικοπηματικής κυβέρνησης που εγκατέστησε η Χούντα).

Ο μυστηριώδης έφεδρος αξιωματικός

Το μεσημέρι της περασμένη Τετάρτης, στο μεσημβρινό ειδησεογραφικό μαγκαζίνο της τηλεόρασης του ΡΙΚ, το οποίο αναλώθηκε σχεδόν εξ ολοκλήρου στο συγκεκριμένο ζήτημα, έκανε τηλεφωνική παρέμβαση ο στρατηγός ε.α. Γιώργος Μαυρουδής, ο οποίος είπε ότι εκείνο το βράδυ στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας είχαν καταλήξει δύο πολεμικοί ανταποκριτές από την Τουρκία. Την ίδια μέρα η «Χουριέτ», επικαλούμενη τον Κονούκσεβερ, έγραψε ότι ο Αντέμ Γιαβούζ του πρακτορείου ΑΝΚΑ πυροβολήθηκε και σκοτώθηκε στον κήπο του νοσοκομείου, ενώ στην «Κ», ο Κονούκσεβερ διευκρινίζει ότι ο συνάδελφός του πέθανε στο νοσοκομείο των Αδάνων.

Την ίδια στιγμή, αποκαλύπτεται ότι προς τα τέλη Αυγούστου 1974, στο φωτογραφικό εργαστήριο του Χρίστου Γιάγκου παρουσιάστηκε ένας Ελληνοκύπριος έφεδρος αξιωματικός (το όνομα του οποίου κατέχουμε) και ζήτησε να του εμφανίσουν τα φιλμ. Ο Γιάγκου δήλωσε σχετικά στην «Κ»: «Δεν ήταν συμβατικά φιλμ αλλά σλάιντς Agfa. Είπα στον αξιωματικό ότι με την αγορά των σλάιντς δίνεται και σχετική απόδειξη για την εμφάνισή τους από το εργοστάσιο και καλά θα ήταν να τα εμφανίσουν εκεί. Μου είπε πως θα πληρώσει όσο χρειάζεται για να τα εμφανίσω εγώ. Πήγα και αγόρασα ένα amateur kid της Agfa και τα εμφάνισα παρουσία του αξιωματικού. Ηταν τέσσερα ή πέντε φιλμ των 36 σλάιντς. Μόλις τέλειωσα, τα πήρε κι έφυγε. Μετά μερικές ημέρες είδα τις φωτογραφίες να δημοσιεύονται στην εφημερίδα "Η Μάχη". Ο έφεδρος εκείνος αξιωματικός είχε και τις φωτογραφικές μηχανές του Τούρκου ρεπόρτερ και ενδεχομένως να τις έχει μέχρι σήμερα». Στο ερώτημά μας κατά πόσον είδε και κάδρα με νεκρούς στα σλάιντς, ο Χρίστος Γιάγκου μάς απάντησε ότι ήταν διάφορες φάσεις της τουρκικής επέλασης με πολύ κόσμο, αλλά δεν θυμάται να είδε νεκρούς, εξάλλου, σημείωσε, δεν του δόθηκε χρόνος να παρατηρήσει λεπτομερώς τα κάδρα.

Ο Εργκίν Κονούκσεβερ πάνω σε τουρκικό άρμα μάχης το '74, ζωσμένος με τις φωτογραφικές μηχανές του.

Το βράδυ της Τετάρτης, στο κεντρικό δελτίο ειδήσεων, το ΡΙΚ μετέδωσε ρεπορτάζ του δημοσιογράφου Νίκου Κέττηρου, ο οποίος συνομίλησε, όπως ανέφερε, με τον τότε έφεδρο αξιωματικό και ο οποίος, χωρίς να δεχθεί να αποκαλύψει το όνομά του, είπε ότι τα εμφανισμένα φιλμ, όπως τα πήρε από το εργαστήρι του Χρίστου Γιάγκου, τα παρέδωσε σε αξιωματικό στο ΓΕΕΦ. Ο αξιωματικός, ο οποίος βρίσκεται εν αποστρατεία και είναι πολύ γνωστός στην κυπριακή κοινωνία, όταν κλήθηκε από τον δημοσιογράφο να του πει σχετικά με τα φιλμ, αρνήθηκε πως πήρε ποτέ στα χέρια του τέτοιες φωτογραφίες…

Με φωτογραφική μηχανή κρεμασμένη στο λαιμό και κινηματογραφική στο αριστερό του χέρι, ο Κονούκσεβερ απαθανατίζεται πάνω σε καταληφθέν ελληνικό άρμα.

Τουρκοκύπριοι εκτέλεσαν τους αιχμαλώτους

Μετά τις αποκαλύψεις για τους πέντε στρατιώτες, εντοπίσαμε στην Κωνσταντινούπολη τον 70χρονο σήμερα Τούρκο φωτορεπόρτερ Εργκίν Κονούκσεβερ, ο οποίος εργαζόταν τότε για την εφημερίδα Γκιουναϊντίν και τον ρωτήσαμε τα παρακάτω:

– Κύριε Κονούκσεβερ, πώς συλληφθήκατε;

– Ερχόμουν με αυτοκίνητο σε ένα τόπο κοντά στην Πράσινη Γραμμή, μας πυροβόλησαν και χτυπήθηκε ο οδηγός. Το αυτοκίνητο σταμάτησε. Κάποιος φώναξε να βγούμε έξω. Ηταν ένας Ελληνοκύπριος στρατιώτης με αυτόματο. Κατέβηκα. Ημουν τραυματισμένος. Εκαμα δύο βήματα και κάποιος άλλος με χτύπησε στην πλάτη. Μου πήραν τις φωτογραφικές μηχανές και όλα τα φιλμ. Τις δημοσίευσαν και τις δημοσιεύουν ακόμα, αλλά όχι όλες.

– Πόσες φωτογραφίες είχατε βγάλει;

– Είχα τραβήξει 15 με 16 κασέτες (σλάιντς) και είχα και τρεις μηχανές. Τα πήραν όλα. Μετά εμφάνισαν τα φιλμ που έβγαλα εγώ. Πριν από μερικά χρόνια ήρθα στην Κύπρο και μίλησα με τα Ηνωμένα Εθνη (με τη ΔΕΑ).

– Πότε σας κάλεσαν;

– Πρέπει να είναι 5-6 χρόνια τώρα. Με ρώτησαν αν εγώ τράβηξα τις φωτογραφίες, που έβγαλαν από φάκελο και μου έδειξαν, και τους απάντησα καταφατικά. Ρώτησαν μετά «τι απέγιναν τούτοι οι άνθρωποι;» και τους είπα ότι τους σκότωσαν αγωνιστές. Ο τουρκικός στρατός τους παρέδωσε στους αγωνιστές κι εκείνοι τους εκτέλεσαν.

– Αγωνιστές όταν λέτε, εννοείτε Τουρκοκύπριοι;

– Ναι, Τουρκοκύπριοι. Δεν είχε καμιά σχέση ο τουρκικός στρατός.

– Εσείς φωτογραφίσατε και τα πέντε άτομα όταν δολοφονούνταν;

– Ναι. Και αυτά υπάρχουν στις φωτογραφίες εκείνες, που τράβηξα.

– Τους φωτογραφίσατε και όταν τους έθαβαν;

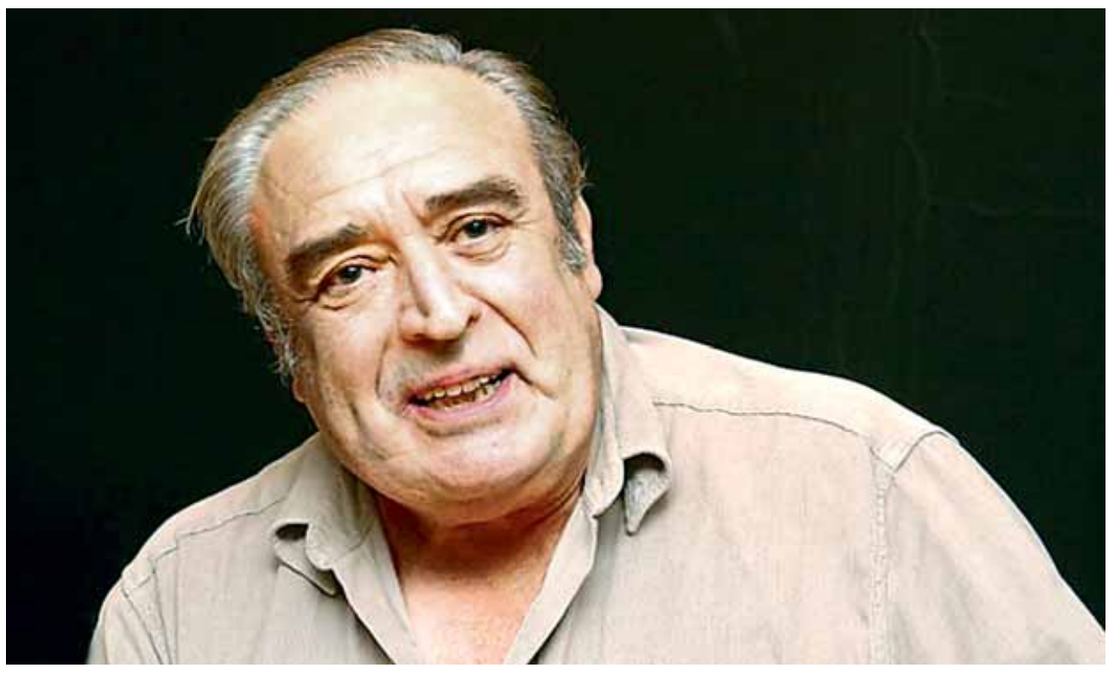

Σήμερα, στα 70 του, ο Τούρκος φωτορεπόρτερ Εργκίν Κονούκσεβερ ζει στην Κωνσταντινούπολη. Για το περιστατικό του 1974, λέει: «Οι φωτογραφίες θα έπρεπε να είχαν δοθεί σε μένα. Δεν γίνεται να κατάσχονται οι φωτογραφίες και οι φωτογραφικές μηχανές ενός δημοσιογράφου».

Ο τουρκικός στρατός παρέδιδε τους Ελληνοκυπρίους στους Τουρκοκυπρίους

– Ναι, και όταν τους σκότωναν και όταν τους έθαβαν. Αλλά εκείνες τις φωτογραφίες δεν τις δημοσίευσαν ποτέ εκείνοι που πήραν τα φιλμ.

– Δηλαδή βγάλατε φωτογραφίες και όταν τους έριχναν στο πηγάδι;

– Δεν ξέρω για πηγάδι. Ετάφησαν, αλλά δεν ρίφθηκαν σε πηγάδι. Ετάφησαν σε χώρο ανοιχτό, στο χωράφι.

– Πού είδατε δημοσιευμένες τις φωτογραφίες σας για πρώτη φορά;

– Πρώτη φορά δημοσιεύθηκαν στην εφημερίδα London Times, πριν από 35 χρόνια, μάλιστα με αναφορά στο όνομά μου. Το ρεπορτάζ έλεγε ότι οι φωτογραφίες του Εργκίν Κονούκσεβερ θα ρίξουν φως στην ιστορία. Χρησιμοποίησαν μία φωτογραφία και μιαν άλλη έδωσαν σε αμερικανικό πρακτορείο. Οι φωτογραφίες θα έπρεπε να είχαν δοθεί σε μένα. Δεν γίνεται να κατάσχονται οι φωτογραφίες και οι φωτογραφικές μηχανές ενός δημοσιογράφου. Πουθενά δεν γίνεται αυτό. Οταν ήρθα στην Επιτροπή, τα ζήτησα αλλά δεν μου τα έδωσαν. Τότε στην Επιτροπή ήταν πρόεδρος ένας από την Ολλανδία (σ.σ.: Ο Κονούκσεβερ μίλησε στον Ελβετό Πιέρ Κουμπεράν, τότε στη ΔΕΑ). Τους είπα να πουν σε εκείνον που τους έδωσε τις φωτογραφίες να φέρει τις μηχανές μου, αλλά τίποτα δεν έγινε.

«Απαράδεκτο», λένε οι συγγενείς

Οργή, είναι η λέξη που κατά προσέγγιση μπορεί να αποδώσει τα συναισθήματα των συγγενών των πέντε στρατιωτών. Η αδελφή του Γιάννη Παπαγιάννη, Μαρία, λέει στην «Κ»: «Είναι απαράδεκτο, εξοργιστικό, απάνθρωπο. Για 35 χρόνια να γνωρίζουν όλοι, το κράτος, το ΓΕΕΦ, οι κυβερνήσεις κι εμάς να μας έχουν αφήσει στο σκοτάδι. Ακόμα και από την Επιτροπή Συγγενών Αγνοουμένων για 35 χρόνια κανείς δεν μας έκανε ένα τηλεφώνημα. Πρόκειται για ένα δεύτερο έγκλημα μια δεύτερη προδοσία».

«Του χρωστώ τη ζωή και τον περιμένω στην Πόλη»

19 Ιουλίου 2009. Εχουν περάσει 35 χρόνια από την εισβολή και ο Τούρκος φωτορεπόρτερ Εργκίν Κονούκσεβερ βρέθηκε στα κατεχόμενα προσκεκλημένος του κ. Ταλάτ στις εκδηλώσεις για την επέτειο. Με την μεσολάβηση ενός Τουρκοκύπριου, ο 70χρονος ρεπόρτερ συνάντησε τον Ελληνοκύπριο χειρουργό, στον οποίο όπως λέει χρωστά τη ζωή του. Πρόκειται για τον 81χρονο Ανδρέα Δημητριάδη, ο οποίος ευχαριστήθηκε πολύ που είδε τον Τούρκο δημοσιογράφο, όπως λέει στην «Κ»: «Ενιωσα μεγάλη ευχαρίστηση που ήρθε να με συναντήσει και να με ευχαριστήσει. Η ιπποκράτειος αρετή είναι για μένα αδιαπραγμάτευτη. Αντιλαμβάνομαι πώς ένιωσε και ο ίδιος τότε, όταν μέσα από την κόλαση του πολέμου ένας άνθρωπος, τον προστάτευσε και τον περιέθαλψε. Με τη συνάντησή μας στείλαμε προς όλες τις κατευθύνσεις και κυρίως προς τις εμπλεκόμενες πλευρές στο Κυπριακό, το μήνυμα ότι αυτός ο τόπος χρειάζεται μια μόνιμη ειρήνη».

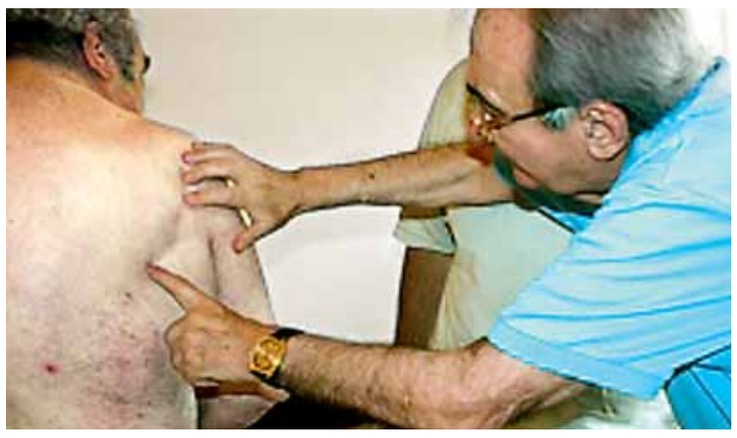

Ο γιατρός δείχνει το τραύμα στην πλάτη του Κονούκσεβερ.

Ρωτήσαμε τον Τούρκο ρεπόρτερ, τι άνθρωπος είναι ο Δημητριάδης: «Οταν με πήγαν στο Γ.Ν. Λευκωσίας ήμουν πάνω σε φορείο. Κάποιοι εκεί άρχισαν να με γρονθοκοπούν. Ηρθε όμως ο γιατρός, τους απομάκρυνε, μου είπε να μην φοβάμαι και πρόσθεσε: «Είμαι γιατρός, έδωσα τον όρκο του Ιπποκράτη. Δεν με ενδιαφέρει αν ο ασθενής είναι Τούρκος ή από κάποιο άλλο έθνος. Το καθήκον μου είναι να θεραπεύω τους ασθενείς που έρχονται κοντά μου». Μετά, με χειρούργησε και στη συνέχεια με έβαλε σε κάποιο θάλαμο.

Στο νοσοκομείο έφεραν και τον συνάδελφό μου Αντέμ Γιαβούζ –απεσταλμένο του πρακτορείου ΑΝΚΑ– τραυματισμένο, ενώ όταν ήμασταν μαζί δεν είχε τραυματισθεί. Μετά έμαθα ότι στον κήπο του νοσοκομείου ένας στρατιώτης τον πυροβόλησε στην κοιλιά. Ο γιατρός, ο Δημητριάδης, τον χειρούργησε κι αυτόν, πέντε φορές. Κατέβαλε μεγάλη προσπάθεια να τον σώσει. Τελικά τον έστειλαν στην τουρκική πλευρά και από εκεί τον πήγαν αμέσως στο νοσοκομείο των Αδάνων, όπου και πέθανε. Ο ίδιος, λέει, έμεινε στο Γ.Ν. Λευκωσίας συνολικά δώδεκα μέρες: «Μετά με πήγαν σε νοσοκομείο στη Λεμεσό και μετά με έβαλαν σε ένα κελί. Εκεί η πληγή μου άρχισε να αιμορραγεί και ανέβασα πυρετό κι έτσι με πήγαν ξανά στο νοσοκομείο. Μετά δύο μέρες με απελευθέρωσαν. Ο γιατρός με έσωσε και το λέω όπου κάτσω κι όπου σταθώ. Να του δώσετε πολλά χαιρετίσματα και να του πείτε ότι τον περιμένω στην Πόλη».

Δύο δίκες, μια ετυμηγορία για την Helios

Ο βοηθός γενικός εισαγγελέας ξεκαθαρίζει τα νομικά δεδομένα που διαμορφώνονται τέσσερα χρόνια μετά την αεροπορική τραγωδία

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Για τους συγγενείς των 121 θυμάτων του αεροπορικού δυστυχήματος της Helios η 17η Σεπτεμβρίου 2009 ίσως να αποτελέσει την αφετηρία που θα τους οδηγήσει στη δικαίωση του αγώνα που διεξάγουν από το καλοκαίρι του 2005. Η τελευταία πράξη του δράματος που συγκλόνισε Κύπρο και Ελλάδα θα παιχθεί στην αίθουσα του Κακουργιοδικείου Λευκωσίας σε έναν μήνα. Την ημερομηνία εκείνη, στο εδώλιο του κατηγορουμένου θα καθίσουν μετά από τέσσερα χρόνια πέντε πρόσωπα της ηγετικής πυραμίδας της εταιρείας Helios. Παραμονές της τέταρτης επετείου του αεροπορικού δυστυχήματος, οι αντοχές τους δοκιμάστηκαν εκ νέου. Οι απόψεις που εκφράσθηκαν πρόσφατα, για εμπλοκή πιθανής παράλληλης δικαστικής διαδικασίας σε Κύπρο και Ελλάδα,

Στις 17 Σεπτεμβρίου αρχίζει τελεσίδικα η δίκη των κατηγορουμένων ενώπιον του Κακουργιοδικείου στη Λευκωσία

ήλθε να φουντώσει τους φόβους των συγγενών για ατιμωρησία των υπευθύνων της τραγωδίας της Helios. Ο θόρυβος που έχει προκληθεί είχε ως αφετηρία τον κανόνα non bis in idem (ουδείς δικάζεται δύο φορές για το ίδιο αδίκημα). Στη συγκεκριμένη περίπτωση, πρόκειται για τον διευθύνοντα σύμβουλο της Helios Δημήτρη Πανταζή, τον διευθυντή πτητικών επιχειρήσεων Γιώργο Κικκίδη, τον αρχιπιλότο Γιάνκο Στοϊμένοφ και τον Βρετανό μηχανικό της εταιρείας Άλαν Άιρβινγκ, οι οποίοι είναι κατηγορούμενοι σε Κύπρο και Ελλάδα.

Η Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας απορρίπτει κατηγορηματικά τις νομικές εκτιμήσεις περί δικαστικής εμπλοκής. Ο βοηθός γενικός εισαγγελέας, Άκης Παπασάββας, σε δηλώσεις του στην «Κ», δεν αφήνει το παραμικρό ενδεχόμενο παρέκκλισης από την πορεία της δίκης: «Σημαίνει κρυστάλλινα ότι στην Κυπριακή Δημοκρατία, στις 17 Σεπτεμβρίου, στο Κακουργιοδικείο Λευκωσίας θα είναι η παραπέρα συνέχεια της υπόθεσης Helios με τους συγκεκριμένους κατηγορουμένους και με κατηγορίες, η μία εκ των οποίων είναι από τις σοβαρότερες του Ποινικού Κώδικα».

Παρά τις ανησυχίες που προκλήθηκαν, όχι αδικαιολόγητα, στους συγγενείς, η Νομική Υπηρεσία εμφανίζεται σίγουρη ότι προβλήματα νομικού αδιεξόδου δεν πρόκειται να εμφανισθούν. Μάλιστα, ο κος Παπασάββας δεν δίστασε να προβεί και σε νουθεσίες προς όσους υποστηρίζουν τα περί αντιθέτου. «Θα ήταν φρόνιμο να αποφύγουμε σκέψεις, ιδέες κι αόριστες φήμες και διαδόσεις που ενδεχομένως προκύπτουν από την άλφα ή βήτα άγνοια», δήλωσε.

Εκείνο που καθίσταται σαφές είναι πλέον ότι οι δύο δίκες θα διεξαχθούν παράλληλα. Επειδή όμως ουδείς δικάζεται δύο φορές για το ίδιο αδίκημα, μόλις το δικαστήριο της μιας χώρας εκδώσει την ετυμηγορία του, το δικαστήριο της άλλης χώρας θα διακόψει τη διαδικασία εναντίον όσων είναι κατηγορούμενοι και στα δύο δικαστήρια. Με αυτά τα δεδομένα, η Νομική Υπηρεσία εκτιμά ότι στη χειρότερη των περιπτώσεων η δικαστική διαδικασία στην Ελλάδα θα αρχίσει το φθινόπωρο του 2010, δηλαδή έναν χρόνο μετά την έναρξη της δίκης στην Κύπρο. Σε αυτή την περίπτωση, η υπόθεση της Helios θα παραμείνει σε επίπεδο Πλημμελειοδικείου, κάτι που σημαίνει σαφώς ελαφρότερο κατηγορητήριο και ποινές. Υπάρχει και το καλύτερο σενάριο: Η δίκη στην Ελλάδα να αρχίσει το 2011. Αυτό θα συμβεί αν το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών ασκήσει έφεση στο βούλευμα των ελληνικών αρχών. Αυτό που απορρίπτεται κατηγορηματικά και βεβαίως στόχο έχει να καθησυχάσει τους συγγενείς είναι ότι η έναρξη και η ολοκλήρωση της δίκη στην Κύπρο δεν μπορεί να διακοπεί ή να αναβληθεί όταν θα ξεκινήσει η δίκη στην Ελλάδα.

Πέντε χρόνια συμπληρώθηκαν χθες από τη μοιραία πτήση που είχε σαν αποτέλεσμα τον θάνατο 121 επιβαινόντων του Boeing της Helios στο Γραμματικό. Ήταν η χειρότερη αεροπορική τραγωδία που συνέβη ποτέ στην Κύπρο και την Ελλάδα.

ΑΠΕ

Τα τεκμήρια

Ένα πρόβλημα που πιθανόν να αντιμετωπίσει η κατηγορούσα αρχή στην Κύπρο είναι με τα τεκμήρια που κατέχουν οι ελληνικές αρχές και τα οποία πιθανόν να μην δοθούν ποτέ στο Κακουργιοδικείο, εφόσον η δικαστική διαδικασία στην Ελλάδα βρίσκεται σε παράλληλη εξέλιξη. Και σε αυτή την περίπτωση δεν εντοπίζεται από πλευράς Νομικής Υπηρεσίας αδιέξοδο ή εξασθένηση της υπόθεσης από πλευράς κατηγορούσας αρχής.

Για αποφυγή πάντως απρόοπτων καταστάσεων, όλα αυτά τα θέματα θα τεθούν επί τάπητος στη συνάντηση που αναμένεται να έχει ο γενικός εισαγγελέας, Πέτρος Κληρίδης, με τον γενικό εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, Ιωάννη Τέντε, αρχές Σεπτεμβρίου. Τα τέσσερα χρόνια αναμονής έχουν προκαλέσει απογοήτευση αλλά και δυσπιστία στους συγγενείς των θυμάτων, οι οποίοι πιστεύουν ότι δεν θα αποδοθεί δικαιοσύνη. Αναφορικά με τις υπό εξέλιξη δικαστικές διαδικασίες, εκείνο που αναμένουν είναι η συνεργασία των κυπριακών αρχών με τις ελλαδικές διωκτικές αρχές, έτσι ώστε εκεί που υπάρχουν τα πλέον αδιάσειστα στοιχεία να γίνει η δίκη, η οποία στόχο δεν θα έχει άλλο από την παραδειγματική τιμωρία των ενόχων.

Την άποψη ότι οι τέσσερεις κατηγορούμενοι στην υπόθεση θα πρέπει να δικαστούν στην Κύπρο και όχι στην Ελλάδα εκφράζει ένας εκ των δικηγόρων των συγγενών, ο κος Ανδρέας Παπαχαραλαμπους, ο οποίος πιστεύει ότι η δικαστική διαδικασία στην Ελλάδα θα αρχίσει όταν στην Κύπρο θα έχει ολοκληρωθεί.

Ο κος Παπαχαραλάμπους εκτιμά ότι δεν συντρέχει λόγος ανησυχίας με τα τεκμήρια, θεωρώντας δεδομένη τη συνεργασία των δύο χωρών. Επ' ευκαιρία της τέταρτης επετείου της αεροπορικής τραγωδίας, ο κος Παπασάββας διαβεβαιώνει ότι ο ίδιος, όπως και ο κάθε πολίτης, συμπάσχει με το πρόβλημα των συγγενών και ότι στόχος της Νομικής Υπηρεσίας είναι να φθάσει η υπόθεση Helios στο τέλος της.

Εκτός από τον διευθύνοντα σύμβουλο της Helios Δημήτρη Πανταζή, τον διευθυντή πτητικών επιχειρήσεων Γιώργο Κικκίδη, τον Βούλγαρο αρχιπιλότο Γιάνκο Στοϊμένοφ και τον Βρετανό μηχανικό Άλαν Άιρβινγκ, στην Κύπρο κατηγορείται επίσης ο εκτελεστικός πρόεδρος της Helios Ανδρέας Δράκος και η ίδια η εταιρεία ως νομικό πρόσωπο.

ΤΟ ΚΑΤΗΓΟΡΗΤΗΡΙΟ

Δεν απέτρεψαν τη μοιραία πτήση

Στην Κύπρο η άσκηση ποινικών διώξεων των τεσσάρων κατηγορουμένων βασίσθηκε στα άρθρα 205 και 210 του Ποινικού Κώδικα, που αφορούν ανθρωποκτονία και πρόκληση θανάτου αντίστοιχα. Συγκεκριμένα, το άρθρο 205, που είναι και το πιο σοβαρό, προνοεί:

- Κάθε πρόσωπο το οποίο επιφέρει τον θάνατο άλλου προσώπου με παράνομη πράξη ή παράλειψη είναι ένοχο του κακουργήματος της ανθρωποκτονίας.
- Παράνομες παραλείψεις που συνιστούν υπαίτια αμέλεια εκτέλεσης καθήκοντος, αν και δεν υφίσταται πρόθεση πρόκλησης θανάτου.
- Κάθε πρόσωπο το οποίο διαπράττει το κακούργημα της ανθρωποκτονίας υπόκειται σε ποινή φυλάκισης διά βίου.

Το άρθρο 210 αφορά την πρόκληση θανάτου λόγω αλόγιστης, απερίσκεπτης ή επικίνδυνης πράξης ή συμπεριφοράς που δεν ανάγεται σε υπαίτια αμέλεια χωρίς πρόθεση, επιφέρει τον θάνατο άλλου προσώπου, είναι ένοχος αδικήματος και σε περίπτωση καταδίκης υπόκειται σε φυλάκιση μέχρι τέσσερα χρόνια ή σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις 2.500 λίρες ή και τα δύο. Οι πέντε κατηγορούνται ότι δεν έλαβαν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να αποτρέψουν την πραγματοποίηση της πτήσης, παρότι γνώριζαν ή όφειλαν να γνωρίζουν ότι οι δύο πιλότοι ήταν ακατάλληλοι για την εκτέλεση ασφαλούς πτήσεως.

Αναμένουν να ανατείλει ο ήλιος της δικαιοσύνης

Απολογισμός τεσσάρων ετών από τους οικείους των θυμάτων

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η τέταρτη επέτειος της αεροπορικής τραγωδίας της Helios βρίσκει τους συγγενείς των 121 θυμάτων απογοητευμένους από την πολύχρονη αναμονή αλλά και από τους νομικούς σκοπέλους που κατά διαστήματα προκύπτουν στον αγώνα για απονομή δικαιοσύνης. Τέσσερα χρόνια μετά, θεωρούν ότι η υπόθεσή τους βρίσκεται στο πουθενά

Νικόλας Γιασουμή: Αν αυτή η διαδικασία δεν οδηγήσει πουθενά, τότε δεν θα διστάσουμε να βγούμε δημόσια και να ζητήσουμε την ανάληψη ευθυνών

και αμφιβάλλουν αν στο τέλος οι ένοχοι θα πληρώσουν το τίμημα που τους αναλογεί. Ο πρόεδρος της επιτροπής των συγγενών των θυμάτων, Νικόλας Γιασουμή, κάνοντας έναν ψύχραιμο απολογισμό δεν κρύβει την ανησυχία του για τις αντιδράσεις των συγγενών στην περίπτωση που προκύψει δικαστική εμπλοκή στην υπόθεση μεταξύ Κύπρου και Ελλάδος.

-Τέσσερα χρόνια μετά την αεροπορική τραγωδία, οι συγγενείς των θυμάτων τι απολογισμό κάνουν;

Τέσσερα χρόνια και είμαστε συνεχώς σε εγρήγορση. Από το πρώτο λεπτό του τραγικού συμβάντος αρχίσαμε έναν αγώνα δύσκολο, τον οποίο συνεχίζουμε και θα συνεχίσουμε μέχρι τέλους. Μιλώντας σε κάποια άλλη περίπτωση με την ψυχολόγο Στέλλα Κυριακίδου, η οποία ήταν μέλος της ομάδας των ψυχολόγων του Υπουργείου Υγείας που βρέθηκαν μαζί μας στην Αθήνα όταν πήγαμε για την αναγνώριση των θυμάτων, είπε χαρακτηριστικά ότι οι συγγενείς δεν μπόρεσαν ακόμη να θρηνήσουν τους δικούς τους ανθρώπους διότι όλο αυτό τον καιρό είναι συνεχώς σε αναμονή για τις διαδικασίες που είναι ανοικτές.

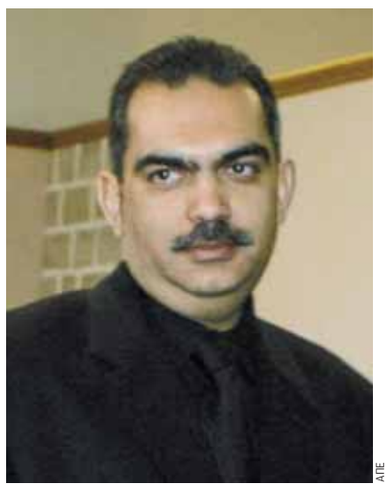

Ο πρόεδρος της επιτροπής συγγενών των θυμάτων της αεροπορικής τραγωδίας, Νικόλας Γιασουμή.

ΑΠΕ

-Τι έγινε και τι δεν έγινε αυτά τα τέσσερα χρόνια;

Περάσαμε μέσα από ανακρίσεις και ανακριτικές επιτροπές, ακούσαμε πράγματα και θάματα, τόσα για αίτια, όσο και για υπαίτιους. Ακούσαμε για υπεύθυνους, ανεύθυνους που μέσα από τα λάθη και τις παραλείψεις τους οδήγησαν στον θάνατο 121 ανθρώπους. Εμείς αναμέναμε ότι μετά από την επιτροπή Καλλή τα πράγματα θα έπαιρναν τον δρόμο για την παραδειγματική καταδίκη των ενόχων και αντί αυτού μπήκαμε σε έναν άλλο κύκλο συλλογής στοιχείων και δεδομένων με βάση τα πορίσματα και τα παραπορίσματα και ακόμη βρισκόμαστε στο πουθενά.

-Οι ευθύνες για την καθυστέρηση που παρατηρείται βαραίνουν κάποιους και ποιους;

Δεν είναι εύκολο να αποδώσεις τώρα ευθύνες για καθυστερήσεις, διότι το άλλοθι όλων είναι ότι η υπόθεσή μας έχει πάρει τον δρόμο για το δικαστήριο. Όμως, αν αυτή η διαδικασία δεν οδηγήσει πουθενά, τότε δεν θα διστάσουμε να βγούμε δημόσια και να ζητήσουμε για την ανάληψη ευθυνών, κάτι που κάναμε αν θυμάστε και παλαιότερα για τα όσα συνέβησαν στην πολιτική αεροπορία μετά το δυστύχημα.

-Περιμένετε ότι θα δικαιωθείτε από τη δικαιοσύνη της Κύπρου ή της Ελλάδος;

Φυσικά περιμένουμε δικαίωση, διότι αλίμονο αν δύο δικαστικές διαδικασίες που καταδεικνύουν τα ίδια γεγονότα και προσάπτουν κατηγορίες, δεν επιφέρουν την παραδειγματική τιμωρία των ενόχων.

-Στις 17 Σεπτεμβρίου αρχίζει η δίκη στο Κακουργιοδικείο. Οι συγγενείς πιστεύουν ότι θα αποδοθεί δικαιοσύνη;

Είναι γεγονός ότι μας φοβίζει το ενδεχόμενο της μη θετικής κατάληξης των δικαστικών διαδικασιών και πιστεύω όχι άδικα. Όταν καθημερινά βομβαρδιζόμαστε από πληροφορίες και δημοσιεύματα για προβλήματα και πιθανές παρεκτροπές, τότε όλα τα ενδεχόμενα είναι ανοικτά. Εξάλλου, εμείς ως συγγενείς είμαστε απλοί παρατηρητές στο όλο θέμα, διότι είναι το ίδιο το κράτος μέσω της νομικής του υπηρεσίας που είναι υπεύθυνο για να προσάψει κατηγορίες και να οδηγήσει αυτή την υπόθεση σε τέλος τέτοιο, που θα είναι η παραδειγματική τιμωρία των ενόχων.

Γολγοθάς χωρίς τέλος για τους συγγενείς των θυμάτων της αεροπορικής τραγωδίας που συγκλόνισε το πανελλήνιο.

ΚΥΠΕ

Παντοτινά τα σημάδια της τραγωδίας στις ψυχές των συγγενών

-Παραμονές της δίκης, θεωρείτε τυχαίο τον θόρυβο που έχει ξεσπάσει;

Καθόλου τυχαίο, εκεί που υπάρχει καπνός, σίγουρα υπάρχει και φωτιά. Ας προβληματιστούμε όλοι γιατί συμβαίνουν αυτά που συμβαίνουν. Κάθε φορά που βρισκόμαστε μπροστά από μια σοβαρή εξέλιξη είμαστε μάρτυρες του ίδιου σκηνικού. Είναι μια πολύ σοβαρή υπόθεση, πρέπει να είμαστε 100% σίγουροι για τα στοιχεία που θα παρουσιαστούν στο δικαστήριο και όλα τα παρόμοια. Το ότι είναι πολύ σοβαρή υπόθεση ποιος μπορεί να το αμφισβητήσει, αλλά πολύ σοβαρό είναι και το έργο των διωκτικών αρχών που χειρίζονται την υπόθεση αυτή και αλίμονο αν δεν την χειρίστηκαν έτσι.

-Τέσσερα χρόνια μετά και με όλα τα προβλήματα που προκύπτουν κατά καιρούς, θεωρείτε ότι η όποια δικαστική απόφαση θα απαλύνει τον πόνο σας;

Ο πόνος των συγγενών σίγουρα θα απαλυνθεί αν υπάρξει μια θετική κατάληξη στις δικαστικές διαδικασίες που είναι σε εξέλιξη. Σίγουρα δεν θα είναι λόγος για να ξεχάσουμε. Δυστυχώς, τα σημάδια αυτής της τραγωδίας έχουν χαραχτεί στις ψυχές των συγγενών και όχι μόνο, και με τίποτα δεν σβήνουν.

-Τι είναι αυτό που σας φοβίζει περισσότερο στην παρούσα φάση;

Εκείνο που μας φοβίζει είναι το γεγονός ότι, μετά από τόσο καιρό, υπάρχουν ακόμη προβλήματα και προβληματισμοί από αυτούς που χειρίζονται την υπόθεσή μας ως προς το θέμα της συνεννόησης των διωκτικών αρχών Κύπρου και Ελλάδας.

-Υπάρχουν νομικές εκτιμήσεις ότι μια πιθανή παράλληλη δικαστική διαδικασία σε Κύπρο και Ελλάδα να επηρεάσει την όλη υπόθεση. Τις συμμερίζεστε;

Δεν μπορούμε να μην τις συμμεριστούμε, διότι αυτούς τους προβληματισμούς πρώτοι εμείς τους εκφράσαμε στον ίδιο τον γενικό εισαγγελέα της Κυπριακής Δημοκρατίας, Πέτρο Κληρίδη, από το πρώτο λεπτό που ξεκίνησαν οι παράλληλες διαδικασίες.

-Πώς αντιμετωπίζουν οι συγγενείς τον θόρυβο για επηρεασμό της δίκης στην Κύπρο από παράλληλη διαδικασία στην Ελλάδα;

Παρακολουθούμε με δέος και μας τρομάζει το ενδεχόμενο της μη κατάληξης των δύο αυτών υποθέσεων. Είναι γι' αυτό που δεν παραλείπουμε να τονίζουμε την ανάγκη για αγαστή συνεργασία των δύο αρχών και όχι για ψυχρή νομοτυπική αντιμετώπιση μέσα από τις οποιεσδήποτε διακρατικές ή άλλες συμβάσεις. Στη μοιραία πτήση υπήρχαν τόσο Κύπριοι όσο και Ελλαδίτες και αυτό πρέπει να είναι ένας ακόμη λόγος για την ευθύνη που βαραίνει τις διωκτικές αρχές.

-Πώς θα αντιμετωπιστούν πιθανά προβλήματα που θα προκύψουν από ένα τέτοιο ενδεχόμενο;

Κανένας από εμάς τους συγγενείς δεν μπορεί να προβλέψει οτιδήποτε. Όλα τα τεκμήρια και τα στοιχεία του ογκωδέστατου ανακριτικού φακέλου βρίσκονται στα χέρια των διωκτικών αρχών και όχι στα δικά μας αλλά ούτε και των δικηγόρων μας. Εκείνο το οποίο εγώ μπορώ να πω είναι ότι σίγουρα θα είναι απρόβλεπτες οι αντιδράσεις των συγγενών μετά από μια πιθανή αρνητική εξέλιξη.

Δεν αρκεί η πολιτική της ευελιξίας

Ο γ.γ. του ΔΗΚΟ, Κυριάκος Κενεβέζος, εντοπίζει δύο σφάλματα στη διαχείριση του Κυπριακού

Συνέντευξη στην **ΠΟΛΑ ΣΠΟΝΤΑ**

Στο ΔΗΚΟ είναι διάχυτη η επιθυμία να αφήσουν πίσω τους τις αναταράξεις που προκλήθηκαν λόγω των διορισμών στους Ημικρατικούς Οργανισμούς και της απόφασης του κόμματος να συμμετάσχει συμβολικά μόνο στα Διοικητικά Συμβούλια.

Ο γενικός γραμματέας, Κυριάκος Κενεβέζος, επικεντρώνει την προσοχή του στα περισσότερο σημαντικά, στις εξελίξεις στο Κυπριακό, όπου διαπιστώνει προβληματική διαχείριση, αλλά και μια προσπάθεια των ξένων μεσολαβητών να εξωραΐσουν την πραγματική εικόνα των συνομιλιών. Δηλώνει πως παρακαλεί – δεν προκαλεί – να παραλληλίσει κάποιος τα έγγραφα που κατατίθενται, με τα όσα προέβλεπε το Σχέδιο Ανάν, αφήνοντας σαφείς αιχμές για επαναφορά του απορριφθέντος σχεδίου από το παράθυρο.

-Θα μπορούσατε να μας κωδικοποιήσετε τους λόγους αρχής που οδήγησαν το ΔΗΚΟ στην απόφασή του για τους διορισμούς στους Ημικρατικούς;

Ό,τι ήταν να λεχθεί για τους Ημικρατικούς θεωρώ ότι έχει λεχθεί. Απ' εκεί και πέρα, αισθάνομαι ότι δεν είναι το πιο σημαντικό ζήτημα που έχουμε να διαχειριστούμε αυτή την περίοδο, ώστε να αναλώνουμε όλες τις συζητήσεις μας προς αυτή την κατεύθυνση. Με απασχόλησε αυτό το θέμα στο μέτρο που του αναλογεί.

-Κατηγορήσατε όμως την κυβέρνηση για έλλειψη σεβασμού προς το ΔΗΚΟ.

Είπαμε ό,τι είχαμε να πούμε. Εγείρονται τώρα πολύ πιο σημαντικά ζητήματα ενόψει και του δεύτερου γύρου των διαπραγματεύσεων στο Κυπριακό.

-Ναι, αλλά εδώ διατυπώνονται εκτιμήσεις ότι στόχος του ΑΚΕΛ είναι η αποδυνάμωση του ΔΗΚΟ και η άλωση του Κέντρου.

Πρόκειται για αυθαίρετες εκτιμήσεις. Δεν αισθάνομαι ότι αλώνεται το Κέντρο επειδή δεν συμμετέχουν συναγωνιστές στα Διοικητικά Συμβούλια. Εξάλλου, το ΔΗΚΟ έχει μια πιο βαθιά και ισχυρή παρουσία στα πολιτικά δρώμενα του τόπου. Και είναι σημαντικό να λεχθεί ότι το κόμμα, με την απόφασή του για τους Ημικρατικούς, ανέδειξε και μια άλλη πτυχή, την ετοιμότητά του να αποποιηθεί θέσεις και αξιώματα, όταν αυτό επιβάλλουν οι συνθήκες.

> *«Συμμετέχουμε σε μια συνεργασία και είναι σφάλμα τώρα να γίνονται συζητήσεις για επαφές με τον ΔΗΣΥ*

-Μήπως η στάση του Προέδρου είναι απόρροια και του εύλογου επιχειρήματος ότι το ΔΗΚΟ βρίσκεται με το ένα πόδι εκτός κυβέρνησης;

Αν αυτό που λέτε ισχύει, τότε θα απογοητευόμουν πάρα πολύ, διότι ο ίδιος ο Πρόεδρος θα επιβεβαίωνε την έλλειψη εμπιστοσύνης προς εμάς και ότι αποφασίζει και λειτουργεί στη βάση της λογικής ότι είμαστε οιονεί αντίπαλοι και όχι συνεργάτες. Αν ασπαζόμουν τη συλλογιστική αυτή, θα έπρεπε να καταδείξω ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δρα εκδικητικά. Ως εκ τούτου, είμαι υποχρεωμένος να μην την ασπαστώ.

-Και τι γίνεται με την έντονη φημολογία περί άτυπων επαφών ΔΗΚΟ-ΔΗΣΥ;

Εγώ τουλάχιστον δεν έχω τέτοιες πληροφορίες. Δεν προκύπτει και δεν είναι η ώρα για ένα τέτοιο θέμα. Έχουμε μια συνεργασία αυτή τη στιγμή, δεν υπάρχει απόφαση που να την ανατρέπει, και ως εκ τούτου οτιδήποτε άλλο συζητούμε συνιστά σφάλμα.

-Στο ΔΗΚΟ κάνατε πολλές φορές λόγο για την ανάγκη δημιουργίας ενός μηχανισμού παρακολούθησης και αξιολόγησης του Κυπριακού. Πώς προχωρήσατε;

Μόλις εισήλθατε στην πιο ευαίσθητη ζώνη που αφορά τη ζωή μας, που αφορά το Κυπριακό. Ως ΔΗΚΟ συνεχώς αξιολογούμε τις εξελίξεις, στο μέτρο βεβαίως που αυτό είναι δυνατόν. Διότι, για να αξιολογείς επαρκώς, θα πρέπει να έχεις και επαρκή πληροφόρηση. Υπάρχουν ζητήματα που μας απασχολούν έντονα και τα οποία σχετίζονται με τη διαχείριση του Κυπριακού από τον Πρόεδρο και στα οποία θεωρώ ότι δεν έχουμε επαρκή ενημέρωση.

-Ως ανώτατη πηγεσία, αν έχουμε αντιληφθεί σωστά, δεν κάνατε ακόμη διεξοδική συζήτηση, ακόμη κι όταν διατυπώνονταν από στελέχη σας καταγγελίες περί εκτροπών.

Στο ΔΗΚΟ έχουμε συζητήσει ουκ ολίγες φορές τα ζητήματα του Κυπριακού, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι τα έχουμε εξαντλήσει. Θεωρώ ότι θα πρέπει να συστηματοποιήσουμε τον διάλογο, να ενεργοποιηθεί η Επιτροπή Κυπριακού και ως Γραμματεία να εισέλθουμε – αυτό είναι απόφαση και της Κεντρικής Επιτροπής – σε πιο εντατική φάση αξιολόγησης των συνομιλιών.

-Πάντως, ακόμη και ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ ασκεί πλέον κριτική στην κυβέρνηση για έλλειψη στρατηγικής στο Κυπριακό.

Δεν θα σχολιάσω απόψεις του Νίκου Αναστασιάδη. Η ηγεσία του ΔΗΣΥ έχει διαφορετικές από εμάς εκτιμήσεις, τόσο στο Κυπριακό, όσο και γενικότερα.

-Οι διαφωνίες σας μέχρι σήμερα επικεντρώθηκαν στην έναρξη των απευθείας, στην εκ περιτροπής προεδρία και στους εποίκους. Έχετε άλλα δεδομένα ενώπιόν σας που αποδεικνύουν εκτροπές;

Ας το δούμε πιο σφαιρικά το ζήτημα. Νομίζω ότι οι προβλέψεις μας έχουν επιβεβαιωθεί. Έχει επιβεβαιωθεί ότι η μη προετοιμασία και η έλλειψη κοινής βάσης κατά την έναρξη των συνομιλιών δημιούργησε ανεπαρκείς και επικίνδυνες προϋποθέσεις για την πορεία της διαδικασίας. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο, ένα χρόνο μετά και λίγο προτού αρχίσει ο 2ος γύρος, δεν έχει γεφυρωθεί το χάσμα στις πλέον σημαντικές πτυχές.

-Το παραδέχονται και οι ίδιοι οι κυβερνητικοί αξιωματούχοι.

Απ' εκεί και πέρα, είναι γεγονός ότι επικεντρωθήκαμε στα ζητήματα των εποίκων, της εκ περιτροπής προεδρίας, του μηχανισμού επίλυσης αδιεξόδων, αλλά και γενικότερα στην όλη διαχείριση. Να ξεκαθαρίσουμε όμως κάτι. Το Κυπριακό δεν είναι ό,τι συμβαίνει στο τραπέζι των συνομιλιών. Είναι και η γενικότερη ατμόσφαιρα που δημιουργείται και πρωτίστως η αντίληψη που έχουν οι εμπλεκόμενοι. Σίγουρα δεν είναι επιτυχία να έχουμε οδηγηθεί στο σημείο ο πρωθυπουργός Πούτιν της Ρωσίας, μιας διαχρονικά φίλης χώρας, να κάνει τις πρόσφατες δηλώσεις για βόρειο και νότιο τμήμα της Κύπρου. Κι εδώ να θυμίσω ότι η Μόσχα είχε αποτρέψει την έκδοση ψηφίσματος το 2004 από το Σ.Α. για υποστήριξη του Σχεδίου Ανάν.

ΚΥΠΕ

«Το ΔΗΚΟ έπρεπε να είχε αντιδράσει πιο σθεναρά σε ζητήματα που τέθηκαν στο τραπέζι των συνομιλιών», δηλώνει στην «Κ» ο Κυριάκος Κενεβέζος.

Έπρεπε να πιέζαμε πιο πολύ τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας

-Οι ξένοι λένε τα δικά τους. Εκείνο που είναι πιο σημαντικό είναι οι τυχόν δικές μας υπαναχωρήσεις.

Δέχομαι αυτό που λέτε, αλλά όταν οι δηλώσεις προέρχονται από αυτούς που εμπλέκονται κατά άμεσο τρόπο στο Κυπριακό, δεν μπορούμε να μην τις λαμβάνουμε υπόψη. Πάντως, οι συνομιλίες κατά γενική ομολογία δεν πάνε καλά. Να σας αναφέρω δύο πτυχές που σαφώς το αποδεικνύουν. Πρώτον, έχουν τεθεί στις συνομιλίες ζητήματα του λεγόμενου ενδιαφέροντος της άλλης πλευράς και στα οποία η δική μας πλευρά έχει προβεί σε υποχωρήσεις. Σ' αυτά, όπως είναι η εκ περιτροπής προεδρία και ο μηχανισμός επίλυσης αδιεξόδων, έχει επιτευχθεί μία σχετική πρόοδος, με την οποία δεν συμφωνώ. Για παράδειγμα, ως προς τον μηχανισμό επίλυσης αδιεξόδων σε συνδυασμό με την εκ περιτροπής προεδρία, εισηγηθήκαμε πρόεδρο, αντιπρόεδρο, έναν υπουργό από κάθε κοινότητα και σε περίπτωση ισοψηφίας να υπάρχει νικώσα ψήφος του εκάστοτε προέδρου. Επομένως, στο τραπέζι των συνομιλιών οι άλλοι έχουν εισπράξει, ενώ τα θέματα που καίνε εμάς – εδαφικό, περιουσιακό, ασφάλεια, έποικοι, στρατός – δεν έχουν ουσιαστικά τεθεί ή, κι αν έχουν τεθεί, σε καμία περίπτωση δεν έχει γεφυρωθεί το χάσμα. Δεύτερον, δεν θα διστάσω να πω ότι τα έγγραφα που κατατίθενται και το λεκτικό που χρησιμοποιείται, είναι κομμένα και ραμμένα στις αναφορές που γίνονταν στο Σχέδιο Ανάν. Με πολύ σεβασμό, δεν θα προκαλούσα, αλλά θα παρακαλούσα να παραλληλίσει κάποιος τα έγγραφα αυτά με το Σχέδιο Ανάν.

-Αν θεωρείτε τόσο σοβαρή την κατάσταση, θα έπρεπε να είχατε επιδιώξει να ανακόψετε την αρνητική πορεία ή να διαχωρίσετε τη θέση σας.

Δεν μπορούμε να υπεραπλουστεύουμε τα πάντα. Είμαστε σε μια συνεργασία, έστω με πολλά προβλήματα. Και δεν είναι σήμερα που τα επισημαίνουμε. Να υπενθυμίσω ότι εδώ και καιρό είχαμε θέσει δύο αιτήματα, τα οποία τελικώς έγιναν παρακλήσεις, δηλαδή συμμετοχή ατόμου που θα εισηγείτο το ΔΗΚΟ στη διαπραγματευτική ομάδα και συστηματική-ενδελεχή ενημέρωση για τις εξελίξεις. Υπήρξε ουκ ολίγες φορές δέσμευση, που δεν υλοποιήθηκε. Εν πάση περιπτώσει, επιβεβαιώνονται οι δικές μας προβλέψεις ότι πολύ πιθανόν να οδηγηθούμε είτε σε ναυάγιο με απρόβλεπτες συνέπειες είτε σε απαράδεκτη λύση. Όλοι έχουμε το μερίδιό μας και δεν θα διστάσω να πω ότι θα έπρεπε ως κόμμα να είχαμε αντιδράσει πιο γρήγορα και σθεναρά σε σειρά ζητημάτων και να είχαμε ασκήσει περισσότερη πίεση στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Η λεγόμενη πολιτική της ευελιξίας, η πολιτική της δεδηλωμένης καλής πρόθεσης και βούλησης, που θεωρώ ότι έχει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, καθώς φαίνεται δεν αρκούν.

-Άρα το ΔΗΚΟ είναι πανέτοιμο να σταθεί τροχοπέδη...

Θέλω να πιστεύω ότι τροχοπέδη για κακή λύση δεν θα είναι μόνο το ΔΗΚΟ. Δεν διεκδικούμε να οικειοποιηθούμε τον ρόλο του αναχώματος. Θεωρώ ότι τροχοπέδη για κακή λύση θα είναι και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και όλες οι πολιτικές δυνάμεις. Αν όμως αυτό μας επιβάλουν οι συγκυρίες, θα προσπαθήσουμε μαζί με τον λαό και τις υπόλοιπες πολιτικές δυνάμεις να το κάνουμε.

-Ενστάσεις έχετε και για τη συμφωνία στον Λιμνίτη.

Δεν είναι μόνο θέμα διάνοιξης ενός οδοφράγματος, η οποία όντως θα επιλύσει ένα μεγάλο πρόβλημα των κατοίκων. Έχει σημασία να μην πέσουμε στην παγίδα να «λιμνιτοποιήσουμε» το Κυπριακό, όπως λέγαμε να μην το «ληδροποιήσουμε». Η συμφωνία του Λιμνίτη έχει μια πολύ μεγάλη παγίδα κι ελπίζω να μην έχουμε πέσει μέσα. Ο κανονισμός της πράσινης γραμμής εξαιρούσε τους στρατιώτες, τους εποίκους και τα αγαθά εκ Τουρκίας.

ICON

Φυλάκιο στο Αγαθονήσι. Μαζί με το γειτονικό Φαρμακονήσι αποτελούν τα πρώτα δύο ελληνικά νησιά των οποίων οι κάτοικοι είδαν τα τουρκικά μαχητικά να υπερίπτανται πάνω από τα σπίτια τους.

Το σχέδιο της Αγκυρας να «γκριζάρει» το Αιγαίο

Επί ένα χρόνο επιχειρεί με επιμονή να κατοχυρώσει τις διεκδικήσεις της στην περιοχή

Της **ΔΩΡΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Συμπληρώνεται σήμερα ακριβώς ένας χρόνος από την εκδήλωση του πρώτου, ανησυχητικού κρούσματος τουρκικής προκλητικότητας στο Αιγαίο, που αποδείχθηκε ότι δεν ήταν αποσπασματικό, αλλά επρόκειτο για την αφετηρία μιας σειράς ανάλογων περιστατικών, με κοινό χαρακτηριστικό την αμφισβήτηση των ελληνικών κυριαρχικών δικαιωμάτων, αλλά και καθαυτής της κυριαρχίας. Ηταν πέρυσι, ανήμερα τον Δεκαπενταύγουστο, όταν τουρκικά μαχητικά πέταξαν στο Αιγαίο, παραβιάζοντας την πρόβλεψη των Μέτρων Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης για αποφυγή ανάλογων ενεργειών σε ημέρες μεγάλων εορτών.

Πέρυσι, ανήμερα τον Δεκαπενταύγουστο τουρκικά μαχητικά πέταξαν στο Αιγαίο, παραβιάζοντας την πρόβλεψη των ΜΟΕ για αποφυγή ανάλογων ενεργειών σε ημέρες μεγάλων εορτών

Τα όσα ακολούθησαν επιβεβαιώνουν και στον πλέον καλοπροαίρετο παρατηρητή την εκτίμηση ότι η Αγκυρα επιδόθηκε για έναν ολόκληρο χρόνο σε μια επίμονη προσπάθεια κατοχύρωσης των διεκδικήσεών της στο Αιγαίο. Με παραβάσεις και παραβιάσεις του FIR Αθηνών σε καθημερινή βάση, με κατακόρυφη αύξηση των υπερπτήσεων πάνω από κατοικημένα νησιά, με προσπάθεια έρευνας για κοιτάσματα υδρογονανθράκων στα ανοιχτά του Καστελόριζου, με παρενοχλήσεις ελληνικών αεροσκαφών και ελικοπτέρων, αλλά και ευρωπαϊκών εναέριων και θαλάσσιων μέσων, που περιπολούν στο ανατολικό Αιγαίο, στο πλαίσιο της FRONTEX για την αντιμετώπιση της λαθρομετανάστευσης. Ολα στην υπηρεσία της πάγιας τακτικής της Αγκυρας να «γκριζάρει» το Αιγαίο, στην προσπάθεια να βάλει στο τραπέζι του διαλόγου και άλλα θέματα, πέραν αυτού της υφαλοκρηπίδας, που για την Αθήνα αποτελεί τη μόνη διαφορά.

Η ευρωπαϊκή προοπτική

Η αξιολόγηση της ευρωπαϊκής πορείας της Τουρκίας τον προσεχή Δεκέμβριο είναι ο ένας παράγοντας, που όπως εκτιμούν διπλωματικές πηγές, ωθεί την Αγκυρα στο να φορτώνει την ατζέντα των διεκδικήσεων. Επιχειρεί να στείλει προς κάθε κατεύθυνση, της Αθήνας συμπεριλαμβανομένης, το μήνυμα ότι αποσυνδέει την ευρωπαϊκή προοπτική από αυτά που θεωρεί ζωτικά συμφέροντά της στο Αιγαίο. Την ίδια στιγμή, με τα μηνύματα από την Ουάσιγκτον και το ΝΑΤΟ ότι έφτασε ο καιρός οι δύο πλευρές να καθήσουν στο τραπέζι και να επιλύσουν τις διαφορές τους, να πυκνώνουν, η τουρκική πλευρά φροντίζει να υπενθυμίζει διαρκώς ποια θεωρεί ότι είναι τα ζητήματα που πρέπει να συζητηθούν.

Εμπειροι διπλωμάτες εκτιμούν ότι η συμπεριφορά της Τουρκίας δεν είναι άσχετη με τον αναβαθμισμένο ρόλο που η ίδια διεκδικεί στην ευρύτερη περιοχή, αλλά και, όπως όλα δείχνουν, της επιφυλάσσουν. Η Ουάσιγκτον έχει ήδη εκφράσει ποικιλοτρόπως την ιδιαίτερη σημασία που έχει η Τουρκία για την πολιτική της κυβέρνησης Ομπάμα. Παράλληλα, και μόνο λόγω της γεωγραφικής θέσης της, η γειτονική χώρα αποκτά κομβικό ρόλο στους σχεδιασμούς του ΝΑΤΟ, καθώς οι βασικές προτεραιότητες της Συμμαχίας επικεντρώνονται σε Αφγανιστάν και Ιράκ, χώρες όμορες της Τουρκίας.

Ενεργειακός κόμβος

Εσχάτως, η Τουρκία αναβαθμίσθηκε και σε σχέση με τη Μόσχα, με την επίσκεψη Πούτιν στην Αγκυρα και την υπογραφή ενεργειακών συμφωνιών, που, εφόσον ολοκληρωθούν, ενισχύουν περαιτέρω τον κομβικό ρόλο της Τουρκίας στον ενεργειακό χάρτη της ευρύτερης περιοχής. Μάλιστα, δύο από τις βασικότερες «διαδρομές» τροφοδότησης της Ε.Ε. με φυσικό αέριο, οι αγωγοί South Stream και Nabucco ενδέχεται να διέρχονται από την Τουρκία, με αναλυτές να εκφράζουν ήδη ανησυχία για τις συνέπειες αυτού του ενδεχομένου τόσο ως προς την ταχεία ολοκλήρωση και των δύο προγραμμάτων, που θεωρούνται ανταγωνιστικά, όσο και για το πώς θα χειρισθεί η Αγκυρα στη διαπραγμάτευσή της με την Ε.Ε., αυτό το νέο δεδομένο.

Στην Αθήνα, διπλωματικές πηγές, σε σχέση με τις τελευταίες εξελίξεις στον ενεργειακό χάρτη, επισημαίνουν ότι, προς το παρόν, η συμφωνία που υπεγράφη μεταξύ Μόσχας και Αγκυρας για τον αγωγό South Stream αφορά την πραγματοποίηση γεωλογικών ερευνών στη Μαύρη Θάλασσα και δεν συνεπάγεται αυτόματα ότι τελικά ο αγωγός θα διέλθει από τα τουρκικά χωρικά ύδατα. Είναι μια εξέλιξη, ωστόσο, που διαμορφώνει νέα δεδομένα και παρακολουθείται με προσοχή. Από τη Μόσχα, ρωσική διπλωματική πηγή έσπευσε να διευκρινίσει ότι τα φιλελληνικά αισθήματα της Ρωσίας παραμένουν στο ίδιο επίπεδο και ότι άλλος είναι ο φάκελος των ρωσο-τουρκικών σχέσεων και άλλος των ρωσο-ελληνικών θεμάτων. Παράλληλα, από ρωσικής πλευράς η πορεία υλοποίησης των ενεργειακών συμφωνιών μεταξύ Ελλάδος και Ρωσίας για τον αγωγό Μπουργκάς – Αλεξανδρούπολη και τον South Stream, αποτιμάται ως «ικανοποιητική» και θεωρείται ότι, παρά τα βουλγαρικά εμπόδια που εσχάτως προέκυψαν σε σχέση με τον Μπουργκάς – Αλεξανδρούπολη, είναι σχεδόν αδύνατον να ανατραπεί κάτι.

Ωστόσο, στην Αθήνα, όπως αναφέρουν διπλωματικές πηγές, υπάρχει ανησυχία όχι για ανατροπή, αλλά για καθυστερήσεις στον αγωγό Μπουργκάς – Αλεξανδρούπολη, μετά την επικράτηση της νέας δεξιάς κυβέρνησης στη Βουλγαρία, η οποία διαδέχθηκε τη φιλορωσική, σοσιαλιστική. Δεν αποκλείεται, μάλιστα, εκτιμούν οι ίδιες πηγές, το ενεργειακό άνοιγμα της Μόσχας προς την Τουρκία, εκτός από την Ουκρανία που είναι ο πρώτος, βασικός αποδέκτης, να απευθύνεται και προς τη νέα βουλγαρική κυβέρνηση.

Οι ΗΠΑ ενθαρρύνουν τον διάλογο για τα ελληνοτουρκικά

Ενώ αυξάνεται η ένταση στο Αιγαίο και το Κυπριακό εισέρχεται σε κρίσιμη φάση

Του **ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΕΛΛΙΣ**

Σε μια περίοδο αυξημένης έντασης στις ελληνοτουρκικές σχέσεις και με το Κυπριακό να εισέρχεται σε κρίσιμη φάση, λόγω της επερχόμενης αξιολόγησης της ενταξιακής πορείας της Τουρκίας από την Ε.Ε., η Ουάσιγκτον θεωρεί αναγκαία μια προσπάθεια εξομάλυνσης των ελληνοτουρκικών σχέσεων «προς όφελος όλων». Στο ίδιο πνεύμα κινείται και ο νέος γενικός γραμματέας του ΝΑΤΟ που βλέπει την εκατέρωθεν καχυποψία στις δύο πλευρές του Αιγαίου να πλήττει τη λειτουργικότητα της νοτιοανατολικής πτέρυγας της Συμμαχίας. Ο κ. Ρασμούσεν επιθυμεί επίσης να υπάρξει πρόοδος στο Κυπριακό ώστε να αρθούν τα εμπόδια στην απρόσκοπτη συνεργασία ΝΑΤΟ - Ε.Ε., και τον στόχο αυτό θα προωθήσει κατά την επικείμενη επίσκεψή του σε Αθήνα και Αγκυρα. Οι ΗΠΑ αντιλαμβάνονται τους κινδύνους που απορρέουν από τις συνεχείς αναχαιτίσεις στο Αιγαίο και ανησυχούν για το ενδεχόμενο θερμού επεισοδίου. Εχουν συστήσει αυτοσυγκράτηση, και ενθαρρύνουν διάλογο για την καταγραφή και, τελικά, επίλυση των όποιων διαφορών μέσω προσφυγής σε κοινά αποδεκτούς διεθνείς μηχανισμούς, και θεωρούν ότι η Ντόρα Μπακογιάννη και ο Αχμέτ Νταβούτογλου διαθέτουν το ειδικό βάρος για να αναλάβουν αυτό το έργο, έχοντας την πλήρη στήριξη των πρωθυπουργών τους. Πάντως, η Ελληνίδα υπουργός Εξωτερικών, αν και θα το επιθυμούσε, είναι αμφίβολο ότι θα τολμήσει ένα τέτοιο εγχείρημα, εν μέσω ρευστού πολιτικού τοπίου στο εσωτερικό, και υπό τη σκιά αμφισβητήσεων και διεκδικήσεων εκ μέρους της Τουρκίας.

Ο ρόλος της Τουρκίας

Η κρίσιμη αυτή συγκυρία βρίσκει την Τουρκία αναβαθμισμένη, καθώς εντάσσεται στον αμερικανικό στρατηγικό σχεδιασμό ως η μόνη μουσουλμανική χώρα που είναι μέλος του ΝΑΤΟ και η οποία δύναται να λειτουργήσει ως πρότυπο σε μια στιγμή που ο Μπαράκ Ομπάμα επιχειρεί να προσεγγίσει τον ισλαμικό κόσμο, ενώ γειτνιάζει με χώρες ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για τις ΗΠΑ, όπως η Ρωσία, το Ιράν, το Ιράκ και η Συρία. Την ερχόμενη εβδομάδα ΗΠΑ, Τουρκία και Ισραήλ θα διεξαγάγουν, για δέκατη συνεχή χρονιά, κοινές ναυτικές ασκήσεις στη νοτιοανατολική Μεσόγειο.

Η Ουάσιγκτον στηρίζει επίσης το πολιτικό «άνοιγμα» που επιχειρεί ο Ταγίπ Ερντογάν για λύση του κουρδικού και για το οποίο δέχεται σφοδρή κριτική στο εσωτερικό, κυρίως από τους εθνικιστές που τον κατηγορούν ότι «σε συνεργασία με τις ΗΠΑ προωθεί τον διαμελισμό της Τουρκίας». Ταυτόχρονα, η Τουρκία επιχειρεί να εξελιχθεί σε ενεργειακό κόμβο, συνάπτοντας ακόμη και συμφωνίες που δεν συμβαδίζουν με τα αμερικανικά συμφέροντα, όπως αυτή για την κατασκευή στα τουρκικά χωρικά ύδατα του ρωσικού αγωγού φυσικού αερίου South Stream, ο οποίος είναι ανταγωνιστικός του αγωγού Nabucco που υποστηρίζεται από τις ΗΠΑ και την Ε.Ε. και στοχεύει στη μείωση της ενεργειακής εξάρτησης από τη Μόσχα. Η Αγκυρα, που προσβλέπει σε ρωσική συμμετοχή και στην κατασκευή του αγωγού πετρελαίου Σαμψούντα - Τσεϊχάν, επιχειρεί παράλληλα να αξιοποιήσει την ιδιαίτερη σχέση της με το Αζερμπαϊτζάν, καθώς οι Αμερικανοί προωθούν τα αζέρικα κοιτάσματα φυσικού αερίου ως «αντίβαρο» σε αυτά της Ρωσίας.

Στη γεωπολιτική παρουσία της Τουρκίας η Ελλάδα αντιπαραθέτει τη δική της γεωγραφική θέση, όπου ξεχωρίζει η βάση της Σούδας, και τον ηγετικό της ρόλο στα Βαλκάνια, ενώ επιχειρεί να αξιοποιήσει τη συμμετοχή της στα συστήματα μεταφοράς ενέργειας προς την Ευρώπη, την ιδιαίτερη σχέση που διατηρεί με τις ομόθρησκες Ρωσία, Σερβία, αλλά και Γεωργία, όπως και την πρωταγωνιστική παρουσία της στο παγκόσμιο εμπόριο μέσω του τεράστιου αριθμού πλοίων ελληνικών συμφερόντων. Επιπροσθέτως, ιδιαίτερη σημασία έχει η ελληνοαμερικανική κοινότητα η οποία εν αναμονή ενός «θερμού φθινοπώρου» ετοιμάζεται να ασκήσει την επιρροή της μέσω των προσβάσεων που διαθέτει στα κέντρα αποφάσεων των ΗΠΑ. Οι ομογενείς προβάλλουν τον ρόλο της Ελλάδας και της Κύπρου στην περιοχή της νοτιοανατολικής Μεσογείου, υπογραμμίζοντας ότι σε πολλά ζητήματα αυτός συμβαδίζει με τα αμερικανικά συμφέροντα στην περιοχή, και στο πλαίσιο αυτό θα αναδείξουν την απόφαση της Κυπριακής Δημοκρατίας να αναθέσει σε αμερικανική εταιρεία τη διεξαγωγή ερευνών στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη της για εντοπισμό και εκμετάλλευση πηγών ενέργειας.

Η Ομογένεια βλέπει «θερμό» φθινόπωρο και ετοιμάζεται να αναδείξει τον ρόλο της Ελλάδας και της Κύπρου

Στο πλαίσιο αυτό πριν από μερικές εβδομάδες παράγοντες της Ομογένειας είχαν διεξοδικές επαφές με υψηλόβαθμα στελέχη της κυβέρνησης και του Κογκρέσου που χαράσσουν ή επηρεάζουν την εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ, μεταξύ αυτών με τον αναπληρωτή υπουργό Εξωτερικών Τζέιμς Στάινμπεργκ, και τους προέδρους των επιτροπών Εξωτερικών Σχέσεων της Γερουσίας, Τζον Κέρι, και Εξωτερικών Υποθέσεων της Βουλής, Χάουαρντ Μπέρμαν. Επίσης, είχαν μακρά συνεργασία με τον γερουσιαστή Ρόμπερτ Μενέντεζ, ο οποίος επιδεικνύει ιδιαίτερη ευαισθησία για το Κυπριακό, το Αιγαίο και την ονομασία των Σκοπίων. Ως μέλος της Επιτροπής Εξωτερικών Σχέσεων και λόγω της στενής σχέσης που διατηρεί με τη Χίλαρι Κλίντον (ήταν συμπρόεδρος της προεκλογικής της εκστρατείας για το χρίσμα), επηρεάζει τόσο σε θεσμικό όσο και σε προσωπικό επίπεδο την υλοποίηση της αμερικανικής πολιτικής.

Οι συνέπειες της ενεργειακής συνεργασίας Ρωσίας - Τουρκίας

Του **ΘΑΝΟΥ Π. ΝΤΟΚΟΥ***

Αν δεν αιφνιδίασε την Αθήνα η πρόσφατη υπογραφή πακέτου συμφωνιών ενεργειακής συνεργασίας μεταξύ Ρωσίας και Τουρκίας, σίγουρα προκάλεσε έντονο προβληματισμό. Η ελληνική πλευρά αισθάνεται πιθανόν «προδομένη» από τη διαφαινόμενη αναβάθμιση του ενεργειακού ρόλου της Τουρκίας. Είναι δικαιολογημένη αυτή η ενόχληση; Τι ακριβώς συνέβη και ποιες θα είναι οι γεωπολιτικές συνέπειες;

Η επιλογή σύσφιγξης των ελληνορωσικών σχέσεων θα μπορούσε να έχει γεωπολιτικά οφέλη εφόσον αποτελεί μέρος ευρύτερης στρατηγικής που δεν θα παρεκκλίνει σημαντικά από το ευρωατλαντικό πλαίσιο

Στο εξελισσόμενο «Μεγάλο Ενεργειακό Παιχνίδι» έχουν ήδη κατασκευαστεί κάποιοι αγωγοί μεταφοράς φυσικού αερίου και πετρελαίου και συζητείται η κατασκευή αρκετών άλλων, εκ των οποίων θα υλοποιηθούν ορισμένοι μόνο, με βάση οικονομικά και πολιτικά κριτήρια. Και εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι η επάρκεια φυσικού αερίου για τη λειτουργία όλων των σχεδιαζόμενων αγωγών είναι εξαιρετικά αμφίβολη, τουλάχιστον με τα σημερινά δεδομένα. Μόνο η είσοδος του Ιράν στη δυτική αγορά φυσικού αερίου –ανέφικτη προς το παρόν για πολιτικούς λόγους– φαίνεται ικανή να αλλάξει την κατάσταση.

Είναι προφανές ότι οι «παίκτες» πρώτης κατηγορίας σε αυτό το παιχνίδι είναι οι χώρες παραγωγής ενεργειακών πόρων, οι «παίκτες» δεύτερης κατηγορίας οι χώρες που ελέγχουν διαδρομές μεταφοράς για τις οποίες δεν υπάρχει εναλλακτική οδός και οι «παίκτες» τρίτης κατηγορίας οι χώρες από το έδαφος των οποίων διέρχονται εναλλακτικοί αγωγοί. Σύμφωνα με την παραπάνω ταξινόμηση, η Τουρκία είναι σημαντικός «παίκτης» δεύτερης κατηγορίας, με δυνατότητα μάλιστα ανόδου στην πρώτη κατηγορία με κάποιο ειδικό στάτους, ενώ η Ελλάδα κατατάσσεται στην τρίτη κατηγορία. Βεβαίως, είναι σαφώς προτιμότερο να είναι κανείς «παίκτης» τρίτης κατηγορίας με σαφές όμως ίχνος στον ενεργειακό χάρτη παρά να απουσιάζει και να παρακολουθεί τις εξελίξεις ως απλός θεατής ή μάλλον καταναλωτής.

Εφόσον υλοποιηθεί η συμφωνία για τον αγωγό South Stream, η τρίτη μετά τον πετρελαιαγωγό Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη και του αγωγού φυσικού αερίου Τουρκία-Ελλάδα-Ιταλία (ITGI), θα μεγεθυνθεί το ίχνος της Ελλάδας στον διεθνή ενεργειακό χάρτη. Αν και οι αγωγοί αυτοί δεν αναμένεται να έχουν καταλυτικές οικονομικές και γεωπολιτικές συνέπειες για τη χώρα μας, αυτό δεν μειώνει τη σημασία τους αφού η Ελλάδα βρίσκεται σε μια περιοχή όπου τα διάφορα δίκτυα –ενέργειας, μεταφορών, τηλεπικοινωνιών, κ.λπ.– συνεπάγονται πολιτικά και οικονομικά οφέλη για τις χώρες που συμμετέχουν. Αντίστροφα, μη συμμετοχή σημαίνει περιθωριοποίηση προς όφελος κάποιου άλλου.

REUTERS

Στο εξελισσόμενο «Μεγάλο Ενεργειακό Παιχνίδι» η Ελλάδα ανήκει στους παίκτες Γ΄ κατηγορίας, με σαφές όμως ίχνος στον ενεργειακό χάρτη.

Η προσπάθεια της Ε.Ε. (και των ΗΠΑ) για μείωση της ευρωπαϊκής εξάρτησης από το ρωσικό φυσικό αέριο μέσω της κατασκευής του αγωγού NABUCCO, προκάλεσε την αντίδραση της Μόσχας, αρχικά με την προσπάθεια ελέγχου των ενεργειακών αποθεμάτων του πρώην σοβιετικού χώρου και πρόσφατα με τη συμφωνία με την Αγκυρα για τον South Stream. Οι ρωσικές κινήσεις επηρεάστηκαν και από τη στάση της νέας βουλγαρικής κυβέρνησης, η οποία επανεξετάζει, τόσο για οικονομικούς, όσο και για πολιτικούς λόγους, την υλοποίηση των ενεργειακών έργων με τη Ρωσία.

Τι αλλάζει μετά την υπογραφή της ρωσοτουρκικής συμφωνίας; Κατ' αρχήν, εκφράστηκαν ανησυχίες για ενεργειακή εξάρτηση –και άρα δυνατότητα «εκβιασμού»– της Ελλάδας από την Τουρκία. Εκτός του ότι ο South Stream θα διέρχεται απλώς από τα τουρκικά χωρικά ύδατα και η Αγκυρα δεν θα έχει τη δυνατότητα να κλείσει τις στρόφιγγες, η διακοπή της λειτουργίας του αγωγού θα είναι απόφαση αποκλειστικά της Μόσχας, ενώ στην περίπτωση του ITGI, αλλά και του South Stream, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ανάγκες άλλων πελατών (Ιταλία, Βουλγαρία, κ.λπ.). Σε κάθε περίπτωση, πάντως, θα ήταν φρόνιμο για την Ελλάδα να διαφοροποιήσει όσο μπορεί τους προμηθευτές ενέργειας.

Η Αθήνα προβληματίζεται και για την υποβάθμιση της θέσης της έναντι της Μόσχας. Γράφαμε σε ανύποπτο χρόνο ότι η Ρωσία, όπως και κάθε σοβαρή χώρα, χαράζει εξωτερική πολιτική με κριτήριο τα εθνικά συμφέροντα και όχι συναισθηματικές θεωρήσεις (συχνά ανακριβείς) περί αδελφών λαών και ιστορικών συμμάχων. Η Αθήνα ούτε μπορεί να παίξει σημαντικά μεγαλύτερο ρόλο στο πλαίσιο των ρωσικών σχεδιασμών, ούτε και θα έπρεπε να το επιδιώξει, αφού η ικανοποιητική διευθέτηση των σημαντικότερων ζητημάτων εξωτερικής πολιτικής, αλλά και η πορεία της ελληνικής οικονομίας, εξαρτώνται σε σημαντικό βαθμό από τις Βρυξέλλες και την Ουάσιγκτον.

Βεβαίως, κάθε χώρα οφείλει να αναπτύσσει μια πολυδιάστατη εξωτερική πολιτική και να διευρύνει τα γεωπολιτικά ερείσματά της. Στην προκειμένη περίπτωση η Αθήνα επιδίωξε διπλωματική στήριξη και πολιτικά και οικονομικά οφέλη και πέραν του ευρωατλαντικού πλαισίου, ενώ επιθυμούσε να στείλει το μήνυμα προς την Ουάσιγκτον ότι δεν πρέπει να θεωρείται «απολύτως δεδομένη» σε όλα τα ζητήματα. Ορθώς, λοιπόν, έγινε το άνοιγμα προς τη Μόσχα, αλλά θα πρέπει να αποφευχθούν υψηλές προσδοκίες για ουσιαστική ρωσική στήριξη στα ελληνοτουρκικά ζητήματα ή ακόμα και στο ζήτημα της ονομασίας της ΠΓΔΜ.

Οσο για τη γεωστρατηγική αναβάθμιση της γειτονικής μας χώρας, η Αγκυρα προσπαθεί να υλοποιήσει μια πολυεπίπεδη, πολυδιάστατη εξωτερική πολιτική, με ανοίγματα προς όλες τις κατευθύνσεις και επιδιώκει να δημιουργήσει την εντύπωση ότι είναι η χώρα-κλειδί για τη διευθέτηση σχεδόν κάθε περιφερειακού ζητήματος. Αν η προσπάθεια είναι επιτυχημένη, τότε ασφαλώς τα οφέλη θα είναι σημαντικά. Ωστόσο, είναι ενδιαφέρουσα η αμερικανική παροιμία ότι «αν περπατάς στη μέση του δρόμου, κινδυνεύεις να χτυπηθείς από τα αυτοκίνητα που κινούνται και προς τις δύο κατευθύνσεις», ιδιαίτερα όταν οι εταίροι της Τουρκίας έχουν αποκλίνοντα ή και συγκρουόμενα συμφέροντα σε κάποια ζητήματα.

Συμπερασματικά, (α) θα υπάρξουν αρκετά επεισόδια ακόμη στο σιριαλ των αγωγών (β) η επιλογή σύσφιγξης των ελληνο-ρωσικών σχέσεων θα μπορούσε να έχει γεωπολιτικά οφέλη για την Ελλάδα εφόσον βεβαίως αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης διπλωματικής στρατηγικής που δεν θα παρεκκλίνει σημαντικά –και πάντως όχι συστηματικά– από το ευρω-ατλαντικό πλαίσιο και (γ) παράλληλα με τη σώφρονα αξιοποίηση του «ρωσικού χαρτιού», η Αθήνα θα πρέπει να αναζητήσει περιφερειακό ρόλο, ενώ βασική πρόκληση θα αποτελέσει η αξιολόγηση και διαχείριση των συνεπειών της νεο-οθωμανικής πολιτικής της Αγκυρας, προσπάθεια καθόλου εύκολη σε περίοδο οικονομικής και πολιτικής κρίσης.

* Ο κ. Θάνος Π. Ντόκος είναι γενικός διευθυντής του Ελληνικού Ιδρύματος Ευρωπαϊκής & Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ).

Πρωτοβουλίες ενόψει για συμφιλίωση

ΑΚΕΛ και ΔΗΚΟ δίνουν τόπο στην οργή και αναζητούν τρόπους επαναπροσέγγισης εν μέσω συναγερμικής επίθεσης φιλίας

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ

Στελέχη του ΑΚΕΛ και του ΔΗΚΟ ευελπιστούν πως το ψυχρό κλίμα που προκάλεσαν οι διορισμοί στους Ημικρατικούς θα παρέλθει σύντομα, χωρίς αυτό να προεξοφλεί άμεση και πλήρη αποκατάσταση των σχέσεων και της κυβερνητικής συνεργασίας.

Της **ΠΟΛΑΣ ΣΠΟΝΤΑ**

Όλα του γάμου δύσκολα, αλλά και το διαζύγιο δεν είναι εύκολη υπόθεση. Τις σχέσεις οργής και δημόσιων αλληλοεπικρίσεων σε οξείς τόνους, ανάμεσα στο ΑΚΕΛ και το ΔΗΚΟ, διαδέχεται κατ' ανάγκην, λόγω θερινών διακοπών, περίοδος νηνεμίας. Πέραν αυτού, ωστόσο, είναι σαφές ότι καταβάλλονται ήδη προσπάθειες για σταδιακή προσέγγιση, όπως διαφάνηκε και από το πρόσφατο τετ-α-τετ γεύμα του κυβερνητικού εκπροσώπου, Στέφανου Στεφάνου, με τον εκπρόσωπο Τύπου του ΔΗΚΟ, Φώτη Φωτίου. Στελέχη και των δύο κομμάτων ευελπιστούν πως το ψυχρό κλίμα που προκάλεσαν οι διορισμοί στους Ημικρατικούς θα παρέλθει σύντομα, χωρίς αυτό να προεξοφλεί άμεση και πλήρη αποκατάσταση των σχέσεων και της κυβερνητικής συνεργασίας. Την ίδια ώρα, τα ανοίγματα προς το ΔΗΚΟ που εγκαινίασε εδώ και καιρό ο Νίκος Αναστασιάδης, θεωρούνται περισσότερο ως πολιτική επένδυση του ΔΗΣΥ για το μέλλον, παρά ως εγχείρημα με άμεσα κομματικά οφέλη. Ούτως ή άλλως, όλα εξαρτώνται από την πορεία και τις εξελίξεις στο Κυπριακό.

Υπάρχει περιθώριο

Στεφάνου και Φωτίου έθεσαν επί τάπητος τα παράπονα και τις εκατέρωθεν απόψεις, αναζητώντας τι πήγε λάθος και οδήγησε στο συγκρουσιακό κλίμα, αλλά και τι θα πρέπει να γίνει προς επίλυση των προβλημάτων. Οι δύο άνδρες ανέλυσαν τα δεδομένα και συζήτησαν τρόπους βελτίωσης της συνεργασίας, με τη γενική διαπίστωση πως φαίνεται να υπάρχει περιθώριο συνεννόησης και διεξόδου. «Σε ορισμένα ζητήματα υπήρξαν συγκλίσεις, σε άλλα όχι. Τα αποτελέσματα θα φανούν πλέον στην πράξη», σχολίασε στην «Κ» γνώστης των όσων διημείφθησαν κατά το άτυπο γεύμα των δύο αξιωματούχων. Στεφάνου και Φωτίου ανέλαβαν πάντως να διαβιβάσουν τα όσα συζητήθηκαν, ο πρώτος στον Πρόεδρο Χριστόφια και ο δεύτερος στον Μάριο Καρογιάν και στην ηγεσία του ΔΗΚΟ, προκειμένου να αποφασισθούν οι επόμενες κινήσεις.

Στο Δημοκρατικό Κόμμα εξακολουθεί να είναι διάχυτη η απογοήτευση, όχι μόνο για τον χειρισμό της υπόθεσης των διορισμών από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, αλλά και γενικότερα για τη στάση του. «Πότε πραγματοποιήθηκε μια ουσιαστική συνάντηση στο Προεδρικό των κομμάτων που συμμετέχουν στην κυβέρνηση, όπως συνέβαινε επί Τάσσου;», διερωτάται στέλεχος του ΔΗΚΟ, το οποίο υποδεικνύει περαιτέρω πως «για να τεθεί σε σωστή βάση η συνεργασία, χρειάζεται συντονισμός και κυρίως συνδιαμόρφωση αποφάσεων». Υπενθυμίζει, μάλιστα, κατά δηκτικό τρόπο, πως «κυβέρνηση και ΑΚΕΛ ανέλαβαν πρωτοβουλίες και καθόρισαν στρατηγικές για σημαντικά θέματα, όπως η παιδεία και η άμυνα, που στο τέλος απέτυχαν».

Μηχανισμοί παρακολούθησης

Είναι πρόδηλο πως το ΔΗΚΟ τηρεί στάση αναμονής για διευκρίνιση των προθέσεων του Προεδρικού. «Εμείς δώσαμε τα μηνύματά μας, ζητήσαμε τον δέοντα σεβασμό και θέσαμε το αυτονόητο αίτημα να συμμετέχουμε ενεργά και να μας λαμβάνουν υπόψη», επισημαίνει άλλο δηκοϊκό στέλεχος, το οποίο δεν διστάζει να ρίξει το «καρφί» του για την τακτική του Προέδρου Χριστόφια να κάνει «δώρα» στις μικρές πολιτικές κινήσεις. «Αν νομίζουν ότι δεν χρειάζονται το ΔΗΚΟ, ας συναποφασίζουν με τον Κύπρο Χρυσοστομίδη και την Πραξούλα Αντωνιάδου», ανέφερε στην «Κ», προαναγγέλλοντας ταυτόχρονα ότι το κόμμα στήνει μηχανισμούς παρακολούθησης του έργου των Ημικρατικών, αλλά και του γενικότερου έργου και των αποφάσεων της κυβέρνησης.

Υψηλόβαθμος αξιωματούχος του ΔΗΚΟ εκτιμά πάντως ότι η κρίση για τους Ημικρατικούς δεν πρόκειται από μόνη της να οδηγήσει σε διάσπαση της συνεργασίας. «Δεν είναι έτσι απλό και εύκολο να μας αφήσει το ΑΚΕΛ να φύγουμε από την κυβέρνηση, θα γίνουν κινήσεις προσέγγισης», υποστηρίζει το ίδιο δηκοϊκό στέλεχος, το οποίο παραπέμπει για τα περαιτέρω στο φθινόπωρο και στις εξελίξεις του Κυπριακού. Προσθέτει μάλιστα πως «εάν υπάρξει οριστική σύγκρουση, θα είναι λόγω του εθνικού θέματος, με τις πλατιές μάζες του κόμματος να τάσσονται σαφώς υπέρ της εξόδου, ανεξαρτήτως της αρνητικής στάσης που ενδεχομένως να τηρήσουν ορισμένοι κομματικοί αξιωματούχοι».

Από πλευράς ΑΚΕΛ και κυβέρνησης, είναι σαφές πως θα γίνουν τέτοιες μεθοδεύσεις, ώστε να μην εξωθήσουν στα άκρα τις σχέσεις με το ΔΗΚΟ. «Ας βρεθεί κάποιος τρόπος καλύτερου συντονισμού και εποικοδομητικής συνεννόησης, να πρεμήσουμε όλοι», δηλώνει στέλεχος του ΑΚΕΛ, προσθέτοντας πως «είναι καιρός να λειτουργήσει η Επιτροπή Επαφής με το ΔΗΚΟ που συγκροτήθηκε, αλλά δεν λειτούργησε ποτέ».

Συναγερμική σφήνα μεταξύ των δύο

Παρά τα συνεχή ανοίγματα εδώ και καιρό του Νίκου Αναστασιάδη, με επίκληση των συγκλίσεων σε μία σειρά θεμάτων εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής, στο ΔΗΚΟ εκφράζουν δυσπιστία και επισημαίνουν τις διαφορές που χωρίζουν τα δύο κόμματα στο Κυπριακό. «Στον Συναγερμό μυρίστηκαν εξουσία, γι' αυτό και κάνουν επιθέσεις φιλίας, όχι μόνο σε πολιτικό επίπεδο, αλλά και σε επίπεδο τοπικών οργανώσεων και χαμηλόβαθμων στελεχών», αναφέρει στέλεχος του ΔΗΚΟ που γνωρίζει καλά τα όσα τεκταίνονται. Από την άλλη, είναι γεγονός, όπως επιβεβαιώνουν πηγές και από τα δύο κόμματα, πως δεν πρόκειται εύκολα ν' ανοίξει ο δρόμος της στενότερης συνεργασίας ΔΗΣΥ-ΔΗΚΟ, παρά μόνο στην περίπτωση που προκύψει αδιέξοδο στις απευθείας συνομιλίες στο Κυπριακό, κι άρα θα εκλείψει εκ των πραγμάτων ένας βασικός παράγοντας διάστασης απόψεων. Στην κυβέρνηση και το ΑΚΕΛ, όπως φάνηκε και από τις αντιδράσεις του Προέδρου Χριστόφια, εκφράζεται προβληματισμός και γίνεται προσεκτική αποτίμηση των κινήσεων του ΔΗΣΥ, ενώ εν είδει νουθεσίας και προειδοποίησης δίνεται το μήνυμα πως «όλα αυτά δεν είναι παρά λυκοφιλίες, τις οποίες το ΔΗΚΟ πρέπει να αντιληφθεί».

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ

Ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ, κ. Νίκος Αναστασιάδης.

Θα παίξει φλίπερ

Την Ελλάδα, και συγκεκριμένα την Αστυπάλαια, για να παίξει φλίπερ (!), θα επισκεφθεί μετά της συζύγου του φυσικά, ο Πρόεδρος Χριστόφιας τη Δευτέρα. Ο Πρόεδρος πάει στο όμορφο αιγαιοπελαγίτικο νησί, με πρόσκληση του τοπικού δήμου, ο οποίος έχει φέτος αφιερώσει το ετήσιο θερινό φεστιβάλ του στην Κύπρο. Εκεί ο κ. Χριστόφιας θα παρακολουθήσει μεταξύ άλλων τη θεατρική ομάδα «Άδωνις» Ιδαλίου, η οποία θα παρουσιάσει το έργο του Ιταλού νομπελίστα συγγραφέα Ντάριο Φο «Οι αρχάγγελοι δεν παίζουν φλίπερ», σε σκηνοθεσία Μαρίας Καρσερά. Όπως μας πληροφορεί ο ανταποκριτής της στήλης στην Αστυπάλαια (!), στο νησί αναμένουν με ανυπομονησία και με ανοιχτές αγκάλες το προεδρικό ζεύγος κι έχουν ετοιμάσει γι' αυτό ένα εξαιρετικό πρόγραμμα, το καλύτερο μέρος του οποίου είναι το λιαστό χταποδάκι και το ουζάκι. Στις πέντε μέρες που θα κάτσει εκεί ο Δημήτρης Χριστόφιας θα έχει την ευκαιρία να απολαύσει και την υπέροχη θάλασσα και να χαλαρώσει από τα καθημερινά προβλήματα της προεδρίας.

6 • Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ — ΦΑΚΕΛΟΣ — ΚΥΡΙΑΚΗ 8 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2009

ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ

Η ιστορία των φωτογραφιών που έγιναν σύμβολο

Μαρτυρία Τούρκου φωτορεπόρτερ για πέντε Ε/κ στρατιώτες που πιάστηκαν αιχμάλωτοι από τον ταξίαρχο Χακκί Μπορατάς το '74

Του ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΡΑΣΧΟΥ

Τους έδωσαν να καπνίσουν -το τελευταίο ίσως- τσιγάρο και από τότε αγνοούνται

Η ιστορία που κάνει ντόρο αυτές τις ημέρες με τους πέντε εκτελεσθέντες Ε/Κ στρατιώτες στο Τζιάος το 1974, δημοσιεύθηκε στην «Καθημερινή» στις 8/2/2009, χωρίς να συγκινήσει την πολιτική μας ηγεσία.
Το ρεπορτάζ αναφερόταν λεπτομερώς στην τραγική ιστορία των πέντε, στον φωτορεπόρτερ, στις συνθήκες κάτω από τις οποίες τα φιλμ έπεσαν στα χέρια της Ε.Φ. και στις ευθύνες της Τουρκίας για το έγκλημα πολέμου που διέπραξε. Αυτό δεν το γράφουμε για να ευλογήσουμε τα γένια μας, αλλά για να σημειώσουμε ότι σε αυτό τον τόπο, εξακολουθούμε, παρά τα όσα έχουμε πάθει, να είμαστε επιμηθείς και να συγκινούμαστε πολύ, μόνο όταν βλέπουμε απέναντί μας τηλεοπτικό φακό.

Κατέβασαν ρολά

Δεν ξέρουμε σε ποια παίγνια αρέσκονται οι άλλοι ταγοί του τόπου, αλλά ελέω Δεκαπενταυγούστου, η πολιτική και κομματική ηγεσία «κατέβασε ρολά» και φόρεσε τις τουριστικές της ενδυμασίες. Μπορεί να ακούγεται τετριμμένο και μπανάλ, αλλά είναι αλήθεια ότι ο επαναφορτισμός των μπαταριών ενόψει του αναμενόμενου θερμού και γεμάτου εξελίξεις φθινοπώρου, αυτή τη φορά δεν είναι σχήμα λόγου. Έτσι λοιπόν, βαλίτσες για εξωτερικό ετοίμασαν αρκετοί, ενώ δεν λείπουν και όσοι (όχι βεβαίως λόγω οικονομικής κρίσης, καθώς αυτοί δεν επηρεάζονται όσο ο υπόλοιπος κοσμάκης) επέλεξαν τον εσωτερικό τουρισμό. Ο δεύτερος τη τάξει Μάριος Καρογιάν (αυτός κι αν χρειαζόταν διακοπές) επέλεξε ως ήταν φυσικό να φύγει από την Κύπρο – να μη βλέπει και να μην ακούει – και πήγε στην πανέμορφη Πράγα, όπου πέρασε, όπως μαθαίνουμε, θαυμάσια. Έχει όμως ήδη επιστρέψει ώστε να αναλάβει και τα καθήκοντα του επικεφαλής του κράτους, αφού ο Πρόεδρος φεύγει για Αιγαίο.

Τα λέμε τον Σεπτέμβρη...

Ταμπέλα «κλειστόν» έβαλαν και αρκετά μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου, με τις προτιμήσεις των υπουργών να διχάζονται ανάμεσα στους λάτρεις της Κύπρου και αυτούς που επέλεξαν εκτός συνόρων προορισμό. Στη μαγευτική Ρόδο παραθερίζει ο υπουργός Εξωτερικών, Μάρκος Κυπριανού, ενώ τις παραλίες της Κύπρου και ιδιαίτερα της πόλης του, της Λεμεσού, επέλεξε ο υπ. Εσωτερικών, Νεοκλής Συλικιώτης, στον οποίο η στήλη τρέφει ιδιαίτερη εκτίμηση, λόγω του ότι το λαϊκό του προφίλ είναι αυθεντικό και καθόλου δήθεν. Ο υπ. Συγκοινωνιών και Έργων, Νίκος Νικολαΐδης, έφυγε για την όμορφη Κέρκυρα όπου θα καθίσει μόνο τέσσερεις μέρες. Προφανώς βιάζεται να έρθει πίσω για να απολαύσει για λίγο την άδεια από αυτοκίνητα πρωτεύουσα. Ίσως έτσι κατορθώσει να του βγει και το 2+, έστω και εκτός πρωτοκόλλου! Ο Στέφανος Στεφάνου, μετά των γυναικών της ζωής του, τουτέστιν της συζύγου και των δύο υπέροχων θυγατέρων του, φεύγει τη Δευτέρα για Βερολίνο και θα επανακάμψει την επόμενη Δευτέρα.

Και τώρα και πάντα

Συνδυασμό Κύπρου και εξωτερικού επέλεξε ο γ.γ. του ΑΚΕΛ Άντρος Κυπριανού, ο οποίος πριν από λίγες ημέρες επέστρεψε από την Ιορδανία και πλέον προγραμματίζει να συνεχίσει την χαλάρωσή του απολαμβάνοντας τις διακοπές του κάνοντας σύντομες εξορμήσεις, και τηρώντας επαφή με τη βάση του κόμματος, σε όλα τα μήκη και πλάτη του νησιού. Ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του κόμματος, Νίκος Κατσουρίδης, εξέδραμεν εις την αλλοδαπήν για μερικές ημέρες. Συγκεκριμένα πήγε στο Βουκουρέστι όπου έχει και αρκετούς φίλους, την άραξε και απολαμβάνει τον καφέ, το κονιάκ και το πούρο του, ενώ λογαριάζει τις υπόλοιπες μέρες μέχρι το τέλος Αυγούστου να τις περάσει χαλαρά στην Κύπρο.

Συναγερμικές ξάπλες

Λεμεσό ψηφίζει και ο Νίκος Αναστασιάδης. Ως κλασικός «χαζοπαππούς», απολαμβάνει τη συντροφιά των εγγονιών του έχοντας κρατημένη ολόχρονα θέση στο υπαίθριο μπαρ-εστιατόριο του Μεριντιέν, δίπλα από την πισίνα με το αλμυρό νερό και όποιος γνωστός περάσει πίνει κι ένα ουισκάκι με μπόλικα παγάκια με τον πρόεδρο. Στην παφιακή επικράτεια καταλύει ο αναπληρωτής πρόεδρος του ΔΗΣΥ, Αβέρωφ Νεοφύτου, και δη στην αγαπημένη του Αργάκα, με την υπέροχη παραλία και το εξίσου υπέροχο κλίμα. Από εκεί κάνει μερικές εξορμήσεις αλλά εντός παφιακών συνόρων.

Σοσιαλιστικές διακοπές

Τόπακας και μάλιστα με πατέντα είναι και ο πρόεδρος της ΕΔΕΚ, Γιαννάκης Ομήρου, ο οποίος απολαμβάνει την ηρεμία της γενέτειρας του και την παρέα των συμπολιτών του, καθώς όπου πάει βρίσκει φιλόξενες και οικείες γωνιές για να απολαύσει τον καφέ και το ποτό του. Εξάλλου είναι γνωστό ότι σπάνια ο Γιαννάκης Ομήρου επιλέγει για τις θερινές του διακοπές οποιοδήποτε άλλο προορισμό πλην της Πάφου. Όσον αφορά τον επίτιμο πρόεδρο της ΕΔΕΚ, Βάσο Λυσσαρίδη, όπως κάθε καλοκαίρι έτσι και φέτος, βρίσκεται στη δροσιά του εξοχικού του στον Πρόδρομο, απολαμβάνοντας την πιλόττα στο καφενείο, τη συνεύρεση με τους φίλους και το υπέροχο κλίμα του βουνού. (Γιατρέ, εγώ στη θέση σου θα κατέβαινα στη Λευκωσία μια φορά τον χρόνο και θα έκανα μια δήλωση, όπως κάποτε ο γέρο Καραμανλής).

Και οι μικροί έχουν ψυχή

Ο πρόεδρος του ΕΥΡΩΚΟ, Δημήτρης Συλλούρης, επέλεξε να κάμει τις μισές διακοπές του στην Ελλάδα και τις άλλες μισές στην Κύπρο, οικογενειακώς εννοείται (πιστός στο μότο πατρίς, θρησκεία οικογένεια), ενώ ο αναπληρωτής του, Νίκος Κουτσού, θα κάτσει σπίτι, τουτέστιν επιλέγει τον εσωτερικό τουρισμό, σιγανά και ταπεινά. Η γ.γ. των Οικολόγων, Ιωάννα Παναγιώτου, επέλεξε το υπέροχο Πήλιο για διακοπές, όπου διακοπεύει και ο Μιχάλης Παπαπέτρου, του οποίου η σύζυγος Λουΐζα έλκει την καταγωγή της απ' εκεί και έχουν και σπίτι πάνω από τα Καλά Νερά. Ίσως μια συνάντηση των δύο αποδώσει για ένα πράσινο κόμμα με κόκκινες αποχρώσεις. Καλοκαίρι γαρ!

Αναζωπύρωση έρωτος

Μπορεί το πολιτικό προσκήνιο να κατέβασε ρολά, το πολιτικό παρασκήνιο όμως βρίσκει πολύ πρόσφορο έδαφος για διεργασίες, μετά ούζου, φραπέ ή και μοχίτο για τους πιο «προχώ» της πολιτικής κονίστρας. Το παρασκήνιο που παίζει οριζοντίως και καθέτως και σχεδόν αποκλειστικά, είναι αυτό των σχέσεων ΔΗΣΥ-ΔΗΚΟ, στην μετά «ημικρατικών» περίοδο. Φροντίσαμε να πιούμε λοιπόν και φραπέδες και ούζα και μοχίτος για να συλλέξουμε πληροφορίες. Έχουμε και λέμε λοιπόν. Οι τραυματισμένες από δεκαετίας σχέσεις ΔΗΣΥ-ΔΗΚΟ φαίνεται να ομαλοποιούνται σταδιακά το τελευταίο διάστημα. Για την ιστορία να αναφέρουμε ότι όλα ξεκίνησαν μετά που το ΔΗΚΟ αποφάσισε να εγκαταλείψει τη συνεργασία με τον ΔΗΣΥ στο τέλος της πρώτης πενταετίας του Γλαυκού Κληρίδη. Οι σχέσεις των δύο πλευρών δοκιμάστηκαν έντονα κατά την πενταετία Παπαδόπουλου όπου σε αρκετές περιπτώσεις οι αντιπαραθέσεις οδηγήθηκαν στα άκρα. Ως καταλύτης για την προσέγγιση των δύο πλευρών λειτούργησε η εκλογή Χριστόφια στον προεδρικό θώκο. Όλα αυτά σημειωτέον συμβαίνουν την ίδια στιγμή που το ΔΗΚΟ βρίσκεται στη συγκυβέρνηση, αν και σε μόνιμο ρόλο διαμαρτυρόμενου…

Υπενθυμίζουν στιγμές

Η προσέγγιση ΔΗΣΥ-ΔΗΚΟ, αν και δεν πραγματοποιείται σε επίπεδο ηγεσιών, διατηρείται προς το παρόν ενεργή μέσω προσωπικών επαφών στελεχών των δύο πλευρών. Σύμφωνα με στελέχη της Πινδάρου, η διαμορφούμενη κατάσταση δεν μπορεί να ξενίζει κανέναν αφού ακολουθεί εξελικτική πορεία. Μάλιστα υπενθυμίζουν την πρόκληση-πρόσκληση Νίκου Αναστασιάδη για συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα από το βήμα του συνεδρίου του ΔΗΚΟ, λίγο πριν από τις ευρωεκλογές. Σημειώνουν επίσης την κοινοβουλευτική «συνεργασία» των δύο κομμάτων στο ζήτημα του Συνεταιρισμού για την Ειρήνη, καθώς και τις συγκλίσεις των δύο πλευρών σε θέματα που αφορούν την οικονομία.

Μήνυμα προς Χριστόφια

Σύμφωνα με εκτιμήσεις που ο Ιανός άκουσε σ' ένα καφέ με στελέχη της Πινδάρου, το ξαναζέσταμα των σχέσεων μεταξύ ΔΗΣΥ-ΔΗΚΟ στέλνει ένα ξεκάθαρο μήνυμα προς τον Πρόεδρο Χριστόφια και το ΑΚΕΛ. Οι διαμορφούμενες στο κομματικό σκηνικό εξελίξεις δεν αφήνουν κανένα περιθώριο στον Πρόεδρο και το ΑΚΕΛ για παιγνίδια τακτικής όσον αφορά το εθνικό μας θέμα. Εφόσον διαπιστωθεί ότι ο Πρόεδρος Χριστόφιας δεν διακρίνεται από ειλικρινείς προθέσεις επίλυσης του κυπριακού προβλήματος και επιχειρήσει ελιγμό εκτροπής των συνομιλιών και άρα ραφοποίησης του όλου ζητήματος, τότε θα διαπιστώσει ότι οι διαφορές που χωρίζουν ΔΗΣΥ-ΔΗΚΟ, αφαιρουμένου του Κυπριακού, είναι ανύπαρκτες.

Και η εναλλακτική

Στον ΔΗΣΥ από επίσημα χείλη βγαίνει σαφές το μήνυμα πως οι προσεγγίσεις με όλους τους κομματικούς χώρους είναι καλοδεχούμενες, εφόσον δεν παζαρεύονται θέσεις αρχών της παράταξης και δεν τίθεται υπό αμφισβήτηση το μετριοπαθές προφίλ που για χρόνια τώρα κτίζει η ηγεσία του κόμματος. Σ' αυτή την πρώιμη φάση προσέγγισης των δυο πλευρών, στην Πινδάρου δηλώνουν συγκρατημένοι, γνωρίζοντας ότι η άλλη πλευρά δυνατόν να μεταβάλει τη στάση της αναλόγως των εσωκομματικών ισορροπιών. Στην παρούσα φάση, πάντως, τόσο οι τασσικοί, όσο και οι κυπριανικοί, αλλά και οι προσκείμενοι στον πρόεδρο του ΔΗΚΟ, τοποθετούνται θετικά σε μια ευρύτερη προσέγγιση των δύο πλευρών.

Ευχέρεια χρόνου

Η έναρξη της νέας πολιτικής χρονιάς λόγω της απουσίας οποιασδήποτε κομματικής εκλογικής αναμέτρησης θεωρείται από την αντιπολίτευση μια καλή ευκαιρία επένδυσης στην υποδομή και άρα στο μέλλον. Προς αυτή την κατεύθυνση ο ΔΗΣΥ προγραμματίζει τη διενέργεια πολιτικού-προγραμματικού συνεδρίου, το οποίο όμως θα αγγίξει και θέματα του καταστατικού. Το φρεσκάρισμα που επιδιώκεται από τον ΔΗΣΥ θεωρείται επιβεβλημένο, καθώς η συμμετοχή στην πολιτική ομάδα του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος αναγκάζει το κόμμα να παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις σε επίπεδο πολιτικής ομάδας και να επιδιώκει τον διαρκή εμπλουτισμό των θέσεών του. Αυτά και σπεύδω ολοταχώς προς παραλία. Καλά να περάσετε τον Δεκαπενταύγουστο και όλες τις ημέρες της ανάπαυσης. Εμείς εδώ θα είμαστε, να μαζεύουμε γύρη παρασκηνίου μέχρι να επιστρέψετε.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Γράφει **Η ΔΡΑΚΟΥΝΑ**

ΕΧ - PARTE

Σχολιάστε στο www.kathimerini.com.cy

Men in Καλά γεννητούρια σε όλους!

Έχω μια Γαλλίδα φίλη από το πανεπιστήμιο. Από αυτές τις κολλητές φίλες που μέναμε μαζί στο ίδιο hall of residence, τρώγαμε, πίναμε, διαβάζαμε, βγαίναμε έξω μαζί και μετά την αποφοίτηση, ζήτημα αν καταφέραμε να βρεθούμε πέντε φορές (στον γάμο της, στον γάμο μου, σε διακοπές). Διατηρούμε, ευτυχώς, επαφή μέσω email. Η φίλη αυτή τους τελευταίους μήνες ήταν έγκυος το δεύτερο παιδί της.

Δευτέρα πρωί, με το που άναψα το computer, είδα ότι είχα μήνυμά της. Γέννησε, έλεγε, το πρωί του Σαββάτου. Έσπασαν τα νερά της ενώ κοιμόταν. Μέχρι να σηκωθεί, να ετοιμαστεί και να πάει στη κλινική ήταν πολύ αργά. Την ξεγέννησε ο άντρας της μέσα στο σπίτι, παρέα με τον άλλο γιο τους που είναι τώρα τριών χρονών. Μέχρι να έρθουν οι paramedics από την κλινική, βρήκαν και τους τέσσερεις μέσα στην τρελή χαρά.

Να διευκρινίσω ότι η φίλη μου δεν ζει στα απέραντα, έρημα λιβάδια της Μινεσότα ούτε στη ζούγκλα του Αμαζονίου. Ζει στο έβδομο arrondissement στο Παρίσι (δηλαδή μέσα στον πολιτισμό). Άρα δεν έχουμε να κάνουμε με τραγική περίπτωση έλλειψης ιατρικού προσωπικού, αλλά με μια κλασική περίπτωση κωλοφαρδίας.

Να έρθει η ώρα να γεννήσεις (και να καταφέρεις να γεννήσεις) σε χρόνο ρεκόρ, χωρίς φάρμακα και χωρίς επιπλοκές. Κωλοφαρδία, δεν το συζητώ.

Αυτό δεν θα μπορούσε ποτέ να συμβεί σε μένα. Διότι:
1. Με τη θέα των υγρών και άλλων αηδιαστικών της γέννας ο Έτερος θα λιποθυμούσε.
2. Αν δεν λιποθυμούσε, σίγουρα θα πλακωνόμασταν για το πώς είναι ο καλύτερος τρόπος να γεννήσω. Βάλε δύο αγχώδη άτομα μαζί σε ένα δωμάτιο με μια ωρολογιακή βόμβα να δεις τι θα γίνει. Πανικός.

Θυμήθηκα τη δική μου περίπτωση εγκυμοσύνης. Έκανα καθημερινά μεγάλους περιπάτους, διότι μου είχαν πει ότι το περπάτημα βοηθά τις εγκύους (δεν μου είπαν σε τι ακριβώς βοηθά, αλλά εγώ το είχα Ευαγγέλιο). Έτρωγα υγιεινές τροφές, έπινα πολύ νερό και γάλα, έκανα γυμναστική, αλλά τίποτα από όλα αυτά δεν έκανε την κουκλάρα να θέλει να γεννηθεί. Καμία κίνηση down below. Νέκρα. Στις τριάντα δύο εβδομάδες εγκυμοσύνης, μάλιστα, ο γιατρός είχε απαγορεύσει το πίτσι-πίτσι, διότι μπορεί να προκαλέσει, είπε, πρόωρο τοκετό. Τι λες βρε φίλε! Οι γονείς μας δεν κατάφεραν να μας το απαγορεύσουν και θα μας το απαγορεύσεις εσύ; Συνεχίσαμε το επικίνδυνο αυτό σπορ ακάθεκτοι. Αέρα!

Αλλά και πάλι, δεν έγινε τίποτα.

Δύο εβδομάδες πριν τον τοκετό έμαθα ότι η κουκλάρα είχε ισχιακή προβολή (αυτό που λένε οι γιατροί breech position, αυτό που λέμε εμείς κακό στραβό και ανάποδο position). Ο γιατρός με ενημέρωσε σχετικά και προγραμματίσαμε τον τοκετό συγκεκριμένη μέρα. Με καισαρική. Τις τελευταίες μέρες, όποιου έλεγα ότι σε λίγες μέρες γεννώ, με έταζε σε αγίους, μου έβαζε ευχές και μου έφερνε λάδι, άγιασμα, εικονίτσες, ό,τι φανταστείς. Νιώθεις όπως τον μελλοθάνατο. Και να μην είσαι αγχωμένη, σε αγχώνουν. Το μόνο καλό, όταν ξέρεις πότε θα γεννήσεις, είναι ότι κανονίζεις τις δουλειές σου αναλόγως. Πήγα κομμωτήριο, έκανα φρύδι, μουστάκι, χέρια, πόδια, μάσκες προσώπου κ.λπ. και περίμενα. Σκέφτηκα να βάψω και νύχι, αλλά κάπου άκουσα ότι δεν πρέπει όταν θα εγχειριστείς.

Δεν ξέρω τι παίζει με άλλου είδους εγχειρήσεις, αλλά εμένα ο γιατρός με έβαλε να εμφανιστώ

Αυξάνεστε και πληθύνεστε. Η μόνη λύση.

στην κλινική από τα εφτά χαράματα. Δηλαδή, η ώρα εφτά το πρωί. Μέχρι να ξυπνήσουμε, να μαζέψουμε τα σχετικά που έπρεπε να πάρουμε μαζί μας, να ξεκολλήσει ο ένας και μετά ο άλλος από το μπάνιο και να ταΐσουμε τη γάτα, είχαμε αργήσει. Είναι πολύ παράξενο το συναίσθημα να βλέπεις κίνηση στον δρόμο, κόσμο που πάει στη δουλειά του, ενώ εσύ πηγαίνεις να γεννήσεις.

Φτάνοντας στην κλινική, με ρώτησαν τι δωμάτιο θέλω. Διάλεξα ένα με τζακούζι, πλάσμα οθόνη, καλλυντικά Korres και με θέα την Καλντέρα, για να βλέπω το απέραντο γαλάζιο και το ηλιοβασίλεμα στα μάτια μου, παρήγγειλα φραπέ και με θύμισαν ότι δεν πρέπει να φάω ή να πιω τίποτα (και πώς θα ξυπνήσω κανονικά;) και μετά με ρώτησαν αν πήγα τουαλέτα.

«Πήγα, αλλά χωρίς επιτυχία».
«Πρέπει να σου κάνουμε κλύσμα».

Άρχισαν τα όργανα.

«Πρέπει;».
«Ναι, για να καθαρίσει το έντερό σου».

Εμένα το κλύσμα μού θυμίζει γέρους άνω των εξήντα πέντε χρονών και πάνες tender για την ακράτεια και άλλα αηδιαστικά. Ο Έτερος προσπάθησε να με πείσει ότι το κλύσμα είναι περίπου η νέα λέξη της ομορφιάς, το κάνουν σε όλα τα καλά spa σαν treatment για να καθαρίζεις «εσωτερικά» και για να λάμπει το δέρμα και τα μαλλιά σου. Το κάνουν συστηματικά όλες οι σταρ του Hollywood και είναι θαυμάσια εμπειρία. Δεν με έπεισε, αλλά δεν είχα άλλη επιλογή. Η νοσοκόμα, από χώρα του πρώην ανατολικού μπλοκ, δεν μου άφησε και πολλά περιθώρια να αντιδράσω.

Ακολούθως μου έδωσαν μια τρισχαριτωμένη ρόμπα με πισινό εξαερισμό, καθώς και ένα σετ μπλε ρούχα χειρουργείου με ασορτί μάσκα προσώπου για τον Έτερο, που παρέπεμπε σε ER (για τις παλαιότερες) ή σε Scrubs (για τις νεότερες). Φορέσαμε τα κουστούμια χειρουργείου και κατουρηθήκαμε από τα γέλια.

Και μετά μπήκαμε στο χειρουργείο.

Το χειρουργείο ονομάζεται χειρουργείο διότι είναι ένα κρύο μέρος με φλωρεντζέ φωτισμό και stainless steel αντικείμενα. Αν ήταν χρωματιστό, ζεστό και ευχάριστο, θα ονομαζόταν «παιδική χαρά».

Με έβαλαν να κάτσω πάνω στο κρεβάτι του χειρουργείου και άρχισαν να με καλωδιώνουν. Να βάλουμε ορό στο χέρι (ένεση), να πάρουμε λίγο αίμα (ένεση), να βάλουμε το αναισθητικό (βαρβάτη ένεση σαν να σε πιάνει το ρεύμα), άλλων τριών ειδών καλώδια κολλημένα πάνω μου (κόκκινα, άσπρα, κίτρινα, μπλε, καραβάκια στο Αιγαίο). Δεν μπορούσα να κινηθώ από τα σωληνάκια που εφάρμοσαν σε διάφορα σημεία του σώματός μου. Όλα απόλυτα φυσιολογικά και ρουτίνα. Ο γιατρός καθόταν σε μια γωνιά και διάβαζε την εφημερίδα του, ενώ ο Έτερος φωτογραφιζόταν με τις νοσοκόμες (έλεος).

Θυμάμαι τον αναισθησιολόγο να μου λέει ότι θα νιώσω μια ζεστή αίσθηση και αυτό σημαίνει ότι το αναισθητικό άρχισε να λειτουργεί. Πράγματι, άρχισα να νιώθω ζεστά και με ξάπλωσαν στο κρεβάτι (ο οργανισμός μου γενικά είναι πολύ βολικός όταν παίρνει φάρμακα. Αντιδρά αμέσως). Εγώ νόμισα ότι επειδή θα έκανα τοπική αναισθησία και θα ήμουν ξύπνια κατά τη διάρκεια της επέμβασης, θα έβλεπα τα πάντα, αλλά σε εκείνο το σημείο έστησαν ένα μπλε παραβάν μπροστά μου και δεν μπορούσα να δω τίποτε. Διαμαρτυρήθηκα, αλλά μου είπαν ότι η τοπική αναισθησία δεν γίνεται, για να μπορείς να «βλέπεις» εσύ το show.

Τέλος πάντων, μπορούσα να δω μόνο το μπλε παραβάν και τη φλωρέντζα στο ταβάνι. Σκέφτηκα ότι αυτή είναι η τελευταία θέα που θα δω πριν γίνω μάνα – ένας άλφα μελοδραματισμός ήταν κατάλληλος για την περίσταση. Ο Έτερος ήταν εκεί, αλλά έτσι που φορούσαν όλοι μάσκες και μπλε φόρμες (και εγώ ήμουν ελαφρώς μαστουρωμένη από τα φάρμακα), ήταν δύσκολο να ξεχωρίσεις ποιος ήταν ποιος. Ήταν και το παραβάν μπροστά.

Είναι αλήθεια πάντως ότι δεν νιώθεις τίποτα. Απολύτως. Νιώθεις λίγο άβολα βέβαια, με όλα τα καλώδια ενωμένα πάνω σου, αλλά παραδέξου το. Πάντα ήθελες να νιώσεις σαν συσκευή του video ενωμένη με την τηλεόραση, την αντένα και το DVD. Τώρα και με extra booster.

Κατά τα άλλα, όλοι ήταν μπροστά από το παραβάν. Κατά διαστήματα μου μιλούσαν, έλεγαν αστεία, απαντούσα, αλλά ενώ ρωτούσα τι γίνεται, κανένας δεν μου έλεγε το παραμικρό. Όλο «τώρα» και «σε λίγο» άκουγα, μέχρι που άρχισαν όλοι μαζί να τραγουδούν το happy birthday, ο γιατρός κατέβασε το παραβάν, μου έδειξε μια κουκλάρα καλυμμένη με διάφορα υγρά που έκλαιγε και τότε άρχισε το πραγματικό show.

Σε όλους αυτούς που ανησυχούν ότι τα εθνικιστικά στοιχεία του τόπου μας έχουν ξεθαρρέψει τελευταίως και νομίζουν ότι φορώντας ένα μαύρο t-shirt πουλούν ιδεολογία, να εισηγηθώ μια αρχαία (αλλά πολύ πετυχημένη) μέθοδο. Αυξάνεσθε και πληθύνεσθε. Κάνετε παιδιά που δεν έχουν φόβους και πάθη. Κάνετε παιδιά που δεν τρομάζουν με τη διαφορετικότητα των άλλων. Κάνετε παιδιά που δεν θα έχουν τα κολλήματα των γονιών σας και τα δικά σας. Τώρα, καλύτερα από ποτέ, αντιλαμβάνομαι επιτέλους τι σημαίνει η φράση «τα παιδιά είναι το μέλλον» και πόση σχέση έχει με την άλλη φράση που λέει «ό,τι σπείρεις θα θερίσεις».

Το «στρατηγικό βάθος» της Τουρκίας

Η γεωγραφική της θέση αποτελεί πλεονέκτημα καθώς εκεί συναντώνται τα συμφέροντα πολλών μεγάλων δυνάμεων

Της **ΕΡΑΤΟΥΣ ΚΟΖΑΚΟΥ ΜΑΡΚΟΥΛΛΗ**

Προτού εξετάσουμε τη σημερινή εξωτερική πολιτική της Τουρκίας, όπως προδιαγράφεται μέσα από το βιβλίο του Τούρκου υπουργού Εξωτερικών Αχμέτ Νταβούτογλου με τίτλο «Στρατηγικό Βάθος», θα ήταν ενδιαφέρον να δούμε πώς διαμορφώθηκε η εξωτερική πολιτική της Τουρκίας στη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου και μέχρι την ανάληψη της διακυβέρνησης από τον Ρετζέπ Ταγίπ Ερτογάν. Όμως για να εκτιμήσουμε τη σημασία της γεωγραφικής θέσης της Τουρκίας στις διεθνείς της σχέσεις, θα ήταν ενδιαφέρον να δούμε τι λέει ο Γουίλιαμ Χέιλ, επικεφαλής του Τμήματος Πολιτικών και Διεθνών Σπουδών στη Σχολή Ανατολικών και Αφρικανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Λονδίνου στο βιβλίο του «Η Τουρκική Εξωτερική Πολιτική, 1774-2000»: «Η Τουρκία αποτελεί το μόνο κράτος, εκτός από τη Ρωσία, με έδαφος τόσο στην Ευρώπη όσο και στην Ασία και γι' αυτό επηρεάζει τη διεθνή πολιτική στη νοτιοανατολική Ευρώπη και στην ανατολική Μεσόγειο, στην Υπερκαυκασία και στις νότιες περιοχές της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, όπως και στο βόρειο τμήμα της Μέσης Ανατολής. Ιστορικά το πιο σημαντικό στρατηγικά κεφάλαιο της Τουρκίας ήταν ο έλεγχος των Στενών των Δαρδανελίων και του Βοσπόρου, στα οποία η Ρωσία βασιζόταν για απ' ευθείας διά θαλάσσης πρόσβαση στη Μεσόγειο και τα οποία αποτελούσαν τη μόνη οδό μέσω της οποίας η Βρετανία, η Γαλλία και αργότερα οι Ηνωμένες Πολιτείες μπορούσαν να προκαλούν τη Ρωσία στη Μαύρη Θάλασσα. Το γεγονός ότι η γεωγραφική θέση της Τουρκίας αποτελεί έναν χώρο όπου τα συμφέροντα πολλών μεγάλων δυνάμεων διασταυρώνονται, έχει δώσει στους διαμορφωτές της εξωτερικής πολιτικής της Τουρκίας έναν βαθμό ελαστικότητας που δεν διαθέτουν χώρες οι οποίες βρίσκονται κάτω από την επιρροή μιας και μοναδικής μεγάλης δύναμης». Όπως αναφέρει ο ΥΠΕΞ Νταβούτογλου στο άρθρο του «Το όραμα της Τουρκικής Εξωτερικής Πολιτικής: Αξιολόγηση του έτους 2007», που δημοσιεύθηκε στο τεύχος Ιανουαρίου του περιοδικού «Insight Turkey», κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου η Τουρκία θεωρείτο ως μια συνοριακή χώρα. Ως μέλος του Δυτικού Μπλοκ η Τουρκία ανήκε θεσμικά στη Δύση και αποτελούσε την πιο σημαντική χώρα του ΝΑΤΟ. Για 60 τόσα χρόνια έθετε ως προτεραιότητα τις σχέσεις της με τη Δύση, όπως αντικατοπτρίζεται από τη συμμετοχή της σε σχεδόν όλους τους δυτικούς πολυμερείς οργανισμούς και από τον ρόλο της, καθ' όλη τη διάρκεια της ψυχροπολεμικής περιόδου, ως φραγμός της σοβιετικής επιρροής και απειλής. Τόσο η Τουρκία όσο και η Ελλάδα είχαν προσδεθεί με τη Δυτική Ευρώπη κάτω από το Δόγμα Τρούμαν, με τις ΗΠΑ να έχουν δεσμευθεί για διασφάλιση της προστασίας τους. Όλα τα όπλα και το στρατιωτικό υλικό που απαιτείτο για τις ανάγκες της Τουρκίας, ούτως ώστε να διαδραματίσει τον ρόλο της ενάντια στη σοβιετική επιρροή, διατίθεντο από τις ΗΠΑ ακόμα και πριν η Τουρκία ενταχθεί επίσημα στο ΝΑΤΟ το 1952.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το Σχέδιο Μάρσαλ, η Τουρκία πήρε οικονομική βοήθεια, μαζί με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο της ανοικοδόμησης της Ευρώπης μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και της δημιουργίας ενός ισχυρότερου θεμελίου για τις χώρες της Δυτικής Ευρώπης για αποτροπή του κομμουνισμού. Η συμμετοχή της Τουρκίας στον πόλεμο εναντίον της Κορέας ενίσχυσε περισσότερο τη φιλία της με τη Δύση, ιδιαίτερα με τις ΗΠΑ.

Σύμφωνα με τον Νταβούτογλου, η Τουρκία ήταν μια χώρα που έθετε προτεραιότητες στους προσανατολισμούς της στην εξωτερική της πολιτική καθ' όλη την περίοδο του Ψυχρού Πολέμου. Οι ρυθμιστές της εξωτερικής πολιτικής εκείνη την εποχή ακολουθούσαν μια συγκεκριμένη ιεραρχία των προτεραιοτήτων τους, που ήταν από τη φύση τους στατικές. Η μετατροπή της Τουρκίας σε νότιο προπύργιο του ΝΑΤΟ εναντίον της Σοβιετικής Ένωσης και η υπεράσπιση του λεγόμενου ελεύθερου κόσμου από τον κομμουνισμό παρέμεινε η υψηλότερη προτεραιότητα για την τουρκική εξωτερική πολιτική καθ' όλη τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου, ενώ άλλα περιφερειακά θέματα, όπως αυτά της Μέσης Ανατολής, δεν ήσαν μέσα στις προτεραιότητες της Τουρκίας, σε σημείο που η προσέγγισή της από με τη Μέση Ανατολή χαρακτηρίστηκε από αριθμό αναλυτών ως «καλοήθης αδιαφορία». Αυτή η προσέγγιση πήγαζε από την κεμαλική ιδεολογία και ιδιαίτερα από τη συντηρητική κοσμική προσέγγιση που ακολουθούσαν οι τουρκικές κυβερνήσεις, κυρίως μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, οι οποίες ιεραρχούσαν τις σχέσεις τους με τη Δύση και τις δυτικές πολιτικές και τα συμφέροντα σε βάρος των σχέσεων της Τουρκίας με τη Μέση Ανατολή και με τους Άραβες και μουσουλμάνους γείτονές της. Αυτή η πολιτική ήταν έκδηλη τη δεκαετία του 1950 και του 1960, όταν η Τουρκία έγινε η πρώτη μουσουλμανική χώρα που αναγνώρισε το Ισραήλ, ψήφισε υπέρ της Γαλλίας κατά τη διάρκεια του πολέμου ανεξαρτησίας της Αλγερίας, επέτρεψε στους Αμερικανούς καταδρομείς να χρησιμοποιήσουν τη βάση Ιντσιρλίκ κατά τη διάρκεια της λιβανικής κρίσης του 1958 και κράτησε διπλωματική απόσταση από τις περισσότερες αραβικές χώρες.

Η δρ. Ερατώ Κοζάκου Μαρκουλλή είναι τέως υπουργός Εξωτερικών

Μια νέα περίοδος στην εξωτερική πολιτική της Άγκυρας με καθοδηγητή τον Αχμέτ Νταβούτογλου;

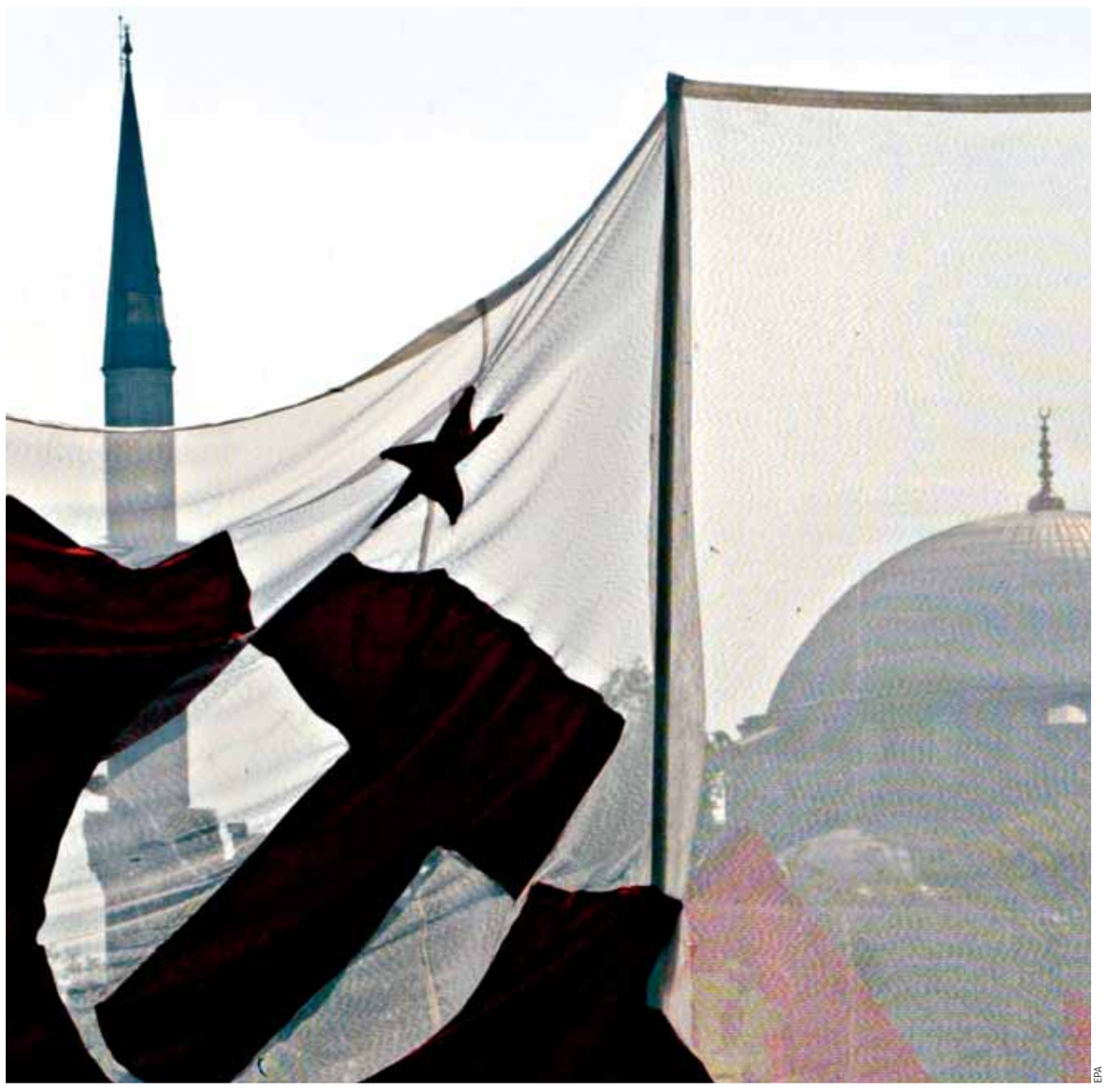

EPA

Η μετατροπή της Τουρκίας σε νότιο προπύργιο του ΝΑΤΟ εναντίον της Σοβιετικής Ένωσης παρέμεινε η υψηλότερη προτεραιότητα για την τουρκική εξωτερική πολιτική καθ' όλη τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου.

Στροφή προς τη Μέση Ανατολή

Η μονολιθική δυτικής προσέγγισης πολιτική άρχισε να μεταβάλλεται τη δεκαετία του 1960, με την Τουρκία να συντάσσεται με την Αίγυπτο κατά τη διάρκεια του Πολέμου των Έξι Ημερών το 1967, με τη συμμετοχή της ως πλήρες μέλος του Οργανισμού Ισλαμικής Διάσκεψης το 1976 και με το άνοιγμα γραφείου του Οργανισμού Απελευθέρωσης της Παλαιστίνης στην Άγκυρα το 1979.

Η επαναπροσέγγιση της Τουρκίας με τη Μέση Ανατολή συνεχίστηκε καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας του 1970 και 1980, αλλά ήταν επικεντρωμένη κυρίως στον οικονομικό και στον εμπορικό τομέα, ενώ οι σχέσεις της Τουρκίας με τη Συρία συνέχιζαν να χειροτερεύουν, ιδιαίτερα μετά την παροχή καταφυγίου και πολιτικής στήριξης εκ μέρους της Δαμασκού στον ηγέτη των Κούρδων Αμπντουλάχ Οτσαλάν.

Θα πρέπει επίσης να τονίσουμε τη συνεχή ανάμειξη και τις παρεμβάσεις, κατά την περίοδο αυτή, του τουρκικού στρατού στην πολιτική, κυρίως με τα στρατιωτικά πραξικοπήματα το 1960, 1971 και 1980, που είχαν ως στόχο την πάταξη των Κούρδων αυτονομιστών ή την παρεμπόδιση ανόδου στην εξουσία αριστερών πολιτικών δυνάμεων, πλήττοντας με αυτό τον τρόπο τη δημοκρατική διαδικασία στην Τουρκία.

Την ερχόμενη βδομάδα

Το τέλος του Ψυχρού Πολέμου και το Κουρδικό.

ΜΑΡΙΟΣ ΤΟΚΑΣ

Ένας χρόνος μετά...

Εκδήλωση μνήμης και τιμής

Δημοτικό Κηποθέατρο
28 Σεπτεμβρίου 2009 στις 9 μ.μ.

Η εκδήλωση θα περιλαμβάνει:

- Έκθεση φωτογραφίας για το συνθέτη
- Έκθεση καλλιτεχνικής αφίσας
- Καλλιτεχνικό πρόγραμμα με τη συμμετοχή 200 καλλιτεχνών
- Απονομή βραβείων στους νικητές του διαγωνισμού στίχου που προκήρυξε ο Δήμος Λεμεσού στη μνήμη του συνθέτη.

ΟΡΓΑΝΩΤΕΣ

Ο πατέρας και τα αδέλφια του συνθέτη με τη συμπαράσταση πολιτιστικών φορέων της πόλης, προσωπικοτήτων από το χώρο της πολιτικής και του πολιτισμού και του Δήμου Λεμεσού

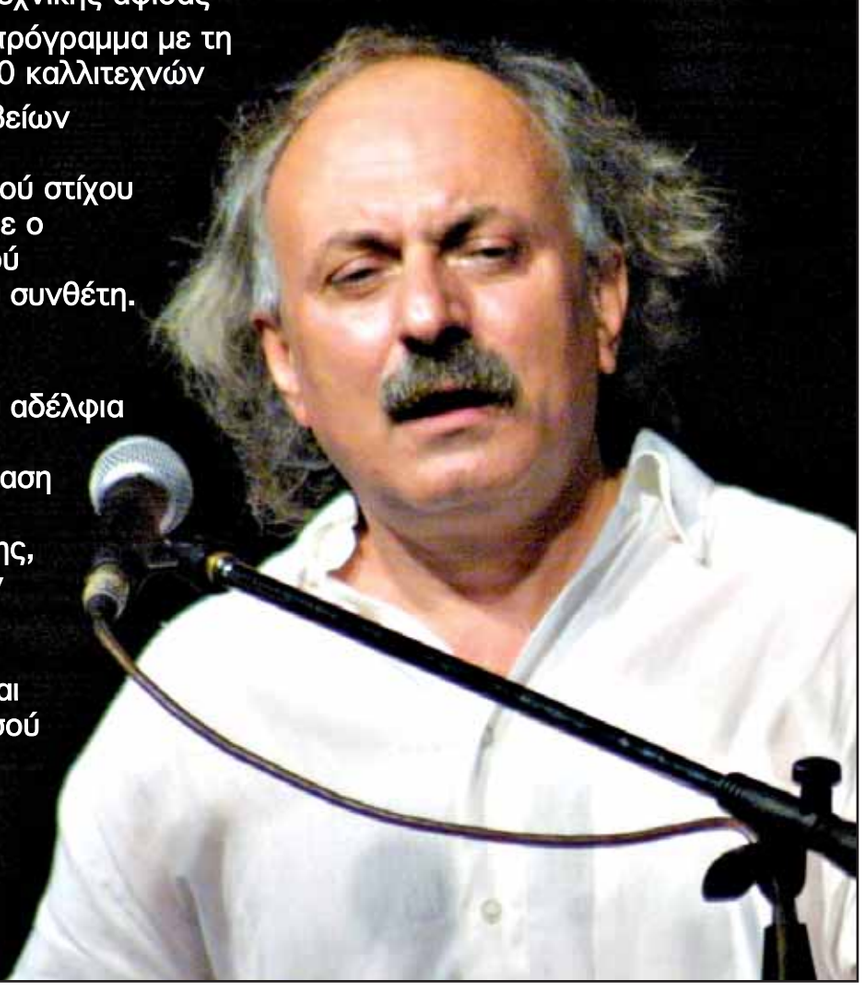

Hadjikyriakos & Sons

Η εταιρεία Χατζήκυριάκος κατάφερε να αποσύρει πάνω από 2000 ηλεκτρικές συσκευές και να συνεισφέρει στην προστασία του περιβάλλοντος!

Η εταιρεία Χατζήκυριάκος δείχνει για ακόμη μια φορά τον δρόμο και γίνεται η πρώτη εταιρεία που εφαρμόζει το Σχέδιο Απόσυρσης ηλεκτρικών συσκευών στην Κύπρο, θέτοντας το σε ισχύ από τον Απρίλιο του 2009. Σε διάρκεια 4 μηνών κατάφερε να αποσύρει πάνω από 2000 ηλεκτρικές συσκευές και συνεχίζει αυτή την προσπάθεια στηρίζοντας την προστασία του περιβάλλοντος. Με τη συγκεκριμένη πράξη, η εταιρεία αποδεικνύει την περιβαλλοντική συνείδηση που συνδέεται άμεσα με τη φιλοσοφία της, συμβάλλοντας ενεργά στην προάσπιση του περιβάλλοντος και συνεπώς σε μια καλύτερη ποιότητα ζωής.

Βρείτε το κουμπί σας και εξοικονομήστε ενέργεια

Ανάλογο Σχέδιο Απόσυρσης, μόνο για κλιματιστικά, έχει εφαρμοστεί από την ελληνική κυβέρνηση στην ελληνική αγορά και υπολογίζεται ότι θα επιφέρει τεράστια οφέλη τόσο στο περιβάλλον, όσο και στον προϋπολογισμό των καταναλωτών. Αυτήν ακριβώς την ενέργεια έχει υιοθετήσει η εταιρεία Χατζήκυριάκος στην Κύπρο, επεκτείνοντας την, συμπεριλαμβάνοντας όλες τις ηλεκτρικές συσκευές προς απόσυρση, παρέχοντας σημαντικά κίνητρα στους Κύπριους καταναλωτές.

Σχετικές αναφορές της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου αποδεικνύουν ότι υπάρχει αυξημένη ζήτηση ρεύματος στην Κύπρο και ότι αγγίζουμε συνεχώς νέα ρεκόρ ζήτησης. Η οικονομία ηλεκτρικής ενέργειας είναι εφικτή, εφόσον γίνεται γενική χρήση ηλεκτρικών συσκευών λιγότερο ενεργοβόρων. Έτσι, η εταιρεία Χατζήκυριάκος αποφάσισε να κάνει τα λόγια πράξεις και να εφαρμόσει για πρώτη φορά στην Κύπρο το Σχέδιο Απόσυρσης ηλεκτρικών συσκευών.

Όταν άρχισε το Σχέδιο αφορούσε μόνο την απόσυρση ψυγείων. Στη συνέχεια το Σχέδιο εξελίχτηκε συμπεριλαμβάνοντας και κλιματιστικά, πλυντήρια και σήμερα αφορά σχεδόν όλες τις κατηγορίες ηλεκτρικών συσκευών, συμπεριλαμβανομένου και των τηλεοράσεων. Απαραίτητη προϋπόθεση του Σχεδίου Απόσυρσης είναι η αγορά ενεργειακά αποδοτικότερων συσκευών, π.χ. «Κλάσης Α» ή αν πρόκειται για κλιματιστικά, η αγορά κλιματιστικών τύπου «inverter». Εκτός από χαμηλότερη κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος, οι συγκεκριμένες συσκευές πετυχαίνουν μείωση στην κατανάλωση νερού, στις εκπομπές ρύπων, στην ηχορύπανση κ.λπ. Οι συσκευές που αποσύρονται δίνονται σε εξουσιοδοτημένους από την Κυπριακή κυβέρνηση ανακυκλωτές. Η εταιρεία Χατζήκυριάκος είναι μέτοχος στην Green Dot και στην WEEE Ηλεκτροκύκλωση.

Το Σχέδιο Απόσυρσης ηλεκτρικών συσκευών είναι σε ισχύ μέχρι το τέλος Αυγούστου και η διαδικασία είναι πάρα πολύ απλή. Αν έχετε μια παλιά ηλεκτρική συσκευή που θέλετε να αντικαταστήσετε, δεν έχετε παρά να επισκεφτείτε ένα κατάστημα ηλεκτρικών συσκευών Χατζήκυριάκος ή να επιλέξετε την ανάλογη συσκευή με την ειδική σήμανση από τον προϊοντικό κατάλογο. Η εταιρεία αναλαμβάνει να αποσύρει την παλιά σας συσκευή δωρεάν προσφέροντας σας επιπλέον έκπτωση στην αγορά μιας καινούριας.
Η έκπτωση σε ορισμένα προϊόντα φτάνει μέχρι και τα €300!

Η εταιρεία Χατζήκυριάκος και Υιοί Λτδ ανοίγει τον δρόμο και γυρίζει μια νέα σελίδα στην αγορά της Κύπρου και στην προσπάθεια για προστασία του περιβάλλοντος. Γίνεται η πρώτη κυπριακή εταιρεία που εφαρμόζει το Σχέδιο Απόσυρσης ηλεκτρικών συσκευών, βοηθώντας τόσο το περιβάλλον, όσο και την οικονομία της Κύπρου γενικότερα.

Απολαύστε το καλοκαίρι, κολυμπήστε με ασφάλεια

«Στην Κύπρο δεν υπάρχουν επικίνδυνες θάλασσες αλλά επικίνδυνες συμπεριφορές»

Του **ΣΑΒΒΑ ΠΟΛΥΒΙΟΥ**

Το 11μηνο αγοράκι που έχασε τη μάχη για τη ζωή πριν λίγες μέρες στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας, όπου νοσηλευόταν, μετά από ατύχημα στη θάλασσα της Κισσόνεργας, στην περιοχή της Πάφου, κατά το οποίο ξέφυγε από την αγκαλιά της μητέρας του και παρασύρθηκε από τα κύματα, ήταν το έκτο θύμα πνιγμού τη φετινή χρονιά στις κυπριακές θάλασσες. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Λιμενικής και Ναυτικής Αστυνομίας, έξι άνθρωποι έχουν χάσει εντός του 2009 τη ζωή τους από πνιγμό στη θάλασσα, ενώ τα θύματα την περσινή χρονιά έφτασαν συνολικά τα έντεκα και το 2007 τα πέντε. Αναφορικά με τα θαλάσσια ατυχήματα στα οποία ενεπλάκησαν ταχύπλοα σκάφη και που είχαν ως αποτέλεσμα τον θάνατο ή τον τραυματισμό λουομένων, μέχρι τώρα τη φετινή χρονιά έχουν συμβεί τέσσερα, το 2008 συνέβησαν συνολικά οκτώ και το 2007 τρία.

Σε ερώτησή μας αν υπάρχουν επικίνδυνες παραλίες στην Κύπρο όπου το κοινό πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικό, ο εκπρόσωπος του ΚΟΤ στην Κεντρική Επιτροπή Παραλιών, κ. Γλαύκος Καριόλου, απάντησε ότι «η Κύπρος δεν έχει επικίνδυνες θάλασσες, έχει επικίνδυνες ανθρώπινες συμπεριφορές». Χαρακτήρισε επίσης ως λανθασμένη την άποψη ότι η θάλασσα της Πάφου είναι επικίνδυνη, αφού, όπως μας είπε, όταν πνέει βόρειος ή ανατολικός άνεμος, η θάλασσα της Πάφου είναι η πλέον ακίνδυνη. Παραδέχτηκε όμως ότι η θάλασσα αυτή μπορεί να επιφυλάσσει κινδύνους στην περίπτωση που πνέουν άνεμοι από τα δυτικά, πράγμα που συμβαίνει αρκετά συχνά στην Κύπρο κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Οι θάλασσες της Κύπρου είναι ασφαλείς, όμως σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να υποτιμούμε τους κινδύνους, ιδιαίτερα για τα μικρά παιδιά, τα οποία πάντοτε πρέπει να συνοδεύονται.

Τι πρέπει να προσέχετε

Το πιο σημαντικό για την ασφάλεια των λουομένων είναι να γνωρίζουν και να τηρούν τους κανονισμούς των παραλιών και να μην επιδεικνύουν απερίσκεπτη συμπεριφορά, γιατί αυτό μπορεί να έχει ανεπιθύμητες συνέπειες. Ο κ. Καριόλου μάς ανέφερε μερικές βασικές οδηγίες που οι λουόμενοι πρέπει να έχουν υπόψη τους, ώστε να χαίρονται και να απολαμβάνουν τη θάλασσα με ασφάλεια.

Όταν θέλετε να κολυμπήσετε σε μια παραλία, είναι σημαντικό να βεβαιωθείτε πρώτα ότι υπάρχει ναυαγοσώστης στην ξηρά, το καθήκον του οποίου είναι να φροντίζει για την ασφάλεια των λουομένων. Ο μόνος τρόπος για να διαπιστώσετε ότι υπάρχει πράγματι ναυαγοσώστης στην παραλία είναι αν δείτε να κυματίζουν – σε απόσταση περίπου 200 μέτρων η μία από την άλλη – δύο σημαίες ορθογώνιες, με δύο οριζόντιες λωρίδες χρώματος κόκκινου και κίτρινου. Οι δύο αυτές δίχρωμες σημαίες καθορίζουν τα όρια εμβέλειας αποδοτικής διάσωσης των ναυαγοσωστών και στη μέση τους βρίσκεται ο ναυαγοσωστικός πύργος. Η ύπαρξη και μόνο ναυαγοσωστικού πύργου δεν συνεπάγεται απαραίτητα και την ύπαρξη ναυαγοσωστών. Για όσους δεν είναι ιδιαίτερα καλοί στο κολύμπι, είναι φρόνιμο να περιορίζονται στον χώρο που περικλείουν οι δύο αυτές σημαίες, για τη μέγιστη ασφάλειά τους. Το να κολυμπάτε με γεμάτο στομάχι δεν είναι καθόλου σωστό, αλλά μετά το φαγητό πρέπει να περιμένετε δύο με τρεις ώρες πριν να μπείτε στο νερό. Η κατανάλωση αλκοόλ, επίσης, δεν συστήνεται πριν το κολύμπι. Μέσα στη θάλασσα είναι καλύτερα να αποφεύγετε να σας κτυπούν καλύπτοντάς σας μεγάλα κύματα που οι κορυφές τους αρχίζουν να σπάνε. Υπάρχει κίνδυνος ο μεγάλος όγκος νερού, καθώς επιστρέφει πίσω στη θάλασσα, να σας παρασύρει. Με αυτό τον τρόπο φαίνεται να απέσπασε το κύμα το άτυχο βρέφος από την αγκαλιά της μητέρας του στην παραλία της Κισσόνεργας. Εάν το ρεύμα σάς τραβάει στα ανοιχτά, κρατήστε την ψυχραιμία σας και μη σπαταλάτε ενέργεια. Στρέψετε το πρόσωπό σας αντίθετα από τη φορά του ανέμου και των κυμάτων, άστε τα κύματα να σπάνε στην πλάτη σας και προσπαθήστε απλώς να κρατηθείτε στην επιφάνεια. Εάν το ρεύμα είναι παράλληλο προς την ακτή, κολυμπήστε μαζί του, πλησιάζοντας την παραλία υπό γωνία. Σύντομα θα έρθει βοήθεια. Είναι σημαντικό να κρατάτε τους πνεύμονές σας γεμάτους αέρα για αυξημένη άνωση.

ΚΥΠΕ

Αποφύγετε το κολύμπι σε διαύλους σκαφών ή πέρα από τις κόκκινες σημαδούρες και πάντα να γνωρίζετε ότι απαγορεύεται η κολύμβηση σε εισόδους λιμένων, μαρίνων και αλιευτικών καταφυγίων. Αποφύγετε επίσης τις θάλασσες με λασπώδη βυθό ή βραχώδη βυθό γεμάτο αχινούς. Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται και στα άκρα των παράλληλων προς την ακτή κυματοθραυστών. Εκεί σχηματίζεται ρεύμα και το βάθος του βυθού αυξάνεται πάρα πολύ απότομα. Μην κάνετε βουτιές σε περιοχές όπου δεν γνωρίζετε το βάθος ή τη διαμόρφωση του βυθού ή σε περιοχές με βράχια και πέτρες. Επίσης, όταν οι καιρικές συνθήκες είναι κακές και στη θάλασσα υπάρχουν μεγάλα κύματα ή ισχυρά ρεύματα, είναι καλύτερα να μην αποπειραθείτε να κολυμπήσετε.

Γονείς με παιδιά

Όσοι θέλουν να περάσουν τη μέρα τους στην παραλία μαζί με τα μικρά παιδιά τους, πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί για να αποφύγουν δυσάρεστες καταστάσεις. Τα παιδιά χρειάζονται συνεχή επίβλεψη, είτε βρίσκονται στο νερό είτε βρίσκονται έξω από αυτό – μπρατσάκια και φουσκωτές κουλούρες δεν υποκαθιστούν την υποχρέωσή σας να επιβλέπετε τα παιδιά σας. Τα παιδιά μπορούν να μάθουν κολύμβηση από τα τρία ή τα τέσσερά τους χρόνια και να εξοικειωθούν με το νερό, παίζοντας μαζί με τους γονείς τους στα ρηχά. Είναι αναγκαίο όμως να μάθουν ότι δεν πρέπει ποτέ να κολυμπούν μόνα τους.

Ταχύπλοα σκάφη

Με βάση τον νόμο, απαγορεύεται αυστηρότατα σε οποιοδήποτε ταχύπλοο να πλέει σε οποιαδήποτε ακτή σε απόσταση μικρότερη από 100 μέτρα από την ξηρά με ταχύτητα μεγαλύτερη από αυτήν ενός γρήγορου κολυμβητή με πτερύγια (μεγαλύτερη των 3 κόμβων). Απαγορεύεται επίσης η εκκίνηση θαλάσσιου σκι από την παραλία (το λεγόμενο «beach start»). Δυστυχώς, σε πολλές περιπτώσεις, ταχύπλοα σκάφη, εντελώς παράνομα, αναπτύσσουν ταχύτητα μεγαλύτερη από αυτήν των τριών κόμβων μέσα στον δίαυλο σκαφών, αντί να απομακρύνονται πολύ αργά. Προκαλούν, με αυτό τον τρόπο, επικίνδυνα κύματα και φοβερή οχληρία από τον θόρυβο και τα καυσαέρια. Κάποιοι επίσης κάνουν ζικ-ζακ μεταξύ των σημαντήρων περιοχής προστασίας των λουομένων ή κινούνται παράνομα χωρίς αριθμούς εγγραφής στο σκάφος τους. Πολύ συχνά, τζετ σκι πλέουν παράνομα, με ταχύτητα μεγαλύτερη των τριών κόμβων, έξω μεν από την περιοχή προστασίας των λουομένων, αλλά σε απόσταση μικρότερη των 100 μέτρων από τους σημαντήρες πελάγους της περιοχής λουομένων. Όλες αυτές τις παρανομίες μπορείτε να τις καταγγείλετε στη Λιμενική Αστυνομία ή στην τοπική αστυνομική δύναμη, αλλά και στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού στο τηλ. 22-691212. Στον αριθμό αυτό μπορείτε επίσης να αναφέρετε οποιοδήποτε παράπονο έχετε σε σχέση με κάποια ακτή ή παραλία.

Σε πολλές περιπτώσεις, ταχύπλοα σκάφη, εντελώς παράνομα, αναπτύσσουν ταχύτητα μεγαλύτερη από αυτήν των τριών κόμβων μέσα στον δίαυλο σκαφών,

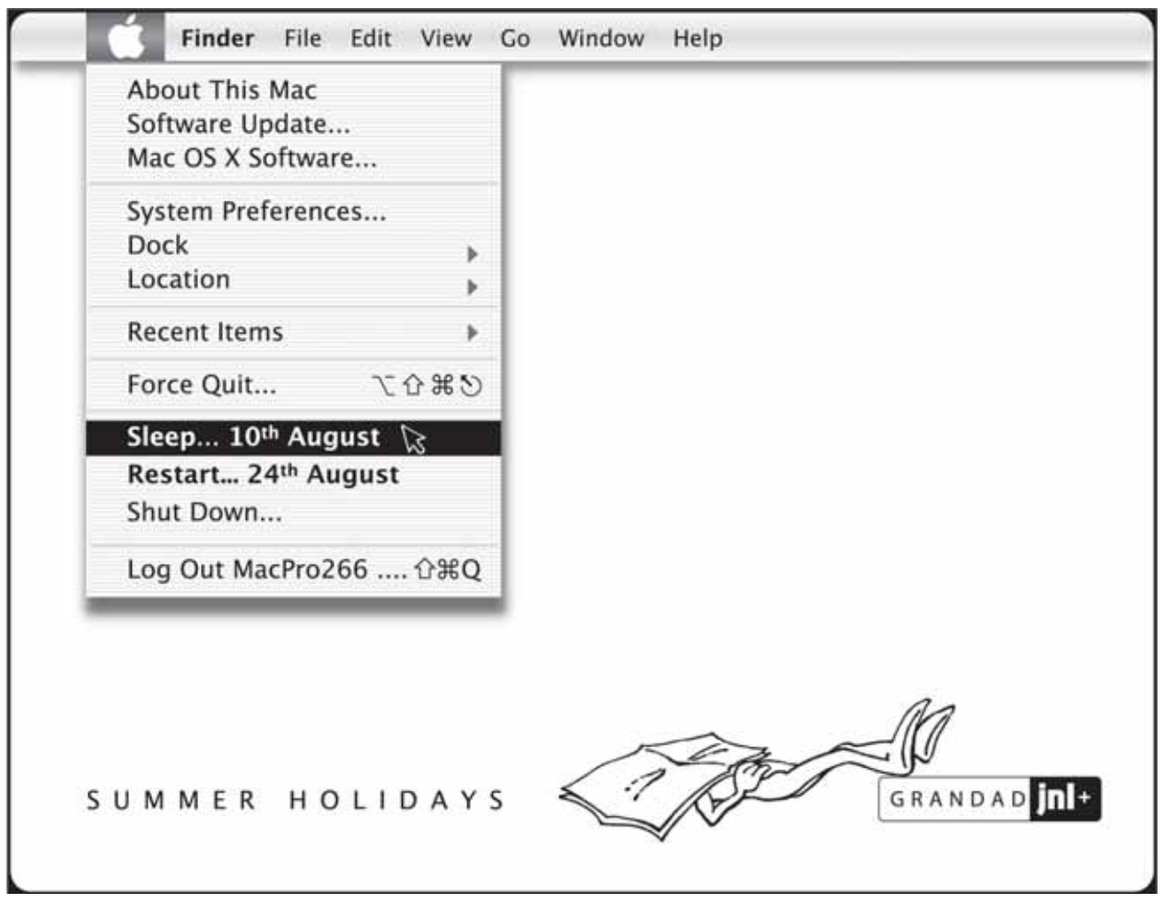

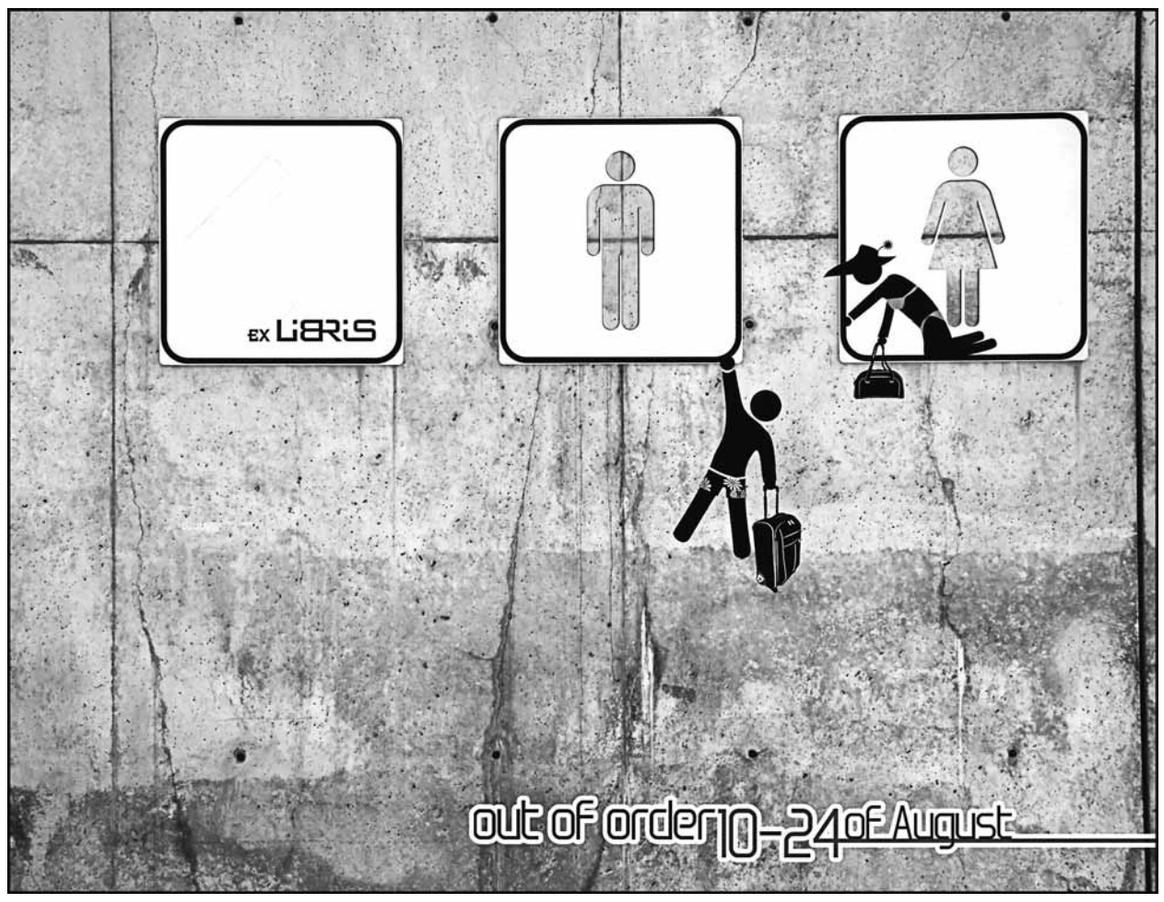

Τεύχος Σεπτεμβρίου

Δέσποινα Βανδή

ΔΩΡΟ
ανάλαφρο &
δροσερό φόρεμα
σε 2 χρώματα
By Fani Xenophontos!

Το No1 σε πωλήσεις lifestyle περιοδικό στην Κύπρου

Φθινοπωρινές πληγές

Της **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΣ ΖΑΝΟΥ**

Η οδός Ιστικλάλ είναι σήμερα ένας από τους πιο όμορφους και πολυσύχναστους δρόμους της Πόλης. Τα μοντέρνα εμπορικά καταστήματα, τα κομψά εστιατόρια κι οι καφετέριες, το πλήθος των τουριστών που πηγαινοέρχεται αμέριμνο, το βιαστικό βήμα των ντόπιων που τρέχουν στις καθημερινές τους ασχολίες, το ιστορικό τραμ που εκτελεί βαρύθυμα τη διαδρομή «Ταξίμ-Τουνέλ», όλα αυτά προσδίνουν ένα τόνο κοσμοπολίτικης ανεμελιάς στην περιοχή. Τίποτα από το σημερινό σκηνικό δεν μαρτυρά πως ακριβώς εδώ, πριν από 54 χρόνια, ο κοσμοπολιτισμός της Πόλης δεχόταν ουσιαστικά το θανάσιμό του πλήγμα.

Οι νεότερες γενιές της Τουρκίας δεν φαίνεται, πράγματι, να γνωρίζουν πολλά για τα γεγονότα που διαδραματίστηκαν στην Κωνσταντινούπολη τη νύχτα μεταξύ 6 και 7 Σεπτεμβρίου 1955. Όλα άρχισαν όταν το μεσημέρι της 6ης Σεπτεμβρίου το κρατικό ραδιόφωνο μετέδωσε την είδηση πως είχε γίνει βομβιστική επίθεση στο σπίτι του Ατατούρκ στη Θεσσαλονίκη (επίθεση που όπως αποκαλύφθηκε αργότερα είχε οργανωθεί από συνεργάτες των Τουρκικών Μυστικών Υπηρεσιών). Αργά το απόγευμα της ίδιας μέρας, ύστερα από πρόσκληση φοιτητικών οργανώσεων και του συλλόγου «Η Κύπρος είναι τουρκική», έγινε στην πλατεία Ταξίμ μια διαδήλωση διαμαρτυρίας. Η διαδήλωση κατευθύνθηκε προς την οδό Ιστικλάλ, όπου και διασπάστηκε σε διάφορες ομάδες, που άρχισαν να ρίχνουν πέτρες στις βιτρίνες των καταστημάτων των μη μουσουλμάνων. Μέσα σε λίγη ώρα, οι περιοχές γύρω από την Ταξίμ – όπου κατά παράδοση έμεναν και εργάζονταν οι Έλληνες, οι Αρμένιοι και οι Εβραίοι – πλημμύρισαν από πλήθη ανθρώπων που εξοπλισμένοι με ανάλογα αντικείμενα κατεδάφισαν καταστήματα, σπίτια, σχολεία, εκκλησίες και κοιμητήρια. Θεωρείται ότι στα επεισόδια έλαβαν μέρος περίπου 100.000 άνθρωποι. Μέσα σε εννέα ώρες λεηλατήθηκαν και κάηκαν περίπου 4.500 μαγαζιά, 3.500 σπίτια, 90 ναοί, 41 σχολεία, οκτώ εφημερίδες και δύο νεκροταφεία. Το 59% των καταστημάτων και το 80% των σπιτιών που καταστράφηκαν ανήκαν σε Έλληνες. Τα επεισόδια αυτά σήμαναν ουσιαστικά το τέλος της ύπαρξης της ελληνορθόδοξης κοινότητας της Κωνσταντινούπολης. Υπολογίζεται ότι από τους 130.000 Έλληνες που ζούσαν εκεί, εκείνο τον Σεπτέμβριο επηρεάστηκαν περίπου 110.000 άνθρωποι, οι οποίοι αποφάσισαν σταδιακά να εγκαταλείψουν την Πόλη.

«Η νύχτα των Κρυστάλλων» ή «Τα Σεπτεμβριανά» (όπως συνηθίζεται ν' αποκαλούνται τα εν λόγω γεγονότα) αποτελούν ένα από τα μεγαλύτερα ταμπού της τουρκικής ιστορίας και εξακολουθούν μέχρι σήμερα να παραμένουν έξω από τις σελίδες των τουρκικών σχολικών βιβλίων. Το θέμα άρχισε να ανακινείται όταν το 2006 μια εξαιρετικά θαρραλέα Τουρκάλα ιστορικός, η Ντιλέκ Γκιουβέν, δημοσίευσε τα αποτελέσματα της διδακτορικής της διατριβής. Η Γκιουβέν, παρουσιάζοντας για πρώτη φορά άγνωστες τουρκικές πηγές, αναδεικνύει την εσωτερική διάσταση των «Σεπτεμβριανών», καθώς υποστηρίζει πως η κυβέρνηση Μεντερές, έχοντας εμπλακεί σε οικονομική και πολιτική κρίση, προσπάθησε επίτηδες να στρέψει την προσοχή της κοινής γνώμης στο Κυπριακό. Ενώ λοιπόν τα επεισόδια υποκινήθηκαν και οργανώθηκαν από κυβερνητικούς παράγοντες, η ίδια η κυβέρνηση προσπάθησε να τα παρουσιάσει, αρχικά, ως «αυθόρμητη» λαϊκή αντίδραση για τη δράση της ΕΟΚΑ και σε ένα δεύτερο στάδιο, να τα αποδώσει στην «κομμουνιστική συνωμοσία» – συλλαμβάνοντας, μεταξύ άλλων, και τον συγγραφέα Αζίζ Νεσίν (Ντ. Γκιουβέν, «Εθνικισμός, κοινωνικές μεταβολές και μειονότητες. Τα επεισόδια εναντίον των μη μουσουλμάνων της Τουρκίας, 6/7 Σεπτεμβρίου 1955», Εστία, 2006).

Αν η μελέτη της Γκιουβέν δεν είχε αντίκτυπο παρά μόνο στο σχετικά περιορισμένο αναγνωστικό κοινό, δεν μπορεί κανείς να πει το ίδιο και για την πρόσφατη ταινία «Φθινοπωρινές Πληγές», σε σκηνοθεσία της Τομρίς Γκιριτλίογλου, που καταπιάνεται με το ίδιο θέμα. Η ταινία (που προβάλλεται ήδη στις κυπριακές αίθουσες) παρουσιάζει την ιστορία αγάπης ενός Τούρκου και μιας Ρωμιάς, με φόντο τα «Σεπτεμβριανά» στην Κωνσταντινούπολη. Πρόκειται για μια τολμηρή και τίμια προσπάθεια, που αποκαλύπτει όλα όσα διαδραματίστηκαν τον μαύρο εκείνο Σεπτέμβρη, καταγγέλλοντας τόσο τους φανατισμένους πλιατσικολόγους και τρομοκράτες όσο και το κρατικό σύστημα των προβοκατόρικων μηχανισμών. Φαίνεται λοιπόν πως μια μερίδα του τουρκικού διανοητικού και καλλιτεχνικού κόσμου δεν φοβάται πλέον να αντιμετωπίσει κατάματα όλα όσα η επίσημη ιστορία ξέρει να καλύπτει με τόση μαεστρία. Αναμένω τη στιγμή που κι εμείς θα εξοπλιστούμε με την ίδια τόλμη και ειλικρίνεια. Όπως πολύ σωστά το έθεσε πρόσφατα ο Δημήτρης Δανίκας («ΤΑ ΝΕΑ», 2/5/09): «Μην βαυκαλίζεστε. Όλοι σχεδόν οι λαοί σε κάποιο σημείο της ιστορικής τους διαδρομής κολύμπησαν σε ωκεανούς από αίμα αθώων. Είδατε εσείς Έλληνα σκηνοθέτη με την ίδια τόλμη ν' ανοίξει τον φάκελο της Μικράς Ασίας; Τότε που εμείς, ως λιλιπούτειοι ιμπεριαλιστές, διαπράτταμε τα μύρια όσα στο πέρασμά μας μέχρι τη Σμύρνη;». Για να καταλήξει: «Εμείς ακόμα από το 1974 δεν τολμούμε ν' ανοίξουμε τον φάκελο της Κύπρου. Χωνέψτε το καλά. Η ελίτ της τουρκικής καλύβας είναι πολύ πιο μπροστά από την Ελλάδα της ευρωπαϊκής πολυτελούς οικίας».

Η κ. Κωνσταντίνα Ζάνου είναι διδάκτωρ Ιστορίας.
www.czanou.blogspot.com

Μικρές, πικρές και άγνωστες ιστορίες…

Του **ΝΤΙΝΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΗ**

Είναι μια μικρή πικρή ιστορία από έναν άνθρωπο της διπλανής πόρτας, καθόλου, όμως, συνηθισμένη και σίγουρα συγκλονιστική. Μια ιστορία που θα έμενε άγνωστη, όπως και τόσες άλλες φαντάζομαι, είτε από σύμπτωση είτε γιατί δεν ψάχνουμε όσο πρέπει τα γεγονότα είτε, κυρίως, επειδή σήμερα οι άνθρωποι δεν μιλούν όσο πρέπει μεταξύ τους. Κέντρο εκπαίδευσης διαβιβάσεων Χαϊδαρίου, ώρα τρεις το πρωί, ξημερώματα, 22 Ιουλίου 1974. Στον θάλαμο, ξάγρυπνος ένας νέος, 28 ετών, τότε. Τη νεκρική σιωπή σπάει άξαφνα ο θόρυβος μιας σφαίρας. Να ήταν αλήθεια άραγε ή μήπως ένα κακό προαίσθημα; Μια σφαίρα αναίτια διαπερνά και γλύφει σχεδόν το πρόσωπο του Μανώλη. Εκείνη ακριβώς τη στιγμή στη φλεγόμενη Κύπρο έφθαναν τα ελληνικά μεταγωγικά με τους λοκατζήδες της 1ης Μοίρας Καταδρομών, που είχαν απογειωθεί από τη Σούδα, με προορισμό τη φλεγόμενη Μεγαλόνησο. Ας δούμε σύντομα το ιστορικό εκείνης της πολεμικής επιχείρησης:

«…Τα παλικάρια της 1ης Μοίρας Καταδρομών με έδρα το Μάλεμε της Κρήτης, 19-22 χρονών, επιβιβάζονται στα NORATLAS στη Σούδα. Αεροπορική αποστολή «ΝΙΚΗ» την ονόμασαν. Αντικειμενικός της σκοπός, η ενίσχυση των μαχόμενων Ελλήνων στην Κύπρο. Η επιχείρηση χαρακτηρίζεται ως μια από τις επιτυχέστερες και ηρωικότερες επιχειρήσεις στην ιστορία της ελληνικής αλλά και της παγκόσμιας πολεμικής αεροπορίας. Μια «επιχείρηση αυτοκτονίας» που μόνον Έλληνες αεροπόροι μπορούσαν να εκτελέσουν. Την υλοποίηση του εγχειρήματος ανέλαβε η 354η Μοίρα Τακτικών Μεταφορών με αεροσκάφη NORATLAS, με τα γενναία πληρώματά τους. Ένα από τα 15 αεροσκάφη που έλαβαν μέρος στην επιχείρηση, το αεροσκάφος «ΝΙΚΗ-4» κτυπήθηκε καίρια και κατέπεσε σε μικρό ύψωμα λίγα μέτρα πριν από τον διάδρομο προσγειώσεως. Τραγικό αποτέλεσμα, τέσσερεις αεροπόροι και 27 καταδρομείς έμειναν για πάντα στα άγια κυπριακά χώματα να φυλάττουν Θερμοπύλες. Ο Ηλίας Δαλαμάγκας από το Μεσοχώρι της Λάρισας ήταν ένας απ' αυτούς. Ένα άλλο αεροσκάφος, το «ΝΙΚΗ-7» κάπνιζε στον χώρο του κατεστραμμένου διαύλου προσγειώσεως, κτυπημένο από τα αντιαεροπορικά πυρά. Το πλήρωμα και οι καταδρομείς έβγαλαν, πριν καεί το αεροσκάφος, τα δύο νεκρά παλικάρια και τους δέκα τραυματισμένους καταδρομείς που είχαν κτυπηθεί στον αέρα.

Τα παλικάρια της 1ης Μοίρας Καταδρομών, παρά το βαρύ κτύπημα που δέχθηκαν, ξεχύθηκαν στην πίστα του αεροδρομίου, αναπτύχθηκαν και χάθηκαν στο σκοτάδι. Οι μάχες που έδωσαν στο αεροδρόμιο της Λευκωσίας δικαίωσαν τη θυσία των συναδέλφων τους. Πράξεις ηρωισμού και αυτοθυσίας, γνωστές σε λίγους.

Το αεροσκάφος «ΝΙΚΗ-4» σκεπάζεται με συνοπτικές διαδικασίες σε έναν πρόχειρο τάφο. Μαζί του θάβονται και τα διαμελισμένα κορμιά δεκαέξι τουλάχιστον καταδρομέων. Λες και κάτι ήθελαν να κρύψουν… Έκτοτε το ένα λάθος διαδέχεται το άλλο. Για να φθάνουν στις γενέτειρες των ηρώων μας οστά που δεν τους ανήκουν, να θάβονται και να ξεθάβονται για να γίνεται, έτσι, ο πόνος των δικών τους ανθρώπων ακόμη πιο δυσβάστακτος. «Τρεις φορές έως τώρα έστειλαν οστά που δεν ανήκουν στον αείμνηστο Ηλία», λέει με παράπονο ο αδελφός του, Μανώλης Δαλαμάγκας.

Ο Μανώλης Δαλαμάγκας, που την ώρα της συντριβής του αεροσκάφους, τη στιγμή δηλαδή ακριβώς που το αεροσκάφος «ΝΙΚΗ-4» μέσα στο οποίο βρισκόταν και ο αδελφός του, αείμνηστος καταδρομέας Ηλίας Δαλαμάγκας, έπεφτε φλεγόμενο στο μικρό ύψωμα της Μακεδονίτισσας, είδε να περνά από μπροστά του μια σφαίρα, που κανένας άλλος δεν αντιλήφθηκε. Να ήταν αλήθεια άραγε ή το κακό προαίσθημα που τον κυρίευε δεκαπέντε ολόκληρες μέρες;

Τόσες δηλαδή μέρες, όσες χρειάσθηκε έως ότου φθάσει το κακό μαντάτο στο πατρικό του σπίτι. Μια ιστορία που μοιράσθηκε μαζί μας, για πρώτη φορά στη ζωή του, την Κυριακή 19 Ιουλίου 2009, όταν μας προσκάλεσε και μας φίλεψε στο πατρικό του σπίτι, αμέσως μετά την επιμνημόσυνη δέηση που τελέσθηκε και τις καταθέσεις στεφάνων στην προτομή του ήρωα, στη γενέτειρα του, το Μεσοχώρι Λάρισας.

Ο κ. Ντίνος Αυγουστή
από το Μονάγρι Λεμεσού είναι
εκπαιδευτικός στο Α.Τ.Ε.Ι. της Λάρισας.
a.avgoustis@hotmail.com

Αξιοποιώντας την αιολική ενέργεια

Του **ΣΟΛΩΝΑ ΚΑΣΙΝΗ**

Η παραγωγή ενέργειας στο όχι και τόσο μακρινό παρελθόν εξασφαλιζόταν με φυσικά μέσα, όπως ο άνεμος και το νερό, χωρίς άλλα έξοδα και χωρίς την πρόκληση ζημιάς στους ανθρώπους ή στο περιβάλλον. Απεναντίας, οι άνθρωποι συνέβαλαν ευεργετικά στην αξιοποίηση του περιβάλλοντος, τόσο σε ομορφιά όσο και σε παραγωγική απόδοση.

Οι εποχές άλλαξαν, οι ρυθμοί επιταχύνθηκαν, μερικές φορές τόσο που τέθηκαν εκτός τροχιάς ελέγχου και σήμερα, στο καλωσόρισμα του 21ου αιώνα, έχουμε για απολογισμό μια παγκόσμια οικονομική ύφεση, εξάντληση και ταυτόχρονα υψηλό κόστος στις υφιστάμενες πηγές ενέργειας και το πιο απογοητευτικό, ένα περιβάλλον που καλεί διεθνώς σε βοήθεια.

Κι όμως, η καθόλου άγνωστη αιολική ενέργεια είναι μια από τις αποδοτικότερες Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) σ' όλο τον κόσμο. Σήμερα, πάνω από 100.000 ανεμογεννήτριες διάσπαρτες διεθνώς ικανοποιούν τις ηλεκτρικές ανάγκες 120 εκατομμυρίων ανθρώπων, δημιουργώντας παράλληλα 180.000 νέες θέσεις εργασίας, ενώ ο ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης της αιολικής ενέργειας ξεπερνά το 25%.

Η Κύπρος βέβαια και ως χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης συστρατεύθηκε άμεσα με τα ευρωπαϊκά προγράμματα. Στο πλαίσιο των ΑΠΕ και της Εξοικονόμησης Ενέργειας το κράτος έχει ήδη δρομολογήσει και την εκμετάλλευση της αιολικής ενέργειας με τη δημιουργία αιολικών πάρκων. Συγκεκριμένα, η Υπηρεσία Ενέργειας του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού για σκοπούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας προωθεί την εκμετάλλευση αιολικής ενέργειας μέσα από δύο κατηγορίες αιολικών συστημάτων. Το ένα αφορά μικρά αιολικά συστήματα δυναμικότητας μέχρι και 30 KW, κατάλληλα για κάλυψη ηλεκτροδότησης κατοικιών, αγροκτημάτων και για φόρτιση συσσωρευτών για διάφορες εφαρμογές, ενώ το άλλο αφορά μεγάλα εμπορικά αιολικά συστήματα δυναμικότητας μεγαλύτερης των 30 KW, κατάλληλα για εμπορία της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας.

ΑΠΕ

Τα πλεονεκτήματα από την εφαρμογή και εκμετάλλευση της αιολικής ενέργειας είναι πολλά. Επιτυγχάνει κατ' αρχάς πιο κατανεμημένη και πιο αποκεντρωμένη ενεργειακή παραγωγή. Ενισχύει την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού. Δεν δημιουργούνται υλικοτεχνικές εξαρτήσεις των ανεμογεννητριών, λόγω της ευρείας γεωγραφικής εξάπλωσης και διαθεσιμότητάς τους σχεδόν σ' όλες τις χώρες. Εξασφαλίζουν σημαντική περιβαλλοντική συνεισφορά στη μείωση εκπομπών θερμοκηπιακών αερίων, σε σύγκριση με συμβατικές μεθόδους παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Ευνοείται η πράσινη επιχειρηματικότητα, καθώς κατά τη διαδικασία παραγωγής της ενέργειας δεν υπάρχει ενσωμάτωση του περιβαλλοντικού και κοινωνικού κόστους και επιπλέον προάγει την αναπτυξιακή δυναμική της οικονομίας, καθώς πρόκειται για ανταγωνιστική τεχνολογία, η οποία δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας ανά μονάδα επενδυμένου κεφαλαίου.

Βέβαια, για την επιλογή χωροθέτησης των ανεμογεννητριών/ αιολικών πάρκων απαιτείται συγκεκριμένη απόσταση από κάποια καθορισμένα από τη νομοθεσία σημεία. Μερικά απ' αυτά για παράδειγμα είναι το καθορισμένο όριο ανάπτυξης, οι αρχαιολογικοί χώροι, τα κρατικά δάση, η καθορισμένη ακτή και περιοχή προστασίας της φύσης, το προστατευόμενο τοπίο, η περιοχή προστασίας του δικτύου Φύση 2000, η καθορισμένη Ζώνη Ειδικής Προστασίας άγριων πτηνών και βιοτόπων, καθώς επίσης και ο διάδρομος διέλευσης αποδημητικών πουλιών, το αεροδρόμιο, ο αεροδιάδρομος και η στρατιωτική εγκατάσταση, έργο ή περιοχή.

Ευελπιστούμε ότι η ανταπόκριση του κοινού θα ξεπεράσει κάθε προσδοκία, αν μάλιστα συνυπολογίσουμε την κυβερνητική επιδότηση ή χορηγία που παρέχει το κράτος για την πραγματοποίηση των επενδύσεων. Συγκεκριμένα, στην περίπτωση της αιολικής ενέργειας για μεγάλα εμπορικά αιολικά συστήματα δυναμικότητας πέραν των 30 KW η επιδότηση είναι λειτουργική, δηλαδή ανάλογη των KWh που παράγονται, ενώ για αιολικά συστήματα δυναμικότητας κάτω των 30 KW δίδεται κεφαλαιουχική χορηγία για αγορά και εγκατάσταση του εξοπλισμού.

Γι' αυτά και πολλά άλλα που αφορούν τρόπους εξοικονόμησης ενέργειας, αλλά και τα σχέδια και έντυπα χορηγιών για ενθάρρυνση της υλοποίησης μέτρων στον τομέα της εξοικονόμησης ενέργειας και για την περαιτέρω ανάπτυξη των ΑΠΕ, το κοινό μπορεί να ενημερωθεί απευθείας από την Υπηρεσία Ενέργειας ή το Ίδρυμα Ενέργειας ή και μέσω της ιστοσελίδας του Ιδρύματος Ενέργειας Κύπρου www.cie.org.cy. Τηλέφωνο επικοινωνίας: 22409383.

Ο κ. Σόλων Κασίνης είναι ο Πρόεδρος
της Επιτροπής Διαχείρισης
του Ειδικού Ταμείου ΑΠΕ και ΕΞ.Ε.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Παράπονο ασθενούς

Με την ακόλουθη επιστολή μου επιθυμώ να φέρω εις γνώσιν του έντιμου υπουργού Υγείας αλλά και ενώπιον όλων την απαράδεκτη κατάσταση που επικρατεί στα Εξωτερικά Ιατρεία Στροβόλου. Συγκεκριμένα, τη Δευτέρα 3 Αυγούστου 2009 και ώρα 12.40 μ.μ. επισκέφθηκα τα Εξωτερικά Ιατρεία Στροβόλου για μία απλή συνταγογράφηση, αφού είμαι χρόνιος ασθενής και λαμβάνω συγκεκριμένη φαρμακευτική αγωγή. Στο σημείο εγγραφών υπήρχαν και άλλοι συμπολίτες μας που ματαίως ανέμεναν να εγγραφούν, αφού, σύμφωνα με τη λειτουργό εγγραφών, οι ιατροί ήταν λίγοι και άρα θα έπρεπε να φύγουμε. Αρκετοί ήταν αυτοί που διαμαρτυρήθηκαν, διότι η ώρα που ήρθαμε για εγγραφή ήταν εντός των πλαισίων. Μάταια όμως οι ταλαιπωρημένοι συνάνθρωποί μας παρακαλούσαν τη λειτουργό να τους εγγράψει και οι περισσότεροι, από ό,τι έλεγαν, ήθελαν απλά να πάρουν τα φάρμακά τους, μία συνταγογράφηδη δηλαδή, και όχι να εξετασθούν από ιατρό. Τότε ήρθε και η απάντηση της λειτουργού των εγγραφών... «Εγώ δεν γράφω φάρμακα. Να πάτε πάνω να τα πείτε αυτά στους ιατρούς...»! Τι ήθελε δηλαδή η κυρία αυτή; Να πάμε όλοι οι αγανακτισμένοι που αναμέναμε την εγγραφή μας και να τσακωνόμαστε με τους ιατρούς;

Άλλο φαινόμενο που παρατηρείται στα Εξωτερικά Ιατρεία Στροβόλου είναι ότι σπανίως το τηλέφωνο του Κέντρου Υγείας που καλούμε για ενημέρωση ανταποκρίνεται. Πολλές φορές προσπάθησα να επικοινωνήσω, αλλά, όσο και να κτυπούσε το τηλέφωνο, κανείς δεν το απαντούσε. Και τέλος, πολλές φορές γίνονται λάθη στο φαρμακείο.

Δίδονται λιγότερα φάρμακα από όσα συνταγογραφούν οι ιατροί ή ακόμη και λάθος φάρμακα. Αν το αντιληφθείς εγκαίρως, πριν φύγεις από τη θυρίδα του φαρμακείου, καλώς. Διαφορετικά μάς λένε ότι μας έδωσαν ό,τι έχουν γράψει οι ιατροί.

Αντιλαμβάνομαι πλήρως ότι διανύουμε περίοδο διακοπών, αλλά, κύριε υπουργέ και κύριοι αρμόδιοι του Υπουργείου Υγείας, θα πρέπει να βάζει λουκέτο το σύστημα υγείας σε περίοδο διακοπών; Γιατί δεν μεριμνάτε εγκαίρως για αντικαταστάτες των αδειούχων ιατρών, αφού το Υπουργείο σας γνωρίζει από πριν πως κάποιοι θα λείψουν με άδεια αναπαύσεως;

Εγώ τώρα υποχρεωτικά διέκοψα τη φαρμακευτική μου αγωγή, διότι αρνήθηκαν να με εγγράψουν για να πάρω τα φάρμακά μου. Δεν έχω άλλα φάρμακα. Ποιος θα φταίει, κύριοι αρμόδιοι, εάν επιδεινωθεί η κατάσταση της υγείας μου, επειδή την ώρα που οφείλατε να με εγγράψετε για εξέταση δεν το πράξατε;

Συγχαρητήρια για το άψογο επίπεδο εξυπηρέτησής σας στα Εξωτερικά Ιατρεία Στροβόλου. Τίποτα άλλο. Τα λόγια περιττεύουν. Δεν υπάρχει κάποιος υπεύθυνος στο εν λόγω Κέντρο Υγείας να βάλει μία τάξη;

Αγανακτισμένος ασθενής

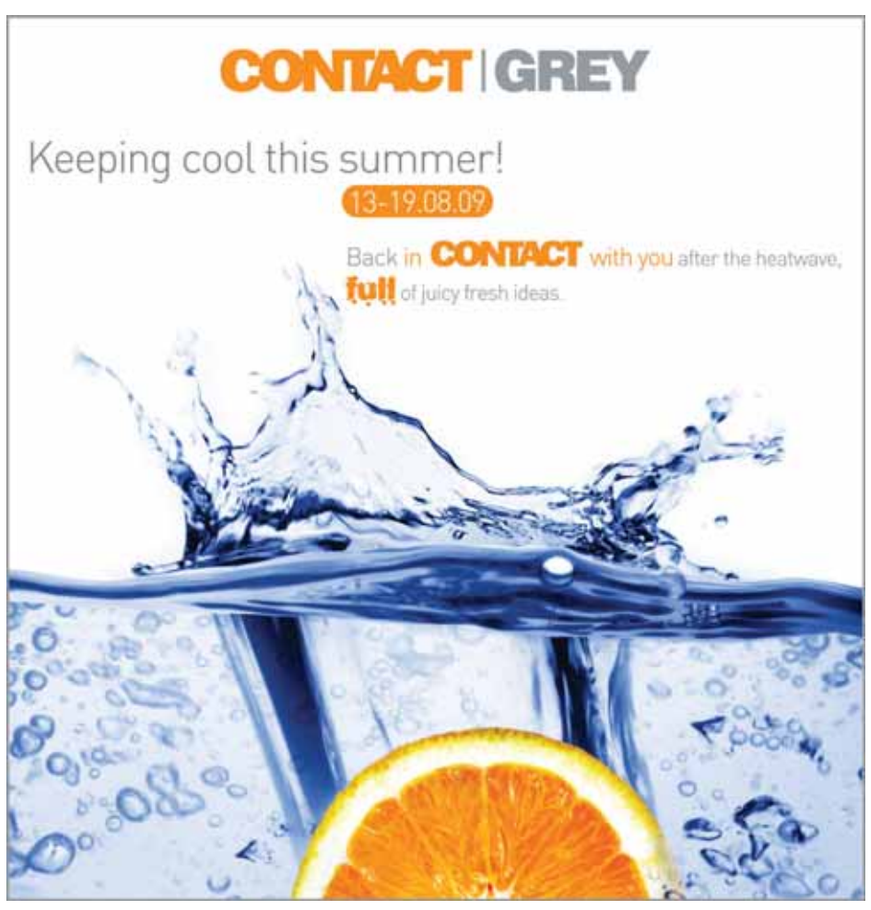

Αντιδημοφιλές

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΗΛΙΑΔΗ**

Εκείνο που λείπει από τον τόπο μας είναι η πληροφόρηση. Η πληροφόρηση με την έννοια της αντικειμενικής και αμερόληπτης αντίληψης των πραγμάτων – όπως είναι και όχι όπως εμφανίζονται, κάτω από τα ύποπτης προέλευσης και σκοπιμότητας πρίσματα.

Τέλειωσε και ο πρώτος γύρος (κατ' άλλους η πρώτη ανάγνωση) των συνομιλιών Χριστόφια-Ταλάτ και τι μας είπε ο Πρόεδρός μας; Ότι αλλού υπάρχουν συγκλίσεις και αλλού αποκλίσεις. Πλήρης... ενημέρωση!

Σου είμεθα υπόχρεοι, κύριε Πρόεδρε. Το θέμα, όμως, κύριε, είναι πού υπάρχουν οι συγκλίσεις και πού οι αποκλίσεις. Αυτό είναι το θέμα που ενδιαφέρει τον κόσμο. Το πού.

Αλλά αν είχαμε και απλώναμε μπροστά μας τα γεγονότα, τα στοιχεία, τους αριθμούς, τις ενδείξεις, την πραγματικότητα τέλος πάντων, ίσως διαπιστώναμε ότι δεν πάμε καθόλου καλά. Ότι οι συγκλίσεις είτε αφορούν άνευ σημασίας θέματα είτε αφορούν σημαντικά θέματα, όπου η σύγκλιση συνιστά το αποτέλεσμα δικής μας ασύνετης υποχώρησης. Δεν μας δίνουν όμως στοιχεία ή ενδείξεις. Με άλλα λόγια δεν επιθυμούν να μας πληροφορήσουν, αλλά να μας αφήσουν να ζούμε σε μια νεφελώδη κατάσταση.

Στο θέμα των Ημικρατικών οργανισμών έραψαν και ξήλωσαν όπως τους βόλευε, αλλά με αξιοκρατικά... κριτήρια, όπως μας είπαν. Ποτέ, όμως, δεν μας πληροφόρησαν γι' αυτά τα διαβόητα κριτήρια ποια είναι και ποια ισχύουν για τη ΣΥΤΑ, για την Αρχή Λιμένων, για το ΡΙΚ – ακόμα και για την Ε.Δ.Υ.

Αυτούς που διόρισαν, με τι κριτήρια τους διόρισαν. Αυτούς που επαναδιόρισαν, με ποια κριτήρια τους επαναδιόρισαν και αυτούς που ξήλωσαν, με ποιο κριτήριο τους απέπεμψαν.

Παραδείγματος χάριν, ο καθηγητής του Πανεπιστημίου και πέραν των συνόρων της Κύπρου αναγνωρισμένος ως εξέχων ιστορικός, Πέτρος Παπαπολυβίου, γιατί δεν επαναδιορίστηκε στο ΡΙΚ (άσε που δεν θα αποδεχόταν επαναδιορισμό, αλλά αυτό είναι άσχετο) και επαναδιορίστηκε για πέμπτη συνεχή θητεία ο μαιευτήρας κύριος Χρυσάνθου; Ποιο κριτήριο ίσχυσε σ' αυτήν την περίπτωση;

Το παράδειγμα είναι απλώς ενδεικτικό. Υπάρχουν και δεκάδες άλλα (απλά λέμε και πρέπει να το πούμε ότι οι πλείστοι των επαναδιορισθέντων μη ακελικών στα Διοικητικά Συμβούλια, κατά τη διάρκεια της θητείας τους, διέπρεψαν ως... κωφάλαλοι). Και εμείς τι κάνουμε; Όχι τι λέει ο Αναστασιάδης και τι σκέφτεται ο Κάρογιαν. Εμείς, τι κάνουμε;

Ανεχόμαστε να ζούμε σε μια ατμόσφαιρα που νοθεύει τα πάντα. Που εμφανίζει την αξιοσύνη σαν αναξιότητα και την αναξιότητα σαν αξιοσύνη. Που παρουσιάζει την ευφυΐα σαν εμπάθεια και την ευήθεια σαν κακοήθεια. Που μετατρέπει τη σοβαροφάνεια σε σύνεση και τη σωφροσύνη σε αφροσύνη. Όμως, ο (προσωρινός) θρίαμβος του «πληροφορητή των μαζών» επιτυγχάνεται γιατί εμείς θέλουμε να επηρεαζόμαστε.

Αντί να ζητούμε να πληροφορηθούμε, προτιμούμε να μας ετοιμάζουν άλλοι το πιάτο. Να σκέφτονται άλλοι για μας. Και εμείς βολεμένοι, καταβροχθίζουμε σαν βλάκες* ό,τι σκουπίδι μάς σερβίρουν χωρίς να το ξερνούμε.

Λοιπόν, για ό,τι μας κάνει σήμερα ο κ. Χριστόφιας και ο κ. Άντρος Κυπριανού, αυτό μας αξίζει. Γιατί εμείς απεμπολούμε την ελευθερία μας να εκφραζόμαστε. Δεν διαβάζουμε, δεν βλέπουμε, δεν αναζητούμε τα γεγονότα, δεν μας ενδιαφέρει που μας οδηγεί η ατζαμοσύνη και η πονηριά** των κυβερνώντων. Αν και θέλουμε να ονομαζόμαστε ελεύθεροι και αυτεξούσιοι άνθρωποι, υπερήφανοι για την ελεύθερη κρίση μας, εντούτοις δεχόμαστε ανεξέλεγκτα τα φώτα των ανθρώπων που δεν εμπιστευόμαστε τη δική τους κρίση, δημιουργώντας έτσι τις αναγκαίες συνθήκες για την τύφλωσή μας, πουλώντας την ελευθερία μας με αντίτιμο το βόλεμά μας και την ανεκδιήγητη αυία μας.

*** Δύο ειδών** βλάκες υπάρχουν: Αυτοί που δεν έχουν συνείδηση της βλακείας τους και οι άλλοι που πιστεύουν τη βλακεία τους για σοφία.

**** Πονηριά:** Μορφή εκλεπτυσμένης βλακείας.

Υ.Γ. 1. Είδα τις προάλλες στις εφημερίδες, όπως και όλος ο κόσμος, τη φωτογραφία με τον Πρόεδρο και το Υπουργικό του Συμβούλιο να συνεδριάζουν σε μιαν αυλή στο... Κελλάκι! Είδα και το στενόμακρο τραπέζι με το κόκκινο τραπεζομάντηλο και δεν ξέρω γιατί, μου θύμισε σκηνή από τη σειρά του ΡΙΚ «Ιστορίες του χωρκού». Πάντως, πληροφόρηση από τη συνεδρία είχαμε: Έφαγαν κουπέπια και μακαρούνια του φούρνου...

2. Είναι αξίωμα: Η γελοιοποίηση του κράτους οδηγεί στην διάλυση του κράτους.

geeliades@gmail.com

Ψυχή δε σου αφήσανε, μόνο φωτογραφίες.

EPA

Αγνοούμενοι δύο πλευρών

Της **ΔΩΡΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Η ταυτοποίηση των λειψάνων των πέντε Ελληνοκύπριων στρατιωτών, που εκτελέστηκαν πριν από 35 χρόνια από Τούρκους στρατιώτες, έχει πολλαπλή σημασία. Εχει πολιτική σημασία, καθώς αποτελεί απόδειξη μιας θηριωδίας για την οποία όλα αυτά τα χρόνια υπάρχουν μαρτυρίες, αλλά λίγες απτές αποδείξεις.

Εχει σημασία ιστορική για την πληρέστερη αποτύπωση των όσων έγιναν στη διάρκεια της τουρκικής εισβολής στην Κύπρο. Εχει, όμως, και μια βαθιά ανθρωπιστική διάσταση. Πέντε οικογένειες, που όλα αυτά τα χρόνια ζούσαν ανάμεσα στην απελπισία για το χαμό των ανθρώπων τους, αλλά, και ταυτόχρονα, με μικρότερες ή μεγαλύτερες ελπίδες ότι αυτοί μπορεί ακόμα να είναι ζωντανοί, μια και επισήμως θεωρούνταν αγνοούμενοι, πλέον γνωρίζουν.

Εχουν πια τη δυνατότητα να θάψουν τα λείψανα των νεκρών τους, να θρηνήσουν πάνω στα μνήματα για το χαμό τους, να συμφιλιωθούν με την ιδέα του θανάτου. Δεν πρόκειται, βεβαίως, να ξεχάσουν.

Η ταυτοποίηση των λειψάνων προκαλεί στους οικείους των νεκρών νέα ερωτήματα, καθώς δικαίως ζητούν να μάθουν τις συνθήκες κάτω από τις οποίες οι άνθρωποί τους χάθηκαν, επιθυμούν την τιμωρία των ενόχων. Την ίδια στιγμή, όμως, εκατοντάδες άλλες οικογένειες ζουν με την αγωνία των αγνοουμένων. Οικογένειες Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, που έχασαν τους ανθρώπους τους εκείνες τις μαύρες ημέρες. Οι αγνοούμενοι δεν αφορούν μόνο τη μία πλευρά. Ακρότητες διεπράχθησαν και εις βάρος των Τουρκοκυπρίων. Ο μεγαλύτερος αριθμός αγνοουμένων Ελληνοκυπρίων δεν κάνει μικρότερο τον πόνο των τουρκοκυπριακών οικογενειών που επίσης επί 35 χρόνια ζητούν απαντήσεις για τους δικούς τους ανθρώπους.

Για να δοθούν οι απαντήσεις, για να μάθουν γονείς και αδέλφια, σύζυγοι και παιδιά τι απέγιναν οι δικοί τους, είναι σημαντικό να συνεχίσει το έργο της η Διερευνητική Επιτροπή Αγνοουμένων. Ο πόνος για το χαμό είναι μεγάλος. Περισσότερο επώδυνη όμως είναι η διαρκής παλινδρόμηση ανάμεσα στην ελπίδα και την απελπισία.

Τα ερωτήματα των οικογενειών θα απαντηθούν μόνο όταν και οι δύο πλευρές αποφασίσουν να ανοίξουν τα αρχεία τους, να επιτρέψουν πρόσβαση, ώστε να διακριβωθούν επακριβώς όσα έγιναν και οι ευθύνες να αποκτήσουν ονοματεπώνυμο.

Ένα παιδί ανάμεσά μας

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Πριν από μερικές μέρες έφερα στο γραφείο τον γιο του αδελφού μου, ένα παιδί γύρω στα έντεκα. Ήθελε να δει πώς βγαίνει η εφημερίδα, να περάσει λίγο την ώρα του. Κοίταζε, ρωτούσε, πηγαινοερχόταν μεταξύ των γραφείων και αφού φίλεψε με όλους, έγινε για λίγο ο εσωτερικός μας κλητήρας. Κάποια στιγμή μπήκε στο γραφείο ο Ανδρέας για να μας πει μια πληροφορία: «Άκουσα ότι ο ..... (είπε το όνομα ενός ποδοσφαιριστή) ήταν πιασμένος».

Το αφτί του μικρού έκανε σαν ραντάρ που εντοπίζει εχθρικό αεροπλάνο: «Θείε, τι σημαίνει ήταν πιασμένος;», με ρώτησε. Του απάντησα κοφτά ότι «πούλησε την ομάδα του» και μόλις τότε συνειδητοποίησα ότι μάλλον υπήρξα απότομος, έχοντας απέναντί μου ένα παιδί που εκείνο τον παίκτη, «τον πιασμένο» κατά τον Ανδρέα, τον έχει πολύ ψηλά στη συνείδησή του. Προσπάθησα να τα μπαλώσω, νομίζω όμως ότι δεν τα κατάφερα.

Μια αθώα ερώτηση που δεν απαντήθηκε ποτέ

Επιστρέφοντας στο σπίτι, με ρώτησε «αν ήταν αλήθεια αυτό που είπε ο κύριος Ανδρέας». Βρήκα έτσι την ευκαιρία να επανορθώσω, λέγοντάς του ότι πολλές φορές εμείς οι δημοσιογράφοι υπερβάλλουμε. Το θέμα, για μένα, έληξε εκεί, για τον μικρό δεν νομίζω.

Όταν τον παρέδωσα στους γονείς του, δήλωσε ενθουσιασμένος για την εμπειρία που έζησε μια μέρα ανάμεσα σε δημοσιογράφους και ήθελε να τον ξαναφέρω. Διηγήθηκε μάλιστα στην αδελφή του πόσο ωραία πέρασε, της είπε ότι είναι ένα γραφείο γεμάτο ανθρώπους «που γράφουν για όλα» (ευτυχώς που δεν της είπε ότι τα ξέρουν όλα) και κάτι κομπιούτερ με μεγάλες οθόνες «που τα κάνουν όλα».

Την επομένη τηλεφωνηθήκαμε με τον μικρό. Με ρώτησε αν έμαθα κάτι παραπάνω για τον «πιασμένο παίκτη» και ήθελε να μάθει πότε θα τον ξαναφέρω στο γραφείο. Για τον παίκτη περιορίστηκα να του πω ότι «ο καθένας λέει ό,τι θέλει, να μην πιστεύει». Για το πότε θα τον ξαναφέρω στο γραφείο, ομολογώ ότι προβληματίζομαι. Σίγουρα ποτέ ξανά τον Αύγουστο. Είναι – εδώ και πενήντα χρόνια – ο μήνας των πολλών αναπάντητων «γιατί» που είναι γεμάτα οδύνες. Άντε τώρα να εξηγήσεις στα παιδιά αυτής της γενιάς εκείνα που κανείς δεν εξήγησε στους γονείς τους και στους παππούδες τους.

Για κάποια άλλα παιδιά που πήγαν και δεν γύρισαν, για χαμένα όνειρα και για βασανιστικούς εφιάλτες, που επιστρέφουν κάθε Αύγουστο, σε μια όμορφη και παράξενη πατρίδα, που γεννήθηκε τέτοιες ακριβώς μέρες, πριν 49 χρόνια, χωρίς ποτέ να υπάρξει ελεύθερη.

Γιατί; Διότι...

antoniouy@kathimerini.com.cy

Σχολιάστε στο www.kathimerini.com.cy

Χαρές που είναι όμως λύπες

Του **ΜΕΝΕΛΑΟΥ ΑΒΡΑΑΜ**

Στη ζωή του κάθε ανθρώπου υπάρχουν στιγμές σημαδιακές, που αφήνουν τα αποτυπώματά τους στη μνήμη και στις αισθήσεις. Είναι στιγμές έντασης και συναισθηματικής φόρτισης. Άλλες είναι γεμάτες χαρά και άλλες γεμάτες λύπη. Άλλες πάλι σμίγουν στιγμιαία τη χαρά με τη λύπη, με τη νίκη στο τέλος να γέρνει προς τη δεύτερη, εκείνη που αφήνει πίσω της θλίψη. Επιτρέψετέ μου να σας διηγηθώ κάποια προσωπικά περιστατικά αυτού του τύπου. Όταν το 2003 άνοιξαν τα οδοφράγματα, πήγα και εγώ στην Κερύνεια. Το λιμανάκι της είχε γεμίσει με Ελληνοκυπρίους. Αμέτρητες φορές πηγαίναμε πάνω-κάτω, μιλούσαμε για την πόλη, την ιστορία της, το παρόν και το μέλλον της. Καθίσαμε να ξεκουραστούμε σε μια καφετερία που διατηρούσε την ελληνική της ονομασία. Ο νέος «ιδιοκτήτης» της, πρόσφυγας και αυτός. Όταν πήγα στο αποχωρητήριο παρατήρησα ότι στους τοίχους υπήρχαν γραμμένα διάφορα λόγια και ονόματα, όλα στα Τουρκικά. Ένιωσα την ανάγκη να αντιδράσω, να γράψω και εγώ κάτι στον τοίχο. Βγήκα έξω, βρήκα μια πέννα, ξαναμπήκα και έγραψα το όνομά μου και την πόλη μου, Μενέλαος-Αμμόχωστος και το «Δεν ξεχνώ την κατοχή». Αισθάνθηκα μια απέραντη χαρά που αρνιόμουν, έστω και μ' αυτό τον τρόπο, τους εισβολείς. Ένιωσα μια εσωτερική εξέγερση. Αργότερα βγήκα πάνω στο περιτοίχισμα απέναντι από το λιμανάκι και το κάστρο της Κερύνειας, αγνάντεψα τη θάλασσά της και εντελώς αυθόρμητα άρχισα να απαγγέλω μεγαλόφωνα το μικρό ποίημα του Μόντη, «Της εισβολής». «Είναι δύσκολο να πιστέψω πως μας τους έφερε η θάλασσα της Κερύνειας. Είναι δύσκολο να πιστέψω πως μας τους έφερε η αγαπημένη θάλασσα της Κερύνειας». Κάποιοι περαστικοί Ελληνοκύπριοι άρχισαν το χειροκρότημα. Κάποιοι που δεν άκουσαν καλά με παρακάλεσαν να το ξαναπώ. Το ξαναείπα. Ξαναχειροκρότησαν. Δεν ήξεραν ποιος ήταν ο Μόντης. Κατάλαβαν όμως τους στίχους. Στην παρέα το συζητήσαμε. Δεν μας τους έφερε η θάλασσα της Κερύνειας, εμείς τους φέραμε... Φεύγοντας και παίρνοντας μαζί μου τη στιγμιαία χαρά από αυτά που έκανα, συνειδητοποίησα τη σκληρή πραγματικότητα και ταυτόχρονα τη μεγάλη μου λύπη. Η κατοχή δεν έφυγε ούτε με το γράψιμο στο αποχωρητήριο της καφετέριας ούτε με την απαγγελία του ποιήματος του Μόντη στο λιμανάκι της Κερύνειας.

Το 2006 μαζί με δυο φίλους περάσαμε για άλλη μια φορά το οδόφραγμα. Ο σκοπός μας «ιερός». Δημιουργούσαμε τότε ένα βίντεο-αφιέρωμα για την πετοσφαιρική ομάδα της Νέας Σαλαμίνας. Θεωρήσαμε σημαντικό να αρχίσουμε την ιστορική αναδρομή μιλώντας για την πόλη μας, την Αμμόχωστο. Πήραμε λοιπόν ένα από τα κύπελλα πρωταθλήματος της Νέας Σαλαμίνας και πήγαμε στην αρχαία Σαλαμίνα, στην πόλη του Τεύκρου, του Ευαγόρα, του Ονήσιλου. Τοποθετήσαμε το κύπελλο στον βωμό που βρίσκεται στο κέντρο του αρχαίου θεάτρου και αρχίσαμε τη διήγηση για την ιστορία της Νέας Σαλαμίνας. Μετά από παράκληση των φίλων μου, ανέβηκα στον βωμό και απήγγειλα αποσπάσματα από το ποίημα του Σεφέρη, «Σαλαμίνα της Κύπρος». «Η γης δεν έχει κρικέλια για να την πάρουν στον ώμο και να φύγουν...». Μερικοί τουρίστες που βρίσκονταν στο θέατρο άρχισαν να χειροκροτούν. Φύγαμε και παίρναμε μαζί μας τη χαρά από αυτό που κάναμε στην αρχαία Σαλαμίνα. Η λύπη όμως σταθερή. Δεν φεύγει η κατοχή ούτε με το κύπελλο πάνω στον βωμό ούτε με το ποίημα του Σεφέρη.

Στις 5 Αυγούστου διάβασα στις εφημερίδες την έκκληση του Δήμου Αμμοχώστου προς τους κατοίκους της κατεχόμενης πόλης μας. Οι Αμμοχωστιανοί καλούνταν να προσέλθουν για να τοποθετήσουν μια συμβολική σημαιούλα πάνω στο σπίτι τους, που φαίνεται σε ένα μεγάλο τοπογραφικό χάρτη. Την επομένη το πρωί μαζί με την αδερφή μου πήγαμε στον Δήμο. Εντοπίσαμε εύκολα το μικρό μας σπίτι, αφού πρώτα βρήκαμε το μεγάλο μας σπίτι, τον σύλλογό μας, εκεί που μαζευόμασταν παιδιά και παίζαμε ποδόσφαιρο, με τον Μυρμιδώνη και τον Μουλλά της Σαλαμίνας και τον Φοίβο της Ανόρθωσης, εκεί που παίζαμε την κυριακάτικη τόμπολα, που κάναμε τις πολιτιστικές μας εκδηλώσεις, εκεί που έρχονταν πολύ συχνά συγκροτήματα από το εξωτερικό.

Βλέπετε τώρα τι κάνει μια συμβολική σημαιούλα; Κάνει παρέλαση τη μνήμη και τη νοσταλγία. Έβαλε λοιπόν η αδερφή μου τη σημαία στο σπίτι μας, στην Πολυκατοικία Μπλοκ Δ Νο4 και έβαλα εγώ με περηφάνια τη σημαία στον «Προμηθέα Πολυκατοικιών», γραμματέας του οποίου υπήρξε για χρόνια ο πατέρας μου. Ένιωσα και πάλι μια απέραντη χαρά, μια άλλη εξέγερση μέσα μου. Φεύγοντας όμως κυριάρχησε και πάλι η λύπη για την προσφυγιά, για τη βουβή πόλη, για τους ανθρώπους που έφυγαν και γι' αυτούς που θα φύγουν χωρίς να την ξαναδούν. Σκέφτηκα και πάλι ότι δεν θα πάμε στην Αμμόχωστο με τη σημαία στα τοπογραφικά σχέδια. Ας είναι όμως ασταμάτητη η επιμονή μας, ας μείνει ζωντανή στον χρόνο η νοσταλγία. Αλλά, πάνω απ' όλα, ας παραμείνει ζωντανή η βούληση για λύση.

Δρ. φιλοσοφίας, rodo@primehome.com

Ημέρα της Δημοκρατίας

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΛΑΜΠΙΤΣΗ**

Οι μήνες Ιούλιος και Αύγουστος είναι για τους Έλληνες πικροί. Τι να πρωτοθυμηθεί κανείς; Το πραξικόπημα και την εισβολή τον Ιούλιο του '74, τη δεύτερη φάση της εισβολής τον Αύγουστο του '74, τους βομβαρδισμούς της Τηλλυρίας τον Αύγουστο του '64, τον θάνατο του Μακαρίου τον Αύγουστο του '77, τον τορπιλισμό του καταδρομικού ΕΛΛΗ τον Αύγουστο του '40, τη Μικρασιατική Καταστροφή τον Αύγουστο του '22; Να πάμε και πιο πίσω και να μνημονεύσουμε τον απαγχονισμό του Αρχιεπισκόπου Κυπριανού τον Ιούλιο του 1821; Γεγονότα δραματικά, που δεν πρέπει ποτέ να ξεχαστούν και που σήμερα μάς τα θυμίζουν οι τηλεοράσεις και οι επιμνημόσυνοι λόγοι των επισήμων στα μνημόσυνα και στις εκδηλώσεις που τελούνται.

Όμως, δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία πως αρκετά από όσα σήμερα βλέπουμε και ακούμε, με την πάροδο του χρόνου θα αποτελούν μόνο καταγραφές σε ιστορικά βιβλία. Και για να ενισχύσω τη θέση που διατυπώνω, έψαξα στον ημερήσιο Τύπο και δεν βρήκα πουθενά μιαν αγγελία μνημοσύνου, που να θυμίζει πως στις 9 Αυγούστου 1956 απαγχονίστηκαν από τους Άγγλους οι Ανδρέας Ζάκος, Χαρίλαος Μιχαήλ και Ιάκωβος Πατάτσος. Προφανώς, δεν πρέπει να ξεχνιούνται τέτοιες θυσίες. Ο χρόνος, όμως, κάνει την ιστορική μνήμη πιο επιλεκτική. Η Ιστορία καταγράφει μεν τα πάντα, τα αξιολογεί όμως με τον δικό της τρόπο. Όσο, δε, παρελθοντολογική και αν είναι, έχει, και πρέπει να έχει, μελλοντολογικό χαρακτήρα, έστω και αν ο Έγελος διατύπωσε την άποψη πως «άνθρωποι και κυβερνήσεις ποτέ δεν διδάχτηκαν τίποτα από την Ιστορία». Επειδή κάποιοι δεν διδάσκονται από την Ιστορία, δεν σημαίνει πως Αυτή δεν έχει παιδευτική αξία. Η Ιστορία διδάσκει, όταν οι άνθρωποι την αφήσουν να τους διδάξει.

Ανάμεσα, λοιπόν, στις πικρές μνήμες του καλοκαιριού είναι και μια γλυκιά, θα 'λεγα γλυκόπικρη, εξόχως διδακτική. Αναφέρομαι στην πτώση της χούντας και την Αποκατάσταση της Δημοκρατίας στην Ελλάδα, στις 24 Ιουλίου 1974. Τα γεγονότα είναι γνωστά και δεν πρόκειται να τα παραθέσω εδώ. Σημειώνω απλώς ότι η Αποκατάσταση της Δημοκρατίας συνέβηκε κάτω από το βάρος της καταστροφής της Κύπρου και της συνακόλουθης αδυναμίας των στρατιωτικών να αντιμετωπίσουν τον καταιγισμό εκείνων των γεγονότων, που τους ανάγκασε να απευθυνθούν στους πολιτικούς. Ούτως ή άλλως, τα δικτατορικά καθεστώτα δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν απλά, καθημερινά γεγονότα, πώς θα αντιμετώπιζαν την τραγωδία που επισυνέβη; Για την ιστορία αναφέρω και το εξής: Σε μια συζήτηση στην ΕΡΤ για την επέτειο του Πολυτεχνείου (αν θυμούμαι καλά, ήταν το 1980), ένας από τους συμμετέχοντες διατύπωσε την άποψη πως το Πολυτεχνείο έφερε πίσω στην Ελλάδα τη δημοκρατία. Παρών στην τηλεοπτική συζήτηση ήταν ο Γεώργιος Μαύρος, ο οποίος, ειρήσθω εν παρόδω, μετείχε ως υπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας στις συνομιλίες για το Κυπριακό στη Γενεύη μεταξύ της πρώτης και δεύτερης εισβολής.

Ο Γεώργιος Μαύρος, λοιπόν, διέκοψε τον συνομιλητή του και με έντονο ύφος διατύπωσε τη θέση πως το Πολυτεχνείο δεν αποκατέστησε τη δημοκρατία. Την αποκατάσταση της δημοκρατίας έφερε η καταστροφή της Κύπρου. «Φοβούμαι», είπε, «πως αν δεν συνέβαιναν τα γεγονότα της Κύπρου, η χούντα θα ήταν ακόμα στην εξουσία. Τις αμαρτίες της χούντας τις πλήρωσε η Κύπρος».

Σκοπός μου δεν είναι να μειώσω τη σημασία της εξέγερσης του Πολυτεχνείου. Τέτοια γεγονότα δεν μειώνονται. Εξάλλου, η επέτειος εκείνη άρχισε να τιμάται με εκδηλώσεις στα σχολεία της Κύπρου πριν αρχίσει να τιμάται στην Ελλάδα. Τα γράφω επειδή το σημαντικό κατά την άποψή μου ιστορικό γεγονός, στο οποίο πρέπει να δώσουμε σημασία, είναι η κατάλυση της δημοκρατίας, τόσο στις 21 Απριλίου 1967, όσο και στις 15 Ιουλίου 1974. Μπορεί κάποιοι να ισχυριστούν πως η δημοκρατία πλέον δεν κινδυνεύει.

Η ίδια η Ιστορία διαφωνεί. Η δημοκρατία κινδυνεύει κάθε φορά που οι άνθρωποι χάνουν το μέτρο των πράξεων και των λόγων τους. Γεγονός που, δυστυχώς, συμβαίνει πολύ συχνά.

Το θέμα είναι πάντοτε επίκαιρο. Τόσο, που, μόλις πρόσφατα, στις 8 Νοεμβρίου 2007, η Γενική Συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών ανακήρυξε με απόφασή της τη 15η Σεπτεμβρίου ως Παγκόσμια Ημέρα Δημοκρατίας και Κοινοβουλευτισμού. Για πρώτη φορά εορτάστηκε διεθνώς πέρυσι. Αυτό δίνει και σε μας την ευκαιρία να εντάξουμε στις σχολικές εκδηλώσεις την Παγκόσμια Ημέρα της Δημοκρατίας. Επειδή έχουμε και έναν παραπάνω λόγο, που τον επιβάλλουν τα πρόσφατα ιστορικά γεγονότα. Και αν τίθεται θέμα σχολικού χρόνου, καλό είναι να αφαιρεθούν κάποιες εκδηλώσεις που γίνονται και εξυπηρετούν το μνημονικό ζώντων, παρά τιμούν τη μνήμη τεθνεώτων.

Φιλόλογος, lampitsis.p@cytanet.com.cy

Η βαρετή φιέστα

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Υψηλόβαθμο πολιτικό στέλεχος του κρατικού τομέα αναρωτιόταν αν θα έπρεπε να ανέβει στη Θεσσαλονίκη για το διήμερο της ΔΕΘ. Ξέρετε, τη γνωστή όσο και ξεπερασμένη αυτή παράτα, όπου εκατοντάδες υπουργοί, υφυπουργοί, γενικοί γραμματείς, στελέχη ΔΕΚΟ κ. λπ. κ. λπ. συνωστίζονται στους διαδρόμους ξενοδοχείων και εν τέλει παρευρίσκονται στην ομιλία του εκάστοτε πρωθυπουργού. Οταν ρώτησε το γραφείο του για το κόστος του ταξιδιού, εντυπωσιάστηκε. Τα κεντρικά ξενοδοχεία είχαν ανεβάσει εξωφρενικά τις τιμές τους για το Σαββατοκύριακο της ΔΕΘ. Μαζί με αεροπορικά εισιτήρια, το κόστος διαμονής των αστυνομικών και τα αυτοκίνητα που έπρεπε να ανέβουν στη Θεσσαλονίκη, μαζευόταν τελικά ένα διόλου ευκατα-

Η Θεσσαλονίκη μπορεί να γίνει πραγματικό κέντρο των Βαλκανίων, αλλά απαιτούνται συστηματική δουλειά υποδομής και «ανοικτά μυαλά»

φρόντητο ποσό. Σε μια εποχή οπότε υποτίθεται ότι το κράτος προσπαθεί να περιορίσει τη σπατάλη και τα ελλείμματα, ένα τόσο ακριβό διήμερο στη Θεσσαλονίκη έμοιαζε μάλλον αδικαιολόγητο στον εν λόγω κρατικό αξιωματούχο.

Ιδιαίτερα μάλιστα όταν όλος ο θεσμός έχει χάσει την αίγλη του και μοιάζει απομεινάρι άλλων εποχών και τριτοκοσμικών παραδόσεων. Πόσες φορές μπορεί κανείς να παρακολουθήσει στην κρατική τηλεόραση την επίσκεψη υπουργών στο περίπτερο της Πυροσβεστικής; Και σε τι, τέλος πάντων, εξυπηρετεί το να έχει η Αστυνομία ή η Πυροσβεστική περίπτερο σε μια έκθεση που υποτίθεται ότι αφορά την προβολή επιχειρήσεων, προϊόντων και υπηρεσιών; Το θέαμα των υπουργών και λοιπών στελεχών που προσέρχονται, με προφανή βαρεμάρα, στην έκθεση θυμίζει συνέδριο βαλκανικού κομμουνιστικού κόμματος άλλης εποχής. Πρόκειται για μια φιέστα κρατισμού, στην οποία συμμετέχουν όλοι οι απαράτσικ, ενώ μειώνεται συνεχώς η παρουσία ξένων χωρών και επιχειρήσεων.

Ορισμένοι θα αντιτάξουν στα επιχειρήματα αυτά το γεγονός πως η Θεσσαλονίκη έχει ανάγκη αυτή την παράδοση, γιατί είναι η μία μέρα του χρόνου όπου το αθηναϊκό κράτος «ανεβαίνει» βόρεια. As μην υποτιμούμε, όμως, τόσο πολύ αυτή την πόλη που δυστυχώς, και με δική της ευθύνη, έχει υποβαθμιστεί πολιτικά τα τελευταία χρόνια. Η Θεσσαλονίκη έχει ανάγκη ορισμένων μεγάλων έργων, τα οποία καθυστερούν εδώ και χρόνια, αλλά και μιας νέας τάξης πολιτικών και επιχειρηματιών, που θα την πάνε μπροστά και θα τη βγάλουν από την εσωστρεφή γκρίνια. Η πόλη μπορεί να γίνει πραγματικό κέντρο των Βαλκανίων αλλά απαιτούνται συστηματική δουλειά υποδομής και «ανοικτά μυαλά». Η ομαδική επίσκεψη πολιτικών και αξιωματούχων δεν της αποφέρει τίποτα πουθενά, εκτός ίσως από τον... κρίσιμο τομέα των «πολιτιστικών κέντρων», όπως ονομάζονταν παλαιότερα τα κέντρα διασκέδασης.

Ο εκάστοτε πρωθυπουργός θα μπορούσε να εμφανίζεται σε κάποιο άλλο φόρουμ στη Θεσσαλονίκη κάθε Σεπτέμβριο και να εκφωνεί τη βασική οικονομική ομιλία της χρονιάς. Χωρίς όμως όλα τα παρελκόμενα, την άσκοπη μετάβαση όλου του υπουργικού συμβουλίου και κάθε παρατρεχάμενου. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έπιασε το μήνυμα των καιρών και άλλαξε το χαρακτήρα της γιορτής για την αποκατάσταση της Δημοκρατίας. As ελπίσουμε πως είτε ο σημερινός πρωθυπουργός είτε κάποιος μελλοντικός διάδοχός του θα αλλάξουν επιτέλους την παράδοση της ΔΕΘ και θα τη μετατρέψουν σε μια πολύ πιο λιτή και ουσιαστική εκδήλωση, αποτρέποντας, π. χ., τη μαζική μετακίνηση όλου του κρατικού μηχανισμού στη Θεσσαλονίκη. Προς το παρόν, πάντως, αν δεν αλλάξει τίποτα, θα αναγκαστούμε να παρακολουθήσουμε μια παντελώς ανούσια, πανάκριβη και αντιαισθητική φιέστα.

Η τιμή της πολιτικής

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Ως πότε ο πολιτικός μας κόσμος θα παραμένει δέσμιος των καταγγελιών ανθρώπων που εμπλέκονται σε υποθέσεις διαφθοράς; Το σκάνδαλο Siemens είναι μόνο η πιο πρόσφατη τέτοια περίπτωση. Μια υπόθεση μπορεί να βαραίνει ένα από τα δύο μεγάλα κόμματα περισσότερο, αλλά πάντα γίνεται αφορμή να καταγγείλει το ένα το άλλο για μεγαλύτερη συμμετοχή. Οι εξελίξεις ορίζονται από τις «αποκαλύψεις» των πρωταγωνιστών ή των μέσων ενημέρωσης. Συνήθως γίνεται τέτοια φασαρία, που στο τέλος η υπόθεση μπερδεύεται σε σημείο που δεν μπορεί να διαλευκανθεί. Ετσι πείθεται ο κόσμος ότι «όλοι ίδιοι είναι, όλοι "τα παίρνουν"».

Η υπόθεση Siemens είναι τέτοιων διαστάσεων, που είτε θα επιβεβαιώσει τον κυνισμό των Ελλήνων είτε θα οδηγήσει σε ριζική αλλαγή της συμπεριφοράς των πολιτικών κομμάτων και των κρατικών λειτουργών. Η διερεύνηση του σκανδάλου από τις γερμανικές δικαστικές αρχές και από ένα αμερικανικό δικηγορικό γραφείο έφερε στο φως στοιχεία που ίσως δεν θα βλέπαμε αλλιώς. Δεν μπορούμε, βέβαια, να υιοθετήσουμε ανεπιφύλακτα τις «αποκαλύψεις» γύρω από το σκάνδαλο, γνωρίζοντας ότι οι πρωταγωνιστές είναι σκληροί, πεπειραμένοι παίκτες, οι οποίοι ξέρουν πώς να κινηθούν και πώς να δημιουργήσουν την αναγκαία σύγχυση ώστε να μην μπορεί κανείς να βρεθεί υπόλογος για αξιόποινη πράξη. Δεν χρειάζεται, όμως, να πιστέψει κάποιος τους ισχυρισμούς του Μιχάλη Χριστοφοράκου για να καταλάβει ότι η καταδικαστική απόφαση γερμανικού δικαστηρίου για τον πρώην διευθυντή της Siemens Hellas περιγράφει με ακρίβεια το σύστημα πολιτικής δωροδοκίας στην Ελλάδα. Σύμφωνα με αυτό, επιχειρήσεις δίνουν χρήματα παρανόμως στα δύο μεγάλα κόμματα ώστε αυτά να αναγκάσουν μέλη τους που είναι δημόσιοι υπάλληλοι να πάρουν αποφάσεις που ενδεχομένως ζημιώνουν το Δημόσιο.

Στην «προϊστορία» της απόφασης, το Ειρηνοδικείο του Μονάχου σημειώνει: «Στην Ελλάδα, η χρηματοδότηση πολιτικών κομμάτων λειτουργούσε στο παρελθόν κατά τέτοιο τρόπο ώστε ένα σημαντικό μέρος της αποτελούσαν οι πληρωμές από επιχειρήσεις. Από τότε έως και την εισαγωγή της ποινικοποίησης τέτοιου είδους πληρωμών, ήταν σύνηθες στην Ελλάδα να δίνονται για την "καλλιέργεια του πολιτικού τοπίου" πληρωμές στα πολιτικά κόμματα». Προσθέτει ότι από «τα τέλη της δεκαετίας του '90» στελέχη της Siemens αποφάσισαν «ότι η Siemens έπρεπε ομοίως να εκτελεί πληρωμές, για να εξασφαλίσει μια πιο δυνατή δικτύωση της εταιρείας με τους Ελληνες πολιτικούς, ανάλογα με τις άλλες μεγάλες ελληνικές εταιρείες».

Ποιος θα ζητήσει συγγνώμη από κάθε Ελληνα που δεν παίρνει μίζες, αλλά ντροπιάζεται επανειλημμένως;

Ο κ. Χριστοφοράκος θα πολεμήσει να αθωωθεί, να μη χρεωθεί το αδίκημα της δωροδοκίας. Ο κ. Κώστας Γείτονας, ο οποίος ονομάζεται στην καταδικαστική απόφαση ως αποδέκτης των χρημάτων για λογαριασμό του ΠΑΣΟΚ, αρνείται όποια ανάμειξη. Η οικογένεια του εκλιπόντος Γιάννη Βαρθολομαίου, ο οποίος ήταν υπεύθυνος των οικονομικών της Νέας Δημοκρατίας, δηλώνει ότι ο άνθρωπός τους δεν πήρε τίποτα. Η Νέα Δημοκρατία και το ΠΑΣΟΚ αρνούνται οποιαδήποτε χρηματοδότηση από τη Siemens. Είναι πιθανό ότι δεν θα βρεθούν αποδείξεις, ότι κανείς δεν θα βρεθεί ένοχος για δωροδοκία ή δωροληψία. Τα δύο μεγάλα κόμματα θα μπορέσουν να συνεχίσουν τους καβγάδες τους, παραμελώντας τα επείγοντα προβλήματα της χώρας. Μέσα σε μια δίνη από υστερόβουλες «αποκαλύψεις» των πρωταγωνιστών και τη σύγχυση που ενσπείρουν τα μέσα ενημέρωσης, είναι πολύ πιθανό το σκάνδαλο να αρχειοθετηθεί στο πάνθεον των υποθέσεων για τις οποίες κανείς δεν τιμωρήθηκε.

Το θέμα, όμως, είναι άλλο: την τιμή του ελληνικού πολιτικού κόσμου –της ίδιας της Ελλάδας– η οποία καταρρακώνεται ανελέητα στη γερμανική δικαστική απόφαση, ποιος θα την υπερασπιστεί; Ποιος θα ζητήσει συγγνώμη από κάθε Ελληνα που δεν παίρνει μίζες, που δεν έχει λόγο να ντρέπεται για την προσωπική του συμπεριφορά αλλά ντροπιάζεται επανειλημμένως από τη συμπεριφορά πολιτικών που –υποτίθεται– τον εκπροσωπούν; Ποιος θα απαλλάξει τον Ελληνα φοιτητή στο εξωτερικό ή τον Ελληνα μετανάστη από τη σκιά της διαφθοράς, όταν στην Ελλάδα «όλοι "τα παίρνουν"»;

Το μόνο σίγουρο είναι ότι δεν θα βρεθούν πολλοί πολίτες να υπερασπιστούν την τιμή του πολιτικού κόσμου. Η κάθαρση θα πρέπει να έρθει από τους ίδιους – με έργα, με διαφάνεια, με νέα πρόσωπα. Τα πράγματα δεν μπορούν να συνεχίσουν έτσι.

ΤΡΙΤΗ ΓΝΩΜΗ

Αποπυρηνικοποίηση του Πλανήτη

Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΚΟΥΛΟΥΜΠΗ***

Ο Αμερικανός πρόεδρος Μπαράκ Ομπάμα σε αλυσίδα ομιλιών του στις διάφορες επίσημες επισκέψεις του επιστρατεύει συχνά το διπλό σύνθημα της μη διασποράς των πυρηνικών όπλων και της πλήρους κατάργησής τους στο απώτερο μέλλον.

Τα πυρηνικά όπλα χρησιμοποιήθηκαν από τις Ηνωμένες Πολιτείες, για πρώτη και τελευταία φορά σε καιρό πολέμου, στις 6 και 9 Αυγούστου του 1945 για να καταστρέψουν τις ιαπωνικές πόλεις Χιροσίμα και Ναγκασάκι. Ο τότε πρόεδρος Χάρι Τρούμαν δικαιολόγησε τους φονικούς αυτούς βομβαρδισμούς ως μέτρο που θα οδηγούσε στην άμεση λήξη του πολέμου στον Ειρηνικό, ώστε να σκοτωθούν λιγότεροι Αμερικανοί και Ιάπωνες, σε σύγκριση με τις απώλειες ενός παρατεταμένου ολοκαυτώματος εχθροπραξιών με συμβατικά όπλα.

Η διαδικασία της διασποράς των πυρηνικών εξοπλισμών ξεκίνησε μαζί με τον Ψυχρό Πόλεμο. Το 1949 η Σοβιετική Ενωση έκανε τις πρώτες πυρηνικές της δοκιμές. Ακολούθησαν η Μεγάλη Βρετανία (1952), η Γαλλία (1960), η Κίνα (1964) και η Ινδία (1974). Το Ισραήλ, κατά κοινή πεποίθηση, απέκτησε τα πυρηνικά του το 1979, αλλά οι κυβερνήσεις του μέχρι σήμερα δεν το επιβεβαιώνουν. Επίσης, η Νότια Αφρική έκανε μια πυρηνική δοκιμή το 1979, και είναι η μόνη χώρα που, μετά τον τερματισμό του καθεστώτος Απαρτχάιντ, αποφάσισε να καταστρέψει τις πυρηνικές της εγκαταστάσεις και να υπογράψει τη συνθήκη μη εξάπλωσης των πυρηνικών οπλισμών.

Μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου οι φόβοι μιας γεωμετρικής αύξησης της διασποράς των πυρηνικών πολλαπλασιάσθηκαν. Εστιάστηκαν στα πυρηνικά οπλικά συστήματα που ήταν τοποθετημένα στις πρώην σοβιετικές Δημοκρατίες Μπελαρούς, Καζαχστάν και Ουκρανίας. Ευτυχώς ο εφιάλτης αυτός απομακρύνθηκε στη δεκαετία του 1990, με τη Ρωσία να συγκεντρώνει πλέον το σύνολο του σοβιετικού πυρηνικού οπλοστασίου. Στη Λατινική Αμερική, η Βραζιλία (αλλά και η ανταγωνιστική Αργεντινή) θεωρείται ότι διαθέτει κάθε δυνατότητα για περαιτέρω εξάπλωση. Το Πακιστάν, σε μόνιμη αντιπαράθεση με την Ινδία, έγινε και αυτό μέλος της πυρηνικής λέσχης το 1998. Η Βόρεια Κορέα προστέθηκε στους κατόχους, μετά από αρκετές διπλωματικές παλινωδίες, το 2006, δημιουργώντας έντονες ανησυχίες στη Νότια Κορέα και την Ιαπωνία. Και στις μέρες μας η προσοχή του κόσμου είναι στραμμένη προς το Ιράν, και τη φονταμενταλιστική του ηγεσία, προκαλώντας στρατηγικούς πονοκεφάλους σε κράτη όπως η Σαουδική Αραβία, η Αίγυπτος και η γειτονική μας Τουρκία.

Εξήντα τέσσερα χρόνια μετά τη Χιροσίμα, τρία ουσιαστικά ερωτήματα πρέπει να προβληματίζουν την ανθρωπότητα: Το πρώτο ερώτημα είναι εάν τα πυρηνικά όπλα μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο για αμυντικούς (αποτρεπτικούς) σκοπούς ή/και να στηρίξουν στρατηγικές «πρώτου πλήγματος». Η μακάβρια λογική και των δύο πλευρών του Ψυχρού Πολέμου βασιζόταν σε έννοιες όπως η «ισορροπία του τρόμου» και η «αμοιβαία και εξασφαλισμένη καταστροφή· MAD». Η αποφυγή «ανεπίτρεπτης καταστροφής» εκατομμυρίων κατοίκων των μεγάλων αστικών κέντρων των δύο υπερδυνάμεων οδήγησε τους ηγέτες τους στο συμπέρασμα ότι τα πυρηνικά εξασφάλιζαν τουλάχιστον την ένοπλη ειρήνη. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1980 εμφανίστηκαν όμως στοχαστές, κυρίως στις ΗΠΑ, που αμφισβήτησαν τη φόρμουλα της «αμοιβαίας "τρωτότητας"». Η συνταγή τους στεκόταν στην ανάγκη ανάπτυξης «αμυντικών ασπίδων» πάνω από τις αμερικανικές μεγαλουπόλεις προς αποφυγή ενός πρώτου αιφνιδιαστικού πλήγματος από τον εχθρό που δεν θα λειτουργούσε σε κάθε περίπτωση ορθολογικά. Η σκέψη, πώς θα συμπεριφερόταν ο αυτοκτονικός Χίτλερ στα τέλη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου αν διέθετε πυρηνικά, κρατούσε τους αμφισβητίες στοχαστές άγρυπνους τη νύχτα.

Το δεύτερο και συναφές ερώτημα είναι εάν η απόκτηση των πυρηνικών όπλων οδηγεί στον σωφρονισμό των ηγεσιών που τα κατέχουν. Η απάντηση εδώ είναι συνήθως θετική. Αλλο να παίζει κανείς με τα σπίρτα και άλλο με το «απόλυτο όπλο μαζικής καταστροφής». Από την άλλη πλευρά, η κοινότητα των στρατηγικών αναλυτών επικαλείται τη στατιστική επιστήμη: όσο περισσότερα δάκτυλα αγγίζουν τη σκανδάλη τόσο αυξάνονται οι πιθανότητες μιας τυχαίας αλλά φονικής σύγκρουσης. Επιπροσθέτως, ακούγεται και η άποψη ότι σε ορισμένους πολιτισμούς ή θρησκευτικές παραδόσεις η πίστη στην απόλυτη ορθότητα των δοξασιών τους οδηγεί στο σύνθημα «ελευθερία ή θάνατος», έστω και αν στο πυρηνικό επίπεδο ο θάνατος συνεπάγεται την καταστροφή του ανθρώπινου γένους.

ΕΡΑ

Χιροσίμα, Αύγουστος 1945. Εξήντα τέσσερα χρόνια μετά η διασπορά και ο έλεγχος των πυρηνικών όπλων είναι μία από τις μεγάλες προκλήσεις που καλούνται να αντιμετωπίσουν μαζί όλα τα κράτη του πλανήτη.

Φτώχεια, ασθένειες, περιβάλλον, όπλα μαζικής καταστροφής, και τεράστιες ανισότητες ανάμεσα στους λαούς πρέπει να αντιμετωπιστούν από όλα τα κράτη μαζί

Το τρίτο ερώτημα αφορά άμεσα την εποχή μας. Πώς εφαρμόζει κανείς τη στρατηγική της «αμοιβαίας αποτροπής» σε ασύμμετρες περιπτώσεις όπου ένα πανίσχυρο κράτος αντιμετωπίζει αυτόχειρες βομβιστές που διαθέτουν εκρηκτικά μαζικής (ιδίως πυρηνικής) καταστροφής; Εάν το ισχυρό κράτος δεν μπορεί να εντοπίσει τις κυβερνήσεις και τις επικράτειες που συνδέονται με τους τρομοκράτες, εναντίον ποιων θα στρέψει τα μαζικά του αντίποινα;

Παρά την ευχή του προέδρου Ομπάμα για την αποπυρηνικοποίηση του πλανήτη, οι πιθανότητες πραγμάτωσής της παραμένουν μικρές. Από τη στιγμή που το πυρηνικό τζίνι απελευθερώθηκε από το λυχνάρι του, το πολύ που μπορούμε να καταφέρουμε είναι να το περιορίσουμε, να το καθυστερήσουμε και να το ρυθμίσουμε. Η μη διάδοση των πυρηνικών όπλων είναι σήμερα περισσότερο θέμα υπηρεσιών πληροφοριών και λιγότερο υπόθεση χρήσης κλασικών μεθόδων του πολέμου. Κεντρική προϋπόθεση για την ανάσχεση της πυρηνικής διασποράς είναι η συλλογική δράση των ήδη πυρηνικών δυνάμεων (όσο λιγότερες τόσο το καλύτερο) για τη δραστική μείωση των πυρηνικών τους οπλοστασίων. Πολύ θετικό παράδειγμα αποτελεί η πρόσφατη συμφωνία των προέδρων Ομπάμα και Μεντβιέντεβ να περικόψουν τον αριθμό των πυρηνικών τους κεφαλών και των πυραύλων μεταφοράς τους. Ταυτοχρόνως πρέπει να θεσπιστούν κατάλληλα κίνητρα για τα μη πυρηνικά κράτη που θα εξασφαλίζουν την εδαφική τους ακεραιότητα, την ανεμπόδιστη χρησιμοποίηση ειρηνικής πυρηνικής ενέργειας, και τη γενικότερη οικονομική ανάπτυξη των μη προνομιούχων περιοχών της οικουμένης.

Είναι καιρός να συνειδητοποιήσουμε ότι οι φαντασιώσεις εθνοκεντρικών λύσεων των παγκοσμίων προβλημάτων αποτελούν ήδη μουσειακά ευρήματα. Μαζί, τα κράτη του πλανήτη (με ιδιαίτερη ευθύνη για τους ισχυρούς και πλουσίους) θα πρέπει να αντιμετωπίσουν τις μεγάλες προκλήσεις του 21ου αιώνα: φτώχεια, ασθένειες, περιβάλλον, όπλα μαζικής καταστροφής, και τεράστιες ανισότητες ανάμεσα στους λαούς που οδηγούν στην αλλοτρίωση, την απόγνωση και τη μηδενιστική βία.

* *Ο καθηγητής Θεόδωρος Κουλουμπής είναι αντιπρόεδρος του ΕΛΙΑΜΕΠ.*
couloumbis@eliamep.gr

Η Ελλάς και οι «ξένοι»

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ**

Διαταράσσεται ο ψυχισμός του ελληνικού πολιτικού συστήματος με δηλώσεις, ενέργειες ή επιλογές των ηγετών των ισχυρών κρατών. Αυτό συνέβη κατά την επίσκεψη του Αμερικανού προέδρου κ. Μπαράκ Ομπάμα στην Τουρκία, αυτό επαναλήφθηκε προσφάτως με την επίσκεψη του Ρώσου πρωθυπουργού κ. Βλαντιμίρ Πούτιν στη γειτονική χώρα.

Εάν η ανησυχία περιοριζόταν σε πολιτικό και διπλωματικό επίπεδο, θα αποτελούσε ασφαλώς έκφραση σωφροσύνης· αλλά η τάση που αναπτύσσεται αυτο-

Η εξωτερική πολιτική δεν είναι ενόραση ούτε διαίσθηση· είναι η προβολή της εσωτερικής ισχύος μίας χώρας στον άμεσο και διεθνή περίγυρό της· και εκεί ακριβώς βρίσκεται το έλλειμμα της Ελλάδος

μάτως είναι η εμπλοκή των πολιτών σε μία φαιδρή και ενίοτε σκληρότατη αντιπαράθεση με αντικείμενο ποια ξένη δύναμη υπηρετεί τα ελληνικά συμφέροντα και ποια τα υπονομεύει.

Πρόκειται σαφώς για παθογένεια, που εμφανίσθηκε όταν τα πρώτα κόμματα της Ελλάδος ταυτίσθηκαν ευθέως με τις Μεγάλες Δυνάμεις της εποχής εκείνης. Ο Ιωάννης Κωλέττης ίδρυσε το «Γαλλικό Κόμμα», ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος το «Αγγλικό» και οι οπαδοί του Ιωάννη Καποδίστρια το «Ρωσικό». Κατά παράδοξο τρόπο ουδείς εκ των ηγετών, στους οποίους οφείλει η Ελλάς την ύπαρξή της, εσκέφθη να ιδρύσει «Ελληνικό Κόμμα».

Με την έκρηξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, η πεισματική εμμονή του Ελευθερίου Βενιζέλου, να προσχωρήσει η Ελλάς στις δυνάμεις της Τριπλής Συνεννοήσεως -Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία- άνευ όρων, και όταν ακόμη οι Κεντρικές Δυνάμεις -Γερμανία και Αυστρία- κάθε άλλο παρά έδειχναν σημεία κάμψεως στο πεδίο της μάχης, οδήγησε σταδιακώς στον Διχασμό και στη συνέχεια στη Μικρασιατική Καταστροφή. Η τελευταία πράξη του δράματος επαίχθη μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, στη διάρκεια του Εμφυλίου, όταν οι κομμουνιστές προσπάθησαν να υπαγάγουν την Ελλάδα στο σοβιετικό στρατόπεδο.

Δεν υπάρχει χώρα, στην Ευρώπη τουλάχιστον, όπου πολίτες και πολιτικοί να επιδίδονται με τόσο πάθος στη διάγνωση των προθέσεων ξένων δυνάμεων, με τρόπο τόσο διχαστικό και απόλυτο, που έχει συνέπεια συχνά την εσωτερική πολιτική αποσταθεροποίηση και ενίοτε την εκδήλωση τρομακτικών συγκρούσεων.

Μία αρνητική «κληρονομιά» του Ελευθερίου Βενιζέλου είναι ότι εισήγαγε τη «διαίσθηση» ως αποφασιστική παράμετρο στην ελληνική εξωτερική πολιτική. Οταν ο ηγέτης των Φιλελευθέρων επέμενε να εισέλθει η Ελλάς στον πόλεμο εναντίον της Γερμανίας δεν είχε την παραμικρά ένδειξη ότι οι Σύμμαχοι θα κέρδιζαν τον πόλεμο. Είχε απλώς «ενόραση», που όμως δεν του χρησίμευσε ώστε να αντιληφθεί ότι με την αποστολή εκστρατευτικού σώματος στη Ρωσία, μετά την πτώση του τσαρικού καθεστώτος, έστρεφε τους μπολσεβίκους στον Μουσταφά Κεμάλ, τον οποίο εστήριξαν με όπλα και χρυσό.

Με βάση τη διαίσθηση κάποιοι ανέμεναν στις ημέρες μας ότι η είσοδος του κ. Μπαράκ Ομπάμα στο Λευκό Οίκο θα άλλαζε τις κατευθύνσεις της αμερικανικής πολιτικής στην περιοχή, ή ότι το ενδιαφέρον του κ. Πούτιν να προωθήσει τις ενεργειακές εξαγωγές της χώρας του, διά της Ελλάδος, θα έφερε αλλοιώσεις στη ρωσική πολιτική. Εις μάτην, όμως, διότι απλούστατα η εξωτερική πολιτική δεν είναι ενόραση ούτε διαίσθηση· είναι η προβολή της εσωτερικής ισχύος μίας χώρας στον άμεσο και διεθνή περίγυρό της· και εκεί ακριβώς βρίσκεται το έλλειμμα της Ελλάδος.

Τα χαλασμένα μπαρμπούνια και ο κ. Μεϊμαράκης

Του **ΣΤΑΜΟΥ ΖΟΥΛΑ**

Σε ολιγοήμερες διακοπές ο κ. Βαγγέλης Μεϊμαράκης, ζήτησε στο μικρό ταβερνάκι του νησιού μια μερίδα τηγανητά μπαρμπούνια. Μόλις όμως του τα έφερε ο σερβιτόρος διαπίστωσε ότι το πιάτο μύριζε αφόρητα. Φώναξε τον καταστηματάρχη, προφανώς για να διαμαρτυρηθεί, αλλά αυτός του απάντησε ως εξής: «Ξέρετε τα μπαρμπούνια μας είναι γενικώς φρέσκα. Ομως στο τελάρο ξεπέφτουν και μερικά χαλασμένα. Διαλέξτε στο πιάτο σας όσα είναι καλά και πετάξτε ένα-δύο που μυρίζουν». Δεν θα επεκταθώ στην αντίδραση του κ. Μεϊμαράκη, διότι το περιστατικό δεν συνέβη. Συμβαίνει, όμως, κάτι το παρεμφερές. Να είμαστε, τρόπον τινά, όλοι εμείς οι αποσβολωμένοι πελάτες και ο κ. Μεϊμαράκης ο «καινοτόμος» καταστηματάρχης.

Και γίνομαι σαφέστερος. Τις ημέρες αυτές ο κ. Καραμανλής πιέζεται να αποκαλύψει τις προθέσεις του για τους «βατοπεδινούς» και γενικότερα για «όσους πλήγωσαν την παράταξη». Μια ομάδα στελεχών της Ν.Δ. εισηγείται τον αποκλεισμό τους εδώ και τώρα από τα ψηφοδέλτια. Στην ουσία ζητούν από τον κ. Καραμανλή μια πράξη «εξιλεώσεως», διόλου τιμητική για τον ίδιο. Να αποκηρύξει, δηλαδή, από το ίδιο βήμα της ΔΕΘ εκείνους τους οποίους, πριν από ένα χρόνο είχε πλήρως καλύψει. Ετσι, ως οδός διαφυγής για τον πρωθυπουργό, «προέκυψε» και η δεύτερη άποψη, με σημαντικότερο εκπρόσωπό της τον κ. Μεϊμαράκη. Ο υπουργός Αμύνης έχει τη γνώμη ότι στα ψηφοδέλτια δικαιούνται να συμπεριληφθούν οι πάντες και ότι την υποχρέωση για την αναγκαία «διαλογή» έχουν μόνον οι ψηφοφόροι, μέσω του σταυρού προτιμήσεως (!).

Η άποψη του κ. Μεϊμαράκη θα μπορούσε να έχει έστω ψήγματα λογικής, αν οι ψηφοφόροι μετείχαν άμεσα και με δημοκρατικές διαδικασίες στην επιλογή των υποψηφίων βουλευτών. Ομως, όπως όλοι γνωρίζουμε οι υποψήφιοι βουλευτές επιλέγονται με την αποκλειστική ευθύνη του κομματικού αρχηγού και του στενού επιτελείου του. Οι ψηφοφόροι είναι αναγκασμένοι να «προτιμήσουν» μεταξύ εκείνων που τα κόμματα προεπέλεξαν. Συνεπώς, αν μια μερίδα των επιλεγέντων αποδειχθεί φαύλη, επιρρεπής στη διαφθορά ή ανίκανη, οι εκλογείς ουδεμία ευθύνη έχουν γι' αυτούς που «αναδείχθηκαν» από τις κάλπες βουλευτές και μετέπειτα υπουργοί. Επιπλέον με τι στοιχεία ο ψηφοφόρος θα κρίνει «όσους πλήγωσαν την παράταξη»; Το μόνο που γνωρίζει είναι αυτό που επικαλείται η κυβέρνηση. Οτι οι υποθέσεις τους «διερευνήθηκαν ή διερευνώνται από τη Δικαιοσύνη». Δεν του εξήγησε κανείς επίσημα αν ορισμένοι από τους «εμπλεκόμενους» υπουργούς βρέθηκαν εκτός κυβερνήσεως διότι εκρίθησαν ύποπτοι, παραπλανηθέντες ή ανεπαρκείς, ώστε να μην τους «προτιμήσει». Δηλαδή, οι κομματικές ηγεσίες απεκδύονται κάθε ευθύνης για πράξεις ή παραλείψεις στελεχών τους. Για να διερευνηθεί η πολιτική ευθύνη, πρέπει πρώτα (!) να αποδειχθεί η ποινική ενοχή των εγκαλουμένων. Και όταν η Δικαιοσύνη αδυνατεί να στοιχειοθετήσει ποινική ενοχή, τότε, για τον καταλογισμό της πολιτικής ευθύνης ή την απαλλαγή των εμπλεκομένων, υπεύθυνοι είναι οι ψηφοφόροι (!!).

Στους ψηφοφόρους μετατίθεται η ευθύνη εξυγιάνσεως της Ν.Δ.(!)

- Κύριε Μεϊμαράκη, προσωπικά είμαι βέβαιος πως αν σας συνέβαινε το υποθετικό περιστατικό του προλόγου, δεν θα είχατε απλώς αρνηθεί να κάνετε τη διαλογή μεταξύ των «βρωσίμων» και των «αλλοιωμένων» μπαρμπουνιών. Εύλογα θα αντιδρούσατε με οργή στην απαίτηση του καταστηματάρχη, επιστρέφοντας ολόκληρο το πιάτο. Ισως και να του το πετάγατε κατάφατσα. Κάπως έτσι σκέπτονται και οι ψηφοφόροι, όταν τους ζητείτε να ξεσκαρτάρουν αυτοί το κόμμα σας…

Stamoszoulas@gmail.com

Ο κ. Καραμανλής έχει ακούσει όλους τους υπουργούς και τους συνεργάτες του, οι οποίοι διατυπώνουν διάφορες εισηγήσεις για τα ανοιχτά πολιτικά θέματα και θα πρέπει να αποφασίσει πριν από τη ΔΕΘ.

Ο Αύγουστος, μήνας κρίσιμων αποφάσεων

Ο κ. Καραμανλής απορρίπτει ανασχηματισμό, εκλογές – Θετικός για τομές στο πολιτικό σύστημα

Του **ΚΩΣΤΗ Η. ΦΑΦΟΥΤΗ**

Κρίσιμες αποφάσεις θα πρέπει να λάβει τις επόμενες ημέρες ο πρωθυπουργός κ. Κώστας Καραμανλής, καθώς περιορίζονται δραματικά τα χρονικά περιθώρια για οιαδήποτε σημαντική πολιτική κίνηση εν όψει της εμφανισής του στη Διεθνή Εκθεση Θεσσαλονίκης το πρώτο Σαββατοκύριακο του Σεπτεμβρίου.

Ο κ. Καραμανλής έχει ακούσει όλους τους υπουργούς και συνεργάτες του, οι οποίοι διατυπώνουν διάφορες εισηγήσεις, από την προκήρυξη πρόωρων εκλογών το φθινόπωρο έως τον ριζικό ανασχηματισμό στην κυβέρνηση, στο επιτελείο του Μεγάρου Μαξίμου και στη Ρηγίλλης. Ειδικό βάρος στις αποφάσεις έχουν οι εισηγήσεις του υπουργού ΠΕΧΩΔΕ κ. Γιώργου Σουφλιά, το πολιτικό ένστικτο του οποίου εκτιμά ιδιαίτερα ο κ. Καραμανλής. Εν προκειμένω, όμως, ο πρωθυπουργός φέρεται να απορρίπτει και τις δύο φόρμουλες που του έχουν προταθεί: τόσο των εκλογών όσο και του ανασχηματισμού. Το πιθανότερο είναι πως ο κ. Καραμανλής θα δώσει την πολιτική του μάχη με οροσημο τον Φεβρουάριο, οπότε και θεωρεί βέβαιη την πρόωρη προσφυγή στις κάλπες, καθώς εκτιμά πως δύσκολα θα αλλάξει θέση ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ κ. Γιώργος Παπανδρέου στο θέμα της προεδρικής εκλογής. Οπως συχνά λέει ο ίδιος στους υπουργούς και τους συνεργάτες του «θα το παλέψουμε μέχρι τέλους και όλα είναι ανοιχτά».

Ως προς τον ανασχηματισμό, πάντως, ο κ. Καραμανλής θεωρεί πως το υπάρχον κυβερνητικό σχήμα λειτουργεί αποτελεσματικά και είναι «σφιχτό» στη λειτουργία του. Ο διορισμός νέων υπουργών ή υφυπουργών θα καθίστατο ιδιαίτερα προβληματικός, καθώς θα έπρεπε μέσα σε πολύ λίγο διάστημα να μάθουν τα προβλήματα του τομέα τους και να αρχίσουν να αποδίδουν – με δεδομένο μάλιστα το μικρό χρονικό διάστημα

Σημείο αναφοράς είναι η εμφάνιση του πρωθυπουργού στη Διεθνή Εκθεση Θεσσαλονίκης, το πρώτο Σαββατοκύριακο του Σεπτεμβρίου

έως τον ερχόμενο Φεβρουάριο. Η εμπειρία δείχνει άλλωστε ότι ακόμη και στις περιπτώσεις ιδιαίτερα επιτυχημένων νέων υπουργών, χρειάζονται τουλάχιστον 3-4 μήνες για να μπορέσουν να αντιληφθούν πώς λειτουργούν πρόσωπα και μηχανισμοί στους τομείς τους.

Το σενάριο του ανασχηματισμού, όμως, έχει έναν επιπλέον κίνδυνο: να οδηγήσει στα άκρα κάποιον ή κάποιους από τους 151 βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας, οι οποίοι δεν θα συμμετείχαν στο νέο σχήμα με αποτέλεσμα να καθίσταντο απρόβλεπτοι έως επικίνδυνοι για την κυβέρνηση με τη στάση τους εντός και εκτός Βουλής. Ηδη ο βρόχος της οριακής πλειοψηφίας έχει καταστεί αφόρητος για το Μέγαρο Μαξίμου, το οποίο βρίσκεται υπό συνεχή πίεση, είτε ενός νέου «φαινομένου Παυλίδη» είτε κάποιου «ανταρσία» τύπου Γιάννη Μανώλη. Ομως και το σενάριο των εκλογών εμφανίζει δύο προβλήματα: πρώτον, δεν είναι σαφές ποιο θα μπορούσε να είναι το διακύβευμα, δύο χρονια μετά τη διεξαγωγή των τελευταίων βουλευτικών εκλογών. Δεύτερον, ο κ. Καραμανλής δεν έχει πεισθεί ότι το φθινόπωρο θα είναι πολιτικά «καλύτερο» από ό,τι ο Φεβρουάριος. Ο ίδιος εκτιμά ότι η κινητικότητα που έχει επιδείξει η κυβέρνηση, ακόμη και μέσα στον Αύγουστο, θα αποδώσει αποτελέσματα έως το τέλος του έτους. Οι επιτελείς του θεωρούν επίσης πως ναι μεν η μεσαία τάξη έχει δυσαρεστηθεί έντονα από την έκτακτη εισφορά και τα άλλα φοροεισπρακτικά μέτρα, αλλά ταυτόχρονα συνειδητοποιεί πως η διεθνής κρίση δεν έχει πλήξει την Ελλάδα με την καταστροφικότητα που που συναντά κανείς στην Ισπανία ή άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Καίριο ζήτημα αποτελεί το αν και πότε θα ληφθούν νέα μέτρα μονιμότερης διάρκειας, όπως η επιβολή τεκμηρίων για την πάταξη της φοροδιαφυγής και η αύξηση της έμμεσης φορολογίας, όπως και το αν τον Οκτώβριο θα εξασφαλίσει η Αθήνα παράταση από τις Βρυξέλλες για να μειώσει το δημοσιονομικό έλλειμμα. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, θεωρείται βέβαιο ότι θα υπάρξουν παρεμβάσεις και μέτρα για τη μείωση των ελλειμμάτων, η ένταση των οποίων θα εξαρτηθεί και από τη συγκυρία. Ο πρωθυπουργός θα ήθελε να αναγκάσει τον κ. Γ. Παπανδρέου να προκαλέσει τις εκλογές τον Φεβρουάριο, θεωρώντας πως ένα μεγάλο τμήμα της κοινής γνώμης είναι αντίθετο στις πρόωρες εκλογές. Ταυτόχρονα θεωρεί ότι έχουν αποδώσει τα μέτρα που έχει λάβει η κυβέρνηση σε θέματα «νόμου και τάξης», καθώς και οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες σε τομείς, όπως τα βαρέα και ανθυγιεινά.

Η διαφάνεια

Αν ο κ. Καραμανλής απορρίπτει τις εισηγήσεις περί πρόωρων εκλογών και αλλαγών σε πρόσωπα, εξετάζει αντιθέτως με ενδιαφέρον το ενδεχόμενο τομών στο πολιτικό σύστημα στην κατεύθυνση της ενίσχυσης της διαφάνειας, καθώς προβληματίζεται για τη συνολικότερη απαξίωσή του. Μάλιστα, σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες, στις σκέψεις του πρωθυπουργού βρίσκονται αλλαγές και παρεμβάσεις, σαφώς ευρύτερες από μια τροποποίηση του νόμου περί ευθύνης υπουργών, που έχει ήδη δρομολογηθεί. Σε κάθε περίπτωση, ο κ. Καραμανλής, αμέσως μετά την επιστροφή του στην Αθήνα την ερχόμενη εβδομάδα ύστερα από ολιγοήμερες διακοπές, θα βρεθεί και πάλι στην πρώτη γραμμή, τόσο επί της ουσίας, συντονίζοντας το κυβερνητικό έργο, αλλά και μέσω παρεμβάσεων και εμφανίσεων με στόχο την καλύτερη δυνατή προβολή του, αφού εκ των πραγμάτων η χώρα βρίσκεται σε οιονεί προεκλογική περίοδο λόγω της αρνητικής στάσης του ΠΑΣΟΚ στην προεδρική εκλογή.

Οι «αντάρτες» στο Γ΄ τμήμα της Βουλής

Αριστοτέλης Παυλίδης και Γιάννης Μανώλης μετακινήθηκαν από το πρώτο θερινό τμήμα

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ Σ. ΜΠΟΥΡΔΑΡΑ**

Περισσότερα από ένα... σενάρια κοινοβουλευτικής φαντασίας άρχισαν να διαμορφώνονται τις πρώτες ημέρες του Ιουνίου. Ηταν τότε που ανακοινώθηκε αρμοδίως ότι δύο από τους βουλευτές - αγκάθια για την Κ.Ο. της Ν.Δ. αποφασίστηκε να «μεταγραφούν» από το πρώτο θερινό τμήμα της Βουλής, όπου αρχικώς είχαν τοποθετηθεί, στο τρίτο, οι εργασίες του οποίου αρχίζουν στις 8 Σεπτεμβρίου και ολοκληρώνονται την πρώτη Οκτωβρίου. Οι μετακινήσεις βουλευτών από τμήμα σε τμήμα, τις καλοκαιρινές περιόδους, δεν είναι κάτι μη σύνηθες για όλα τα κόμματα. Τη σεναριολογία, ωστόσο, στη συγκεκριμένη περίπτωση, πυροδότησε το γεγονός ότι οι «μετακινούμενοι» ήταν οι Αριστοτέλης Παυλίδης και Γιάννης Μανώλης. Πρόσωπα που με πράξεις και δηλώσεις τους πρόσθεσαν προβλήματα στην ήδη ταλαιπωρημένη από τρικυμίες κυβερνώσα παράταξη.

Το πρώτο που ελέχθη στους διαδρόμους της Βουλής, αμέσως μόλις έγιναν γνωστές οι αλλαγές αυτές, ήταν ότι «σίγουρα πια πάμε σε εκλογές το φθινόπωρο: Το τρίτο θερινό τμήμα δεν θα συνεδριάσει ποτέ. Θα στηθούν κάλπες κι έτσι δεν υπάρχει πρόβλημα όποιοι κι αν μετέχουν σε αυτό...». Αλλοι, ψυχραιμότεροι και με περισσότερη πείρα στα κοινοβουλευτικά «μαγειρεία» έσπευδαν να σημειώσουν ότι δεν θα πρέπει να βιαζόμαστε στην εξαγωγή τέτοιων συμπερασμάτων: Οπως «βγήκαν» από το πρώτο, έτσι μπορεί να «βγουν» και από το τρίτο θερινό τμήμα και να μην υπάρξει κανένα πρόβλημα. Παράλληλα, το Μέγαρο Μαξίμου γνωρίζει πολύ καλά πως άλλο πράγμα είναι οι δηλώσεις κάποιου «πικραμένου» βουλευτή στα τηλεοπτικά παράθυρα και άλλο αυτός να αναλάβει το κόστος καταψήφισης κυβερνητικού νομοσχεδίου και των πιθανών εκλογών. Πάντως, ο Σεπτέμβρης είναι ένας εξαιρετικά δύσκολος μήνας. Αλλά και η σύνθεση του τελευταίου εκ των θερινών τμήματος της Βουλής, πριν ανοίξουν εκ νέου οι εργασίες της Ολομέλειας, μοιάζει προβληματική για την κυβερνώσα παράταξη.

Σχεδιασμοί

Τον Σεπτέμβριο θα ανακοινωθούν (ελέω ΔΕΘ) οι οικονομικοί σχεδιασμοί για το προσεχές έτος. Πάντως παραμένει απροσδιόριστο, το ποιες νομοθετικές πρωτοβουλίες θα

Χρειάζεται μόνον ένας για να πέσει η κυβέρνηση, αφού ο συσχετισμός δυνάμεων είναι: 51 βουλευτές Ν.Δ. και 50 της αντιπολίτευσης

αποφασιστεί να προωθηθούν κατά τη διάρκεια του Γ΄ θερινού τμήματος: Τα δύσκολα πέρασαν ή θα ολοκληρωθούν εντός του Β΄ τμήματος, λέει χαρακτηριστικά κυβερνητικό στέλεχος, σημειώνοντας έτσι ότι στο «προβληματικό» τρίτο τμήμα δεν θα περάσουν νομοσχέδια που θα μπορούσαν να προκαλέσουν «αντάρτικα» στη γαλάζια Κοινοβουλευτική Ομάδα. Σημειώνεται ότι οριακή είναι η κυβερνητική πλειοψηφία και στο τρίτο θερινό: 51 «γαλάζιοι» έναντι 50 της αντιπολίτευσης. Χρειάζεται, με άλλα λόγια, μόνον ένας, που θα μπορούσε να «ρίξει» την κυβέρνηση. Ο μετατεθείς από το πρώτο τμήμα Γ. Μανώλης έχει δηλώσει ότι δεν είναι στις προθέσεις του να ανατρέψει τον Κ. Καραμανλή και γι' αυτό έχει προαναγγείλει ότι θα παραιτηθεί του βουλευτικού αξιώματος, ώστε να αντικατασταθεί. Με το ενδεχόμενο της παραίτησης συνδέθηκε –αφού τον πίεσαν πολλοί εντός της παράταξής του– και το πρόσωπο του Αρ. Παυλίδη. Ομως, ο πρώην υπουργός με τη γνωστή κίνηση του προτεταγμένου δακτύλου του δεξιού χεριού, μιλώντας από του βήματος της Βουλής έλεγε ότι «δεν πρόκειται να τους κάνει τη χάρη».

Τώρα, αν δεν αλλάξουν τα πράγματα, ο κ. Παυλίδης –εκτός των άλλων– θα συνυπάρχει με τον πρώην υπουργό Μαρ. Τζίμα, δηλώσεις του οποίου θα πρέπει να είχαν ανεβάσει την πίεση του εκ Δωδεκανήσου συναδέλφου του: Είχε κάνει λόγο δημοσίως για «πάρτυ καταθέσεων» που πρέπει να διερευνηθούν, αναφερόμενος στην υπόθεση Παυλίδη και τους τραπεζικούς λογαριασμούς του πρώην υπουργού. Στο Γ΄ θερινό τμήμα της Βουλής μετέχουν δύο ακόμη στελέχη που κατά καιρούς έχουν ασκήσει κριτική στην κυβέρνηση, οι κ. Γερ. Γιακουμάτος και Γ. Λαμπρόπουλος. Σημειώνεται ότι πέραν των προαναφερθέντων στους 51 γαλάζιους του τρίτου θερινού τμήματος υπάρχουν και μια σειρά «επώνυμοι» πρώην υπουργοί και υφυπουργοί: Θ. Ρουσόπουλος, Γ. Βουλγαράκης, Γ. Αλογοσκούφης, Μ. Λιάπης, Π. Δούκας, Π. Χηνοφώτης, Γ. Καλαντζής, Γ. Λαμπρόπουλος.

Η τακτική της Ν.Δ. μετά τη «βόμβα» Χριστοφοράκου

Προσπαθεί να εκμεταλλευθεί, αλλά και να κρατήσει αποστάσεις

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ Π. ΤΕΡΖΗ**

Με τη λογική «το μη χείρον, βέλτιστον» αντιμετωπίστηκε από την κυβέρνηση η δημοσιοποίηση της απόφασης του γερμανικού δικαστηρίου και των καταγγελιών του Μιχ. Χριστοφοράκου ότι ήρθε σε συμφωνία με τους Γιάννη Βαρθολομαίο και Κώστα Γείτονα για τη χρηματοδότηση της Νέας Δημοκρατίας και του ΠΑΣΟΚ, αντίστοιχα. Η δημοσιοποίηση των ισχυρισμών του πρώην υπ' αριθμόν ένα της Siemens ήρθε σε μια περίοδο που στο επίκεντρο της προσοχής των μέσων ενημέρωσης βρισκόταν το κυβερνών κόμμα και, συνεπώς, η αναφορά στον «πράσινο» Κ. Γείτονα μόνον αρνητικά δεν αντιμετωπίστηκε από την κυβέρνηση.

Την ίδια στιγμή, ωστόσο, η έστω και έμμεση αποδοχή εκ μέρους της Νέας Δημοκρατίας των ισχυρισμών Χριστοφοράκου για τα πράσινα κομματικά ταμεία θα ενίσχυε και τη βαρύτητα των αναφορών του ιδίου για τα ταμεία της Ρηγίλλης και τη «συμφωνία» με τότε γενικό διευθυντή του κόμματος, εκλιπόντα, Γιάννη Βαρθολομαίο.

Ισορροπία

Οι διαβουλεύσεις ήταν πυρετώδεις, ήδη από το βράδυ της Τρίτης, όταν οι πρώτες πληροφορίες έφθασαν στην Αθήνα από τη Γερμανία, και συνεχίστηκαν μέχρι και χθες μεταξύ του πρωθυπουργού, που βρισκόταν στη Χαλκιδική, του Ευάγγελου Αντώναρου που είχε μεταβεί στην Πάτμο και του Λευτέρη Ζαγορίτη που παρέμενε στη Ρηγίλλης. Εν τέλει επελέγη η λεπτή ισορροπία μεταξύ δύο αντικρουόμενων, ίσως, θέσεων, αφενός να εκμεταλλευθεί η Νέα Δημοκρατία την «επικοινωνιακή εξισορρόπηση» που προκάλεσε η βόμβα Χριστοφοράκου στα θεμέλια των δύο κομμάτων εξουσίας και, ταυτόχρονα, να αποφευχθεί με κάθε τρόπο η «νομιμοποίηση» των ισχυρισμών του. Διόλου τυχαία, επίσημη αναφορά στον Κ. Γείτονα δεν υπήρξε από γαλάζιο στέλεχος, ενώ η κυβέρνηση δεχόταν ως μόνο δεδομένο την παραδοχή του ίδιου του Θ. Τσουκάτου ότι έχει λάβει ένα εκατομμύριο μάρκα για τα κομματικά ταμεία του ΠΑΣΟΚ.

Για την κυβέρνηση οι ισχυρισμοί του κ. Χριστοφοράκου είναι ψευδείς και ενδεχόμενη βασιμότητά τους θα πρέπει να αποδειχθεί από τον ίδιο, καθώς είναι αυτός που φέρει το βάρος της αποδείξεως. Δεν προτίθενται να ανταποκριθούν στην πρόκληση των συνηγόρων του να ζητήσουν στοιχεία για τα ταμεία της Ν.Δ. (σ.σ. όπως έσπευσε να πράξει το ΠΑΣΟΚ), σημειώνοντας ότι τα όποια αποδεικτικά θα πρέπει να κατατεθούν αρμοδίως στη Δικαιοσύνη.

Στον αντίποδα, ανεξάρτητες κυβερνητικές πηγές εξέφραζαν προβληματισμό για το εάν οι αναφορές του πρώην επικεφαλής της Siemens είναι, απλώς, το σωσίβιο που αναζητούσε, προκειμένου να αποφύγει την επιβολή μιας βαριάς ποινής από την ελληνική Δικαιοσύνη ή «είναι αυτές που ο ίδιος μπορεί να αποδείξει». Εξέφραζαν δε αμφιβολίες για το κατά πόσο, αν και αυτό προκύπτει από το σκεπτικό της απόφασης, η Γερμανίδα δικαστής δέχθηκε απλώς τις αναφορές Χριστοφοράκου για ροή «μαύρου χρήματος» στα ταμεία των δύο κομμάτων ή της δόθηκαν και σχετικές αποδείξεις.

Στο Μέγαρο Μαξίμου τοποθετούνται ήδη αρνητικά έναντι των πληροφοριών που θέλουν το ΠΑΣΟΚ να ζητεί εκ νέου εξεταστική των πραγμάτων επιτροπή και να επαναφέρει την πρότασή του για παροχή κάποιου είδους αμνηστίας σε όσους καταθέτουν στοιχεία. Για την εξεταστική θα επανέλθει το επιχείρημα περί παρέμβασης στο έργο της Δικαιοσύνης, ιδίως αν στο μεσοδιάστημα έχει εκ-

Μετά την αποκάλυψη για τις καταγγελίες του Μιχ. Χριστοφοράκου ότι ήρθε σε συμφωνία με τον Γιάννη Βαρθολομαίο για τη χρηματοδότηση της Νέας Δημοκρατίας, ο Λ. Ζαγορίτης δήλωσε πως «η διαχείριση των γενικών διευθυντών του κόμματός μας μέχρι σήμερα υπήρξε ανεπίληπτη».

δοθεί ο Μιχ. Χριστοφοράκος, για δε την αμνηστία, επισημαίνεται πως «δεν μπορούμε να κάνουμε συνομιλητές μας όσους ενδεχομένως επιχειρούν να εκβιάσουν μια ευνοϊκότερη ποινή και, πάντως, αυτό δεν μπορεί να συμβεί αναδρομικά».

Στη Ρηγίλλης

Ως προς τις εσωτερικές «πληγές», ήδη από το απόγευμα της Πέμπτης, με ανακοίνωση του Λευτ. Ζαγορίτη, η Ρηγίλλης επιχειρεί να σπιλωθεί και η μνήμη του πρώην γενικού διευθυντή του κόμματος Γιάννη Βαρθολομαίου, γύρω από το όνομα του οποίου αναπτύχθηκε εσχάτως έντονη παραφιλολογία. Αλλωστε, η θέση της Ρηγίλλης ότι «στα ταμεία του κόμματος δεν εισέρρευσε ούτε ένα ευρώ» άφηνε περιθώρια για κακόβουλες ερμηνείες. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», υπήρξε προβληματισμός της οικογένειας του εκλιπόντος και γραπτή επικοινωνία με τον διευθυντή του πολιτικού γραφείου του πρωθυπουργού κ. Γιάννη Αγγέλου, από τον οποίο ζητήθηκε να υπάρξει δήλωση που θα διαλύει κάθε υπόνοια. Ηδη το απόγευμα της Πέμπτης, ο Λ. Ζαγορίτης σημείωσε, γενικώς, πως «η διαχείριση των γενικών διευθυντών του κόμματος μας μέχρι σήμερα υπήρξε ανεπίληπτη». Εκτιμάται ότι προσεχώς θα κληθεί να γίνει πιο συγκεκριμένος…

Πάγωσαν στο ΠΑΣΟΚ με το όνομα του Γείτονα

Οι ισχυρισμοί Χριστοφοράκου ξαναβάζουν το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης στο κάδρο της σκανδαλολογίας

Του **Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Κεραυνό εν αιθρία για το σκορπισμένο στις παραλίες ΠΑΣΟΚ αποτέλεσε η δημοσιοποίηση του ισχυρισμού του πρώην ισχυρού άνδρα της Ζήμενς Ελλάς κ. Μ. Χριστοφοράκου, ότι το 2004 χρηματοδότησε το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης μέσω του τότε υπεύθυνου Οικονομικών της Χαριλάου Τρικούπη κ. Κ. Γείτονα.

Ο αιφνιδιασμός ήταν απόλυτος, καθώς στο επιτελείο του κ. Γ. Παπανδρέου είχε εδραιωθεί η πεποίθηση ότι τυχόν καταγγελίες ή αποδεικτικά στοιχεία από την πλευρά του κ. Χριστοφοράκου για την μετά το 2003 περίοδο θα είχαν ως αποκλειστικό αποδέκτη τη Ρηγίλλης. Για το λόγο αυτό, εξάλλου, ο κ. Ντ. Ρόβλιας «βομβάρδιζε» καθημερινά με σχετικές ανακοινώσεις τη Ν.Δ.

Σε κάθε περίπτωση από το πρωί της Τετάρτης, οπότε και γνωστοποιήθηκε το ακριβές περιεχόμενο του γερμανικού εγγράφου με την απολογία Χριστοφοράκου, ο προβληματισμός στον ηγετικό πυρήνα του ΠΑΣΟΚ ήταν έντονος και είχε να κάνει:

– Με την εκτίμηση ότι το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης ξαναμπαίνει στο κάδρο της σκανδαλολογίας, λίγες εβδομάδες αφότου είχε απορροφήσει τους κραδασμούς από την αποκάλυψη των «διπλών βιβλίων» που συνόδευσαν την απολογία του κ. Θ. Τσουκάτου στον ειδικό ανακριτή.

– Με το γεγονός ότι σε αντίθεση με ό,τι ίσχυε με τις περιπτώσεις των κ. Θ. Τσουκάτου και Τ. Μαντέλη, οι καταγγελίες Χριστοφοράκου «αντανακλούν» χρονικά σε διάστημα κατά το οποίο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ ήταν ο κ. Γ. Παπανδρέου.

– Με την τότε ιδιότητα του κ. Κ. Γείτονα που από το 2000 και μετά ήταν αντιπρόεδρος της Βουλής και ως εκ τούτου η Ζήμενς δεν είχε λόγους να τον ενισχύσει οικονομικά προκειμένου να προωθήσει τις «δουλειές» της στην Ελλάδα.

– Με τη διάχυτη αίσθηση ότι ο κ. Γ. Παπανδρέου ακολούθησε δύο μέτρα και δύο σταθμά στις περιπτώσεις των κ. Τ. Μαντέλη και Κ. Γείτονα, καθώς ο πρώτος απεπέμφθη από το ΠΑΣΟΚ χωρίς να έχουν προκύψει απτά στοιχεία εμπλοκής του στην υπόθεση Ζήμενς. Πάντως, επιτελείς του κ. Γ. Παπανδρέου αναφέρουν πως ο κ. Μαντέλης απομακρύνθηκε «όχι μόνο λόγω της έντονης φημολογίας γύρω από το πρόσωπό του, αλλά και για άλλους λόγους».

Οπως ήταν αναμενόμενο, από το πρωί της Τετάρτης, οπότε και έγιναν γνωστές οι πρώτες λεπτομέρειες της υπόθεσης, ο κ. Γ. Παπανδρέου που βρίσκεται στην Πάρο άρχισε να είναι σε «ανοικτή γραμμή» με τον επίσης ευρισκόμενο στο νησί γραμματέα του κόμματος κ. Γ. Ραγκούση και τον διευθυντή του γραφείου του κ. Ν. Αθανασάκη που είναι στην Κρήτη. Ο τελευταίος ως «παλαιός» στο ΠΑΣΟΚ ανέλαβε ρόλο συνομιλητή με τον κ. Κ. Γείτονα που εξ αρχής δήλωνε πλήρη άγνοια για τον πιθανό τρόπο εμπλοκής του από τον κ. Χριστοφοράκο. Επίσης, σε τακτά χρονικά διαστήματα, για τους χειρισμούς της υπόθεσης ενημερώνονταν στη Σέριφο ο εκπρόσωπος Τύπου κ. Γ. Παπακωνσταντίνου, ο οποίος ως σαφώς εμπειρότερος της κ. Μαρίας Καρακλιούμη επιφορτίστηκε με την επικοινωνία με τους δημοσιογράφους.

ΑΠΕ

Από το πρωί της περασμένης Τετάρτης, οπότε και έγιναν γνωστές οι πρώτες λεπτομέρειες της υπόθεσης, ο κ. Γ. Παπανδρέου ήταν σε «ανοιχτή γραμμή» με τον διευθυντή του γραφείου του κ. Ν. Αθανασάκη και ως «παλαιός» στο ΠΑΣΟΚ ανέλαβε ρόλο συνομιλητή με τον κ. Κ. Γείτονα που εξ αρχής δήλωνε πλήρη άγνοια για τον πιθανό τρόπο εμπλοκής του από τον κ. Χριστοφοράκο.

Γραμμή πλεύσης

Γύρω στις δύο το μεσημέρι της Τετάρτης, ο κ. Γ. Παπανδρέου και οι εξ απορρήτων συνεργάτες του κατέληξαν στη γραμμή πλεύσης που θα ακολουθούσε η Ιπποκράτους, και η οποία αποτυπώθηκε σε ανακοίνωση που εκδόθηκε αργά το απόγευμα με την υπογραφή της αναπληρώτριας εκπροσώπου Τύπου κ. Μαρίας Καρακλιούμη: Το ΠΑΣΟΚ απέρριπτε με κατηγορηματικό τρόπο ότι τα επίμαχα εμβάσματα έφθασαν στο κομματικό του ταμείο, διατηρώντας για «παν ενδεχόμενο» κάποιες προσεκτικές αποστάσεις από τον κ. Γείτονα. Μάλιστα, στο ανωτέρω πλαίσιο, στην ανακοίνωση αναφέρονταν ως πάγια θέση της Ιπποκράτους ότι το ΠΑΣΟΚ θα αναστέλλει την κομματική ιδιότητα για όσα στελέχη προκύπτουν ισχυρές ενδείξεις εμπλοκής σε σκάνδαλα. Αντιθέτως, ορισμένες πληροφορίες που αναφέρουν πως στον κ. Κ. Γείτονα υποδείχθηκε να παραιτηθεί από το βουλευτικό αξίωμα μέχρις ότου διερευνηθούν οι καταγγελίες του κ. Χριστοφοράκου, διαψεύδονται τόσο από επιτελείς του κ. Γ. Παπανδρέου, όσο και από την πλευρά του πρώην υπουργού.

Η στάση της Ιπποκράτους απέναντι στον πρώην υπουργό και η πρωτοβουλία Παπανδρέου

Αφότου οριστικοποιήθηκε η γραμμή πλεύσης της Ιπποκράτους, οι κ. Ν. Αθανασάκης και Γ. Ελενόπουλος ανέλαβαν το μάλλον δύσκολο έργο της συνεννόησης με τον κ. Κ. Γείτονα προκειμένου να διαμορφωθεί το κείμενο της δικής του ανακοίνωσης. Η δυσκολία του εγχειρήματος αποτυπώνεται στην τελευταία, καθώς ο κ. Γείτονας διαψεύδει αποκλειστικά και μόνο κάθε προσωπική του γνώση ή εμπλοκή σε χρηματοδότηση του ΠΑΣΟΚ από τη Ζήμενς κατά τη θητεία του ως υπεύθυνου Οικονομικών του κόμματος της αξιωματικής αντιπολίτευσης.

Πλήγμα

Η επιλογή της Ιπποκράτους να κρατήσει αποστάσεις από τον πρώην υπουργό αποτυπώνεται πάντως και στην επιμονή με την οποία συνεργάτες του κ. Γ. Παπανδρέου μεταδίδουν πως ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ τον «κληρονόμησε» ως υπεύθυνο για τα οικονομικά του κόμματος από τον κ. Κ. Σημίτη. Πράγματι, ο κ. Κ. Γείτονας τοποθετήθηκε στη συγκεκριμένη θέση μετά το συνέδριο του 2001. Ενώ, όπως και ο ίδιος αναφέρει, μετά τις εθνικές εκλογές του 2004 παρότι παρέμεινε τυπικά για κάποιο διάστημα στο πόστο του, ουσιαστικά παρέδωσε όλες του τις αρμοδιότητες στους κ. Τ. Χυτήρη –τον διαδέχθηκε ως υπεύθυνος του Τομέα Οικονομικών– και Ρ. Σπυρόπουλο.

Οπως προαναφέρθηκε, στο ΠΑΣΟΚ αναγνωρίζουν πως οι καταγγελίες Χριστοφοράκου παρότι δεν συνοδεύονται από στοιχεία πλήττουν την εικόνα του κόμματος της αξιωματικής αντιπολίτευσης «καθώς ενισχύουν τη διάχυτη αίσθηση ότι οι πολιτικοί τα πιάνουν». Ευελπιστούν, όμως, ότι το κόστος θα απορροφηθεί τις επόμενες εβδομάδες, λόγω της πεποίθησης της κοινής γνώμης ότι ο κ. Γ. Παπανδρέου έχει όντως τη βούληση να αντιπαρατεθεί με τα φαινόμενα διαφθοράς. Οπως χαρακτηριστικά αναφέρεται «ο κόσμος πίστεψε πριν από λίγες εβδομάδες τον Τσουκάτο, αλλά οι δημοσκοπήσεις που ακολούθησαν δεν κατέγραψαν ουσιαστική φθορά του ΠΑΣΟΚ».

Στη συγκεκριμένη κατεύθυνση στην Ιπποκράτους εκτιμούν πως θα συμβάλει και η πρωτοβουλία που ανέλαβε προχθές ο κ. Γ. Παπανδρέου να ζητηθεί από τους δικηγόρους του κ. Χριστοφοράκου να δώσουν στη δημοσιότητα τα όποια στοιχεία διαθέτουν για τυχόν χρηματοδότηση του ΠΑΣΟΚ από τη Ζήμενς. Σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες, στον κ. Παπανδρέου είχε υποβληθεί σχετική εισήγηση ήδη από την περασμένη Δευτέρα, πριν δηλαδή γνωστοποιηθεί η νέα απόπειρα εμπλοκής του ΠΑΣΟΚ στο σκάνδαλο, μέσω της απολογίας Χριστοφοράκου.

Διττός στόχος

Ομως, ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ επέλεξε να αξιοποιήσει το συγκεκριμένο χαρτί προχθές, καθώς εκτιμά πως έτσι επιτυγχάνει διττό στόχο: Πρώτον, μεταδίδει το μήνυμα ότι η Ιπποκράτους δεν έχει να φοβηθεί τίποτα από τους ισχυρισμούς του πρώην επικεφαλής της Ζήμενς Ελλάς. Δεύτερον, οδηγεί σε θέση άμυνας τη Ρηγίλλης που πλέον θα καλείται συστηματικά από τα στελέχη του ΠΑΣΟΚ να προβεί σε αντίστοιχη κίνηση. Στο ίδιο πλαίσιο θα επισημαίνεται, παράλληλα, ότι η Ν.Δ. επιχειρεί συστηματικά να συσκοτίσει ότι τα εμβάσματα του κ. Χριστοφοράκου καλύπτουν διάστημα μέχρι και το 2007, οπότε αφορούν την παρούσα κυβέρνηση.

Ο Γιάννης Βαρθολομαίος, το 1994 διορίσθηκε από τον κ. Μιλτιάδη Εβερτ γενικός διευθυντής της Ν.Δ.

Ο κ. Κώστας Σημίτης το 2001 ανέθεσε στον Κώστα Γείτονα το ταμείο του ΠΑΣΟΚ.

Είχαν τον έλεγχο των οικονομικών

Τα ονόματα των Γιάννη Βαρθολομαίου και Κώστα Γείτονα βρέθηκαν αίφνης στο κέντρο της προσοχής των μέσων ενημέρωσης, μετά τους –αναπόδεικτους επί του παρόντος– ισχυρισμούς του Μιχάλη Χριστοφοράκου ότι έλαβαν χρήματα από τα «μαύρα ταμεία» της εταιρείας για να τα μεταφέρουν, αντιστοίχως, στα ταμεία της Ν.Δ και του ΠΑΣΟΚ.

Το όνομα του Γιάννη Βαρθολομαίου άρχισε να γίνεται γνωστό στο ευρύ κοινό όταν ανέλαβε τον Ιούνιο του 2004 τη θέση του διοικητή του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Ο ίδιος, πάντως, είχε νωρίτερα διανύσει μακρά διαδρομή, τόσο στον πανεπιστημιακό χώρο όσο και στους διαδρόμους της πολιτικής. Καθηγητής του Τμήματος Οικονομικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Πειραιώς, με σπουδές στα Πανεπιστήμια Αθηνών, York και Leicester, ο Γιάννης Βαρθολομαίος είχε διατελέσει και σε θέσεις ευθύνης στις κυβερνήσεις της Ν.Δ. ήδη από το 1977 .

Το 1994 διορίζεται από τον κ. Μιλτιάδη Εβερτ γενικός διευθυντής της Νέας Δημοκρατίας και καλείται να αναμορφώσει ένα κόμμα που βρίσκεται ηττημένο από την εκλογική αναμέτρηση και «στριμωγμένο» από τις καταγγελίες της εποχής για τα οικονομικά του. Η αποτελεσματικότητά του είναι τέτοια που ο Γ. Βαρθολομαίος διατηρείται στη θέση και υπό τον Κώστα Καραμανλή ως και τα μέσα του 2004, όταν με προσωπική απόφαση του πρωθυπουργού τοποθετείται στη θέση του διοικητή του ΙΚΑ. Ολη αυτή την περίοδο ο Βαρθολομαίος είχε την πλήρη ευθύνη όχι μόνον για τα διαχειριστικά του κόμματος, αλλά κυρίως για τα οικονομικά του. Ακόμη και μετά το 2004, όταν τον διαδέχθηκε στη Ρηγίλλης ο Κ. Σημαιοφορίδης, ο Βαρθολομαίος παρέμεινε ο ουσιαστικά υπεύθυνος για τα οικονομικά του κόμματος, για τα οποία συνομιλούσε αποκλειστικά και, πάντοτε κεκλεισμένων των θυρών, με τον Κ. Καραμανλή. Σύμφωνα με τους παροικούντες τη γαλάζια Ιερουσαλήμ, η προσπάθεια απεμπλοκής του από την οικονομική διαχείριση του κόμματος ξεκίνησε όταν τη θέση του γενικού διευθυντή ανέλαβε ο κ. Μενέλαος Δασκαλάκης. Αρχισε να ενημερώνει αρμοδίως τον νυν διευθυντή, διαδικασία που διεκόπη τον Φεβρουάριο του 2007 με τον αδόκητο θάνατό του.

Μηχανικός στο επάγγελμα ο κ. Γείτονας, αν και μετείχε στο ΠΑΣΟΚ από το 1974, βουλευτική έδρα ανέλαβε για πρώτη φορά το 1989. Για να συμβεί αυτό απαιτήθηκε η παρότρυνση του πολύ καλού του φίλου Γιώργου Γεννηματά, του οποίου άλλωστε εθεωρείτο για πολλά χρόνια «υπαρχηγός» από κοινού με τον κ. Μιλτ. Παπαϊωάννου. Εκτοκτε εκλέγεται αδιαλείπτως στο Κοινοβούλιο και κατόρθωσε να αξιοποιείται σε όλες τις κυβερνητικές περιόδους του ΠΑΣΟΚ. Ισως σε αυτό βοήθησε πως στις κρίσιμες συγκυρίες ελάμβανε μεν δημόσια θέση, αλλά χωρίς να προκαλεί τους δυνάμει πολιτικούς «αντιπάλους» του. Εχοντας σε ανύποπτο χρόνο κερδίσει την εκτίμηση του Ανδρέα Παπανδρέου που εκτός από αναπληρωτή υπουργό ΠΕΧΩΔΕ, του εμπιστεύθηκε και το πολιτικό του γραφείο, το 1996 στήριξε, όπως και όλοι οι γεννηματικοί, τον κ. Κ. Σημίτη ο οποίος τού το «ανταπέδωσε», χρήζοντάς τον διαδοχικά υπουργό Δημοσίας Τάξεως, Υγείας, Επικρατείας και το 2000 α΄ αντιπρόεδρο της Βουλής.

Την απόλυτη εμπιστοσύνη που του είχε ο κ. Σημίτης επιβεβαιώνει και η ανάθεση, στον ίδιο, του ταμείου του ΠΑΣΟΚ από το 2001, ευθύνη την οποία διατήρησε και επί Γιώργου Παπανδρέου μέχρι το συνέδριο του 2005. Αν και το 2007 τάχθηκε δημοσίως υπέρ της επανεκλογής του Γ. Παπανδρέου, το γεγονός ότι το έπραξε στους προσφιλείς του χαμηλούς τόνους, ενδεχομένως να επέδρασε στην επιλογή του προέδρου του ΠΑΣΟΚ να μην τον αξιοποιήσει σε κάποιο ουσιαστικό αντιπολιτευτικό πόστο. Αλλοι, ωστόσο, αποδίδουν τον «παροπλισμό» του στην ανάγκη ανανέωσης του κόμματος που προφανώς δεν «εξυπηρετεί» ο 70χρονος πολιτικός. Το ερώτημα ωστόσο που απασχολεί –και δεν το κρύβουν– όσα στελέχη του ΠΑΣΟΚ πολιτεύονται στη Β΄ Αθηνών είναι, αν μετά τα τελευταία γεγονότα, ο κ. Γείτονας θα επαναδιεκδικήσει την έδρα του ή θα επικαλεστεί και εκείνος την ηλικία του, προκειμένου να αποχωρήσει οριστικώς της πολιτικής. Οσοι τον γνωρίζουν καλά, υποστηρίζουν ότι η δεύτερη επιλογή μάλλον δεν αρμόζει στον χαρακτήρα του και προεξοφλούν ότι θα επιδιώξει την προσωπική του πολιτική δικαίωση.

Κ. ΖΟΥΛΑΣ - Γ. ΤΕΡΖΗΣ

Η παρωδία ή μάλλον η κοροϊδία του «πόθεν έσχες»

Του **ΙΩΑΝΝΗ Μ. ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗ***

Για μια ακόμη χρονιά συνεχίστηκε και φέτος ο εμπαιγμός της κοινής γνώμης, αλλά και ο διασυρμός του πολιτικού κόσμου με τη δημοσίευση των βουλευτικών δηλώσεων «πόθεν έσχες». Ο θεσμός αυτός έχει ζωή 45 ετών. Καθιερώθηκε για πρώτη φορά από την κυβέρνηση του Γεωργίου Παπανδρέου, το 1964. Ο σχετικός νόμος έφερε τον τίτλο «Για την προστασία της τιμής του πολιτικού κόσμου». Είναι προφανές ότι ο βαθύτερος στόχος του νόμου δεν ήταν η απλή περιγραφή των περιουσιακών στοιχείων του υποχρέου, αλλά η πλήρης αιτιολόγηση της αποκτήσεώς τους.

Ο έλεγχος όμως με τον τρόπο που ασκείται, ουσιαστικά καταλήγει να μην γίνεται. Η αδυναμία του ελέγχου έχει επισημανθεί από την πρώτη εφαρμογή του νόμου. Κάθε χρόνο και με αφορμή τη δημοσίευση των δηλώσεων του «πόθεν έσχες» ποταμοί μελάνης επισημαίνουν το ίδιο θέμα. Παρά ταύτα καμία κυβέρνηση από τις τόσες πολλές που πέρασαν από το 1964 μέχρι σήμερα δεν ασχολήθηκε με την τροποποίηση του νόμου, ώστε ο έλεγχος να γίνει αποτελεσματικός. Και διερωτάται κανείς γιατί. Γιατί αυτή η υπερκομματική βαρηκοΐα στη βοή της αγανακτήσεως της κοινής γνώμης;

Οσο εξακολουθούν να υπάρχουν εταιρείες offshore (εξωχώριες) ή κράτη «φορολογικοί παράδεισοι» πάντοτε θα υπάρχει τρόπος αποκρύψεως εισοδημάτων

Και όμως η λύση είναι πολύ απλή. Οι υπόχρεοι προς δήλωση θα υποβάλουν μια βασική δήλωση με όλα τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία έχουν. Στις ετήσιες δε δηλώσεις που θα ακολουθούν δεν θα είναι απαραίτητη η αναγραφή όλων των περιουσιακών στοιχείων, αλλά μόνον εκείνων που αποκτήθηκαν την προηγούμενη χρονιά. Και συγχρόνως θα πρέπει να υπάρξει αιτιολόγηση –σαφής και πλήρης– του πώς αποκτήθηκαν. Τι ακίνητα, ποια αξιόγραφα, τι μεταφορικά μέσα έχουν αποκτηθεί κατά την προηγούμενη χρονιά καθώς και ποια μεταβολή έχει σημειωθεί στις καταθέσεις του προηγούμενου έτους. Και επ' αυτών να γίνεται έλεγχος πώς τα περιουσιακά αυτά στοιχεία αποκτήθηκαν.

Διότι π.χ. είναι αδιανόητο να αποκτώνται ακίνητα, μερικές φορές μεγάλης αξίας, χωρίς να αιτιολογείται επαρκώς πού βρέθηκαν τα χρήματα για την αγορά. Ή να υπάρξει αύξηση των καταθέσεων χωρίς να υπάρξει αντίστοιχη αιτιολόγηση. Αν δε κάποιος αποκρύψει, επικαλούμενος οιονδήποτε λόγο, έστω αμέλεια, οποιοδήποτε περιουσιακό στοιχείο, αυτό θα περιέρχεται άνευ ετέρου στην κυριότητα του Δημοσίου.

Η λύση που προτάθηκε παραπάνω αποτελεί σημαντική βελτίωση του υφιστάμενου καθεστώτος. Εχει βέβαια αδύνατα σημεία. Οσο εξακολουθούν να υπάρχουν εταιρείες offshore (εξωχώριες) ή κράτη «φορολογικοί παράδεισοι» πάντοτε θα υπάρχει τρόπος αποκρύψεως εισοδημάτων. Ομως πάντοτε θα επικρέμαται ο κίνδυνος σε περίπτωση που θα αποκαλυφθούν τα αποκρυβέντα εισοδήματα, αυτά να περιέλθουν στην κυριότητα του ελληνικού Δημοσίου.

Αν θέλουμε να είμαστε ειλικρινείς έναντι των συμπολιτών μας, πρέπει τα πολιτικά κόμματα του τόπου να παραμερίσουν προς στιγμήν τις διαφωνίες τους και να συμφωνήσουν σε μια τροποποίηση του νόμου, ώστε να καταστεί ουσιαστικός και αποτελεσματικός ο έλεγχος. Σε αντίθετη περίπτωση ας καταργηθεί ο υφιστάμενος νόμος, που όχι μόνον δεν προστατεύει την τιμή του πολιτικού κόσμου αλλά αντίθετα τη διασύρει, αλλά και την κοινή γνώμη εξαπατά.

* Ο κ. Ιωάννης Μ. Βαρβιτσιώτης είναι πρόεδρος του Ινστιτούτου Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Καραμανλής και πρώην υπουργός.

Ολα τα κόμματα του ελληνικού Κοινοβουλίου πρέπει να συμφωνήσουν σε μια τροποποίηση του νόμου, ώστε να καταστεί ουσιαστικός και αποτελεσματικός ο έλεγχος.

Πού πήγαν τα χρήματα από τη Siemens;

Χαρακτηρίζοντας τις πληρωμές του «κομματικές χορηγίες», ο κ. Χριστοφοράκος θέλει να αποκρύψει τους τελικούς αποδέκτες

Του **ΤΑΣΟΥ ΤΕΛΛΟΓΛΟΥ**

Ο κ. Μιχάλης Χριστοφοράκος με τη φυγή του στη Γερμανία ασφαλώς πέτυχε έναν στρατηγικό στόχο του, από αμιγώς νομική άποψη: Για δέκα χρόνια «δράσης - ενασχόλησης» με τα «μαύρα ταμεία» της Siemens, «καταφέρνει», όπως όλα δείχνουν, να δικαστεί στην Ελλάδα για πράξεις που αφορούν χρονικό διάστημα πέντε μηνών (Απρίλιος - Σεπτέμβριος 2003). Ετσι, μιλώντας με αριθμούς, από τα 11.116.084 ευρώ που καταλογίζει –για λογαριασμό της Siemens– η αμερικανική δικηγορική εταιρεία Debevoise & Plimpton ότι διακίνησε ο Χριστοφοράκος από τις 4 Μαρτίου 1998 έως τις 17 Οκτωβρίου του 2004, οι συνήγοροί του στο Μόναχο εκτιμούν ότι τελικώς θα του «καταλογιστούν» 1.400.000 ευρώ στην Ελλάδα και 200.000 ευρώ στη Γερμανία (με βάση το ένταλμα επιβολής ποινής της Γερμανίδας ανακρίτριας Χίλντεγκαρντ Μπόιμλερ - Χεσλ προς το δικαστήριο του Μονάχου).

Με την επιλογή του να χαρακτηρίσει το σύνολο των παράνομων πληρωμών του ως «κομματικές χορηγίες» για το διάστημα 2004 - 2006, θέλει να αποκρύψει τους τελικούς αποδέκτες των χρημάτων, πιθανόν και τον εαυτό του, λένε παλαιοί συνεργάτες του στη Siemens, «αγανακτισμένοι» από τις εξελίξεις.

Πολλά από τα αδικήματα του κ. Χριστοφοράκου είναι αρκετά παλιά· το πρώτο πολιτικό έμβασμα το «λαμβάνει» πριν από 11 χρόνια, στις 4 Μαρτίου 1998, από τη μητρική εταιρεία και είναι αυτό που κατευθύνεται προς τον κ. Μιχάλη Βόγια με παραλήπτη ένα από τα δύο μεγάλα κόμματα. Ο γερμανικός νόμος στο αδίκημα της δωροδοκίας προβλέπει ότι το αδίκημα είναι παραγεγραμμένο (έχει παρέλθει πενταετία) και με αυτή την πρακτική «μεταχειρίζεται» όλες τις πράξεις του κ. Χριστοφοράκου που καταγράφονται πριν από το 2004. Ετσι, στον Ελληνα δικαστή επιτρέπει την αξιολόγηση πολιτικών πληρωμών μετά τον Απρίλιο του 2003, καθώς στην απόφασή του, το εφετείο του Μονάχου θεωρεί ότι η παραγραφή στην Ελλάδα «διεκόπη» τον Απρίλιο του 2008, με την κλήση του κ. Χριστοφοράκου ως υπόπτου από τον εισαγγελέα κ. Παναγιώτη Αθανασίου. Σχεδόν το σύνολο των χρημάτων του κ. Χριστοφοράκου δόθηκαν σε αυτό το χρονικό διάστημα, τα χρόνια 1998 - 2003, σύμφωνα με τα στοιχεία της μητρικής εταιρείας. Ή μήπως, πάλι, όχι;

Ο κ. Χριστοφοράκος στην πολυήμερη κατάθεσή του στην κ. Μπόιμλερ Χεσλ παρουσιάζει μια ιστορία, το παζλ της οποίας συμπληρώνουν υπαρκτά εμβάσματα και ενέργειες στο Μόναχο. Διατηρεί όμως το προνόμιο μόνον αυτός(;) να γνωρίζει πού, πότε και πόσα χρήματα δόθηκαν στους τελικούς παραλήπτες... Ο κ. Χριστοφοράκος, λοιπόν, λέει ότι παρέδωσε έναν διψήφιο αριθμό σε εκατομμύρια ευρώ στους Γ. Βαρθολομαίο για τη Ν.Δ. και Κώστα Γείτονα για το ΠΑΣΟΚ. Πότε; Από το 2003 έως το 2006. (σ.σ. Τουλάχιστον ένα στέλεχος του ΠΑΣΟΚ έχει αποκαλύψει στην «Κ» ότι ο κ. Χριστοφοράκος πλησίασε το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης το 2007 για «ενίσχυση» αλλά το ΠΑΣΟΚ... «δεν πήρε»).

Η κατάθεση Σίκατσεκ

Το ποσό των 10 εκατομμυρίων ευρώ αναφέρεται και από τον κ. Ράινχαρντ Σίκατσεκ αναφορικά με το έργο ασφαλείας των Ολυμπιακών Αγώνων. Ο κ. Χριστοφοράκος το χρειαζόταν αυτό το ποσό και το ζήτησε από τον κ. Κουτσενρόιτερ το φθινόπωρο του 2004, ο οποίος του το αρνήθηκε. Συνεπώς πού βρήκε τα χρήματα που υποστηρίζει ότι «κατέθεσε» στα κόμματα;

Αργότερα, ο κ. Χριστοφοράκος αναζητούσε, πάντα σύμφωνα με τον κ. Σίκατσεκ, συμφωνίες συμβούλων κατά τα πρότυπα της μητρικής εταιρείας για να «παράξει» «μαύρο χρήμα». Η Εισαγγελία Αθηνών υποπτεύεται ότι τέτοια συμβόλαια ύψους 3,6 εκατομμυρίων ευρώ έγιναν με δύο εταιρείες της Αρμενίας. Τον Φεβρουάριο του 2009, οι αρχές της Αρμενίας έστειλαν σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» από τη γενική εισαγγελία του Ερεβάν, πλήρη φάκελο με τα στοιχεία των συμβολαίων αυτών στο ελληνικό υπουργείο Οικονομικών, αλλά τα στοιχεία αυτά ακόμα δεν έφθασαν στην εισαγγελία.

Ο κ. Χριστοφοράκος περιγράφει ένα «σύστημα» επηρεασμού των αποφάσεων της κεντρικής διοίκησης που «διευθύνονταν» από τα δύο κόμματα εξουσίας, τα οποία λέει ότι χρηματοδοτούσε. Είναι όμως έτσι; Ο κ. Χριστοφοράκος λέει ότι επειδή το έργο δρομολογήθηκε με καθυστέρηση, έπρεπε να βρεθεί ένας «κεντρικός τρόπος επίσπευσης των διαδικασιών, γι' αυτό ήταν αναγκαία η δουλειά με τους ταμίες». Οι δίαυλοι δεν ήταν για τους μη μυημένους διαφανείς, αλλά μιας και ήταν γνωστοί στους κομματικούς μηχανισμούς, χρειαζόταν στον Χριστοφοράκο η υποστήριξη των κομματικών στελεχών στα κέντρα λήψης αποφάσεων «που διασφαλιζόταν» –σύμφωνα πάντα με το ένταλμα επιβολής ποινής του Μονάχου– «χάρη στη συμφωνία με τους ταμίες». Ο κ. Σίκατσεκ περιγράφει τα γεγονότα διαφορετικά. Λέει ότι ο κ. Χριστοφοράκος του είπε πως εκπρόσωποι τεσσάρων υπουργείων (Πολιτισμού, Δημόσιας Τάξης, Μεταφορών και Αμυνας) που καθόριζαν τις προδιαγραφές για το σύστημα ασφαλείας, «λαδώθηκαν με 10 εκατομμύρια ευρώ». Ο κ. Σίκατσεκ όπως άλλωστε και ο κ. Κουτσενρόιτερ υποστηρίζουν ότι στη φάση αποπληρωμής και παραλαβής του έργου παρουσιάστηκαν τα μεγαλύτερα προβλήματα για τον κ. Χριστοφοράκο, καθώς η Siemens είχε λαμβάνειν 183 από τα 255 εκατομμύρια ευρώ του συνολικού τιμήματος για το έργο της κοινοπραξίας. Είναι εξ άλλου σημαντικό ότι τα επτά εμβάσματα που αναφέρονται ρητά στο ένταλμα επιβολής ποινής της κ. Χίλντεγκαρντ Μπόιμλερ - Χεσλ συμπίπτουν χρονικά με την παραλαβή για χρήση του συστήματος ασφάλειας (4 Ιουλίου 2004) και ενός τμήματος καταβολής 31,5 εκατομμυρίων ευρώ στις 20 Ιουλίου. Αυτή η πληρωμή που δεν υπάρχει στις καταγραφές του εντάλματος επιβολής ποινής γίνεται την ίδια μέρα με την καταβολή, σε βρετανική τράπεζα, 785.000 ευρώ προς εταιρεία του «συστήματος Σίκατσεκ» και αιτιολογία το έργο ασφάλειας των Ολυμπιακών Αγώνων. Την ίδια περίοδο μάλιστα, συμπίπτει η μεταφορά 500.000 ευρώ στην Κύπρο – σε όνομα υπεράκτιας εταιρείας με άγνωστο παραλήπτη.

Στις αρχές Αυγούστου 2004, υπογράφεται τροποποιητική σύμβαση 7,1 εκατομμυρίων ευρώ από τα οποία η κοινοπραξία εισπράττει 20 ημέρες αργότερα το 50%. Στο ίδιο διάστημα (5/8 - 2/9/2004) η κ. Μπόιμλερ σημειώνει στο ένταλμα επιβολής ποινής τη ροή 750.000 ευρώ προς εταιρείες συμβούλων για το έργο ασφάλειας των Ολυμπιακών Αγώνων. Οι εταιρείες αυτές δεν είχαν αντικείμενο, αποτελούσαν απλά «γραμματοκιβώτια» του «συστήματος Σίκατσεκ». Ανθρωποι που γνωρίζουν καλά τα της σύμβασης, λένε ότι ο κ. Σίκατσεκ και οι συνεργάτες του χρησιμοποιούσαν υπαρκτές συμβάσεις για να αποθηκεύουν «μαύρα χρήματα» τα οποία χρησιμοποιούσαν για άλλους σκοπούς. Τα χρήματα ωστόσο του καλοκαιριού του 2004 κατευθύνθηκαν στην εταιρεία Fairways του κ. Χριστοφοράκου, κάτι που σημαίνει ότι επρόκειτο να χρησιμοποιηθούν στην ελληνική αγορά.

Μήπως λοιπόν ο κ. Χριστοφοράκος χρησιμοποιεί υπαρκτές χορηγίες στα κόμματα για να δικαιολογήσει πληρωμές για «αγορά υπογραφών» για εξαγορά αποφάσεων δηλαδή, που απέφεραν στη Siemens το επιδιωκόμενο επιχειρηματικό αποτέλεσμα; Ή, ακόμα χειρότερα για αυτόν, δημιουργεί την «ιστορία» για να «εξηγήσει» στη Siemens με την οποία βρίσκεται στα δικαστήρια, τι απέγιναν τα 11,1 εκατομμύρια ευρώ που ασφαλώς δεν είναι το σύνολο του ποσού που διαχειρίστηκε (διαχειρίστηκε περισσότερα).

ΑΠΕ

Ο πρώην ισχυρός άνδρας της Siemens αναμένεται να εκδοθεί σύντομα στην Ελλάδα. Ωστόσο, με τη διαφυγή του στο Μόναχο ίσως καταφέρει, όπως όλα δείχνουν, για δέκα χρόνια «ενασχόλησης» με τα «μαύρα ταμεία» της Siemens, να δικαστεί στην Ελλάδα για πράξεις που αφορούν χρονικό διάστημα πέντε μηνών (Απρίλιος - Σεπτέμβριος 2003).

Εμβάσματα 1,3 εκατ. ευρώ το 2004

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι, παρά τις διαψεύσεις των δύο μεγάλων κομμάτων, χρήματα για χορηγίες δόθηκαν. Και στα δύο κόμματα. Στο κατηγορητήριο Σίκατσεκ (σελίδα 138) περιλαμβάνονται τρία εμβάσματα της Fiberlite του Ντουμπάι στην εταιρεία του κ. Χριστοφοράκου, την Placid Blue Corporation: 344.000 ευρώ στις 8 Μαρτίου του 2004, 454.000 στις 23 Μαρτίου και 578.000 στις 8 Απριλίου.Το συνολικό ποσό είναι 1.376.000 ευρώ, δηλαδή όσο το 2% του τζίρου των τηλεπικοινωνιών του προηγούμενου χρόνου, το 2003. Εξάλλου αυτό επιβεβαιώνεται από ένα σημείωμα που παρέδωσε στην κ. Μπόιμλερ-Χεσλ ο κ. Σίκατσεκ με το ποσό, το 2%, και τη λέξη «πολιτική» γραμμένη σε παρένθεση. Τα χρήματα αυτά «δόθηκαν» κοντά στις εκλογές του Μαρτίου του 2004 και πριν από τις ευρωεκλογές του ίδιου χρόνου, τότε που Ν.Δ. και ΠΑΣΟΚ αναζητούσαν απεγνωσμένα χρηματοδότες. Το ποσό των 1,3 εκατ. ευρώ, που έφθασε στην Ελλάδα από τον Απρίλιο του 2004, κακώς προσμετριέται από τον ανακριτή κ. Νικ. Ζαγοριανό στο κατηγορητήριο κατά Χριστοφοράκου, στο έτος 2003 «Κάθε διευθύνων σύμβουλος μεγάλης πολυεθνικής επιχείρησης μπορεί να καταβάλει χρήματα σε κόμματα, αλλά αυτά είναι πάντα λιγότερα από εκείνα που δίνονται σε πρόσωπα», λέει γενικός διευθυντής μεγάλης πολυεθνικής που επιθυμεί να διατηρήσει την ανωνυμία του. Ο ίδιος εξάλλου ο κ. Χριστοφοράκος αποκαλύπτει στη Γερμανίδα ανακρίτρια ότι το σύστημα λειτουργούσε σαν ένα ταμείο όπου πληρώνονταν «πολιτικές υποχρεώσεις» για διάφορες συμβάσεις. Στην αρχή, εκεί στα τέλη της δεκαετίας του '90, υποτίθεται ότι ο κ. Χριστοφοράκος συμφώνησε με τον κ. Πριμπίλα, τον τότε επικεφαλής του τομέα σταθερών δικτύων, να κάνουν «κομματικές χορηγίες». Το ότι η συμφωνία ανάμεσα στον ΟΤΕ και τη Siemens (σύμβαση 8002) επελέγη για να υπολογιστεί «πάνω σε αυτήν» το 2%, είχε σχέση κατά τον κ. Χριστοφοράκο με την ανάγκη «να υπάρχει μια σταθερή βάση υπολογισμού».

Με ραβδιά χτυπούν αυτοί οι Αφγανοί αστυνομικοί τα άνθη παπαρούνας, στο πλαίσιο εκστρατείας εκρίζωσης καλλιεργειών οπίου στην επαρχία Χελμάντ του Αφγανιστάν. Η πάταξη της διακίνησης ναρκωτικών θεωρείται αναγκαία από τους συμμάχους του ΝΑΤΟ.

Στο κυνήγι Αφγανών βαρώνων οπίου

Τη σύλληψη 50 ατόμων που συνδυάζουν εμπόριο ναρκωτικών και χρηματοδότηση των Ταλιμπάν επιδιώκουν οι ΗΠΑ

Του **JAMES RISEN**
NEW YORK TIMES

Πενήντα Αφγανοί, τους οποίους οι αμερικανικές υπηρεσίες θεωρούν διακινητές ναρκωτικών συνεργάτες των Ταλιμπάν, συγκαταλέγονται σε κατάλογο στόχων προς σύλληψη ή εξόντωση από το Πεντάγωνο, κάτι που δείχνει σημαντική στροφή στη στρατηγική καταπολέμησης ναρκωτικών των ΗΠΑ στο Αφγανιστάν, σύμφωνα με μελέτη του Κογκρέσου που δημοσιεύθηκε αυτή την εβδομάδα.

Αξιωματούχοι του αμερικανικού στρατού κατέθεσαν ενώπιον του Κογκρέσου ότι η τακτική αυτή είναι νόμιμη, ενώ χαρακτήρισαν την πρωτοβουλία αναγκαίο μέρος του νέου σχεδίου με στόχο τη διακοπή της ροής κεφαλαίων μέσω των δικτύων χρηματοδότησης της εξέγερσης των Ταλιμπάν. Δύο Αμερικανοί στρατηγοί, που υπηρετούν στο Αφγανιστάν ανέφεραν ότι οι κυριότεροι διακινητές οπίου, με αποδεδειγμένες σχέσεις με τους Ταλιμπάν, συμπεριελήφθησαν σε «κοινή λίστα στόχων».

Οι στρατηγοί κατέθεσαν στην αρμόδια επιτροπή της Γερουσίας ότι η αναγραφή κάποιου Αφγανού στη λίστα απαιτεί την πιστοποίησή του ως εμπόρου οπίου από δύο ξεχωριστές και αξιόπιστες πηγές, ενώ μόνο όσοι έμποροι προσφέρουν βοήθεια στην εξέγερση θα κινδυνεύουν με εξόντωση από τις συμμαχικές δυνάμεις. «Αυτή τη στιγμή, ο κατάλογός μας περιλαμβάνει 367 ονόματα ατόμων για σύλληψη ή εξόντωση, ενώ 50 από αυτούς συνδυάζουν το εμπόριο ναρκωτικών με τη χρηματοδότηση των Ταλιμπάν», ανέφερε ένας από τους στρατηγούς κατά τη διάρκεια της κατάθεσής του.

Η στροφή αυτή στην πολιτική των ΗΠΑ στο Αφγανιστάν συντελείται τη στιγμή που η κυβέρνηση Ομπάμα υιοθετεί σημαντικές αλλαγές στη στρατηγική της για την αντιμετώπιση του προσοδοφόρου εμπορίου ναρκωτικών στο Αφγανιστάν, που ευθύνεται για το 90% της ποσότητας ηρωίνης που κυκλοφορεί σήμερα στον κόσμο και ευνοεί την κρατική διαφθορά στην εμπόλεμη χώρα.

Στροφή από την κυβέρνηση Ομπάμα για την πολιτική που θα ακολουθήσουν στο Αφγανιστάν.

Η αποκάλυψη για ύπαρξη «λίστας προγραφών» για διακινητές ναρκωτικών ίσως οδηγήσει σε καταδίκη των ΗΠΑ, εξαιτίας της επικίνδυνης αυτής διεύρυνσης της αμερικανικής αποστολής στο Αφγανιστάν. Οι σύμμαχοι του ΝΑΤΟ έχουν ήδη εκφράσει τη διαφωνία τους για τη στρατηγική στοχευμένων δολοφονιών ατόμων, που δεν αποτελούν συνηθισμένους στόχους των στρατιωτικών δυνάμεων. Εδώ και χρόνια, οι αμερικανικές δυνάμεις στο Αφγανιστάν επικεντρώθηκαν στην εκρίζωση φυτειών παπαρούνας οπίου. Η νέα τακτική του Πενταγώνου, όμως, αφορά εκτός από την προσφορά οικονομικών κινήτρων σε αγρότες, ώστε αυτοί να εγκαταλείψουν οικειοθελώς την καλλιέργεια οπίου, και επιχειρήσεις εξόντωσης διακινητών και βαρώνων της ηρωίνης. Ο εκπρόσωπος του Πενταγώνου συνταγματάρχης Πάτρικ Ράιντερ, αν και αρνήθηκε να σχολιάσει την έκθεση της Γερουσίας, επεσήμανε «την ύπαρξη στενού δεσμού μεταξύ εμπορίου ναρκωτικών και χρηματοδότησης της εξέγερσης και της τρομοκρατίας». Χωρίς να επιβεβαιώσει την ύπαρξη της λίστας προγραφών, ο συνταγματάρχης Ράιντερ τόνισε «ότι η τακτική των ΗΠΑ αφορά την αντιμετώπιση τρομοκρατών, που έχουν σχέσεις με το εμπόριο ναρκωτικών και όχι εμπόρων ναρκωτικών με σχέσεις με τα τρομοκρατικά δίκτυα».

Πολλοί ύποπτοι για συμμετοχή σε δίκτυα διακίνησης οπίου έχουν ήδη συλληφθεί, ενώ άλλοι έχουν σκοτωθεί ως αποτέλεσμα αμερικανικών επιχειρήσεων από τις αρχές του χρόνου. Οι περισσότεροι «στόχοι» προέρχονται από το Ανατολικό και Νότιο Αφγανιστάν, όπου καλλιέργεια ναρκωτικών και εξέγερση γνωρίζουν μεγάλη επιτυχία.

Την εποχή κατά την οποία ο Ντόναλντ Ράμσφελντ ήταν υπουργός Αμυνας, το Πεντάγωνο αντιστάθηκε σθεναρά σε κάθε προσπάθεια συστράτευσης των ΗΠΑ σε παγκόσμια προσπάθεια καταπολέμησης των ναρκωτικών. Ανώτατοι επιτελείς των ΗΠΑ φοβούνταν ότι μια τέτοια προσπάθεια θα είχε ως μόνο αποτέλεσμα την οργή τοπικών πολεμάρχων, των οποίων τη στήριξη χρειάζονταν τα αμερικανικά στρατεύματα.

Προεδρικές εκλογές στο Αφγανιστάν

Ο Αφγανός πρόεδρος Χαμίντ Καρζάι εμφανίζεται ο επικρατέστερος για τις εκλογές της 20ής Αυγούστου, έχοντας να αντιμετωπίσει τη διαιρεμένη αντιπολίτευση της χώρας.

ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ: Ο πρόεδρος Καρζάι αντιμετωπίζει **41** διεκδικητές, με τον **Αμπντουλά Αμπντουλά** και τον **Ασράφ Γκανί** να θεωρούνται οι κύριοι αντίπαλοί του. Εφόσον ουδείς υποψήφιος εξασφαλίσει το **50%** των ψήφων, δεύτερος γύρος θα διεξαχθεί μεταξύ των δύο πρώτων στις αρχές Οκτωβρίου.

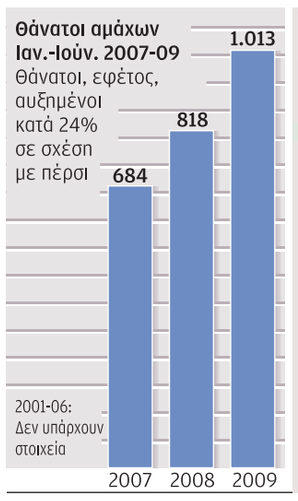

Χαμίντ Καρζάι, 51 ετών: εγκαθιδρύθηκε το 2001 ύστερα από διεθνή συμφωνία, εξασφάλισε το 55,4% των ψήφων στις πρώτες δημοκρατικές εκλογές του 2004. **Παραμένει δημοφιλής, παρά την κρατική διαφθορά, τους αργούς αναπτυξιακούς ρυθμούς και τη δεινή κατάσταση ασφάλειας.**

Αμπντουλά Αμπντουλά, 48 ετών: ΥΠΕΞ (2001-'06) και ηγέτης της αντιταλιμπανικής **Βόρειας Συμμαχίας.** Υποστηρίζεται από την **Τζαμιάτ-ε-Ισλαμί**, οργάνωση της εθνότητας των Τατζίκων. **Ζητεί αλλαγή και προτείνει έθνος υπό την ηγεσία πρωθυπουργού, που θα λογοδοτεί στο Κοινοβούλιο.**

Ασράφ Γκανί, 60 ετών: πρώην υπουργός Οικονομίας και στέλεχος της Παγκ. Τράπεζας, εμφανίζεται ως τεχνοκράτης. **Ο Γκανί ανήκει στην εθνότητα των Παστούν, όπως και ο Καρζάι, αλλά στερείται περιφερειακής εκλογικής βάσης, όπως αυτής του Αμπντουλά.**

ΑΣΦΑΛΕΙΑ
Περίπου **101.000** ξένοι στρατιώτες επιχειρούν σήμερα στο Αφγανιστάν με τις ΗΠΑ να διαθέτουν περίπου **62.000**. Η Ουάσιγκτον σχεδιάζει να συγκεντρώσει **68.000** στρατιώτες μέχρι το τέλος του έτους.

ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΩΜΑ
Ψηφοφόροι: 15-17 εκατομμύρια εγγεγραμμένοι, από πληθυσμό **32,7 εκατ.**
Εκλογικά τμήματα: 7.000. Ενα στα 10 μπορεί να μη λειτουργήσει λόγω ελλείψεων στην ασφάλεια. **Κόστος:** Γύρω στα **220 εκατ. δολάρια** προσφέρονται από διεθνείς εταίρους.

ΠΗΓΗ: Centre for Strategic and International Studies Φωτ.: Getty Images © GRAPHIC NEWS

Εκπληξη

Αίσθηση προκάλεσε η αποκάλυψη που περιέχεται στην έκθεση της Γερουσίας και εμφανίζει στελέχη των μυστικών υπηρεσιών των ΗΠΑ να εκτιμούν ότι οι Ταλιμπάν εξασφαλίζουν πολύ λιγότερα κεφάλαια από τη διακίνηση ναρκωτικών από ό,τι όλοι νόμιζαν. Η CIA υπολογίζει σήμερα ότι οι Ταλιμπάν εξασφαλίζουν περίπου 70 εκατ. δολάρια τον χρόνο από το εμπόριο οπίου.

Η έκθεση διαπίστωσε επίσης ότι Αμερικανοί αξιωματούχοι δεν πιστεύουν ότι τα κεφάλαια από τη διακίνηση ναρκωτικών στο Αφγανιστάν διοχετεύονται στην Αλ Κάιντα, που εξαρτάται από δωρεές εύπορων μουσουλμάνων και φιλανθρωπικών οργανώσεων στις χώρες του Περσικού Κόλπου.

Ακόμη, όμως, και με τις νέες συντηρητικές εκτιμήσεις, οι Ταλιμπάν φαίνεται να διαθέτουν ικανά κεφάλαια από ναρκωτικά, ώστε να χρηματοδοτούν τη σχετικά ανέξοδη εξέγερσή τους. Οι στρατιώτες των Ταλιμπάν πληρώνονται 10 δολάρια την ημέρα και με λίγα περισσότερα αν αναλάβουν την τοποθέτηση εκρηκτικών μηχανισμών.

Ο κατάλογος προγραφών του Πενταγώνου, δεν περιλαμβάνει όλους τους υπόπτους για διακίνηση ναρκωτικών στο Αφγανιστάν. Τα στοιχεία που συγκεντρώνουν οι αρμόδιες αμερικανικές και αφγανικές υπηρεσίες θα αξιοποιηθούν για την παραπομπή εμπόρων οπίου ενώπιον της Δικαιοσύνης, παρότι Αμερικανοί αξιωματούχοι εκφράζουν την αγανάκτησή τους για την έλλειψη συνθήκης έκδοσης καταζητούμενων μεταξύ Αφγανιστάν και ΗΠΑ.

Ο βίος και η πολιτεία του 35χρονου Μπαϊτουλάχ Μεχσούντ

Ο άνθρωπος που σύντομα έγινε ο «υπ' αριθμόν 1 εχθρός» για το Πακιστάν σκοτώθηκε -όπως όλα δείχνουν- πριν από λίγες μέρες

Των **CARLOTTA GALL – ISMAIL KHAN**
THE NEW YORK TIMES

Ο Μπαϊτουλάχ Μεχσούντ αποτελεί ίσως το πιο γνωστό παράδειγμα Πακιστανού μαχητή των Ταλιμπάν που στην αρχή πολέμησε στο Αφγανιστάν και συνεργάστηκε με τον πακιστανικό στρατό αλλά στη συνέχεια στράφηκε εναντίον της χώρας του και εξαπέλυσε βίαιη εκστρατεία στο όνομα της διάδοσης του ισλάμ.

Οταν σκοτώθηκε, (όπως όλα δείχνουν) πριν από λίγες ημέρες σε ηλικία περίπου 35 ετών, ο Μεχσούντ ήταν ο πλέον καταζητούμενος τρομοκράτης στο Πακιστάν. Μέσα σε τρία μόλις χρόνια είχε γίνει διάσημος ως ο ηγέτης των Πακιστανών Ταλιμπάν και είχε μετατραπεί σε άνθρωπο-κλειδί για τις περιφερειακές επιχειρήσεις της Αλ Κάιντα. Η μεταστροφή του εναντίον του πακιστανικού κράτους θεωρείται από τις μυστικές υπηρεσίες ως άμεσο αποτέλεσμα της στενής συμμαχίας του με την Αλ Κάιντα και ειδικά με τον υπ' αριθμόν δύο της οργάνωσης, Αϊμάν αλ Ζαουάχρι.

Ο θάνατος του Μεχσούντ (από βόμβα που εξαπέλυσε μη επανδρωμένο αμερικανικό αεροσκάφος στο Πακιστάν), δεν έχει ακόμη επιβεβαιωθεί επισήμως. Ο Μεχσούντ θεωρείται ο εγκέφαλος της δολοφονίας της Μπεναζίρ Μπούτο, με επίθεση αυτοκτονίας τον Δεκέμβριο του 2007, ενώ μεταξύ των δεκάδων επιθέσεων που εκτιμάται ότι οργάνωσε βρίσκεται και η περσινή βομβιστική επίθεση εναντίον του ξενοδοχείου «Μάριοτ» του Ισλαμαμπάντ.

Λέγεται ότι φέτος ο Μπαϊτουλάχ Μεχσούντ μετακινείτο κάθε 30 λεπτά για να αποφύγει τον εντοπισμό.

Η δολοφονία της Μπούτο αφύπνισε τις πακιστανικές μυστικές υπηρεσίες και την πολιτική ηγεσία που επί χρόνια υποστήριζε όσους είχαν πολεμήσει στο Αφγανιστάν ως ήρωες του μουσουλμανικού κόσμου. Μετά τον θάνατο της Μπούτο, όταν το πακιστανικό υπουργείο εσωτερικών έδωσε στη δημοσιότητα το περιεχόμενο υποκλοπών που ενέπλεκαν τον Μεχσούντ στη δολοφονία, η φιλελεύθερη πακιστανική εφημερίδα Ντέιλι Τάιμς έγραψε «Η Αλ Κάιντα είναι τώρα πακιστανικό φαινόμενο, όσο είναι και αραβικό και ξένο».

Ο Μεχσούντ προέρχεται από τον κλάδο Σάμπι Κελ της φυλής Μεχσούντ του Νοτίου Γουαζιριστάν, της αφιλόξενης ορεινής περιοχής που αντιστάθηκε σθεναρά στις απόπειρες των Βρετανών να την κατακτήσουν. Μεγαλώνοντας στο Μίραμ Σαχ, την πρωτεύουσα του Βόρειου Γουαζιριστάν ως γιος ιερέα, έλαβε στοιχειώδη θρησκευτική εκπαίδευση. Εκεί πιθανώς στρατολογήθηκε για να πολεμήσει στο πλευρό των Ταλιμπάν στα τέλη της δεκαετίας του '90, την περίοδο που κυβερνούσαν το Αφγανιστάν. Υπηρέτησε στο πλευρό των Ταλιμπάν στο αεροδρόμιο της Καμπούλ, ενώ μετά την ανατροπή τους το 2001 επέστρεψε στην πατρίδα του, το Γουαζιριστάν, μαζί με χιλιάδες Αφγανούς Ταλιμπάν και εκατοντάδες ξένους μαχητές της Αλ Κάιντα. Οταν ξεκίνησαν οι επιχειρήσεις του πακιστανικού στρατού στο Γουαζιριστάν το 2004, οι Ταλιμπάν προήγαγαν τον Μεχσούντ στη διοίκηση των μαχητών της φυλής Μεχσούντ.

Το θάνατο του ηγετικού στελέχους των Ταλιμπάν του Πακιστάν, Μπαϊτουλάχ Μεσούντ (δεξιά), που φέρεται να σκοτώθηκε ύστερα από αμερικανικό βομβαρδισμό, διέψευσε η οργάνωση Τεχρίκ-ε-Ταλιμπάν από το Νότιο Βαζιριστάν.

Ομως, οι Πακιστανοί αξιωματούχοι εξακολουθούσαν να τον θεωρούν ως άνθρωπο με τον οποίο μπορούν να συνεννοηθούν και τον Φεβρουάριο του 2005 υπέγραψαν μαζί του ειρηνευτική συμφωνία, η οποία δέχθηκε πολλές επικρίσεις. Κατόπιν αυτής, ο στρατός αποσύρθηκε από την περιοχή και ο Μεχσούντ ήταν ελεύθερος να δράσει στο Νότιο Γουαζιριστάν.

Γρήγορα η ισχύς του αυξήθηκε και ώς τον Δεκέμβριο του 2007 είχε γίνει αρχηγός του Τεχρίκ-ε-Ταλιμπάν, του κινήματος που διοικεί τις περισσότερες ομάδες Ταλιμπάν στις αυτόνομες περιοχές του Πακιστάν και στην κοιλάδα Σουάτ. Αυτό τον έφερε εκ νέου σε σύγκρουση με τον πακιστανικό στρατό. Το 2007 κράτησε ομήρους 250 Πακιστανούς στρατιώτες καθώς προσπαθούσαν να περάσουν από την περιοχή του. Οι απαγωγές έγιναν λίγες ημέρες μετά την πολιορκία του Κόκκινου Τζαμιού του Ισλαμαμπάντ από τον πακιστανικό στρατό, τον Ιούλιο του 2007 και πιθανώς αποτέλεσαν απάντηση σε αυτήν.

Ο Μεχσούντ άρχισε να επιτίθεται εναντίον στόχων του πακιστανικού στρατού και των μυστικών υπηρεσιών στις αυτόνομες περιοχές αλλά και πέρα από αυτές, στο υπόλοιπο Πακιστάν, στο Αφγανιστάν και στο Ιράκ. Στην περιοχή του φιλοξενούσε πολλούς ξένους μαχητές, κάποιους από το Ουζμπεκιστάν και άλλες χώρες της Κεντρικής Ασίας και εκπαίδευε καμικάζι για επιθέσεις αυτοκτονίας. Φημολογείται ότι αποκαλούσε τους καμικάζι «το δικό μου ατομικό όπλο».

Ο Μεχσούντ είχε ιδιωτικές φυλακές, στις οποίες κρατούσε δεκάδες ομήρους, τους οποίους αντάλλαζε αντί χρημάτων ή αντί δικών του μαχητών που είχαν πιαστεί από τις πακιστανικές αρχές. Μεταξύ αυτών που είχαν πέσει στα χέρια του ήταν ο Πακιστανός πρέσβης στο Αφγανιστάν, που έμεινε όμηρος τρεις μήνες. Ο Μεχσούντ παραπονιόταν ότι έπρεπε να μετακινείται συνεχώς για να αποφύγει τον εντοπισμό από τα μη επανδρωμένα αεροσκάφη της CIA, που έπλητταν στόχους στις αυτόνομες περιοχές. Λέγεται ότι φέτος μετακινείτο κάθε 30 λεπτά για να αποφύγει τον εντοπισμό.

Δύο φορές έφθασε κοντά του, με μεγάλης κλίμακας επιχειρήσεις, ο πακιστανικός στρατός, τον Ιανουάριο του 2008 και τον Ιούνιο του 2009 και δύο φορές ο Μεχσούντ επιβίωσε. Ο πακιστανικός στρατός φαινόταν να υποχωρεί πριν αποτελειώσει αυτόν και τους μαχητές του, γεννώντας υποψίες ότι ο Μεχσούντ εξακολουθούσε να θεωρείται χρήσιμος από το πακιστανικό στρατιωτικό κατεστημένο, που έχει μακρύ ιστορικό υποστήριξης ομάδων που πολεμούν στο Κασμίρ ή στο Αφγανιστάν.

Ομως οι επιθέσεις του στο εσωτερικό του Πακιστάν κλιμακώθηκαν και στο στόχαστρο μπήκαν κυβερνητικά κτίρια και ξενοδοχεία πέντε αστέρων, κάτι που θεωρήθηκε ως απειλή προς το πακιστανικό έθνος. Τον περασμένο Μάρτιο, οι ΗΠΑ τον επικήρυξαν έναντι 5 εκ. δολαρίων, ενώ τον Ιούνιο το Πακιστάν τον χαρακτήρισε «υπ' αριθμόν 1 εχθρό».

Μετάνιωσε ο συγγραφέας του μπεστ σέλερ «Γόμορρα»

ΡΩΜΗ. Μετάνιωσε που έγραψε το μπεστ σέλερ του «Γόμορρα» ο Ιταλός συγγραφέας, Ρομπέρτο Σαβιάνο. Σε συνέντευξή του, ο νεαρός λογοτέχνης, που προκάλεσε αίσθηση με την καταγγελία του παρακράτους στην Ιταλία και τη διαπλοκή, με την οποία επιβιώνει η ναπολιτάνικη μαφία, η Καμόρα, αφήνει να ξεχειλίσει όλη του η πικρία και απογοήτευση: «Η αλήθεια είναι ότι μισώ το βιβλίο μου, το "Γόμορρα". Πρόκειται για ένα καταραμένο έργο, για ένα αιώνιο αγκάθι που νιώθω μέσα στα πλευρά μου, το οποίο και με αναγκάζει να ζω με τρόπο απερίγραπτο», υπογραμμίζει ο καταξιωμένος συγγραφέας.

Ο Ιταλός συγγραφέας Ρομπέρτο Σαβιάνο.

REUTERS

Παρά το ότι οι πωλήσεις ξεπέρασαν τα δύο εκατομμύρια αντίτυπα και το γεγονός ότι το βιβλίο έχει μεταφραστεί σε σαράντα γλώσσες, ο Σαβιάνο αποκαλύπτει τώρα πως όταν περνά μπροστά από ένα βιβλιοπωλείο και βλέπει στις προθήκες το μυθιστορηματικό ρεπορτάζ του, «στρέφω το βλέμμα μου αλλού, διότι κάθε μέρα συνεχίζω να πληρώνω τις συνέπειες της συγγραφικής αυτής επιλογής μου»... Ο νεαρός Ιταλός διανοούμενος, που θεωρείται πλέον ένα ισχυρότατο σύμβολο κατά του οργανωμένου εγκλήματος, ζει εδώ και τρία χρόνια υπό διαρκή αστυνομική προστασία και ουδείς γνωρίζει το πρόγραμμα και τις μετακινήσεις του.

Ενίσχυση ακροδεξιών στις ΗΠΑ

Την εμφάνισή τους στις ΗΠΑ έκαναν και πάλι οι πολιτοφυλακές ακροδεξιών οργανώσεων, ύστερα από μία δεκαετία απουσίας και λόγω της εκλογής του Μπαράκ Ομπάμα στην προεδρία, σύμφωνα με νέα έρευνα γύρω από τις εξτρεμιστικές οργανώσεις.

Με κεντρική τους ιδεολογία τον ρατσισμό και την απέχθεια προς την ομοσπονδιακή κυβέρνηση, οι αμερικανικές αυτές οργανώσεις, που γνώρισαν μεγάλη ακμή τη δεκαετία του 1990, διευρύνονται και πάλι, σύμφωνα με μελέτη του ινστιτούτου SPLC. Οι επιθέσεις με δράστες ακροδεξιούς συνεχίσθηκαν στις ΗΠΑ και μετά τη βομβιστική ενέργεια κατά του ομοσπονδιακού κτιρίου της Πόλης της Οκλαχόμα το 1995, που σκότωσε 168 ανθρώπους, αν και η συχνότητά τους μειώθηκε σημαντικά. «Κρίσιμη διαφορά αποτελεί, όμως, το γεγονός ότι της σημερινής ομοσπονδιακής κυβέρνησης ηγείται ένας μαύρος, ο Μπαράκ Ομπάμα, γεγονός που πυροδοτεί την οργή των λευκών ρατσιστών», αναφέρει το ινστιτούτο στην έκθεσή του. Οι φόβοι για ενδεχόμενη ψήφιση νέων νομοσχεδίων που θα περιορίζουν ριζικά την οπλοκατοχή, αλλά και οι ελλείψεις στην περίθαλψη Αμερικανών τραυματιών βετεράνων των πολέμων σε Ιράκ και Αφγανιστάν, ευνοούν τη στρατολόγηση νέων μελών από τις ακροδεξιές πολιτοφυλακές, σύμφωνα με την έκθεση.

Με θερμές εκδηλώσεις, πολλοί κάτοικοι στο Σοχούμι υποδέχθηκαν τον Βλαντιμίρ Πούτιν.

EPA

Στην Αμπχαζία ο Πούτιν

ΣΟΥΧΟΥΜΙ. Στην Αμπχαζία μετέβη την περασμένη Τετάρτη ο Ρώσος πρωθυπουργός, Βλαντιμίρ Πούτιν, στην πρώτη επίσημη επίσκεψη στην αποσχισθείσα γεωργιανή επαρχία, την ανεξαρτησίας της οποίας είχε αναγνωρίσει πέρυσι η Μόσχα. Ο Πούτιν είχε δηλώσει νωρίτερα ότι η χώρα του θα επενδύσει μισό δισεκατομμύριο δολάρια για τη στρατιωτική της παρουσία στην Αμπχαζία, σαφής ένδειξη του ρωσικού ενδιαφέροντος για την ορεινή περιοχή στη Μαύρη Θάλασσα. Ο Πούτιν ξεκίνησε την επίσκεψή του με την κατάθεση στεφάνου στο μνημείο των θυμάτων του πολέμου του 1992-92 μεταξύ Αμπχάζιων αυτονομιστών και γεωργιανών στρατευμάτων, μετά τη διάλυση της Σοβιετικής Ενωσης. «Σας ευχαριστώ για τη γενναιότητά σας», είπε απευθυνόμενος σε πλήθος παρισταμένων, οι οποίοι με τη σειρά τους τον συνεχάρησαν για τη ρωσική υποστήριξη.

Η χρονική συγκυρία του ταξιδιού Πούτιν ήταν συμβολική, αφού συνέπεσε με την πρώτη επέτειο από τον πόλεμο με τη Γεωργία, εν μέσω αυξανόμενης διμερούς έντασης κατά μήκος των γεωργιανών συνόρων. Πάντως, την ίδια μέρα, ο Ρώσος υπουργός Αμυνας, Ανατόλι Σερντιούκοφ, διευκρίνισε πως η Ρωσία έχει αναπτύξει 3.636 στρατιώτες στην περιοχή της Αμπχαζίας και «λίγο λιγότερους» στη Νότια Οσετία, και ότι δεν πρόκειται να υπάρξουν περισσότερα στρατεύματα στην περιοχή.

Επνιξε τα δύο παιδιά της

ΠΑΡΙΣΙ. Μία 39χρονη Γαλλίδα ομολόγησε την περασμένη εβδομάδα ότι έπνιξε τα δυο της παιδιά, ηλικίας 3 και 2 ετών, στην μπανιέρα του διαμερίσματός τους στη Νίκαια της νότιας Γαλλίας, σύμφωνα με δικαστική πηγή. Τα δύο άτυχα νήπια, ο Τέντι και η Λίζα, βρέθηκαν νεκρά όταν η παιδοκτόνος τηλεφώνησε στον άνδρα της και άρχισε να του λέει ασυνάρτητες κουβέντες για τα παιδιά τους. Τότε, εκείνος ειδοποίησε την Πυροσβεστική και έσπευσε στο διαμέρισμα, όπου ανακάλυψε το μακάβριο θέαμα.

Η μητέρα δήλωσε στους αστυνομικούς ότι έπνιξε τα παιδιά για να τα προστατεύσει από τις «απειλές της Μαφίας», όπως δήλωσε εκπρόσωπος της εισαγγελίας. Μετά τη σύλληψή της, η παιδοκτόνος υποβλήθηκε σε ψυχιατρικές εξετάσεις.

Σώθηκαν από τον τυφώνα

ΤΑΪΒΑΝ. Πάνω από 700 άτομα από απομακρυσμένες ορεινές περιοχές της νότιας Ταϊβάν βρέθηκαν ζωντανά το βράδυ της Τρίτης, αφότου είχαν θεωρηθεί αγνοούμενα, θαμμένα κάτω από τόνους λάσπης, μετά τις κατολισθήσεις που προκάλεσε ο τυφώνας «Μορακότ». Δεκάδες ήταν οι νεκροί από τη θεομηνία, που σάρωσε την Κίνα, τις Φιλιππίνες, την Ιαπωνία και την Ταϊβάν, η οποία επλήγη περισσότερο. Ελικόπτερα έκαναν ρίψεις τροφίμων και εφοδίων σε επιζήσαντες, ενώ σωστικά συνεργεία με λαστιχένιες λέμβους αψήφησαν τα μανιασμένα νερά των ποταμών για να σώσουν τους παγιδευμένους κατοίκους των αποκλεισμένων περιοχών.

Μέλος των σωστικών συνεργείων περνάει με σκοινί μια κατεστραμμένη γέφυρα στην Αν. Ταϊβάν.

REUTERS

Πολλοί χωρικοί, πάντως, εξακολουθούν να αγνοούνται μετά τις κατολισθήσεις που κατέστρεψαν ολόκληρα χωριά και οδήγησαν στην κατάρρευση κτιρίων σε παραποτάμιες περιοχές. Επιπλέον, καταστράφηκαν δρόμοι και γέφυρες, δυσχεραίνοντας το έργο των διασωστών.

Το τσουνάμι που ανέτρεψε τον σοβιετικό κόσμο

Το 1989, μέσα σε λίγους μήνες η Ανατολική Ευρώπη κατέρρευσε σαν χάρτινος πύργος

Τα ζωγραφικά έργα που καλύπτουν τα διατηρημένα κομμάτια του Τείχους του Βερολίνου, στη λεγόμενη Γκαλερί της Ανατολικής Πλευράς, έχουν υποστεί μεγάλες φθορές. Οι καλλιτέχνες, που τα φιλοτέχνησαν το 2000, έχουν κληθεί να τα ξαναζωγραφίσουν στο πλαίσιο της προετοιμασίας της γερμανικής πρωτεύουσας για τον εορτασμό των είκοσι ετών από την κατάρρευση του Τείχους.

AFP

Του **NEAL ASCHERSON**

Πριν από 20 χρόνια, το τοπίο άρχισε να κλονίζεται. Στην αρχή, κανείς δεν πρόσεξε κάτι ιδιαίτερο. Τον Ιανουάριο του 1989, η ζωή κυλούσε σχεδόν με τους συνήθεις ρυθμούς στο «σοβιετικό μισό» της Ευρώπης. Απεργίες στην Πολωνία, καταπίεση διαφωνούντων στην Ανατολική Γερμανία, ένας θεατρικός συγγραφέας, ονόματι Βάτσλαβ Χάβελ, συνελήφθη μετά μια μικρή διαδήλωση. Η Δύση είχε πολύ πιο σημαντικές ιστορίες για να σκεφτεί. Ο Τζορτζ Μπους ο πρεσβύτερος είχε ορκιστεί πρόεδρος των ΗΠΑ και ο Σαλμάν Ρουσντί κρυβόταν για να γλιτώσει από την ιρανική καταδίκη. Στη Μόσχα, εκείνος ο θαυμάσιος, Μιχαήλ Γκορμπατσόφ, προωθούσε την περεστρόικα. Στο Λονδίνο, ένας Τσέχος εξόριστος με το όνομα Κάρελ Κίνκλ έγραψε ένα άρθρο για τις συλλήψεις στην Πράγα. Είχε ένα περίεργο προαίσθημα, είπε, για τον Χάβελ. Διόλου θα εκπλησσόταν εάν τον έβλεπε να αναλαμβάνει την προεδρία της Τσεχοσλοβακίας και μάλιστα πολύ νωρίτερα απ' ό,τι θα πίστευε κανείς.

Επειτα, άρχισε ο σεισμός. Τα βουνά γύρω από τον ψυχροπολεμικό ορίζοντα άρχισαν να τρέμουν. Ο πολωνικός κομμουνισμός έπεσε πρώτος. Μετά, οι κυβερνώντες της Ουγγαρίας δημοσιοποίησαν σχέδιο παράδοσης της εξουσίας. Τον Αύγουστο, οι Βαλτικές Δημοκρατίες άρχισαν να ζητούν ανεξαρτησία. Τον Νοέμβριο, ο Ερικ Χόνεκερ της Ανατολικής Γερμανίας ανετράπη και στις 9 Νοεμβρίου γκρεμίστηκε το Τείχος του Βερολίνου. Την επομένη έπεσε ο Τοντόρ Ζίβκοφ στη Βουλγαρία. Στς 28 Νοεμβρίου, το τσεχοσλοβακικό κομμουνιστικό καθεστώς παραδόθηκε στον λαό. Τον Δεκέμβριο στη Ρουμανία, ο Νικολάε Τσαουσέσκου εκδιώχθηκε από την εξουσία και εκτελέστηκε. Και μόλις τρεις ημέρες πριν από το τέλος του χρόνου, στις 29 Δεκεμβρίου του 1989, ο Βάτσλαβ Χάβελ έγινε πρόεδρος της Τσεχοσλοβακικής Δημοκρατίας.

Σχεδόν αναίμακτα

Ο σεισμός κλόνισε την Αλβανία και τη Γιουγκοσλαβία τον ερχόμενο χρόνο. Τα βαλτικά έθνη, η Ουκρανία και οι χώρες του νότιου Καυκάσου δεν ανέκτησαν την ανεξαρτησία τους πριν από την οριστική συντριβή της Σοβιετικής Ενωσης τρία χρόνια μετά. Αλλά μέχρι τα τέλη του 1989, ολόκληρο το οχυρό της σοβιετικής Ευρώπης είχε καταρρεύσει. Οι επαναστάσεις εκείνες ήταν αναίμακτες, κερδήθηκαν σε στρογγυλά τραπέζια και όχι στα οδοφράγματα, με εξαίρεση αυτή της Ρουμανίας.

Οταν το 1989 άρχισε, κανείς δεν περίμενε ότι θα αναποδογυρίσει ο κόσμος, αλλά οι ψυχροπολεμικοί πάγοι έλιωναν ήδη με τη μία συνθήκη αφοπλισμού να ακολουθεί την άλλη. Τον Απρίλιο πια, αυτή η τάση τήξης είχε εξελιχθεί σε απρόβλεπτη πλημμύρα. Ενας Ρώσος κυβερνητικός αξιωματούχος έκανε τότε την αναπάντεχη δήλωση ότι εάν η Ουγγαρία γινόταν ένα είδος ουδέτερης Σουηδίας, αυτό «δεν θα αποτελούσε πρόβλημα για τη Σοβιετική Ενωση». Οι επαναστάσεις του 1989 ήταν αυθεντικές, μερικές περισσότερο από άλλες. Αλλά δεν θα είχαν συμβεί εάν δεν είχε γίνει αντιληπτό το μήνυμα Γκορμπατσόφ προς τα «αιχμάλωτα έθνη». Εκείνο το μήνυμα έλεγε: Είστε μόνοι σας. Θα μας άρεσε να επιλέξετε το σοσιαλιστικό μονοπάτι. Αλλά όποια πορεία κι αν διαλέξετε, η Σοβιετική Ενωση δεν θα εισβάλει με τανκς για να σας σταματήσει, όπως έκανε το 1956 και το 1968. Ακόμη κι αν οι κομμουνιστές σας πέσουν από την εξουσία, δεν θα χρησιμοποιήσουμε βία για να τους σώσουμε.

Κοινωνική δημοκρατία

Αυτό που ο περισσότερος κόσμος ήθελε, στα τέλη του 1989, ήταν κάτι σαν κοινωνική δημοκρατία. Με άλλα λόγια, ελευθερία, οικονομία της αγοράς αλλά κι ένα ισχυρό κράτος κοινωνικής πρόνοιας. Ευλόγως, η κοινή γνώμη σκέφτηκε ότι θα μπορούσε να συνδυάσει την ελευθερία και την ευημερία του καπιταλισμού με τα κοινωνικά προνόμια του κομμουνισμού. Αλλά έσφαλε. Τα κράτη που εισήλθαν στην τροχιά της μετάβασης εισήγαγαν μια σκληρή εκδοχή του Θατσερισμού, ο έλεγχος στις τιμές καταργήθηκε, οι επιχορηγήσεις ακυρώθηκαν, τα νομίσματα αφέθηκαν στην τύχη τους. Τεράστια κενά δημιουργήθηκαν μεταξύ πλούσιων και φτωχών, οι κοινωνικές υπηρεσίες περικόπηκαν ή εξαλείφθηκαν.

Οσοι πήραν μέρος σ' εκείνες τις επαναστάσεις, θα έχουν σήμερα ανάμεικτα συναισθήματα. Αλλά κανείς δεν μπορεί να μετανιώσει για τη συμμετοχή του σε μια μεγάλη και καλή εξέγερση. Ο Πολωνός ποιητής Γκαλτζίνσκι έγραψε κάποτε: «Οταν φυσήξει ο άνεμος της ιστορίας, οι άνθρωποι, σαν λατρευτά πουλιά, αποκτούν φτερά». Και το 1989, για λίγους όμορφους μήνες, πέταξαν.

THE OBSERVER

«Παλινόρθωση» του Τείχους

Την παλινόρθωση του Τείχους του Βερολίνου επιδιώκει γερμανικό σατιρικό κόμμα, ενόψει των βουλευτικών εκλογών της 27ης Σεπτεμβρίου. Το 2004 «Το Κόμμα», όπως αυτοαποκαλείται, είχε λάβει μόλις 0,4% και γι' αυτό αποκλείστηκε από την επικείμενη αναμέτρηση. Αυτό δεν το εμπόδισε όμως να πραγματοποιήσει κανονική προεκλογική εκστρατεία. Ο ηγέτης του, Μάρτιν Σόνεμπορν, ο οποίος είναι πρώην διευθυντής του γερμανικού σατιρικού περιοδικού «Τιτανικός», διατείνεται ότι η πρωτοβουλία για το ξαναχτίσιμο του Τείχους έχει μεγάλη απήχηση τόσο στην Ανατολή όσο και στη Δύση. «Πετύχαμε τη βασική ανθρώπινη ανάγκη, την ανάγκη να μαντρώνεσαι», είπε ο Σόνεμπορν και πρόσθεσε ότι θα δημιουργηθούν 80.000 νέες θέσεις εργασίας, με αποτέλεσμα να μειωθεί η ανεργία κατά 10%. «Πιστεύω ότι είναι μια ιδέα που θα μπορούσε να εξαχθεί. Να, για παράδειγμα στο Βέλγιο», ανέφερε επίσης ο ηγέτης του κόμματος. Υποψήφια καγκελάριός του είναι μια νεαρή μελαχρινή Γερμανίδα μαροκινής καταγωγής. «Το σύνθημά μας είναι περισσότερες γυναίκες και πιο εμφανίσιμες», εξήγησε ο Σόνεμπορν σε μία σαφή αιχμή για τη σημερινή καγκελάριο, Αγκελα Μέρκελ.

Πόλεμος, ταμπού για τους Γερμανούς

Δεν μιλούν για το Αφγανιστάν προεκλογικά

Της **JUDY DEMPSEY**

Μόλις επτά εβδομάδες πριν από τη διεξαγωγή των ομοσπονδιακών εκλογών στη Γερμανία, ένα από τα σοβαρότερα ζητήματα, που καταδυναστεύουν την κυβέρνηση της Αγκελα Μέρκελ –το Αφγανιστάν–, δεν συζητείται καθόλου. Αν και οι δημοσκοπήσεις δείχνουν συνεχώς ότι η πλειοψηφία των Γερμανών είναι εναντίον του πολέμου στο Αφγανιστάν, ούτε οι συντηρητικοί Χριστιανοδημοκράτες της κ. Μέρκελ ούτε οι Σοσιαλδημοκράτες εταίροι της, στην κυβέρνηση, έχουν εξηγήσει στο εκλογικό σώμα γιατί πρέπει να παραμείνουν εκεί 4.000 Γερμανοί στρατιώτες.

Μετά την πολεμική περιπέτεια, στην οποία οδήγησε τη χώρα ο Χίτλερ, έχουν αναπτύξει ισχυρή αντίσταση σε οποιοδήποτε είδος μιλιταρισμού

Η γερμανική κυβέρνηση δεν έχει συζητήσει δημοσίως το θέμα, αφότου έφθασαν στο Αφγανιστάν οι πρώτοι Γερμανοί στρατιώτες, πριν από επτά χρόνια. «Ούτε η επιτροπή εξωτερικών υποθέσεων ούτε η επιτροπή αμυντικών θεμάτων έχουν συζητήσει ποτέ αυτό το θέμα με ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες», επισήμανε ο Βίνφριντ Νάχτβαϊ, βουλευτής των Πράσινων, ειδικός σε θέματα ασφαλείας, ο οποίος έχει επισκεφθεί πολλάκις το Αφγανιστάν.

Τριάντα πέντε θύματα

Ούτε η κυβέρνηση ούτε κάποιος πολιτικός χρησιμοποιεί τη λέξη «πόλεμος» για να περιγράψει τι συμβαίνει στο Αφγανιστάν. Κι αυτό, παρότι τους τελευταίους μήνες, τα γερμανικά στρατεύματα, που σταθμεύουν στην Κουντούζ, όπου έχουν ενισχυθεί εσχάτως οι Ταλιμπάν, έχουν δεχθεί επανειλημμένως πυρά των ανταρτών. Η γερμανική λέξη «Gefallen», που σημαίνει τον νεκρό στρατιώτη στη μάχη, χρησιμοποιήθηκε, για πρώτη φορά, εφέτος, από την εποχή του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Τριάντα πέντε Γερμανοί στρατιώτες έχουν σκοτωθεί στο Αφγανιστάν, πολύ λιγότεροι απ' ό,τι Αμερικανοί, Βρετανοί ή Καναδοί. Παρ' όλα αυτά, οι εικόνες από τις κηδείες των στρατιωτών έχουν αναστατώσει τη γερμανική κοινωνία. Ο υπουργός Αμύνης Φραντς Γιόζεφ Γιουνγκ δήλωσε πρόσφατα στη γερμανική τηλεόραση ότι δεν γίνεται πόλεμος στο Αφγανιστάν. «Οταν βρίσκεσαι σε πόλεμο, δεν χτίζεις σχολεία, παιδικούς σταθμούς και νοσοκομεία, δεν εκπαιδεύεις στρατό και αστυνομία και δεν ασχολείσαι με την παροχή ύδατος και ενέργειας», επισήμανε, αναφερόμενος σε μερικά από τα προγράμματα, στα οποία εργάζονται Γερμανοί στρατιώτες.

Γερμανοί στρατιώτες περιπολούν στην περιοχή της Κουντούζ. Η γερμανική συμμετοχή στη νατοϊκή δύναμη του Αφγανιστάν ανέρχεται σε 4.000 άνδρες και μέχρι σήμερα οι νεκροί έχουν φτάσει τους 35.

EPA

Νομικοί περιορισμοί

Ο κ. Νάχτβαϊ είπε ότι κατανοεί γιατί η γερμανική κυβέρνηση δεν θέλει να χρησιμοποιήσει τη λέξη «πόλεμος». Μετά την πολεμική περιπέτεια, στην οποία οδήγησε τη χώρα ο Χίτλερ, οι Γερμανοί έχουν αναπτύξει ισχυρή αντίσταση σε οποιοδήποτε είδος μιλιταρισμού. Υπάρχουν, όμως, και νομικοί περιορισμοί στη χρήση της λέξης «πόλεμος»: η κήρυξη πολέμου δεν είναι συμβατή με την εντολή των Ηνωμένων Εθνών, στο πλαίσιο της οποίας βρίσκονται οι νατοϊκοί στρατιώτες στο Αφγανιστάν. Πάνω απ' όλα, όμως, οι Γερμανοί δεν θεωρούν τη σύγκρουση στο Αφγανιστάν ως έναν πόλεμο με την κλασική έννοια του όρου, όπου μια χώρα πολεμά μια άλλη.

Επειδή λοιπόν η εμπλοκή της Γερμανίας στο Αφγανιστάν είναι τόσο αντιδημοφιλής στην κοινή γνώμη, η κυβέρνηση γνωρίζει ότι μάλλον θα έχανε από μια δημόσια συζήτηση επί του θέματος, προεκλογικά. Ο πόλεμος στο Ιράκ ήταν μεγάλο θέμα στην προεκλογική εκστρατεία των ΗΠΑ κι ήταν η αιτία της αποχώρησης του Τόνι Μπλερ από την πρωθυπουργία της Βρετανίας. Εντούτοις, αυτές οι κυβερνήσεις και παρά τις αιματηρές τους απώλειες συζητούν σε βάθος όσα συμβαίνουν εκεί κι αυτό παρά τη διαρκώς αυξανόμενη δυσφορία στην Ευρώπη και τον Καναδά. Και βεβαίως, οι στρατιώτες της Γερμανίας, οι οποίοι διακινδυνεύουν τη ζωή τους τόσο μακριά, όπως και ο αφγανικός λαός, δεν αξίζουν μια τέτοια ανοιχτή συζήτηση;

THE NEW YORK TIMES

Οι τυφώνες σαρώνουν και τα έθνη

Μελέτες των μυστικών υπηρεσιών των ΗΠΑ για τις γεωπολιτικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής

THE NEW YORK TIMES

Το μεταβαλλόμενο κλίμα της Γης φέρνει τις ΗΠΑ αντιμέτωπες με θεμελιώδη στρατηγικά διλήμματα μέσα στις ερχόμενες δεκαετίες, εγείροντας την προοπτική δραστικής παρέμβασης, προκειμένου να αντιμετωπιστούν κρίσεις που θα προκληθούν από τυφώνες, ξηρασίες, μαζικές μεταναστεύσεις και πανδημίες, αναφέρουν αναλυτές του στρατού και των μυστικών υπηρεσιών.

Τέτοιου είδους κρίσεις θα μπορούσαν να ανατρέψουν κυβερνήσεις, να ενισχύσουν τρομοκρατικά κινήματα ή να αποσταθεροποιήσουν ολόκληρες περιοχές, λένε οι αναλυτές και εμπειρογνώμονες του Πενταγώνου και των μυστικών υπηρεσιών, οι οποίοι έχουν αρχίσει πια να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην εθνική ασφάλεια.

Τα επόμενα 30 χρόνια, ευάλωτες περιοχές θα απαιτήσουν την αμερικανική ανθρωπιστική βοήθεια ή ακόμη και μια στρατιωτική αντίδραση.

Πρόσφατες μελέτες των μυστικών υπηρεσιών κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι στη διάρκεια των επόμενων 20 έως 30 ετών, ευάλωτες περιοχές, ειδικά στην Υποσαχάρια Αφρική, τη Μέση Ανατολή, τη νότια και νοτιοανατολική Ασία, θα αντιμετωπίσουν εξαιτίας της αλλαγής του κλίματος την προοπτική έλλειψης τροφίμων, κρίσεις για το νερό και καταστροφικές πλημμύρες – προβλήματα που θα απαιτήσουν την αμερικανική ανθρωπιστική βοήθεια ή ακόμη και μια στρατιωτική αντίδραση.

REUTERS/TAMI CHAPPEL

Αναλυτές του Πενταγώνου εκτιμούν ότι τυφώνες -όπως ο «Κατρίνα» που έπληξε Πολιτείες των ΗΠΑ- ξηρασίες και πανδημίες μπορούν να προκαλέσουν κρίσεις ικανές να ανατρέψουν κυβερνήσεις, να ενισχύσουν τρομοκρατικά κινήματα ή να αποσταθεροποιήσουν ολόκληρες περιοχές.

Ασκηση

Τον περασμένο Δεκέμβριο, στο πλαίσιο μιας άσκησης στο Πανεπιστήμιο Εθνικής Αμυνας –Εκπαιδευτικό Ινστιτούτο που λειτουργεί υπό την επίβλεψη του στρατού– εξετάστηκαν οι πιθανές επιπτώσεις μιας πλημμύρας στο Μπαγκλαντές και τη ροή χιλιάδων προσφύγων προς την Ινδία. Δηλαδή την εξάπλωση μολυσματικών ασθενειών, θρησκευτικών συρράξεων και τεράστιων καταστροφών στην υποδομή. «Τα πράγματα γίνονται εξαιρετικά πολύπλοκα πολύ γρήγορα», δήλωσε η Αμάντα Τζ. Ντόρι, στέλεχος του επιτελείου του Πενταγώνου, που έχει αναλάβει να ενσωματώσει την αλλαγή του κλίματος στον σχεδιασμό της στρατηγικής της εθνικής ασφαλειας.

Ενα μεγάλο μέρος της δημόσιας και πολιτικής συζήτησης για το φαινόμενο του θερμοκηπίου έχει εστιαστεί στην εξεύρεση υποκατάστατων των καυσίμων, στη μείωση των εκπομπών ρύπων και στη συνέχιση των διαπραγματεύσεων για την επίτευξη μιας παγκόσμιας συμφωνίας για το κλίμα. Οι προκλήσεις για την εθνική ασφάλεια δεν έχουν τεθεί ακόμη στην πρώτη γραμμή. Ωστόσο, όλο και περισσότεροι κυβερνητικοί αξιωματούχοι στις ΗΠΑ αναγνωρίζουν τώρα ότι η άνοδος της παγκόσμιας θερμοκρασίας, η άνοδος της στάθμης της θάλασσας, όπως και η τήξη των πάγων αποτελούν άμεση απειλή κατά των εθνικών συμφερόντων. Εάν οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν ηγηθούν της παγκόσμιας προσπάθειας μείωσης της κατανάλωσης καυσίμων και κατά συνέπεια παραγωγής ρύπων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου, λένε οι υποστηρικτές αυτής της θεωρίας, μια σειρά από παγκόσμιες περιβαλλοντικές, κοινωνικές, πολιτικές και πιθανόν στρατιωτικές κρίσεις θα απειλήσει το έθνος και θα απαιτήσει επείγουσα δράση.

Αυτό το επιχείρημα μπορεί ν' αποδειχθεί μοχλός διαπραγματεύσεων στη Γερουσία τον ερχόμενο μήνα, όταν το σώμα κληθεί να εξετάσει τη νομοθεσία για το κλίμα και την ενέργεια, που ψηφίστηκε τον Ιούνιο από τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Οι βουλευτές οι οποίοι ηγούνται της συζήτησης ενώπιον του Κογκρέσου μόλις τώρα άρχισαν να χρησιμοποιούν το επιχείρημα της εθνικής ασφάλειας για την έγκριση της νομοθεσίας.

Ο Τζον Κέρι

Ο γερουσιαστής Τζον Κέρι, πρόεδρος της Επιτροπής Εξωτερικών Σχέσεων και κορυφαίος υπερασπιστής της νομοθεσίας για το κλίμα, δήλωσε ότι ελπίζει να μεταπείσει τους σκεπτικιστές της Γερουσίας, εγείροντας αυτό το θέμα ως στοιχείο ενός πολύ σημαντικού νομοσχεδίου. Ο κ. Κέρι σημείωσε ότι δεν είναι σίγουρος εάν θα επιτύχει τον στόχο του, αλλά πρόσθεσε ότι έχει μιλήσει με 30 αναποφάσιστους γερουσιαστές για το ζήτημα. Δεν κατονόμασε τους γερουσιαστές, τους οποίους προσέγγισε, αλλά ο κατάλογος των αναποφάσιστων περιλαμβάνει πολλούς από τις βιομηχανικές Πολιτείες και από τις νότιες και νοτιοανατολικές περιοχές που θα υποστούν τις πιο τσουχτερές αυξήσεις στις τιμές της ενέργειας εάν εφαρμοστεί οποιοδήποτε πρόγραμμα ελέγχου των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. «Τα έλεγα όλα αυτά για χρόνια», είπε ο Κέρι, «αλλά δεν δόθηκε προσοχή επειδή πολύς κόσμος δεν συνδέει τις κουκκίδες».

Ο γερουσιαστής δήλωσε επίσης ότι ζήτησε από τον πρόεδρο Μπαράκ Ομπάμα να μιλήσει και αυτός για το θέμα. Μεταξύ άλλων, ο κ. Κέρι τόνισε ότι ο συνεχιζόμενος πόλεμος στο νότιο Σουδάν, που έχει σκοτώσει και εκτοπίσει δεκάδες χιλιάδες άτομα, ήταν αποτέλεσμα της ξηρασίας και της επέκτασης των ερήμων προς τον Βορρά. «Αυτό θα επαναληφθεί πολλές φορές και σε μεγαλύτερη κλίμακα», προειδοποίησε.

Οι εκτιμήσεις του υπουργείου Αμύνης για το θέμα της εθνικής ασφάλειας έγιναν με την παρακίνηση του Κογκρέσου, προκειμένου να περιληφθούν τα ζητήματα της κλιματικής αλλαγής στα στρατηγικά του σχέδια. Οι προβλέψεις του υπουργείου για το κλίμα βασίζονται σε εξελιγμένα μετεωρολογικά προγράμματα του Ναυτικού και της Αεροπορίας και άλλα κυβερνητικά προγράμματα ερευνών για το κλίμα που έγιναν από τη διαστημική υπηρεσία NASA, ή από την Εθνική Διοίκηση Ερευνών για τους Ωκεανούς και την Ατμόσφαιρα. Το Πεντάγωνο και το Στέιτ Ντιπάρτμεντ έχουν μελετήσει ζητήματα σχετικά με την πολυετή εξάρτηση από τις ξένες πηγές ενέργειας, αλλά στα έγγραφα που αφορούν τα μακροπρόθεσμα σχέδιά τους μόλις τώρα άρχισαν να εξετάζουν τις επιπτώσεις του φαινομένου του θερμοκηπίου. Το Πεντάγωνο θα περιλάβει μια παράγραφο για το κλίμα στο κείμενο της αναθεώρησης της αμυντικής πολιτικής που θα εκδώσει τον Φεβρουάριο. Το Στέιτ Ντιπάρτμεντ επίσης θα ασχοληθεί με το ζήτημα στις εκθέσεις του για τη διπλωματία και την ανάπτυξη.

Η κυβέρνηση Ομπάμα είδε το πρόβλημα

«Η αίσθηση ότι η αλλαγή του κλίματος θέτει γεωπολιτικές προκλήσεις στον τομέα της ασφάλειας είναι κυρίαρχη στον τρόπο σκέψης του επιτελείου του Στέιτ Ντιπάρτμεντ και της αρμόδιας για το κλίμα πτέρυγας», δήλωσε ο Πίτερ Οτζεν, προσωπάρχης του Τοντ Στερν, του κορυφαίου διαπραγματευτή του Στέιτ Ντιπάρτμεντ για το κλίμα. Παρότι ο στρατός και οι μυστικές υπηρεσίες γνώριζαν τις προκλήσεις που θέτουν οι αλλαγές του κλίματος για κάποια χρόνια, η κυβέρνηση Ομπάμα ήταν αυτή που τοποθέτησε το θέμα στο επίκεντρο της πολιτικής της.
Οι μυστικές υπηρεσίες ετοιμάζουν τώρα σειρά άλλων εκθέσεων για τις επιπτώσεις της αλλαγής του κλίματος σε συγκεκριμένες χώρες, όπως η Κίνα και η Ινδία, επίσης μια μελέτη με θέμα τις εναλλακτικές πηγές καυσίμων και μια έρευνα για το πώς θα μπορούσε το φαινόμενο του θερμοκηπίου να επηρεάσει τις σχέσεις των μεγάλων δυνάμεων.

Και ο στρατός στο «μάτι» του κυκλώνα

THE NEW YORK TIMES

Ευρύ είναι το φάσμα των προκλήσεων που δημιουργεί για τον αμερικανικό στρατό το κλίμα της Γης, αφού πολλές σημαντικές στρατιωτικές εγκαταστάσεις στις ΗΠΑ είναι τρωτές στις θύελλες και στην άνοδο της στάθμης των υδάτων. Η αεροπορική βάση της Φλόριδας ουσιαστικά καταστράφηκε από τον τυφώνα Αντριου το 1992, ενώ ο τυφώνας Ιβάν προκάλεσε σοβαρές ζημιές σε ναυτική βάση της Πενσακόλα το 2004. Οι επιτελείς του στρατού μελετούν τους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσαν να προστατευτούν οι μεγάλες βάσεις του ναυτικού στο Νόρφολκ της Βιρτζίνια και στο Σαν Ντιέγκο από την άνοδο της στάθμης των υδάτων λόγω της κλιματικής αλλαγής, αλλά και από τις ολέθριες καταιγίδες.

Μια άλλη ευάλωτη εγκατάσταση είναι αυτή στην ατόλη Ντιέγκο Γκαρσία στον Ινδικό Ωκεανό που χρησιμεύει ως βάση προσωπικού για τις αμερικανικές και βρετανικές δυνάμεις στη Μέση Αναρολή και έχει χτιστεί λίγα μέτρα πάνω από τη στάθμη της θάλασσας.

Η τήξη των πάγων στην Αρκτική δημιουργεί επίσης προβλήματα για τον στρατό. Η συρρίκνωση της έκτασης των πάγων, που εξελίσσεται με ταχύτερους ρυθμούς απ' ό,τι είχε προβλεφθεί πριν από λίγα χρόνια, ανοίγει μια θαλάσσια οδό που πρέπει να προστατευτεί και εκθέτει υποθαλάσσιες πηγές που ήδη αποτελούν αντικείμενο διεθνούς ανταγωνισμού. Η αρμόδια για το κλίμα αξιωματούχος του Πενταγώνου, κ. Ντόρι, η οποία κατείχε κορυφαίες θέσεις στο υπουργείο από την εποχή της διακυβέρνησης Κλίντον, περιέγραψε ότι τους τελευταίους μήνες συντελούνται «ριζικές αλλαγές» στον τρόπο σκέψης των στρατιωτικών σε ό,τι αφορά την αλλαγή του κλίματος. «Αυτά τα προβλήματα πρέπει τώρα να αναγνωριστούν και να αντιμετωπιστούν» στο πλαίσιο της στρατηγικής της εθνικής ασφάλειας, δήλωσε η κ. Ντόρι. Το Συμβούλιο των Εθνικών Μυστικών Υπηρεσιών, που αναλαμβάνει έρευνες για λογαριασμό της κυβέρνησης, έκανε την πρώτη αξιολόγηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην εθνική ασφάλεια μόλις πέρυσι.

«Θα πληρώσουμε το φαινόμενο του θερμοκηπίου με ακριβό τίμημα».

Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η αλλαγή του κλίματος από μόνη της μπορεί να έχει σημαντικές γεωπολιτικές επιπτώσεις σε όλον τον κόσμο και μπορεί να επιδεινώσει σειρά προβλημάτων, περιλαμβανομένων της φτώχειας, της καταστροφής των οικοσυστημάτων και της αποδυνάμωσης των εθνικών κυβερνήσεων. Οι συντάκτες της σχετικής έκθεσης προειδοποίησαν ότι οι τυφώνες, η ξηρασία, η έλλειψη τροφίμων, που θα προκύψουν ενδεχομένως από την υπερθέρμανση του πλανήτη μέσα στις ερχόμενες δεκαετίες, απειλούν να δημιουργήσουν πολυάριθμες εστίες ανθρωπιστικών κρίσεων. «Οι αποστολές που θα χρειαστούν για την αντιμετώπιση αυτών των κρίσεων ενδέχεται να επιβάλουν υψηλούς φόρους στις μεταφορές του στρατού, πλήττοντας τη στρατιωτική ετοιμότητα», ανέφερε η έκθεση. «Θα πληρώσουμε για το φαινόμενο του θερμοκηπίου με τον έναν ή τον άλλον τρόπο», δήλωσε ο στρατηγός Αντονι Ζίνι, πρώην επικεφαλής της Κεντρικής Διοίκησης, ο οποίος έγραψε πρόσφατα μια αναφορά για το κλίμα, με την ιδιότητα του μέλους του συμβουλευτικού σώματος CNA του στρατού αρμόδιου για το κλίμα και την ενέργεια, μιας ιδιωτικής ομάδας που διεξάγει έρευνες για το Ναυτικό. «Θα πληρώσουμε για να μειώσουμε τις εκπομπές ρύπων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου σήμερα, ή θα πληρώσουμε το τίμημα αργότερα με στρατιωτικούς όρους», προειδοποίησε. «Και στο τίμημα αυτό θα περιληφθούν ανθρώπινες ζωές».

Ολόκληρες οικογένειες εξαρτημένες από το Ιντερνετ

Ενώ κάποτε, γονείς και παιδιά πολεμούσαν για το ποιος θα πρωτομπεί στο ντους, τώρα μαλώνουν για το ποιος θα καθήσει στον υπολογιστή

Του **BRAD STONE**
THE NEW YORK TIMES

Ο Καρλ και η Ντόρσι Γκιουντ από το Μίσιγκαν θυμούνται την εποχή, όχι και τόσο παλιά, που τα πρωινά τους ήταν πιο απλά. Κάθονταν μαζί για πρωινό και κουβέντιαζαν. Διάβαζαν την πρωινή εφημερίδα και ο μόνος ανταγωνιστής τους για την προσοχή των παιδιών τους ήταν η τηλεόραση.

«Τώρα και οι τέσσερίς μας αρχίζουμε την ημέρα μας σε τέσσερις υπολογιστές σε τέσσερα διαφορετικά δωμάτια» λέει η Γκιουντ. «Πράγματα που θεωρούσα απαράδεκτα πριν από λίγα χρόνια, είναι τώρα κοινός τόπος στο σπίτι μου».

Η τεχνολογία έχει αναστατώσει τις κάποτε σταθερές πρωινές συνήθειες στην Αμερική, αλλά και στη Νότια Κορέα, όπου τα σπίτια διαθέτουν ταχύτατες συνδέσεις Ιντερνετ και στην Ευρώπη, όπου οι εταιρείες κινητής τηλεφωνίας αναφέρουν ότι οι πρώτες πρωινές ώρες είναι συχνά οι πιο πολυάσχολες για το δίκτυό τους.

Μετά έξι έως οκτώ ώρες εκτός δικτύων –περίοδος γνωστή και ως βραδινός ύπνος– πολύς κόσμος ξυπνά και βουτάει κινητά και λάπτοπ, συχνά πριν καν ασχοληθεί με άλλες, πιεστικότερες βιολογικές ανάγκες.

Οι υιοί Γκιουντ κοιμούνται με τα κινητά δίπλα από τα κρεβάτια τους και αρχίζουν την ημέρα τους με γραπτά μηνύματα αντί για ξυπνητήρι. «Στέλνουμε μηνύματα ως ενδοεπικοινωνία», λεει ο πατήρ Γκιουντ. «Θα μπορούσα και να ανέβω πάνω να τους ξυπνήσω, αλλά πάντα μού απαντούν στα SMS». Η οικογένεια άρχισε πρόσφατα να κλείνει τις συσκευές της το Σαββατοκύριακο, προκειμένου να περνάει περισσότερο χρόνο μαζί.

Η τεχνολογία έχει αναστατώσει τις κάποτε σταθερές πρωινές συνήθειες από την Αμερική έως την Ασία.

Σε άλλες οικογένειες, η πρωινή επιθυμία για σύνδεση στο Διαδίκτυο επιτείνει ακόμη περισσότερο την πρωινή αναμπουμπούλα. Ενώ κάποτε οι οικογένειες πολεμούσαν για το ποιος θα πρωτομπεί στο ντους ή ποιος θα πρωτοδιαβάσει την εφημερίδα, τώρα μαλώνουν για το ποιος θα καθήσει στον υπολογιστή, ή για το αν πρέπει να κάθεται οποιοσδήποτε στον υπολογιστή ή να τρώνε όλοι μαζί και να λένε καμία κουβέντα.

«Αν τα κρεβάτια τους ήταν μακριά από τις πρίζες, νομίζω ότι θα κοιμούνταν στο πάτωμα», λέει η Λιζ Περλ, μητέρα μονίμως «καλωδιωμένων» εφήβων.

Η αύξηση των πρωινών χρηστών της τεχνολογίας αποτυπώνεται και στην κίνηση των δικτύων. Παλαιότερα, οι πάροχοι Ιντερνετ έβλεπαν την κίνηση να αυξάνεται όταν ο κόσμος έφθανε στα γραφεία του. Τώρα η αύξηση σημειώνεται πολύ νωρίτερα. Σύμφωνα με την εταιρεία αναλύσεων «Αρμπορ Νέτγουορκς», η κίνηση στο Ιντερνετ είναι όλο και μικρότερη από τα μεσάνυχτα ώς τις 6 το πρωί. Αλλά από τις 6 μέχρι τις 7 απογειώνεται. Παράλληλα, η εταιρεία «Βέριζον» αναφέρει ότι τα γραπτά μηνύματα που στέλνονται σε κινητά από τις 7 ώς τις 10 το πρωί ήταν φέτος 50% περισσότερα από ό,τι πέρυσι.

Οι γονείς σπεύδουν στους υπολογιστές για να διαβάσουν e-mail που έστειλαν συνάδελφοί τους οι οποίοι εργάζονται σε άλλες περιοχές των ΗΠΑ ή του κόσμου, με διαφορά ώρας. Τα παιδιά τσεκάρουν τα μηνύματα στα κινητά τους και στο Facebook – και εν τω μεταξύ ξεχνούν τις υποχρεώσεις τους.

Τον Μάιο, η Γκαμπριέλ Γκλέιζερ από το Νιου Τζέρσει αγόρασε στην 14χρονη κόρη της ένα λάπτοπ για τα γενέθλιά της. Τις επόμενες εβδομάδες, το παιδί έχασε τρεις φορές το σχολικό και, αντί να πηγαίνει κάθε πρωί 20 λεπτά βόλτα τον σκύλο, μόλις και μετά βίας τον άφηνε να βγει για λίγο έξω. «Εχω φίλους που ξυπνάνε νωρίς και μιλάνε στο Facebook» λέει η 14χρονη Μοράια. «Σίγουρα κάτι με τραβάει να μπω κι εγώ».

Δραστικά μέτρα

Μερικές οικογένειες έχουν προσπαθήσει να βάλουν όρια. Στο τραπέζι της οικογένειας Στάγιερ δεν επιτρέπονται φορητοί υπολογιστές ή κινητά τηλέφωνα την ώρα των γευμάτων. Ο 14χρονος Κιρκ επιτρέπεται να παίζει βιντεοπαιχνίδια μόνο μία ώρα την ημέρα – συχνά επιλέγει αυτή η ώρα να είναι το πρωί. Ακόμη και ο 5χρονος Τζέσι έχει αρχίσει να ζητάει κάθε πρωί να παίξει παιχνίδια στο i-phone του μπαμπά του. Και ο ίδιος ο πατέρας Στάγιερ, που κάθε μέρα, πριν πάρει πρωινό, περνάει μια ώρα τσεκάροντας τα μηνύματά στο Blackberry του, λέει ότι συχνά νιώθει την επιθυμία να το κοιτάξει ακόμη και την ώρα του πρωινού. «Πρέπει να αντισταθεί κανείς στον πειρασμό. Πρέπει να βγαίνει από την ψυχολογία της δουλειάς και να μπαίνει στην ψυχολογία του γονέα. Αλλά το να συμμορφωθώ με τα δικά μου στάνταρντ είναι δύσκολο».

JIM WILSON/THE NEW YORK TIMES

Τα παιδιά της οικογένειας Γκιουντ από το Μίσιγκαν κοιμούνται με τα κινητά δίπλα από τα κρεβάτια τους και αρχίζουν την ημέρα τους με γραπτά μηνύματα αντί για ξυπνητήρι. «Πράγματα που θεωρούσα απαράδεκτα πριν από λίγα χρόνια είναι τώρα κοινός τόπος στο σπίτι μου», δηλώνει η Ντόρσι Γκιουντ.

Εξερευνώντας βρήκαν τον θάνατο...

Αγνόησαν παντελώς τους κινδύνους και τις συμβάσεις της εποχής τους, για να κυνηγήσουν ένα φευγαλέο όνειρο

Του **ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ**

Χωρίς ημερομηνία λήξης αποδεικνύεται η γοητεία που ασκούν οι ιστορίες των ατρόμητων εξερευνητών του 19ου και 20ού αιώνα στον σύγχρονο άνθρωπο. Παρότι η πρόσβαση στα πλέον απομονωμένα σημεία του πλανήτη μας έχει καταστεί δυνατή για κάθε έναν από εμάς και μολονότι τα κίνητρα των περισσότερων εξερευνητών του παρελθόντος αποδείχθηκαν ποταπά (βίαιος εκχριστιανισμός αυτοχθόνων, αποικιακός επεκτατισμός και αναζήτηση φθηνών ή δωρεάν πρώτων υλών) η αντοχή, η επιμονή και η αυτοθυσία που επέδειξαν οι τολμηροί αυτοί πρωτοπόροι, συχνά αντιμέτωποι με τις λοιδορίες και την κατακραυγή των συγχρόνων τους, συνεχίζει να συγκινεί. Ποιος θα μπορούσε να αμφισβητήσει την αυτοθυσία του ήδη διάσημου εξερευνητή Ρόαλντ Αμουντσεν, που σκοτώθηκε αναζητώντας τον συνάδελφό του στρατηγό Νόμπιλε στο αφιλόξενο νησιωτικό σύμπλεγμα των Σβάλμπαρντ; Ποιον δεν συγκινεί η επιμονή του Πέρσι Φόσετ να ανακαλύψει την πόλη «Ζ», το Ελντοράντο των Κονκισταδόρες, στα βάθη της ζούγκλας του Μάτο Γκρόσο, που τον οδήγησε στον θάνατο; Ποιον δεν θα ενδιέφερε η καινοτόμος προσέγγιση του σχεδόν άγνωστου στο ευρύ κοινό εθνολόγου Μπρονισλάου Μαλινόφσκι, του πρώτου που αμφισβήτησε και κατέρριψε πειραματικά τις θεωρίες του Φροϊντ περί οικουμενικότητας του οιδιπόδειου συμπλέγματος; Οι εξερευνητές αυτοί -και πολλοί άλλοι όμοιοί τους- αγνόησαν τους κινδύνους και τις συμβάσεις της εποχής τους για να κυνηγήσουν το φευγαλέο όνειρο και να υπηρετήσουν πατρίδα, βασίλισσα ή την προσωπική τους άμετρη φιλοδοξία. Ανεξάρτητα από τις επιδιώξεις που έκρυβαν, τα υπεράνθρωπα κατορθώματα των εξερευνητών συνεχίζουν να μαγεύουν τη σημερινή, διψασμένη για εφήμερες συγκινήσεις, δυτική κοινωνία.

Η κατάκτηση του Βόρειου Πόλου και η περιπέτεια σε ένα παγόβουνο

Το 1903, ο Νορβηγός εξερευνητής Ρόαλντ Αμουντσεν γίνεται ο πρώτος Δυτικός άνθρωπος που διασχίζει το βορειοδυτικό πέρασμα από τον Ατλαντικό στον Ειρηνικό ωκεανό με το μικρό αλιευτικό «Γκόια».

Το 1909, έχοντας δανεισθεί το πλοίο «Φραμ» του συμπατριώτη του, Φρίντχοφ Νάνσεν, ετοιμάζεται να κατακτήσει τον Βόρειο Πόλο. Λίγες ημέρες πριν ξεκινήσει, μαθαίνει ότι η αποστολή των Φρέντρικ Κουκ και Ρόμπερτ Πίρι έχει ήδη φθάσει στον Πόλο, αλλά δεν ενημερώνει τα υπόλοιπα μέλη της δικής του αποστολής. Φθάνοντας στη Μαδέρα, ο Αμουντσεν ενημερώνει πλήρωμα και επιστήμονες ότι προορισμός τους θα είναι τελικά η Ανταρκτική. Στις 14 Ιανουαρίου 1914 το πλοίο του Αμουντσεν φθάνει στο ανατολικό μέρος της παγοκρηπίδας Ρος, απ' όπου ξεκινά πεζός για το Νότιο Πόλο.

Στις 14 Ιανουαρίου 1911, η ομάδα του Αμουντσεν φθάνει στον Πόλο, σημαδεύει το σημείο και ξεκινά για το ταξίδι της επιστροφής. Η αποστολή του Αμουντσεν καλύπτει συνολικά 3.000 χιλιόμετρα με έλκηθρα σε διάστημα 99 ημερών. Η ομάδα του Νορβηγού εξερευνητή φθάνει έτσι στον Πόλο ένα μήνα νωρίτερα από τον Σκοτ, χάρη στην καλύτερη προετοιμασία και τον ευνοϊκό καιρό που συναντά στη διαδρομή, ενώ ο Βρετανός Ρόμπερτ Φάλκον Σκοτ αναγκάζεται να εγκαταλείψει την προσπάθειά του και χάνει τη ζωή του από τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες και την ανεπάρκεια εφοδίων. Η επιτυχία του Αμουντσεν οφείλεται επίσης στο γεγονός ότι ο Νορβηγός αντιμετώπισε τον Νότιο Πόλο ως δοκιμασία αντοχής, αποφεύγοντας το σφάλμα του Σκοτ, που έχασε πολύτιμο χρόνο πραγματοποιώντας επιστημονικά πειράματα στην πορεία του.

Η αποστολή του Αμουντσεν καλύπτει συνολικά 3.000 χιλιόμετρα με έλκηθρα σε διάστημα 99 ημερών

Τα επόμενα χρόνια, ο Αμουντσεν αφιερώνεται με πάθος στην αεροπλοΐα και συνεργάζεται το 1924 με τον Αμερικανό πρωτοπόρο της πτήσης Λίνκολν Ελσγουερθ σε αποστολή με στόχο την πτήση πάνω από τον Βόρειο Πόλο με υδροπλάνο. Η πτώση του αεροσκάφους, όμως, υποχρεώνει τους δύο παρά τολμους εξερευνητές να περάσουν τρεις εβδομάδες σε παγόβουνο, όπου πετυχαίνουν να επισκευάσουν το υδροπλάνο για να απογειωθούν προς τη σωτηρία τους, προκαλώντας τον ενθουσιασμό του κοινού που τους θεωρούσε νεκρούς.

Ο Αμουντσεν βρήκε άδοξο τέλος το 1928, αναζητώντας τα ίχνη του φίλου και συνεργάτη του, του Ιταλού σχεδιαστή αερόπλοιων και αεροπόρου στρατηγού Ουμπέρτο Νόμπιλε, που προσπαθούσε να πραγματοποιήσει μία ακόμη πτήση πάνω από τον Βόρειο Πόλο. Η πτώση του αερόπλοιου «Ιτάλια», καμάρι του Νόμπιλε, υποχρέωσε τη 16μελή ομάδα του Ιταλού αεροπόρου να περάσει λίγες ημέρες σε παγόβουνο, προτού διασωθεί από ρωσικό παγοθραυστικό αλιευτικό.

Δηλωμένος αντιφασίστας

Η ζωή του Νόμπιλε μετά τον θάνατο του Αμουντσεν δεν έχασε το ενδιαφέρον της, καθώς ο δηλωμένος αντιφασίστας Νόμπιλε προτίμησε να μετοικήσει στην ΕΣΣΔ για πέντε χρόνια, όπου προσέφερε στο καθεστώς τις γνώσεις του για τα αερόπλοια και επηρέασε καθοριστικά τη σοβιετική έρευνα στον τομέα αυτό. Το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου τον βρήκε στην Ισπανία, ενώ μετά την επιστροφή του στην Ιταλία, οι πολιτικές του φιλοδοξίες τον οδήγησαν στο Κοινοβούλιο ως ανεξάρτητο βουλευτή μεταξύ 1946-48 για την περιφέρεια του Αβελίνο και παρά τις προσπάθειες των πολιτικών του αντιπάλων να τον στιγματίσουν ως κομμουνιστή, λόγω της σοβιετικής του εμπειρίας.

Έρευνα για τον χαμένο Νορβηγό εξερευνητή

Επιχείρηση εντοπισμού για τα συντρίμμια του αεροσκάφους του εξερευνητή Ρόαλντ Αμουντσεν ξεκινά το Πολεμικό Ναυτικό της Νορβηγίας, περισσότερο από 80 χρόνια μετά την εξαφάνισή του, ενώ προσπαθούσε να διασώσει συναδέλφους του.

Ρόαλντ Αμουντσεν 1872-1928 Νορβηγός εξερευνητής, ηγήθηκε της πρώτης αποστολής στην Ανταρκτική με στόχο να φθάσει στο **Νότιο Πόλο** (1910 - 1912). Υπήρξε επίσης ο πρώτος Ευρωπαίος που διέσχισε με επιτυχία το **Βορειοδυτικό Πέρασμα** (1903 - 1906).

Latham 47: Το υδροπλάνο του Αμουντσεν πιθανότατα κατέπεσε, προκαλώντας τον θάνατό του το 1928.

ΟΙ ΕΡΕΥΝΕΣ: Επιχείρηση διάρκειας δύο εβδομάδων με επίκεντρο 117 τετρ. χλμ. της **Θάλασσας του Μπάρεντς**.

1 Η ακταιωρός του λιμενικού **«Χάρτσταντ»** αναζητεί τα συντρίμμια με τη βοήθεια σόναρ.

2 Το ναρκαλιευτικό **«Τυρ»** του Πολεμικού Ναυτικού χειρίζεται το ρομποτικό υποβρύχιο **«Χάγκιν»**.

25 Μαΐου 1928: Ο Ιταλός εξερευνητής **Ουμπέρτο Νόμπιλε** και το πλήρωμά του αποκλείονται στους πάγους, μετά την πτώση του αεροπλοίου τους.

Κύματα του σόναρ αντανακλώνται στον πυθμένα και επιστρέφουν στο πλοίο.

3 Το «Χάγκιν», εξοπλισμένο με σόναρ υψηλής ευκρίνειας, ερευνά τον πυθμένα.

4 Τηλεχειριζόμενο βαθυσκάφος **«Σκόρπιον»** οδηγείται στον βυθό για να στείλει εικόνες του αεροσκάφους, εφόσον αυτό βρεθεί.

Η απεικόνιση δεν είναι υπό κλίμακα

Το πλοίο καταγράφει τα αντανακλώμενα κύματα για να δημιουργήσει απεικόνιση του πυθμένα.

5 Συντρίμμια πρέπει να βρίσκονται σε βάθος 400 μέτρων.

Περιοχή ερευνών 2009

18 Ιουνίου 1928 Ο Αμουντσεν και πέντε άλλοι απογειώνονται από το **Τρομσό** για να βρουν τον Νόμπιλε. Το υδροπλάνο τους εξαφανίζεται τρεις ώρες αργότερα.

Σβάλμπαρντ (Σπιτσμπέργκεν) ΘΑΛΑΣΣΑ ΜΠΑΡΕΝΤΣ Μπιορνόγια (Νήσος της Αρκούδας) ΘΑΛΑΣΣΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ ΣΟΥΗΔΙΑ ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑ Οσλο 250 χλμ. 150 μίλια

ΠΗΓΗ: www.searchforamundsen.com Φωτογραφία: Getty Images © GRAPHIC NEWS

Αναζητώντας την πόλη «Ζ» χάθηκε στη ζούγκλα του Αμαζονίου για πάντα

Μία από τις πλέον ρομαντικές φυσιογνωμίες της εξερεύνησης του δάσους του Αμαζονίου, ο Βρετανός αντισυνταγματάρχης Πέρσι Χάρισον Φόσετ ηγήθηκε πολλών σημαντικών αποστολών στο τροπικό δάσος του Αμαζονίου και του Μάτο Γκρόσο, όπου και έχασε τη ζωή του υπό ανεξιχνίαστες μέχρι σήμερα συνθήκες, το 1925. Ο Φόσετ, που απασχολείται στη χάραξη

Οι μύθοι γύρω από την τύχη του αφθονούν, με διηγήσεις αυτοχθόνων για «Βρετανό σε σύγχυση»

των συνόρων μεταξύ Βολιβίας και Βραζιλίας το 1906, μαγεύεται από τον Αμαζόνιο και αποφασίζει να τον εξερευνήσει για λογαριασμό του, έχοντας εξασφαλίσει την οικονομική στήριξη εφημερίδων και βιομηχανικών συμφερόντων, που ενδιαφέρονταν για νέα κοιτάσματα πολύτιμων μετάλλων, αλλά και για τη δημιουργία νέων φυτειών καουτσούκ.

Μυστικιστής

Κατά τη διάρκεια των περιηγήσεών του, ο Φόσετ ασπάζεται τον μυστικισμό της θεοσοφίας και μεταδίδει συναρπαστικές ιστορίες μεγάλου προσωπικού κινδύνου στους αναγνώστες του στη Βρετανία. Στην πρόζα του ρομαντικού αντισυνταγματάρχη δεν χωράει το συνηθισμένο: τα φίδια «έχουν μάτια σαν πετράδια», ανακαλύπτει το χωριό των «ανθρώπων - νυχτερίδων» και ο πιλότος που τον οδηγεί στον Αμαζόνιο σκοτώνεται έχοντας δεχθεί στο σώμα του όχι ένα ή δύο, αλλά 42 (!) βέλη ιθαγενών. Το 1924 ο Φόσετ μελετάει χειρόγραφο του 18ου αιώνα στην Εθνική Βιβλιοθήκη του Ρίο ντε Τζανέιρο, που περιγράφει αρχαία χαμένη πόλη, κρυμμένη στα βάθη του τροπικού δάσους. Ο ευφάνταστος Βρετανός εικάζει ότι πρόκειται για πόλη χτισμένη από τους κατοίκους της βυθισμένης Ατλαντίδας, την οποία ονομάζει Ζ.

Η εμμονή του να ανακαλύψει την πόλη Ζ τον οδηγεί στη διοργάνωση αποστολής το επόμενο έτος, στην οποία μετέχουν οι γιος του Τζακ και ο επιστήθιος φίλος του Ράλεϊ Ρίμελ. Οι αφάνταστες δυσκολίες που συναντούν οι εξερευνητές πείθουν τους βαστάζους τους να εγκαταλείψουν την προσπάθεια. Τη στιγμή της αποχώρησής τους, ο Φόσετ τούς δίνει γράμμα προς τη σύζυγό του, γεμάτο αισιοδοξία: «Δεν πρέπει να φοβάσαι την αποτυχία» της γράφει, ενώ απαιτεί από τους βαστάζους -που επιστρέφουν στην Μπελέμ- να μην οργανώσουν αποστολή διάσωσης.

Ουδείς από τα τρία μέλη της αποστολής δεν επιστρέφει στον πολιτισμό. Οι 15 διερευνητικές αποστολές που πραγματοποιήθηκαν για τον εντοπισμό του Φόσετ επέστρεψαν άκαρπες, ενώ οι μύθοι γύρω από την τύχη του αφθονούν, με διηγήσεις αυτοχθόνων για «Βρετανό σε σύγχυση, που βγήκε ξαφνικά ύστερα από χρόνια από τη ζούγκλα» ή την ανακάλυψη οστών τη δεκαετία του 1950 από τον Βραζιλιάνο εξερευνητή Βίλας Μποάς, που αποδείχθηκε εντέλει πως δεν ανήκουν στον Φόσετ.

Η Αρκτική και το αφιλόξενο κλίμα της συνεχίζουν να προσελκύουν περιπετειώδεις Δυτικούς επιστήμονες, σε αναζήτηση στοιχείων και περιπέτειας.

Η έρευνα του Μαλινόφσκι στους πληθυσμούς των αυτοχθόνων των νήσων Τρομπράιαντ έθεσε τις βάσεις για τη σύγχρονη κοινωνική ανθρωπολογία.

Τα οστά αυτά, που εμφάνισε ο Βίλας Μποάς, δεν ανήκαν στον αντισυνταγματ άρχη Φόσετ, που συνεχίζει έτσι να αγνοείται στα δάση του Μάτο Γκρόσο.

Επέζησε ριψοκίνδυνων ταξιδιών αναζητώντας απομονωμένες φυλές

Ο Μπρονισλάου Κάσπερ Μαλινόφσκι, γνωστός ως ιδρυτής της σύγχρονης κοινωνικής ανθρωπολογίας, γεννήθηκε στην Κρακοβία της Πολωνίας το 1884, σε εύπορη οικογένεια πανεπιστημιακών και σπούδασε φυσική και μαθηματικά στο πανεπιστήμιο της γενέτειράς του.

Το ενδιαφέρον του για τις ρίζες της πολιτιστικής και κοινωνικής συμπεριφοράς χρονολο-

Οι μελέτες του Μαλινόφσκι τον καθιέρωσαν ως τον ιδρυτή της σύγχρονης κοινωνικής ανθρωπολογίας

γείται από τη στιγμή που διάβασε το βιβλίο «Η χρυσή πλώρη» του Βρετανού εθνολόγου Τζέιμς Φρέιζερ. Η μετακόμισή του στο Λονδίνο, όπου μελετά κοινωνιολογία στη νεοϊδρυθείσα Σχολή Κοινωνιολογίας του LSE, τον οδηγεί στην Αυστραλία για να πραγματοποιήσει μελέτες στις συνήθειες των πληθυσμών Αβορίγινων.

Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος τον βρίσκει στο ανατολικό άκρο της Νέας Γουινέας, στο νησιωτικό σύμπλεγμα των Τρομπράιαντ, όπου ζει για τέσσερα χρόνια παρατηρώντας και καταγράφοντας τις τοπικές δοξασίες και ήθη. Οι παρατηρήσεις του αυτές αποτελούν πρότυπα σύγχρονης ανθρωπολογικής επιτόπιας έρευνας, καθώς ο Μαλινόφσκι μαθαίνει την τοπική διάλεκτο των κατοίκων των Τρομπράιαντ, μετέχει στις καθημερινές τους τελετουργίες και τις σημαντικές τους τελετές.

Οι έρευνές του αυτές του επιτρέπουν να αμφισβητήσει επιστημονικά τις θεωρίες του Σίγκμουντ Φροϊντ περί οικουμενικότητας του οιδιπόδειου συμπλέγματος, δημοσιεύοντας στοιχεία που καταδεικνύουν την υπεροχή της πολιτισμικής εμπειρίας στη διαμόρφωση της σεξουαλικότητας. Αφού επιστρέφει στη Βρετανία και στο LSE, όπου κατέχει την πρώτη έδρα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, τη δεκαετία του 1930, ο Μαλινόφσκι στρέφει το ενδιαφέρον του στις εθνότητες της Ανατολικής και Νότιας Αφρικής, πάνω στις οποίες στηρίζει τις πρωτοπόρες θεωρίες του περί λειτουργισμού (φονξιοναλισμός), θεωρώντας πως όλα τα επιμέρους πολιτισμικά στοιχεία μιας κοινωνίας συνδυάζονται για να σχηματίσουν ένα ισορροπημένο σύστημα.

Συγκεκριμένος σκοπός

Στο λειτουργισμό του Μαλινόφσκι κάθε ανθρώπινη πολιτιστική δραστηριότητα εκπληρώνει συγκεκριμένο σκοπό, που μπορεί να είναι σωματικός (αναζήτηση τροφής), λειτουργικός (ανάγκη για τάξη και ασφάλεια) ή ψυχολογικός (ανάγκη δημιουργικότητας και παραγωγής τέχνης).

Παρ' ότι ο Μαλινόφσκι επέζησε των ριψοκίνδυνων και μακρινών του ταξιδιών, η υγεία του κλονίστηκε ανεπανόρθωτα από αλλεπάλληλα ξεσπάσματα ελονοσίας, αλλά και από άλλες τροπικές ασθένειες που του κληροδότησαν οι άοκνες αναζητήσεις του μεταξύ των απομονωμένων φυλών του πλανήτη.

Βιντεοπαιχνίδια βοηθούν στη θεραπεία

Χρησιμοποιούνται για τη σωματική άσκηση ανθρώπων οι οποίοι αναρρώνουν από ορθοπεδικές εγχειρήσεις ή εγκεφαλικά επεισόδια

Του **ΚΩΣΤΑ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ**

Στην κλινική αποκατάστασης ατόμων με κινητικά προβλήματα του νοσοκομείου Herrin στο Ιλινόι, το πρόγραμμα φυσικοθεραπείας δεν περιλαμβάνει μόνο τις συμβατικές σωματικές ασκήσεις, αλλά και συχνές συνεδρίες όπου οι ασθενείς κυριολεκτικά παίζουν βιντεοπαιχνίδια. Οχι, βέβαια, με τα κλασικά χειριστήρια, όπου ο χρήστης χρησιμοποιεί μόνο τα δάχτυλά του για να πατήσει μία σειρά από κουμπιά και να κατευθύνει τον ψηφιακό του «κλώνο» μέσα στο παιχνίδι. Εδώ, οι ασθενείς χρησιμοποιούν κονσόλες όπως η Wii της Nintendo, το τηλεχειριστήριο Wii remote της οποίας

Οι πρώτοι ασθενείς που τα χρησιμοποίησαν ήταν παιδιά, τα οποία βελτίωσαν τη φυσική τους κατάσταση

«μεταμορφώνεται» ανάλογα με το παιχνίδι σε ρακέτα, μπαστούνι του γκολφ ή του μπέιζμπολ, αντιγράφοντας με ακρίβεια μέσα στο εικονικό περιβάλλον τις κινήσεις του χεριού του παίκτη-ασθενούς. Ή χρησιμοποιούν εξαρτήματα σαν στατικά ποδήλατα και όργανα step, τα οποία μπορούν να συνδεθούν με τις κονσόλες Xbox και PlayStation ώστε ο χρήστης τους να «κινείται» μέσα στο videogame με την ίδια ταχύτητα με την οποία κάποιος θα μπορούσε να ποδηλατεί ή να ανεβοκατεβάζει τα πόδια του.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, αυτές οι κινήσεις των χεριών ή των ποδιών δεν απέχουν πολύ από όσα υπαγορεύουν οι γυμναστικές ασκήσεις. Με τη διαφορά ότι το περιβάλλον των βιντεοπαιχνιδιών δεν δημιουργεί την αίσθηση μονοτονίας από τις συνεχείς επαναλήψεις της ίδιας άσκησης. Ετσι, η αποθεραπεία γίνεται γρηγορότερα και πιο ευχάριστα, όπως διαβεβαιώνει ο επικεφαλής της κλινικής, δρ James Osborn. Αυτό εξηγεί σε μεγάλο βαθμό γιατί, τουλάχιστον στις ΗΠΑ, την τελευταία διετία έχει υιοθετηθεί σε δεκάδες νοσοκομεία η χρήση των παιχνιδομηχανών για τη σωματική άσκηση ανθρώπων οι οποίοι αναρρώνουν από ορθοπεδικές εγχειρήσεις ή εγκεφαλικά επεισόδια.

Η σωματική εξάσκηση με τα βιντεοπαιχνίδια κάνει θραύση στις αμερικανικές κλινικές φροντίδας ηλικιωμένων. Διαπιστώθηκε ότι τους βοηθούν να βελτιώσουν ταυτόχρονα πολλές δεξιότητες, όπως το να συντονίζουν καλύτερα τις κινήσεις των χεριών τους ή να διατηρούν σε εγρήγορση εγκεφαλικές λειτουργίες.

Ηλικιωμένοι

Κι επειδή τα βιντεοπαιχνίδια είναι… εθιστικά σε κάθε ηλικία, η σωματική εξάσκηση με τις παιχνιδομηχανές κάνει θραύση στις αμερικανικές κλινικές φροντίδας ηλικιωμένων. Σε αυτή την περίπτωση, μάλιστα, κονσόλες όπως το Wii έχουν το πλεονέκτημα ότι βοηθούν τους ηλικιωμένους να βελτιώσουν ταυτόχρονα πολλές δεξιότητες, όπως το να συντονίζουν καλύτερα τις κινήσεις των χεριών τους ή να διατηρούν σε εγρήγορση εγκεφαλικές λειτουργίες οι οποίες σχετίζονται με τη άμεση επεξεργασία των οπτικών ερεθισμάτων.

Οι πρώτοι ασθενείς που χρησιμοποίησαν πλατφόρμες βιντεοπαιχνιδιών ήταν παιδιά, αρχικώς για ψυχαγωγικούς λόγους: το Παιδιατρικό Νοσοκομείο του Lancashire, για παράδειγμα, αγόρασε μία κονσόλα Wii ύστερα από προτροπή ενός 12χρονου νοσηλευόμενου, ο οποίος τη ζήτησε για να περνάει κάπως πιο ευχάριστα τον χρόνο του. Σταδιακά, όμως, οι γιατροί διαπίστωσαν ότι, παίζοντας με την κονσόλα, οι ανήλικοι ασθενείς βελτίωναν τη φυσική τους κατάσταση όπως και με τη συμβατική φυσικοθεραπεία – κυρίως επειδή το εικονικό περιβάλλον των βιντεοπαιχνιδιών τούς «αποπροσανατόλιζε» από τους πόνους και την κούραση που προκαλούσε μία ώρα φυσικής άσκησης.

Κατάγματα - εγκαύματα

Από την κλινική παρατήρηση διαπιστώθηκε ευεργετική επίδραση όχι μόνο στην αποκατάσταση ανθρώπων με κατάγματα ή άλλα ανατομικά προβλήματα, αλλά και σε ασθενείς οι οποίοι είχαν υποστεί σοβαρά εγκαύματα – όπως π.χ. σε αρκετούς Αμερικανούς στρατιώτες που επιστρέφουν τραυματίες από το Ιράκ ή το Αφγανιστάν. Ακόμη, αν όποιος έχει υποβληθεί σε μεταμόσχευση δέρματος και πρέπει να εκτελεί καθημερινά μία σειρά από επώδυνες ασκήσεις, τα βιντεοπαιχνίδια φαίνεται πως λειτουργούν σαν… παυσίπονα ώστε να κάνει τις ίδιες ασκήσεις χωρίς να βαρυγκομάει.

«Την ώρα που νομίζουν ότι διασκεδάζουν, στην πραγματικότητα αποθεραπεύονται», δήλωσε χαρακτηριστικά στην εφημερίδα USA Today επικεφαλής του τμήματος φυσικοθεραπείας στο στρατιωτικό Ιατρικό Κέντρο Walter Reed, εξηγώντας γιατί πολλές ιατρικές μονάδες των αμερικανικών Ενόπλων Δυνάμεων χρησιμοποιούν κι αυτές πιλοτικά τα videogame για τον ίδιο σκοπό.

Πάρκινσον

Προς το παρόν, όλα αυτά τα συμπεράσματα είναι εμπειρικά, καθώς δεν υπάρχουν κλινικές μελέτες μεγάλης κλίμακας οι οποίες να αποδεικνύουν ότι η σωματική άσκηση μέσω των βιντεοπαιχνιδιών βελτιώνει όντως τη φυσική κατάσταση σε ασθενείς που αναρρώνουν από διάφορες παθήσεις. Από την άλλη πλευρά, όσες έρευνες έχουν γίνει έως τώρα κατέδειξαν ότι αυτή η πρακτική είναι εξαιρετικά αποτελεσματική ακόμη και στην περίπτωση που οι κινητικές δυσκολίες προέρχονται από παθήσεις όπως το Πάρκινσον. Πιο συγκεκριμένα, σε μελέτη του Ιατρικού Κολεγίου της Georgia, 20 εθελοντές χρησιμοποίησαν την κονσόλα Wii για 28 ημέρες με συχνότητα τριών φορών ανά εβδομάδα, κινώντας το Wii remote ώστε να «νικήσουν» τον αντίπαλό τους στο μπόουλινγκ, το γκολφ και την πυγμαχία. Σύμφωνα με τους υπεύθυνους της έρευνας, όσοι συμμετείχαν παρουσίασαν βελτιωμένες επιδόσεις σε μία σειρά από ιατρικά τεστ τα οποία αξιολογούν την ευχέρεια κίνησης.

Ολοι οι ειδικοί συμφωνούν ότι τα αποτελέσματα θα ήταν ακόμη καλύτερα αν οι εθελοντές χρησιμοποιούσαν παιχνίδια που δημιουργήθηκαν ειδικά για την ασθένειά τους – γι' αυτό και το Ιατρικό Κολέγιο αποφάσισε να συνεργαστεί με την εταιρεία λογισμικού Red Hill Studios ώστε να αναπτύξει εφαρμογές στο Wii για άτομα που πάσχουν από Πάρκινσον. Οι ίδιοι υποστηρίζουν επίσης ότι όσο βελτιώνονται οι τεχνολογίες που απεγκλωβίζουν τους λάτρεις των βιντεοπαιχνιδιών από τα κλασικά χειριστήρια, τόσο περισσότερο διευρύνονται οι προοπτικές χρήσης των παιχνιδομηχανών για θεραπευτικούς σκοπούς.

Λίγο πιο άνοστο φαγητό για καλύτερη υγεία

Το μαγειρικό αλάτι, ο πιθανός ένοχος για την ανεξέλεγκτη πίεση του αίματος

Της **ANNE HARDING**

Οσοι ταλαιπωρούνται από υψηλή πίεση του αίματος, η οποία μάλιστα δεν ελέγχεται με τη λήψη πολλαπλών φαρμάκων, «ενοχοποιούνται» για κατανάλωση υπερβολικής ποσότητας αλατιού, όπως δείχνουν τα τελευταία ευρήματα. Συγκεκριμένα, σε άτομα με «ανθεκτική υπέρταση» καταγράφηκε μεγάλη μείωση στην τιμή πίεσης του αίματός τους, όταν διέκοψαν την κα-

Οι υπερτασικοί πρέπει να γνωρίζουν τι περιέχουν οι βιομηχανοποιημένες τροφές, ώστε να ρυθμίζουν τη δίαιτά τους

τανάλωση αλατιού, τόνισε ο δρ Eduardo Pimenta και οι συνεργάτες του, από την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Queensland στο Brisbane, της Αυστραλίας.

«Η μείωση της πίεσης ήταν εντυπωσιακή», συμπλήρωσε σε συνέντευξή του στο Reuters Health ο δρ Lawrence J. Appel, από το Πανεπιστήμιο Johns Hopkins στη Βαλτιμόρη, ο οποίος υπέγραψε το κύριο άρθρο που συνόδευε τη σχετική μελέτη.

Ο ίδιος εκτιμά ότι το 10% έως 20% των ατόμων που ταλαιπωρούνται από «ανθεκτική υπέρταση» λαμβάνουν τρία ή περισσότερα φάρμακα, προκειμένου να διατηρήσουν την πίεση του αίματός τους στα επιθυμητά επίπεδα. Παρ' όλα αυτά, η πίεσή τους εξακολουθεί να παραμένει πολύ υψηλή.

GETTY IMAGES/AFP

Σε άτομα με «ανθεκτική υπέρταση» καταγράφηκε μεγάλη μείωση στην τιμή πίεσης του αίματός τους, όταν διέκοψαν την κατανάλωση αλατιού, σύμφωνα με τα αποτελέσματα μελέτης ερευνητών.

Η μελέτη

Αλλά η μείωση των επιπέδων λήψης νατρίου –κάτω από 1,15 γραμ. ημερησίως, όπως συμπέρανε η μελέτη του δρος Pimenta– δεν είναι και τόσο εύκολο να επιτευχθεί, πρόσθεσε ο δρ Appel. «Μπορεί να δίνονται συμβουλές στους υπερτασικούς να περιορίσουν τα άλατα νατρίου στη διατροφή τους, ωστόσο ουδείς γνωρίζει επακριβώς πόσο αλάτι εμπεριέχεται στις βιομηχανοποιημένες τροφές, «ώστε να ρυθμίσει τις δόσεις».

Ο δρ Pimenta και η ομάδα του παρακολούθησαν 12 άτομα με «ανθεκτική υπέρταση», τα οποία ακολούθησαν δίαιτα διάρκειας 2 εβδομάδων, όπου εναλλασσόταν διατροφή πλούσια σε νάτριο, με διατροφή φτωχή σε νάτριο. Στο ενδιάμεσο της κάθε δίαιτας υπήρχε μια περίοδος ανάπαυλας. Ο αρχικός μέσος όρος της συστολικής πίεσης του αίματος –δηλαδή, του μεγαλύτερου αριθμού στην ανάγνωση της τιμής– ήταν 145,8 χιλιοστόμετρα υδραργύρου (mmHg), ενώ η διαστολική πίεση –δηλαδή, η μικρότερη τιμή– ήταν 83,9 mmHg. Ολοι λάμβαναν κατά μέσον όρο τρία αντιυπερτασικά φάρμακα ο καθένας. Στη δίαιτα που ήταν πλούσια σε νάτριο, οι συμμετέχοντες κατανάλωναν 5,7 γραμμάρια νατρίου ημερησίως, ενώ η διατροφή με λιγότερο νάτριο περιείχε 1,15 γραμ. ημερησίως.

Οδηγίες

Οι οδηγίες των ειδικών στις ΗΠΑ και στο Ηνωμένο Βασίλειο συνιστούν στα άτομα να καταναλώνουν λιγότερα από 6 γραμμάρια νατρίου ημερησίως, ενώ ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας συνιστά ακόμη μικρότερη κατανάλωση, δηλαδή κάτω από 5 γραμμάρια. Παρ' όλα αυτά, οι άνθρωποι στον ανεπτυγμένο κόσμο καταναλώνουν από 9 - 12 γραμμάρια νατρίου σε ημερήσια βάση. Στη μελέτη του δρος Pimenta και της ομάδας του, εκείνοι που υποβλήθηκαν σε δίαιτα φτωχή σε αλάτι μείωσαν τη συστολική τους πίεση κατά 22,7 mmHg κατά μέσο όρο και τη διαστολική πίεσή τους κατά 9,1 mmHg.

«Τα τελευταία αποτελέσματα δείχνουν ότι οι ασθενείς με ανθεκτική υπέρταση είναι ιδιαιτέρως ευαίσθητοι στο αλάτι», τονίζουν οι ερευνητές. «Η αυξημένη κατανάλωση άλατος από αυτά τα άτομα, είναι αυτή που προκαλεί τη μεγάλη κατακράτηση υγρών και σε αυτές τις περιπτώσεις, ούτε οι συνήθεις θεραπευτικές αγωγές για τη μείωση της πίεσης του αίματος βοηθούν».

REUTERS

Στρες, έλκος και κίνδυνος πνευμονίας

Από φάρμακα για την παλινδρόμηση

Της **RONI CARYN RABIN**

Για πολλούς νοσηλευόμενους θεωρείται ρουτίνα η χορήγηση φαρμάκων για την πρόληψη της παλινδρόμησης των οξέων του στομάχου (γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση). Μια νέα μελέτη, όμως, διαπίστωσε ότι οι ασθενείς που λαμβάνουν αυτά τα φάρμακα (αποκαλούνται αποκλειστές αντλιών πρωτονίων) διατρέχουν υψηλότερο κίνδυνο να εκδηλώσουν πνευμονία απ' ό,τι οι πάσχοντες στους οποίους δεν χορηγούνται.

Τα φάρμακα αυτά συνταγογραφούνται συχνά σε ασθενείς για την πρόληψη του έλκους, εξαιτίας στρες. Τα τελευταία χρόνια, τα ίδια φάρμακα χορηγούνταν και σε πολλούς άλλους ασθενείς επειδή θεωρούνταν ασφαλή. Ειδικοί εκτιμούν ότι 40% - 70% των νοσηλευόμενων ασθενών με παλινδρόμηση λαμβάνει σήμερα φάρμακα τέτοιου είδους.

Πρόληψη

«Παρατήρησα ότι υπήρχαν πολλοί ασθενείς, οι οποίοι ελάμβαναν αυτά τα φάρμακα για προληπτικούς λόγους, και εκτίμησα ότι κάτι τέτοιο ήταν ανορθόδοξο, καθώς στις μέρες μας δεν συνιστώνται σε ασθενείς που δεν ανήκουν στην ομάδα υψηλού κινδύνου για έλκος», τόνισε από τη Βοστώνη, η επικεφαλής συγγραφέας της μελέτης δρ Shoshana J. Herzig, επικεφαλής ιατρική υπεύθυνος στο Ιατρικό Κέντρο Beth Israel Deaconess.

Η δρ Herzig είπε ότι οι αναστολείς των αντλιών πρωτονίων, που καταστέλλουν τα οξέα στο στομάχι, μπορούν να «προωθήσουν» την ανάπτυξη διαφόρων βακτηρίων στο ανώτερο γαστρεντερικό και αναπνευστικό σύστημα, και ότι αυτά τα βακτήρια ίσως ευθύνονται για την εκδήλωση πνευμονιών.

Η μελέτη, που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό Journal of the American Medical Association, ανέλυσε περιπτώσεις από 63.878 εισαγωγές στο νοσοκομείο Beth Israel Deaconess, από 1ης Ιανουαρίου 2004 έως την 31η Δεκεμβρίου του 2007. Ολα τα στοιχεία αφορούσαν ενήλικες που έμειναν στο νοσοκομείο επί τρεις ή περισσότερες ημέρες, και σε περισσότερους από τους μισούς χορηγήθηκαν φάρμακα κατασταλτικά των οξέων. Μεταξύ αυτών οι οποίοι έλαβαν τα φάρμακα, 4,9% εκδήλωσε πνευμονία στο νοσοκομείο, δηλαδή ποσοστό υπερδιπλάσιο από το 2% ατόμων που δεν έλαβε καθόλου φάρμακα. Οι ερευνητές εκτίμησαν ότι οι ασθενείς οι οποίοι ακολούθησαν θεραπευτική αγωγή με φάρμακα κατά της παλινδρόμησης αντιμετώπιζαν αύξηση του κινδύνου για πνευμονία τουλάχιστον κατά 30% σε σχέση με εκείνους οι οποίοι δεν έλαβαν φάρμακα.

Αύξηση των περιστατικών πνευμονίας δεν παρατηρήθηκε μεταξύ ασθενών οι οποίοι έλαβαν έναν τύπο φαρμάκου για την παλινδρόμηση, που είναι γνωστό ως ανταγωνιστής του υποδοχέα της ισταμίνης -2 που πωλείται με την εμπορική ονομασία Pepcid και Zantac.

Αν και τα φάρμακα χορηγούνται για την πρόληψη έλκους λόγω στρες, «σε πολλά άτομα δεν χρειάζεται να χορηγούνται από την αρχή και αρκεί αυτοί οι ασθενείς να παραμένουν στο σπίτι τους», υπογράμμισε ο δρ Joel J. Jeidelbaugh του Πανεπιστημίου του Michigan. Πρόσθεσε, μάλιστα, ότι αυτός ο απερίσκεπτος τρόπος χρήσης των φαρμάκων αυξάνει κατά πολύ τις δαπάνες για την υγεία.

THE NEW YORK TIMES

ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΑ
Η Island Records γιόρτασε φέτος τα 50 χρόνια της
Σελ. 25

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΘΕΑΤΡΟ
Ποιοι και γιατί «γιουχάρουν» στην Επίδαυρο
Σελ. 27

Σάββατο 15 - Κυριακή 16 Αυγούστου 2009

«Είμαι διχασμένη προσωπικότητα»

Ο συγγραφέας Πάνος Ιωαννίδης αποκαλύπτει το ταξίδι στον «άλλο» χαρακτήρα του μέσα από το βιβλίο «Αμερική '62 de profundis»

Συνέντευξη στον **ΚΩΣΤΑ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟ**

Έχει ήδη συλλέξει τέσσερα κρατικά βραβεία για τα μυθιστορήματα και τα διηγήματά του και άλλα τόσα για τα θεατρικά του έργα. Έχει τιμηθεί με το Αριστείο Γραμμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας το 2007 και συνεχίζει να γράφει πυρετωδώς, παρουσιάζοντας πτυχές ενός χαρακτήρα που έρχεται σε ευθεία αντιδιαστολή με τον «συμμαζεμένο» άνθρωπο τον οποίο προσωπικά γνώρισα ως διευθυντή προγραμμάτων του ΡΙΚ. Ο εξ Αμμοχώστου Πάνος Ιωαννίδης, με το τελευταίο του βιβλίο, επαναβιώνει λογοτεχνικά τις διαδρομές της νεανικής του ηλικίας και, όπως ο ίδιος δηλώνει, αποκαλύπτεται πλέον ολοκληρωτικά στον αναγνώστη.

-Αντί για Πέτρος Αρχοντίδης, ο ήρωας του βιβλίου θα μπορούσε να ονομάζεται Πάνος Ιωαννίδης;

Ναι, θα μπορούσε…

-Γιατί ο συγγραφέας επιλέγει ένα άλλο όνομα για τον πρωταγωνιστή της διήγησης αντί το δικό του;

Γιατί πολλές φορές αναμειγνύει τα πραγματικά γεγονότα με τη φαντασία. Προσθέτει στοιχεία τα οποία δεν συνέβησαν, ούτε παρουσιάστηκαν στην πραγματική του ζωή και το περιβάλλον του. Επίσης, επειδή εμπλέκονται άνθρωποι οι οποίοι μπορεί να ενοχλούνται όταν ταυτίζονται με τους ήρωες ή με το περιβάλλον του ήρωα του βιβλίου. Έτσι, καμιά φορά, αν δεν είναι μια καθαρή αυτοβιογραφία, ο συγγραφέας υιοθετεί αυτή τη μέθοδο της «μάσκας του ονόματος».

-Σε κάποια σημεία περιγράφετε μεταφυσικές εμπειρίες. Όντως τις είχατε;

Ναι τις είχα… Και τότε περισσότερο παρά σήμερα. Διότι σε νεαρή ηλικία διάβαζα πάρα πολύ μεταφυσική και ασχολούμουν με τον υπερβατικό διαλογισμό και έτσι είχα εμπειρίες αυτού του είδους. Παρακολουθούσα και μαθήματα εσωτερισμού σε μια διεθνή σχολή. Αλλά κάποια στιγμή τα εγκατέλειψα και είπα, σε αυτή τη ζωή, σε αυτή την ενσάρκωση, θα ασχοληθώ μόνο με τη λογοτεχνία, την οικογένειά μου και το επάγγελμά μου. Τα άφησα για το μέλλον.

-Πιστεύετε στη μετενσάρκωση;

Θα έλεγα ναι. Κατά περιόδους πολύ έντονα και άλλες είμαι και λίγο σκεπτικιστής. Έχω γίνει πιο ερευνητικός, κινούμαι στα όρια του αγνωστικισμού

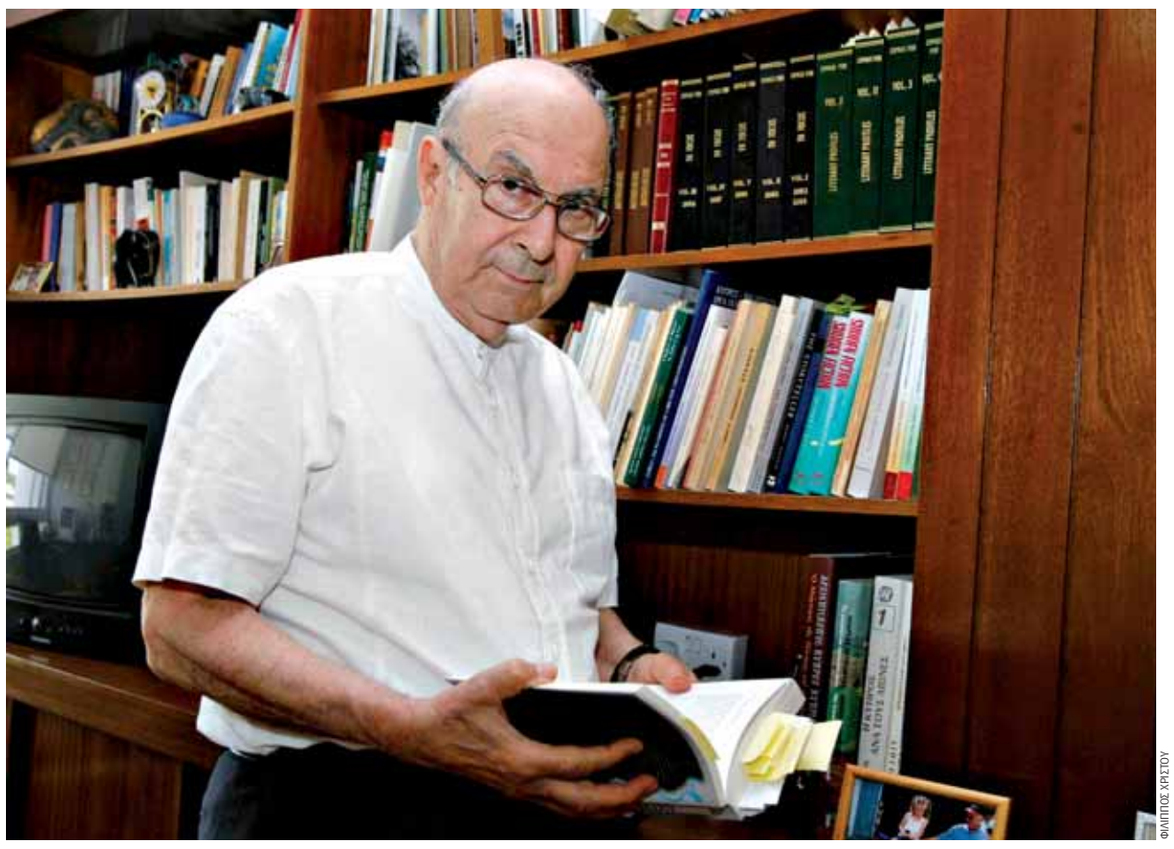

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ

«Σε νεαρή ηλικία διάβαζα πάρα πολύ μεταφυσική, ασχολούμουν με τον υπερβατικό διαλογισμό και παρακολουθούσα μαθήματα εσωτερισμού σε μια διεθνή σχολή. Αλλά κάποια στιγμή τα εγκατέλειψα και είπα, σε αυτή τη ζωή, σε αυτή την ενσάρκωση, θα ασχοληθώ μόνο με τη λογοτεχνία, την οικογένειά μου και το επάγγελμά μου.»

και έτσι δεν τα δέχομαι όπως τα δεχόμουν σε πολύ νεαρή ηλικία. Όμως τα μελετώ, τα ξέρω, τα έχω βιώσει όλα αυτά και τις εμπειρίες που περιγράφω στο βιβλίο τις έχω πραγματικά βιώσει. Μάλιστα, ήταν μια πολύ ιδιαίτερη περίοδος εκείνη, διότι είχε προηγηθεί η κρίση της Κούβας, η οποία μας αναστάτωσε όλους και μας έκανε υπερευαίσθητους.

-Ήταν η πιθανότητα μιας επικείμενης μαζικής καταστροφής, το πλησίασμα στον θάνατο;

Οπωσδήποτε. Βρισκόμουν στη Νέα Υόρκη, Οκτώβρη του 1962, για ένα ενημερωτικό σεμινάριο, προτού πάμε στο πανεπιστήμιο. Είχαμε φθάσει στις 4 του μήνα και καθίσαμε εκεί μέχρι τις 30 του μήνα. Τα γεγονότα εξελίχθηκαν ραγδαία. Άρχισαν στις 16, κορυφώθηκαν τις μέρες μετά τις 22 με το διάγγελμα του Τζον Φιτζέραλντ Κέννεντυ, όπου έκανε λόγο για κίνδυνο παγκόσμιου πυρηνικού πολέμου, και τελείωσαν στις 28. Αυτές οι λίγες μέρες ήταν ένας συνεχής εφιάλτης. Θέλαμε να φύγουμε, αλλά δεν μπορούσαμε, γιατί μας είχαν κρατήσει τα διαβατήρια στην Ουάσινγκτον και εκείνες τις ώρες δεν ενδιαφερόντουσαν οι Αμερικάνοι να ικανοποιήσουν την επιθυμία μερικών φοιτητάκων να φύγουν από τη χώρα.

-Τι ακολούθησε;

Πήγαμε στις Συρακούσες, όπου ήταν το πανεπιστήμιο στο οποίο είχαμε υποτροφία για να παρακολουθήσουμε ειδικά σεμινάρια για τηλεόραση, ραδιόφωνο και γενικά για τον Τύπο. Τα σεμινάρια εκεί κράτησαν 3 μήνες και μετά μας έδωσαν άλλους 3 μήνες να γυρίσουμε τις Ηνωμένες Πολιτείες, με ένα πρόγραμμα-δρομολόγιο το οποίο καταρτίσαμε μόνοι μας. Μας είπαν: «Μπορείτε να πάτε σε όποιες πόλεις θέλετε, σε όποιους σταθμούς, εφημερίδες ή άλλα πρακτορεία σάς ενδιαφέρουν και θα έρχονται πίσω σας τα δολάρια να σας καλύπτουν». Έτσι ξεκινήσαμε αυτή την περιοδεία που περιγράφω στο βιβλίο.

-Δηλαδή πρόκειται για περίπου 7 μήνες γεμάτους ένταση. Υπήρξε άλλο διάστημα στη ζωή σας που να ήταν τόσο συμπυκνωμένο σε προσλαμβάνουσες;

Όχι, είναι γεγονός. Ήρθα πίσω Μάιο του 1963 με αρκετές σημειώσεις, τις καθαρόγραψα, πρόσθεσα μερικά ακόμα στοιχεία και δεν θέλησα να ασχοληθώ πια μαζί τους. Ήθελα να τα ξεχάσω. Θέλησα να σβηστούν από τη ζωή μου και τα άφησα σε ένα συρτάρι για 42 ολόκληρα χρόνια.

-Γιατί να σβηστούν;

Γιατί ένιωθα ότι ξεγυμνωνόμουν γράφοντας και λέγοντας αυτά τα πράγματα. Ήταν τόσο προσωπικές οι εμπειρίες και οι προσεγγίσεις, φιλοσοφικές, στοχαστικές, ανθρώπινες προσεγγίσεις στα προβλήματα που αντιμετωπίσαμε μέσα σ' αυτή την αχανή χώρα, που θεώρησα ότι θα ήταν μια άσκηση αυτοαποκάλυψης και τα άφησα εκεί και ξεχάστηκαν. Μια καλή πρωία, όταν έγραφα το προηγούμενό μου μυθιστόρημα, που και εκείνο είναι ένα είδος αυτοβιογραφίας, θυμήθηκα αυτές τις σελίδες, τις ανέσυρα από το συρτάρι και τις έδωσα σε δυο-τρεις φίλους μου, αξιόλογους ανθρώπους, να τις διαβάσουν. Μου είπαν πως οι καταστάσεις που περιέγραφα είναι διαχρονικές και καλά θα έκανα να τις επεξεργασθώ. Και έτσι κάθισα στο γραφείο μου επί δυόμισι περίπου χρόνια και δεν έκανα τίποτα άλλο παρά να δουλεύω αυτές τις σημειώσεις, να τις επεκτείνω, να τις σουλουπώνω και να τους δίνω φόρμα…

-Δηλαδή τώρα δεν φοβάστε να απογυμνωθείτε;

Όχι. Πλέον απογυμνώθηκα…

-Υπάρχουν πράγματα τα οποία κρατήσατε πίσω;

Όχι, τίποτα. Ένας από τους λόγους που δεν το έγραψα τότε το βιβλίο είναι γιατί περιέγραφα εμπειρίες προσωπικές, οι οποίες ήταν δυνατόν να ενοχλήσουν κάποιους ανθρώπους του περιβάλλοντός μου. Η ερωτική ζωή του ήρωα π.χ. μπορούσε να ενοχλήσει κάποιους. Όπως και οι μεταφυσικές εμπειρίες.

-Σας έζησα στο ΡΙΚ ως προϊστάμενο και ήσασταν πάντα πολύ προσεκτικός στη συμπεριφορά σας. Τυπικότατος θα έλεγα, σε αντίθεση με τον ψυχισμό που αναφύεται μέσα από τη γραφή σας.

Είμαι διχασμένη προσωπικότητα.

-Αυτό το δηλώνετε δημόσια;

Ναι, είμαι ένας άνθρωπος στην επαγγελματική, προσωπική μου ζωή και ένας τελείως διαφορετικός άνθρωπος, ο αντίποδας ας πούμε, στη λογοτεχνική και πνευματική μου ζωή. Δηλαδή εκεί τολμώ. Πάντα τολμούσα και αυτή η τόλμη μού δημιούργησε πάρα πολύ σοβαρά προβλήματα στο παρελθόν.

-Όπως;

Όπως το να χάσω προαγωγές στη δουλειά μου λόγω του λογοτεχνικού μου έργου. Είχαν ενοχληθεί κάποιοι από τους ταγούς της κυπριακής πολιτείας από τα γραπτά μου, διότι ασκούσα οξεία κριτική στα ιστορικά γεγονότα με τα οποία καταπιάστηκα, είτε στα θεατρικά μου είτε στην πεζογραφία μου, καυτηριάζοντας κάποιους πολύ υψηλά ιστάμενους. Με αποτέλεσμα να επιβραδυνθεί πολύ η επαγγελματική μου ανέλιξη.

-Μιλάμε για ονόματα-θρύλους που δεν αγγίζονται;

Μιλώ για τους κορυφαίους, π.χ. Μακάριος, Γρίβας… Ένα από τα πρώτα μου βιβλία που κυκλοφόρησαν ήταν το «Κύπρια Έπη», που πήρε το πρώτο κρατικό βραβείο που δόθηκε στην Κύπρο. Κάποιοι από το Υπουργικό Συμβούλιο, μετά τη βράβευσή μου, είπαν στον Μακαριότατο ότι ήταν απαράδεκτο να βραβεύονται βιβλία τα οποία ασκούν αυτού του είδους την κριτική στην καθεστηκυία τάξη. Ο Μακάριος απάντησε ότι δεν μπορούσε να εκφέρει γνώμη, αλλά ο τότε υπουργός Παιδείας, Σπυριδάκης, έδωσε εντολή να δημιουργήσουν μια επιτροπή με καθηγητές εξ Ελλάδος, να διαβάσουν το βιβλίο και να δώσουν τη γνώμη τους. Η επιτροπή αυτή συνήλθε και «αθώωσε» το βιβλίο. Είπαν ότι ήταν πάρα πολύ δυνατό βιβλίο, έτσι πρέπει να είναι η λογοτεχνία, να προβληματίζει και όχι να αποκοιμίζει. Ενώ από το υπουργείο ήταν έτοιμοι να μου αποσύρουν το βραβείο, το οποίο ήταν 500 λίρες.

-Σημαντικό ποσό για την εποχή.

Ναι, καλό ποσό για την εποχή. Εγώ, στο μεταξύ, είχα αγοράσει με τα λεφτά αυτά στη γυναίκα μου ένα πλυντήριο πιάτων και μερικά άλλα οικιακά σκεύη. Όταν μου είπαν τι συνέβαινε και ότι υπήρχε περίπτωση να ζητήσουν πίσω το χρηματικό βραβείο και το δίπλωμα, δήλωσα επίσημα ότι πολύ ευχαρίστως, μόνο που δεν θα στείλω πίσω τα χρήματα αλλά το πλυντήριο πιάτων, με την εισήγηση να πλένουν τα λερωμένα τους… Τέτοια είχα πολλά. Όπως το ότι μερικοί αγωνιστές της ΕΟΚΑ ενοχλήθηκαν πάρα πολύ από ένα θεατρικό μου – το «Γκρέκορυ», το οποίο ανέβασε στο θέατρο του ΡΙΚ ο Εύης Γαβριηλίδης – και μου έστελναν απειλητικές επιστολές. Μου έστελναν φακέλους με λεπίδες ή ξυραφάκια και μου έλεγαν «κόψε το λαιμό σου ή θα τον κόψουμε εμείς», γιατί ακριβώς ενοχλήθηκαν από τις αλήθειες που περιείχε. Το οποίο, σημειωτέον, μετά πήρε το πρώτο πανευρωπαϊκό βραβείο στη Σόφια της Βουλγαρίας το 1976, όταν εστάλη εκεί ως θεατρική παραγωγή του ΡΙΚ. Τέτοια πράγματα συνάντησα στη ζωή μου.

Η γιαγιά Ροδού, ο φίλος Μαχμούτ, ο Κέννεντυ και ο Ομπάμα

-Τελικά το ότι ο ήρωας του βιβλίου, που είσαστε εσείς, βρίσκεται ξαφνικά στην Αμερική για σπουδές, λειτουργεί καταλυτικά για την απελευθέρωση της έκφρασης των επιθυμιών του;

Ο νέος αυτός είναι έτοιμος για όλα και διψασμένος μέχρι τρέλας για έρωτα. Εν τούτοις, μεγαλωμένος σε μια συντηρητική και αυστηρή κοινωνία, αλλά και λόγω των προηγούμενων βιωμάτων του στη μεταφυσική και τον διαλογισμό, και της φιλοσοφίας και της θεοσοφίας που είχε μελετήσει, έχει και πολύ έντονες αναστολές. Η Αμερική γίνεται καταλύτης για να εξωτερικεύσει και τις δύο όψεις του εαυτού του. Και ακριβώς ένα στοιχείο πολύ σημαντικό του βιβλίου είναι ότι υπάρχει η ώθηση, η ωστική δύναμη προς τον έρωτα, και από την άλλη υπάρχει η αυτοσυγκράτηση, η προσπάθεια να εξισορροπήσει τα πράγματα, και αυτό δημιουργεί μιαν αγωνία στον αναγνώστη και στους άλλους ήρωες. Δηλαδή αυτός ο άνθρωπος θα ενδώσει ή δεν θα ενδώσει στις φαντασιώσεις του;

-Πώς ήταν η οικογένεια στην οποία μεγαλώσατε;

Ήταν μια συνηθισμένη κυπριακή οικογένεια. Οι γονείς μου ήταν γόνοι προσφύγων από τη Μικρά Ασία και την Κωνσταντινούπολη. Όμως είχαν τελείως απορροφηθεί και εξομοιωθεί με την κυπριακή κοινωνία. Ο πατέρας μου ήταν κυβερνητικός υπάλληλος, συγκεκριμένα σταθμάρχης των σιδηροδρόμων. Μετά, όταν διαλύθηκε ο σιδηρόδρομος, έγινε τελωνειακός. Δεν πρόφτασα καλά-καλά να τον γνωρίσω. Πέθανε σχετικά νέος, 52 χρονών από καρδιά, μόλις είχα τελειώσει το Παγκύπριο Γυμνάσιο. Η μητέρα μου πάλι ήταν καλλιεργημένη γυναίκα με πολλά ενδιαφέροντα, αλλά εκείνη που με ώθησε στις τέχνες και στα γράμματα ήταν η γιαγιά η Ροδοθέα που καταγόταν από ένα χωριό της περιοχής της Σμύρνης. Η γιαγιά η Ροδού δεν πήγε καθόλου σχολείο, μεγάλωσε σε μια πολύ δύσκολη περίοδο του ελληνισμού και μετά ήρθε στην Κύπρο όπου παντρεύτηκε. Ωστόσο, αυτή η γυναίκα είχε τη μεγαλύτερη βιβλιοθήκη που γνώρισα ποτέ μου σε σπίτια, σε ιδιωτικές κατοικίες. Είχε Γκαίτε, Ιούλιο Βερν, Τσέχοφ, όποιους συγγραφείς ήθελες ήταν εκεί. Πήγαινα στην Κερύνεια τα καλοκαίρια, μαθητής του δημοτικού τότε, και μου εμπιστευόταν αυτά τα βιβλία της να τα διαβάσω. Άρχισα να διαβάζω κλασική λογοτεχνία στην τρυφερή ηλικία των 10 χρόνων. Από εκείνη πήρα την ώθηση τη μεγάλη. Η μητέρα μου, η οποία ήταν επίσης πολύ μορφωμένη, είχε πολλές οικογενειακές υποχρεώσεις λόγω οικονομικών κυρίως προβλημάτων. Ενώ ήταν δασκάλα και διευθύντρια δημοτικού σχολείου, απελύθη από την αποικιακή κυβέρνηση διότι έμεινε έγκυος σε εμένα. Μετά την διόριζαν προσωρινή κατά περιόδους, αλλά ήταν πολύ επισφαλής η οικονομική κατάσταση στην οποία ζούσαμε τότε. Έτσι είχε αποτραβηχτεί τελείως από τον κόσμο του βιβλίου, της τέχνης, της διανόησης. Γι' αυτό λέω ότι το περιβάλλον στο οποίο μεγάλωσα δεν ήταν «φυτώριο ιδεών», αν εξαιρέσεις τη γιαγιά.

«Με το περιεχόμενο αυτού του βιβλίου πλέον απογυμνώθηκα»

-Μιλήστε μας για κάποια σημεία του βιβλίου σας που θα μπορούσαν να κεντρίσουν το ενδιαφέρον του αναγνώστη.

Πιστεύω ότι ένα από τα κυριότερα στοιχεία του βιβλίου είναι η φιλία που αναπτύχθηκε ανάμεσα στον ήρωά μου, τον Πέτρο Αρχοντίδη, και τον συμφοιτητή του εκ Τουρκίας, συγκεκριμένα εκ Κωνσταντινουπόλεως, Μεχμέτ Ριζά Οσκιούλ. Το πραγματικό του όνομα ήταν Μαχμούτ Αλί Ογκόρε, ο οποίος έγινε διάσημος στην Τουρκία ως κινηματογραφιστής, σεναριογράφος και ανώτερο στέλεχος της τουρκικής ραδιοτηλεόρασης. Δημιουργήθηκε μια βαθύτατη φιλία και αλληλεγγύη ανάμεσα σε αυτούς τους δύο ανθρώπους. Δυστυχώς, με το που ήρθαμε πίσω το '63-'64, άρχισαν τα γεγονότα της Κύπρου και χαθήκαμε. Προσπάθησα επανειλημμένως να επικοινωνήσω μαζί του, αλλά δεν κατάφερα να τον εντοπίσω. Τελικά έμαθα ότι πέθανε το 1999, σε ηλικία περίπου 60 ετών. Αυτό είναι ένα σημαντικό στοιχείο του βιβλίου. Μια σχέση η οποία υπερβαίνει φυλετικές και εθνικές προκαταλήψεις και ταμπού.

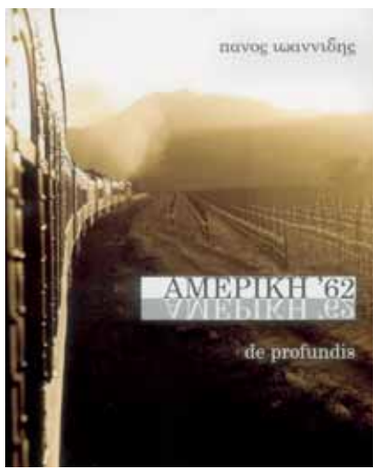

-Παίζουν όμως αυτά μέσα στο μυαλό σας τον καιρό που ζείτε μαζί;

Ναι, βέβαια. Και ανταλλάσσουμε οξείς διαξιφισμούς. Είναι μια φιλία η οποία δοκιμάζεται συνέχεια, αλλά στο τέλος πρυτανεύει. Αυτό είναι το σημαντικό. Οι τελευταίες σελίδες είναι συγκλονιστικές. Το δεύτερο στοιχείο είναι η ανακάλυψη ενός υπερσυντηρητικού προσώπου της Αμερικής της εποχής εκείνης και των ρατσιστικών τάσεων που επικρατούσαν, τις οποίες εισπράξαμε εμείς οι ίδιοι στις Συρακούσες ως φοιτητές. Άλλο σημαντικό στοιχείο είναι η εμπειρία που είχα με κάποιες προσωπικότητες, όπως με τον πρόεδρο Κέννεντυ, τον Μπίλι Ουάιλντερ, τον Τζακ Λέμον, τη Σίρλεϊ Μακλέιν και μερικούς άλλους ανθρώπους. Τα γεγονότα που σχετίζονται με αυτές τις συναντήσεις ήταν πάρα πολύ σημαντικά, ιδιαίτερα εκείνα με τον πρόεδρο Κέννεντυ.

-Τι βγήκε από τη συνάντηση με τον Κέννεντυ;

Είχε συμβεί λίγες μέρες πριν το ξέσπασμα της κρίσης με τους πυραύλους της Κούβας και, όταν με σύστησαν ως Κύπριο, θυμήθηκε τον άκομψο έως προσβλητικό τρόπο με τον οποίο υποδέχθηκαν οι Ελληνοκύπριοι τον αντιπρόεδρο Τζόνσον κατά την επίσκεψή του στην Κύπρο. Χαμογελώντας, μου εξέφρασε με ειρωνικό τρόπο την απαρέσκειά του για το γεγονός.

-Δηλαδή ο πρόεδρος των ΗΠΑ θυμόταν και είχε μετρήσει γι' αυτόν το τι είχε συμβεί σε ένα μικρό κράτος της Μεσογείου;

Ήταν πρόσφατο το γεγονός και έτσι κι αλλιώς για τους Αμερικανούς μετρούν αυτά. Ο Κέννεντυ συμπαθούσε τον Μακάριο, τον τιμούσε και βοήθησε όσο μπορούσε τότε. Το ίδιο έκανε κι ο Τζόνσον αργότερα.

-Εκτός από τις προσωπικότητες, τι άλλο σας έκανε εντύπωση στην Αμερική εκείνης της εποχής;

Η θεϊκή μουσική των μαύρων. Οι εμπειρίες που είχα στη Νέα Ορλεάνη με τους μεγάλους της τζαζ, στο Λας Βέγκας με τον Λούι Άρμστρονγκ, με τον Νατ Κινγκ Κόουλ και άλλους, κυριολεκτικά με μάγεψαν. Όλους αυτούς τους είδα από κοντά, σε απόσταση αναπνοής, όπως είμαστε τώρα εμείς, να τραγουδούν, να ερμηνεύουν και να κάνουν αστεία συνέχεια. Η μουσική τους μου ξύπνησε την ανάγκη μέσα μου να γράψω για τον νέο μεσσία που θα έρθει στην Αμερική και που θα είναι μαύρος. Έχω ένα κεφάλαιο πολύ σημαντικό μέσα στο βιβλίο για τον μαύρο μεσσία στη Νέα Ορλεάνη, που θα μεταμορφώσει την Αμερική, κυρίως με τη μουσική του. Όπου βέβαια η μουσική χρησιμοποιείται αλληγορικά.

-Δηλαδή προφητεύσατε την εκλογή του Ομπάμα;

Άμα διαβάσεις το κεφάλαιο εκείνο, είναι σαν να παραπέμπει στα σύγχρονα γεγονότα. Και για άρση οποιασδήποτε αμφιβολίας, το κείμενο ολοκληρώθηκε το 2007, πριν την εκλογή του.

-Θα το δείξει ο καιρός εάν όντως είναι ο μαύρος μεσσίας…

Βέβαια, ο Ομπάμα, αν λύσει το πρόβλημα της ανθρωπότητας και της Αμερικής, θα το κάνει με την πολιτική. Εγώ μιλάω για μουσική και χαρά. Είναι ο ηλεκτρισμός που δημιούργησαν μέσα μου όλοι εκείνοι οι μαύροι Ορφείς της μουσικής.

kathimerini.com.cy

Κάθε μέρα, κάθε λεπτό
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ONLINE ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ - SHOWBIZ - GOOD LIFE - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Κύπρος

Κυριακή 16.8
ΘΕΑΤΡΟ

Οικογένεια και παράδοση

Το θέατρο Διόνυσος συνεχίζει τις παραστάσεις του έργου «Ριάλλια... Ριάλλια... τζιαι πούντα;» του Δημήτρη Παπαδημήτρη. Το θεατρικό παρουσιάζει μέσα από κωμικές αλλά και έντονα συγκινησιακές στιγμές τη σημερινή κυπριακή πραγματικότητα, κυρίως όμως παρουσιάζει τη ρωγμή που υπέστη ο θεσμός της οικογένειας, ο οποίος παραδοσιακά θεωρείται η ραχοκοκκαλιά της κοινωνίας μας. Στις 16/8 στο Βουνί, 17/8 στον Ασκά, 19/8 στην Τσακίστρα, 20/8 στον Αγρό και 21/8 στον Μονιάτη.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Reggae για το καλοκαίρι

Το River Reggae Club στην Αγία Νάπα φιλοξενεί μια σειρά από γνωστούς Κύπριους και ξένους djs, συμπεριλαμβανομένων των John O' Bir, Matt Hardwick, Yoji Biomehanika, Scot Project & Eddie Halliwell και πολλούς άλλους. Από τις 5 μ.μ. μέχρι τις 10 μ.μ. Πληρ. 23940300.

Δευτέρα 17.8
ΜΟΥΣΙΚΗ

Πρωτότυπα παραδοσιακά

Άλκης Αγαθοκλέους στο νέυ, Σάββας Χουβαρτάς στην κιθάρα, Νικόλας Τρύφωνος στο κοντραμπάσο και Αντρέας Στεφάνου στα ντραμς. Το μουσικό σχήμα, το οποίο το κοινό της Λεμεσού είχε την ευκαιρία να απολαύσει, επιστρέφει και παρουσιάζει τους πρωτότυπους αυτοσχεδιασμούς του σε παραδοσιακές μελωδίες. Στις 17/8 στο Barfly, Λεμεσός, στις 10 μ.μ. Στις 18/8 στο Καφενέυ, Λεμεσός, διπλα στο Παλιό Ξυδάδικο, στις 8.30 μ.μ. Στις 20/8 στο Stranger than Paradise, Λευκωσία, στις 10 μ.μ. Πληρ. 99759689.

Τρίτη 18.8
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Αληθινοί άνθρωποι, πραγματικές ανάγκες

Η υπαίθρια έκθεση φωτογραφίας με θέμα «Πρόσφυγες: Αληθινοί Άνθρωποι, Πραγματικές Ανάγκες» παρουσιάζεται για τελευταία μέρα στο Αρχαιολογικό Πάρκο Πάφου. Η φωτογραφική έκθεση ασχολείται με το ανθρωπιστικό ζήτημα των προσφύγων και έχει ως σκοπό της την ευαισθητοποίηση του κοινού. Η έκθεση διοργανώνεται από την Αντιπροσωπεία στην Κύπρο της Υπάτης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες. Πληρ. 22359043.

Μη χάσετε

ΘΕΑΤΡΟ

Αλληλεπιδρούσα παράσταση

«Μην ψάχνετε μέσα σας. Σε σας δεν υπάρχει τίποτα. Ψάξτε αυτόν που βρίσκεται μπροστά σας» Στανισλάβσκι.
Ένα ανατρεπτικό δρώμενο, βασισμένο σε ελεύθερη απόδοση έργων της Λούλας Αναγνωστάκη, με τίτλο «Σε σας που μας ακούτε». Θέατρο, χορός, μουσική, ζωγραφική και κινηματογράφος αναπαριστούν την κοινωνία που ζούμε στην ακρότητά της. Οι ήρωες/χαρακτήρες της παράστασης είναι πρόσωπα οικεία σε όλους μας. Το κοινό και οι ηθοποιοί αλληλεπιδρούν, δημιουργώντας κάθε φορά ένα ξεχωριστό αποτέλεσμα. Το κοινό μπορεί να κινηθεί ανάμεσα σε κάθε διαφορετική πραγματικότητα που δημιουργούν οι διαφορετικοί χώροι και οι διαφορετικοί χαρακτήρες. Τη διασκευή κειμένων και τη γενική επιμέλεια ανέλαβε η Έλενα Σωκράτους (φοιτήτρια θεάτρου) και την επιμέλεια χώρου έχει η Γιάννα Νεοφύτου (φοιτήτρια καλών τεχνών). Στις 18/8 από τις 8.30 μ.μ. μέχρι τις 10.30 μ.μ. Σπίτι στο Κολόσσι (28ης Οκτωβρίου 5 – απέναντι από την εκκλησία Αγίου Ανδρονίκου). Είσοδος δωρεάν. Πληρ. 99923619 & 96452788.

Τετάρτη 19.8
ΜΟΥΣΙΚΗ

Jazz & Blues με τη Sarah Fenwick

Η Sarah Fenwick εκτελεί ζωντανά jazz και blues. Μαζί της θα είναι οι jazz μουσικοί Ευέλθων Μιχαηλίδης (μπάσο), Γεώργιος Μορφίτης (keyboards), Ανδρέας Στεφάνου (τύμπανα), Μάριος Παπαρές (σαξόφωνο) και Ερμής Μιχαήλ (κιθάρα). Στις 10 μ.μ. στο 7 Seas, Λεμεσός. Πληρ. 25278000.

«Εφ' όλης της ύλης» στο Καφεθέατρο Ενήλιον

Μ' ένα πιάνο και μια φωνή, οι Μιχάλης Γρηγορίου και Ανδρέας Παντελίδης παρουσιάζουν ένα μουσικό πρόγραμμα «εφ' όλης της ύλης» με επιλογές από το σύγχρονο ρεπερτόριο και τα λαϊκά τραγούδια. Σκοπός τους είναι να δώσουν στον ακροατή τη δική τους άποψη, η οποία βασίζεται στο γεγονός ότι σε μια νύχτα μπορεί να συνυπάρξει με απόλυτη αρμονία κάθε είδος ελληνικού τραγουδιού, αρκεί να έχει στίχο, μουσική και διάρκεια στον χρόνο. Στο Κέντρο Τεχνών Ιδρύματος Πανίκος Μαυρέλλης, Λεμεσός. Πληρ. 25341572 & 25373060.

Πέμπτη 20.8
ΕΚΘΕΣΗ

Παζαράκι τέχνης στη γκαλερί Αποκάλυψη

Η γκαλερί Αποκάλυψη συνεχίζει την έκθεση του καλοκαιριού που είναι ένα «παζαράκι τέχνης». Περιλαμβάνει καινούργια έργα, ειδικά φτιαγμένα για το καλοκαιρινό art sale και έργα που σπάνια έχουν εκτεθεί στο κοινό. Η φιλοσοφία αυτής της παρουσίασης έχει ελεύθερο χαρακτήρα. Παρουσιάζονται έργα ζωγραφικής, γλυπτικής (μάρμαρο, μέταλλο, πέτρα, μπρούντζο), κεραμικής, χαρακτικής και ακουαρέλες. Μέχρι τις 16/9. Πληρ. 22766655.

Παρασκευή 21.8
ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Έκθεση σε παλιό αρχοντικό

Η Ομάδα Σταύρου Λαμπράκη, μια ομάδα νεαρών που δρα υπό την «ηθική αυτουργία» του ποιητή Σταύρου Λαμπράκη, δημιουργεί έργα με σύνθημα το «Δεν Ξεχνώ». Η έκθεση αποτελεί μια έντονη κριτική αντίδραση στην κοινωνική αποξένωση, την ηθική έκπτωση και την ιστορική αλλοτρίωση, σε σχέση με τα σημαντικότερα γεγονότα του τόπου μας. Η έκθεση λαμβάνει χώρα σε ένα παλιό αρχοντικό στην εντός των τειχών Λευκωσία. Αποτελείται από εικαστικά έργα, προβολές βίντεο, εγκαταστάσεις και εννοιολογικά έργα. Μέχρι τις 11/9. Είσοδος 3 ευρώ. Πληρ. 99464307.

Σάββατο 22.8
ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Ανθρωπόμορφα και αρρενωπά

Τη νέα του ατομική έκθεση ζωγραφικής παρουσιάζει ο διακεκριμένος Κύπριος δημιουργός Νικόλας Παναγή. Τα έργα του καλλιτέχνη είναι καθαρά ανθρωποκεντρικά. Ο μεταφορικός κόσμος του Παναγή κατοικείται από μορφές πολύ πιο τέλειες από αυτές που βλέπουμε καθημερινά γύρω μας. Οι κινήσεις, το πάθος και η ομορφιά τους έχουν αναφορές στις νωπογραφίες του Μιχαήλ Άγγελου ή τις ανατομικές μελέτες του Λεονάρτο Ντα Βίντσι. Μέχρι την 1/9. Γκαλερί Forza 9, Πόλη Χρυσοχούς. Πληρ. 99127428.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Στη μάχη κατά της φτώχειας

Στο πλαίσιο της δημόσιας εκστρατείας ευαισθητοποίησης του κοινού για τη Διεθνή Ανάπτυξη και τους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας, το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Κύπρου (ΕΙΚ) και η Φωτογραφική Εταιρεία Κύπρου (ΦΕΚ), Τμήμα Λεμεσού, προσκαλούν ενδιαφερόμενους επαγγελματίες και ερασιτέχνες φωτογράφους και φωτορεπόρτερ να συμμετάσχουν δημιουργικά στη μάχη κατά της φτώχειας. Στον διαγωνισμό μπορούν να συμμετάσχουν μόνιμοι κάτοικοι Κύπρου, 18 χρονών και άνω. Οι τρεις καλύτερες φωτογραφίες του διαγωνισμού στην Κύπρο θα λάβουν από 1.000 ευρώ, ευγενική αθλοθέτηση από τον Όμιλο Εταιρειών Σιακόλα. Τελευταία ημερομηνία υποβολής φωτογραφιών είναι η 16/8.Πληρ. 22406800, www.eicy.eu & www.cps.com.cy.

Επιμέλεια: **ΜΑΡΙΑ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ**
art@kathimerini.com.cy

Ελλάδα

Τετάρτη 19.8
ΦΕΣΤΙΒΑΛ

Πρεμιέρα με «Ορνιθες»

Το Φεστιβάλ Βύρωνα «Στη Σκιά των Βράχων 2009» ξεκινά την Τετάρτη, με την παράσταση «Ορνιθες», σε σκηνοθεσία Σωτήρη Χατζάκη. Πρωταγωνιστούν ο Γ. Αρμένης, ο Αλ. Μυλωνάς και ο Β. Χαραλαμπόπουλος. Θέατρο Βράχων. Βύρωνας.

Τετάρτη 19.8
ΘΕΑΤΡΟ

«Σονάτα» Ρίτσου στη Νάξο

Η Ρούλα Πατεράκη σκηνοθετεί και ερμηνεύει «Σονάτα του σελινόφωτος» του Γ. Ρίτσου. Μαζί της, ο πιανίστας Διονύσης Μαλλούχος, σε μια παραγωγή του Φεστιβάλ Αθηνών. Πύργος Μπαζαίου, 9.30 μ.μ. Νάξος, τηλ. 22850-31.402.

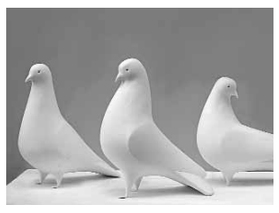

Πέμπτη 20.8
ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

«Οψεις του Λευκού»

Το κοινωφελές Ιδρυμα Λουκά και Ευάγγελου Μπελλώνια έχει οργανώσει μια ομαδική εικαστική έκθεση με τίτλο «A Paler Shade of White/Οψεις του Λευκού», με τη συμμετοχή 60 διακεκριμένων και ανερχόμενων καλλιτεχνών. Στόχος είναι η διερεύνηση των όψεων, των τονικοτήτων και των πλαστικών αξιών του λευκού μέσα από τη γραφή και τα τεχνικά μέσα που επιλέγει ο κάθε καλλιτέχνης. Την έκθεση επιμελείται η ιστορικός τέχνης Ιρις Κριτικού. Διάρκεια, έως 27 Σεπτεμβρίου. Φηρά, τηλ. 22860-24.960.

Σάββατο 22.8
ΘΕΑΤΡΟ

Ευριπίδη «Αλκηστη»

Η παραγωγή του Εθνικού Θεάτρου ταξιδεύει. Η παράσταση «Αλκηστη» σε σκηνοθεσία του Θωμά Μοσχόπουλου παρουσιάζεται το Σάββατο στο Αρχαίο Θέατρο Πυθαγορείου στη Σάμο, με πρωταγωνιστές τους Μαρία Σκουλά, Χρήστο Λούλη, Αργύρη Ξάφη, Ιωάννα Παππά κ.ά. www.n-t.gr.

«Τρωάδες» από το ΚΘΒΕ

Στο Αρχαιολογικό Πάρκο Αμφίπολης παρουσιάζεται η παραγωγή του ΚΘΒΕ «Τρωάδες», σε μετάφραση Ελένης Βαροπούλου και σκηνοθεσία Νικαίτης Κοντούρη, με τους Λήδα Πρωτοψάλτη, Μαρία Ναυπλιώτου, Λαμπρινή Αγγελίδου και Φαίδωνα Καστρή. Η παράσταση αρχίζει στις 9 μ.μ. Αμφίπολη.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Έκθεση Escher

Η τέταρτη ενότητα της έκθεσης «Από το προσχέδιο στο αριστούργημα» φέρει τον τίτλο «Το Χρώμα στον Escher» και παρουσιάζει μεγάλο αριθμό από υδατογραφίες και ξυλογραφίες, του καλλιτέχνη. Μουσείο Ηρακλειδών, έως 15 Νοεμβρίου. Ηρακλειδών 16, Θησείο.

ΦΕΣΤΙΒΑΛ

«Αισχύλεια '09» στην Ελευσίνα

Τα «Αισχύλεια» επιστρέφουν φέτος με ένα πρόγραμμα που διαρκεί από 22 Αυγούστου έως και το τέλος του Σεπτεμβρίου. Το φεστιβάλ ξεκινά με τις παραστάσεις του «Art Locus. Ολος ο τόπος μια σκηνή», από τις 8.30 μ.μ. Παλαιό Ελαιουργείο, Παραλία Ελευσίνας.

Επιμέλεια:
ΝΕΛΛΗ ΑΜΠΡΑΒΑΝΕΛ
abravanel@kathimerini.gr

Ματιές στον κόσμο

ΒΑΣΙΛΕΙΑ
ΕΚΘΕΣΗ
Fondation Beyeler
www.beyeler.com

«Alberto Giacometti». Εμβληματικό έργο ενός από τους μεγάλους δασκάλους της σύγχρονης γλυπτικής, η κάτισχνη φιγούρα του «Αντρα που περπατάει» έχει μιαν απόκοσμη δύναμη, υπογραμμίζοντας την εύθραυστη μοναχικότητα της ανθρώπινης ύπαρξης. Γεννημένος στην Ελβετία, ο Αλμπέρτο Τζακομέτι (1901-1966) έζησε από το 1922 στο Παρίσι, όπου συνδέθηκε με τους σουρεαλιστές. Επηρεάστηκε όμως περισσότερο από τις αναζητήσεις του στην κυκλαδική, την αρχαία αιγυπτιακή και την αφρικανική τέχνη, ανοίγοντας έναν νέο δρόμο έκφρασης στη γλυπτική του 20ού αιώνα. Η έκθεση ανατρέχει στο σύνολο της καλλιτεχνικής διαδρομής του, παρουσιάζοντας περίπου εκατό έργα του, καθώς και μερικά έργα του πατέρα του, Τζοβάνι, και του αδελφού του, Ντιέγκο. Εως τις 11 Οκτωβρίου.

ΒΙΕΝΝΗ
ΕΚΘΕΣΗ
Albertina
www.albertina.at

«Body and Language». Η έκθεση παρουσιάζει 80 έργα σύγχρονων καλλιτεχνών, από τη συλλογή του μουσείου, που εστιάζουν στο ανθρώπινο σώμα και στην κοινωνική διάσταση της εικόνας του. Τα γλυπτά του Ερβιν Βουρμ με την αναπάντεχη συνύπαρξη σωμάτων και αντικειμένων, τη σειρά ασπρόμαυρων φωτογραφιών «Faces» του Γκότφριντ Χελνβάιν, στις οποίες περιλαμβάνεται ένα πορτρέτο του Μάικλ Τζάκσον, τις φωτογραφίες μελών της ομάδας Μπάαντερ-Μάινχοφ που τράβηξε ο Χέλμουτ Νιούτον, τις εικόνες του Τζον Κόπλαν με μέλη του σώματός του, τα νεανικά πρόσωπα της Μαρί-Ζο Λαφοντέν, έργα του Τσακ Κλόουζ και της Ελκε Κρίστουφεκ όπου συνδυάζονται φωτογραφία και κείμενο. Εως τις 27 Σεπτεμβρίου.

ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ
ΕΚΘΕΣΗ
Museo de Arte Contemporaneo
www.macba.es

«Στο περιθώριο της τέχνης. Δημιουργία και πολιτική στράτευση». Η έκθεση προτείνει ένα ταξίδι στους δρόμους όπου συναντιούνται η εικαστική έκφραση και ο πολιτικός ακτιβισμός στο πεδίο του εντύπου. Εκτίθενται πάνω από 230 έργα -περιοδικά, βιβλία, αφίσες, προκηρύξεις, δημοσιεύσεις σε εφημερίδες κ.λπ.- που δίνουν το χάρτη των πολιτικών και κοινωνικών συγκρούσεων στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα, με ιστορικούς σταθμούς όπως ο πόλεμος του Βιετνάμ, η αντίσταση στα δικτατορικά καθεστώτα στη Λατινική Αμερική και αλλού, το αντιρατσιστικό κίνημα στις ΗΠΑ, τα νεανικά κινήματα στην Ευρώπη με κορύφωση τον γαλλικό Μάη του '68. Ξεκινώντας με εκθέματα - αναφορές στη μακρά παράδοση του πολιτικού εντύπου (όπως το μανιφέστο «Για μια επαναστατική τέχνη», του 1938, που υπογράφεται μεταξύ άλλων από τον Μπρετόν και τον Τρότσκι), η έκθεση καλύπτει επίσης τη νεότερη τάση, που θέλει την αισθητική της πολιτικής αφίσας να χρησιμοποιείται για εμπορικούς στόχους από τη «βιομηχανία της κουλτούρας». Εως τις 27 Σεπτεμβρίου.

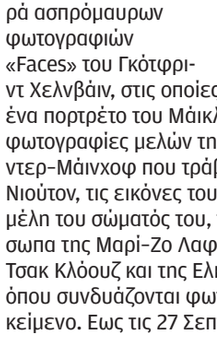

ΕΔΙΜΒΟΥΡΓΟ
ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ & FRINGE
eif.co.uk
edfringe.com

Το Διεθνές Φεστιβάλ του Εδιμβούργου ξεκίνησε στις 14 Αυγούστου με πρόγραμμα που, όπως κάθε χρόνο, αγκαλιάζει όλα τα πεδία των τεχνών: θέατρο, όπερα, συναυλίες συμφωνικής μουσικής, χορό, ποπ, τζαζ και παραδοσιακή μουσική, κινηματογράφο, λογοτεχνία, εκθέσεις... Παράλληλα, έχουν αρχίσει από τις 7 Αυγούστου οι εκδηλώσεις του «εναλλακτικού» φεστιβάλ Fringe, λίκνου νέων καλλιτεχνικών προτάσεων και ανατρεπτικών πειραμάτων, με ιδιαίτερη έμφαση στις παραστάσεις stand-up comedy από καθιερωμένους όσο και πρωτοεμφανιζόμενους εκπροσώπους του είδους. Το φετινό Fringe (έως τις 31/8) παριλαμβάνει επιπλέον πολλές παραστάσεις και δρώμενα για παιδιά. Το Διεθνές Φεστιβάλ θα τελειώσει στις 6 Σεπτεμβρίου.

ΛΟΝΔΙΝΟ
ΕΚΘΕΣΗ
Tate Modern
www.tate.co.uk

Στην αυγή του 20ού αιώνα, οι Ιταλοί φουτουριστές διακήρυξαν το 1909 με το «μανιφέστο» τους την αποσύνδεσή τους από τις παραδοσιακές αξίες, τον θαυμασμό τους για την τεχνολογική πρόοδο και την ταχύτητα, ακόμα και για την ανανεωτική δύναμη του πολέμου. Ηταν ένα βραχύβιο κίνημα, που η ενθουσιώδης πίστη του στο φωτεινό μέλλον της ανθρωπότητας θάφτηκε στα χαρακώματα του Μεγάλου Πολέμου. Αφησε, ωστόσο, πίσω του έργα σημαντικής καλλιτεχνικής αξίας και διασταυρώθηκε γόνιμα με άλλες τάσεις του μοντερνισμού. Η έκθεση εστιάζει ακριβώς στη «συνάντηση» των Ιταλών φουτουριστών με καλλιτέχνες από άλλες χώρες της Ευρώπης, παρουσιάζοντας έργα μιας πλειάδας καλλιτεχνών, ανάμεσά τους ο Σεβερίνι (εδώ ο πίνακάς του «Κανόνια εν δράσει», 1915), ο Μποτσιόνι, ο Μάλεβιτς, ο Ζορζ Μπρακ, ο Κρίστοφερ Νέβινσον. Εως τις 20 Σεπτεμβρίου.

ΘΕΑΤΡΟ
Wyndham's Theatre
www.wyndhams-theatre.com

«Hamlet». Ο Μάικλ Γκράντεϊτζ σκηνοθέτησε μια νέα εκδοχή της σαιξπηρικής τραγωδίας, με τον Αμερικανό ηθοποιό Τζουντ Λο (φωτ.) στο ρόλο του Αμλετ. Η παράσταση, που τη χαρακτηρίζουν ο γοργός ρυθμός και η συναισθηματική ένταση, έχει ευνοϊκή υποδοχή από το κοινό και την κριτική, η οποία επαίνεσε την «οργισμένη ειλικρίνεια» της ερμηνείας του Λο, αλλά επιφύλαξε τα πιο ενθουσιώδη σχόλια για την Πενέλοπι Γουίλτον, που ερμηνεύει τη βασίλισσα Γερτρούδη, την τραγικά διχασμένη μητέρα του Αμλετ, καθώς και για την αφρικανικής καταγωγής ηθοποιό Γκούγκου Μπάτα-Ρόου (Οφηλία). Στους ερμηνευτές περιλαμβάνονται επίσης ο Κέβιν Μακνάλι (Κλαύδιος), ο Πίτερ Εϊρ (Φάντασμα), ο Ρον Κουκ (Πολώνιος), ο Αλεξ Γουόλντμαν (Λαέρτης) και ο Ματ Ράιαν (Οράτιος). Εως τις 22 Αυγούστου.

ΠΑΡΙΣΙ
ΕΚΘΕΣΗ
Musee du Quai Branly
www.quaibranly.fr

«Tarzan!». Στο εικονοστάσιο των φανταστικών ηρώων, ο Ταρζάν κατέχει περίοπτη θέση. Ο «λευκός άγριος» γεννήθηκε από την πένα του Εντγκαρ Ράις Μπάροουζ, ο οποίος το 1912 δημοσίευσε στο Σικάγο το μυθιστόρημα «Ο Ταρζάν των πιθήκων». Στη συνέχεια, ο Ταρζάν έγινε δημοφιλής πρωταγωνιστής σε κόμικς -εκείνος που του έδωσε την οριστική «χάρτινη» μορφή του ήταν ο Αμερικανός σκιτσογράφος Μπερν Χόγκαρθ, το 1936- και σε σειρά ταινιών, με πρώτο ενσαρκωτή τον Τζόνι Βαϊσμίλερ. Παρουσιάζοντας βιβλία, κόμικς, αποσπάσματα από ντοκιμαντέρ και ταινίες μυθοπλασίας, αφίσες, δίσκους, κοστούμια, έργα ζωγραφικής και διάφορα άλλα, η έκθεση αφηγείται την ιστορία του Ταρζάν ιχνηλατώντας τις κοινωνικές και πολιτικές διαστάσεις του «ήρωα της ζούγκλας».

Επιμέλεια: **ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΤΟΥΠΑΚΗ**

Ενας Αναγεννησιακός της φωτογραφίας

«Αναζητώ την τελειότητα της φόρμας. Στα πορτρέτα, στα γυμνά σώματα, στα λουλούδια, δεν έχει σημασία το θέμα. Προσπαθώ να συλλάβω αυτό που θα μπορούσε να είναι έργο γλυπτικής», είπε κάποτε ο Ρόμπερτ Μάπλθορπ, ο πολυσυζητημένος Αμερικανός φωτογράφος, ο οποίος πέθανε το 1989 από έιτζ στα 45 του χρόνια. Αυτή η επιδίωξη της ισορροπίας, της ελαφράδας και των τέλειων αναλογιών θεωρήθηκε από τους διοργανωτές της έκθεσης «Robert Mapplethorpe: La perfezione della forma», στην Galleria dell' Academia της Φλωρεντίας, ότι συνδέει τον Μάπλθορπ με τους καλλιτέχνες της Ιταλικής Αναγέννησης. Η έκθεση (έως τις 27/9) διερευνά από διαφορετικές σκοπιές την έννοια της φόρμας («Γεωμετρία της φόρμας», «Το αποσπασματικό ως φόρμα», «Επαναλαμβανόμενη φόρμα» και «Γλυπτική φόρμα») παρουσιάζοντας 93 φωτογραφίες του Μάπλθορπ (εδώ ο «Τόμας μέσα σε κύκλο», 1987), τις οποίες αντιπαραθέτει με 18 γλυπτά, ανάμεσά τους ο «Δαβίδ» του Μιχαήλ Αγγέλου.

AP PHOTO/MICHAEL URBAN

AP PHOTO

REUTERS/ALESSIA PIERDOMENICO

AP PHOTO/MYUNG JUNG KIM-PA

Από αριστερά: Ο Τζο Κόκερ, ο Μπομπ Μάρλεϊ -δημιούργημα του Κρις Μπλάκγουελ-, η Γκρέις Τζόουνς και η Εϊμι Γουάινχαουζ είναι μερικά από τα σπουδαία ονόματα της Island.

Οαση στον σκληρό κόσμο της δισκογραφίας

Η Island Records του Κρις Μπλάκγουελ από την Τζαμάικα έκλεισε φέτος 50 χρόνια προσφοράς στη μουσική βιομηχανία

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΛΟΒΟΥ**

Οι δισκογραφικές εταιρείες είναι τα πονηρά και αδηφάγα τέρατα της σύγχρονης μουσικής! Εχουμε συνηθίσει να αποδίδουμε σε αυτές όλη την κακοδαιμονία που μαστίζει τους καλλιτέχνες. Εκείνες, με την προκρούστια λογική τους, προσαρμόζουν το αισθητήριο και τη δημιουργικότητα των μουσικών στις επιταγές της αγοράς, εκμεταλλεύονται ακόμα και το θάνατο –όπως με την περίπτωση του μακαρίτη Μάικλ Τζάκσον– για να πουλήσουν δίσκους, θάβουν αριστουργήματα και αναδεικνύουν σκουπίδια, διαμορφώνουν εκ του πονηρού το γούστο του κοινού.

Οση δόση αλήθειας όμως κι αν υπάρχει σε αυτή την άποψη, η πραγματικότητα είναι σαφώς πιο περίπλοκη. Για σκεφτείτε, λοιπόν, πόσο πιο φτωχό θα ήταν το τοπίο αν δεν υπήρχε ο αυταρχικός μεν υπέρμετρα χαρισματικός δε Μπέρι Γκόρντι και η εταιρεία που δημιούργησε, η Motown (χωρίς την οποία πιθανότατα δεν θα υπήρχαν Νταϊάνα Ρος, Μάρβιν Γκέι και… Μάικλ Τζάκσον). Αν δεν υπήρχε ο πανούργος μάνατζερ Μάλκολμ Μακ Λάρεν και ο οξυδερκής ιδιοκτήτης της Virgin Ρίτσαρντ Μπράνσον, οι Sex Pistols θα ήταν μια περιθωριακή μπάντα – αν γινόντουσαν ποτέ συγκρότημα τα τέσσερα αλητάκια από το Λονδίνο…

Αν, παρ' όλα αυτά, εξακολουθήσουμε να έχουμε στο μυαλό μας τη μυθολογία της ανεξάρτητης δισκογραφικής, που αφήνει ελεύθερο τον μουσικό να εκφραστεί και προωθεί, αγνή τη προθέσει, τη δουλειά του, τότε η Island είναι η περίπτωση που ταιριάζει απόλυτα στο παραμύθι μας…

Με μπροστάρη τον Μπομπ Μάρλεϊ και γκρουπ που σημάδεψαν τα '70s, έγραψε τη δική της ιστορία

Ενας ευγενής τυχοδιώκτης

Η εταιρεία Island, με σήμα το φοινικόδεντρο, δημιουργήθηκε στην Τζαμάικα το 1959, από τον 22χρονο τότε Κρις Μπλάκγουελ, το απόλυτο πρότυπο… ευγενούς τυχοδιώκτη της αποικιοκρατικής Βρετανίας. Με πατέρα Ιρλανδό και μητέρα Εβραία από την Κόστα Ρίκα, ο Μπλάκγουελ μεγάλωσε στην Τζαμάικα, πήγε εσώκλειστος στο Χάροου, εργάστηκε, ως παιδί για τα θελήματα, δίπλα στον κυβερνήτη του νησιού σερ Χιου Φουτ κι όταν ο τελευταίος μετατέθηκε στην Κύπρο, ο πιτσιρικάς το έριξε στις επιχειρήσεις: έγινε κτηματομεσίτης, νοίκιαζε μηχανάκια, άνοιξε ένα τζαζ κλαμπ, αγόρασε 64 τζουκμπόξ και τα νοίκιασε στα μπαρ του Κινγκστον. Εξαιτίας της τελευταίας αυτής επιχείρησης γνώρισε σε βάθος την ντόπια μουσική, και μάλιστα σε μια εποχή που διαμορφωνόταν ο ήχος εκείνος που σήμερα αποκαλούμε «ρέγκε».

Ως το 1962, οπότε η Τζαμάικα έγινε ανεξάρτητο κράτος, είχε ηχογραφήσει δεκάδες ντόπιους μουσικούς, έφυγε δε για το Λονδίνο φορτωμένος με χιλιάδες σινγκλ. «Τότε, με ένα μικρό, αργό Μίνι κούπερ, αλώνιζα το κεντρικό Λονδίνο, όπου ζούσαν οι Τζαμαϊκανοί. Υπήρχε ένας σκληρός τύπος που είχε έναν πάγκο στην αγορά του Ντάλστον και πούλαγε από εκεί δίσκους», θυμάται ο ίδιος ο Μπλάκγουελ σε μια πρόσφατη συνέντευξη που έδωσε στην Daily Telegraph. Δύο χρόνια αργότερα ήρθε η πρώτη μεγάλη επιτυχία, το «My Boy Lollipop» της Μίλι Σμολ – έχει δώσει έως σήμερα 6 εκατομμύρια αντίτυπα παρακαλώ! Τότε ήταν που ο Μπλάκγουελ συνειδητοποίησε πως η εμπορική επιτυχία είχε να κάνει με το λευκό κοινό και η μαγική συνταγή βρισκόταν στην ανάμειξη εξωτικών στοιχείων με τη λευκή ποπ που ακουγόταν στο ραδιόφωνο. Αλλωστε η λέξη «lollipop» θύμιζε τα «tutti frutti» και «be bop a loola», φράσεις τεχνητά εξωτικές που είχαν χαρίσει την επιτυχία στον Ελβις Πρίσλεϊ. Αυτή τη γραμμή ακολούθησε και με τον Μπομπ Μάρλεϊ, το πρώτο αστέρι διεθνούς μεγέθους της εταιρείας…

Ο βασιλιάς της ρέγκε, ο Μπομπ Μάρλεϊ, είναι δημιούργημα του Μπλάκγουελ. Στα τέλη της δεκαετίας του '60, ο επιχειρηματίας από την Τζαμάικα έκανε ένα μεγάλο άνοιγμα στο ροκ προκειμένου να κατακτήσει την τεράστια αγορά των ΗΠΑ. Υπέγραψε με όλα τα συγκροτήματα που δημιούργησαν τον ήχο των '70s: Traffic, Spooky Tooth, Fairport Convention, King Crimson, Free, Emerson, Lake & Palmer, τον αυτόχειρα τροβαδούρο Νικ Ντρέικ.

REUTERS/MOLLY RILEY

Οι U2, το πιο εμπορικό ροκ συγκρότημα σήμερα, «ανήκει» στην Island Records.

Παράλληλα, είχε ποντάρει πολλά στον νεαρό ρασταφάρι Μάρλεϊ, του οποίου τη μουσική προσάρμοσε στο αυτί του λευκού ακροατή. Για τους μουσικολόγους, ο Μάρλεϊ είναι ο πιο ροκ καλλιτέχνης της ρέγκε, ο λιγότερο αυθεντικός από τους Τζαμαϊκανούς μουσικούς.

Για όλους τους υπόλοιπους, είναι εκείνος που έδωσε παγκόσμια διάσταση στην πρώτη μουσική της περιφέρειας που ανταγωνίστηκε στα ίσα τον ήχο των Αγγλοσαξόνων, και μάλιστα 25 χρόνια πριν οι «μουσικές του κόσμου» γίνουν του συρμού!

Για να γίνει το «Catch A Fire» επιτυχία στην Αμερική, ο Μπλάκγουελ το ενορχήστρωσε για δεύτερη φορά, χρησιμοποιώντας λευκούς μουσικούς. «Ο Μάρλεϊ εμπιστευόταν το ένστικτό μου, δηλαδή το γεγονός πως έπρεπε να γίνει ροκ σταρ κι όχι απλώς ένα αστέρι του μαύρου αμερικανικού ραδιοφώνου», δήλωσε πρόσφατα ο Μπλάκγουελ, για τον οποίο η πλειονότητα των μουσικών που τον συναναστράφηκαν δηλώνει πως τους έπειθε η χαλαρότητά του. Ηταν περισσότερο ένας μποέμ τύπος και σε καμία περίπτωση ο σκληρός επιχειρηματίας που θα φανταζόταν κάποιος. Κι εδώ βρίσκεται το παράλογο της μουσικής του καριέρας: Ενώ πλέον η Island διαθέτει γραφεία στις ΗΠΑ, στην Αυστραλία, στον Καναδά, την Αγγλία και έχει στο κατάλογό της τον, σούπερ επιτυχημένο στη δεκαετία του '70, Κατ Στίβενς, τους Roxy Music, τους Bad Company, τον Τζο Κόκερ κι αργότερα την Γκρέις Τζόουνς (η οποία ήταν κι αυτή δημιούργημα του Μπλάκγουελ), τους Sparks και τους B–52s, κρεμόταν στην κυριολεξία στον αέρα!

Δεν διέθετε εργοστάσιο κοπής δίσκων και συνεργαζόταν γι' αυτό με άλλες εταιρείες, διαφορετικές στην εκάστοτε χώρα. Μπορεί σήμερα να είναι κοινός τόπος οι εταιρείες να μην έχουν εργοστάσια κατασκευής των προϊόντων τους αλλά μόνο τον σχεδιασμό και το μάνατζμεντ, εκείνη την εποχή όμως δεν ήταν καθόλου φυσιολογικό. Αφήστε που οι παραγωγές της Island ήταν εξαιρετικά ακριβές: πολύωρες ηχογραφήσεις, εξώφυλλα πραγματικά έργα τέχνης. Αν σε αυτά προσθέσουμε και τον θάνατο του Μάρλεϊ ή την απόφαση του Κατ Στίβενς να παρατήσει τη μουσική, τότε καταλαβαίνουμε γιατί η Island πουλήθηκε στον κολοσσό Polygram, το 1989, αντί 279 εκατομμυρίων στερλινών, ποσό όχι υπερβολικό αν αναλογιστούμε πως είχε στον κατάλογό της τους U2, το πιο εμπορικό ροκ συγκρότημα σήμερα. Ο Μπλάκγουελ παρέμεινε στην καρέκλα του διευθυντή έως το 1997, οπότε παραιτήθηκε ή, κατ' άλλους, απολύθηκε!

Μέγιστη προσφορά

Για τα 50 χρόνια της Island, η οποία σήμερα ανήκει στη Universal, κυκλοφόρησε μια πολυτελής κασετίνα με δύο cd που περιέχουν τις μεγαλύτερες επιτυχίες της, δίνοντας έμφαση στους σύγχρονους καλλιτέχνες του καταλόγου της: Εϊμι Γουάινχαουζ, Keane, Sugarbabe, Stereo MCs, χωρίς να παραβλέπει τους Jethro Tull, τους U2, τους Pulp. Σε ένα τρίτο cd, οι νεότεροι διασκευάζουν τους παλαιότερους: ο Πολ Γουέλερ τον Νικ Ντρέικ, η Εϊμι Γουάινχαουζ τους Toots & The Maytals, οι Fratelis τους Wailers. Δεν περιέχονται οι λιγότερο εμπορικοί αλλά εξαιρετικά σημαντικοί μουσικοί της εταιρείας: ο Τζον Κέιλ, το πανκ-ρέγκε γυναικείο συγκρότημα των Slits, ο Τρίκι, η Μάριαν Φέιθφουλ, οι Ultravox, ο Λίντον Κβέσι Τζόνσον. Γιατί μετρούν κι αυτοί στην προσφορά της Island στη σύγχρονη μουσική. Οσο για τον κ. Μπλάκγουελ; Εκείνος δηλώνει: «Ποτέ δεν κοιτώ πίσω. Δεν έχω ούτε μια κόπια από τους περισσότερους δίσκους που βγάλαμε και νιώθω ευτυχισμένος γι' αυτό». Αλλωστε, στα 72 του πλέον, δραστηριοποιείται στο real estate και στον τουρισμό (μια από τις πρώτες του επιχειρήσεις) και νοικιάζει βίλες στην Τζαμάικα και στις Μπαχάμες, ενώ είναι μέτοχος σε πολλά ξενοδοχεία της περιοχής. Ζει ακόμα σαν μποέμ και κυκλοφορεί με βερμούδες και άνετα πολύχρωμα πουκάμισα, χαλαρός όπως πάντα!

Σπασμένα τύμπανα από την έκρηξη των ντεσιμπέλ

Ηρθε η ώρα το ροκ εν ρολ να χαμηλώσει λίγο τους τόνους

Της **ΣΑΝΤΥΣ ΤΣΑΝΤΑΚΗ**

Εχουμε συνηθίσει να βλέπουμε στους πάγκους που στήνονται έξω από τα γήπεδα πριν από κάθε συναυλία, τι-σερτ, καπέλα, άλμπουμ, αναμνηστικά με το λογότυπο του συγκροτήματος. Φανταστείτε τι θα γινόταν αν βλέπαμε ωτασπίδες ή ειδικά ακουστικά που μας προφυλάσσουν από την ένταση των ηχείων, της ηλεκτρικής κιθάρας, των ντραμς, όλων εκείνων που κραυγάζουν μέσα στο αυτί μας…

Οι πιτσιρικάδες μπορεί να μην το καταλαβαίνουν, ίσως όχι τώρα, αλλά μετά τα 16, μετά τα 20, εκεί κάπου στα 30, ίσως και λίγο πιο μετά, τα αυτιά μπορεί να αρχίσουν να βουίζουν, να διαμαρτύρονται, να υποφέρουν… Μήπως έφτασε η στιγμή να πέσουν οι τόνοι; Τουλάχιστον στις μαζικές συναυλίες, όχι τόσο τις ποπ, αλλά τις ροκ, τις χεβιμεταλάδικες, τις «δύσκολες», τις σκληροπυρηνικές. Μήπως θα έπρεπε να χαμηλώσουμε την ένταση και να απολαύσουμε την ποιότητα της μουσικής;

Δεν πάει πολύς καιρός από τότε που ο Πιτ Τάουνσεντ ζήτησε συγγνώμη από τους θεατές-ακροατές που έφευγαν από τις συναυλίες του συγκροτήματος των Who με τα αυτιά τους να αιμορραγούν. Ε, είπαμε αλλά όχι κι έτσι. Και μπορεί τα θορυβώδη γκρουπ να υπάρχουν και να επιβιώνουν από τη γέννηση του ροκ εν ρολ αλλά απ' ό,τι φαίνεται πολύ σύντομα θα χρειαστεί να αλλάξουν οι κανόνες.

Πρόσφατα το περιοδικό NME δημοσίευσε τη λίστα με τα 20 πιο θορυβώδη τραγούδια που κυκλοφόρησαν ποτέ. Από Jesus and Mary Chain μέχρι Black Sabbath και My Bloody Valentine με δύναμη από το Δουβλίνο. Φανταστείτε ένα τραγούδι διάρκειας τεσσάρων λεπτών που ακούγεται ζωντανά, παίζεται εκκωφαντικά δυνατά, μια επαναλαμβανόμενη νότα που εκρήγνυται και «κολλάει» με κρεσέντο διάθεση για περίπου επιπλέον 20 λεπτά. Δεν είναι να απορεί κανείς που αρκετά μέλη συγκροτημάτων πάσχουν από σοβαρότατες ασθένειες στα αυτιά τους, μπαινοβγαίνουν σε σκηνή και στούντιο με σπασμένα τύμπανα.

Καλλιτέχνες, όπως ο Στινγκ, ο Νιλ Γιανγκ και ο Φιλ Κόλινς δηλώνουν ότι υποφέρουν από τα αυτιά τους

Και καλά εκείνοι που μοιάζουν να το διασκεδάζουν. Οι Kiss, «ευθύνονται» για 30 χρόνια φασαρίας, οι The Who, θεωρούνται «το πιο θορυβώδες γκρουπ παγκοσμίως», σύμφωνα με το βιβλίο των Ρεκόρ Γκίνες, (126 ντεσιμπέλ κανείς;), οι Αυστραλοί AC/DC γιατί δεν λένε να βάλουν μυαλό, οι Manowar, που έπαιξαν πέρυσι στα 139 ντεσιμπέλ (!)…

Εμείς τι φταίμε; Είναι η στιγμή που πηγαίνεις όλο χαρά σε μια συναυλία και νιώθεις σε ορισμένες στιγμές αυτοσχεδιασμού ότι κινδυνεύεις σοβαρά να κουφαθείς. Το καινούργιο στοιχείο στην ιστορία είναι ότι οι My Bloody Valentine ζήτησαν από την εταιρεία Earplugshop.com να τους βοηθήσουν… Να δίνουν προστατευτικά γκάτζετ σε κάθε τους εμφάνιση. Σαν μια ευγενική προσφορά στους θαυμαστές τους. Κι αν είναι αργά; Το γκρουπ έχει καταστρέψει πολλά τύμπανα τα τελευταία 25 χρόνια… Αρκεί να γράψεις στο google ονομασίες διαφόρων γκρουπ και τη λέξη-κλειδί «tinnitus», –όπως βόμβος– για να εμφανιστούν δεκάδες μπλογκ από φιλόμουσους που παραδέχονται ότι έχασαν την ακοή τους σε μια από τις συναυλίες των παρελθόντων χρόνων.

Ωτοασπίδες

Ολοι μετανιώνουν που δεν είχαν πάρει τότε τα μέτρα τους. Και πώς να το γνώριζαν; Είναι συνηθισμένο πλέον το φαινόμενο να πραγματοποιούνται συναυλίες και να ξεπερνούν οι μουσικοί του γκρουπ τα επιτρεπτά όρια, το όριο ασφαλείας. Τα 115 ντεσιμπέλ, δημιουργούν ανεπανόρθωτες βλάβες ακόμη και σε 30 δευτερόλεπτα. Το επιτρεπτό όριο; Τα 85 ντεσιμπέλ. Ομως είναι γνωστό ότι υπάρχουν γκρουπ που ξεπερνούν ακόμη και τα 130…

EPA/LAURENT GILLIERON

Ο τραγουδιστής του ελβετικού συγκροτήματος χέβι-μέταλ P.M.T. δεν αποκλείεται να φοράει πάντα ωτασπίδες στις συναυλίες του γκρουπ, αν κρίνουμε από αυτό που κρατάει στα χέρια του,

Το ερώτημα είναι γιατί δεν κάνουν κάτι δραστικό οι διοργανωτές. Γιατί δεν κατεβάζουν απλώς την ένταση; Η απάντηση είναι ότι ο θόρυβος αποτελεί κομμάτι της εμπειρίας μιας συναυλίας. Οι μπάντες που θεωρούνται απίστευτα θορυβώδεις έχουν χτίσει τον μύθο τους γύρω από αυτό. Μαζί με τα κύματα του ήχου. Τις δονήσεις που νιώθεις. Η μουσική δεν φτάνει μόνο στα αυτιά, αλλά και στο στήθος και στα έντερα, το σώμα βιώνει και καταγράφει.

Πριν από λίγο καιρό έγινε και σχετική έρευνα. Το 81% των ερωτηθέντων, ανθρώπων που συχνάζουν σε γήπεδα για να απολαύσουν τους αγαπημένους τους μουσικούς ζωντανά, δεν πιστεύουν ότι μπορεί να καταστρέψουν την ακοή τους ύστερα από 15 μόλις λεπτά ακρόασης δυνατής μουσικής. Φαίνεται μάλιστα ότι είναι λίγοι εκείνοι που έχουν πειστεί να πάνε σε κάποιο φαρμακείο για να αγοράσουν ωτασπίδες που θα μειώσουν αισθητά τον κίνδυνο. Σε συναυλίες και φεστιβάλ, έστω. Ισως αν γίνουν μόδα. Αν κυκλοφορούσαν στο εμπόριο, φωσφοριζέ ωτασπίδες και φλούο ακουστικά για όλους.

Καλλιτέχνες πάντως όπως ο Στινγκ, ο Νιλ Γιανγκ, ο Φιλ Κόλινς και ο Τζεφ Μπεκ δεν διστάζουν πλέον να δηλώνουν σε συνεντεύξεις τους ότι υποφέρουν από τα αυτιά τους. Μήπως και κατορθώσουν να επηρεάσουν και κανέναν να πάρει το θέμα πιο σοβαρά. Το 2030 υπολογίζεται ότι 87 εκατομμύρια Αμερικανοί θα αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα βαρηκοΐας. Ολα σήμερα είναι πιο δυνατά. Τα τηλέφωνα χτυπούν πιο δυνατά, οι ταινίες ακούγονται πιο δυνατά, οι κόρνες, οι φωνές, ακόμη και τα έργα στους δρόμους έχουν ανεβάσει την ένταση. Και το ροκ εν ρολ χρειάζεται προσοχή. Και προφυλάξεις. Οπως λέει και η Σίρλεϊ Μάνσον, τραγουδίστρια των Garbage: «Ολα είναι θέμα εκπαίδευσης. Πρέπει να εκπαιδεύσεις το κοινό. Είναι σα να προσπαθείς να πείσεις τους νέους να φορούν πάντα προφυλακτικό. Αν δεν πάρεις από τώρα τα μέτρα σου, στα 40 σου κινδυνεύεις να είσαι ξενέρωτος γιατί δεν θα μπορείς να ακούσεις κανέναν και τίποτα».

Ο «Αίας» και το βέβαιο κόστος της αλαζονείας

Ο Τζον Τίπτον δηλώνει τεχνίτης λίγων και μικρών πραγμάτων

Της **ΜΑΡΙΑΝΝΑΣ ΤΖΙΑΝΤΖΗ**

Ο Τζον Τίπτον είναι έναν Αμερικανός ποιητής, γεννημένος στην Ιντιάνα, που ζει στο Σικάγο. Πέρυσι εκδόθηκε μια δική του μετάφραση του «Αίαντα» στα αγγλικά, προϊόν πολλών χρόνων εργασίας, η οποία προκάλεσε αρκετές φιλολογικές (αλλά και πολιτικές) συζητήσεις. Ο κ. Τίπτον, αν και διδάκτωρ φιλοσοφίας και μελετητής της αρχαίας ελληνικής και της λατινικής γραμματείας, είναι στέλεχος, τρίτος στην ιεραρχία, στη Morningstar, μια εταιρεία έρευνας και αξιολόγησης αμοιβαίων κεφαλαίων με 2.375 εργαζόμενους. Ο Τζον Τίπτον μίλησε στην «Κ» για την αλαζονεία των ΗΠΑ, τον Σοφοκλή και την ποίηση «που θα συνεχίσει να εκδίδεται, έστω και χωρίς κέρδος».

– Στη μετάφρασή σας ο Αίαντας δεν αυτοκτονεί με το σπαθί αλλά με το περίστροφο που του χάρισε ο Εκτορας, ενώ κάπου μιλάτε για τα «παιδιά του Λος Αλαμος». Προς τι αυτές οι ιστορικές ζαβολιές;

– Εδώ η χρήση κάποιων αναχρονιστικών στοιχείων καθιστά τους ήρωες πιο ζωντανούς στα μάτια του σύγχρονου κοινού. Ο Αίαντας δεν είναι πια μια μακρινή μυθική φιγούρα αλλά ένας περήφανος και χολωμένος στρατιώτης για τον οποίο θα μπορούσαμε να διαβάσουμε σήμερα στην εφημερίδα. Ωστόσο, ήμουν πολύ συγκρατημένος ως προς αυτές τις ελευθερίες. Η υπερβολή θα μπορούσε να εκφυλιστεί σε τέχνασμα, σε ένα εύκολο κλείσιμο του ματιού που θα μας απομάκρυνε από το ουσιαστικό περιεχόμενο του έργου. Η ίδια η τραγωδία είναι το ηθικό μήνυμα και οποιαδήποτε δική μας εκσυγχρονιστική παρέμβαση θα πρέπει να υπηρετεί αυτό το μήνυμα. Επίσης τα αναχρονιστικά αυτά στοιχεία υπενθυμίζουν στον σύγχρονο θεατή ότι τα προβλήματα που ξετυλίγονται στη θεατρική σκηνή είναι και «δικά» μας.

Βαθιά συγκίνηση

– Είστε ο ιδρυτής και η ψυχή του Chicago Poetry Project (CPP). Εχει σχέση ο «Αίας» με αυτό το εγχείρημα;

– Το CPP είναι ένας μη κερδοσκοπικός όμιλος που οργανώνει αναγνώσεις ποιημάτων εδώ στο Σικάγο. Την πρώτη δημόσια ανάγνωση όλου του έργου την έκανα μαζί με τρεις φίλους σε μια μικρή γκαλερί το 2005. Συνήθως στο Σικάγο, οι ποιητικές αυτές βραδιές συγκεντρώνουν πολύ λίγο κόσμο, 15-30 άτομα το πολύ. Ομως στον «Αίαντα» ήρθαν πάνω από πενήντα και μολονότι περίμεναν κάτι μάλλον στεγνό και εγκεφαλικό, όπως συνήθως συμβαίνει με τη σύγχρονη αμερικανική ποίηση, τελικά συγκινήθηκαν βαθιά.

– Η έκδοση του «Αίαντα» είναι ιδιαίτερα καλαίσθητη. Ο εκδοτικός οίκος έχει σχέση με το CPP;

«Κάθε ποιητική μετάφραση είναι και μια πλαστογραφία» υποστηρίζει ο Αμερικανός ποιητής Τζον Τίπτον.

– Καμία. Ο Flood είναι ένας ανεξάρτητος, μη κερδοσκοπικός εκδοτικός οίκος που εκδίδει πολύ λίγα βιβλία τον χρόνο, από τους πιο έγκριτους στις Ηνωμένες Πολιτείες.

– Συχνά μιλάμε για το «τέλος της εφημερίδας», όμως ποιο είναι το εκδοτικό μέλλον της ποίησης;

– Ισως πρόκειται για ευσεβή πόθο, αλλά νομίζω ότι η ποίηση θα εξακολουθήσει να εκδίδεται, έστω και χωρίς κέρδος. Μέχρι χθες, οι εφημερίδες ήταν ένας κερδοφόρος κλάδος όμως δεν ισχύει το ίδιο στην ποίηση – και το φαινόμενο δεν είναι σημερινό. Εδώ το κίνητρο είναι η αγάπη για την τέχνη, όχι για τα χρήματα. Παραδόξως, η μη κερδοφορία ίσως να σώσει τις εκδόσεις ποιημάτων.

– Τι εννοείτε λέγοντας ότι μεταφράσατε τον «Αίαντα» ως ποιητής όχι ως φιλόλογος;

– Κάθε ποιητική μετάφραση είναι και μια πλαστογραφία. Οπως θα έλεγε ο Σοφοκλής, ήμουν περισσότερο «ερμηνεύς» παρά μεταφραστής. Η γλώσσα που χρησιμοποίησα είναι ένα πολύ σύγχρονο αμερικανικό ιδίωμα. Στη διάρκεια της μετάφρασης είχα κατά νου τους Αμερικανούς ηθοποιούς που θα μπορούσαν να ερμηνεύσουν τον «Αίαντα» – και όχι τους Βρετανούς που είναι μιας εντελώς διαφορετικής σχολής.

Επιχειρήσεις

– Πώς γίνεται να είστε υψηλόβαθμο στέλεχος μιας εταιρείας και ταυτόχρονα ποιητής; Γιατί δεν επιδιώξατε μια ακαδημαϊκή καριέρα;

– Πολλοί ποιητές στις Ηνωμένες Πολιτείες βιοπορίζονται από τα πανεπιστήμια, συνήθως διδάσκοντας δημιουργική γραφή. Προσωπικά, δεν είμαι φτιαγμένος για πανεπιστημιακός. Επίσης είμαι μάλλον ένας ασυνήθιστος άνθρωπος των επιχειρήσεων, ωστόσο η ανεξαρτησία μου με βοηθά να μην επηρεάζομαι από συρμούς και ρεύματα. Η εργασία μου με αποσπά από την ποίηση, όμως αυτό δεν είναι κακό. Θα πρέπει κατά καιρούς να αφήνει κανείς το όνειρο και να πατά στον πραγματικό κόσμο. Ωστόσο, και η Morningstar είναι μια ασυνήθιστη εταιρεία, αφού μου παρέχει έξι εβδομάδες άδεια με αποδοχές για κάθε τέσσερα χρόνια εργασίας σ' αυτήν. Σε ένα από αυτά τα διαλείμματα, ολοκλήρωσα τη μετάφραση του «Αίαντα».

– Μέχρι τώρα έχει εκδοθεί μόνο η ποιητική σας συλλογή «Surfaces», το 2004. Είστε ολιγογράφος εκ πεποιθήσεως;

– Ναι, είμαι αργός συγγραφέας από επιλογή και από ιδιοσυγκρασία. Ξοδεύω πολύ χρόνο για να διορθώνω και να ξαναγράφω, προσπαθώ να είμαι απαιτητικός με τον εαυτό μου... Ναι, παίζουν ρόλο και οι επαγγελματικές υποχρεώσεις, ενώ τώρα υπάρχει και ένα αγοράκι στο σπίτι, ο τρίχρονος γιος μου, στον οποίο θέλω να αφιερώνω όσο το δυνατόν περισσότερο χρόνο. Αλλά και ακόμα και αν το παιδί μεγαλώσει, ακόμα και αν δεν εργαζόμουν, το πολύ να δημοσίευα ένα βιβλίο κάθε τρία-τέσσερα χρόνια. Δεν είμαι παρά ένας τεχνίτης που φτιάχνει λίγα, χειροποίητα και μικρά πράγματα.

– Αρκετοί συνέδεσαν τη μετάφρασή σας με τον πόλεμο στο Ιράκ και τα βασανιστήρια στο Αμπού Γκραΐμπ, υποστηρίζοντας ότι η τρέλα του Αίαντα συνίσταται στην αδυναμία του να δει τη διαφορά ανάμεσα στον άνθρωπο και το ζώο, τον θύτη και το θύμα, τον εχθρό και τον φίλο. Συμφωνείτε με αυτή την ερμηνεία;

– Ο «Αίας» μιλάει για το κόστος της αλαζονείας. Η μετάφρασή μου ήταν και μια διαμαρτυρία για την κυβέρνηση Μπους και παραδέχομαι ότι ανυπομονούσα να εκδοθεί πριν από τις προεδρικές εκλογές του 2008. Ντρεπόμουν για ό,τι έκαναν οι συμπατριώτες μου, για τα δεινά που προκαλέσαμε στη χώρα μας αλλά και σε ένα μεγάλο κομμάτι του κόσμου. Η μετάφρασή μου γεννήθηκε και μέσα από την οργή. Ισως τόνισα τα πιο σκληρά συναισθήματα, την τρέλα, την καταστροφική μανία, σε βάρος της συμπόνιας. Ομως το γεγονός ότι το βιβλίο αυτό κάποιους συγκινεί φανερώνει περισσότερα για την ιδιοφυΐα του Σοφοκλή παρά για τη δική μου εργασία.

Ο Σοφοκλής και η αυτοκτονία ενός επιφανούς

Πριν από 60 χρόνια, τον Μάιο του 1949, ο υπουργός Αμυνας των ΗΠΑ Τζέιμς Φόρεσταλ αυτοκτόνησε πέφτοντας στις δύο τα χαράματα από τον 16ο όροφο του Ναυτικού Νοσοκομείου στο Μέριλαντ όπου νοσηλευόταν με βαριά κατάθλιψη. Ο Τίμος Μωραϊτίνης, που τότε βρισκόταν στην Αμερική, έγραψε σε ένα χρονογράφημά του ότι όλη εκείνη τη μοιραία νύχτα ο Φόρεσταλ διάβαζε τον «Αίαντα» του Σοφοκλή στα αρχαία ελληνικά και ότι το βιβλίο βρέθηκε ανοιχτό στη σελίδα με το σπαραχτικό πρώτο στάσιμο («Δοξασμένη Σαλαμίνα, που της θάλασσας το κύμα σε χτυπά...», μτφ. Παναγή Λορεντζάτου). Ετσι, ο πολιτικός «υπέστη την επίδρασι των φιλοσοφικών αυτών στίχων και επήρε την απόφασιν να θέση ταχύ τέρμα» στη ζωή του. Η θλιβερή αυτή ιστορία, «έγινε αφορμή να λάμψη ένα πρωί κάτω από τον αμερικανικόν ουρανόν το αθάνατον πνεύμα του μεγάλου Ελληνος τραγικού. Ολες οι αμερικανικές εφημερίδες... έγραψαν για τον Σοφοκλή και το έργον του». Τα πράγματα δεν συνέβησαν ακριβώς έτσι. Ο 57χρονος Φόρεσταλ άφησε πριν από την πτώση του ένα χαρτί όπου είχε αντιγράψει το σπαρακτικό πρώτο στάσιμο του «Αίαντα» από την αγγλική μετάφραση της τραγωδίας. Τα σχετικά με την αυτοκτονία του αρχεία, μαζί και το σημείωμα, δημοσιοποιήθηκαν μόλις το 2004, ενώ πολλές θεωρίες συνωμοσίας αλλά και σοβαρά ερωτήματα έχουν διατυπωθεί για τις συνθήκες θανάτου του.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτήν την εβδομάδα — Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες

		Εβδομάδες στη λίστα
1.	**Τα παιδιά δεν θέλουν ψυχολόγο, γονείς θέλουν, του Νίκου Σιδέρη (Μεταίχμιο).** Ενας επιστημονικός οδηγός για τις σχέσεις γονέων και παιδιών.	16
2.	**Στον κήπο του Επίκουρου, του Ιρβιν Γιάλομ (Αγρα).** Προσεγγίζοντας και ερμηνεύοντας τον τρόμο του θανάτου.	38
3.	**Χορός μεταμφιεσμένων, της Μάρως Βαμβουνάκη (Ψυχογιός).** Σκέψεις για τη διαδικασία και την παράδοση της μεταμφίεσης.	13
4.	**Η Ελλάδα μετά την κρίση, του Γιώργου Αλογοσκούφη (Καστανιώτης).** Η πρώτη τοποθέτηση του πρώην υπουργού για την οικονομική κατάσταση.	5
5.	**Το βιβλίο των νεκρών φιλοσόφων, του Σάιμον Κρίτσλεϊ, μετ. Γιάννης Ε. Ανδρέου (Πατάκης).** Τα πορτρέτα 190 νεκρών φιλοσόφων. Ενα βιβλίο που μας κάνει να φοβόμαστε λιγότερο το θάνατο.	6
6.	**Το νέο Μουσείο της Ακρόπολης, της Μαρίζας Ντεκάστρο (Μεταίχμιο).** Ενας οδηγός για να γνωρίσουν τα παιδιά το νέο Μουσείο της Ακρόπολης.	7
7.	**Η απόφαση για την επέκταση της ελληνικής κυριαρχίας στη Μ. Ασία, του Κων. Σβολόπουλου (Ικαρος).** Μια πολύπλευρη προσέγγιση στην εξωτερική πολιτική Βενιζέλου.	15
8.	**Για την ταυτότητα των Βλάχων, του Thede Kahl, μετ. Στ. Μπουλασίκης (Βιβλιόραμα).** Εθνοπολιτισμικές προσεγγίσεις μιας βαλκανικής πραγματικότητας.	10
9.	**Η ενηλικίωση μιας γενιάς, της Οντέτ Βαρών Βασάρ (Εστία).** Πώς διαμορφώθηκαν οι νέοι και οι νέες που μεγάλωσαν στην Κατοχή και στην Αντίσταση.	7
10.	**Ο Αριστοτέλης στο Μον-Σαιν Μισέλ, του Σιλβέν Γκουγκενέμ, μετ. Φανή Μπούμπουλη - Φανή Γκαϊδατζή (Ολκός).** Τελικά, πώς πέρασε η αρχαία ελληνική γνώση στη Δύση. Ενα κείμενο που ανατρέπει όσα πιστεύαμε.	8

Ενα κείμενο που ανατρέπει όσα γνωρίζαμε για το πώς πέρασε η γνώση της Ανατολής στη Δύση.

Οι τύψεις δύο γυναικών και η πορεία τους στον έρωτα.

Αυτήν την εβδομάδα — Λογοτεχνία

		Εβδομάδες στη λίστα
1.	**Το πάθος χιλιάδες φορές, της Ζυράννας Ζατέλη (Καστανιώτης).** Το δεύτερο μέρος της τριλογίας, με πρωταγωνίστρια τη 13χρονη Λεύκα και τους νεκρούς που επιστρέφουν.	7
2.	**Ερωτας σαν βροχή, της Λένας Μαντά (Ψυχογιός).** Μια ρομαντική ιστορία, με πρωταγωνίστρια την Κλαίλια, που αναζητεί το ιδανικό της.	13
3.	**Ολα σου τα 'μαθα, μα ξέχασα μια λέξη, του Δημήτρη Μπουραντά (Πατάκης).** Το φετινό βραβείο αναγνωστών, μερικές σκέψεις για όσα λείπουν από την ευτυχία.	32
4.	**Ενοχα μυστικά, της Ντόρας Γιαννακοπούλου (Καστανιώτης).** Δύο γυναίκες αναμετριούνται με τις τύψεις τους, διεκδικώντας μερίδιο στην αγάπη.	12
5.	**Τα φτερά της πεταλούδας, του Αντρέα Καμιλλέρι, μετ. Κατίνα Ζερβού (Πατάκης).** Σ' ένα βουνό από μπάζα βρίσκεται το πτώμα μιας Ρωσίδας. Στην πλάτη της έχει ένα τατουάζ...	4
6.	**Λόγια φτερά, του Χρήστου Χωμενίδη (Πατάκης).** Ενας ύμνος στη δύναμη της αφήγησης, διά στόματος ενός αρχαίου αοιδού.	11
7.	**Η δεξιά τσέπη του ράσου, του Γιάννη Μακριδάκη (Εστία).** Η απόλυτη αγάπη και αφοσίωση του μοναχού Βικέντιου.	9
8.	**Οι οδοιπόροι της καρδιάς, της Εύας Ομπρόλη (Λιβάνης).** Ενας άνθρωπος που αντιλαμβάνεται τον έρωτα σαν θρησκεία...	4
9.	**Ο νικητής είναι μόνος, του Πάολο Κοέλιο, μετ. Μάτα Σαλογιάννη (Λιβάνης).** Ενα 24ωρο στον κόσμο της μόδας και του κινηματογράφου στις Κάννες. Ο κόσμος της επιτυχίας και της έπαρσης.	15
10.	**Φίλοι και εραστές, του Θοδωρή Καλλιφατίδη (Γαβριηλίδης).** Ενα βιβλίο για τον έρωτα, τη φιλία, την ξενιτιά.	8

Ενα αγαπημένο παιχνίδι για μικρούς και μεγάλους: η μεταμφίεση.

Μια ερωτική ιστορία από τη συγγραφέα που έχει ειδικευτεί στις ιστορίες αγάπης.

Η «Κ» προτείνει

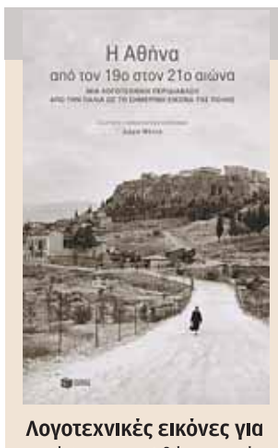

Λογοτεχνικές εικόνες για τις όψεις της Αθήνας από τον 19ο αι. έως σήμερα.

Η Αθήνα από τον 19ο στον 21ο αιώνα, ανθολόγηση Δώρα Μέντη (Πατάκης).
Μια θεματική ανθολογία με λογοτεχνικά κείμενα και θέμα τους το ιστορικό, πολιτισμικό και κοινωνιολογικό ενδιαφέρον για την Αθήνα από το 1834 έως σήμερα. Μέσα από τις αντιπροσωπευτικές, αυτοτελείς και εμβόλιμες λογοτεχνικές εικόνες της πόλης, αντιδιαστέλλονται η διαχρονική τοπιογραφία και αισθητική της με τις κυρίαρχες αντιθέσεις της ανάμεσα στην παλιά και τη νέα εποχή.

Τα στοιχεία αυτή την εβδομάδα έδωσαν τα βιβλιοπωλεία: **Αναγνώστης** (Πυρσινέλλα 11, Ιωάννινα), **Ελευθερουδάκης** (Πανεπιστημίου 17), **Εστία** (Σόλωνος 60), **Ευριπίδης** (Ανδρέα Παπανδρέου 11, Χαλάνδρι), **Ιανός** (Αθήνα, Θεσσαλονίκη), **Μικρός Κοραής** (Παπάγου 7 και Αριστοφάνους, Χαλάνδρι), **Οιωνός** (Κολοκοτρώνη 11, Λαμία), **Παπασωτηρίου** (αλυσίδα), **Πάπυρος** (Απλωταριάς 42-44, Χίος), **Πολιτεία** (Ασκληπιού 1-3), Πολύεδρο (Κανακάρη 147, Πάτρα), **fnac** (καταστήματα Αμαρουσίου και Γλυφάδας).

• Τα συνεργαζόμενα βιβλιοπωλεία δίνουν αριθμό των αντιτύπων που πουλήθηκαν, στη διάρκεια της περασμένης εβδομάδας.

Επιμέλεια: **ΟΛΓΑ ΣΕΛΛΑ**

Νέες εκδόσεις

ΞΕΝΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΛΕΞΑΝΤΡ ΣΟΛΖΕΝΙΤΣΙΝ
Αρχιπέλαγος Γκουλάγκ
μετ. Κίρα Σίνου
εκδ. Πάπυρος **σελ.** 704

Ο όρος Γκουλάγκ δηλώνει το σύστημα των σοβιετικών στρατοπέδων εργασίας στο οποίο κατά τη δεκαετία του 1930 είχαν εγκλειστεί εκατομμύρια άνθρωποι. Ο Σολζενίτσιν βίωσε και ο ίδιος το τρομακτικό σύμπαν του Αρχιπελάγους. Εχοντας διακριθεί στα πεδία των μαχών του Βορειοδυτικού Μετώπου στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, θα συλληφθεί το 1945 επειδή σε μια επιστολή του ασκεί κριτική στον Στάλιν. Θα παραμείνει έγκλειστος σε φυλακές και στρατόπεδα εργασίας επί οκτώ χρόνια και άλλα τρία σε αναγκαστική εκτόπιση.

STEPHEN KING
Ολα είναι δυνατά
μετ. Μιχάλης Μακρόπουλος
εκδ. Bell
σελ. 528
Το γεύμα ενός ζευγαριού που καβγαδίζει γίνεται πολύ αιματηρό όταν ο μετρ παραφρονεί. Ενας επιτυχημένος συγγραφέας έργων τρόμου δεν θα ξαναγράψει ποτέ για φαντάσματα μετά από όσα ζει στο δωμάτιο ενός ξενοδοχείου. Ενας νεαρός ξεκινά με οτοστόπ για να πάει στην ετοιμοθάνατη μητέρα του. Αλλά σταματάει λάθος οδηγό και θα ταξιδέψει πολύ μακρύτερα από όσο φανταζόταν. Το διήγημα αυτό του Στίβεν Κινγκ υπήρξε το πρώτο e-book στην ιστορία του Διαδικτύου προσελκύοντας πάνω από μισό εκατομμύριο αναγνώστες on-line.

ΘΕΑΤΡΟ

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
Ελένη
μετ. Σοφία Νικολαΐδου
εκδ. Κέδρος
σελ. 144
Εργο δροσερό και παιγνιώδες, δεν αφήνει τίποτα απείραχτο: υπονομεύει τον επικό και τον σεμνοπρεπή ήρωα. Σχολιάζει πλαγίως τη σύγχρονή του σικελική εκστρατεία, που ρημάζει τις ζωές των Αθηναίων. Για τη μετάφραση του έργου, αναφέρει η Σοφία Νικολαΐδου, επέλεξα τον πεζό λόγο στα αφηγηματικά μέρη. Εναν πεζό λόγο με υπόγειο εσωτερικό ρυθμό. Στα λυρικά μέρη ο ρυθμός γίνεται σε αρκετές περιπτώσεις περισσότερο ανάγλυφος.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΚΩΣΤΑΣ Γ. ΖΟΥΡΑΡΙΣ
Να τη χέσω τέτοια λευτεριά, όπου θα κάμω εγώ εσένα πασιά!
εκδ. Αρμός
σελ. 236

Ο συγγραφέας προσεγγίζει τα «Απομνημονεύματα» του Μακρυγιάννη από τη σκοπιά της πολιτικής επιστήμης. Δείχνει πώς ο αγράμματος οπλαρχηγός Μακρυγιάννης παίρνει την ελληνική σκέψη και το διαχρονικό καθ' ημάς πολίτευμα απ' ευθείας από την «Ιλιάδα», από τον Θουκυδίδη, από τους Πατέρες της Εκκλησίας και από την αδιάκοπη ένοπλη αιματηρή αντίσταση του ελληνικού πολιτισμού υπέρ της ελευθερίας.

ΠΑΙΔΙΚΟ

ΣΙΛΙΑ ΡΙΣ
Η μάγισσα
μετ. Χίλντα Παπαδημητρίου
εκδ. Μεταίχμιο
σελ. 304

Η δεκαοκτάχρονη φοιτήτρια ινδιάνικης καταγωγής Αγκνες Χερν είναι απόγονος της μικρής μάγισσας Μαίρη Νιούμπερι που έζησε τον 17ο αιώνα. Παρόλο που τις χωρίζουν σχεδόν τριακόσια χρόνια, κάτι μυστηριώδες συνδέει τις δύο κοπέλες, κάτι περισσότερο από έναν απλό δεσμό αίματος. Οπως η Μαίρη έτσι και η Αγκνες διαθέτει ξεχωριστές ικανότητες και χάρη σε αυτές θα καταφέρει να επικοινωνήσει με την μακρινή της απόγονο και να αφηγηθεί την ιστορία της.

ΜΕΛΕΤΗ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ-ΙΩΝ ΤΕΡΖΟΓΛΟΥ
Ιδέες του χώρου στον εικοστό αιώνα
εκδ. Νήσος
σελ. 424

Η μελέτη διερευνά τους εννοιολογικούς μετασχηματισμούς της ιδέας του χώρου στον 20ό αιώνα. Η ανάγνωση επιλεγμένων ιδεών του χώρου στον 20όν αιώνα, όπως συγκροτήθηκαν κυρίως στα πεδία της αρχιτεκτονικής, της τέχνης, των κοινωνικών επιστημών και της φιλοσοφίας οδηγεί σε διαπιστώσεις ως προς την εννοιολογική καταγωγή τους κατά την περίοδο από τον 17ο έως τον 19ο αιώνα.

PIERRE BOURDIEU, JEAN-CLAUDE CHAMBOREDON, JEAN-CLAUDE PASSERON
Η τέχνη του κοινωνιολόγου
μετ. Εφη Γιαννοπούλου, Δημ. Φιλιππουπολίτης
εκδ. Μεταίχμιο
σελ. 472

Οι συγγραφείς εστιάζουν σε ένα βασικό πρόβλημα της κοινωνιολογικής έρευνας: στην αναγκαιότητα της επιστημολογικής ρήξης με τα προκατασκευασμένα αντικείμενα που η κοινωνική πρακτική παρέχει στον ερευνητή. Το κλασικό αυτό βιβλίο μας διδάσκει πώς να προσλαμβάνουμε τις «ασθένειες της κοινωνιολογικής σκέψης» ενώ ταυτόχρονα περιλαμβάνει συνέντευξη του Μπουρντιέ, ο οποίος έχει αναδειχθεί σε μια από τις κεντρικές και πιο ανανεωτικές μορφές της σύγχρονης κοινωνιολογικής έρευνας και θεωρίας.

TZVETAN TODOROV
Πέρα από τη σύγκρουση των πολιτισμών
μετ. Γιώργος Καράμπελας
εκδ. Πόλις **σελ.** 354
Οι δυτικές δημοκρατίες από την μια πλευρά, το Ισλάμ από την άλλη. Δυο κόσμοι παγιωμένοι στις ιστορικές, πολιτισμικές, θρησκευτικές τους διαφορές και καταδικασμένοι ως εκ τούτου να συγκρουστούν. Μπροστά στην απειλή δεν υπάρχει πια θέση για διάλογο ή μια μείξη. Και δεν μένει άλλη λύση από την αδιαλλαξία - ή και τον πόλεμο, με όλα τα μέσα. Ταξιδεύοντας ανά τους αιώνες της ευρωπαϊκής ιστορίας, ο Τοντόροφ φωτίζει τις ιδέες της βαρβαρότητας και του πολιτισμού, της κουλτούρας και της συλλογικής ταυτότητας.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ. Ζ.Π.Χ.

Ποιοι και γιατί «γιουχάρουν» στην Επίδαυρο

Αφύπνιση των θεατών, έλλειψη παιδείας ή δυσκολία αποδοχής του διαφορετικού;

Πόσοι από τους θεατές του Σαββοτοκύριακου είναι ενημερωμένοι για το καινούργιο; Και πόσοι θέλουν να δουν στην Επίδαυρο κάτι που δεν ξεφεύγει από το μυθικό και τελετουργικό που έμαθαν επί χρόνια;

Της **ΓΙΩΤΑΣ ΣΥΚΚΑ**

Τιμωρία ή ζωντανή εμπειρία; Είναι οι παραστάσεις αρχαίου δράματος τόπος σύγκρουσης ιδεών; Οι αντιδράσεις στο κοίλον και οι αποδοκιμασίες, τα «γιούχα» και τα «ου» τι δηλώνουν; Σύγκρουση διαφορετικών κόσμων, εθνικιστικών προκαταλήψεων, εγωπάθεια κάποιων ότι ο Ευριπίδης, ο Αισχύλος ή ο Σοφοκλής είναι αποκλειστικά δικοί μας;

Το πάθος του κοινού για κάποιες παραστάσεις της Επιδαύρου, ειδικά αυτών που σκηνοθετούνται από ξένους, είναι αληθινό ή κατευθυνόμενο; Δηλώνει αφύπνιση των θεατών, κίνηση ιδεών, έλλειψη παιδείας, ουσιαστικών προτάσεων ή δυσκολία αποδοχής του διαφορετικού;

Οι έντονες αποδοκιμασίες στην πρεμιέρα των «Περσών» που σκηνοθέτησε για το Εθνικό Θέατρο ο Ντίμιτερ Γκότσεφ άνοιξε και πάλι το θέμα, κυρίως για το πώς ερμηνεύεται και από πού πηγάζει αυτή η συμπεριφορά. Αν πράγματι άλλαξε το κοινό με τα χρόνια, αν έγινε πιο επιθετικό, αντιδραστικό στο πρωτότυπο ή αν τιμωρεί με αυτόν τον τρόπο όσα δεν κατανοεί.

Τα ίδια συνέβησαν και αρκετά χρόνια πριν με τον Ματίας Λάνγκχοφ και τις «Βάκχες», χειρότερα πέρυσι με τη «Μήδεια» του Ανατόλι Βασίλιεφ και την τολμηρή του σκηνοθεσία που ενόχλησε το κοινό της Επιδαύρου, ενώ αλλού έγινε αποδεκτή με χειροκροτήματα.

Οι έντονες αποδοκιμασίες ήταν ο αρνητικός πρωταγωνιστής στην παράσταση των «Περσών» που σκηνοθέτησε για το Εθνικό Θέατρο ο Ντίμιτερ Γκότσεφ.

Το θεατρικό γεγονός του περυσινού καλοκαιριού διακωμωδήθηκε και αποδοκιμάστηκε από μερίδα θεατών, γιατί όπως ερμηνεύτηκε «δεν μπορούσαν να δεχθούν την παγκοσμιοποιημένη άποψη του σκηνοθέτη». Σε αυτές τις περιπτώσεις οι αντιδράσεις ακούγονται πολύ εύκολα και καθόλου διακριτικά από τους θεατές. Επιδεικτικά γίνονται και οι αποχωρήσεις. Και επιθετικά όπως συνέβη πέρυσι με τον Αλέξανδρο Λυκουρέζο που έκανε πρώτος την αρχή και φέτος με μέλος της συνοδείας υπουργού. Οι αντιδράσεις όχλου βέβαια δεν είναι καθόλου ευχάριστες για τους ηθοποιούς την ώρα της παράστασης. Όμως στις περισσότερες περιπτώσεις παρακολουθεί κανείς για πρώτη φορά τέτοια σύμπνοια και δέσιμο στο θίασο - θύμα. «Επιτυγχάνεται επικοινωνία», είχε δηλώσει ο Βασίλιεφ για όσα συνέβησαν στη «Μήδεια», ενώ η ηθοποιός Αγλαΐα Παππά, μέλος της ομάδας, μίλησε για «ζωντανή θεατρική πράξη».

Όμως, πόσο ζωντανή είναι αυτή η μονομαχία με συνθήματα στα μπλογκ και σχόλια στις παρέες: «Έξω οι Ρώσοι από την Επίδαυρο» που έλεγαν για τη «Μήδεια» και «Σιγά τι θα κάνει ο Βούλγαρος» που ακούστηκαν φέτος. Ο πατριωτισμός, αληθινός ή ψεύτικος, φαίνεται να σκοντάφτει πάνω στην πρόκληση εναντίον των στερεοτύπων, φλερτάρει όμως συχνά με την ξενοφοβία μας. Αντιδρούμε σε ό,τι μας προκαλεί και συχνά χειροκροτούμε από συνήθεια αυτό που μας κάνει να πλήττουμε. Λίγοι εξετάζουν τις αληθινές προθέσεις ενός σκηνοθέτη, γιατί ασχολήθηκε με το τάδε έργο, πολλοί όμως στέκονται με κλειστά τα μάτια στο καινούργιο όποιο κι αν είναι, αδιαφορώντας να αντιμετωπίσουν το ιδεολογικό πρόσωπο κάθε παράστασης.

Από την άλλη πλευρά πόσοι από τους θεατές του Σαββοτοκύριακου είναι ενημερωμένοι για το καινούργιο; Και πόσοι θέλουν να δουν κάτι που δεν ξεφεύγει από το μυθικό και τελετουργικό που έμαθαν επί χρόνια;

Παραστάσεις που προκάλεσαν την έκρηξη του κοινού

Το 1984 η σκηνοθεσία του Γιώργου Ρεμούνδου στην «Αντιγόνη» του Σοφοκλή για το Εθνικό Θέατρο και η εμφάνιση της Μαρίας Σκούντζου να σέρνει αλυσίδες κατάδικου προκάλεσαν τις πρώτες αποδοκιμασίες των θεατών τη δεκαετία του '80.

Δύο χρόνια νωρίτερα άναψε τα αίματα η «Ελένη» του Ευριπίδη, σε σκηνοθεσία Ανδρέα Βουτσινά: κυρίως η Λυδία Φωτοπούλου που εμφανίστηκε στην ορχήστρα γυμνόστηθη και αυτομαστιγούμενη. Οι αντιδράσεις τότε περιορίστηκαν σε κάποιους θεατές.

Το 1984 η «Αλκηστις» του Ευριπίδη, από τον τολμηρό της εποχής Γιάννη Χουβαρδά με τη Φιλαρέτη Κομνηνού, αναστάτωσε το κοινό, ενώ η Αννα Συνοδινού αποχώρησε επιδεικτικά.

Από τις πιο συζητημένες αντιδράσεις ήταν και εκείνη για τον Ρόμπερτ Στούρουα. Ο «Οιδίπους Τύραννος» που σκηνοθέτησε για την Τζένη Καρέζη και τον Κώστα Καζάκο άναψε τους θεατές όταν η Αννα Μακράκη άναψε τσιγάρο επί σκηνής. Τα σχόλια «Σβήστο», «Αίσχος», «Ντροπή» ήταν αρκετά για να αφαιρεθεί η σκηνή τη δεύτερη ημέρα.

Εκτοτε, το κοινό αρκούνταν σε χιλιαρά σχόλια αν δεν του άρεσε μια παρασταση, αλλά πέρασαν οκτώ χρόνια για να θυμηθεί τη συμπεριφορά της αρένας.

Φτάσαμε πια στο 1997 όταν οι «Βάκχες» του Ευριπίδη που σκηνοθέτησε για το ΚΘΒΕ ο Ματίας Λάνγκχοφ άναψαν πάλι τα αίματα. Οι δηλώσεις του σκηνοθέτη είχαν ήδη προετοιμάσει το κλίμα για τις έντονες αποδοκιμασίες. Το σφαγείο, τα σφραχτάρια, ο γυμνός Μηνάς Χατζησάββας στον ρόλο του Διόνυσου προκάλεσαν βίαιες αποδοκιμασίες και σχόλια, όπως «θα τρίζουν το κόκαλα του Μινωτή». Πέρυσι ξαναζήσαμε κάτι ανάλογο, με τον Ανατόλι Βασίλιεφ και τη «Μήδεια». Φέτος ήταν η σειρά του Ντιμίτερ Γκότσεφ: εισέπραξε τα γιούχα των θεατών που απευθύνθηκαν αποκλειστικά σε αυτόν και όχι στους συντελεστές της παράστασης των «Περσών».

Αποδομείται ο Μπετόβεν;

Του **ΣΠΥΡΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΥ***

Βεβαίως, δεν είναι ευχάριστο γεγονός η αποδοκιμασία μιας παράστασης. Ωστόσο, το φαινόμενο είναι συνηθισμένο στην κεντρική Ευρώπη εδώ και μισόν αιώνα. Νομίζω ότι στην περίπτωση κάποιων παραστάσεων της Επιδαύρου που αποδοκιμάστηκαν (σποραδικά παλαιότερα, πιο πυκνά πρόσφατα), η αντίδραση μεγάλου μέρους του κοινού ξέσπασε όταν αισθάνθηκε πως υποτιμάται η νοημοσύνη του ή η αισθητική του. Σε τέτοιες περιπτώσεις το κοινό έχει συνήθως δίκιο. Ωστόσο, τελικά, η ιστορία δεν γράφεται από τις πένες των εκάστοτε υποστηρικτών ή αντιπάλων διοικητικών φορέων ή καλλιτεχνών, αλλά από την πορεία που χαράζει ο καθένας υπεύθυνος στον τομέα του.

Το Φεστιβάλ Επιδαύρου ήταν παλαιότερα το μοναδικό στον κόσμο φεστιβάλ αρχαίου δράματος, με ελάχιστες εντελώς κορυφαίες εξαιρέσεις εξωθεατρικές (Κάλλας, Κάραγιαν, Μπεζάρ).

Κι όσο για το ερώτημα μέχρι πού φτάνει η ελευθερία του σκηνοθέτη, θα απαντούσα: η ελευθερία είναι απεριόριστη, αρκεί κεντρικός στόχος της πάντα να είναι το πνεύμα του συγγραφέα.

Εδώ κάποτε συναντάμε παραστάσεις άσχετες με το κείμενο, το οποίο έχει «αποκεφαλιστεί», έχουν προστεθεί σ' αυτό ξένα στοιχεία, έχει «αποδομηθεί» (μοντέρνα λέξη του συρμού). Και το χειρότερο: θεωρητικοί επιδίδονται με εμβρίθεια στην ανάλυση των υποτιθέμενων ιδεολογικών απόψεων του σκηνοθέτη, μη σχολιάζοντας εάν το πρακτικό αποτέλεσμα επέτυχε.

Διενοήθη ποτέ ένας αρχιμουσικός (από τον Τοσκανίνι και τον Φουρτβένγκλερ έως τον Μητρόπουλο και τον Κάραγιαν) να «αποδομήσει» μια συμφωνία του Μπετόβεν; Θα τους απέλυε η ορχήστρα.

* Ο Σπ. Ευαγγελάτος είναι σκηνοθέτης - ακαδημαϊκός.

Η αντίδραση είναι πολιτική

Του **ΠΛΑΤΩΝΑ ΜΑΥΡΟΜΟΥΣΤΑΚΟΥ***

Μετά την παράσταση του Γκότσεφ παρακολούθησα μια παράσταση του Πάρσιφαλ στη Γερμανία, όπου στην πιο σημαντική στιγμή του έργου τα ναζιστικά σύμβολα που βρίσκονται επί σκηνής καταστρέφονται. Αυτό προκάλεσε αντιδράσεις στους θεατές κι αυτό γιατί δεν συνειδητοποιούν ότι η Ιστορία έχει πλέον αλλάξει τα πράγματα και ότι μπορούμε πλέον να σταθούμε κριτικά στο παρελθόν μας. Νομίζω πως κάτι ανάλογο συμβαίνει και με μερίδα θεατών της Επιδαύρου, οι οποίοι βλέποντας μια παράσταση που προσπαθεί να αντιμετωπίσει με μια ερμηνευτική διάθεση διαφορετική απ' αυτή που έχουν στο μυαλό τους ένα αρχαίο δράμα, θεωρούν ότι πλήττεται η εθνική υπόσταση που αποδίδεται στο αρχαίο δράμα. Κι είναι χαρακτηριστικό ότι οι θεατές αυτοί αντιδρούν με το ίδιο ακριβώς επιχείρημα που διατυπώθηκε ήδη από την περίοδο της μεταπολίτευσης.

Το επιχείρημα της βεβήλωσης του αρχαίου κειμένου θα πρέπει να διαπιστώσουμε ότι δεν έχει σχέση ούτε με τη φιλολογία ούτε με την αισθητική ούτε με την καλλιτεχνική ελευθερία. Εχει σχέση με τα ιδεολογικά στερεότυπα, στα οποία προσκρούει η νεωτερική ερμηνεία της παράστασης.

Από τον καιρό που το Φεστιβάλ Επιδαύρου ανανεώθηκε πραγματικά και απέκτησε ενδιαφέρον χάρη στις ενέργειες του Γ. Λούκου, μια μερίδα των θεατών κινητοποιείται με μεγαλύτερη επιθετικότητα εναντίον των καλλιτεχνών. Οι θεατές αυτοί αναμασούν το επιχείρημα για το οποίο μιλήσαμε. Μια μεγάλη μερίδα απ' αυτούς, όμως, χρησιμοποιεί αυτή την αμηχανία προκειμένου να πετύχει σαφείς ιδεολογικούς στόχους. Επί της ουσίας, η αντίδραση των θεατών δεν είναι αισθητική. Είναι πολιτική.

* Ο Πλ. Μαυρομούστακος είναι θεατρολόγος, αναπληρωτής καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Ολα υποκινήθηκαν από πριν

Του **ΒΙΚΤΩΡΑ ΑΡΔΙΤΤΗ***

Οταν το Σάββατο (1/8) στο τέλος της παράστασης η Λένα Κιτσοπούλου, χρησιμοποιώντας τα κείμενα του Χάινερ Μίλερ που είχε βάλει για επίλογο ο Γκότσεφ στην παράσταση (σε απάντηση στα γιουχαΐσματα που είχαν ξεκινήσει), ρωτούσε «αν υπάρχει εδώ πόλη», ήταν μια μεγάλη στιγμή θεάτρου. Διότι η βίαιη αντίδραση των θεατών, ακόμη κι όταν είναι επώδυνη, είναι προφανώς ζητούμενη, επιδιωκώμενη και μέσα στο παιχνίδι. Το πρόβλημα με το θέατρο είναι ότι η παράσταση κρίνεται αποκλειστικά μέσα στο παρόν.

Με αυτή την έννοια, το θέατρο είναι βαρόμετρο της στιγμής, μαζί και οι αντιδράσεις. Γι' αυτό και δικαιούμαστε να τις σχολιάσουμε. Και είμαστε πλέον έξω από την περιοχή της αισθητικής της παράστασης, αλλά πιο πολύ στα προβλήματα της κοινωνιολογίας της σύγχρονης Ελλάδας.

Το μέγεθος γηπέδου της Επιδαύρου πολλαπλασιάζει αντιδράσεις και τις κάνει αντιδράσεις μάζας. Από το να τις σχολιάσω, προτιμώ να καταγράψω ότι καλλιεργήθηκαν και υποκινήθηκαν, πριν καν δούμε την παράσταση. Υπήρξαν δημοσιεύματα με φήμες πως το έργο θα ήταν αγνώριστο, ότι θα καταστρεφόταν το ανθρωπιστικό του μήνυμα, που κατέγραφαν πριν καν δούμε την παράσταση και –τελικά με τρόπο ανακριβή– τις ανατροπές. Αυτό είναι το ανησυχητικό.

Ημουν παρών στη βίαιη αντίδραση του κοινού στην «Αλκηστη» του Γ. Χουβαρδά το 1984. Εκεί όμως υπήρχε το στοιχείο της έκπληξης. Εδώ, δυστυχώς, είναι όλα προετοιμασμένα από πριν.

Εχει φτιαχτεί μια ιστορία ενός κανόνα της Επιδαύρου. Οποιος μετακινείται από τον κανόνα, πρέπει να κατακεραυνωθεί. Το θέμα είναι ότι κάποιοι κύκλοι κινούν από πριν μια γνώμη για την παράσταση.

* Ο Βίκτωρας Αρδίττης είναι σκηνοθέτης - θεατρολόγος.

Τενεσί Ουίλιαμς, ο αθόρυβος επαναστάτης

Οι κριτικοί υποτίμησαν τις πολιτικές απόψεις του και εστίασαν στην ψυχολογία των πρώων του

Του **MICHAEL BILLINGTON**

Ποιος είναι ο αγαπημένος Αμερικανός θεατρικός συγγραφέας των Βρετανών; Εναν χειμώνα είναι ο Αρθουρ Μίλερ, τον επόμενο ο Ντέιβιντ Μάμετ. Φέτος την τιμητική του έχει ο Τενεσί Ουίλιαμς. Η Ρέιτσελ Βάις κάνει πρεμιέρα με το «Λεωφορείο ο Πόθος», το οποίο ανεβαίνει αυτή την εποχή στο θέατρο Ντόνμαρ του Λονδίνου.

Τον ερχόμενο Δεκέμβριο μια αφροαμερικανική εκδοχή της «Λυσσασμένης γάτας», με πρωταγωνιστές τον Τζέιμς Ερλ Τζόουνς και την Αντριαν Λέστερ, έρχεται στο θέατρο Ουέστ Εντ. Και στο μεταξύ θα έχουμε την ευρωπαϊκή πρεμιέρα ενός ξεχασμένου έργου του 1937, «Ανοιξιάτικη καταιγίδα» (Spring Storm) στο θέατρο Ρόγιαλ & Ντέρνσγκεϊτ του Νορθάμπτον.

Ωστόσο, παρόλο τον ενθουσιασμό μας για τον Ουίλιαμς, θεωρώ ότι εξακολουθούμε να τον προσεγγίζουμε με έναν ανεπαίσθητα λανθασμένο τρόπο.

Είθισται να παρουσιάζεται ως συγγραφέας της ψυχολογικής ανάλυσης των χαρακτήρων, εις βάρος όμως των ριζοσπαστικών πολιτικών του απόψεων καθώς και της έφεσής του στην κωμωδία.

Βεβαίως, οι αντιλήψεις όσον αφορά στην προσέγγιση του έργου του Ουίλιαμς εξελίχθηκαν με την πάροδο των ετών.

Οταν το «Λεωφορείο ο Πόθος» παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στο Λονδίνο το 1949 σε παραγωγή του Λόρενς Ολίβιε με πρωταγωνίστρια τη Βίβιαν Λι, η εικόνα που το αγγλικό κοινό σχημάτισε για τον Ουίλιαμς ήταν εκείνη του γλοιώδους και άξεστου Αμερικανού. Το έργο χαρακτηρίστηκε από το Κοινοβούλιο «ακόλαστο και πορνογραφικό».

Ευτυχώς, όμως, κάποια στιγμή πάψαμε να θεωρούμε ότι ο Ουίλαμς απλώς προσπαθεί να δημιουργήσει εντυπώσεις δίνοντας έμφαση στο σεξ.

Σήμερα στρεφόμαστε πλέον στη λυρική και πονόψυχη πλευρά του. Γι' αυτό άλλωστε χαρακτηρίστηκε «ποιητής των χαμένων ψυχών» και πλήθος αναλύσεων εστιάζουν στη συμπόνια που ένιωθε για τους κατατρεγμένους και τους «λαβωμένους» από τη ζωή. Η φράση–κλειδί σε αυτή την ανάγνωση είναι η ατάκα του περιπλανώμενου Βαλ από το θεατρικό «Ο Ορφέας στον Αδη», ο οποίος λέει: «Εχουμε όλοι καταδικαστεί σε απομόνωση μέσα στο ίδιο μας το δέρμα, διά βίου!».

Είμαι ο τελευταίος που θα υποτιμούσε τη σπαρακτική ποιητικότητα και την απήχηση της μοναχικότητας των ηρώων του. Συχνά όμως παραβλέπουμε την πιο στιβαρή πλευρά του ταλέντου του. Τα θεατρικά του έργα σκιαγραφούν το αποτρόπαιο πορτρέτο των ποταπών προκαταλήψεων του αμερικανικού Νότου: υπογραμμίζουν τη δυσχερή οικονομική πραγματικότητα αυτού του κομματιού της Αμερικής και, όντας πιστά στο πνεύμα του Τσέχοφ, που τόσο θαύμαζε, είναι εξίσου κωμικά και τραγικά.

Απόδειξη της έντονης κοινωνικής του συνείδησης (προϊόν της επισκοπιανής ανατροφής του) αποτελούν η ζωή, οι επιστολές και το ίδιο του το έργο.

Ταξίδι στον Νότο

Ταξιδεύοντας στον αμερικανικό Νότο το 1939, άκουσε με προσοχή τις διηγήσεις των ανέργων και των χτυπημένων από τη φτώχεια οικογενειών, ενώ μοιράστηκε το πενιχρό τους γεύμα με τα παιδιά τους. Η πτυχή αυτή είναι ιδιαίτερα αισθητή στα πρώιμα έργα του Ουίλιαμς, τα οποία, όπως απέδειξε η επαναπροσέγγιση από τον Τρέβορ Ναν του «Οχι για ανδόνια» στο Εθνικό Θέατρο, υπηρετούν με σθένος συγκεκριμένους κοινωνικούς σκοπούς.

Το έργο, το οποίο γράφτηκε το 1938, παρουσιάζει μια ομάδα φυλακισμένων, οι οποίοι αμφισβητούν τη μουσολινικού τύπου εξουσία ενός βίαιου φύλακα. Το αντιφασιστικό φρόνημα υπήρξε θεμελιώδης αρχή του Ουίλιαμ.

Υπ' αυτή την έννοια το «Λεωφορείο ο Πόθος» αποτελεί λυδία λίθο. Για τον Αμερικανό σκηνοθέτη και κριτικό Χάρολντ Κλούρμαν, η Μπλανς Ντιμπουά εκπροσωπεί το «μαρτυρικό ποιητικό ένστικτο και την αριστοκρατία του αισθήματος», ενώ ο Στάνλεϊ Κοβάλσκι, ο οποίος είναι όλος πυγμή, άξεστη φιλησυχία και ωμή ενέργεια, αποτελεί «το ιδανικό έδαφος για την άνθηση του φασισμού, όχι ως πολιτικό κίνημα, αλλά ως στάση ζωής».

Μέχρις ότου ο Ουίλιαμς εισέλθει στην, όπως ο ίδιος αποκαλούσε, «λίθινη εποχή» του βίου του, στη δεκαετία του '60, όπου το ποτό και τα ναρκωτικά έπληξαν το ταλέντο του, το βασικό του θέμα ήταν η Αμερική με την πιο πλήρη και πολιτική έννοια του όρου. Ακόμα και το «Καμίνο Ρεάλ», που παίχτηκε για πρώτη φορά το 1953 και θεωρείται το λιγότερο συμβολικό του έργο, αποτελεί μια ζωντανή μεταφορά της Αμερικής του '50.

Και κωμωδία

Ο Ουίλιαμς παρέμεινε ένας αμιγώς πολιτικός συγγραφέας μέχρι και τον «Ορφέα στον Αδη», που ανέβηκε για πρώτη φορά το 1957. Εδώ η πρωίδα ανακαλύπτει ότι ο πατέρας της δολοφονήθηκε από τα μέλη της Κου Κλουξ Κλαν γιατί αρνιόταν να εφαρμόσει τη φυλετική διάκριση. Ο Ουίλιαμς είναι γνωστός ως εξερευνητής εσωτερικών τοπίων· παραβλέπουμε όμως την ικανότητά του να καταγράφει και να μάχεται παντός είδους προκαταλήψεις, αδιαλλαξία ή τυραννία. Στις καλύτερες στιγμές του ο Ουίλιαμς αποδίδει την Αμερική στα χειρότερά της. Παρ' όλη τη συμπόνια του για τον άνθρωπο, εξέλαβε την ανθρώπινη κατάσταση (και ιδιαίτερα τη δική του) ως αμυδρώς παράλογη.

Το ταλέντο του στην κωμωδία είναι εν μέρει ιδιοσυγκρασιακό και εν μέρει προϊόν των νότιων καταβολών του, οι οποίες εκτείνονται από τον Μαρκ Τουέιν μέχρι την Κάρσον Μακ Κάλερς. Η φλέβα αυτή είναι αισθητή σε ολόκληρο το έργο του. Μπορεί κανείς να διαβάσει τη «Λυσσασμένη γάτα» ως μια τραγωδία με θέμα τις προσωπικές αυταπάτες, όπου ο ήρωας, ο Μπρικ, αδυνατεί να αποδεχθεί την ομοφυλοφιλία του, όπως ο πατέρας του αρνείται να αποδεχθεί τον καρκίνο του. Οπως όμως προκύπτει από τον εναρκτήριο κωμικό μονόλογο της Μάγκι, της γάτας, το έργο είναι πολύ αστείο. Ορισμένα από το ύστερα έργα του Ουίλιαμς τείνουν στην αυτο-παρωδία, όμως τα καλύτερα έργα του θα αντέξουν στο χρόνο για συγκεκριμένους λόγους: χάρη στην ικανότητά του να γράφει εξαιρετικούς ρόλους για ηθοποιούς, στην ενστικτώδη αγάπη που τρέφει για τους αποσυνάγωγους και τους ηττημένους και λόγω της ένθερμης αντίθεσής του σε κάθε είδους τυραννία, οικιακή ή πολιτική. Οπως έγραψε κάποτε ο ίδιος ο Ουίλιαμς: «Για να είναι κανείς Καλλιτέχνης πρέπει να είναι Επαναστάτης». Λόγια που παρερμηνεύονται σταθερά και προκαλούν πάντοτε φόβο. Ηρθε όμως η ώρα να αναγνωρίσουμε ότι εντός των ορίων της πολυσύνθετης πολιτείας του Τενεσί έζησε ένας γνήσιος επαναστάτης.

THE GUARDIAN

Η Ρέιτσελ Βάις στο ρόλο της Μπλανς Ντιμπουά στο «Λεωφορείο ο Πόθος» του Τενεσί Ουίλιαμς, που ανεβαίνει στο Λονδίνο.

Εκεί που οι άλλοι βλέπουν μόνο δυσκολίες, εμείς βλέπουμε και τις προοπτικές

Κάθε εποχή κρίσης δημιουργεί αβεβαιότητα και ανασφάλεια. Όμως οφείλουμε να κοιτάζουμε μπροστά. Να αντιμετωπίζουμε τις προκλήσεις και να προσφέρουμε προοπτικές. Αυτή είναι η επιλογή μας στη Eurobank. Στηρίζουμε τους πελάτες μας που σήμερα υπερβαίνουν τα 4.000.000. Δεσμευόμαστε να παρέχουμε ολοκληρωμένες λύσεις, με ευελιξία και προσαρμοστικότητα. Η Τραπεζική μας δύναμη γίνεται η δύναμή σας. Για να νοιώθετε σιγουριά και ασφάλεια.

Στη Eurobank δεσμευόμαστε να σταθούμε δίπλα σας.

SPOT JWT

Eurobank EFG

Pokka Coffee

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
www.kathimerini.com.cy/sport
Σάββατο 15 - Κυριακή 16 Αυγούστου 2009

Pokka Coffee

ΑΠΟΕΛ-ΚΟΠΕΓΧΑΓΗ

«Διαβάζοντας» το παιχνίδι

Τα δυνατά και τα τρωτά σημεία των Δανών. Μια ανάλυση των παικτών, του συνόλου, αλλά και του συλλόγου. Στοίχημα η άμυνα για τον ΑΠΟΕΛ, ο οποίος θα έχει χίλια άτομα κοντά του την Τρίτη. **Σελ. 31**

ΟΜΟΝΟΙΑ

Απογοήτευση, αλλά όχι πανικός

Οι βεβιασμένες κινήσεις είναι κακός σύμβουλος και αυτό το ξέρουν καλά στο «τριφύλλι», όπου σκέφτονται να ενισχύσουν περαιτέρω το ρόστερ. Οδυνηρός αλλά αναμενόμενος ο αποκλεισμός από την Εκτελεστική. **Σελ. 33**

ΣΤΙΒΟΣ

Γερμανικό νούμερο για την Εθνική

Ο Κυριάκος Ιωάννου αποτελεί την προσωποποίηση των ελπίδων μας στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα του Βερολίνου, το οποίο ξεκινάει σήμερα. Τετραμελής η κυπριακή εκπροσώπηση στο ραντεβού της χρονιάς. **Σελ. 36**

«Ας αναλύσουν μόνοι τους το γιατί»

Ο Κώστας Κουτσοκούμνης χαρακτηρίζει αόριστη και ανυπόστατη την κριτική που του έγινε, όμως εμφανίζεται έτοιμος να συζητήσει με τα σωματεία που στήριξαν μέχρι τέλους τον Κρις Γεωργιάδη

Συνέντευξη στον **ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗ**

-Η πέμπτη θα είναι και η τελευταία σας θητεία;

Θα φανεί στην πορεία. Δεν θέλω να συζητάω προσωπικά σχέδια. Αν ένας πρόεδρος καθορίσει από τώρα ότι είναι η τελευταία του θητεία, τότε μειώνεται η ισχύς του. Θα το δούμε στους έξι τελευταίους μήνες.

-Έχετε συγκεκριμένους στόχους που πρέπει να υλοποιήσετε αυτή τη διετία;

Υπάρχουν, όπως υπήρξαν και την προηγούμενη. Ο κόσμος του ποδοσφαίρου είναι δύσκολος και παράξενος, γι' αυτό προτιμώ να διατηρώ τις σκέψεις για τον εαυτό μου και τους συνεργάτες μου. Είμαστε σ' ένα δυναμικό σπορ, του οποίου το πλαίσιο συνεχώς αλλάζει. Έρχονται οδηγίες από την UEFA και τη FIFA και οφείλουμε να τις εφαρμόζουμε. Θα δείτε μια σειρά αλλαγών οι οποίες θα είναι εφαρμογή εγκυκλίων ή διατάξεων των διεθνών οργανισμών.

-Μπορείτε να μας πείτε συγκεκριμένα;

Σύμφωνα με τη FIFA, το καταστατικό μας είναι πεπαλαιωμένο και δεν συνάδει μ' αυτό που η ίδια έστειλε σε όλα της τα μέλη. Άρα, το καταστατικό πρέπει ν' αλλάξει.

-Σε ουσιώδη θέματα;

Σχεδόν στα πάντα. Ένα δείγμα ήταν η μεταβίβαση της εξουσίας διορισμού των μελών της Δικαστικής, από την Εκτελεστική στο Διοικητικό Συμβούλιο.

-Θεωρείτε ότι πληροίτε τις προδιαγραφές της αλλαγής την οποία επικαλέστηκαν ουκ ολίγα από τα σωματεία που τελικά σας στήριξαν ή αποτελείτε απλά ένα ισχυρό αποκούμπι;

Ειλικρινά, στην προεκλογική εκστρατεία δεν έχω ακούσει μια εποικοδομητική κριτική επί του έργου μας. Η κριτική από τα σωματεία, τους υποψήφιους αλλά και από τον κόσμο ήταν εντελώς αόριστη και κάποιες φορές ανυπόστατη, ειδικά η κριτική του κόσμου. Οκτώ χρόνια θητείας ήταν μια συνεχόμενη αλλαγή. Ποτέ δεν έλειψαν οι ιδέες, δεν μείναμε στάσιμοι. Η άνοδος ήταν συνεχής.

-Σε κάποιους τομείς μείνατε στάσιμοι, όπως στο θέμα της ιστοσελίδας.

Δεν ξέρω πόση σημασία έχει η ιστοσελίδα, αλλά έγινε και αυτό. Θέλετε να σας πω για την απλοποίηση του τρόπου λειτουργίας της ΚΟΠ; Τους κανονισμούς; Αλλαγές στον τρόπο διεξαγωγής του πρωταθλήματος; Τεράστιες αλλαγές στο καταστατικό; Έτσι, αρκετά σωματεία, όταν κλήθηκαν να τοποθετηθούν, αποφάσισαν να αλλάξουν στάση και να με υποστηρίξουν.

-Μήπως πήγαζαν από προσωπικές φιλοδοξίες και διαφορές τα κίνητρα των ανθυποψηφίων σας;

Τα τρία σωματεία που στήριξαν τον κ. Γεωργιάδη (σ.σ. Ομόνοια, Ανόρθωση, ΑΕΛ), για κάποιους λόγους οι οποίοι μου διαφεύγουν, ήθελαν οπωσδήποτε αλλαγή προσώπου. Δεν είδα από κανένα μια κριτική που να εύσταθεί. Προσωπικά, αλλά και η Εκτελεστική, πρέπει να ξεκινήσει έναν διάλογο μ' αυτά τα σωματεία για να δούμε τι θέλουν να αλλάξουν. Οφείλουμε να τους ακούσουμε.

«Στην Κύπρο δεν υπάρχει περίπτωση ούτε το 2015 να αλλάξουμε άποψη για τη διαιτησία, γι' αυτό προχωράμε σε μόνιμη συνεργασία με γειτονικές χώρες για κάθοδο διαιτητών, όποτε απαιτείται».

«Έχω 100% διαμορφωμένη άποψη για τον Άγγελο Αναστασιάδη. Θα την εκφράσω στο τέλος των προκριματικών»

-Έχω τη γνώμη ότι δεν σας ενδιαφέρει και πολύ η άποψη του φίλαθλου κοινού για εσάς. Διαφωνείτε;

Στη θητεία μου ως αναπληρωτής και ως πρόεδρος, γνώμονάς μου δεν είναι ο κόσμος, αλλά η ορθή λειτουργία. Το κοινό δεν μπορεί να δει τη λεπτομέρεια. Όταν αλλάξαμε το πρωτάθλημα και φέραμε τα πλέι οφ, ο κόσμος έπαιρνε τηλέφωνο και ήταν εναντίον. Όμως προχωρήσαμε. Τελικά το αγκάλιασε ο κόσμος. Δεν μπορείς να αγνοήσεις τον κόσμο, αλλά δεν μπορεί να είναι και ο γνώμονάς σου.

-Δεν αξίζει μια θέση στην Εκτελεστική η Ομόνοια;

Αυτό αφορά την ίδια. Χρόνια τώρα απαντάω σ' αυτή την ερώτηση με τον ίδιο τρόπο. Η Ομόνοια δεν είναι στην Εκτελεστική επειδή δεν έχει κερδίσει την ψήφο των υπόλοιπων σωματείων, για λόγους που η ίδια πρέπει να αναλύσει. Δεν αφορά τον πρόεδρο, ούτε την Ομοσπονδία. Και η Ανόρθωση ήταν εναντίον μου, αλλά ο κ. Σάντης εξελέγη β΄ αναπληρωτής πρόεδρος.

-Σας προβληματίζει η ύπαρξη στρατοπέδων σε κάθε εκλογή, τα οποία διαμοιράζουν τα «λάφυρα»; Έγινε και το 2007. Δεν θα ήταν πιο δίκαιο ένα αντιπροσωπευτικό σύστημα, όπου όλες οι παρατάξεις θα μετείχαν στις Επιτροπές, αναλόγως των ψήφων που παίρνουν;

Νομίζω πρέπει να δείτε την παράγραφο της ομιλίας μου στη Γ.Σ. σχετικά με την ποδοσφαιρική δημοκρατία. Ένα σωματείο έχει μια ψήφο. Για να κερδίσεις πρέπει να δείχνεις ότι ασπάζεσαι τις αρχές της αλληλεγγύης. Όσα σωματεία θέλουν θέση στην Εκτελεστική, ας σκεφτούν έναν διαφορετικό τρόπο προσέγγισης προς το κυπριακό ποδόσφαιρο. Το να διατυμπανίζω ότι έχω 25% των οπαδών και πρέπει να είμαι στην Εκτελεστική, δεν είναι ποδοσφαιρική λογική. Σε όλο τον κόσμο ένα σωματείο έχει μια ψήφο. Η Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ έχει μια ψήφο. Στην UEFA έχει η Κύπρος μια ψήφο, μια και η Γερμανία και η Αγγλία.

-Οι ομάδες δεν εμπιστεύονται τη διαιτησία. Μπορεί να αλλάξει αυτό;

Στην Κύπρο δεν υπάρχει περίπτωση ούτε το 2015 να αλλάξουμε άποψη για τη διαιτησία. Η προκατάληψη που υπάρχει και συντηρείται είναι τέτοια που δεν επιτρέπει οι δικοί μας διαιτητές να έχουν την αντιμετώπιση της οποίας τυγχάνουν οι ξένοι, όταν έρχονται και μπορεί να είναι και χειρότεροι.

-Θα συνεχίσετε να φέρνετε ξένους;

Γίνονται σκέψεις για ανταλλαγή σε μόνιμη βάση με γειτονικές χώρες (σ.σ. Ελλάδα και Ισραήλ). Να μην είναι της τελευταίας στιγμής.

«Χαίρομαι που φωνάζουν»

-Το «16-9» λειτουργεί ενάντια στον Κύπριο ποδοσφαιριστή. Πόσο σας προβληματίζει;

Ο Κύπριος ποδοσφαιριστής μάς έχει προβληματίσει πολύ. Καταργήσαμε τον ερασιτέχνη κοινοτικό. Βλέπω στις μικρές κατηγορίες να επιστρέφει ο Κύπριος. Στη μεγάλη κατηγορία δεν υπάρχει λύση που θα εγγυηθεί ότι ο Κύπριος θα παίζει.

-Ίσως αν ίσχυε περιορισμός στη 18άδα;

Δεν είμαι υπέρ των περιορισμών. Ο Κύπριος πρέπει να κερδίσει τη θέση του.

-Πήγατε να βοηθήσετε με το σχέδιο ενίσχυσης, όμως κατηγορηθήκατε για αδικίες. Έχετε απάντηση;

Στείλαμε εγκύκλιο τον Ιούνιο του 2008, την οποία πολύ λίγα σωματεία διάβασαν και κανένα δεν σχολίασε. Όταν είδαν το ύψος του ποσού, έψαχναν να την βρουν, έναν χρόνο μετά. Χαίρομαι που φωνάζουν. Του χρόνου θα λάβουν τον Κύπριο ποδοσφαιριστή πιο σοβαρά υπόψη.

-Ο περσινός σχεδιασμός ήταν προβληματικός ως προς τις ημερομηνίες διεξαγωγής αγώνων. Το είπαν όλοι οι προπονητές, με πρώτο τον Γιοβάνοβιτς.

Έχω εξαιρετικά αντίθετη άποψη. Το μπάχαλο πέρσι ήρθε με τις αλλαγές ημερομηνιών και ωρών.

-Δηλαδή μου λέτε ότι δεν έπρεπε οι παίκτες να κάνουν ένα διάλειμμα μέσα στις γιορτές;

Τότε είχα πάρει και τους 14 προέδρους και ομόφωνα ήθελαν να παίξουν τις ημέρες των Χριστουγέννων. Αφού λέτε για τον Γιοβάνοβιτς, να σας πω ότι ο κ. Ζιβανάρης ήταν υπέρ. Τι να έκανα ως πρόεδρος της ΚΟΠ; Να αποκλίνω από την ομόφωνη άποψη των προέδρων;

-Η Quality αποχωρεί από την Ανόρθωση. Θα φύγει και από την Εθνική;

Όλες οι χορηγίες τελειώνουν τον Δεκέμβριο. Κάποιοι μπορεί να φύγουν, άλλοι να εισέλθουν. Ακόμα δεν έχουμε συζητήσει.

-Το ίδιο ισχύει και με τον κ. Αναστασιάδη;

Ούτε η ΚΟΠ ούτε ο κ. Αναστασιάδης αγγίζουν το θέμα μέχρι και τον τελευταίο αγώνα. Αυτό θέλει και ο ίδιος. Δεν το έχουμε σκεφτεί.

-Θέλετε να μείνει;

Δεν μπορώ να αποκαλύψω. Έχουμε άλλους τρεις μήνες, τέσσερεις αγώνες και ο κύκλος δεν έχει κλείσει.

-Προσωπικά έχετε ήδη διαμορφωμένη άποψη για το αν πρέπει να μείνει ή περιμένετε τα επόμενα παιχνίδια για να ολοκληρώσετε την κρίση σας;

Έχω διαμορφωμένη άποψη, 100%.

ΣΧΟΛΙΟ

Του **ΝΤΙΝΟΥ ΦΟΙΝΙΚΑΡΙΔΗ**

Για τον Νικ Νικολάου υπήρχε θέση

Τι είναι τελικά τόσο σημαντικό στην Εκτελεστική Επιτροπή της Κυπριακής Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου (ΚΟΠ) που κάνει τα σωματεία να θέλουν εναγωνίως να εξασφαλίσουν μία θέση; Ποιες αποφάσεις παίρνονται εκεί που είναι τόσο σημαντικές; Μήπως η συμμετοχή στην Εκτελεστική εξασφαλίζει καλή απόδοση στο γήπεδο; Μήπως όσοι συμμετέχουν έχουν καλές ποδοσφαιρικές χρονιές εντός αγωνιστικού χώρου ή μήπως απλά προσδοκούν να έχουν εύνοια θεσμών, όπως η διαιτησία, η δικαστική κ.λπ.; Όλα αυτά τα χρόνια κανείς δεν έχει απαντήσει ανοικτά σε αυτά τα ερωτήματα, αλλά για να γίνεται τόση «σφαγή» για μία θέση στον «ήλιο της Εκτελεστικής», μάλλον η απάντηση στα πιο πάνω ερωτήματα είναι θετική.

Τότε, όμως, γιατί μόνο μία ομάδα παίρνει το πρωτάθλημα; Γιατί κάποιοι από αυτούς που είχαν θέση στην Εκτελεστική έχουν υποβιβαστεί; Μήπως ο ρόλος της Εκτελεστικής είναι υπερεκτιμημένος; Το πιο πιθανό είναι ότι η αλήθεια βρίσκεται κάπου στη μέση. Το θέμα, όμως, δεν είναι μόνο οι εξουσίες της Εκτελεστικής. Το θέμα είναι ότι κάθε δύο χρόνια, με όλη αυτή την προκατάληψη που δημιουργείται, το ποδόσφαιρο στην Κύπρο παθαίνει τεράστια ζημιά. Στο μυαλό του μέσου φιλάθλου έχει δημιουργηθεί – όχι αδικαιολόγητα – η εντύπωση ότι η θέση στην Εκτελεστική είναι πιο σημαντική για το σωματείο του από το να έχει καλή ομάδα. Δημιουργεί, επίσης, όξυνση του φανατισμού και πυροδοτεί το κλίμα, προτού καν αρχίσει το πρωτάθλημα.

Για όλη αυτή την κατάσταση φέρουν διαχρονικά ευθύνη όλες οι ηγεσίες της ΚΟΠ. Το πρώτο μέλημα μίας σωστής ηγεσίας θα έπρεπε να ήταν η διαφάνεια και η εξάλειψη της προκατάληψης. Το ότι γίνεται παρασκήνιο πριν από εκλογές στην ΚΟΠ το γνωρίζουν και τα μικρά παιδιά και αυτό είναι κατανοητό, σε κάποιο βαθμό. Παρασκήνιο γίνεται πριν από κάθε εκλογική αναμέτρηση, κάθε επιπέδου. Αυτοί που εκλέγονται έχουν στη συνέχεια την ευθύνη να διοικήσουν συναινετικά για να εξαλείψουν την προκατάληψη.

Ο Κώστας Κουτσοκούμνης είπε αμέσως μετά την εκλογή του ότι θα είναι πρόεδρος όλων των σωματείων. Δεν αμφισβητεί κανείς το αγνό των προθέσεών του. Ίσως μία κίνηση καλής θέλησης να ήταν η προσφορά μίας θέσης στην Εκτελεστική για την Ομόνοια και την ΑΕΛ. Από την άλλη, κάποιος μπορεί να πει ότι οι ομάδες αυτές ήταν οι χαμένες των εκλογών, άρα θα υποστούν τις συνέπειες. Στη μέση μπαίνουν πάντοτε και οι δεσμεύσεις που ανέλαβε ο πρόεδρος της ΚΟΠ έναντι άλλων σωματείων, για να εξασφαλίσει την υποστήριξή τους. Δεσμεύσεις τις οποίες έπρεπε να τηρήσει. Έχω όμως την εντύπωση ότι οι θέσεις στην Εκτελεστική θα έπρεπε να καθορίζονταν όχι από τη σωματειακή προέλευση κάποιου, αλλά από το ήθος και τις ικανότητές του. Κάπως έτσι θα έπρεπε να ήταν και οι διορισμοί στους Ημικρατικούς οργανισμούς βέβαια, αλλά στην Κύπρο δεν λειτουργούν έτσι τα πράγματα.

Δεν πιστεύω, όμως, ότι ένας παράγοντας της αξίας του Νικ Νικολάου δεν είχε θέση στα υψηλά δώματα της ΚΟΠ. Μιλάμε για τον άνθρωπο που συνέβαλε τα μέγιστα στην εφαρμογή των κριτηρίων της ΟΥΕΦΑ, των οποίων είναι άριστος γνώστης, ένας τεχνοκράτης που μπορεί να βοηθήσει την ΚΟΠ σε θέματα εκσυγχρονισμού, εσωτερικού ελέγχου και οικονομικής διαχείρισης. Ο σωματειακός πατριωτισμός όμως ήταν πιο σημαντικός. Τα πράγματα εξελίχθηκαν και στο ποδόσφαιρο, όπως εξελίσσονται σε όλες τις πτυχές της δημόσιας ζωής στην Κύπρο.

Αφού λοιπόν το παρασκήνιο για τις θέσεις στην Εκτελεστική προκαλεί αποδεδειγμένα ζημιά στο άθλημα, γιατί δεν διευρύνονται αυτές οι θέσεις ή καλύτερα γιατί δεν μεταφέρονται περισσότερες εξουσίες στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΟΠ; Ίσως επειδή τότε κάποιοι θα χάσουν τον σημαντικό ρόλο και τη δύναμη που έχουν τώρα. Μία δύναμη υπερεκτιμημένη στα μάτια του φίλαθλου κόσμου, που δεν καθορίζει τα αποτελέσματα εντός αγωνιστικού χώρου. Απλά η συζήτηση που γίνεται αδικεί τις ομάδες που κερδίζουν και δίνει άλλοθι στους χαμένους.

Σχολιάστε στο www.kathimerini.com.cy

ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΑΜΕΡΕΣ

Σχολιάστε στο www.kathimerini.com.cy

Ήρθε γάντι στον Μπρέσκα

Το ματς του Σούπερ Καπ ήρθε ακριβώς εκεί που το χρειαζόταν ο Μάριο Μπρέσκα, ο οποίος εμφανιζόταν «σκασμένος» τελευταία με τον Γιοβάνοβιτς, ειδικά μετά που έμεινε εκτός 18άδας στα δυο παιχνίδια με την Παρτίζαν. Όχι πως αρέσει σε κανέναν η εξέδρα, αλλά ο Σλοβάκος τρελαίνεται όταν δεν παίζει και όσοι ήταν κοντά του τελευταία, το κατάλαβαν καλά. Μην ξεχνάμε πως ξεκίνησε προετοιμασία έναν μήνα πριν την ομάδα (15 Μαΐου), προκειμένου να χάσει και τα περιττά κιλά. Έδειξε, πάντως, πως δεν μουρμούριζε τσάμπα, καθώς άρπαξε την ευκαιρία απ' τα μαλλιά και ήταν ο καλύτερος του γηπέδου. Όχι σαν μερικούς που όλο γκρινιάζουν και όταν μπουν στο γήπεδο δεν... κλοτσάνε.

Μίκα

Κι άλλη ενίσχυση η Ομόνοια;

Στο ξεκίνημα της φετινής χρονιάς ο Λεμονής είπε ότι θα κάνει το πολύ τέσσερεις μεταγραφές, αλλά κατέληξε σε σαρωτικές αλλαγές στο περσινό ρόστερ και υπέγραψε τελικά συμβόλαια με δεκατρείς (!) καινούργιους παίκτες. Κι όμως, οι πληροφορίες από το ρεπορτάζ της Ομόνοιας κάνουν λόγο για σκέψεις περαιτέρω ενίσχυσης! Επιθετικός και ακραίος μπακ ίσως αποκτηθούν για να καλύψουν αδυναμίες που φάνηκαν στα ματς με τη Βασλούι. Η επίσημη Ομόνοια έχει διαψεύσει, αλλά αν ο Λεμονής ζητήσει παίκτες, μάλλον παραδέχεται ότι κάτι πήγε λάθος στον σχεδιασμό.

Ν.Φ.

- Μα αφού σου είπα, ρε πρόεδρε, μην τα βάζεις με την Πέγεια. Τι ήθελες να ρίξεις τον Νικ πάνω στον ογκόλιθο Τσέλεπο; Δεν σου έφτανε το περσινό στραπάτσο σε πρωτάθλημα και κύπελλο;

Πρέπει να είσαι και διπλωμάτης

Για να κάνεις σωστή πολιτική δεν αρκεί η ισχύς, αλλά πρέπει να έχεις και τις απαραίτητες γνώσεις διπλωματίας. Όπως η Ανόρθωση, ας πούμε. Ήταν (θεωρητικά) ο Νο1 υποστηρικτής του Κρις Γεωργιάδη, όμως αφενός φρόντισε να μην τσακωθεί και να μην επιτεθεί σε κανέναν, αφετέρου να κρατήσει άφθαρτο τον Ανδρέα Σάντη. Έτσι, παρότι ήταν με τους χαμένους, κατάφερε να στείλει τον εκπρόσωπό της σε θέση αναπληρωτή προέδρου της ΚΟΚ. Γιατί ναι μεν την επιτυχία την οικειοποιείται πρώτα απ' όλα ο Σάντης, που φέρθηκε έξυπνα εκμεταλλευόμενος τις γνώσεις και τις διπλωματικές του ικανότητες, αλλά βοηθήθηκε και από τη στάση είμαστε-αντίπαλοι-αλλά-όχι-εχθροί που ακολούθησε η Ανόρθωση.

Μίκα

Πλυντήρια και στεγνωτήρια

Μια εντελώς διαφορετική εικόνα αντίκρισαν οι φίλοι της ΑΕΛ, οι οποίοι επισκέφτηκαν το βοηθητικό γήπεδο του Τσιρείου. Τα βελτιωτικά έργα που ξεκίνησαν από τον Μάιο και ολοκληρώθηκαν στα μέσα Ιουλίου μεταμόρφωσαν προς το καλύτερο το γήπεδο, ευκολύνοντας το έργο των ποδοσφαιριστών αλλά και των ανθρώπων που εργάζονται στο ποδοσφαιρικό τμήμα των Λεμεσιανών. Στην ΑΕΛ φρόντισαν να αγοράσουν ακόμη και πλυντήρια και στεγνωτήρια, προκειμένου να απαλλαγούν από το υψηλό κόστος για το πλύσιμο των εμφανίσεων και του ρουχισμού της ομάδας.

Ζαχ.

Ο σχεδιασμός Πολυβίου

Παράδειγμα προς μίμηση θα έπρεπε να ήταν ο σχεδιασμός του ΑΠΟΠ/Κινύρα από τον Γιώργο Πολυβίου. Οι κυπελλούχοι έχασαν κάποιους παίκτες κλειδιά όπως ο Βασκονσέλος και ο Σφακιανάκης. Ο Πολυβίου πήρε τον Ταλ, ο οποίος καλύπτει με επάρκεια το κενό του Σφακιανάκη, ενώ στην επίθεση πήρε τον Χιλιανό Γκονζάλες, που πέτυχε δύο γκολ μέχρι στιγμής. Ο κορμός της ομάδας όμως είναι ο ίδιος, όπως και η φιλοσοφία και ο τρόπος λειτουργίας της στο γήπεδο. Απ' ό,τι φαίνεται, ο Πολυβίου κατέχει την τέχνη του πώς κτίζονται οι ομάδες.

Ν.Φ.

Στα νησιά ο Κουτσοκούμνης

Παρέα με πολλούς από τους συνεργάτες του στη νικήτρια παράταξη των εκλογών της ΚΟΠ έφυγε με το σκάφος του από το Λατσί για τα ελληνικά νησιά ο Κώστας Κουτσοκούμνης. Ο πρόεδρος, που πάει να συμπληρώσει δέκα χρόνια στην ηγεσία της ομοσπονδίας, είναι λάτρης των εν πλω διακοπών, τις οποίες απολαμβάνει κάθε καλοκαίρι. Πόσο μάλλον τώρα, που θα τις συνοδεύσει με το πάρτι της νίκης στην πιο δύσκολη εκλογική μάχη, έστω κι αν η τελευταία δεν χρειάστηκε να δοθεί.

Μίκα

Χάρηκαν τις βροχές

Καρεκλοπόδαρα... έφαγε η αποστολή του Απόλλωνα στις Πλάτρες, όπου και βρίσκεται για το τελικό στάδιο της προετοιμασίας. Οι παίκτες του Απόλλωνα – και ειδικότερα οι Κύπριοι – απόλαυσαν με την ψυχή τους τις καιρικές συνθήκες που επικράτησαν στις αρχές της βδομάδας στο ορεινό θέρετρο της επαρχίας Λεμεσού. Βλέπετε οι βροχές στον τόπο μας έχουν γίνει πια σπάνιο φαινόμενο, που προκαλεί χαρά στους κατοίκους του νησιού ακόμη και όταν εργάζονται σκληρά.

Ζαχ.

Μέχρι πότε θα κάνει την πάπια;

Κατανοητό, τις «καμπάνες» στους δύο Κύπριους διεθνείς τις ρίχνει η FIBA, καθώς πιάστηκαν ντοπαρισμένοι σε διεθνή διοργάνωση (ΑΜΚΕ), όμως δεν θα ήταν πιο σωστό αν υπήρχε μια ενημέρωση από την οικεία ομοσπονδία; Την εκδοθείσα στις 14 Ιουλίου απόφαση τιμωρίας του Γρηγόρη Παντούρη την μάθαμε από το Medical Corner του site της FIBA, κάτι που λογικά θα συμβεί και με τον έτερο Κύπριο διεθνή, που έχει βρεθεί θετικός σε ινδική κάνναβη. Το θέμα «καίει» και ως συνήθως στην ΚΟΚ αποφεύγουν να ασχοληθούν με καταστάσεις (και ανακοινώσεις) που πιθανόν κάποιους να ενοχλήσουν. Μέχρι πότε όμως θα συνεχίσει να κάνει την πάπια;

Μίκα

Σκωτσέζικα ντουζ για Κετσπάγια

Στον Πειραιά ο Κετσπάγια υποβάλλεται από τον γνωστό για τις υπερβολές του αθλητικό Τύπο σε σκωτσέζικα ντουζ. Μετά τις νίκες επί της Σλόβαν, ο Κετσπάγια ήταν ο μάγκας που άφησε στον πάγκο τα μεγάλα ονόματα και ξεκίνησε με τους πιο έτοιμους, παίρνοντας το αποτέλεσμα. Τότε όλοι μιλούσαν για σχεδιασμό και τακτική από πλευράς Τιμούρ. Έφτανε, όμως, μόλις μία ήττα – και μάλιστα σε φιλικό από την Τότεναμ – για να αλλάξει το τροπάριο. «Χωρίς πλάνο ο Ολυμπιακός», με «εννέα παίκτες κάτω από τη σέντρα» και «επειγόντως μεταγραφές» ήταν μερικοί από τους τίτλους. Και ακόμη η χρονιά δεν ξεκίνησε.

Ν.Φ.

Όπου γάμος και χαρά...

Συντροφιά όλο το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας, τους... πρώην Πετρίδη, Ζιβανάρη και Χρ. Συμεωνίδη, αλλά και τους πολιτικούς Αβέρωφ Νεοφύτου και Ιωνά Νικολάου θα έχει τη Δευτέρα η αποστολή του ΑΠΟΕΛ στην πτήση προς την Κοπεγχάγη. Φυσικά στα Φαρόε – που δεν είναι και πάρα πολύ μακριά από τη Δανία – δεν πήγε κανένας, παρά μόνο οι Ερωτοκρίτου, Πολυδώρου και Κυριακίδης, αλλά αυτό δεν είναι και έκπληξη. Είναι γνωστό πως όπου γάμος και χαρά...

Μίκα

Θα αναστενάξει το καζίνο

Αγκαλιά με τις... μάρκες του καζίνο της Κοπεγχάγης θα κοιμηθούν τη Δευτέρα όσοι οπαδοί του ΑΠΟΕΛ ταξιδέψουν στην πρωτεύουσα της Δανίας με τον επίσημο τουριστικό πράκτορα των πρωταθλητών. Βλέπετε για τη διαμονή τους έχει επιλεγεί το 25οροφο Radisson Blu, το οποίο φιλοξενεί το καζίνο της πόλης. Καλά κέρδη παιδιά και, πού ξέρετε, μπορεί να προλάβετε και ένα τελευταίο πάτημα στη ρουλέτα μετά τον αγώνα. Θα έχετε, άλλωστε, τρεις ώρες μπροστά σας. Πλήρωσαν κάτι παραπάνω όσοι θα πάνε με το τσάρτερ – το ξενοδοχείο τους είναι πιο ακριβό και από το Hilton, όπου θα μείνει η ομάδα – τουλάχιστον όμως θα το ευχαριστηθούν.

Μίκα

Το φάντασμα του Παντελή

Σίγουρα ο Αντώνης Δημητρίου θα περίμενε καλύτερο ξεκίνημα στην προεδρία της Ανόρθωσης. Ο αποκλεισμός από την Πέτροβατς έφερε αναστάτωση και μία σειρά από γεγονότα, με πρώτο και κύριο την εξεύρεση νέου προπονητή, δημιούργησαν επιπλέον αρνητικό κλίμα. Μάλλον όμως ο πρόεδρος της Ανόρθωσης έκανε λάθος αναφερόμενος στον Αντρέα Παντελή. Έστω και αν αυτά που κατήγγειλε έχουν δόση αλήθειας, σε τι εξυπηρέτησε την Ανόρθωση η δημοσιοποίησή τους; Αντίθετα, επανέφερε στο προσκήνιο μία αντιπαράθεση, την οποία το σωματείο χρειάζεται να ξεπεράσει όσο γίνεται πιο γρήγορα. Ξύπνησαν έτσι τα φαντάσματα του παρελθόντος, δόθηκε χώρος και βήμα στον πρώην πρόεδρο της Ανόρθωσης και αυξήθηκε η πίεση στο νυν Διοικητικό Συμβούλιο.

Ν.Φ.

Καθημερινό αθλητικό παρασκήνιο στο www.kathimerini.com.cy

ΚΑΤΣΕ ΚΑΛΑ

Με τον **ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗ**

Η ευκαιρία τους

Μιλώντας πέρσι με τον Γιοστ Μπρούρσε, την εποχή που ο ΑΠΟΕΛ άφηνε βαθμούς ακόμα και όταν έβγαινε από το σπίτι για να πάει μέχρι το περίπτερο, διέκρινες στα μάτια και στα λόγια του πως δεν ήθελε το πρωτάθλημα για να κάνει τον γύρο του θριάμβου. Έβλεπε τους γαλαζοκίτρινους ως την ευκαιρία για να ακούσει μια φορά live τον ύμνο του Τσάμπιονς Λιγκ, να παίξει στους ομίλους του. Άμα τον πιέζες, το έλεγε κιόλας. Ήταν, άλλωστε, από τους κυριότερους λόγους που ήρθε στην Κύπρο. Ήξερε πως με την Ουτρέχτη ή την Γκρόνιχεν κάτι τέτοιο δεν υπήρχε περίπτωση να συμβεί. Ο Ολλανδός μπορεί να μην παίζει την Τρίτη στο Πάρκεν (τιμωρημένος γαρ), όμως στα λόγια του – σε ανύποπτο χρόνο – εκφράστηκε μια ολόκληρη γενιά: αυτή των «άντα», που είναι και πλειοψηφία στην ενδεκάδα του ΑΠΟΕΛ. Για τους περισσότερους τα παιχνίδια με την Κοπεγχάγη αποτελούν ευκαιρία ζωής, είτε για την πρώτη είτε για την τελευταία είτε για την πρώτη και τελευταία τους εμφάνιση στην κορυφαία διασυλλογική διοργάνωση του κόσμου.

Χιώτης (32), Πουρσαϊτίδης (33) και Κόντης (34), που έχουν κουνήσει ξανά σεντόνι με ΑΕΚ και Ολυμπιακό, ξέρουν πως δύσκολα θα έχουν άλλη ευκαιρία στο μέλλον. Το ίδιο και ο Χατζί, που έφτασε 34, αλλά παράσταση Τσάμπιονς Λιγκ δεν έχει δει. Ο 32χρονος Χρύσης Μιχαήλ, όταν υπέγραφε πριν μερικούς μήνες για άλλα δύο χρόνια, έλεγε πως ήταν το τελευταίο μεγάλο συμβόλαιο της καριέρας του. Οπότε οι πιθανότητες να του δοθεί η ευκαιρία μελλοντικά είναι περιορισμένες. Ο Ηλία και ο Σατσιάς το παλεύουν από το 2002. Έφτασαν 30-31 και ακόμα προσπαθούν. Πόσο αντέχουν ακόμα; Ας μην ξεχνάμε και ατυχίες σαν την προπέρσινη, που αν ήταν άλλος εκτός από τον αρχηγό, ίσως και να είχε κόψει την μπάλα.

Μπορεί να είναι 50 φορές διεθνής, αλλά σε Τσάμπιονς Λιγκ δεν έχει παίξει ο Καμίλ Κοσόφσκι. Το 2001 η Μπαρτσελόνα απέκλεισε τη Βίσλα στον τελευταίο προκριματικό, κερδίζοντας 4-3 στην Κρακοβία και 1-0 στο Καμπ Νόου. Ο Πολωνός έχει πατήσει τα 32. Τόσο είναι και ο Παουλίστα, τον οποίο άφησε έξω ο Χαραλαμπίδης το 2006, όταν έπαιζε στον Παναθηναϊκό, αποκλείοντας τη Βίσλα. Ο Ζεβλάκοβ είναι 33, το συμβόλαιο του τελειώνει το καλοκαίρι και, αν δεν παίξει τώρα, δεν θα παίξει ποτέ. Το ίδιο ισχύει και για τον Μιροσάβλιεβιτς, που είναι ένα χρόνο μικρότερος. Ποιος άλλος θα τους δώσει ευκαιρία να πάνε ομίλους, σε τέτοια ηλικία; Ο δε ταλαντούχος κύριος Μπρέσκα δεν έχει παίξει ούτε προκριματικό στη ζωή του. Και ο Σικόρα το ίδιο. Ακόμα και για τον Πάουλο Ζόρζε, τον παίκτη-σύμβολο της Μπράγκα (από τις καλές στην Πορτογαλία), θα είναι η πρώτη εμφάνιση, έστω σε προκριματικό Τσάμπιονς Λιγκ.

Αν τα παιχνίδια με την Κοπεγχάγη είναι μια φορά ευκαιρία για τον σύλλογο και τον κόσμο του, για τον Γιοβάνοβιτς είναι δέκα. Πού να ξέρει ο Σερβοέλληνας αν θα του ξαναδώσουν εν λευκώ ομάδα να την φτιάξει όπως γουστάρει και να την φτάσει ένα βήμα πριν τους ομίλους; Στην Ελλάδα αποκλείεται, ίσως να δοκιμάσει μελλοντικά με σέρβικη.

Για κάποιους από τους παίκτες, όμως, το μέγεθος της ευκαιρίας είναι εκατονταπλάσιο. Αυτό το δεκαπενθήμερο είναι «τώρα ή ποτέ»! Εκτός και αν λέγεσαι Μοράις, Πίντο, Αλεξάνδρου ή Χαραλαμπίδης, οπότε το κουτί με τις φιλοδοξίες σου δεν έχει αδειάσει ακόμα. Και πάλι, όμως, έχει αρχίσει να στερεύει, γιατί είσαι τουλάχιστον 25 και πάνε 4-5 χρόνια από την τελευταία φορά που σε αποκάλεσαν «ανερχόμενο ταλέντο».

papadakism@kathimerini.com.cy

Η ΑΤΖΕΝΤΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ

ΠΡΕΜΙΕΡ ΛΙΓΚ *15.08*

14:45 ....ΤΣΕΛΣΙ – ΧΑΛ .....ALFA
17:00 ....ΑΣΤΟΝ ΒΙΛΑ – ΓΟΥΙΓΚΑΝ
17:00 ....ΜΠΛΑΚΜΠΕΡΝ – ΜΑΝΤΣΕΣΤΕΡ ΣΙΤΙ .....ALFA
17:00 ....ΜΠΟΛΤΟΝ – ΣΑΝΤΕΡΛΑΝΤ
17:00 ....ΠΟΡΤΣΜΟΥΘ – ΦΟΥΛΑΜ
17:00 ....ΣΤΟΟΥΚ- ΜΠΕΡΝΛΙ
17:00 ..ΓΟΥΛΒΣ – ΓΟΥΕΣΤ ΧΑΜ
19:30 ....ΕΒΕΡΤΟΝ– ΑΡΣΕΝΑΛ

16.08

15:30 ....ΜΑΝΤΣΕΣΤΕΡ Γ.- ΜΠΕΡΜΙΓΧΑΜ
18:00 ....ΤΟΤΕΝΑΜ- ΛΙΒΕΡΠΟΥΛ

ΜΠΟΥΝΤΕΣΛΙΓΚΑ *15.08*

16:30 ....ΛΕΒΕΡΚΟΥΖΕΝ– ΧΟΦΕΝΧΑΪΜ
16:30 ....ΜΠΑΓΕΡΝ– ΒΕΡΝΤΕΡ
16:30 ....ΑΪΝΤΡΑΧΤ– ΝΥΡΕΜΒΕΡΓΗ
16:30 ....ΑΜΒΟΥΡΓΟ– ΝΤΟΡΤΜΟΥΝΤ
16:30 ....ΑΝΟΒΕΡΟ– ΜΑΪΝΖ
16:30 ....ΣΤΟΥΤΓΚΑΡΔΗ- ΦΡΑΪΜΠΟΥΡΓΚ

16.08

16:30 ....ΓΚΛΑΝΤΜΠΑΧ- ΧΕΡΤΑ
18:30 ....ΣΑΛΚΕ- ΜΠΟΧΟΥΜ

ΙΣΠΑΝΙΑ *ΣΟΥΠΕΡ ΚΑΠ* *16.08*

23:00 ....ΜΠΙΛΜΠΑΟ- ΜΠΑΡΤΣΕΛΟΝΑ

ΤΣΑΜΠΙΟΝΣ ΛΙΓΚ *ΠΛΕΪ ΟΦ* *18.08*

21:45 ....ΚΟΠΕΓΧΑΓΗ- ΑΠΟΕΛ.....Sigma Sports
21:45 ....ΣΕΛΤΙΚ- ΑΡΣΕΝΑΛ .....
21:45 ....ΤΙΜΙΣΟΑΡΑ- ΣΤΟΥΤΓΚΑΡΔΗ .....
21:45 ....ΣΠΟΡΤΙΝΓΚ- ΦΙΟΡΕΝΤΙΝΑ .....
21:45 ....ΣΕΡΙΦ - ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ .....

19.08

21:45 ....ΛΥΩΝ- ΑΝΤΕΡΛΕΧΤ .....
21:45 ....ΛΕΦΣΚΙ ΣΟΦΙΑΣ- ΝΤΕΜΠΡΕΤΣΕΝ.....
21:45 ....ΣΑΛΤΣΜΠΟΥΡΓΚ- ΜΑΚΑΜΠΙ ΧΑΪΦΑ .....
21:45 ....ΒΕΝΣΠΙΛΣ- ΖΥΡΙΧΗ
21:45 ....ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΣ- ΑΤΛΕΤΙΚΟ ΜΑΔΡΙΤΗΣ

ΓΙΟΥΡΟΠΑ ΛΙΓΚ *20.08*

21:45 ..ΒΑΣΛΟΥΙ- ΑΕΚ
21:45 ....ΠΑΟΚ- ΧΕΡΕΝΦΕΪΝ

ΜΠΑΣΚΕΤ

ΠΡΟΚΡΙΜΑΤΙΚΑ ΕΥΡΩΜΠΑΣΚΕΤ *15.08*

19:30 ....ΚΥΠΡΟΣ- ΡΟΥΜΑΝΙΑ .....ALFA

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Του* **Ν. Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ**

Οι παράγοντες δεν μιλούν τη «γλώσσα της αλήθειας»

Κάθε τόσο η Διεθνής Ομοσπονδία Στίβου (ΙΑΑΦ) βαυκαλίζεται ότι «χτυπάει» το ντόπινγκ. Τώρα, ανακοίνωσε πως στο παγκόσμιο πρωτάθλημα, που θα διεξαχθεί στο Βερολίνο από αύριο έως τις 23 Αυγούστου, θα πραγματοποιηθεί το πιο εκτεταμένο πρόγραμμα ελέγχου ντόπινγκ που έχει γίνει ποτέ στο θεσμό.

Θα ληφθούν περισσότερα από 1.000 δείγματα πριν και μετά τους αγώνες. Περί τα 600 δείγματα αίματος πριν από αυτούς και 400 αίματος και ούρων κατά τη διάρκειά τους.

Ο πρόεδρος της ΙΑΑΦ, Λαμίν Ντιάκ, δήλωσε ότι αυτές οι δύο εβδομάδες δίνουν την ευκαιρία ν' αναγνωριστούν οι «καθαροί» αθλητές. Διότι τα δείγματα ενδέχεται να εξεταστούν όχι μόνο στους αγώνες, αλλά ακόμη και χρόνια έπειτα από αυτούς. Τα μπουκαλάκια θ' αποθηκευθούν, ώστε, αν κάποιοι αθλητές αγωνιστούν έχοντας πάρει ουσία, που τώρα δεν ανιχνεύεται, αλλά μελλοντικά μπορεί να βρεθεί, να τιμωρηθούν. Αλλωστε, αυτό έχει συμβεί ήδη. Και είχαμε πρόσφατα παραδείγματα από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Πεκίνου. Και στην Ελλάδα και στο εξωτερικό με «χρυσό» ολυμπιονίκη.

Δεν ανήκουμε σ' εκείνους που πιστεύουν ότι η ΙΑΑΦ, η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή (ΔΟΕ) και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Αντιντόπινγκ (WADA) κοροϊδεύουν τον κόσμο, όταν λένε πως προσπαθούν να εξαλείψουν τη χρήση απαγορευμένων ουσιών στον αθλητισμό. Αλλά όταν διαβάζουμε δηλώσεις, όπως αυτή του Ντιάκ, την οποία θα παραθέσουμε, πιστεύουμε ότι οι παράγοντες ή δεν γνωρίζουν το χώρο ή επιδιώκουν να ρίξουν «στάχτη στα μάτια» του κόσμου:

«Θέλω να στρέψουμε την προσοχή μας στη μεγάλη πλειονότητα των έντιμων αθλητών, αυτών που θ' αγωνιστούν βασιζόμενοι στις ικανότητές τους και σε σκληρή δουλειά και θυσίες ετών. Αυτό το πρόγραμμα αντιντόπινγκ έγινε για να τους προστατεύσει, ώστε στο Βερολίνο να μπορέσουμε μαζί να γιορτάσουμε τα επιτεύγματά τους», είπε ο Ντιάκ.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τον κορυφαίο παράγοντα του παγκόσμιου στίβου, η μεγάλη πλειονότητα των αθλητών αγωνίζονται βασιζόμενοι μόνο στις ικανότητές τους, στη σκληρή δουλειά που έχουν κάνει και –ας μην τα είπε– στη νόμιμη επιστημονική παρακολούθηση, στη σωστή διατροφή και στη λήψη κάποιων επιτρεπόμενων συμπληρωμάτων διατροφής.

Αν δεχθούμε, δε, ότι πιστεύει όσα δήλωσε, θεωρεί πως οι περισσότεροι από τους αθλητές που θα κατακτήσουν τα μετάλλια, θα είναι «καθαροί». Οχι ασφαλώς γιατί πλένονται κάθε μέρα...

Ωστε έτσι. Ο «πλανητάρχης» του στίβου πιστεύει πως μπορεί κάποιος ταλαντούχος (οπωσδήποτε τέτοιος είναι όποιος σημειώνει αυτές τις επιδόσεις, ασχέτως αν έχει φαρμακευτική βοήθεια) αθλητής να ρίξει πέρα από τα 23 μ. τη σφαίρα των 7,26 κιλών, να τρέξει τα 100 μ. σε 9΄΄70, να πηδήσει στο μήκος κοντά στα 9 μ., να τρέξει τα 10.000 μ. σε χρόνο λίγο πάνω από τα 26 λεπτά κ. ο. κ.

Αν πράγματι το πιστεύει, τότε δεν είναι κατάλληλος για τη θέση του. Διότι δείχνει τεράστια άγνοια για τα τεκταινόμενα στο χώρο, τον οποίον διοικεί. Αν, από την άλλη, δεν τα πιστεύει και τα λέει, πάλι ακατάλληλος είναι. Διότι κοροϊδεύει. Αλλά και ποιος παράγοντας θα μπορούσε ν' αναλάβει αυτή ή οποιαδήποτε άλλη ανάλογη θέση, και να μιλήσει «τη γλώσσα της αλήθειας»;

Ποιος θα μπορούσε να παραδεχθεί –και την άλλη μέρα να βρίσκεται στη θέση του– ότι τα μετάλλια σε αυτές τις διοργανώσεις κατακτώνται από αθλητές κατασκευασμένους σ' εργαστήρια; Και ότι τέτοιοι είναι και πολλοί από εκείνους που τα διεκδίκησαν αλλά δεν τα πήραν;

Αυτή, δυστυχώς, είναι η πικρή αλήθεια. Την οποία, επίσης δυστυχώς, οι παράγοντες δεν τολμούν να παραδεχτούν. Αν τολμούσαν, δεν θα κατείχαν τη θέση που κατέχουν...

1. Γέσπερ Κρίστιανσεν
(31, τερματοφύλακας): Θεωρείται από τους καλούς «άσους» της χώρας, όχι όμως και κάτι περισσότερο, αφού είναι μόλις 8 φορές διεθνής. Αν και ψηλός (1,93 μ.), διακρίνεται για τα αντανακλαστικά, τη σταθερότητα και την ικανότητα να κατευθύνει την αμυντική γραμμή. Στην ομάδα παίζει από το 2005, ενώ πιο πριν είχε δοκιμάσει ανεπιτυχώς στους Ρέιντζερς και στη Βόλφσμπουργκ.

17. Όσκαρ Βεντ
(23, αριστερός αμυντικός): Σουηδός (αραιά και πού) διεθνής, μόνιμος κάτοικος του αριστερού άκρου πέρσι, διανύει την 4η σεζόν με την ομάδα, στην οποία πήγε από την Γκέτεμποργκ, ως επένδυση. Επιθετικογενής και γρήγορος μπακ, ξεχωρίζει κυρίως για τα φυσικά παρά τεχνικά του προσόντα, αν και πολλές φορές εκτελεί στημένες μπάλες από δεξιά.

15. Μίκαελ Άντονσον
(28, κεντρικός αμυντικός): Ο πρώην παίκτης του Παναθηναϊκού (2006-07, 6 συμμετοχές) που εξελίσσεται φέτος σε βασικό στέλεχος των πρωταθλητών. Με ύψος 1,89 μ., ο 6 φορές διεθνής Σουηδός χρησιμοποιείται κυρίως στο κέντρο της άμυνας, όπου αναμένεται να εμφανιστεί και στο ματς με τον ΑΠΟΕΛ. Εξαιρετικός στον αέρα, προωθείται πάντα στα στημένα, αλλά αντιμετωπίζει προβλήματα απέναντι σε γρήγορα φορ. Παλαιότερα είχε καρδιακά προβλήματα.

25. Ματίας Γιόργκενσεν
(19, αμυντικός): Βασικό στέλεχος της Ελπίδων, ο μικρός που δεν είναι και τόσο άπειρος από ευρωπαϊκά ματς, θέτει ισχυρή υποψηφιότητα για το κέντρο της άμυνας. Παρότι ψηλός (1,91), εντούτοις δεν υστερεί σε ταχύτητα. Φέτος πρόλαβε και έβαλε δυο γκολ, ένα στο πρωτάθλημα και ένα στο Τσάμπιονς Λιγκ. Χαρακτηρίζεται ήδη ως το επόμενο αστέρι του ποδοσφαίρου της χώρας.

2. Ζντένεκ Πόσπεχ
(30, δεξιός αμυντικός): Ένα από τα βαριά χαρτιά της ομάδας, θεωρείται ο καλύτερος του πρωταθλήματος στη θέση του και είναι βασικός στην Εθνική Τσεχίας. Ταχύς και τεχνίτης, αρέσκεται να ανεβαίνει και να καλύπτει όλη τη γραμμή, συμβάλλοντας τα μέγιστα στην ανάπτυξη και την επιθετική λειτουργία. Εκτελεί στημένες μπάλες από αριστερά, ενώ ορισμένες φορές οι προωθήσεις του αφήνουν κενούς χώρους.

4. Γιάλτε Μπο Νόρεγκαρντ
(28, αμυντικός μέσος): Ο αρχηγός συμπληρώνει μια δεκαετία στην Κοπεγχάγη, με διάλειμμα μιάμιση σεζόν στη Χέρενφεϊν. Μαχητής, με αντοχές μαραθωνοδρόμου, καλύπτει μεγάλη ακτίνα στον άξονα και θεωρείται ο άνθρωπος για τη «βρόμικη» δουλειά. Σπάνια προωθείται και ακόμα σπανιότερα αποσπά εγκωμιαστικά σχόλια εφημερίδων, όμως δεν είναι υπερβολή αν πούμε πως ο Σολμπάκεν ξεκινάει την ενδεκάδα απ' αυτόν.

10. Γέσπερ Γκρόνκγιαερ
(31, αριστερός ακραίος): Στο λυκόφως της καριέρας του επέστρεψε στην πατρίδα για να είναι κοντά στην οικογένειά του, μετά από καριέρα σε Άγιαξ, Τσέλσι και Στουτγκάρδη. Παίκτης-βαρόμετρο, γρήγορος, διεισδυτικός και εξαιρετικός ντριμπλέρ, κάνει από αριστερά όλο το παιχνίδι των Δανών, σερβίροντας γκολ και ανοίγοντας διαδρόμους για τους υπόλοιπους, καθώς δεν σκοράρει με μεγάλη συχνότητα. Πέρσι είχε σοβαρό τραυματισμό στο γόνατο, που τον κράτησε εκτός μέχρι τον Φεβρουάριο. Πάντως διατηρεί τη θέση στην Εθνική.

8. Ουίλιαμ Κβιστ
(24, δεξιός ακραίος): Πολυθεσίτης, γέννημα θρέμμα του συλλόγου και βασικός τελευταία στην Εθνική, καλύπτει το δεξιό άκρο, αν και προτιμάει να αγωνίζεται στη θέση κεντρικού χαφ, ενώ στην Εθνική έπαιξε ως μπακ. Κινείται αθόρυβα, πολλές φορές καλύπτει τις προωθήσεις του Πόσπεχ, από τον οποίο παίρνει και εκτελέσεις, ενώ πέρσι έβαλε και 4 γκολ.

13. Ατίμπα Χάτσινσον
(26, επιτελικός μέσος): Αν και Καναδός στην καταγωγή, το μυαλό της ομάδας «εισήχθη» από τη Σουηδία, έχοντας μάθει μπάλα στο Τορόντο. Αν και προτιμάει το αριστερό άκρο, λόγω της παρουσίας του Γκρόνκγιαερ ο ψιλόλιγνος χαφ είναι αναγκασμένος να παίζει στην κορυφή του ρόμβου, όπου προτάσσει ταχύτητα, τεχνική αλλά και εξυπνάδα, προκειμένου να γίνεται επικίνδυνος, κινούμενος πίσω από τα φορ. Απαράμιλλη η ικανότητά του να ελίσσεται και να «αδειάζει» αντιπάλους σε μικρό χώρο.

11. Σέζαρ Σαντίν
(28, επιθετικός): Η ελευθέρας του Βραζιλιάνου από τη σουηδική Κάλμαρ πληρώθηκε 2 εκατ. ευρώ πέρσι, με τα 10 γκολ που σημείωσε να θεωρούνται ικανοποιητικά, αναλογιζόμενοι πως κινείται περιφερειακά. Με τη Στάμπαεκ σκόραρε δυο φορές, τη μια με πέναλτι, αφού αυτός αναλαμβάνει τις εκτελέσεις. Κουράζεται εύκολα και σχεδόν ποτέ δεν παίζει 90 λεπτά.

7. Αΐλτον Αλμέιδα
(24, επιθετικός): Ο Βραζιλιάνος έχει το ρεκόρ της πιο ακριβής μεταγραφής στην ιστορία του δανέζικου ποδοσφαίρου, αφού πριν 3 χρόνια ξοδεύτηκαν 3 εκατ. ευρώ για να έρθει από τη Σουηδία. Η απόσβεση άρχισε μόλις πέρσι, με 11 γκολ. Καθαρόαιμος φορ περιοχής, για τον οποίο οι Δανοί πιστεύουν πως έχει πολλά να δώσει ακόμα, μιας και λένε ότι δεν έχει προσαρμοστεί στο στυλ της ομάδας.

Ο πάγκος

3. Νίκλας Γένσεν
(35, αμυντικός). Έπαιξε σε Αϊντχόφεν, Ντόρτμουντ, Μπέρμιγχαμ και Φούλαμ, όμως τώρα ετοιμάζεται να κρεμάσει τα ποδοσφαιρικά παπούτσια σε μερικούς μήνες και βρίσκεται στον πάγκο κυρίως για ψυχολογικούς λόγους. Απίθανο να ξεκινήσει.

12. Πέτερ Λάρσον
(25, κεντρικός αμυντικός). Άλλος ένας ψηλός (1,87) Σουηδός αμυντικός, πήρε πέρσι μεταγραφή για την Κοπεγχάγη, με διαβατήριο τις εξαιρετικές εμφανίσεις στο πρωτάθλημα της πατρίδας του. Γερό σκαρί, καλός ψηλά αλλά αργός, πού και πού προωθείται, χωρίς ιδιαίτερα αποτελέσματα. «Παίζει» για ενδεκάδα.

24. Λίμπορ Σιόνκο
(32, ακραίος). Πέρασε έναν τραυματισμό και φέτος δεν ξεκίνησε καλά, έχοντας παίξει μόνο ένα ματς κι αυτό αδιάφορο (με τη Μόγκρεν). Πάντως πέρσι ήταν από τους πιο αποτελεσματικούς παίκτες, ερχόμενος από τον πάγκο.

14. Νταμ Εντόι
(24, επιθετικός). Ο Σολμπάκεν τον πήρε τον Γενάρη από τον Παναθηναϊκό και φέτος τον χρησιμοποίησε ως αλλαγή σε όλα τα ματς, με εξαίρεση τον επαναληπτικό με τη Μόγκρεν, όπου ήταν βασικός και σκόραρε δυο φορές.

9. Μόρτεν Νόρντστραντ
(26, επιθετικός). Με 16 γκολ ήταν πέρσι ο πρώτος σκόρερ της ομάδας και ένας από τους πιο αποτελεσματικούς «παγκίτες» της Ευρώπης. Θεωρείται δεδομένο πως ο γρήγορος φορ θα πατήσει χορτάρι σε κάποια στιγμή.

«Διαβάζοντας» την Κοπεγχάγη

Ποιοτικό ρόστερ, στρωτό επιθετικό παιχνίδι χαρακτηρίζουν την αντίπαλο του ΑΠΟΕΛ, που ξεκίνησε νωθρά, αλλά κάθε βδομάδα εμφανίζεται καλύτερη

Του **ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗ**

Το 1999, έναν χρόνο μετά που η προσεχής αντίπαλος του ΑΠΟΕΛ αγόραζε το χωρητικότητας 18.050 θεατών στάδιο «Πάρκεν» για 18,5 εκατ. ευρώ, εγκαινιάζεται η γέφυρα που συνδέει οδικώς την Κοπεγχάγη με τη Σουηδία. Λίγα χρόνια αργότερα, αρχίζει και η μαζική κάθοδος των μεγαλύτερων ταλέντων του σουηδικού πρωταθλήματος στην πρωτεύουσα της Δανίας. Πάνω σ' αυτά στηρίχθηκε η αυτοκρατορία που σήμερα θεωρείται πρώτη δύναμη στη Σκανδιναβία. Μέσος όρος εισιτηρίων γύρω στις 23.000, κοντά στις 17.000 μέλη, 9.000 κάτοχοι καρτών διαρκείας και εξαιρετικές εμπορικές συμφωνίες σαν κι αυτές με την πασίγνωστη ζυθοποιία της Carlsberg και την εταιρεία αθλητικών ειδών Kappa, επιτρέπουν στην Κοπεγχάγη να ισοσκελίζει έναν προϋπολογισμό της τάξης των είκοσι εκατ. ευρώ.

Η ομάδα δημιουργήθηκε το 1992 από τη συγχώνευση δύο σχεδόν «αιωνόβιων» συλλόγων, με σκοπό να πετυχαίνει προκρίσεις στα ευρωπαϊκά κύπελλα κάθε χρόνο, στηριζόμενη στο ποιοτικό της ρόστερ και το ελκυστικό ποδόσφαιρο, αλλά και – κακά τα ψέματα – κεφαλαιοποιώντας τις ικανότητες του Στάλε Σολμπάκεν, του 41χρονου Νορβηγού κόουτς που λίγο έλειψε να χάσει τη ζωή του παίζοντας για την Κοπεγχάγη, όταν έπαθε ανακοπή καρδιάς σε μια προπόνηση. Έκοψε την μπάλα και τέσσερα χρόνια μετά (2005) ανέλαβε προπονητής στην ομάδα, έχοντας εμπειρία μόνο από τη Χαμ Καμ. Πέρασε μια φορά σε ομίλους Τσάμπιονς Λιγκ, άλλη μια σε ομίλους ΟΥΕΦΑ, ενώ έχει τρία πρωταθλήματα Δανίας σε τέσσερα χρόνια – πέρσι έκανε το νταμπλ.Στους Δανούς αρέσει να παρομοιάζουν την Κοπεγχάγη με αγγλική ομάδα. Στην πραγματικότητα μοιάζει αρκετά, αλλά σίγουρα δεν είναι τόσο γρήγορη, ούτε μπορεί να πιάνει τον ίδιο ρυθμό, πόσο μάλλον να τον διατηρεί. Σε αντίθεση με τη σκανδιναβική… παράδοση, στο ρόστερ συναντάει κανείς ποιότητα παρά… «ξυλοκόπους», κάτι που τους επιτρέπει να παίζουν με την μπάλα «κολλημένη» στο χορτάρι. Η ομάδα του Σολμπάκεν σκοράρει κυρίως λόγω των ικανοτήτων των επιθετικογενών της παικτών και όχι τόσο εκμεταλλευόμενη το ύψος της (τα μπακ βάζουν γκολ με… αίτηση, το ίδιο και οι μέσοι), όμως αντιμετωπίζει αμυντικό πρόβλημα, δεχόμενη γκολ αρκετά εύκολα, κυρίως από το κέντρο της άμυνας και στα πρώτα στάδια ενός αγώνα.

Μοιάζει αρκετά με αγγλική ομάδα, αλλά δεν είναι τόσο γρήγορη, ούτε μπορεί να πιάνει τον ίδιο ρυθμό, πόσο μάλλον να τον διατηρεί

Πέρα από τον σεβασμό στον ΑΠΟΕΛ, λόγω του αποκλεισμού της Παρτίζαν αλλά και της περσινής πορείας της Ανόρθωσης, τα πολλά φετινά παθήματα στα πρώτα λεπτά είναι άλλος ένας λόγος για τον οποίο εκτιμάται πως την Τρίτη το βράδυ – έχοντας γύρω στις 30.000 οπαδούς δίπλα της – η Κοπεγχάγη θα ξεκινήσει συντηρητικά, προσπαθώντας να ανεβάσει τα… μπαρ της πίεσης όσο θα περνάει ο χρόνος. Σχεδόν πάντα παίζει με 4-4-2 και ρόμβο στα χαφ, κάτι που λογικά θα δούμε κόντρα στην ομάδα του Γιοβάνοβιτς. Πάντως, η ατμόσφαιρα στο γήπεδο είναι θερμή, αλλά δεν συγκρίνεται με το «Παρτιζάνα».

Με 4-4-2 θα παίξει την Τρίτη η Κοπεγχάγη, για την οποία οι εκτιμήσεις λένε πως θα ξεκινήσει «φυλαγμένα», ανεβάζοντας σταδιακά την πίεση στον ΑΠΟΕΛ, έχοντας δίπλα της 30.000 οπαδούς.

Αυτό το καλοκαίρι ο Σολμπάκεν δεν έκανε μεταγραφές

Αν οι τέσσερεις φετινές μεταγραφές του ΑΠΟΕΛ θεωρήθηκαν πρώτα λίγες και μετά κλειδί της επιτυχίας, αφού διατηρήθηκε η ομοιογένεια του συνόλου, τι να πουν στην Κοπεγχάγη όπου αυτό το καλοκαίρι ο Σολμπάκεν δεν πήρε κανέναν (!) νέο παίκτη – αντίθετα έδωσε δύο. Η τελευταία προσθήκη έγινε τον Γενάρη και αφορούσε στον Νταμ Εντόι, ενώ το περασμένο καλοκαίρι είχαν εκταμιευθεί 2 εκατ. ευρώ για τον Βραζιλιάνο Σαντίν. Αποκτήθηκε, επίσης, ο Σουηδός κεντρικός αμυντικός Πέτερ Λάρσον. Πρόπερσι είχαν πάρει τον Άντοντσον από τον Παναθηναϊκό, τον Σιόνκο από τους Ρέιντζερς, ενώ είχαν πληρώσει και 1,9 εκατ. ευρώ για τον Πόσπεχ της Σπάρτα Πράγας. Το καλοκαίρι του 2006 επαναπατρίστηκε ο Νίκλας Γένσεν, αποκτήθηκε ο Σουηδός Όσκαρ Βεντ, ενώ πληρώθηκαν και 3 εκατ. ευρώ για τον Αλμέιδα. Τότε είχε γυρίσει και ο Γέσπερ Γκρόνκγιαερ, που έχει το ψηλότερο συμβόλαιο στην ομάδα, με ετήσια αποζημίωση περίπου 2,5 εκατ. ευρώ. Με λιγότερα από τα μισά αμείβονται οι Βραζιλιάνοι, ενώ οι υπόλοιποι μισθοί δεν ξεφεύγουν από τα κυπριακά δεδομένα.

Περιμένουν περίπου χίλια άτομα την Τρίτη στο «Πάρκεν»

Το ψηλό κόστος καθιστά απλησίαστη μια εκδρομή στα μεγέθη αυτής του Βελιγραδίου, όμως ο ΑΠΟΕΛ εκτιμάται πως θα έχει τελικά στο πλευρό του πάνω από χίλιους οπαδούς.

Περίπου 130 οπαδοί θα αναχωρήσουν μεθαύριο το μεσημέρι με το τσάρτερ της ομάδας, ενώ ένας αριθμός 50-70 ατόμων αναμένεται να μεταβεί στην Κοπεγχάγη με πτήσεις της γραμμής, μέσω ευρωπαϊκών αεροδρομίων (Αθήνα, Πράγα, Βαρσοβία). Το κόστος μετάβασης (με ναυλωμένη πτήση) αλλά και διαμονής στην πρωτεύουσα της Δανίας «απαγόρευε» τη δημιουργία ενός ελκυστικού πακέτου σαν κι αυτό του Βελιγραδίου, αν και το επίσημο τουριστικό γραφείο των πρωταθλητών έκανε έκπτωση 50 ευρώ σε όσους είχαν ακολουθήσει την ομάδα στη Σερβία. Έγιναν προσπάθειες από διάφορους πράκτορες ούτως ώστε να υπάρξει αυθημερόν εκδρομή, όμως το κόστος των 500 ευρώ έκανε το ενδιαφέρον να ατονήσει και ίσως το εγχείρημα να μην πραγματοποιηθεί. Πάντως, και άλλα τουριστικά γραφεία από την Κύπρο θα στείλουν κόσμο στη Δανία, ενώ άλλοι θα ταξιδέψουν μεμονωμένα. Περίπου 400 εισιτήρια ζήτησε το κυπριακό προξενείο στην Κοπεγχάγη, ενώ άλλοι τόσοι εκτιμάται πως θα είναι οι Κύπριοι που θα φτάσουν από Αγγλία, Σουηδία, Γερμανία και άλλες χώρες της κεντρικής Ευρώπης. Ο ΑΠΟΕΛ δικαιούται 1.900 εισιτήρια, τα οποία φτάνουν και περισσεύουν για να καλυφθούν οι ανάγκες των οπαδών του. Λογικά θα διατεθούν και πάλι από το κεντρικό ξενοδοχείο όπου θα μένει ο κύριος όγκος των οπαδών και όχι από το Hilton, όπου θα καταλύσει η ομάδα και το οποίο βρίσκεται δίπλα στο αεροδρόμιο.

Το μεγάλο στοίχημα είναι η άμυνα

Η κατά το ήμισυ αναγκαστικά διαφοροποιημένη αμυντική γραμμή το «κλειδί» για την πρόκριση στο ΓΣΠ

Αφού μιλάμε για μπάλα, καλό θα ήταν να αφήναμε τον «νόμο των πιθανοτήτων» στην ησυχία του, μιας και σε μερικά λεπτά μπορούν να ανατραπούν τα πάντα, με συνέπεια να εκτεθούμε. Όμως, δεν μπορούμε να αποφύγουμε αναφορές στα ενδεχόμενα σενάρια. Για την Τρίτη (18/08, 21:45, Sigma Sports) ένα απ' αυτά θέλει τον ΑΠΟΕΛ να βρίσκει ευκαιρίες για γκολ, τουλάχιστον όσες και στο Βελιγράδι (εκεί έκανε τέσσερεις). Σ' αυτό συνηγορούν τα αμυντικά κενά της Κοπεγχάγης και η ικανότητα των πρωταθλητών να φτιάχνουν φάσεις. Με δεδομένο πως ο επαναληπτικός γίνεται στο ΓΣΠ (26/08), απαιτείται μια υψηλού επιπέδου απόδοση της γνώριμης μηχανής του Γιοβάνοβιτς (δηλαδή να μη δεχτεί πάνω από 2 τέρματα), συνοδευόμενη από ένα γκολ υπέρ, ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της αποστολής, που αναχωρεί το μεσημέρι της Δευτέρας. Ήτοι, το να γυρίσει το πρωί της Τετάρτης με σκορ πρόκρισης στις αποσκευές. Σε μεγάλο βαθμό η έκβαση του εγχειρήματος θα κριθεί στην άμυνα, η οποία θα επιφορτιστεί με το καθήκον να περάσει χειροπέδες στο βραζιλιάνικο επιθετικό δίδυμο της Κοπεγχάγης (Αλμέιδα - Σαντίν), αλλά και να καλύψει και την τελευταία σπιθαμή των διαδρομών, μπροστά αλλά και στα άκρα της περιοχής.

Το στοίχημα για τον Ιβάν Γιοβάνοβιτς είναι πρώτα να βρει τη βέλτιστη σύνθεση για την άμυνά του κι έπειτα να μπλοκάρει τους γηπεδούχους. Για πρώτη φορά τον τελευταίο χρόνο ο Σερβοέλληνας θα αλλάξει τη μισή αμυντική τετράδα, όχι επειδή το θέλει ο ίδιος, αλλά αναγκαστικά, και μάλιστα πριν από το σημαντικότερο ματς της καριέρας του. Με τον Μπρούρσε τιμωρημένο, ο Κόντης πρέπει να αλλάξει παρτενέρ στο κέντρο της οπισθοφυλακής, παίζοντας με έναν εκ των Πάουλο Ζόρζε ή Γκριντσάροφ, με τους οποίους υπήρξε ζευγάρι μόνο σε προπονήσεις και φιλικά. Φαβορί θεωρείται ο πρώτος, μιας και ο Σκοπιανός με το βαρύ σκαρί του ίσως εκτεθεί από τους γρήγορους προωθημένους της Κοπεγχάγης. Για το δεξί άκρο της άμυνας και τη θέση του Πουρσαϊτίδη, ο οποίος πληρώνει την επιπολαιότητα να φάει κάρτα στα Φαρόε στο 93΄ (έφτασε τις δύο), η λύση του Μάριου Ηλία αποτελεί μονόδρομο. Ο 30χρονος διεθνής μπακ διαθέτει και την ταχύτητα και την πείρα να τα βάλει με τον «πολύ» Γέσπερ Γκρόνκγιαερ, καθώς παίκτες σαν τον Δανό έχει συναντήσει ουκ ολίγες φορές, στις πτέρυγες της Εθνικής.

Αν δεν είχαμε δει το ματς με την Πέγεια για το Σούπερ Καπ, θα λέγαμε πως υπάρχει το ακραίο σενάριο της χρησιμοποίησης Ζόρζε και Γκριντσάροφ στο κέντρο της άμυνας (όπως έγινε κόντρα και στη Στρέιμουρ), με μετάθεση του Κόντη στα δεξιά. Με τα επίπεδα… ασυνεννοησίας που έδειξαν οι δύο κόντρα στον ΑΠΟΠ/Κινύρα, κάτι τέτοιο μοιάζει τραβηγμένο από τα μαλλιά, πόσο μάλλον όταν, για να εφαρμοστεί, πρέπει να συνδυαστεί με μετατόπιση του πιο αξιόπιστου αμυντικού της ομάδας (Κόντη) στα άκρα. Οι προβλέψεις είναι παρακινδυνευμένες, όμως θα λέγαμε πως εκτός απροόπτου ο Γιοβάνοβιτς θα χρησιμοποιήσει αποτρεπτική δύναμη στο κέντρο (Μοράις - Σατσιάς) και ποιότητα στα άκρα (Χαραλαμπίδης - Κοσόφσκι), ώστε να απλώσει τις επιθέσεις και να εκμεταλλευτεί τα κενά, ενώ ίσως ρίξει τον ταχύτατο Αλεξάνδρου πάνω στο δυσκίνητο κεντρικό αμυντικό δίδυμο των Δανών, ως παρτενέρ του Μιροσάβλιεβιτς. Μια τέτοια κίνηση έχει και το στοιχείο του αιφνιδιασμού, αφού οι Δανοί πρέπει να ανατρέξουν στα DVD του περσινού πρωταθλήματος προκειμένου να δουν τον Νεκτάριο να παίζει στην κορυφή της επίθεσης, αφού φέτος δεν έχει δοκιμαστεί εκεί.

Πάει πρώτος ο Έρακ

Σήμερα Σάββατο ο Πρέντραγκ Έρακ θα είναι στο «Πάρκεν», γεμίζοντας το μπλοκάκι του σημειώσεις για τον Ιβάν Γιοβάνοβιτς. Η Κοπεγχάγη φιλοξενεί την Άαρχους, η οποία βρίσκεται στην πρώτη θέση του πρωταθλήματος με δέκα βαθμούς (οι πρωτευουσιάνοι έχουν επτά), με τον Έρακ να προσπαθεί να τους κάνει και αυτούς «φύλλο και φτερό», όπως συνέβη με την Παρτίζαν. Ο Σέρβος, που είδε τους Δανούς και πριν μια βδομάδα, θα μείνει στην Κοπεγχάγη μέχρι το απόγευμα της Δευτέρας, οπότε και φτάνει το τσάρτερ της αποστολής. Αργά το απόγευμα της ίδιας μέρας ο Γιοβάνοβιτς θα μιλήσει στα ΜΜΕ, ενώ το βράδυ θα προπονήσει τους παίκτες του στο «Πάρκεν». Χαλάρωμα είναι προγραμματισμένο και για το πρωί της Τρίτης, κάτι που έγινε και στο Βελιγράδι, ανήμερα του αγώνα.

Ο Γιοβάνοβιτς περιμένει από τον Πρέντραγκ Έρακ να κάνει «φύλλο και φτερό» τους Δανούς, την ώρα που ο ίδιος θα προσπαθεί να βρει τη βέλτιστη λύση για την κάλυψη των κενών των τιμωρημένων Μπρούρσε και Πουρσαϊτίδη.

Το παρασκήνιο μιας κόντρας

Γιατί η ΑΕΛ τα έβαλε ανοικτά με Ανόρθωση και Μιχαηλίδη και τι σκέφτεται ο Σοφοκλέους

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Άλλο ένα επεισόδιο στην κόντρα της ΑΕΛ με την ηγεσία της ΚΟΠ παίχτηκε μετά την ανάδειξη της νέας Εκτελεστικής Επιτροπής, στην οποία δεν θα μετέχει, πλέον, εκπρόσωπος των γαλαζοκιτρίνων της Λεμεσού. Η διοίκηση της εταιρείας εξέδωσε νέα ανακοίνωση, με αφορμή την εκλογική διαδικασία, κρούοντας τον κώδωνα του κινδύνου ενόψει της συνέχειας και καλώντας ταυτόχρονα όλους τους αρμόδιους φορείς να στρέψουν την προσοχή τους στον τρόπο λειτουργίας της ομοσπονδίας. Μια ανακοίνωση που άνοιξε ακόμα περισσότερα μέτωπα αντιπαράθεσης, αφού αναφέρθηκε σε αχυρανθρώπους και πολιτικό συγκεκριμένης παράταξης, ενώ τα καρφιά πιάνουν ακόμη και τον πρώην τεχνικό της ομάδας – εκ των υποψηφίων για την προεδρία της ΚΟΠ – Ανδρέα Μιχαηλίδη, όπως επίσης και την Ανόρθωση, από τις τάξεις της οποίας προερχόταν ο βασικός αντίπαλος του Κώστα Κουτσοκούμνη, Κρις Γεωργιάδης.

Τον Μιχαηλίδη τον θεωρούν δούρειο ίππο του Κουτσοκούμνη, ενώ για την Ανόρθωση πιστεύουν πως τους άφησε ξεκρέμαστους

Ανάμεσα σε άλλα, η ανακοίνωση των Λεμεσιανών αφήνει ξεκάθαρα να εννοηθεί ότι στα διοικητικά του κυπριακού ποδοσφαίρου κυριαρχεί συγκεκριμένη πολιτική παράταξη, κάτι που αποτελεί μειονέκτημα για την ΑΕΛ, η οποία – όπως ισχυρίζεται – δεν ανήκει σε κανένα πολιτικό κόμμα. Η ανακοίνωση φωτογραφίζει και συγκεκριμένο πολιτικό πρόσωπο, που φαίνεται να κινεί τα νήματα με βάση τα πολιτικά και προσωπικά του συμφέροντα. «Δεν μπορούμε σε καμία στιγμή να επιτρέπουμε άλλο σε συγκεκριμένο πολιτικό χώρο και σε συγκεκριμένο πολιτικό πρόσωπο να πολιτικοποιεί και πολύ περισσότερο να κομματικοποιεί το ποδόσφαιρό μας, είτε προς όφελος του ιδίου είτε για κομματικό συμφέρον», αναφέρει χαρακτηριστικά η ανακοίνωση, μέσω της οποίας η ΑΕΛ στέλνει μηνύματα και σε άλλα μέτωπα.

Δούρειος ίππος

Ως δούρειος ίππος του Κώστα Κουτσοκούμνη πιστεύουν στην ΑΕΛ ότι λειτούργησε ο Ανδρέας Μιχαηλίδης, βοηθώντας τον νυν πρόεδρο να εκλεγεί, παίρνοντας πιθανότατα κάποια ανταλλάγματα. Επιπλέον, στις τάξεις της διοικητικής ηγεσίας του λεμεσιανού σωματείου επικρατεί η άποψη που φέρει τον Κύπριο τεχνικό να προχώρησε στη συγκεκριμένη επιλογή εκδικούμενος τον πρόεδρο, Ανδρέα Σοφοκλέους, που με τη σειρά του υποσχέθηκε – όπως ισχυρίζεται ο πρώην πρόεδρος του Συνδέσμου Προπονητών – να τον στηρίξει σ' αυτή την εκλογική αναμέτρηση. Γι' αυτό και του… αφιέρωσαν σημαντικό μέρος της ανακοίνωσης, ζητώντας εξηγήσεις σχετικά με τη στάση που κράτησε κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας. «Για μιάμιση ώρα κατάγγελλε και ανέλυε σε δημοσιογραφική διάσκεψη τα κακώς έχοντα στην ΚΟΠ και τις προτάσεις για επιδιόρθωσή τους, ζητώντας ουσιαστικά ανατροπή Κώστα Κουτσοκούμνη, στο τέλος όμως στήριξε αυτόν που επιχείρησε να ανατρέψει», αναγράφεται σχετικά.

Ο Κύπριος τεχνικός απάντησε με προσωπική ανακοίνωση. «Ο άνθρωπος που με τις προφορικές του υποσχέσεις μπροστά στον πρόεδρο του Άρη και άλλους, τα τηλεφωνήματα και τα sms του δήλωνε υποστήριξη προς το άτομό μου, ενώ όλα άλλαξαν ξαφνικά σε ένα σαββατοκύριακο και μετατράπηκαν σε δημόσια στήριξη άλλου υποψηφίου τη Δευτέρα 20/07, ζητά από μένα εξηγήσεις», γράφει ο κος Μιχαηλίδης, χωρίς να παραλείπει να τονίσει πως δεν επιθυμεί να μπει σε αντιπαράθεση με το σωματείο, στο οποίο εργάστηκε ως τεχνικός και μάλιστα τρεις φορές.

Ο Ανδρέας Σοφοκλέους παίρνει το ρίσκο και βγαίνει στην κόντρα, αγνοώντας τις φωνές που τον καλούν να συμβιβαστεί και να τα βρει με την ΚΟΠ και τον Κουτσοκούμνη.

Τους άφησε ξεκρέμαστους

Τα καρφιά της ανακοίνωσης είχαν ως στόχο και την Ανόρθωση, αφού εμμέσως πλην σαφώς άφησε ξεκρέμαστο τον έναν εκ των υποψηφίων που προερχόταν από τον δικό της χώρο. Κατ' επέκταση «κρέμασε» και τα σωματεία που το υποστήριξαν. «Η Ανόρθωση, της οποίας ο μέχρι πρότινος πρόεδρος κατήλθε ως ανθυποψήφιος για ανατροπή Κουτσοκούμνη, καταγγέλλοντας μεθοδεύσεις, εκφοβισμούς και πιέσεις προς ενδεχόμενους υποστηρικτές του, βρήκε τις πόρτες για παραμονή του εκπροσώπου της στην υφιστάμενη κατάσταση ορθάνοιχτες, αφήνοντας εκτεθειμένους όσους προσπάθησαν να εκλέξουν τον δικό τους άνθρωπο», αναφέρει το απόσπασμα της ανακοίνωσης που αφορά στην Ανόρθωση, η οποία κατάφερε να εκπροσωπηθεί στην Εκτελεστική Επιτροπή από τον Ανδρέα Σάντη.

«Πρέπει να τα βρούμε με την Ομοσπονδία»

Αρκετοί είναι οι φίλοι της ομάδας που υποστηρίζουν ότι η ΑΕΛ θα πρέπει να αλλάξει μέθοδο και να αρχίσει να βάζει περισσότερη διπλωματία στο κεφάλαιο «Δημόσιες Σχέσεις». Η συγκεκριμένη άποψη υποστηρίζει ότι η ΑΕΛ θα πληρώσει με διάφορους τρόπους κατά τη διάρκεια της χρονιάς τη μοναχική στάση που κρατά, βάζοντάς τα με όλους και με όλα. «Η ομάδα θα πρέπει να τα βρει με την εξουσία της ΚΟΠ, καθώς η κόντρα δεν θα έχει θετικά αποτελέσματα για μας», ανέφερε εξωδιοικητικό στέλεχος του λεμεσιανού σωματείου, που θεωρεί ότι η διοίκηση θα πρέπει να κρατήσει πιο μετριοπαθή και διαλλακτική στάση στις σχέσεις της με την ηγεσία της ΚΟΠ. Στις τάξεις των οπαδών επικρατεί άλλο ένα ρεύμα, που θεωρεί ότι η ΑΕΛ θα πρέπει να παίξει τον ρόλο του «φύλακα» στις προθέσεις των ανθρώπων που εξελέγησαν. «Ως σωματείο έχουμε περάσει από χίλια μύρια κύματα και ζήσαμε την αδικία στο πετσί μας. Η ιστορία μάς επιβάλλει να είμαστε μακριά από μικρότητες, αφού στόχος μας είναι ένα πιο υγιές ποδόσφαιρο, μακριά από προσωπικά ή πολιτικά συμφέροντα», ισχυρίζεται η πλειοψηφία, που τάσσεται με το μέρος του Ανδρέα Σοφοκλέους και της επικοινωνιακής στρατηγικής του. Απ' τη μεριά της, η διοίκηση μέσω της τελευταίας ανακοίνωσης καλεί όλους τους οργανωμένους και τους εμπλεκόμενους φορείς και σώματα, όπως ΚΟΑ, Υπουργείο Παιδείας, Κυπριακή Βουλή, άμεσα να θέσουν στο μικροσκόπιό τους και υπό συνεχή παρακολούθηση τα όσα επικίνδυνα συμβαίνουν στην ΚΟΠ, ενώ απαιτεί απεξάρτηση του ποδοσφαίρου από κομματικούς κύκλους και συμφέροντα.

Πέραν του ότι χρησιμοποιήθηκε από τον Κουτσοκούμνη, για τον Μιχαηλίδη πιστεύουν πως τάχθηκε με τον νυν πρόεδρο για να εκδικηθεί τον Ανδρέα Σοφοκλέους, ο οποίος τον είχε απολύσει πέρσι.

Ο πρόεδρος Αντώνης Δημητρίου έχει υποχρέωση να δείξει πυγμή, να εξελιχθεί σε ηγέτη του συλλόγου και ακόμα κι αν φοβάται «σκοτεινές δυνάμεις», να μην το εξωτερικεύει.

Αγκυλωμένη στην εσωστρέφεια

Δύο πεντακάθαρες σαν κρύσταλλο εντολές από ισάριθμες Γενικές Συνελεύσεις δεν φαίνονται ικανές να «τσιμεντώσουν» μια διοίκηση στην Ανόρθωση. Κι αν το σχήμα Γεωργιάδη κρίθηκε μεταβατικό, τι να πει κανείς για το Διοικητικό Συμβούλιο υπό τον Αντώνη Δημητρίου, που στην πρώτη φουρτούνα πνίγηκε σε ένα ποτήρι νερό. Αφενός δεν κατάφερε να δείξει την απαιτούμενη ενότητα στο εσωτερικό – νέες φήμες για παραιτήσεις μελών και δη του Σάββα Κάκου – και σαν να μην έφτανε αυτό, έκρινε σκόπιμο να γυρίσει την ομάδα επτά μήνες πίσω. Αποτέλεσμα, ο μονιασμένος (όπως εμφανίστηκε στο παιχνίδι με την Πέτροβατς) κόσμος να βρεθεί πάλι στα μαχαίρια.

Θα μπορούσαν να ήταν διαφορετικά τα πράγματα, όταν ακόμα και εντός του Δ.Σ. υπάρχουν σοβαρότατες διαφωνίες σε ουσιώδη ζητήματα, όπως αυτό του προπονητή; Μάλλον όχι, από τη στιγμή που ούτε ο ίδιος ο πρόεδρος δεν φαίνεται να διαθέτει την ισχύ να επιβάλει την άποψή του. Υπό την πίεση του κόσμου, ο Αντώνης Δημητρίου μίλησε για «σκοτεινές δυνάμεις» που οδήγησαν σε ναυάγιο τις υποθέσεις Κρισμάρεβιτς και Πένια. Ακόμα κι έτσι να γινόταν, αν αισθανόταν ισχυρός, δεν θα το έκανε, προκειμένου να διαφυλάξει την ενότητα του συλλόγου, από τη στιγμή που βρήκε προπονητή.

Κανείς δεν ξέρει αν, τι ή ποιος επηρέασε αποφασιστικά τον Σέρβο. Ούτε αποκλείεται οτιδήποτε. Όμως, οι πληροφορίες τον ήθελαν ούτως ή άλλως εντονότατα προβληματισμένο με τη συμπεριφορά των διοικούντων, οι οποίοι το ένα βράδυ τον πήραν να κατέβει για να υπογράψει και την επομένη τού ζήτησαν λίγο χρόνο ακόμα. Εκεί «ξίνισε». Επιπλέον, δεν συμβιβάστηκε ποτέ με την ιδέα της συνεργασίας με τον Χριστάκη Κασσιανό σε τεχνικά ζητήματα (σ.σ. και μόνο σ' αυτά, για να μην παρεξηγούμαστε). Επίσης, προέβαλλε απαιτήσεις για αλλαγές στο ρόστερ (μεταγραφές και αποχωρήσεις) που θα κόστιζαν χρήματα, σε μια περίοδο που η Ανόρθωση έχει άμεση ανάγκη ενός εκατ. ευρώ, προκειμένου να καλύψει τη χασούρα του αποκλεισμού. Η περίπτωση του Μάρκο Αντόνιο Πένια καλύπτεται από μυστήριο και (για να είμαστε ειλικρινείς) θα πιστεύαμε πιο εύκολα πως κάποιος επηρέασε την άποψή του, μιας και δεν υπάρχει πληροφόρηση για διαφωνίες με τη διοίκηση, η οποία ήταν έτοιμη να ανακοινώσει την πρόσληψή του!

Επτά μήνες μετά το τέλος (;) της διοικητικής κρίσης, η Ανόρθωση αδυνατεί να γυρίσει σελίδα

Επιπολαιότητα…

Δυο μέρες αργότερα, ο Ευγένιος Χαμπουλάς τράβηξε ένα βήμα πιο κάτω τη γραμμή του προέδρου, σε μια κίνηση που κρίνεται επιεικώς επιπόλαιη, επιτομή της εσωστρέφειας και της ανασφάλειας που διακατέχει τους διοικούντες – για τον ίδιο λόγο (προσπάθεια επηρεασμού παίκτη) είχαν αποπέμψει τον Οτσόκολιτς! Όμως, πώς μπορεί μια διοίκηση να αισθάνεται απειλή από έναν πρώην πρόεδρο, τον οποίο όχι μόνο έχει «μαυρίσει» η Γενική Συνέλευση, αλλά τον τρέχει και στα δικαστήρια (η δίκη αρχίζει τον Νοέμβριο); Ακόμα κι αν τον φοβάται, γιατί το διατυμπανίζει, θεριεύοντας τη φλόγα της διχόνοιας; Ο δρόμος αυτός δύσκολα θα οδηγήσει τους κυανόλευκους σε επιτυχίες και τα πιο ψύχραιμα κεφάλια το ξέρουν (και το φωνάζουν) στο «Αντώνης Παπαδόπουλος».

Πέρα από την εξεύρεση νέων οικονομικών πόρων, κατεύθυνση προς την οποία καταβάλλεται μεγάλη προσπάθεια, ζητούμενο σήμερα στην Ανόρθωση είναι να βρεθεί ένα αφεντικό. Όχι να έρθει από έξω, αλλά να ξεπεταχτεί μέσα από την ομάδα. Αυτός μπορεί (και πρέπει) να είναι ο Αντώνης Δημητρίου, αν επιβληθεί αποφασιστικά στο Δ.Σ. αλλά και αν πάρει με το μέρος του τον κόσμο. Πρέπει να είναι και ο Σλάβολιουμπ Μούσλιν στα αποδυτήρια, όπου η λέξη «πειθαρχία» είναι άγνωστη από τον χειμώνα. Ο Σέρβος θα δει την ομάδα και ίσως ζητήσει ενίσχυση. Πάντως, η κατάσταση είναι οριακή και τα περιθώρια λαθών σαν κι αυτά των τελευταίων μηνών διαφαίνονται στενά. Και ακόμα δεν έχει αρχίσει η σεζόν…

ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

Το ψυχικό που έγινε εφιάλτης

Αναγκασμένος να αναθεωρήσει και να εκλογικεύσει το σκεπτικό με το οποίο στέλνει τις προσκλήσεις για την εθνική ομάδα είναι ο Άγγελος Αναστασιάδης, μετά το βαρύ κι ασήκωτο 6-1 των Τιράνων. Το παιχνίδι του «Κεμάλ Σταφά» δεικνύει δύο πράγματα: Πρώτον, ότι το αντιπροσωπευτικό συγκρότημα έχει μείνει στάσιμο τους τελευταίους δώδεκα μήνες και, δεύτερον, ότι δεν οδηγεί πουθενά η επιμονή στα ίδια πρόσωπα, ανεξαρτήτως της αγωνιστικής τους ετοιμότητας. Αν εξαιρέσουμε τη (με την ψυχή στο στόμα) νίκη επί της Γεωργίας στη Λάρνακα τον περασμένο Μάρτιο, η Εθνική έχει να κάνει επιτυχία από τον Οκτώβρη του 2007, όταν κέρδισε την Ουαλία στο ΓΣΠ και ισοφαρίστηκε στο τέλος από την Ιρλανδία στο Δουβλίνο. Έχουν παρέλθει δύο χρόνια, έχουν αλλάξει σχεδόν όλα, εκτός από τον τρόπο που αντιμετωπίζει την ομάδα ο Άγγελος.

Στα Τίρανα ο Άγγελος Αναστασιάδης πήγε να δώσει χρόνο σε παιδιά που δεν παίζουν, αλλά φορτώθηκαν την εξάρα

Το 2-2 εντός έδρας κόντρα στο Μαυροβούνιο ακολούθησε εξάρα και ο Μακεδόνας χάνει τη θέση στο απυρόβλητο. Στην Αλβανία επέλεξε να δώσει 90 λεπτά στον Σωφρόνη Αυγουστή. Έναν τερματοφύλακα εμφανώς ανέτοιμο, ο οποίος όλη τη σεζόν πέρσι έπαιξε μόνο τέσσερα ματς με τον Απόλλωνα και ένα (φιλικό) με την Εθνική. Έχει πατήσει τα 32 και αναρωτιέται κανείς τι παραπάνω έχει να δώσει στην ομάδα για την προκριματική φάση του EURO 2012, από ό,τι οι Πάνος Κωνσταντίνου, Καϊρίνος και Ασπρογένης. Στην άμυνα εμφανίστηκε ο Παρασκευάς Χρίστου. Με φανέλα συλλόγου έπαιξε τελευταία φορά τον Δεκέμβριο, όμως το χειρότερο είναι πως τον Ιούνιο πήγε διακοπές και μετά έμεινε χωρίς ομάδα, χωρίς προετοιμασία, χωρίς φιλικά.

Ο Αναστασιάδης όφειλε να είχε προστατεύσει αυτά τα δυο παιδιά, όπως και τον Γιάννη Οκκά. Αντ' αυτού, ο εμβληματικός αρχηγός, απροετοίμαστος καθώς είναι, υποβλήθηκε στο μαρτύριο τού να «σέρνεται» μιάμιση ώρα στο τερέν και να βλέπει κάθε τρεις και λίγο την μπάλα στα δίχτυά μας. Τι θα έδειχνε ο Οκκάς σε ένα φιλικό στα Τίρανα και έπρεπε να παίξει και σ' όλο το ματς; Χάθηκε ο κόσμος να προετοιμαστεί με την Ανόρθωση και να ενισχύσει την Εθνική αργότερα ή μήπως θα άλλαζε δραματικά η κατάστασή του με ένα ματς μέχρι τον Σεπτέμβριο;

Προλαβαίνει μπαλώματα

Η συντριβή δεν ήρθε επειδή χρησιμοποιήθηκαν ανέτοιμοι παίκτες. Ίσα-ίσα, αυτοί πήγαν θύματα της γενικής αδιαφορίας και του «ψυχικού» που πήγε να κάνει ο Αναστασιάδης, αφήνοντάς τους τελικά εκτεθειμένους. Ο ομοσπονδιακός έχασε αυτή τη φορά το στοίχημα με τους παίκτες, οι οποίοι πήγαν εκδρομή στην Αλβανία, έχοντας το μυαλό στους συλλόγους. Με συγκέντρωση υπό το μηδέν και προθυμία εφάμιλλη δημοσίου υπαλλήλου, φυσικό ήταν να πιεστεί όσο δεν πάει η άμυνά μας, που έκανε το ένα λάθος μετά το άλλο. Και δεν αναφερόμαστε στην τετράδα των μπακ, αλλά στη γενική ανασταλτική λειτουργία.

Αφού δεν έγιναν δοκιμές σε ένα φιλικό, τότε ας μην περιμένουμε τομές μέχρι τα παιχνίδια με Ιρλανδία εντός (05/09) και Μαυροβούνιο εκτός (09/09), για τα προκριματικά του Μουντιάλ. Αυτό που πρέπει να επιχειρήσει ο Αναστασιάδης είναι μπαλώματα. Να βρει μια αξιόπιστη λύση για τον «άσο» – μόνο τον Μορφή έχει δηλαδή – , να δέσει όσο μπορεί την άμυνα, να τολμήσει να αφήσει έξω κάποιον από τους παλιούς, ρισκάροντας με ταλέντα σαν τον Χριστοφή και τον Αβραάμ. Και φυσικά να μαζέψει το μυαλό όλων των άλλων, απ' όπου το έχουνε. Κακά τα ψέματα, ούτε επιλογές έχει πολλές, καθώς τα υλικά είναι περιορισμένα και μ' αυτά καλείται να φτιάξει το γλυκό όσο πιο εύγευστο γίνεται. Ίσως, αν αποφύγει τις ακρότητες, να κάνει και τη δική του ζωή πιο εύκολη.

ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

Τι είχε να δείξει ο απροετοίμαστος Γιάννης Οκκάς σε ένα φιλικό στα Τίρανα και έπρεπε να υποστεί το μαρτύριο να στέκεται μιάμιση ώρα στο τερέν και να βλέπει την μπάλα κάθε τρεις και λίγο στα δίχτυά μας;

Ο Γκόρα Ταλ (αριστερά) χαρακτηρίζεται ως «Σφακιανάκης, δέκα χρόνια νεότερος».

Δεν έτυχε, (τον) πέτυχε!

Ο Πολυβίου είχε διακρίνει τον Γκόρα Ταλ μελετώντας DVD με αρκετούς αμυντικούς

Νέγκρι, Βασκονσέλος, Ευθυμίου, Σφακιανάκης. Για την αποχώρηση των δύο πρώτων δεν τους ένοιαξε. Για τον τρίτο είπαν πως χάθηκε μια επένδυση. Τον τέταρτο, όμως, τον έδωσαν με βαριά καρδιά. Τρεις μήνες αργότερα, τον έχουν ήδη ξεχάσει. Αιτία ένας Σενεγαλέζος αμυντικός, πιστό αντίγραφο του Ελλαδίτη, αλλά δέκα χρόνια νεότερος. Επομένως και πιο εξελίξιμος. Το τελευταίο ήταν ένα από τα τρία στοιχεία που έφεραν τον Γκόρα Ταλ στην Πέγεια. Το ταλέντο

Πηγές αναφέρουν πως παίκτες του ΑΠΟΠ/Κινύρα έχουν μπει στο μάτι σκάουτερ ξένων ομάδων

αλλά και το χαμηλό κασέ (περίπου 50 χιλιάδες ευρώ ετησίως) αποτέλεσαν τις άλλες δυο αιτίες της επιλογής του Γιώργου Πολυβίου.

Ο κόουτς έψαχνε μέσα στα DVD τον αντικαταστάτη του Σφακιανάκη και τον διέκρινε σ' ένα ματς της Γκοντομάρ, ομάδας που τερμάτισε πέρσι τελευταία στη δεύτερη κατηγορία της Πορτογαλίας. Τον «μάζεψε» χωρίς να το σκεφτεί και πολύ. Ο 24χρονος, ύψους 1,91 μ., κεντρικός αμυντικός έκλεψε καρδιές, τόσο στα παιχνίδια με τη Ραπίντ, όσο και στο ματς της Ασπίδας, κόντρα στον ΑΠΟΕΛ. Διαθέτει εξαιρετικά φυσικά προσόντα, αφού συνδυάζει ύψος με ταχύτητα στις επεμβάσεις αλλά και στα πόδια. Ποδοσφαιρικά… κεφάλια εκτιμούν πως το πολύ να μείνει στην Πέγεια μέχρι τα Χριστούγεννα, αφού ήδη έχει μπει στο μάτι των μεγάλων κυπριακών ομάδων – λέγεται ότι μια απ' αυτές κινείται ήδη για την απόκτησή του.

Υπό παρακολούθηση

Πληροφορίες θέλουν σκάουτερ ευρωπαϊκών ομάδων να έχουν βάλει στο μάτι παίκτες του ΑΠΟΠ/Κινύρα. Οι ίδιες πηγές τονίζουν ότι, πέρα από το ματς της Βιέννης, παρακολούθησαν τον επαναληπτικό του ΓΣΠ αλλά και το παιχνίδι με τον ΑΠΟΕΛ. Ονόματα δεν διαρρέουν, όμως μένει ανοικτό το ενδεχόμενο κάποιος να πωληθεί εντός του μήνα, αν έρθει μια δελεαστική προσφορά. Αφού δεν μιλάμε για τον Ταλ, θα μπορούσε, για παράδειγμα, να είναι ο 25χρονος Μαρσελίνιο, μιας και οι Πεγειώτες δεν διαθέτουν και πολλούς εξελίξιμους παίκτες στην ενδεκάδα.

Η ομάδα θα ενισχυθεί, μάλλον, με ένα αμυντικό χαφ, ίσως και με ακόμα έναν παίκτη, για τον οποίο δεν έχει προσδιοριστεί η θέση στην οποία θα αγωνίζεται. Πάντως, αυτός ίσως να μην είναι τερματοφύλακας, αφού ο Γκάμπορ Μπάρτι εκτιμάται πως μέχρι το τέλος του μήνα θα είναι σε θέση να προπονηθεί σε φουλ ρυθμούς. Την προσεχή βδομάδα οι Πεγειώτες θα δώσουν φιλικά με Απόλλωνα (19/08), Ατρόμητο (20/08) και Νέα Σαλαμίνα (22/08).

ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

Απογοήτευση, όχι πανικός

Οι πράσινοι προσπαθούν να ξεπεράσουν τον διπλό αποκλεισμό από Εκτελεστική και Βασλούι

Του **ΝΤΙΝΟΥ ΦΟΙΝΙΚΑΡΙΔΗ**

Το τελευταίο διάστημα υπήρξαν αρκετές απογοητεύσεις για τον κόσμο της Ομόνοιας, με μεγαλύτερη βέβαια τον αποκλεισμό από τη Βασλούι. Ακολούθησαν οι εκλογές στην ΚΟΠ, όπου η Ομόνοια έμεινε και πάλι εκτός Εκτελεστικής Επιτροπής, όμως αυτό έχει να κάνει περισσότερο με το διοικητικό κομμάτι. Αυτό που πρώτιστα καίει τους πολυπληθείς οπαδούς της Ομόνοιας είναι το αγωνιστικό. Η αποτυχία απέναντι στη ρουμανική ομάδα δεν έφερε μόνο οικο-

Πλήρωσε και φέτος τις βαθιές τομές στο ρόστερ, αφού οι νεοφερμένοι θέλουν πάντα χρόνο

νομική ζημιά ούτε και απλά έθεσε την ομάδα εκτός προγραμματισμού, αφού πλέον πρέπει να δίνει φιλικούς αγώνες για να συντηρηθεί μέχρι την έναρξη του πρωταθλήματος. Το χειρότερο από όλα είναι πως ο αποκλεισμός από τη συνέχεια του Γιουρόπα Λιγκ κλόνισε την πίστη του κόσμου για τις δυνατότητες της ομάδας.

Όπως είναι φυσικό στην Κύπρο, μετά από μία αποτυχία ακούγονται απόψεις που ξεπερνούν τα όρια της υπερβολής και που σε πολλές περιπτώσεις φτάνουν στα όρια του μπδενισμού. Γεγονός είναι ότι η Ομόνοια δεν παρουσιάστηκε έτοιμη όταν έπρεπε, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι η ομάδα δεν έχει δυνατότητες και ότι δεν θα τις παρουσιάσει στη συνέχεια. Η ψύχραιμη αντιμετώπιση μίας αποτυχίας πάντα έχει ευεργετικά αποτελέσματα και οι βεβιασμένες αποφάσεις μόνο ζημιά κάνουν. Στην Ομόνοια υπήρξαν τα τελευταία χρόνια πολλές βεβιασμένες αποφάσεις και αυτός ήταν και ένας από τους λόγους που η ομάδα έμεινε μακριά από τους τίτλους.

Το «τριφύλλι» πλήρωσε και πάλι το γεγονός ότι άλλαξε σε πολύ μεγάλο βαθμό το ρόστερ. Όσο και αν ακούγεται ως δικαιολογία, η πραγματικότητα είναι ότι όλοι οι νεοφερμένοι χρειάζονται χρόνο προσαρμογής και ατομικά αλλά και ως ομάδα, για να αποκτηθεί η απαραίτητη ομοιογένεια.

Οι αποτυχίες των δύο τελευταίων βδομάδων είναι μεγάλες, ωστόσο υπάρχουν ελαφρυντικά για τον αποκλεισμό τόσο από τη Βασλούι όσο και από την Εκτελεστική.

Ωστόσο, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η Ομόνοια έχει αποκτήσει φέτος ποδοσφαιριστές εγνωσμένης αξίας και στο τεχνικό τιμ της ομάδας υπάρχει η πεποίθηση ότι η εικόνα θα αλλάζει προς το καλύτερο, όσο περνάει ο καιρός. Εξάλλου δεν είναι η πρώτη φορά που μία ομάδα βρίσκει την ταυτότητά της στην πορεία, με πιο πρόσφατο παράδειγμα τον περσινό ΑΠΟΕΛ.

Επιθετικός και μπακ

Πέρα από το θέμα της προσαρμογής και της ομοιογένειας, ο αποκλεισμός από τη συνέχεια των ευρωπαϊκών διοργανώσεων κατέδειξε – ίσως – και κάποιες αδυναμίες. Οι πληροφορίες κάνουν λόγο για σκέψεις απόκτησης επιθετικού, αφού η δυστοκία ήταν εμφανής, ενώ οι επιλογές περιορίζονται στους Ζουράφσκι και Κωνσταντίνου. Γίνεται επίσης λόγος για πιθανότητα μεταγραφής και ακραίου αμυντικού, ο οποίος να μπορεί να παίξει και στις δύο πλευρές, μιας και οι Ντάβιντσον και Κάσερες δεν έχουν ακόμη προσαρμοστεί – ο δεύτερος τραυματίστηκε κιόλας – τη στιγμή που ο τραυματισμός του Πάντιτς είναι σοβαρός. Ο Σέρβος αμυντικός υποβλήθηκε σε αρθροσκόπηση, η οποία έδειξε ζημιά στο γόνατο, σε ένα σημείο όπου στο παρελθόν έχει υποβληθεί δύο φορές σε εγχείρηση. Αντιλαμβάνεται κανείς ότι το τραύμα του παίκτη χρειάζεται μεγάλη προσοχή και οι εκτιμήσεις για την επάνοδό του κάνουν λόγο για τον Οκτώβριο. Όσο λοιπόν και αν ακούγεται οξύμωρο μετά από δεκατρείς μεταγραφές, ίσως η Ομόνοια να χρειαστεί περαιτέρω ενίσχυση, αν και από τη διοίκηση κάτι τέτοιο έχει διαψευστεί επανειλημμένα.

Αναμενόμενες οι εξελίξεις στην ΚΟΠ

Η Ομόνοια αντέδρασε με σκληρή ανακοίνωση για το γεγονός ότι το σωματείο, παρά το εκτόπισμά του, έμεινε για δεύτερη συνεχόμενη φορά εκτός Εκτελεστικής Επιτροπής της ΚΟΠ. Στην ανακοίνωση, μάλιστα, έγινε λόγος για μεθοδεύσεις, οι οποίες παραπέμπουν στη δεκαετία του '50. Ωστόσο, στην Ομόνοια ανέμεναν αυτή την εξέλιξη μετά την επιλογή της ομάδας να υποστηρίξει την υποψηφιότητα του Κρις Γεωργιάδη. Παρά τις δηλώσεις που έγιναν περί συναίνεσης, στην Παπανικολή δεν έτρεφαν ψευδαισθήσεις για την τελική κατάληξη που θα είχαν οι θέσεις της Εκτελεστικής. Όμως, στους «πράσινους» κύκλους υπάρχει πικρία, γιατί, πέρα από το εκτόπισμα του σωματείου, δεν λήφθηκαν υπόψη και οι αδιαμφισβήτητες ικανότητες του Νικ Νικολάου, ο οποίος βοήθησε τα μέγιστα τόσα χρόνια όλα τα σωματεία, στο τεράστιο θέμα των κριτηρίων της ΟΥΕΦΑ. Παρά τη σκληρότητα της ανακοίνωσης, όμως, στην τελευταία παράγραφο η διοίκηση της Ομόνοιας τονίζει την προθυμία της να εργαστεί συναινετικά με όλα τα σωματεία για την πρόοδο του κυπριακού ποδοσφαίρου.

Η ζωή θέλει νέα σεζόν!

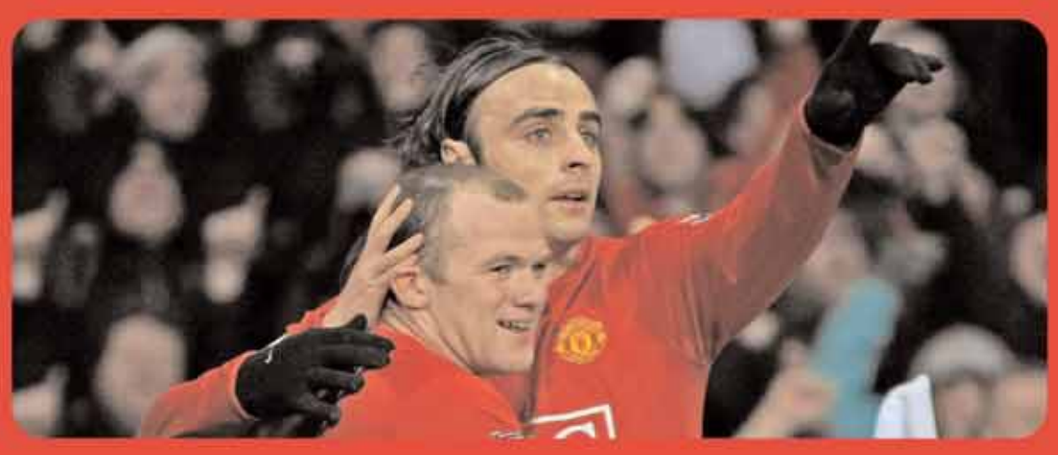

Barclays Premier League
MANCHESTER UTD - BIRMINGHAM CITY
ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ
15:30 ΑΛΦΑ
LIVE

Barclays Premier League
TOTTENHAM HOTSPUR - LIVERPOOL
ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ
18:00 LTV Sports 1
LIVE

Η ζωή θέλει νέα σεζόν! Θέλει LTV!
Η **νέα σεζόν** αρχίζει με δυνατές αναμετρήσεις στα γήπεδα της **Αγγλίας, Σκοτίας, Γερμανίας και Ολλανδίας.** Και φυσικά... όλες οι δυνατές αναμετρήσεις θέλουν την δική τους TV. **Την LTV!**
* ζωντανά και στο διαδίκτυο στο www.ltvliveweb.com

Επίσης:
DUTCH FOOTBALL
PSV EINDHOVEN - AJAX
ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 13:30 LTV SPORTS 2 LIVE
BUNDESLIGA
BORUSSIA M' GLADBACH - HERTHA BERLIN
ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 16:30 LTV SPORTS 2 LIVE
BUNDESLIGA
FC SCHALKE 04 - VFL BOCHUM
ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 18:30 ΑΛΦΑ LIVE
PORTUGUESE LIGA
PACOS FERREIRA - PORTO
ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 20:00 LTV SPORTS 1 LIVE

CALL CENTRE: 22392239

Ο ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

REUTERS

Ο θρύλος του στίβου είναι εδώ

Ο Γιουσέιν Μπολτ είναι χωρίς αμφιβολία ο αθλητής που όλοι περιμένουν να δούνε με ανυπομονησία στο παγκόσμιο πρωτάθλημα στίβου που ξεκινάει σήμερα στο Βερολίνο. Μετά τα χρυσά μετάλλια που κέρδισε στα 100 μ., στα 200 μ. και στα 4x100 μ. στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Πεκίνου, όπου σημείωσε και διάφορα παγκόσμια ρεκόρ, όλοι περιμένουν ανάλογες εμφανίσεις και στη Γερμανία. Η πίεση αυτή, όμως, δεν ανησυχεί τον γρηγορότερο άνθρωπο του κόσμου: «Μου αρέσει να με θεωρούν τον ταχύτερο άνθρωπο στη γη», παραδέχθηκε και συνέχισε:
«Ελπίζω να κρατήσω αυτόν τον τίτλο για πολύ καιρό επειδή με κάνει να νιώθω πολύ υπερήφανος».
Οταν ρωτήθηκε για το Βερολίνο, ο Τζαμαϊκανός απάντησε: «Η μόνη ευχή είναι να συνεχίσω να κερδίζω. Θέλω να γίνω ένας θρύλος του αθλήματος».
Εν τω μεταξύ, όλοι περιμένουν ένα νέο ρεκόρ από εκείνον, αλλά ο Μπολτ δεν σκέφτεται κάτι τέτοιο. «Πάω στο Βερολίνο για να νικήσω», επανέλαβε. «Αν έρθει ένα νέο ρεκόρ θα είναι ευπρόσδεκτο, αν δεν έρθει, δεν θα υπάρξει πρόβλημα. Δεν έχω κάποια εμμονή σε αυτό».

THE ASSOCIATED PRESS

The New York Times

Ένας ανανεωμένος Μαραντόνα

Για πρώτη φορά ο Μαραντόνα δείχνει να είναι σε καλύτερη κατάσταση από τη χώρα του! Ο Αργεντίνος «ημίθεος», ο οποίος έχει φτάσει πολλές φορές κατά το παρελθόν κοντά στο θάνατο, βρέθηκε στη Μόσχα για τη φιλική αναμέτρηση της χώρας του με τη Ρωσία, όντας σε αρκετά καλή κατάσταση. «Προσπαθώ να πάρω κάποια πράγματα μέσα από 25 μικρά κεφάλια», τόνισε θέλοντας να περιγράψει τη δουλειά του ως ομοσπονδιακός τεχνικός και ευτυχώς για εκείνον, τα περισσότερα από αυτά τα «μικρά» κεφάλια, συμπεριλαμβανομένου και του Μέσι, αγωνίζονται εκτός των συνόρων της Αργεντινής. Εκεί, οι τοπικές λίγκες πτώχευσαν και έβαλαν προσωρινό λουκέτο μέχρι να βρεθεί λύση. «Η μόνη λύση είναι το χρήμα. Δυστυχώς, οι ομάδες ξόδευαν περισσότερα απ' όσα μπορούσαν», τόνισε ο πρόεδρος της ποδοσφαιρικής ομοσπονδίας της Αργεντινής, Χούλιο Γκροντόνα.

THE ASSOCIATED PRESS

THE Sun

Δεν φοβούνται τα «λιοντάρια»

Σωστά, αφού το είπε ο αρχηγός, θα πρέπει να ισχύει κιόλας! «Αν παίξουμε όπως μπορούμε, θα κερδίσουμε το παγκόσμιο κύπελλο», τόνισε ο Τζον Τέρι και πρέπει να τον πιστέψουμε. Υπό τις οδηγίες του Καπέλο, ο Τέρι και οι συμπαίκτες του θεωρούν ότι μπορούν να σηκώσουν το βαρύτιμο τρόπαιο του Μουντιάλ σε έναν χρόνο στα γήπεδα της Νοτίου Αφρικής. Η αποτυχία να προκριθεί η ομάδα στο περσινό ευρωπαϊκό πρωτάθλημα πέρασε στην ιστορία και οι επτά νίκες σε ισάριθμα παιχνίδια στους προκριματικούς του παγκοσμίου κυπέλλου δείχνουν ότι τα «λιοντάρια» δεν έχουν τίποτα να φοβηθούν. Το μόνο που έχουν να κάνουν είναι να τελειώσουν τη δουλειά! «Το παγκόσμιο κύπελλο βρίσκεται στο πίσω μέρος του μυαλού μας. Πρώτα πρέπει να εξασφαλίσουμε τη συμμετοχή μας εκεί. Η επόμενη χρονιά θα είναι πολύ σημαντική για όλους», είπε ο Τέρι και συνέχισε: «Οταν έρθουν εκείνα τα παιχνίδια, πρέπει να είμαστε στην καλύτερη δυνατή φόρμα. Κάθε μεγάλη ομάδα που θα βρεθεί εκεί θα κυνηγήσει την ευκαιρία της, οπότε εμείς πρέπει να είμαστε απολύτως έτοιμοι. Καταλαβαίνω, πάντως, ότι αρκετοί με αμφισβητούν και μου καταλογίζουν την ευθύνη για τον αποκλεισμό από το ευρωπαϊκό πρωτάθλημα. Να τους πω ότι την αναλαμβάνω πλήρως».

Ολική επαναφορά για χάρη της... δόξας

Ο Μίχαελ Σουμάχερ δεν κατάφερε να επιστρέψει στην ενεργό δράση, όπως επιχείρησαν άλλοι κορυφαίοι αθλητές

Του **ΣΤΑΘΗ ΔΗΜΟΛΑ**

Τι κοινό μπορεί να έχουν οι Μάικλ Τζόρνταν, Μάτζικ Τζόνσον, Πελέ, Μαραντόνα, Λανς Αρμστρονγκ, Μπιορν Μπορνγκ και Μοχάμεντ Αλι; Σίγουρα, όλοι τους ανήκουν στη λίστα με τους κορυφαίους αθλητές του πλανήτη, αλλά υπάρχει και κάτι ακόμα που τους συνδέει. Ολοι τους (και όχι μόνο αυτοί) αποφάσισαν κάποια στιγμή στην καριέρα τους να αποχωρήσουν από την ενεργό δράση, αλλά για διαφορετικούς λόγους ο καθένας... το μετάνιωσαν.

Οπως πρόσφατα ο Μίχαελ Σουμάχερ, ο οποίος δύο χρόνια αφού άφησε το τιμόνι της Φεράρι, θέλησε να επιστρέψει για να αναπληρώσει το κενό του τραυματία Φελίπε Μάσα. Δεν χρειάστηκε αρκετός κόπος για να τον πείσουν. Αλλωστε, ο Γερμανός οδηγός πάντα φρόντιζε να κρατάει την αγωνιστική του φόρμα, ενώ αρκετοί υποστηρίζουν πως στο πίσω μέρος του μυαλού του πάντα στριφογύριζε η ιδέα της επιστροφής στις πίστες. Ομως, η ιδέα αυτή έμεινε στα χαρτιά, καθώς ένα πρόβλημα του «Σούμι» στον αυχένα στάθηκε απαγορευτικό για την επανεμφάνισή του. Ετσι, οι πολυάριθμοι οπαδοί του Γερμανού οδηγού δεν θα έχουν από τις 21 Αυγούστου, στα ανεπίσημα δοκιμαστικά του γκραν πρι στη Βαλένθια, την ευκαιρία να δουν ξανά τον επτάκις παγκόσμιο πρωταθλητή στις πίστες. Εστω και «σκουριασμένο», όπως πίστευαν αρκετοί. Ο Σουμάχερ, τελικά, έμεινε στα «πιτς» και προτίμησε να μη βάλει σε κίνδυνο ούτε την υγεία του αλλά ούτε και την υστεροφημία του, η οποία αποτελεί σημαντικό κομμάτι προσωπικοτήτων όπως ο Γερμανός οδηγός.

Αρκετοί πήραν το ρίσκο και τελικά το αποτέλεσμα δικαίωσε όσους υποστήριζαν πως το «αντίο» ενός μεγάλου αθλητή πρέπει να λέγεται μία και μοναδική φορά. Αλλοι επειδή δεν άντεχαν μακριά από τα γήπεδα, άλλοι για οικονομικούς λόγους, άλλοι απλώς για να γεμίσουν το χρόνο τους. Διαφορετικοί λόγοι, διαφορετικές προσωπικότητες, διαφορετικά αποτελέσματα...

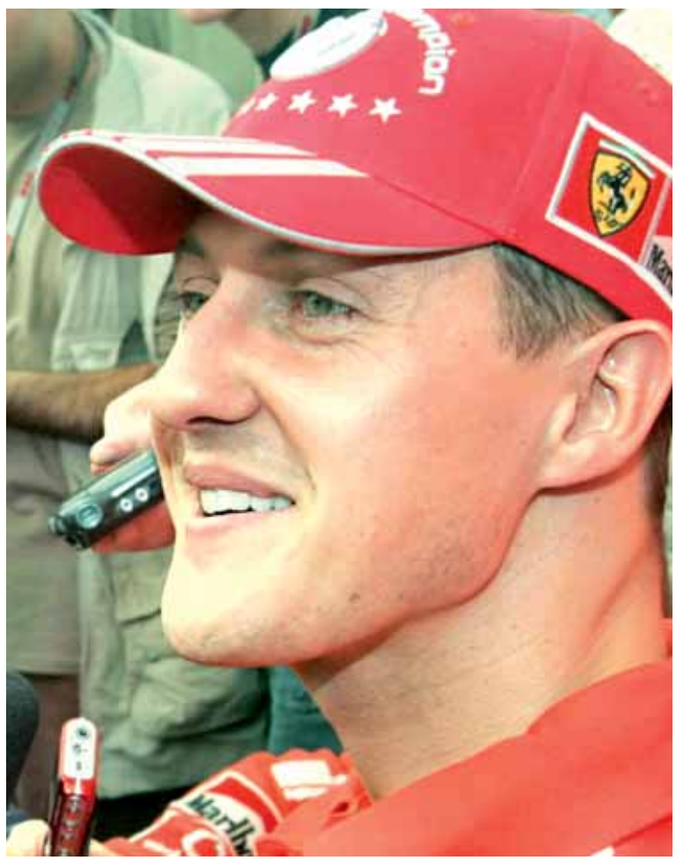

Ο Μίχαελ Σουμάχερ είχε ανακοινώσει πριν από λίγες μέρες την επιστροφή του στις πίστες της Φόρμουλα 1. Ομως, ένα πρόβλημα στον αυχένα τον ανάγκασε να ανακαλέσει την απόφασή του.

Νικητής στον γύρο της... ζωής

Τον Οκτώβριο του 1996, η είδηση πως ο σπουδαίος Αμερικανός ποδηλάτης Λανς Αρμστρονγκ έπασχε από καρκίνο έπεσε ως κεραυνός εν αιθρία στο χώρο του αθλητισμού. Οι γιατροί τού έδιναν ελάχιστες πιθανότητες να επιβιώσει, όμως δεν λογάριασαν πως ο Αρμστρονγκ πάντα είχε τον τρόπο να αναδεικνύεται νικητής. Διαψεύδοντας κάθε ιατρικό προγνωστικό, ανέβηκε ξανά στο ποδήλατό του δύο χρόνια αργότερα, για να κερδίσει επτά συνεχόμενες φορές τον περίφημο ποδηλατικό γύρο της Γαλλίας. Σε ηλικία 34 ετών, το 2005, ανακοίνωσε πως θα σταματήσει τον αθλητισμό προκειμένου να ασχοληθεί με τη φιλανθρωπία και την ενημέρωση του κόσμου για τον καρκίνο. Ομως, φέτος επανήλθε προκειμένου να λάβει μέρος στον αγαπημένο του ποδηλατικό γύρο της Γαλλίας, όπου και κατέλαβε την 3η θέση. «Αισθάνομαι ότι, κάνοντας ποδήλατο, μπορώ να μεταφέρω καλύτερα το μήνυμα της πρωτοβουλίας αυτής», είχε τονίσει ο Τεξανός ποδηλάτης, ο οποίος παρά την περιπέτεια της υγείας του, αλλά και την ανάμειξη του ονόματός του σε υποθέσεις ντόπινγκ, αρνείται να εγκαταλείψει την ενεργό δράση.

Μια από τις χειρότερες και πιο αποτυχημένες επιστροφές στην ιστορία του παγκόσμιου αθλητισμού θεωρείται αυτή του Μπιορν Μπορνγκ.

Ο Μπορνγκ και οι... άλλοι

Το τένις μπορεί να πάρει τον τίτλο του «πρωταθλητή» στην κατηγορία «οι μεγάλες επιστροφές», αφού ουκ ολίγοι σπουδαίοι τενίστες έβγαλαν ξανά τη σκονισμένη τους ρακέτα από τα ντουλάπια τους.

Τρανό παράδειγμα αυτό του Μπιορν Μπορνγκ, ο οποίος στο απόγειο της καριέρας του, σε ηλικία 26 ετών, το 1983, πήρε την απόφαση να σταματήσει. Στα επόμενα 10 χρόνια ο Σουηδός... κατάφερε να σπαταλήσει την αμύθητη περιουσία του και να αναγκαστεί να επιστρέψει στα κορτ το 1991. Ενα από τα χειρότερα «comeback» της ιστορίας, αφού ο Μπορνγκ (με τις παλιές ξύλινες ρακέτες του) δεν κατάφερε να κερδίσει ούτε έναν αγώνα στα τουρνουά που έλαβε μέρος. Το 1993 κατάλαβε το λάθος του... Αντίθετα, η προσπάθεια της Μαρτίνα Χίνγκις στέφθηκε με μεγαλύτερη επιτυχία, αφού έμεινε εκτός χώρου μόλις τρία χρόνια μετά την απόσυρσή της το 2002 εξ αιτίας ενός τραυματισμού στον αστράγαλο. Το 2006 σκαρφάλωσε στο Νο 9 της παγκόσμιας κατάταξης, αλλά οι τραυματισμοί την ανάγκασαν να πει οριστικό αντίο. Επιτυχημένη ήταν η επιστροφή και της Μόνικα Σέλες, η οποία το 1993 παραλίγο να χάσει τη ζωή της δεχόμενη επίθεση με μαχαίρι από έναν θαυμαστή της Γκραφ! Δυόμισι χρόνια αργότερα, ξεπέρασε τους φόβους της και επέστρεψε. Οσο για τη Μαρτίνα Ναβρατίλοβα, η σπουδαία Τσέχα τενίστρια ουσιαστικά ποτέ δεν εγκατέλειψε το άθλημα μέχρι και το 2006, όταν σε ηλικία 47 ετών πέτυχε νίκη στο Γουίμπλεντον...

Δεν άντεξαν χωρίς μπάσκετ

Οι Μάικλ Τζόρνταν και Μάτζικ Τζόνσον θεωρούνται (και είναι) οι δύο κορυφαίοι αθλητές που ανέδειξε ο χώρος του μπάσκετ. Και οι δυο τους δεν άντεξαν πολύ μακριά από τα παρκέ. Ο Τζόρνταν αποχώρησε από την ενεργό δράση σε ηλικία μόλις 30 ετών το 1993, για να αφοσιωθεί στην (αποτυχημένη) καριέρα του στο μπέιζμπολ. Μετά 17 μήνες επέστρεψε στους Μπουλς, με τους οποίους κατέκτησε ακόμα τρία πρωταθλήματα και αποχώρησε ξανά το 1998. Ομως, το 2001 αποφάσισε να επιστρέψει στο NBA σε ηλικία 38 ετών, φορώντας τη φανέλα των Γουίζαρντς. Η οριστική απόφασή του ήρθε το 2003, όταν είδε πως δεν μπορούσε να ήταν πια ο Τζόρνταν του παρελθόντος.

Η ιστορία του Μάτζικ Τζόνσον είναι πιο περίπλοκη, αφού η απόφασή του να εγκαταλείψει προσωρινά το μπάσκετ ήταν εν μέρει αναγκαστική. Πριν από την έναρξη του πρωταθλήματος του 1991–92, ο Μάτζικ δήλωσε πως είναι φορέας του AIDS και πως εγκαταλείπει την ενεργό δράση, συγκλονίζοντας την κοινή γνώμη. Ξεκίνησε τότε μια μεγάλη συζήτηση για το αν έχει ή δεν έχει το δικαίωμα να αγωνίζεται, αφού αρκετοί υποστήριζαν πως τίθεται σε κίνδυνο η υγεία των άλλων αθλητών. Ο ίδιος πραγματοποίησε μόνο μία εμφάνιση στο «Ολ Σταρ Γκέιμ» του 1992, ενώ ήταν και μέλος της μοναδικής ντριμ τιμ στους Ολυμπιακούς Αγώνες της Βαρκελώνης. Το 1996, τόλμησε να φορέσει ξανά την αθλητική του περιβολή (πάντα των αγαπημένων του Λέικερς), αλλά το αποτέλεσμα δεν τον ικανοποίησε και στο τέλος της σεζόν εγκατέλειψε οριστικά.

Μάτζικ Τζόνσον και Μάικλ Τζόρνταν δεν άντεξαν μακριά από τα παρκέ.

«Αντίο» με διαχρονικό χαρακτήρα

Μία ακόμη σπουδαία προσωπικότητα του παγκόσμιου αθλητισμού, ο Μοχάμεντ Αλι, ανήκει στην κατηγορία όσων δεν άντεξαν πολύ μακριά από τις αγαπημένες τους συνήθειες. Ο κορυφαίος μποξέρ όλων των εποχών, την πρώτη φορά (το 1967) αναγκάστηκε να σταματήσει, καθώς η απόφασή του να μην καταταγεί στον αμερικανικό στρατό για να λάβει μέρος στο πόλεμο του Βιετνάμ, του επέφερε ποινή αποκλεισμού για τρία χρόνια. Το 1970 επέστρεψε για να ανακοινώσει την αποχώρησή του το 1978. Ομως, δεν έμεινε άπραγος στις προκλήσεις των αντιπάλων του και γύρισε το 1980 για να αντιμετωπίσει, σε ηλικία 39 ετών, τον τότε παγκόσμιο πρωταθλητή Λάρι Χολμς. Επίσης, ένας άλλος κορυφαίος μποξέρ της εποχής, ο Τζορτζ Φόρμαν, ανακάλεσε την απόφαση που είχε πάρει το 1982, επιστρέφοντας στα ρινγκ 12 χρόνια μετά! Νίκησε τον Μάικλ Μουρ σε ηλικία 45 ετών και έγινε ο γηραιότερος πρωταθλητής στην ιστορία του αθλήματος. Αντίθετα, η σπουδαία αθλήτρια του καλλιτεχνικού πατινάζ Καταρίνα Βιτ εγκατέλειψε την ενεργό δράση το 1988 προκειμένου να... κυνηγήσει τη δόξα. Ασχολήθηκε με τον κινηματογράφο και επέστρεψε το 1994, στο Λίλχαμερ, αντιμετωπίζοντας τη διοργάνωση περισσότερο ως αγώνα επίδειξης της απελευθερωμένης Ανατολικής Γερμανίας. Εκτοτε ασχολήθηκε ξανά με την 7η τέχνη. Απόλυτα επιτυχημένες μπορούν να κριθούν οι δύο επιστροφές της κολυμβήτριας Ντάρα Τόρες, η οποία κυριαρχούσε στις πισίνες τη δεκαετία του '80 και μέχρι τους Ολυμπιακούς Αγώνες το 1992. Τότε, αποχώρησε, αλλά επέστρεψε στο Σίδνεϊ το 2000, όπου ως γηραιότερο μέλος της αμερικανικής αποστολής κατέκτησε πέντε μετάλλια. Το 2006 γέννησε την κόρη της, Τέσα, και λίγο αργότερα ανακοίνωσε την επιστροφή της. Πέρυσι στο Πεκίνο, 41 ετών πια, ήταν δεύτερη στα 50 μ. ελεύθερο με ρεκόρ ΗΠΑ! Επίσης, μακριά από τις πισίνες για λίγο διάστημα (1988–1992) έμεινε και ο Ματ Μπιόντι, ο οποίος, όπως και η Βιτ, προτίμησε τα φώτα της δημοσιότητας. Μόλις, όμως, η αμερικανική ομοσπονδία άλλαξε το καθεστώς των αμοιβών για τους «ερασιτέχνες» αθλητές, ο Μπιόντι επέστρεψε στην ενεργό δράση.

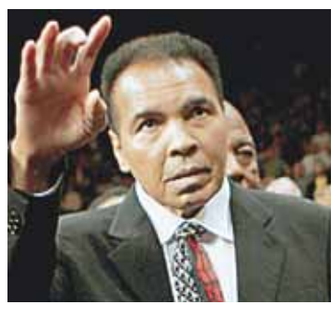

Ο Μοχάμεντ Άλι, αντιμετώπισε αρκετά προβλήματα στις ΗΠΑ.

Κοινή απόφαση για διαφορετικούς λόγους

Οι δύο «θρύλοι» του παγκόσμιου ποδοσφαίρου, ο Πελέ και ο Μαραντόνα, διάλεξαν επίσης το δρόμο της επιστροφής στα γήπεδα. Το 1974, ο Πελέ αποφάσισε να αποσυρθεί από την ενεργό δράση έχοντας κατακτήσει τα πάντα σε κάθε επίπεδο. Δεν άντεξε για πολύ καιρό μακριά όμως, αφού έξι μήνες αργότερα δέχτηκε τη δελεαστικότατη πρόταση από την Κόσμο της Νέας Υόρκης, όπου μαζί με τον Φραντς Μπεκενμπάουερ κατέκτησε το πρωτάθλημα της Βόρειας Αμερικής. Ο μύθος λέει πως έλαβε λευκή επιταγή για να αγωνιστεί στις ΗΠΑ, όπως και έκανε για δύο χρόνια. Εδειξε κι εκεί ότι ήταν ακόμα σε άψογη κατάσταση, καθώς σε 64 συμμετοχές, σκόραρε 37 γκολ, «εισάγοντας» ουσιαστικά τους Αμερικανούς στον μαγικό κόσμο του ποδοσφαίρου.

Η περίπτωση του Μαραντόνα ήταν διαφορετική, καθώς δεν επέλεξε ο ίδιος να σταματήσει για ένα μεγάλο διάστημα την καριέρα του, αλλά ήταν αποτέλεσμα των... αποφάσεών του. Ο Αργεντινός αντιμετώπιζε πάμπολλα προβλήματα που αφορούσαν τις περιπέτειές του με τα ναρκωτικά, αλλά το 1995 πήρε την απόφαση να «καθαρίσει» το όνομά του, επιστρέφοντας στην αγαπημένη του Μπόκα Τζούνιορ. Ουσιαστικά, τον είχαν... αποσύρει το 1994, όταν πιάστηκε να έχει κάνει χρήση ναρκωτικών στο Μουντιάλ των ΗΠΑ. Ο Μαραντόνα έναν χρόνο μετά γύρισε στην Μπόκα Τζούνιορς, όπου αγωνίστηκε για δύο χρόνια. Παρά τα περιττά κιλά του και την όχι ιδιαίτερα αθλητική εικόνα του, αγωνίστηκε σε 30 αγώνες με την Μπόκα σκοράροντας επτά φορές.

ΣΤΗ ΣΕΝΤΡΑ / Του ΑΝΤΩΝΗ ΚΑΡΠΕΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ψάχνοντας για παίκτες

Γίνεται κάθε φορά συζήτηση για τις επιλογές του Οτο Ρεχάγκελ και δεν βλέπουμε το πιο σημαντικό, ότι δηλαδή σε πολύ λίγο καιρό, για τον εκάστοτε ομοσπονδιακό προπονητή του ποδοσφαίρου, δεν θα υπάρχουν επιλογές: οι Ελληνες παίκτες που βγαίνουν και που προοδεύουν είναι ελάχιστοι! Τα προηγούμενα χρόνια ο Ρεχάγκελ είχε τη δυνατότητα να κάνει επιλογές και αποκλεισμούς πολύ καλών ποδοσφαιριστών και μάλιστα, χρησιμοποιώντας αυτές τις κινήσεις του, έπαιζε κι ένα πολύ ενδιαφέρον σκάκι ψυχολογίας με τους υπάρχοντες στην Εθνική ποδοσφαιριστές του, οι οποίοι ένιωθαν οι καλύτεροι γιατί ήταν οι εκλεκτοί του.

Ηδη με τον ερχομό του το 2002, ο Ρεχάγκελ απέκλεισε την τότε πανίσχυρη τρόικα του Ολυμπιακού, δηλαδή τον Δημήτρη Ελευθερόπουλο, τον Γρηγόρη Γεωργάτο και τον Γιώργο Ανατολάκη – τον οποίο κάλεσε στην Εθνική έξι χρόνια αργότερα! Στον τερματοφύλακα «χρέωσε» ένα πρωτοσέλιδο αθλητικής εφημερίδας, στο οποίο ο Ρεχάγκελ δήλωνε ενθουσιασμένος για την απόδοση του Ελευθερόπουλου στο πρώτο φιλικό ματς που ο ίδιος είδε (ήταν με τη Ρωσία στη Μόσχα) και εντυπωσιασμένος τόσο πολύ από τα προσόντα του ώστε σκεφτόταν να τον κάνει και αρχηγό της ομάδας! Οι δηλώσεις αυτές, που ποτέ δεν έγιναν, σε συνδυασμό και με

Στην Εθνική Ελλάδος, σήμερα δεν υπάρχουν Έλληνες παίκτες για να κόβονται

μια κακή εμφάνιση του τερματοφύλακα σε ένα ματς με τη Φινλανδία λίγο αργότερα, στοίχισαν στον Ελευθερόπουλο, άδικα μάλιστα, τη θέση του στην Εθνική. Δηλώσεις είχε κάνει ο Γεωργάτος, που αποκαλούσε τον Ρεχάγκελ «Αλέφαντο της Ευρώπης»: αυτός τουλάχιστον κατά κάποιον τρόπο αυτοαποκλείστηκε. Ο Γερμανός έδειξε τη σκληρότητά του κυρίως απέναντι στον Ακη Ζήκο και στον Ιεροκλή Στολτίδη: τους έκλεισε την πόρτα της Εθνικής επιβάλλοντας σε αυτούς που πάντοτε καλούσε (στον Μπασινά, τον Κατσουράνη, τον Καραγκούνη, τον Ζαγοράκη παλιότερα) να αποδεικνύουν με το παιχνίδι τους ότι οι «κομμένοι» δεν είχαν στην ομάδα θέση. Μόνο που σήμερα πλέον δεν υπάρχουν παίκτες για να κόβονται!

Τα τελευταία τρία χρόνια, κάθε Ελληνας παίκτης που εμφανίζεται παίρνει την ευκαιρία του και καλείται στην Εθνική έχοντας κάνει ελάχιστα. Στον Σωτήρη Νίνη έφταναν λίγες καλές εμφανίσεις με τη φανέλα του ΠΑΟ προ διετίας. Ο Βασίλης Πλιάτσικας κλήθηκε στην Εθνική γιατί πέρυσι έπαιξε δυνατά στο ντέρμπι της πρεμιέρας με τον Παναθηναϊκό φορώντας τη φανέλα της ΑΕΚ – το ότι δεν διατήρησε τη θέση του στην Ενωση δεν ήταν πρόβλημα. Ο Γρηγόρης Μάκος έγινε παίκτης της Εθνικής πριν καλά καλά πείσει για τα προσόντα του, το ίδιο και ο Αλέξης Τζόρβας. Η φυγή του Καψή και ο παραγκωνισμός του Δέλλα έφεραν στην Εθνική τον Βαγγέλη Μόρα, που προ τετραετίας κάτι τέτοιο δύσκολα θα το φανταζόταν. Ολοι αυτοί καλούνται, όχι απαραίτητα γιατί είναι καλοί, αλλά γιατί απλώς είναι Ελληνες, δηλαδή κάτοικοι μιας χώρας στην οποία έχουν σταματήσει να βγαίνουν ποδοσφαιριστές...

Ευρωπαϊκό ταξίδι σε... διαφορετικές θέσεις

Στη μάχη για την είσοδο στους ομίλους του Τσάμπιονς Λιγκ και του Europa League μπαίνουν Ολυμπιακός, ΠΑΟ, ΑΕΚ και ΠΑΟΚ

Του **ΝΙΚΟΥ ΓΑΒΑΛΑ**

Σε κρίσιμο σταυροδρόμι βρίσκονται οι Ολυμπιακός, Παναθηναϊκός, ΑΕΚ και ΠΑΟΚ, ενόψει των ευρωπαϊκών αναμετρήσεών τους σε Τσάμπιονς Λιγκ και Europa League. Μέσα στο καλοκαίρι είναι υποχρεωμένοι να παίξουν τους κόπους... μισής χρονιάς, καθώς απ' τα αποτελέσματα των αγώνων τους θα κριθούν πολλά. Κατ' αρχήν, η πρόκριση που διεκδικούν οι «αιώνιοι» αντίπαλοι στους ομίλους τους Τσάμπιονς Λιγκ ισοδυναμεί με σημαντική άνοδο των εσόδων τους, σε μία περίοδο που η οικονομική κρίση έχει κτυπήσει την πόρτα και των ελληνικών ομάδων. Οι «ερυθρόλευκοι» έχουν χρυσή ευκαιρία να επιστρέψουν στους ομίλους της κορυφαίας διασυλλογικής διοργάνωσης της Ευρώπης, καθώς η Σεριφ Τιρασπόλ απ' τη Μολδαβία είναι μία ομάδα στα μέτρα τους. Το περσινό πάθημα απ' την Ανόρθωση φάνηκε στους αγώνες με τη Σλόβαν πως τους έχει γίνει μάθημα. Με οδηγό τον Κετσπάγια, που ξέρει όσο λίγοι τα μονοπάτια των προκριματικών του καλοκαιριού, θα προσπαθήσουν απ' το πρώτο παιχνίδι που θα διεξαχθεί την Τρίτη στο Τιρασπόλ να βάλουν γερά θεμέλια πρόκρισης. Μία ημέρα μετά, ο Παναθηναϊκός υποδέχεται την Ατλέτικο Μαδρίτης. Αναμφίβολα, το έργο των «πρασίνων» είναι ιδιαίτερα δύσκολο με αντίπαλο την ισπανική ομάδα. Αλλά κατά το παρελθόν έχουν αποδείξει πως στα δύσκολα ευρωπαϊκά βράδια τα καταφέρνουν μια χαρά. Την Πέμπτη, η σκυτάλη θα περάσει στους δύο εκπροσώπους του ελληνικού ποδοσφαίρου στο Europa League, τον ΠΑΟΚ που θα υποδεχθεί στην Τούμπα την ολλανδική Χερενφέιν και την ΑΕΚ που θα δοκιμαστεί στη Ρουμανία απ' τη Βασλούι. Αν ξεπεράσουν τα εμπόδιά τους περνούν στους ομίλους της διοργάνωσης. Αντιθέτως, αποχαιρετούν πρόωρα την Ευρώπη, χάνοντας παράλληλα σημαντικά έσοδα.

Ψάχνει... χρυσάφι στη Μολδαβία

Η τύχη χαμογέλασε απλόχερα στον Ολυμπιακό βάζοντας στον δρόμο του προς τους ομίλους του Τσάμπιονς Λιγκ την «αιώνια» πρωταθλήτρια Μολδαβίας, Σεριφ Τιρασπόλ. Βεβαίως, τα ίδια λέγαμε και πέρυσι, όταν οι πρωταθλητές Ελλάδας κληρώθηκαν με την Ανόρθωση. Και θα θυμάστε τι έπαθαν. Τώρα, δείχνουν προσγειωμένοι και αποφασισμένοι να μην αφήσουν να πάει χαμένη η μεγάλη ευκαιρία της επιστροφής στον οικονομικό (και όχι μόνο) παράδεισο των ομίλων του Τσάμπιονς Λιγκ. Φάνηκε αυτό στον 3ο προκριματικό γύρο στους διπλούς αγώνες

«Με τους παίκτες που έχουμε μπορούμε να πάρουμε την πρόκριση», τονίζει ο Τιμούρ Κετσπάγια για τις αναμετρήσεις με τη Σεριφ Τιρασπόλ

με τη Σλόβαν Μπρατισλάβας, τους οποίους αντιμετώπισαν σαν έτοιμοι από καιρό. Και με δύο νίκες με το ίδιο σκορ (2-0) πέρασαν στα πλέι οφ της διοργάνωσης.

Αναμφίβολα σημαντικό μερίδιο στην επιτυχία της πρόκρισης ανήκει στον Τιμούρ Κετσπάγια, ο οποίος παρέταξε σε Σλοβακία και Ελλάδα την πλέον ισχυρή ενδεκάδα. Από μια δεξαμενή κοντά 25 παικτών, διάλεξε εκείνους που ήταν στην καλύτερη δυνατή κατάσταση και δεν δίστασε να πετάξει στον πάγκο τα (ανέτοιμα) αστέρια της ομάδας, τον Ντιόγκο τον Γκαλέτι και τον Μαρέσκα. Με βάση τη μικρή προϋπηρεσία του στον πάγκο των «ερυθρόλευκων», αλλά κυρίως τη μακρά εμπειρία του στους άγνωστους δρόμους των προκριματικών του καλοκαιριού, υπάρχει βάσιμη αισιοδοξία πως θα μπορέσει να οδηγήσει τον Ολυμπιακό εκ του ασφαλούς στους ομίλους του Τσάμπιονς Λιγκ.

Βεβαίως, υπάρχουν δύο σημαντικές ελλείψεις στο δυναμικό του Ολυμπιακού, καθώς εξακολουθεί να βρίσκεται σε αναζήτηση του διαδόχου του Τζόρτζεβιτς, καθώς και ενός επιθετικού περιοχής, με την ευστοχία που είχε για παράδειγμα ο Ντάρκο Κοβάσεβιτς. Αλίμονο, όμως, να μην μπορεί να περάσει ο Ολυμπιακός τη Σεριφ χωρίς τους παίκτες που ψάχνει στην αγορά του εξωτερικού. Φαντάζουν, όμως, απαραίτητοι σε περίπτωση που η ομάδα του Πειραιά μπει στους ομίλους. Εκεί, ο βαθμός δυσκολίας των αγώνων θα αυξηθεί σημαντικά. Και ας μην κρυβόμαστε πίσω απ' το δάκτυλό μας. Αν δεν ενισχυθεί η ομάδα του Πειραιά με αριστερό χαφ και επιθετικό, θα υπάρχει κίνδυνος να παίξει τον ρόλο του κομπάρσου στον όμιλό της.

Μην τρέχουμε, όμως, μακριά. Απαντες στο λιμάνι ζουν και αναπνέουν για τους αγώνες με τη Σεριφ. Ο ίδιος ο Τιμούρ Κετσπάγια έχει δώσει εδώ και ημέρες το σωστό σύνθημα: «Με τους παίκτες που έχουμε μπορούμε να πάρουμε την πρόκριση». Είναι θετικό το γεγονός πως το πρώτο παιχνίδι θα γίνει στη Μολδαβία και η ρεβάνς μία εβδομάδα μετά στο Καραϊσκάκη. Διότι στις διπλές αναμετρήσεις στην Ευρώπη, είναι πλεονέκτημα να έχεις τη ρεβάνς στην έδρα σου.

ΝΙΚΟΣ ΓΑΒΑΛΑΣ

ACTION IMAGES

Με τη σοβαρότητα που αντιμετώπισε τη Σλόβαν, ο Ολυμπιακός θα επιχειρήσει να πάρει την «πανάκριβη» πρόκριση απέναντι στη Σεριφ.

Αουτσάιντερ απέναντι στην Ατλέτικο

Η αλήθεια είναι ότι κανείς στον Παναθηναϊκό δεν χάρηκε όταν η κληρωτίδα έφερε την Ατλέτικο Μαδρίτης στον δρόμο του, τελευταίο εμπόδιο πριν από τους ομίλους του Τσάμπιονς Λιγκ. «Να είστε σίγουροι ότι δεν θα θέλατε να σας δείξω on camera πώς ακριβώς αντέδρασα όταν έμαθα την κλήρωση», είπε ο Χενκ Τεν Κάτε, απογοητευμένος μεν από τα τερτίπια της τύχης, αλλά χωρίς να χάνει το χιούμορ του. Δεν είναι κοινό μυστικό ότι αν οι «πράσινοι» είχαν τη δυνατότητα να βγάλουν έξω από την κληρωτίδα μία από τις πέντε υποψήφιους

Εξαιρετικά δύσκολο το έργο των «πρασίνων» κόντρα σε μια ποιοτικότερη και με μεγαλύτερο «ειδικό βάρος» ομάδα, όπως η Ατλέτικο

αντιπάλους τους, αυτή η μία θα ήταν σίγουρα η Ατλέτικο Μαδρίτης. Οι λόγοι είναι προφανείς: άσους σαν τους Αγκουέρο, Φορλάν, Μάξι Ροντρίγκεζ και Σιμάο δεν είχε καμία από τις Φιορεντίνα, Αντερλεχτ, Σέλτικ και Τιμισοάρα, όσο καλές ομάδες κι αν θα μπορούσε να τις θεωρήσει κάποιος.

Η φανέλα του Παναθηναϊκού είναι όντως πολύ βαριά στην Ευρώπη και σε επίπεδο επιτυχιών έξω από τα σύνορα κάθε χώρας, οι «πράσινοι» δεν έχουν πολλά πράγματα να ζηλέψουν από τους Μαδριλένους, ειδικά τη σύγχρονη εποχή. Θεωρητικά και παρά το γεγονός ότι διαθέτει πολύ πιο ακριβούς παίκτες, όπως και μεγαλύτερο «ειδικό βάρος», η Ατλέτικο είναι μια ομάδα πάνω - κάτω της ίδιας αγωνιστικής αξίας με τη Βιγιαρεάλ, την οποία αντιμετώπισε πέρυσι ο Παναθηναϊκός και αποκλείστηκε στις λεπτομέρειες. Η διαφορά τους, άλλωστε, στο πρωτάθλημα της Ισπανίας αυτό ακριβώς δείχνει. Διεκδίκησαν και οι δύο μέχρι τέλους την 4η θέση και την πήρε η Ατλέτικο με μόλις δύο βαθμούς διαφορά. Ολα αυτά δίνουν στον Παναθηναϊκό τις δικές του ελπίδες, αλλά σε καμία περίπτωση δεν τον καθιστούν φαβορί σ' αυτή τη διπλή αναμέτρηση. Τον πρώτο λόγο τον έχει η ομάδα της Μαδρίτης λόγω του ρόστερ και της ποιότητάς της, που της επιτρέπει να κινείται ανταγωνιστικά στο πιο δυνατό πρωτάθλημα του κόσμου, μαζί με το αγγλικό. Κόντρα στον Παναθηναϊκό είναι και η παράδοση. Δεν έχει αποκλείσει ποτέ σε διπλούς αγώνες ισπανική ομάδα, ούτε και έχει νικήσει ποτέ στην Ισπανία, όπου τη μοναδική του ισοπαλία σε 11 αγώνες την πήρε πριν από λίγους μήνες κόντρα στη Βιγιαρεάλ. Μ' αυτήν την αντίπαλο, όμως, έσπασε και άλλη μία (θετική αυτή τη φορά) παράδοση. Είχε φιλοξενήσει στη Λεωφόρο και στο ΟΑΚΑ τις μεγαλύτερες ισπανικές ομάδες (Ρεάλ, Μπαρτσελόνα, Σεβίλη, Βαλένθια, Λα Κορούνια κ. ά.) και δεν είχε χάσει ποτέ, μέχρι να ηττηθεί τον Μάρτιο με 1–2 από τα «κίτρινα υποβρύχια». Μια άλλη παράδοση, όμως, είναι ευνοϊκή για τον Παναθηναϊκό. Η Ατλέτικο Μαδρίτης έχει αποκλειστεί σε διπλές αναμετρήσεις δύο φορές από ελληνική ομάδα, μία φορά από τον Πανιώνιο και μία από τον ΟΦΗ. Ο Παναθηναϊκός εύχεται φυσικά να τριτώσει το καλό!

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΟΝΤΟΣ

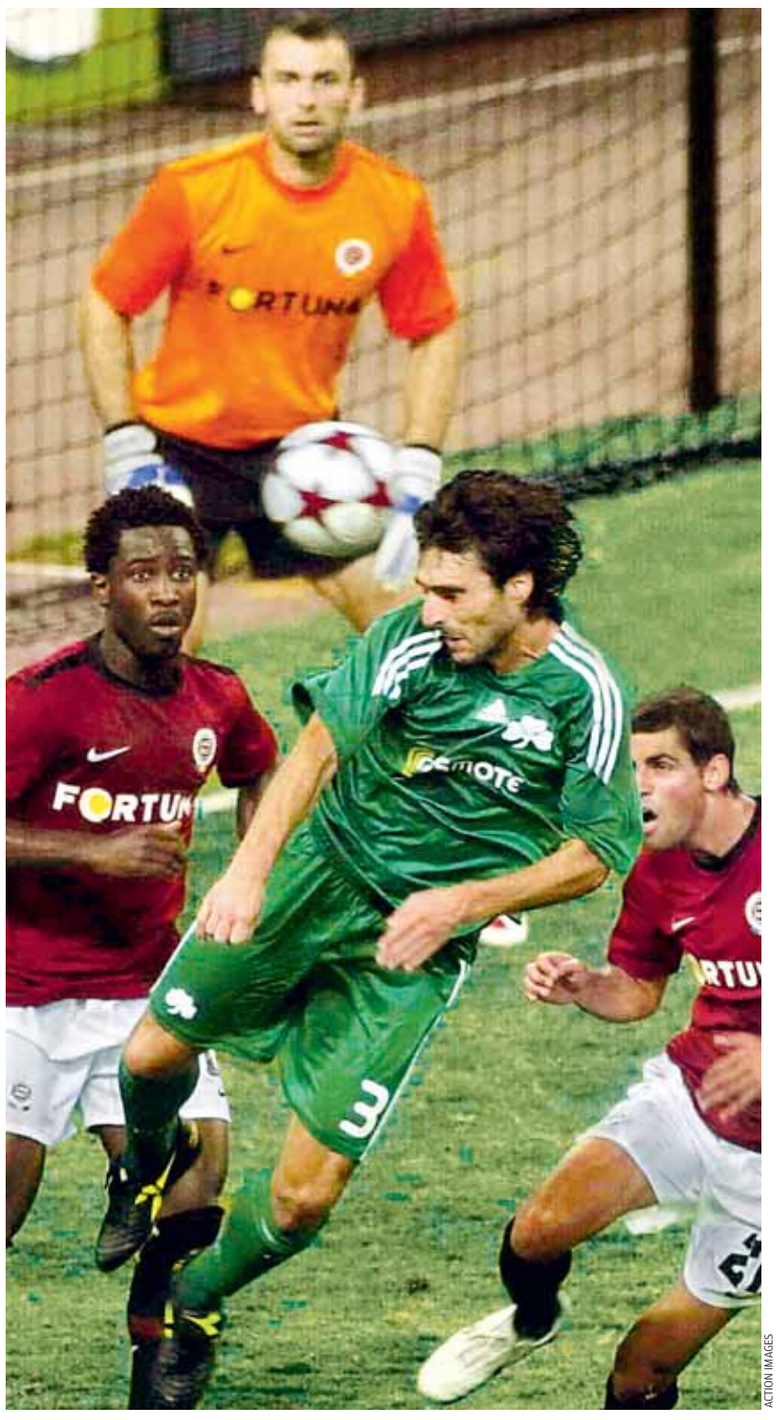

ACTION IMAGES

Η πολυσυζητημένη άμυνα του Παναθηναϊκού θα έχει δύσκολο έργο απέναντι στον Αγκουέρο, τον Φορλάν, τον Μάξι Ροντρίγκεζ και τον Σιμάο.

Οι «Δικέφαλοι» ευελπιστούν να μάθουν από τα λάθη τους, για χάρη των... ταμείων τους

ACTION IMAGES

Τα δείγματα γραφής της ΑΕΚ στα φιλικά δεν είναι αντιπροσωπευτικά των σχεδίων του Ντούσαν Μπάγεβιτς.

Η ρουμανική Βασλούι και η ολλανδική Χερενφέιν δεν αποτελούν μεγέθη τα οποία φαντάζουν ικανά να τρομάξουν ΑΕΚ και ΠΑΟΚ, αντίστοιχα. Ομως, ούτε πέρσι η κυπριακή Ομόνοια λογιζόταν ως... ανυπέρβλητο εμπόδιο για την Ενωση ούτε φέτος η νορβηγική Βαλερένγκα έμοιαζε ικανή να αγχώσει τους Θεσσαλονικείς.

Το «νεόδμητο» Europa League αποτελεί μία πρώτης τάξεως ευκαιρία για τους δύο «Δικεφάλους» να κάνουν ξανά αισθητή την παρουσία τους στην Ευρώπη, αλλά και να γεμίσουν τα ταμεία τους. Αλλωστε, το περσινό παράδειγμα της ΑΕΚ αποτελεί «μπούσουλα», αφού ο αποκλεισμός από την Ομόνοια συνετέλεσε στον μέγιστο βαθμό στην «τρύπα» των οικονομικών της ΠΑΕ και κατά συνέπεια, στη μετέπειτα λιτή πολιτική της στα θέματα των μεταγραφών. Στη Ρουμανία, στις 20 Αυγούστου, η Ενωση καλείται να αλλάξει το μονοδιάστατο στυλ παιχνιδιού που παρουσιάζει μέχρι στιγμής στα φιλικά, καθώς η Βασλούι, μπορεί να μην αποτελεί φόβητρο, αλλά αντιμετωπίζει την μέτρια ΑΕΚ ως... ευκαιρία πρόκρισης. Και ίσως όχι άδικα, αφού οι «κιτρινόμαυροι» τα τελευταία χρόνια έχουν φροντίσει να δώσουν πολλά δικαιώματα στους αμφισβητίες τους, σε Ελλάδα και Ευρώπη.

Στον ΠΑΟΚ, μετά το σκωτσέζικο ντους απέναντι στη Βαλερένγκα ζητείται η σταθερότητα. Η Χερενφέιν του γνωστού μας από τη θητεία του στον Ολυμπιακό Τροντ Σόλιντ είναι υπολογίσιμη ομάδα, η οποία τα τελευταία χρόνια έχει σταθερή παρουσία στην Ευρώπη. Το γεγονός του πρώτου παιχνιδιού, επίσης στις 20/08, στην Τούμπα αποτελεί ατού για την ομάδα του Φερνάντο Σάντος, αλλά θα πρέπει να το εκμεταλλευτεί στο έπακρο, προκειμένου να πάει στην Ολλανδία, έπειτα από μία εβδομάδα, με τον αέρα του φαβορί και έχοντας να υπερασπιστεί ένα καθαρό σκορ. Ενας ενδεχόμενος αποκλεισμός μπορεί να μην αποβεί καταστροφικός για την ομάδα της Θεσσαλονίκης, αλλά σίγουρα θα αποτελέσει ένα βήμα προς τα πίσω. Η καλή ευρωπαϊκή πορεία αποτελεί άμεση προτεραιότητα για τον ΠΑΟΚ του Θοδωρή Ζαγοράκη, καθώς και ένα ακόμη βήμα για την καταξίωση της ομάδας και τη «γιγάντωση» του συλλόγου.Τόσο στην ΑΕΚ, όσο και στον ΠΑΟΚ διατηρούνται χαμηλοί τόνοι, αφού η εμπειρία των Ντούσαν Μπάγεβιτς και Φερνάντο Σάντος δεν επιτρέπουν θριαμβολογίες. Αλλωστε, η εικόνα των δύο «Δικεφάλων», μέχρι στιγμής, επιτρέπει μόνο… προβληματισμό.

ΣΤΑΘΗΣ ΔΗΜΟΛΑΣ

ACTION IMAGES

Προβληματίσε η εμφάνιση του ΠΑΟΚ κόντρα στη Βαλερένγκα, ενόψει των αναμετρήσεων με τη Χερενφέιν.

Επένδυση στα ξένα κεφάλαια

Ποιες λύσεις προτίμησαν φέτος οι ομάδες της Σούπερ Λίγκα

Ο χρυσός κανόνας στον κόσμο των μπίζνες είναι πως «ό,τι πληρώσεις, αυτό παίρνεις». Οι όποιες εξαιρέσεις υπάρχουν απλώς για να επιβεβαιώνουν τον κανόνα, εκτός βέβαια κι αν μιλάμε για το ποδόσφαιρο. Σ' αυτό το σπορ με την τόσο παράλογη λογική όντως γίνονται πολύ μεγάλες «μπίζνες», αλλά προς απογοήτευση όσων διαθέτουν τα ωραία τους λεφτά και περιμένουν να γίνει η απόσβεση μέσα στο γήπεδο, πολύ συχνά παίρνουν πίσω ελάχιστα σε σχέση μ' αυτά που πληρώνουν.

Εκατομμύρια έχουν πέσει στα πόδια διάσημων ποδοσφαιριστών και έχουν γίνει «αέρας», ενώ αντίθετα, υπάρχουν φορές που έχουν βρεθεί ποδοσφαιρικά διαμάντια μέσα στη λάσπη, εκεί που δεν τα πιάνει το μάτι σου. Είναι όμως λιγότερες...

Μ' αυτή τη λογική, είναι πολύ νωρίς ακόμη για να γίνει μια σοβαρή εκτίμηση των μεταγραφικών επιλογών των ελληνικών ομάδων. Αν και τα ρόστερ τους έχουν σχεδόν ολοκληρωθεί μιας και σε δύο εβδομάδες πέφτει η αυλαία μιας μακράς μεταγραφικής περιόδου, η όποια προσέγγιση μπορεί να γίνει μόνο σε θεωρητικό επίπεδο. Η σεζόν δεν έχει ξεκινήσει ακόμα και επειδή ο νόμος του ποδοσφαίρου λέει ότι οι μεταγραφές κρίνονται μόνο μέσα στο γήπεδο, καλό είναι να περιμένουμε να δούμε πρώτα πώς θα κυλήσει η μπάλα και μετά να κρίνουμε αναλόγως τις μεταγραφικές επιλογές. Με δεδομένο ότι η ψαλίδα έχει ανοίξει πολύ τα τελευταία χρόνια, τις πιο ηχηρές κινήσεις από την ξένη αγορά τις έκαναν πάλι ο Παναθηναϊκός με τον Ολυμπιακό, με τους «πράσινους» να έχουν το πάνω χέρι και πιο βαθιά τσέπη. Αναμφίβολα, η πιο λαμπερή μεταγραφή είναι (μέχρι στιγμής) αυτή του Τζιμπρίλ Σισέ. Ο Παναθηναϊκός έχει επενδύσει πάνω στα πόδια του Γάλλου διεθνούς τις ελπίδες του για την επιστροφή στην κορυφή και περιμένει πάρα πολλά απ' αυτόν μέσα στο γήπεδο, πολύ περισσότερα απ' όσα έχει δείξει έως τώρα. Ο Λέτο δεν είναι νεοφερμένος στην Ελλάδα, είναι όμως παίκτης που πληρώθηκε ακριβά και γεννά προσδοκίες που θα εκπληρωθούν μόνο αν ωριμάσει ποδοσφαιρικά και αξιοποιήσει το ταλέντο του.

Δύο ηχηρές μεταγραφές έκανε και ο Ολυμπιακός, παρότι δαπάνησε πολύ λιγότερα σε σχέση με τον άμεσο ανταγωνιστή του. Οι Μέλμπεργκ και Μαρέσκα είναι κινήσεις που μπορούν να βγουν, αρκεί να κινηθούν και οι δυο στα γνωστά τους στάνταρντ. Ο πήχυς της ΑΕΚ έφτασε μόνο μέχρι τον Λεονάρντο, ενώ η έκπληξη ίσως γίνει με τον Αρη, ο οποίος έφερε Γκρατσιάν, Νασούτι και Αμπρέου.

ΧΡ. ΚΟΝΤΟΣ

ACTION IMAGES

Η πιο λαμπερή μεταγραφή είναι (μέχρι στιγμής) αυτή του Σισέ. Ο Παναθηναϊκός έχει επενδύσει πάνω στα πόδια του Γάλλου τις ελπίδες του για επιστροφή στην κορυφή.

Τανγκό στο χορτάρι

Σε λάτιν ρυθμούς θα κινηθεί πάλι η Σούπερ Λίγκα, αφού στα γήπεδά της θα πατήσουν 18 νέοι Αργεντίνοι ποδοσφαιριστές! Συνολικά οι νέοι ξένοι παίκτες φτάνουν τους 88. Την απόφαση να έρθουν στην Ελλάδα πήραν ακόμη 9 Βραζιλιάνοι και τρεις Ουρουγουανοί. Επίσης, ξεχωρίζουν οι έξι νέοι Κροάτες, οι πέντε Σλοβάκοι και οι τέσσερις Ιταλοί. Πορτογαλία, Σερβία, Σουηδία, Γαλλία, Ισπανία και Ρουμανία θα έχουν από τρία νέα «προϊόντα» τους, ενώ Ρωσία και Καμερούν από δύο. Η πολυπολιτισμικότητα της Σούπερ Λίγκας «κλείνει» με έναν ποδοσφαιριστή από Γκάνα, Ιρλανδία, Τυνησία, Τσεχία, Ιορδανία, Ελβετία, Τόγκο, Κονγκό, Λευκορωσία, Λιθουανία, Γεωργία, Αλβανία, Νιγηρία, Αυστραλία, Μαυροβούνιο, Σενεγάλη και Γουινέα.

Γερμανικό νούμερο για την ομάδα στίβου

Σε πέντε... ταμπλό με τέσσερεις αθλητές παίζει η Κύπρος στο 12ο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα, που αρχίζει σήμερα στο Βερολίνο

Του **ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗ**

Οι τέσσερεις αθλητές, οι οποίοι θα εκπροσωπήσουν την Κύπρο στο 12ο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Στίβου, μπορεί να μοιάζουν λίγοι για το επίπεδο του κλασικού αθλητισμού στο νησί, ωστόσο αποτελούν μια από τις πολυπληθέστερες αποστολές μας στην ιστορία του θεσμού, αν εξαιρέσουμε τους αγώνες που φιλοξένησε η Αθήνα το 1997. Το ότι η διοργάνωση – διεξάγεται κάθε δυο χρόνια – συμπίπτει με άλλες, οι οποίες αποτελούν πιο εφικτούς στόχους για τους πρωταθλητές μας, αλλά και η τοποθέτησή

Ο Κυριάκος Ιωάννου αποτελεί την προσωποποίηση των ελπίδων μας στο Βερολίνο

της χρονικά στα τέλη του καλοκαιριού, όταν οι Κύπριοι αθλητές είναι καταπονημένοι από αγώνες, έχει ως αποτέλεσμα η ομάδα μας να εμφανίζεται με ελάχιστους ή και κανέναν εκπρόσωπο, όπως συνέβη στο Έντμοντον το 2001.

Ουσιαστικά την Κύπρο σύστησε στους… συνδαιτυμόνες σε Παγκόσμια Πρωταθλήματα ο Κυριάκος Ιωάννου πριν δυο χρόνια στην Οζάκα, όπου με άλμα στα 2,35 μ. κέρδισε το πρώτο κυπριακό μετάλλιο (χάλκινο) από καταβολής της διοργάνωσης, το 1983. Στην τρίτη του συμμετοχή σε Παγκόσμιο Πρωτάθλημα – είχε πάει και το 2005 στο Ελσίνκι, όπου έμεινε στον προκριματικό με 2,27 μ. – ο Κυριάκος θέλει πρώτα απ' όλα να είναι υγιής και κατόπιν να βγάλει το μεσημέρι (12:00) της Τετάρτης ένα άλμα που θα τον φέρει στον τελικό. Αν είναι στους Top 12 το απόγευμα της Παρασκευής, έχοντας το ειδικό βάρος άλλων δυο μεταλλίων σε Παγκόσμιο και Πανευρωπαϊκό Κλειστού, τότε ο 25χρονος Λεμεσιανός άλτης έχει τον τρόπο να βρεθεί κοντά στο πόντιουμ. Φέτος είναι στα 2,30 μ. από την Πεσκάρα και τους Μεσογειακούς, όμως παραδοσιακά ανεβαίνει αρκετούς πόντους σε μεγάλους αγώνες. Λαμβάνοντας υπόψη πως οι κορυφαίοι αθλητές στον κόσμο για φέτος (Μάνσον, Ούκοφ, Ριμπακόφ) είναι «κολλημένοι» στα 2,35 μ., τότε το αγώνισμα είναι ανοικτό για τον Κυριάκο. Αρκεί να βρεθεί στον τελικό. Τις τελευταίες βδομάδες έκανε… οικονομία στους αγώνες, ώστε να μην καταπονηθεί περισσότερο, μιας και ταλαιπωρήθηκε από τραυματισμούς. Ο ίδιος ελπίζει πως μέχρι την Τετάρτη θα είναι απολύτως καλά.

ΤΑΣΟΣ ΜΑΝΩΛΗ

Στα 2,35 μ. είναι φέτος οι καλύτεροι άλτες στον κόσμο, κάτι που δεικνύει πως ο Κυριάκος Ιωάννου, αν περάσει στον τελικό, μπορεί να ποντάρει στο τέταρτο «μεγάλο» μετάλλιο της καριέρας του.

ΟΙ ΚΥΠΡΙΑΚΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ

Αθλητής	Αγώνισμα		Ημερομηνία
Μαριάννα Ζαχαριάδη	Επί Κοντώ	προκριματικός	15/08 - 20:00
Ελένη Αρτυματά	100 μ.	προκριματικός	16/08 - 13:55
Κυριάκος Ιωάννου	Ύψος	προκριματικός	19/08 - 12:00
		τελικός	21/08 - 20:15
Ελένη Αρτυματά	200 μ.	προκριματικός	16/08 - 13:10
		προημιτελικός	16/08 - 20:45
Σκεύη Θεοδώρου	Σφύρα	προκριματικός	20/08 - 14:45

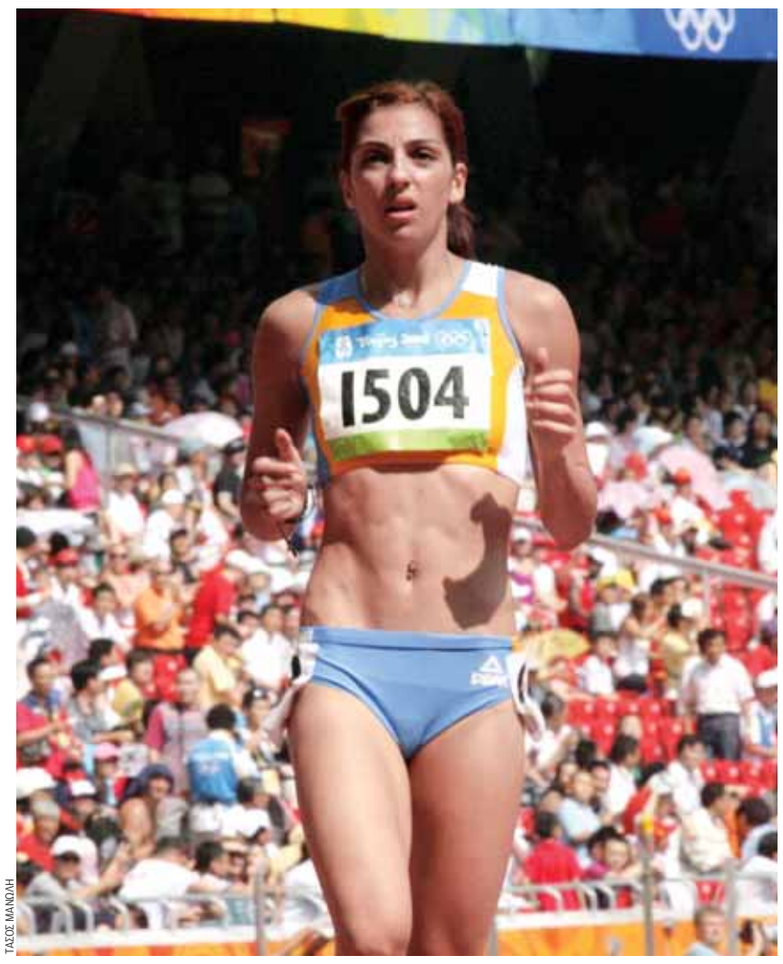

ΤΑΣΟΣ ΜΑΝΩΛΗ

Με 23.16 από την Πεσκάρα, η Ελένη Αρτυματά αναμένεται να ρίξει όλο το βάρος στο 200άρι, όπου στοχεύει σε πρόκριση στον προημιτελικό, ίσως και κάτι παραπάνω.

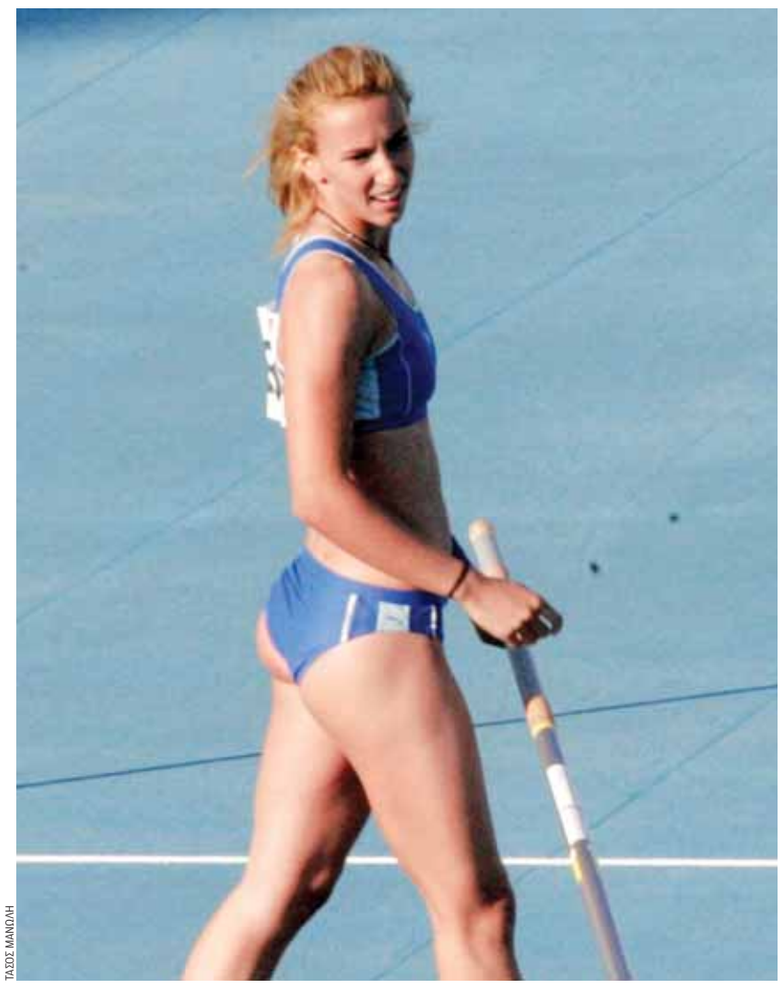

ΤΑΣΟΣ ΜΑΝΩΛΗ

Κάτι ψηλότερο από 4,45 μ. έχει βάλει στο μάτι η Μαριάννα Ζαχαριάδη, επίδοση που, αν έρθει, μπορεί να την φέρει ακόμα και στον τελικό του επί κοντώ.

Πρεμιέρα με Μαριάννα

Η πρώτη Κύπρια αθλήτρια που θα εμφανιστεί στο Ολυμπιακό Στάδιο του Βερολίνου είναι η Μαριάννα Ζαχαριάδη, η οποία με φετινό παγκύπριο ρεκόρ στα 4,45 μ. (από την Πεσκάρα) ελπίζει ακόμα και σε πρόκριση στον τελικό. Ο προκριματικός αρχίζει απόψε στις 20:00 για την 19χρονη επικοντίστρια, που φέτος βελτιώθηκε κατά είκοσι πόντους, ήταν αργυρή στην Πεσκάρα και πιστεύει τώρα πως μπορεί να πλησιάσει ακόμα και τα 4,70 μ.! Με 4,85 μ. φετινό, η Γελένα Ισινμπάγεβα έχει την πρώτη και ισχυρότερη υποψηφιότητα για το χρυσό, ενώ γύρω στα 4,80 μ. κινούνται τέσσερεις αθλήτριες, με τις υπόλοιπες να μην ξεπερνάνε τα 4,70 μ. Την Κυριακή (13:55) θα αγωνιστεί στις προκριματικές σειρές των 100 μ. η Ελένη Αρτυματά, που πήγε στο Βερολίνο μετά από πολλές κούρσες φέτος (ΑΜΚΕ, Μπρούνο Ζάουλι, Μεσογειακοί) και 11.40, από τις 2 Ιουνίου, όταν με ατομικό ρεκόρ έπιασε το χαμηλό όριο για το Παγκόσμιο. Θα πρέπει να κατεβάσει τον χρόνο της αρκετά εκατοστά, προκειμένου να περάσει στα προημιτελικά, που θα γίνουν την ίδια μέρα (19:35). Πάντως, την Τετάρτη (13:10) η 23χρονη χρυσή μεσογειονίκης θα είναι στους βατήρες των προκριματικών για τα 200 μ., αγώνισμα στο οποίο με 23.16 (ατομικό ρεκόρ) από την Πεσκάρα «κτυπάει» πρόκριση στον βραδινό προημιτελικό (20:45), ίσως και κάτι περισσότερο, με ένα νέο ατομικό ρεκόρ. Πέρσι στο Πεκίνο είχε περάσει τον πρώτο γύρο με 23.77.

Με παγκύπριο ρεκόρ στις αποσκευές της, στα 69,29 μ., από το Φεστιβάλ Ρίψεων της Τρίπολης, πριν τρεις μήνες, μπαίνει την Πέμπτη (14:45) στον προκριματικό της σφύρας η Σκεύη Θεοδώρου. Η 23χρονη πρωταθλήτρια εξασφάλισε το χαμηλό όριο, εδραιώνοντας τη θέση της μεταξύ των κορυφαίων του αγωνίσματος παγκοσμίως, μετά τη συμμετοχή στην Ολυμπιάδα του Πεκίνου, πέρσι. Ένα νέο παγκύπριο ρεκόρ είναι ο πιο κοντινός στόχος για την πρωταθλήτριά μας που έριξε 62 μέτρα πριν μια βδομάδα, αφού η σφυροβολία των κοριτσιών εμφανίζεται αρκετά «γεμάτη» για να ελπίζει η Σκεύη σε πρόκριση στον τελικό του Σαββάτου.

Στο Βερολίνο η επιτυχία ορίζεται ξεχωριστά για κάθε αθλητή, αφού επί παραδείγματι για τον Κυριάκο Ιωάννου μια θέση στον τελικό μπορεί να μην είναι αρκετή – αναλόγως σε τι κατάσταση θα είναι ο Κύπριος άλτης. Απ' εκεί και μέρα, κρυφές ελπίδες υπάρχουν τόσο για την Μαριάννα Ζαχαριάδη, όμως εξαρτάται από το πόσο ψηλά θα κριθεί η πρόκριση στον τελικό του επί κοντώ, ενώ για την Ελένη Αρτυματά η πρόκριση στα προημιτελικά των 200 μ. δεν είναι ελπίδα, αλλά χειροπιαστός στόχος. Αν είναι καλά, μπορεί να ανέβει ακόμα ψηλότερα.

Τα μάτια των φιλάθλων στραμμένα στο Βερολίνο

Του **Ν. Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ**

Στον μικρόκοσμο μας, θεωρούμε σημαντικά πράγματα, που για τον υπόλοιπο κόσμο είναι ασήμαντα ή, πάντως, όχι σπουδαία. Το ίδιο συμβαίνει και στον αθλητισμό. Σήμερα αρχίζει στο Βερολίνο η σημαντικότερη ίσως αθλητική διοργάνωση του έτους, το παγκόσμιο πρωτάθλημα στίβου. Αν δεν υπήρχε το αντίστοιχο πρωτάθλημα του υγρού στίβου με τα πέντε ολυμπιακά αθλήματα και, ειδικά για φέτος τα όσα συνέβησαν στην κολύμβηση με τα 31 παγκόσμια ρεκόρ σε 40 αγωνίσματα, τότε το «ίσως» δεν θα είχε θέση.

Εν πάση περιπτώσει, το εκάστοτε πρωτάθλημα κόσμου του στίβου είναι η τρίτη μεγαλύτερη αθλητική διοργάνωση, μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες και το Παγκόσμιο Κύπελλο ποδοσφαίρου.

Από σήμερα και για εννέα ημέρες τα μάτια του φίλαθλου κόσμου σε όλη τη Γη θα είναι στραμμένα στην πρωτεύουσα της Γερμανίας, όπου οι υπεραθλητές θα συναγωνισθούν για τη δόξα, τα μετάλλια, το χρήμα και τα συμβόλαια με τις εταιρείες. Για όσους προτιμήσουν από τις παραλίες, να στηθούν μπροστά στους τηλεοπτικούς δέκτες για ν' απολαύσουν το θέαμα και τυχόν δεν γνωρίζουν κάποια βασικά στοιχεία για τον στίβο, αναφέρουμε σήμερα τα κυριότερα από αυτά, ώστε να λυθούν απορίες που μπορεί να υπάρχουν.

Κοινά αγωνίσματα

Τα περισσότερα αγωνίσματα είναι κοινά για τους άνδρες και για τις γυναίκες. Απλώς διαφέρουν τα βάρη των οργάνων των ρίψεων και τα ύψη των εμποδίων. Τα κοινά αγωνίσματα είναι τα 100, 200, 400, 800, 1,500, 5.000, 10.000μ., τα 400μ. μ' εμπόδια (ύψος εμποδίων 0,914μ. για τους άνδρες, 0,762μ. για τις γυναίκες), τα 3.000μ. στιπλ (το ύψος εμποδίων είναι ίδιο με τα 400μ.), ο Μαραθώνιος δρόμος (42.195μ.), τ' άλματα (μήκος, ύψος, επί κοντώ, τριπλούν), οι ρίψεις, δηλαδή η σφαιροβολία, η σφυροβολία (και στις δύο το βάρος του οργάνου των ανδρών είναι 7,26 κιλά και των γυναικών 4), η δισκοβολία (δύο κι ένα κιλό, αντιστοίχως) και ο ακοντισμός (800 και 600 γραμμάρια), οι σκυταλοδρομίες 4Χ100 και 4Χ400μ. και τα 20.000μ. βάδην. Οι άνδρες τρέχουν 110μ. μ' εμπόδια (ύψος 1,067μ.) και οι γυναίκες 100μ. (ύψος 0,84μ.). Οι δρόμοι μετ' εμποδίων (100, 110, 400) έχουν από δέκα εμπόδια για κάθε αθλητή. Το σύνθετο αγώνισμα των ανδρών είναι το δέκαθλον (100, μήκος, σφαιροβολία, ύψος, 400, 110 μ' εμπόδια, δισκοβολία, επί κοντώ, ακοντισμός, 1.500) και των γυναικών το έπταθλον (100 μ' εμπόδια, ύψος, σφαιροβολία, 200, μήκος, ακοντισμός, 800). Επί πλέον, οι άνδρες αγωνίζονται και στα 50.000μ. βάδην.Στο παγκόσμιο πρωτάθλημα για να φθάσουν οι δρομείς στον τελικό, κάνουν σειρά προκριματικών αγώνων. Στο συγκεκριμένο πρωτάθλημα έχει προγραμματισθεί οι άνδρες δρομείς των 100 και των 200μ. και οι γυναίκες των 100 να έχουν τρεις γύρους πριν να ξεχωρίσουν οι οκτώ φιναλίστ (προκριματικός, προημιτελικός, ημιτελικός). Οι γυναίκες των 200 και όλοι των 400, 800, 1.500 και όλων των εμποδίων (110, 100, 400) θα έχουν δύο γύρους πριν από τον τελικό. Στα 5.000 και στα 3.000μ. στιπλ θα διεξαχθεί ένας προκριματικός αγώνας, όπως και στις σκυταλοδρομίες. Στα 10.000μ., στον Μαραθώνιο και στο βάδην διεξάγεται, φυσικά, απευθείας ο τελικός.

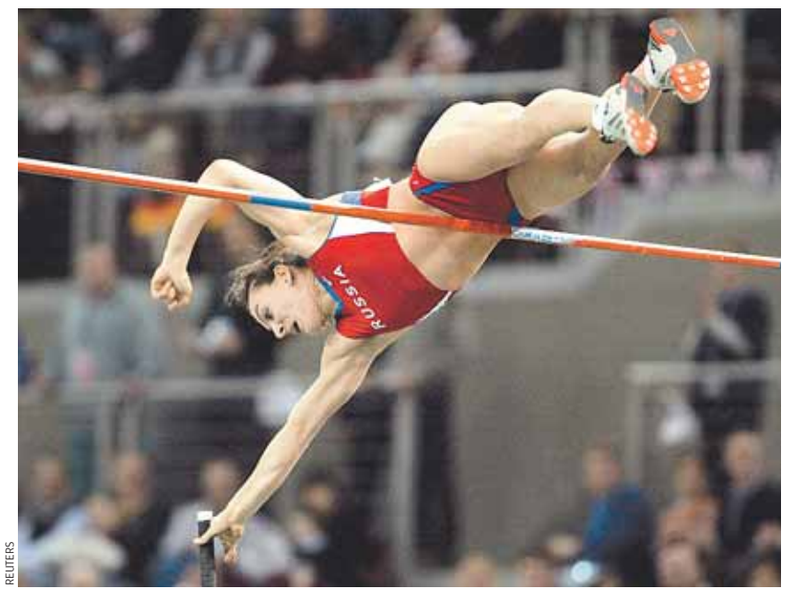

REUTERS

Η «τσαρίνα των αιθέρων», η Ρωσίδα Γελένα Ισινμπάγιεβα, δεν χρειάστηκε ώς τώρα μπαράζ στους αγώνες της για ν' αναδειχθεί νικήτρια. Τους «καθαρίζει» με διαφορά.

Μία άκυρη εκκίνηση επιτρέπεται στους δρόμους. Αν στη δεύτερη φύγει κάποιος νωρίτερα, ακυρώνεται, ασχέτως αν άλλος είχε κάνει την πρώτη άκυρη. Από το 2010 θ' αποκλείεται όποιος φύγει νωρίς στην πρώτη εκκίνηση. Στα σύνθετα ακυρώνεται όποιος αθλητής κάνει δύο άκυρες εκκινήσεις. Για ν' αναγνωρισθεί μια επίδοση ως ρεκόρ στα 100, 200, 110 μ' εμπόδια και 100μ. μ' εμπόδια και στο μήκος και στο τριπλούν, η ταχύτητα του ανέμου δεν πρέπει να ξεπερνάει τα 2μ. το δευτερόλεπτο.

Στις ρίψεις και στα οριζόντια άλματα (μήκος, τριπλούν), όλοι οι αθλητές μετέχουν στον προκριματικό. Στον τελικό προκρίνονται όσοι ξεπεράσουν το όριο πρόκρισης, που καθορίζεται στην τεχνική σύσκεψη. Επειδή, όμως, συχνά αυτό είναι υψηλό για να μην υπάρχει μεγάλη συμμετοχή στον τελικό, σε αυτόν περνούν οι 12 καλύτεροι (ή καλύτερες) του προκριματικού, στον οποίον όλοι οι αθλητές πραγματοποιούν από τρεις προσπάθειες. Εκτός κι αν κάποιοι στην πρώτη ή στη δεύτερη φτάσουν ή ξεπεράσουν το όριο πρόκρισης. Στον τελικό όλοι οι ρίπτες ή οι άλτες πραγματοποιούν από τρεις προσπάθειες. Οι οκτώ καλύτεροι κάνουν από άλλες τρεις. Μετά την τρίτη, αλλάζει η σειρά με την οποία αγωνίζονται οι αθλητές. Πρώτος επιχειρεί ο 8ος της κατάταξης, δεύτερος ο 7ος κ. ο. κ. Συνεπώς, αυτός που προηγείται αγωνίζεται όγδοος. Το ίδιο συμβαίνει και μετά την πέμπτη προσπάθεια. Αρα, η σειρά μπορεί ν' αλλάξει ξανά. Σε περίπτωση ισοπαλίας, υπερτερεί αυτός, που έχει κάνει την καλύτερη δεύτερη επίδοση. Αν και σε αυτήν δύο ή περισσότεροι αθλητές είναι ισόπαλοι, εξετάζεται η τρίτη επίδοση κ.ο.κ. Στο απίθανο ενδεχόμενο και οι έξι επιδόσεις να είναι ίδιες, τότε οι αθλητές επιχειρούν κι άλλη προσπάθεια, έως ότου παύσει υφισταμένη η ισοπαλία.

Το όριο πρόκρισης

Και στα κάθετα άλματα (ύψος, επί κοντώ), καθορίζεται όριο πρόκρισης. Η διαφορά είναι ότι δεν υπάρχει περιορισμός στις προσπάθειες. Στην τεχνική σύσκεψη έχει καθοριστεί το αρχικό ύψος και το πόσο θ' ανεβαίνει ο πήχυς. Ας πούμε, ότι ως αρχικό ύψος για το άλμα εις ύψος ορίζονται τα 2,05μ. και όριο πρόκρισης τα 2,29μ. Ο πήχυς μετά μπορεί να πάει (ενδεικτικό είναι το παράδειγμα) στα 2,10, στα 2,15, στα 2,20, στα 2,25 και στα 2,29. Οσοι το περάσουν θα προκριθούν. Αν είναι λιγότεροι από 12, ισχύει ό, τι προαναφέραμε. Κάθε άλτης έχει δικαίωμα να επιχειρήσει έως τρία άλματα σε κάθε ύψος. Αν κάνει τρία συνεχόμενα αποτυχημένα (ασχέτως αν θα είναι στο ίδιο ύψος), αποκλείεται της συνέχειας του αγώνα. Το ίδια γίνονται και στο επί κοντώ. Στον τελικό ο τρόπος διεξαγωγής του αγώνα είναι ο ίδιος. Η διαφορά είναι ότι δεν υπάρχει οροφή. Ο αγώνας τελειώνει όταν μείνει μόνο ένας άλτης και ή δεν επιθυμεί να συνεχίσει ή κάνει τρία συνεχόμενα αποτυχημένα άλματα.

kathimerini.com.cy/sport
Κάθε μέρα, κάθε λεπτό
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ONLINE ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ - SHOWBIZ - GOOD LIFE - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το έκανε το θαύμα ο Γιαπωνέζος

Το νέο Toyota Prius προσφέρει κατανάλωση που αντιστοιχεί σε ένα σύγχρονο «1000άρι»

Του **ΝΙΚΟΥ ΛΟΥΠΑΚΗ**

«Μ' αρέσουν οι παρατηρήσεις, βελτιώνομαι!». Να τι θα δήλωνε το Prius αν μπορούσε να μιλήσει. Έχοντας – προφανώς – λάβει τα μηνύματα, οι Γιαπωνέζοι το έκαναν το θαύμα τους, που δεν σχετίζεται μόνο με τα ποσοστά βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, αλλά και με τη συνολική εικόνα του αυτοκινήτου, ιδιαίτερα με το καθαρά οδηγικό μέρος της. Όποιος, λοιπόν, είχε την τύχη να οδηγήσει, το 1998, ένα από τα πρώτα Prius προ παραγωγής (πρώτης γενιάς) που ήρθαν στην

Όποιος είχε την τύχη να οδηγήσει, το 1998, ένα από τα πρώτα Prius που ήρθαν στην Ευρώπη, μπορεί να διαπιστώσει το... χάσμα γενεών μεταξύ των δύο μοντέλων

Ευρώπη, μπορεί να διαπιστώσει το... χάσμα γενεών μεταξύ των δύο μοντέλων. Ωστόσο, τεράστια είναι η πρόοδος και σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο μοντέλο, το Prius II.

Το υβριδικό σύστημα βασίζεται στη συνεργασία ενός βενζινοκινητήρα 1,8 λίτρων (1,5 λίτρου στο απερχόμενο Prius) με έναν ηλεκτροκινητήρα μόνιμου μαγνήτη και μια γεννήτρια, μέσω ενός επικυκλικού (πλανητικού) συστήματος μετάδοσης που λειτουργεί σαν αυτόματο κιβώτιο συνεχώς μεταβαλλόμενης σχέσης μετάδοσης. Η τυποποιημένη – εργαστηριακή – κατανάλωση που αναφέρει η Toyota, περιορίζεται στα 3,9 λίτρα/100 χλμ., κάτι που αντιστοιχεί σε μείωση κατά 14% σε σχέση με το προηγούμενο μοντέλο. Κι ενώ η εργαστηριακή κατανάλωση είναι πάντα εξωπραγματική, μπορούμε να σας διαβεβαιώσουμε ότι η πραγματική μέση κατανάλωση που διαπιστώσαμε εμείς κυμάνθηκε μεταξύ 6 και 7 λίτρων/100 χιλιόμετρα. Έχουμε, δηλαδή, μια κατανάλωση που αντιστοιχεί σε ένα σύγχρονης τεχνολογίας «1000άρι», από ένα αυτοκίνητο που προσφέρει χώρους και επιδόσεις αυτοκινήτου της (σχεδόν) μεσαίας κατηγορίας.

Επιδόσεις και όχι μόνον!

Παρακολουθώντας την ένδειξη της ταχύτητας στο παρμπρίζ, με τη βοήθεια του πολύ χρήσιμου head up display, που είναι στάνταρ σε όλες τις εκδόσεις του νέου Prius, ομολογουμένως ενθουσιάζεσαι. Η ένδειξη στις ψηλές ταχύτητες ανεβαίνει ομαλά, χωρίς να νιώθεις κάποια «έκρηξη» επιτάχυνσης και χωρίς να υπάρχει ένα σημάδι κόπωσης από την πλευρά του υβριδικού συστήματος ισχύος. Η τελική ταχύτητα των 180 χλμ./ώρα είναι, λοιπόν, αρκετά απλή υπόθεση, αν βρεθεί κάποιος σε δρόμο όπου... επιτρέπεται αυτή η ταχύτητα (δηλαδή μόνο στη Γερμανία!).

Στις χαμηλότερες ταχύτητες, η αίσθηση της επιτάχυνσης είναι σαφώς πιο έντονη, αλλά σε κάθε περίπτωση, το γνωστό πλανητικό σύστημα μετάδοσης δημιουργεί μια διαφορετική σχέση ανάμεσα στο δεξί πόδι του οδηγού και την επιτάχυνση.

Σε τελική ανάλυση, πάντως, η αύξηση της συνδυασμένης ισχύος στους 136 ίππους (από τους 110 του Prius II) είναι εμφανής. Όπως εμφανής είναι και η αλλαγή της απόκρισης στο γκάζι αν επιλέξεις τη λειτουργία ECO ή τη λειτουργία POWER, με την πρώτη να σε βοηθάει στην εξοικονόμηση καυσίμου και με τη δεύτερη να σε βοηθάει να κινηθείς πιο «νευρικά», παρέχοντας εξαιρετική αμεσότητα στο πάτημα του γκαζιού. Τη λειτουργία POWER είναι προφανές πως θα επιλέξεις αν βρεθείς σε δρόμο με στροφές και θελήσεις να κινηθείς γρήγορα. Σε αυτή την περίπτωση είναι που θα έρθεις αντιμέτωπος με ένα άλλο κομμάτι της αναβάθμισης του Prius: την οδική συμπεριφορά.

Οι οικολογικές περγαμηνές του απερχόμενου μοντέλου δεν μπορούσαν να κρύψουν πλήρως ούτε το βάρος της μπαταρίας ούτε την απουσία αίσθησης στο φρένο, λόγω της ανάκτησης ενέργειας κατά το φρενάρισμα, ούτε την απουσία αίσθησης στο τιμόνι που παρέπεμπε σε... playstation. Αυτά όλα μπορείτε να τα ξεχάσετε, το απλώς «αποδεκτό» ως προς τα δυναμικά του χαρακτηριστικά οικολογικό μοντέλο έγινε πλέον καλό. Δεν θα αποτελέσει πρότυπο στον τομέα των δυναμικών χαρακτηριστικών, αλλά εμπνέει πολύ μεγαλύτερη εμπιστοσύνη, υπό οποιεσδήποτε οδικές συνθήκες. Ταυτόχρονα, είναι και αρκετά άνετο, με την ανάρτησή του να αποδεικνύεται απορροφητική, κατορθώνοντας ταυτόχρονα να ελέγχει αποτελεσματικά τις κινήσεις του αμαξώματος. Και αν μπορεί κάτι να μας λείψει, είναι η πιο έντονη επιβράδυνση με «κατέβασμα» ταχύτητας. Ταχύτητες βεβαίως δεν υπάρχουν, αλλά θα θέλαμε κάτι παραπάνω, βάζοντας τον επιλογέα του κιβωτίου στη θέση «B» (Braking).

Η τιμή δεν έχει γίνει ακόμα γνωστή, καθώς το νέο Prius αναμένεται στην Κύπρο τον Σεπτέμβριο, ωστόσο, με βάση τα ποσά που ξέρουμε από το υπάρχον μοντέλο (26.700 ευρώ), μάλλον θα είναι τσιμπημένη.

Το υβριδικό σύστημα βασίζεται στη συνεργασία ενός βενζινοκινητήρα 1,8 λίτρων με έναν ηλεκτροκινητήρα μόνιμου μαγνήτη και μια γεννήτρια.

Το Prius δεν θα το αγοράσει ο απλός οδηγός, περιμένοντας να κάνει απόσβεση από την οικονομία στη βενζίνη, αλλά ο επαγγελματίας ή ο «ευκατάστατος» οικολόγος.

Σκληρό πλαστικό στο ταμπλό, αλλά ποιότητα «made in Japan». Το πλήθος των διακοπτών φανερώνει την υπερπροσφορά συστημάτων υψηλής τεχνολογίας.

«Πράσινο» ταμείο

Την τιμή την υποψιαζόμαστε, με βάση τα δεδομένα του απερχόμενου μοντέλου, οπότε δεν μπορούμε να μιλήσουμε για ψυχρολουσία, ό,τι κι αν μας παρουσιάσει η αντιπροσωπεία. Ωστόσο, το σχόλιο θα το κάνουμε: Η οικολογία κοστίζει ακόμα ακριβά. Θα πείτε είναι πλούσιος ο εξοπλισμός, με στάνταρ από τη βασική έκδοση ABS με EBD, σύστημα ευστάθειας VSC, επτά αερόσακους (συμπεριλαμβανομένων γονάτων οδηγού), ζάντες αλουμινίου, προβολείς ομίχλης, ηλεκτρ. παράθυρα, κεντρικό κλείδωμα με «έξυπνο» κλειδί, αυτόματο κλιματισμό, ηχοσύστημα με MP3/WMA κ.ά. Για να λέμε πάντως και του στραβού το δίκιο, τα χειριστήρια στο τιμόνι με αισθητήρες αφής και η προβολή ενδείξεων στο παρμπρίζ (head up display), που τα βρίσκουμε και τα δύο στη βασική έκδοση, αλλά και το προσαρμοζόμενο Cruise Control της έκδοσης Advance, δεν είναι αξεσουάρ που τα βρίσκει κανείς εύκολα σε αυτοκίνητα τέτοιου κόστους.

Ανακεφαλαιώνοντας, σημειώνουμε ότι το Prius δεν θα το αγοράσει ο απλός οδηγός, περιμένοντας να κάνει απόσβεση από την οικονομία στη βενζίνη και την απαλλαγή από τα τέλη κυκλοφορίας. Σε τέτοιο κέρδος μπορεί να ελπίζει ο επαγγελματίας (ταξιτζής). Το Prius θα το αγοράσει ο «ευκατάστατος» οικολόγος, ο οποίος θα μπει στη διαδικασία να... συνεισφέρει στην προστασία του περιβάλλοντος και ο γενικώς ευκατάστατος που ζητάει ένα ευκολοοδήγητο high tech αυτοκίνητο (μην ξεχνάτε ότι το Prius ουσιαστικά οδηγείται σαν αυτόματο).

ΥΠΕΡ

- Χαμηλή κατανάλωση, Ευκολία οδήγησης, Εξοπλισμός, Χώροι - Πρακτικότητα, Μηδενικά τέλη κυκλοφορίας

ΚΑΤΑ

- Βομβητής όπισθεν (στα μοντέλα χωρίς ραντάρ παρκαρίσματος), Πολύ μικρές θήκες στις πόρτες, Τιμή

Η ταυτότητα (έκδοση δοκιμής)

Toyota Prius
0 - 100 χλμ./ώρα*: 10.4΄΄
Τελική ταχύτητα*: 180 χλμ./ώρα
* τιμές κατασκευαστή

Τα γαϊδουράγκαθα κάνουν καλό... στο περιβάλλον

Ογδόντα αγρότες της Κοζάνης καλλιεργούν αγριοαγκινάρες που θα χρησιμοποιηθούν ως «καθαρό» καύσιμο από τη ΔΕΗ

Του **ΘΑΝΑΣΗ ΤΣΙΓΓΑΝΑ**

Μια φορά την εβδομάδα, μόλις ο ήλιος κάνει την εμφάνισή του πάνω από τα φουγάρα των εργοστασίων στο λεκανοπέδιο της Πτολεμαΐδας, ο 42χρονος Κυριάκος Τσανακτσίδης ανακατεύει το χώμα στη νέα του καλλιέργεια για να δει αν τα φυτά θέλουν πότισμα.

Ο γεωργοκτηνοτρόφος από την Ακρινή Κοζάνης είναι ένας από τους 80 καλλιεργητές του νομού, που φέτος δεν φύτεψαν καλαμπόκι, σιτηρά ή ζαχαρότευτλα στα χωράφια τους, αλλά επέλεξαν να σπείρουν (και να επενδύσουν σε...) γαϊδουράγκαθα ή όπως τα λένε οι ειδικοί των ενεργειακών φυτών, αγριοαγκινάρες.

Τέσσερις χιλιάδες στρέμματα στους δήμους Ελληνσπόντου, Δημ. Υψηλάντη, Αγίας Παρασκευής, Μουρικίου, Πτολεμαΐδας και Κοζάνης α-

Το 2010 η παραγωγή προβλέπεται ότι θα ξεπεράσει τους 6.000 τόνους και η επιδότηση θα είναι περίπου 60 ευρώ/στρέμμα

ποτελούν το φιλόδοξο πείραμα πράσινης οικονομίας στη Δυτική Μακεδονία, μια επανάσταση κατά τους εμπνευστές του, μια ανατροπή στο καλλιεργητικό κατεστημένο των κατοίκων της περιοχής.

Οι αγριοαγκινάρες, που θεριεύουν αυτή την εποχή στα χωράφια του κάμπου έχοντας ξεπεράσει ήδη σε ύψος το ένα μέτρο, αποτελούν το χειροπιαστό αποτέλεσμα της πιλοτικής προσπάθειας που ξεκίνησε από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Κοζάνης με την υποστήριξη της Αναπτυξιακής Δυτικής Μακεδονίας Α.Ε.-ΑΝΚΟ για την ανάπτυξη εναλλακτικών δραστηριοτήτων που «βασικό στόχο έχουν να προσφέρουν μια νέα καύσιμη ύλη στους ατμοηλεκτρικούς σταθμούς (ΑΗΣ) της ΔΕΗ».

Η βιομάζα της αγριοαγκινάρας από το ερχόμενο έτος θα χρησιμοποιείται για τον εμπλουτισμό του μείγματος καυσίμου στους ΑΗΣ –οι περισσότεροι από τους οποίους απέχουν 2 - 3 χιλιόμετρα από τα χωράφια των ενεργειακών φυτών– καθώς η ΔΕΗ έχει ήδη δεσμευτεί ότι θα αγοράζει από τους αγρότες τις ποσότητες που θα παράγουν σε όλο τον νομό.

Με αυτόν τον τρόπο, σχολίασε στην «Κ» ο γενικός διευθυντής της ΑΝΚΟ κ. Γιώργος Αμανατίδης, η Επιχείρηση επιτυγχάνει ένα διπλό κέρδος. Εμπλουτίζει τη λειτουργία των εργοστασίων της με ένα καύσιμο που μειώνει την παραγωγή διοξειδίου του άνθρακα και παράλληλα ανταποκρίνεται στο ζητούμενο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης (προσφέροντας κίνητρα και κέρδος σε κατοίκους περιοχών που πλήττονται από τη ρύπανση και τις δραστηριότητές της).

Οι αγριοαγκινάρες του λεκανοπεδίου Κοζάνης - Πτολεμαΐδας θα παράγουν πλεκτρικό ρεύμα, αφού προηγουμένως περάσουν από... εξετάσεις αξιολόγησης.

Εξι τόνοι από τη φετινή παραγωγή, όπως ανέφερε ο κ. Αμανατίδης, θα μεταφερθούν για να καούν σε εργοστάσια της Γερμανίας, ώστε να προσδιοριστεί η θερμαντική τους αξία.

Η φετινή προσπάθεια είναι εξ ολοκλήρου επιδοτούμενη από τον τοπικό πόρο ανάπτυξης με 142 ευρώ/στρέμμα. Το 2010 η επιδότηση για τους καλλιεργητές θα είναι περίπου 60 ευρώ/στρέμμα, ενώ η ΔΕΗ έχει δεσμευτεί απέναντι στην Ν.Α. Κοζάνης ότι η τιμή για τις ποσότητες που θα απορροφήσει την πρώτη χρονιά θα είναι 51 ευρώ/τόνο. Οι ποσότητες αυτές θα χρησιμοποιηθούν για πειραματική καύση στον ΑΗΣ Καρδιάς.

Νέα εποχή

Το 2010 η παραγωγή προβλέπεται ότι θα ξεπερνά τους 6.000 τόνους και με δεδομένο ότι η παραγωγή στα ποτιστικά χωράφια μπορεί να φτάσει και τους δύο τόνους/στρέμμα, όπως λέει ο κ. Τσανακτσίδης, η επόμενη χρονιά θα είναι καλύτερη από άποψη εισοδήματος. Ο ίδιος έχει φυτέψει 220 στρέμματα με αγριοαγκινάρες και σχεδιάζει να φυτέψει άλλα 90.

«Πιστεύω», λέει μιλώντας στην «Κ», «ότι είμαστε στην πόρτα μιας νέας εποχής. Πολλοί από εμάς, που φέτος αλλάξαμε τις καλλιέργειές μας, επισκεφθήκαμε περιοχές της Λάρισας όπου εκεί πρωτοκαλλιεργήθηκε πιλοτικά η αγριοαγκινάρα σε 3.000 στρέμματα, και διαπιστώσαμε ότι εκτός των άλλων είναι ένα πολύτιμο κτηνοτροφικό φυτό με σπουδαία αποτελέσματα στη γαλακτοπαραγωγή και στην πάχυνση ζώων». Εκ των πραγμάτων οι περισσότεροι από τους 80 καλλιεργητές αγριοαγκινάρας εγκατέλειψαν σε μεγάλο βαθμό καλλιέργειες φυτών, όπως το καλαμπόκι, το σιτάρι και τα «τεύτλα», με τις οποίες μεγάλωσαν. Την αναδεικνύουν ως εναλλακτικό και «καθαρό» καύσιμο για τη ΔΕΗ και σημειώνουν ότι οι σπόροι της μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην παραγωγή βιοαιθανόλης.

«Καθόλου άσχημα για ένα παράσιτο», σχολιάζει στην «Κ» ένας άλλος καλλιεργητής, ο 40χρονος Χαρ. Μήτογλου από την Πτολεμαΐδα. «Φέτος πειραματιζόμαστε», προσθέτει. Από τα 15 πρώτα στρέμματα ο ίδιος φύτεψε άλλα 70, παράλληλα με τις καλλιέργειες καλαμποκιού και σιταριού. «Αν η ΔΕΗ απορροφά στο μέλλον τις ποσότητες, η αγριοαγκινάρα θα έχει δυνατό ρεύμα σε όλο τον νομό». Ηδη, δεκάδες άλλοι παραγωγοί στο λεκανοπέδιο Κοζάνης - Πτολεμαΐδας δείχνουν ενδιαφέρον.

Ενα παράσιτο που ίσως αποδειχθεί χρυσός

Η αγριοαγκινάρα ή γαϊδουράγκαθο ή γκαγκάνι, όπως το αποκαλούν οι ορεσίβιοι, αναφέρεται στη φυτολογία ως ένα παράσιτο που φυτρώνει σε άγονες εκτάσεις και σε χέρσα χωράφια. Στην καλλιεργητική του μορφή (οι σπόροι του εισήχθησαν από την Ιταλία) έχει πιο πλατιά φύλλα από αυτά των κοινών γαϊδουράγκαθων και τα αγκάθια του είναι... λιγότερο ενοχλητικά.
Πολυετές φυτό με διάρκεια ζωής έως και 15 έτη δεν απαιτεί πολύ νερό (11-14 ποτίσματα την περίοδο τα καλαμπόκια, 2-3 οι αγριοαγκινάρες). Ευδοκιμεί και σε ξηρικά χωράφια με μικρότερη απόδοση/στρέμμα, χρειάζεται λιγότερη φροντίδα και πολύ λιγότερα φυτοφάρμακα.
Οι καλλιεργητές της Κοζάνης θα θερίσουν το φθινόπωρο όταν τα φυτά κιτρινίσουν. Τα μέσα και η διαδικασία συγκομιδής μοιάζουν με αυτήν του καλαμποκιού με τη διαφορά ότι αν προορίζεται για καύσιμη ύλη πρέπει να κόβεται σε τεμάχια των 4 εκατοστών και να παίρνει τη μορφή σβώλων (πελέτες) που έχουν καλύτερη απόδοση στην καύση.
«Το στοίχημα», δηλώνει στην «Κ» ο νομάρχης Κοζάνης κ. Γ. Δακής, «είναι μεγάλο, αν πετύχει μπορεί ο νομός να εξελιχθεί από ενεργειακή καρδιά της χωρας σε έναν πράσινο νομό. Η δυνατότητα πρόσμειξης εναλλακτικού καυσίμου (όπως οι πελέτες του συγκεκριμένου φυτού) στο βασικό καύσιμο του λιγνίτη είναι 2-3%. Αν υπολογίσει κανείς ότι οι ΑΗΣ καίνε ετησίως περίπου 50 εκατομμύρια τόνους λιγνίτη και όλα εξελιχθούν ευνοϊκά, θα απαιτηθούν τεράστιες εκτάσεις αγριοαγκινάρας».

«Αν η ΔΕΗ απορροφά στο μέλλον τις ποσότητες, η αγριοαγκινάρα θα έχει δυνατό ρεύμα σε όλο το νομό», δηλώνουν οι καλλιεργητές επιδεικνύοντας το παρεξηγημένο φυτό. Η φετινή προσπάθεια είναι εξ ολοκλήρου επιδοτούμενη και οι ποσότητες που θα παραχθούν θα χρησιμοποιηθούν για πειραματική καύση στον ΑΗΣ Καρδιάς.

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ: Η θέα στην ορεινή λίμνη Μπαντ -ε- Αμίρ, 310 χλμ. βορειοδυτικά της Καμπούλ, στην επαρχία Μπαμιάν, είναι συγκλονιστική. Τίποτα στην πανοραμική φωτογραφία δεν μαρτυρά ότι το Εθνικό Πάρκο - το πρώτο της πολύπαθης χώρας υπήρξε πεδίο σφοδρών πολεμικών αντιπαραθέσεων. Μια περιοχή απείρου φυσικού κάλλους που διασώθηκε εν τέλει από τους Ταλιμπάν.

ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ: Με έκταση μόλις 704 τετρ. χλμ. η Σιγκαπούρη, η πρώην βρετανική αποικία στη Νοτιοανατολική Ασία, εντυπωσιάζει τους ταξιδιώτες με τη βιοποικιλότητά της. Εξωτικοί κήποι και τεράστια θεματικά πάρκα, όπως το περίφημο Πάρκο των Πουλιών που φιλοξενεί σπάνια είδη πτηνών, κλέβουν την παράσταση. Δεκάδες εντυπωσιακά κλουβιά αναπαριστούν τέλεια το φυσικό περιβάλλον πτηνών και στεγάζουν περίπου 8.000 πουλιά από 600 είδη.

Ευφυή ρομπότ προκαλούν τον τρόμο

Οι επιστήμονες φοβούνται ότι θα γίνουν πιο έξυπνα από τον άνθρωπο

Του **JOHN MARKOFF**

Ενα ρομπότ το οποίο μπορεί και ανοίγει την πόρτα και στη συνέχεια βρίσκει την πρίζα ώστε να επαναφορτίσει τις μπαταρίες του.

Ιοί ηλεκτρονικών υπολογιστών, που κανείς δεν μπορεί να αναχαιτίσει όποιο μέσο και αν χρησιμοποιήσει. Μη επανδρωμένα ρομποτικά αεροσκάφη, τα οποία, αν και ελέγχονται βέβαια από τον ανθρώπινο εγκέφαλο και το ανθρώπινο χέρι, απέχουν ελάχιστα από το μετατραπούν σε πλήρως ανεξάρτητους ηλεκτρονικούς δολοφόνους.

Η επιστημονική κοινότητα είναι εντυπωσιασμένη και ταυτόχρονα τρομαγμένη από την ταχύτατη εξέλιξη της τεχνητής νοημοσύνης. Μία ομάδα

Μια μηχανή που σκέφτεται μπορεί να μεταβάλει ριζικά την αγορά εργασίας και τελικά να διαταράξει τον κοινωνικό ιστό, με απρόβλεπτες συνέπειες

ειδικών στην επιστήμη των υπολογιστών πρόσφατα συζήτησε κατά πόσο θα πρέπει να τεθούν όρια στην έρευνα, που κάποια στιγμή θα μας κάνει να απολέσουμε τον έλεγχο αυτών των συστημάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών, ήδη σήμερα μας «βοηθούν» ολοκληρώνοντας ένα πολύ μεγάλο μέρος των εργασιών μας: από το να πολεμάνε τους δικούς μας πολέμους και να σκοτώνουν τους εχθρούς μας, μέχρι να συζητούν με τους πελάτες μας στο τηλέφωνο. Κύριος φόβος των επιστημόνων είναι πως η περαιτέρω εξέλιξη των ρομπότ κάποια στιγμή θα καταφέρει να διαταράξει τον κοινωνικό ιστό. Οι συνέπειες αυτής της διαταραχής θα είναι εξαιρετικά επικίνδυνες.

Οι επιστήμονες, ως παραδείγματα, αναφέρουν τις πειραματικές ιατρικές τεχνολογίες που αλληλεπιδρούν με τον ασθενή έτσι σαν να ένιωθαν συμπόνοια γι' αυτόν όπως και τους ιούς των ηλεκτρονικών υπολογιστών, οι οποίοι είναι αδύνατον να αναχαιτιστούν και να κατανικηθούν. Χωρίς υπερβολή, θα μπορούσε κανείς να πει πως αυτά τα ηλεκτρονικά προγράμματα είναι πια οι «κατσαρίδες» του ηλεκτρονικού κόσμου.

Εφιαλτικά σενάρια

Βέβαια, οι επιστήμονες συμφωνούν ότι θα χρειαστεί να περάσει ακόμα πολύς καιρός μέχρι να δούμε τα πιο εφιαλτικά σενάρια να γίνονται πραγματικότητα, μέχρι την ημέρα που θα καταστεί δυνατή η δημιουργία του HAL, του ηλεκτρονικού υπολογιστή που κατέλαβε το διαστημικό σκάφος στο «2001 Οδύσσεια του Διαστήματος».

Ομως, παρότι πρόκειται για μια μελλοντική απειλή, οι ερευνητές δεν μπορούν να κρύψουν ότι ακόμα και αυτή η τεχνολογική πρόοδος γεννάει ορισμένους κινδύνους. Μια μηχανή που σκέπτεται και ενεργεί αυτόνομα θα μπορούσε να μεταβάλει την αγορά εργασίας ριζικά, αποστερώντας από τον άνθρωπο όλο και περισσότερους τομείς εργασίας. Ταυτόχρονα, θα εξαναγκαζόμασταν να μάθουμε να συμβιώνουμε και να συνυπάρχουμε με μηχανές, οι οποίες αντιγράφουν όλο και περισσότερο την ίδια μας τη συμπεριφορά.

THE NEW YORK TIMES

Ερωτήματα

Οι ερευνητές που συμμετείχαν σε συνέδριο στην Καλιφόρνια απέκλεισαν το ενδεχόμενο να δημιουργηθούν, κατά κάποιο τρόπο, κέντρα εξαιρετικά υψηλής τεχνητής νοημοσύνης, όπως εξάλλου και την πιθανότητα να ξεπηδήσουν ξαφνικά μέσα από το Ιντερνετ. Ομως, όλοι συμφώνησαν ότι θα δούμε ρομπότ που θα αποφασίζουν και θα επιλέγουν μόνα τους στόχους τους και στη συνέχεια θα τους εξουδετερώνουν χωρίς την παρεμβολή ανθρώπου. Δεν αποκλείεται, μάλιστα, αυτά τα ρομπότ να είναι ήδη εδώ.

Κατά τη διάρκεια της επιστημονικής συνάντησης στην Καλιφόρνια, οι ειδικοί έδειξαν ιδιαίτερη προσοχή στην πιθανότητα εγκληματικά στοιχεία να εκμεταλλευτούν και να κάνουν χρήση της τεχνητής νοημοσύνης αμέσως μετά τη γέννησή της στα εργαστήρια.

Σε τι, όμως, θα μπορούσε να χρησιμεύσει σε έναν εγκληματία με ένα σύστημα σύνθεσης ομιλίας τόσο τέλειο ώστε να περνάει ακόμα και για ανθρώπινη φωνή; Τι θα συμβεί αν κάποιου είδους τεχνολογία μπορεί να υποκλέπτει πληροφορίες από τα κινητά τηλέφωνα;

Αυτά τα ερωτήματα απασχολούν την επιστημονική κοινότητα, όπως, εξάλλου, η απειλή που τα ρομπότ εγκυμονούν για τις θέσεις εργασίας. Τέτοια ρομπότ είναι, παραδείγματος χάρη, τα αυτοκίνητα που μπορούν να κινηθούν γρήγορα και με ασφάλεια χωρίς να έχουν οδηγό, οι ηλεκτρονικοί γραμματείς και βέβαια οι συσκευές που μας βοηθούν με τις οικιακές εργασίες.

REUTERS

Τα ανθρωπόμορφα ρομπότ είναι μία πραγματικότητα. Υπάρχει, άραγε, φόβος στο μέλλον να αποκτήσουν υψηλότερη ευφυΐα από τον άνθρωπο δημιουργό;

THE NEW YORK TIMES

Μήπως στο μέλλον ο άνθρωπος θα πλεονάζει και οι μηχανές θα φτιάχνουν άλλες πιο έξυπνες μηχανές ή θα επιδιορθώνουν βλάβες στο σπίτι του;

ΑΠΕ

Ακόμα και ρομπότ συντρόφους έχουμε κατασκευάσει, που μπορούν να βοηθήσουν με τις καθημερινές ασχολίες.

Και ρομπότ-γιατροί στο μέλλον;

Παρά τις όποιες ανησυχίες εκφράζουν οι ειδικοί, πολλοί πιστεύουν ότι η τεχνητή νοημοσύνη τελικά θα ωφελήσει την ανθρώπινη κοινότητα και ίσως να αποκαταστήσει κάποιες από τις συνέπειες των ανθρώπινων σφαλμάτων. Ο Ερικ Χόρβιτς, ερευνητής της Microsoft, πρόσφατα παρουσίασε ένα σύστημα που δημιούργησε, με στόχο να μαθαίνει και να καταγράφει τα συμπτώματα των ασθενών αλλά και να αντιδρά στο άκουσμά τους συμπονετικά. Οταν μια μητέρα είπε ότι το μωρό της είχε διάρροια, το πρόσωπο στην οθόνη του συστήματος απάντησε «λυπάμαι τόσο γι' αυτό». Ενας γιατρός, μετά την επίδειξη του συστήματος, τον πλησίασε και του είπε ότι ήταν θαυμάσιο που το σύστημα εξέφρασε ανθρώπινα συναισθήματα προς τη μητέρα του άρρωστου παιδιού. «Είναι μία θαυμάσια ιδέα» εξήγησε ο γιατρός. «Ξέρετε εγώ δεν έχω καιρό γιά τέτοια».

Διχασμένοι οι επιστήμονες μπροστά στα νέα δεδομένα

Οποιος πιστεύει ότι αυτή η επανάσταση της ρομποτικής, με τα θετικά και τα αρνητικά της, γεννήθηκε τα τελευταία χρόνια, δεν έχει δίκιο. Μπορεί, βέβαια, τώρα να γίνεται, λόγω της τεχνολογικής εξέλιξης, πραγματικότητα, να παίρνει σάρκα και οστά, αλλά ως θεωρητική προσέγγιση δεν είναι νέα. Η θεωρία περί «έκρηξης νοημοσύνης», όπου έξυπνες μηχανές θα μπορούν να σχεδιάζουν και να δημιουργούν άλλες, όλο και πιο έξυπνες συσκευές, προτάθηκε για πρώτη φορά το 1965 από τον μαθηματικό Ι. Τζέι Γκουντ. Αργότερα, σε διαλέξεις και μυθιστορήματα επιστημονικής φαντασίας, ο ειδικός των ηλεκτρονικών υπολογιστών Βέρνον Βιντζ γνωστοποίησε στην κοινή γνώμη το ενδεχόμενο ότι θα φτάσει μία στιγμή που ο άνθρωπος θα κατασκευάσει συσκευές που θα τον ξεπερνούν, συσκευές οι οποίες θα έχουν νοημοσύνη μεγαλύτερη από αυτή του δημιουργού τους. Αποτέλεσμα αυτού του επιτεύγματος θα ήταν η αρχή του τέλους της Εποχής του Ανθρώπου. Αυτή η οπτική, η προσέγγιση, αποδόθηκε πλήρως όχι μόνο σε μυθιστορήματα αλλά και σε πολλά κινηματογραφικά έργα. Σήμερα, μάλιστα, πολλοί επιστήμονες θεωρούν εφικτή την κατασκευή μιας υπερ-νοήμονος μηχανής. Εφικτή αλλά εξαιρετικά επικίνδυνη, όπως πιστεύει και ο Ουίλιαμ Τζόι, ένας εκ των ιδρυτών της Sun Microsystems.

Και οι δύο πλευρές, όμως, ανησυχούν για την απώλεια του ανθρώπινου ελέγχου των υπερ-νοήμονων συσκευών

Αλλοι, όπως ο Ρέιμοντ Κουρτσβάιλ, βρίσκονται στην αντίπερα όχθη και πιστεύουν ότι η έλευση μηχανών με εξαιρετικά υψηλή νοημοσύνη –συγκριτικά με την ανθρώπινη– θα έχει πάρα πολλά πλεονεκτήματα για τη ζωή μας. Κάποια από αυτά θα είναι η επιμήκυνση της ανθρώπινης ζωής και η αύξηση της οικονομικής μας δύναμης. Η τεχνολογική ουτοπία, μάλιστα, που προτείνει βρήκε θερμούς θαυμαστές στη Σίλικον Βάλεϊ.

THE NEW YORK TIMES

Τα μη επανδρωμένα αεροσκάφη μπορούν να σκορπίσουν το θάνατο χωρίς ουσιαστικά να λαμβάνουν εντολή από τον χειριστή.

Δύσκολη η συνύπαρξη

Το καλοκαίρι, μια οργάνωση, η οποία αποκαλείται Singularity University, άρχισε να δίνει κάποια μαθήματα σε ενδιαφερόμενους έτσι ώστε να τους βοηθήσει να προετοιμάσουν το πλαίσιο που θα επιτρέψει την έλευση και κυριαρχία των υπερ-ευφυών μηχανών, ενώ ταυτόχρονα θα βοηθήσει την κοινωνία να αντιμετωπίσει τις συνέπειες που θα έχει ο ερχομός τους.

Η Ενωση για την Προώθηση της Τεχνητής Νοημοσύνης πρόκειται να συντάξει έκθεση για όλα αυτά τα ζητήματα. Ανάμεσα στα πολλά θα προσπαθήσει να αξιολογήσει και την πιθανότητα «απώλειας του ανθρώπινου ελέγχου τέτοιων υπερ-νοημόνων συσκευών, όπως εξάλλου και τα κοινωνικά, οικονομικά, νομικά και ηθικά ζητήματα που γεννιούνται από την κατασκευή τους. Ενα άλλο θέμα που θα προσεγγίσει είναι η σχέση που αναπτύσσεται ανάμεσα στον άνθρωπο και τον ηλεκτρονικό υπολογιστή. Πώς, δηλαδή, θα είναι η σχέση ενός χρήστη με τον ηλεκτρονικό του υπολογιστή, όταν η συσκευή είναι εξίσου έξυπνη με τον σύντροφό του.

Ενα συνέδριο για την τεχνητή ευφυΐα θα μπορούσε να διαδραματίσει κομβικό ρόλο στο μέλλον του τομέα. Ο Πολ Μπεργκ, ο οποίος διοργάνωσε στο παρελθόν μια ανάλογη συνάντηση ειδικών και τιμήθηκε με βραβείο Νομπέλ Χημείας το 1975, πιστεύει ότι η επιστημονική κοινότητα πρέπει να μελετήσει σε βάθος όλα τα ζητήματα της τεχνητής υπερ-ευφυΐας προτού τα εμφανίσει στο γενικό κοινωνικό σύνολο, έτσι ώστε να προληφθεί η ανησυχία αλλά και η αντίδραση σε αυτές τις τεχνολογίες.

Σύγχρονοι βοηθοί και σύντροφοι...

Ρομπότ στην υπηρεσία του ανθρώπου, που μαγειρεύουν, χορεύουν ή καθοδηγούν τους τυφλούς είναι μερικές από τις έξυπνες ηλεκτρονικές συσκευές που βοηθούν τον πάσχοντα άνθρωπο.

Ανάμεσα στα πιο συμπαθή κι ωφέλιμα ρομπότ, ο Νάο με ύψος 58 εκατοστών και σώμα από πλαστικό. Μπορεί να αναγνωρίσει ανθρώπινες φωνές και πρόσωπα, να θέσει σε λειτουργία τον ηλεκτρονικό υπολογιστή και να διαβάσει τα email ή ακόμα τα άρθρα ηλεκτρονικής εφημερίδας, αλλά και να βοηθήσει πάσχοντες από Αλτσχάιμερ να εξασκήσουν τη μνήμη τους. Το ρομπότ αυτό είναι πάνω από όλα σύντροφος και βοηθός, λέει ο Ρομέν Νταρός της γαλλικής εταιρείας Aldebaran Robotics που το σχεδίασε.

Ενδιάφερον, όμως, μοιάζει να είναι και ο ιαπωνικής κατασκευής Πάρο, ο οποίος είναι καλυμμένος με μαλακή λευκή γούνα και μοιάζει με μικρή φώκια. Κοστίζει από τρεις έως τρεισήμισι χιλιάδες ευρώ, είναι δραστήριος το πρωί, αλλά κοιμάται τη νύχτα και αντιδρά στη φωνή και τα χάδια. Μπορεί να βοηθήσει άτομα που πάσχουν από αυτισμό ή από Αλτσχάιμερ, αλλά και παιδιά που νοσηλεύονται σε παιδιατρικά νοσοκομεία.

F. MORIENTES ΣΤΗΝ ΑΝΟΡΘΩΣΗ;

R. CARLOS ΣΤΗΝ ΟΜΟΝΟΙΑ;

J. MARI ΣΤΟΝ ΑΠΟΕΛ;

ΒΑΡΕΘΗΚΑΤΕ ΝΑ ΣΑΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΖΟΥΝ;

kathimerini.com.cy/sport

Κάθε μέρα, κάθε λεπτό, αθλητισμός

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Eurobank EFG

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Eurobank EFG Private Banking

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, ΣΑΒΒΑΤΟ 15 - ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2009

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.	Χ.Α.	Dow Jones	Nasdaq	Nikkei	Dax	FTSE 100	Πετρέλαιο	€ / $
2,08%	-0,87%	1,13%*	1,29*	1,00%	-0,53%	1,19%	1,41%	0,64%

ΣΗΜΕΡΑ

ΚΤΗΜΑΤΑΓΟΡΑ

Καλύτερα τα μηνύματα από την εγχώρια αγορά

Σύμφωνα με έρευνα του Κτηματολογίου για το πρώτο επτάμηνο του 2009, οι πωλήσεις ακινήτων στέλνουν ενθαρρυντικά μηνύματα σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Κατά τους πρώτους μήνες του 2009, παρουσιάζεται σχετική αύξηση στις πωλήσεις, χωρίς αυτό να σημαίνει πως η «άσχημη» περίοδος έχει παρέλθει. Η αυξημένη ζήτηση αφορά ζήτηση από τους Κύπριους αγοραστές, οι οποίοι παρατηρούν και ενδιαφέρονται για χαμηλότερες τιμές. Άσχημα μηνύματα έρχονται, ωστόσο, από την εξωτερική αγορά, όπου το ενδιαφέρον παραμένει χαμηλό. **Σελ. 4**

ΕΛΛΑΔΑ

Καθυστερήσεις στις αποπληρωμές δανείων

Περαιτέρω αύξηση στα δάνεια με καθυστερημένη αποπληρωμή, με αποτέλεσμα τον διπλασιασμό των επισφαλειών, προβλέπει ο διοικητής της Εθνικής Τράπεζας, κ. Τάκης Αράπογλου. Ο διοικητής της Εθνικής Τράπεζας σημείωσε την περασμένη εβδομάδα πως τα καθυστερημένα δάνεια αναμένεται να αυξηθούν φέτος στο 10%, από 5% που ήταν πέρσι, μετά και την αύξηση (6,4%) που καταγράφηκε το πρώτο τρίμηνο του 2009. Ωστόσο, ο κ. Αράπογλου χαρακτηρίζει «διαχειρίσιμη» την κατάσταση. **Σελ. 6**

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Πετυχημένο το στοίχημα της TATA με την Jaguar

Το στοίχημα της ινδικής αυτοκινητοβιομηχανίας TATA Motors, να αντλήσει ιδιωτικά κεφάλαια για τις λειτουργικές της ανάγκες, εγκαταλείποντας τις κρατικές ενισχύσεις, φαίνεται σήμερα πως έχει πετύχει. Ενώ η TATA ζητούσε κρατική στήριξη από τη Μεγάλη Βρετανία για να διασωθεί η Jaguar Land Rover, ανακοίνωσε την Τρίτη πως έχει εξασφαλίσει ήδη 203 εκατομμύρια ευρώ από τον ιδιωτικό τομέα, ένα ποσό που θα συμβάλει στην παραγωγή νέων μοντέλων και την αναβάθμιση των υφισταμένων. **Σελ. 12**

EKO	Petrolina	Exxon Mobil	LUKOIL
Μερίδιο Αγοράς (2005)	Μερίδιο Αγοράς (2005)	Μερίδιο Αγοράς (2005)	Μερίδιο Αγοράς (2005)
33%	32%	27%	8%
Υπολογιζόμενο Πρόστιμο	Υπολογιζόμενο Πρόστιμο	Υπολογιζόμενο Πρόστιμο	Υπολογιζόμενο Πρόστιμο
€17,13 εκατ.	€16,3 εκατ.	€14,0 εκατ.	€4,16 εκατ.

Σύνολο: 51,91 εκατ. / 0,3% του ΑΕΠ

ΕΞΗΓΗΣΗ: Με βάση τα επί του παρόντος διαθέσιμα στοιχεία. Το μέγιστο πρόστιμο υπολογίζεται στο 10% του τζίρου. Ο τζίρος βασίζεται στα εξής στοιχεία: Οι συνολικές πωλήσεις βενζίνης 95 και 98 οκτανίων και πετρελαίου κίνησης το 2005 ήταν 648.882.000 λίτρα (Στατιστική Υπηρεσία). Τα μερίδια αγοράς βασίζονται σε προφορική επικοινωνία με τις εταιρείες και υπολογισμούς της «Κ», και είναι ενδεικτικά. Ως μέσος όρος τιμής υπολογίζεται 80 σ. το λίτρο (συνολικός μέσος όρος), κατόπιν προφορικής επικοινωνίας με τις εταιρείες και υπολογισμούς της «Κ». Τα συνολικά πρόστιμα είναι ενδεικτικά και υποθέτουν πως δεν θα γίνει διακανονισμός.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Βλέπει καρτέλ η ΕΠΑ

Πιθανή καμπάνα εκατομμυρίων για τις εταιρείες πετρελαιοειδών

Μετά τα πέτρινα χρόνια της έλλειψης προσωπικού, των σκανδάλων και της αβεβαιότητας, η Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού (ΕΠΑ) κατέληξε στα πρώτα ευρήματα που δείχνουν κατ' αρχήν την παραβίαση κανόνων ανταγωνισμού στη λιανική αγορά πετρελαιοειδών κατά το έτος 2005 από τις εταιρείες Πετρολίνα, Ελληνικά Πετρέλαια, Exxon Mobil και Lukoil.

Η ΕΠΑ «έχει ομόφωνα καταλήξει ότι η καθεμία από τις τέσσερεις εταιρείες έχουν λειτουργήσει χωριστά», στη βάση κάθετων συμφωνιών με τους πρατηριούχους τους που «συνίσταντο στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό τιμής λιανικής πώλησης» της αμόλυβδης 95 και 98 οκτανίων και του πετρελαίου κίνησης LS. Η Επιτροπή θεωρεί ότι «και οι τέσσερεις εταιρείες έχουν λειτουργήσει στη βάση μιας εναρμονισμένης πρακτικής, που συνίστατο στον έμμεσο καθορισμό τιμών λιανικής πώλησης» των εν λόγω προϊόντων. Έτσι, «αντικατέστησαν συνειδητά τους κινδύνους του ανταγωνισμού με μια πρακτική συνεργασίας μεταξύ τους». Κατά την ΕΠΑ, «η πρακτική αυτή συνιστά σοβαρή παράβαση των βασικών αρχών του ανταγωνισμού και συνακόλουθα της νομοθεσίας για την προστασία του ανταγωνισμού».

Συμπράξεις μεταξύ όλων των εταιρειών παροχής καυσίμων εντόπισε η Επιτροπή

Στη σχετική της ανακοίνωση, η ΕΠΑ κάνει εκτενή αναφορά στην υποστελέχωση, αλλά και στα συνεχή προβλήματα που προέκυψαν από την «παράνομη συμμετοχή μέλους» της, που οδήγησε σε αναβολή της συγκεκριμένης έρευνας. Ακόμα, η ΕΠΑ σχολιάζει πως η έρευνα διεξήχθη κάτω από «αντίξοες συνθήκες», στέλνοντας έμμεσα αλλά σαφώς το μήνυμα ότι η πολιτεία ευθύνεται για τις καθυστερήσεις στο έργο της.

Μετά την ενημέρωσή τους από την ΕΠΑ για τα αποτελέσματα της τετραετούς της έρευνας, οι τέσσερεις παροχείς καυσίμων της λιανικής κυπριακής αγοράς έχουν στη διάθεσή τους ένα μήνα για να αντιδράσουν και να δώσουν εξηγήσεις.

Σε περίπτωση που τελικά επιβληθεί το σχετικό πρόστιμο, τότε, με βάση τα σημερινά δεδομένα, θα πρόκειται για μια από τις μεγαλύτερες ποινές που έχουν επιβληθεί ποτέ στην Κύπρο. Το ανώτατο πρόστιμο που θα κληθούν να καταβάλουν οι εταιρείες καυσίμων θα ανέλθει στο 10% του ετήσιου κύκλου εργασιών του 2005 και ενδέχεται να ξεπεράσει ακόμα και τα 50 εκατ. ευρώ, κάτι που αντιστοιχεί σε 0,3% του ΑΕΠ.

Με δηλώσεις στην «Κ» εκπρόσωποι των εταιρειών απορρίπτουν τα ευρήματα της ΕΠΑ και ετοιμάζουν την απάντηση που θα υποβάλουν στη χρονική προθεσμία του ενός μηνός που τους παρέχει ο νόμος.

Οι καταναλωτές, διά του προέδρου του Συνδέσμου Καταναλωτών Κύπρου, Πέτρου Μάρκου, εμφανίζονται ικανοποιημένοι από την απόφαση, σημειώνοντας παράλληλα πως, αν και άργησε, η ΕΠΑ έχει λειτουργήσει σωστά. **Σελ. 5**

Δυναμικά στο παιγνίδι της ανάπτυξης μπαίνει η Λάρνακα

Σε μία περίοδο που οι παράλιες περιοχές της Κύπρου βιώνουν το μούδιασμα της μειωμένης άφιξης τουριστών, η Λάρνακα έχει ως γνώρισμά της τα συνεχή έργα, που υπόσχονται σημαντική αναδιαμόρφωση, τόσο του αστικού εμπορικού κέντρου της πόλης, όσο και της περιφέρειάς της. Ο δήμαρχος Λάρνακας, Ανδρέας Μωυσέως, μιλά στην «Κ» για τις προσπάθειες αναβάθμισης του Δήμου, με σειρά έργων αναμόρφωσης, που έχουν ως προμετωπίδα τους το πρόγραμμα των «τριών πλατειών» και τη βελτίωση του οδικού δικτύου.

Όσον αφορά τα ζητήματα που «καίνε» τον Δήμο, την ανάπτυξη του λιμανιού και της περιοχής των διυλιστηρίων, ο δήμαρχος τονίζει πως «ο Δήμος δεν πρόκειται να παραμείνει απαθής, βλέποντας τα συμφέροντα της πόλης να εγκλωβίζονται σε μια διαδικασία που κατακρατεί το παραλιακό μέτωπο της πόλης». Ήδη, ο Δήμος έχει αποστείλει επιστολή προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ζητώντας του να παρέμβει προσωπικά στη διαδικασία, ενώ δεν θα διστάσει να παρέμβει δυναμικά και ο ίδιος ο Δήμος της Λάρνακας. **Σελ. 4**

Τροχιοδεικτικές βολές από διεθνείς οίκους για την οικονομία

Ενώ το κλίμα μεταξύ του διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας, Αθανάσιου Ορφανίδη, και του υπουργού Οικονομικών, Χαρίλαου Σταυράκη, δείχνει να βελτιώνεται εντυπωσιακά, αρχίζουν οι διεθνείς οίκοι να σχολιάζουν τα τεκταινόμενα. Ο έγκυρος οίκος Economist Intelligence Unit (EIU), που αποτελεί σημαντική πηγή πληροφοριών για μεγάλους διεθνείς επενδυτές, σχολιάζει πως η «ανεξαρτησία» της Κεντρικής Τράπεζας τίθεται υπό «δοκιμασία». Ο πρώτος σχολιασμός από διεθνείς αναλυτές σκιαγραφεί μία κακή εικόνα για το θεσμικό πλαίσιο της Κύπρου και μπορεί να θεωρηθεί ως προειδοποιητική βολή από τη διεθνή αγορά. Ταυτόχρονα, ο EIU προβλέπει κρατικό έλλειμμα 4% για το 2009. Την ίδια ώρα, άλυτο παραμένει το ζήτημα της στενότητας στον χρηματοπιστωτικό τομέα, όπου η απόφαση για νομοθετική ρύθμιση των καλυμμένων ομολόγων, αν και απαραίτητη, δεν φαίνεται να αρκεί για να επιλύσει άμεσα τα υφιστάμενα προβλήματα. Η έκδοση τριετών ομολόγων από το κράτος, όμως, σκοντάφτει στην ανησυχία για το χρέος, παρά τη σαφή τοποθέτηση της Eurostat περί του αντιθέτου. **Σελ. 2 και 5**

ΑΝΑΛΥΣΗ *από τον* **ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΡΣΙΑΝΗ**

«Μενέ, τεκέλ, ου-φαρσίν» (Δανιήλ, 5: 1-31)

Ο Βαλταζάρ, βασιλιάς της Βαβυλώνας, κατά τη διάρκεια ενός μεγάλου δείπνου, διέταξε να του φέρουν τα πολύτιμα σκεύη, τα οποία είχε αρπάξει ο πατέρας του, Ναβουχοδονόσωρ, από τον ναό της Ιερουσαλήμ, για να πιουν μέσα κρασί ο ίδιος, οι καλεσμένοι του και οι παλλακίδες του. Εκείνη τη στιγμή εμφανίστηκε ένα χέρι-φάντασμα, που έγραψε στον τοίχο τις λέξεις «Μενέ, τεκέλ, ου-φαρσίν». Ύστερα από τις αποτυχημένες προσπάθειες των σοφών και γραμματέων του, ο Βαλταζάρ στράφηκε στον Δανιήλ για να του εξηγήσει τη γραφή στον τοίχο. Η ερμηνεία του Δανιήλ ήταν πως το χέρι που έγραψε στον τοίχο, του έστελνε το μήνυμα ότι ο Θεός μέτρησε τη βασιλεία του και τη φέρνει στο τέλος της (Μενέ), πως ο ίδιος μπήκε στην πλάστιγγα και βρέθηκε λειψός (Τεκέλ) και πως το βασίλειό του θα διαιρεθεί ανάμεσα στους Πέρσες και στους Μήδους.

Η ιστορία έμεινε στα αγγλικά υπό τη μορφή της ιδιωματικής φράσης «η γραφή στον τοίχο» («the writing on the wall») και υποδηλοί τις σαφείς προειδοποιήσεις που δεν μπορούν οι υπεύθυνοι να αναγνώσουν. Πολλές φορές, παρά τις ξεκάθαρες ενδείξεις για την πορεία των πραγμάτων, οι έχοντες την ευθύνη δεν αναγνωρίζουν τα πασιφανή και επιμένουν πως όλα βαίνουν καλώς.

Σήμερα, η κυπριακή οικονομία δέχεται έντονες πιέσεις, αλλά οι έχοντες την ευθύνη δεν αντιδρούν, έχοντας κατ' επανάληψη τονίσει πως, αφού οι άλλοι ασθενείς του θαλάμου (τα μέλη της Ευρωζώνης) πάσχουν από χειρότερη ασθένεια, τότε εμείς είμαστε, καθ' ορισμόν, καλά. Παρά τα σαφή μηνύματα που η οικονομία στέλλει στο κράτος, δεν φαίνεται ότι οι σοφοί και γραμματείς είναι ικανοί να διαβάσουν τα σημεία των καιρών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η ανεργία, που συνεχίζει την ανοδική της πορεία, αλλά το κράτος δηλώνει ικανοποιημένο. Μάλιστα, η κυβέρνηση επαναλαμβάνει πως η «δική μας» ανεργία είναι πιο χαμηλή από αυτήν άλλων χωρών.

Δεν αναφέρει, φυσικά, πως αυτή ήταν πάντοτε η συγκριτική μας θέση. Η «εγγεγραμμένη ανεργία» ως δείκτης είναι χρήσιμη, αλλά δεν αντικατοπτρίζει το πραγματικό εύρος του προβλήματος. Στους εγγεγραμμένους ανέργους δεν συμπεριλαμβάνονται οι Ευρωπαίοι που δεν είναι πολίτες της Δημοκρατίας, οι οποίοι πολύ συχνά δεν εγγράφονται παρά το γεγονός ότι έχουν δικαιώματα. Δεν συμπεριλαμβάνονται, ακόμα, οι νέοι και οι νεοεισερχόμενοι στην αγορά εργασίας, που δεν έχουν κανένα λόγο να εγγραφούν στους καταλόγους. Ο ένας στους οκτώ νέους είναι άνεργος, σύμφωνα με τη Eurostat, και απελπισμένοι απόφοιτοι δεν έχουν ακόμα αρχίσει να φαίνονται στα στοιχεία της.

Η επιμονή της κυβέρνησης στον δείκτη των «εγγεγραμμένων ανέργων», αντί στη μεθοδολογία της Eurostat, είναι μάλλον περίεργη και οικονομοτεχνικά αβάσιμη. Ακόμα, οι κινήσεις της κυβέρνησης δεν συνιστούν λήψη σοβαρών μέτρων. Οι εκστρατείες της υπουργού Εργασίας κατά της παράνομης και αδήλωτης εργασίας μπορεί να προχωρούν καλά (ίσως να είναι η πιο ολοκληρωμένη πολιτική της κυβέρνησης), αλλά δεν αρκούν. Αποτελούν μεν μέτρα κατά της καταπίεσης, της εκμετάλλευσης των εργαζομένων, της λαθρομετανάστευσης, ακόμα και κατά της διάβρωσης των συλλογικών συμβάσεων και των όρων εργασίας, είναι θεμιτά και απαραίτητα, αλλά δεν αποτελούν «ουσιαστικά μέτρα κατά της ανεργίας». Τέτοια μέτρα δεν εναπόκεινται μόνο στην υπουργό Εργασίας, που ανέλαβε όλο το βάρος, αλλά και στο Υπουργείο Οικονομικών, το οποίο φαίνεται να μη διαβάζει τη «γραφή στον τοίχο».

Όταν οι έχοντες ευθύνη τιμωρούνται, αυτό είναι ένα. Όταν όμως τιμωρείται ο λαός, αυτό είναι πλέον σοβαρό

Άλλο χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι προβλέψεις για το έλλειμμα και την ανάπτυξη. Ενώ διεθνείς οίκοι, αναλυτές, η Κομισιόν, οικονομολόγοι και σχολιαστές συγκλίνουν στην εκτίμηση ότι το έλλειμμα θα ξεπεράσει το 3%, μόνο η κυβέρνηση διαφωνεί. Μοναδική ελπίδα να διατηρηθεί το έλλειμμα χαμηλά είναι, πλέον, η Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού και τα πρόστιμά της, ή άλλα μη επαναλαμβανόμενα έσοδα παρόμοιου ύφους. Αυτό, όμως, δεν ανατρέπει τις διαρθρωτικές παθογένειες των δημοσίων οικονομικών και τις μακροπρόθεσμές τους επιπτώσεις, στις οποίες αυτή η στήλη αναφέρθηκε επανειλημμένα. Έτσι, τα προβλήματα που απειλούν την δημοσιονομική βιωσιμότητα της Κύπρου, δεν επιλύονται, ασχέτως του επιπέδου του ελλείμματος.

Ακόμα, η ελπίδα πως θα διατηρηθεί η ανάπτυξη του ΑΕΠ, βασίζεται στην πρόθεση να «μετρηθεί» από το μέσο του ενός έτους στο μέσο του επόμενου, και όχι η συνολική αυξομείωση του ΑΕΠ για όλο το έτος. Ουσία, όμως, δεν έχουν οι δείκτες. Δεν έχει σημασία εάν η ανεργία είναι στο 5,4% σήμερα και θα προσεγγίσει το 7,5% μέχρι το τέλος του έτους. Σημασία έχουν οι ολοένα και περισσότεροι άνεργοι που ζουν ανάμεσά μας και που αναζητούν εργασία – συχνά πιο χαμηλή από τα προσόντα τους – καθώς και τα πολλαπλά κοινωνικά προβλήματα που αυτό δημιουργεί.

Το χειρότερο είναι πως, σε αντίθεση με τον Βαλταζάρ, στη δική μας περίπτωση είναι ο λαός που θα κληθεί να πληρώσει τα σπασμένα, ενώ οι έχοντες την ευθύνη παραμένουν στο απυρόβλητο, επιμένοντας πως ακολουθούν «φιλολαϊκή πολιτική», στην οποία, όμως, οι μικροεπιχειρηματίες καταρρέουν και οι άνεργοι δεν λαμβάνονται υπόψη. Ο Βαλταζάρ, πάντως, έλαβε μία εξήγηση από τον Δανιήλ. Το ίδιο βράδυ, ο βασιλιάς της Βαβυλώνας φονεύθηκε.

www.fortheisland.wordpress.com

Σχολιάστε στο www.kathimerini.com.cy

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

Του **ΓΙΑΝΝΟΥ ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗ**

Επιπλοκές στο θέμα των ομολόγων

Στις 7 Μαΐου 2009 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) ανακοίνωσε την πρόθεσή της να αγοράσει καλυμμένα ομόλογα συνολικής αξίας 60 δισ. ευρώ. Ως αποτέλεσμα, η ζήτηση καλυμμένων ομολόγων από τους επενδυτές εκτοξεύθηκε στα ύψη, προκαλώντας συνολικές εκδόσεις ύψους 36,5 δισ. ευρώ σε μόλις έξι εβδομάδες από την ανακοίνωση. Χαρακτηριστική είναι η αναφορά των Financial Times ότι η συνολική άντληση κεφαλαίων είναι τόσο εντυπωσιακή που θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει τη στέγαση του πληθυσμού του Birmingham, της δεύτερης μεγαλύτερης πόλης της Αγγλίας. Η κίνηση της ΕΚΤ, αν και αντιστοιχεί σε μόλις 4,5% του συνόλου, πέτυχε να επαναφέρει την εμπιστοσύνη των επενδυτών στην – τραυματισμένη κατά την περίοδο της πιστωτικής κρίσης – αγορά των καλυμμένων ομολόγων.

Τα καλυμμένα ομόλογα αποτελούν εναλλακτική μορφή τραπεζικού δανεισμού υψηλής εξασφάλισης για τους επενδυτές, όπου η κάλυψη προκύπτει από στοιχεία του ισολογισμού των τραπεζών, κυρίως στεγαστικά δάνεια και τίτλους δημόσιου χρέους. Το συγκεκριμένο εργαλείο χρησιμοποιείται κατά βάση για την εξ ολοκλήρου χρηματοδότηση της ανάπτυξης των τραπεζικών εργασιών στην αγορά της στεγαστικής πίστης, όπως είναι η περίπτωση της Δανίας. Ως εκ τούτου, εκτιμάται ότι η πρόσφατη αναζωογόνηση της αγοράς καλυμμένων ομολόγων αναμένεται να τονώσει την αγορά κατοικίας, συνεισφέροντας στην ταχύτερη ανάκαμψη της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Σήμερα, συνολικά 25 ευρωπαϊκές χώρες έχουν υιοθετήσει εκείνες τις νομοθετικές ρυθμίσεις που τους επιτρέπουν την έκδοση καλυμμένων ομολόγων, σε μια προσπάθεια να ξεπεραστούν οι παραδοσιακές και σαφώς πιο δαπανηρές μέθοδοι χρηματοδότησης των τραπεζικών εργασιών, όπως είναι οι καταθέσεις πελατών. Τη μερίδα του λέοντος στην αγορά κατέχει η Γερμανία, ενώ ιδιαίτερα σημαντική είναι και η παρουσία της Ιρλανδίας, κυρίως λόγω ευελιξίας της νομοθεσίας και του ευνοϊκού φορολογικού καθεστώτος.

Η «βόμβα» που έριξε η αντιπολίτευση δεν μπορεί να μείνει ασχολίαστη...

Στην Κύπρο, η συζήτηση για την αξιοποίηση της συγκεκριμένης αγοράς ξεκίνησε μόλις πρόσφατα και, μετά από μια περίοδο έντονων διαφωνιών μεταξύ της Κεντρικής Τράπεζας και του Υπουργείου Οικονομικών, το όλο θέμα φαίνεται να λαμβάνει αίσιο τέλος με την προώθηση της σχετικής νομοθεσίας για ψήφιση από το Κοινοβούλιο κάποια στιγμή μετά τις διακοπές. Αγκάθι για την εξασφάλιση της κοινοβουλευτικής συναίνεσης αποτελεί η ανάγκη τροποποίησης του νόμου για εκποίηση ενυπόθηκης ακίνητης ιδιοκτησίας. Σύμφωνα με την αντιπολίτευση, όμως, ένα τέτοιο ενδεχόμενο δεν πρέπει να αναμένεται ότι θα υποστηριχθεί από τη δεύτερη σε μέγεθος κοινοβουλευτική ομάδα.

Οι θέσεις που εξέφρασε η αντιπολίτευση αποτελούν, δίχως άλλο, πλήγμα στην αξιοπιστία της Κύπρου στην προσπάθειά της για προώθηση του θεσμού των καλυμμένων ομολόγων.

Οι φόβοι που εκφράστηκαν ότι πιθανή τροποποίηση της νομοθεσίας θα δημιουργήσει συνθήκες «ξεπουλήματος των μισών σπιτιών στην Κύπρο», δημιουργεί βάσιμες υποψίες ότι, επί της ουσίας, το κυπριακό τραπεζικό σύστημα δεν διαθέτει κατάλληλα στεγαστικά δάνεια που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για κάλυψη του ρίσκου ενός επενδυτή που θα προτιμήσει την κυπριακή έκδοση των καλυμμένων ομολόγων. Αν έτσι έχουν τα πράγματα, η προσπάθεια άντλησης κεφαλαίων μέσω καλυμμένων ομολόγων θα δημιουργήσει περισσότερα προβλήματα από εκείνα που στοχεύει να επιλύσει. Από την άλλη, η μη τροποποίηση όλων των επηρεαζόμενων νομοθεσιών στην προσπάθεια δημιουργίας του πλαισίου έκδοσης καλυμμένων ομολόγων θα έχει ως αποτέλεσμα τη χαμηλή αξιολόγηση του κυπριακού εγχειρήματος, ανεβάζοντας ανάλογα το κόστος για τον δανειολήπτη, δηλαδή την τράπεζα. Σε αυτή την περίπτωση, θα πρόκειται για μια τρύπα στο νερό, αφού ο στόχος της άντλησης φθηνής χρηματοδότησης δεν θα επιτευχθεί.

Η πολύ σοβαρή τοποθέτηση της αντιπολίτευσης δεν μπορεί να μείνει ασχολίαστη από την αρμόδια εποπτική αρχή, η οποία είναι σε θέση να γνωρίζει την κατάσταση από πρώτο χέρι. Δεν είναι μόνο το θέμα των καλυμμένων ομολόγων αλλά και η ανάγκη όλων μας να γνωρίζουμε σε ποια κατάσταση βρίσκονται τα χιλιάδες στεγαστικά δάνεια που δόθηκαν κατά την περίοδο της πιστωτικής έκρηξης. Αν σήμερα το 50% των στεγαστικών δανείων – όπως ισχυρίζεται η αντιπολίτευση – παρουσιάζουν χαρακτηριστικά που τα θέτουν σε κίνδυνο μη εξυπηρέτησης, τότε κάποιοι θα πρέπει να μας το πουν και μετά να πάνε σπίτι τους…

ystavrinides@gmail.com

Καλό το κλίμα, μισές οι λύσεις

Η διάθεση για συναίνεση δεν εγγυάται επίλυση των προβλημάτων ρευστότητας

Του **ΜΙΧΑΛΗ ΠΕΡΣΙΑΝΗ**

Παρά την εικόνα συναίνεσης που έχει επιτευχθεί όσον αφορά την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, διαφαίνονται σήμερα προβλήματα όσον αφορά την επίσπευση των μέτρων που χρειάζεται να ληφθούν για να τονωθεί η οικονομία. Αφενός, παρατηρείται μία έντονη διάθεση από μέρους της αντιπολίτευσης να στηρίξει τα όποια μέτρα, αφετέρου, όμως, σημαντικοί πολιτικοί και οικονομικοί κύκλοι εκφράζουν την ανησυχία τους για τη λογική που διέπει τα μέτρα που αφορούν την κρίση.

Τα μέτρα, που ενδέχεται να προχωρήσουν μετά την κατ' αρχήν συμφωνία του υπουργού Οικονομικών να εξετάσει το ενδεχόμενο έκδοσης ειδικών ομολόγων, δεν έχουν ακόμα διατυπωθεί με σαφήνεια. Κύκλοι κοντά στα κέντρα λήψης αποφάσεων φαίνεται ότι θεωρούν αποφασιστική την απάντηση που απέστειλε στις 15 Ιουλίου η Eurostat, με την οποία καθίσταται ξεκάθαρο το γεγονός ότι τα ειδικά ομόλογα δεν συνυπολογίζονται στο δημόσιο χρέος. Η απάντηση έθεσε ένα τέλος στην έντονη – αλλά όχι δημόσια – διαφωνία μεταξύ του διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας, Αθανάσιου Ορφανίδη, ο οποίος είναι εκ των πιο ένθερμων υποστηρικτών της έκδοσης τριετών ειδικών ομολόγων, και του υπουργού Οικονομικών, Χαρίλαου Σταυράκη, ο οποίος τάχθηκε από το περασμένο φθινόπωρο εναντίον μιας τέτοιας κίνησης. Με την επιβεβαίωση ότι το χρέος δεν θα επηρεαστεί από τις δυνητικές υποχρεώσεις που θα προκύψουν από την πιθανή έκδοση ομολόγων, η Eurostat «άδειασε» το βασικότερο επιχείρημα του υπουργού Οικονομικών, αναγκάζοντάς τον, έτσι, να αποδεχτεί, έστω και «κατ' αρχήν» τη θέση ότι πρέπει να εξεταστεί, πλέον, η επιλογή των ειδικών ομολόγων.

Η απόσυρση των καταθέσεων αξίας 1,7 δισ. ευρώ από την κυβέρνηση, στο τέλος του έτους, εξακολουθεί να αποτελεί αγκάθι στο πλευρό των ΧΠΙ

ΝΕΑΡΧΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Ο υπουργός Οικονομικών, κ. Χαρίλαος Σταυράκης, δέχτηκε κατ' αρχήν την εισήγηση για ειδικά ομόλογα μετά την απάντηση της Eurostar.

Η αλλαγή στάσης του υπουργού Οικονομικών συμπίπτει και με τις πρωτοβουλίες που ανέλαβε το ΚΕΒΕ να λειτουργήσει ως «μεσάζων» μεταξύ Κεντρικής Τράπεζας και Υπουργείου Οικονομικών, για να προωθήσει τις αναγκαίες νομοθετικές ρυθμίσεις για την έκδοση καλυμμένων ομολόγων από τις τράπεζες. Στόχος του ΚΕΒΕ φαίνεται πως ήταν να αναγκάσει τους δύο «φορείς της οικονομίας», όπως τους αποκαλεί, να αποδεχτούν μία «μέση» λύση για το πρόβλημα της ρευστότητας, κάτι που φαίνεται πως έχει, επί του παρόντος, επιτύχει.

Προβλήματα

Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι έχει επιτευχθεί άρδην αλλαγή του κλίματος έντασης που υπήρχε μεταξύ Κεντρικής Τράπεζας και Υπουργείου Οικονομικών και το οποίο ήταν κεντρικό γνώρισμα του περιβάλλοντος της οικονομίας παρά τις δημόσιες δηλώσεις περί του αντιθέτου, ισχύουν ακόμα κάποια από τα προβλήματα.

Πρώτον, η «μέση λύση» των καλυμμένων ομολόγων μπορεί να επιφέρει σημαντική τόνωση στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, αλλά αυτό δεν μπορεί να γίνει ούτε άμεσα ούτε για όλα τα ιδρύματα. Με δεδομένο ότι, μετά την ψήφιση της νομοθεσίας, που στην καλύτερη περίπτωση τοποθετείται στα τέλη Οκτωβρίου με αρχές Νοεμβρίου, οι τράπεζες θα χρειαστούν τουλάχιστον έξι περίπου μήνες για να ολοκληρώσουν την έκδοση των καλυμμένων ομολόγων, διαφαίνεται πως η νομοθετική ρύθμιση δεν αφορά τα άμεσα προβλήματα της οικονομίας. Με το πιο αισιόδοξο σενάριο να θέτει την έκδοση ομολόγων τον ερχόμενο Μάιο με Ιούνιο και τα πιο ρεαλιστικά σενάρια να την θέτουν τον ερχόμενο Οκτώβριο, το πρόβλημα της ρευστότητας στο χρηματοπιστωτικό σύστημα δεν επιλύεται άμεσα με τη νομοθετική ρύθμιση των καλυμμένων ομολόγων. Διαφαίνεται έτσι ότι, ενώ θα βιώνει η οικονομία συνεχείς αυξήσεις στην ανεργία και πιθανότατα ύφεση, η τόνωσή της μέσα από την αύξηση των πιστώσεων δεν θα είναι δυνατή.

Δεύτερο, δεν βρίσκονται όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (ΧΠΙ) σε θέση να εκδώσουν καλυμμένα ομόλογα. Πέρα από τις μεγαλύτερες τράπεζες, που διαθέτουν σχετική εμπειρία από εκδόσεις τους στην Ελλάδα και θα είναι σε θέση να προχωρήσουν σε σχετική έκδοση καλυμμένων ομολόγων πρώτες, οι άλλες θα καθυστερήσουν ακόμα περισσότερο, θέτοντας έτσι τον χρονικό ορίζοντα χρησιμότητας του μέτρου ακόμα πιο μακριά. Ακόμα, η έκδοση καλυμμένων ομολόγων αφορά μόνο εκείνα τα ιδρύματα που έχουν αξιολογηθεί από διεθνείς οίκους αξιολόγησης. Έτσι, πολλά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα – οι πιο μικρές τράπεζες, αλλά και ολόκληρος ο συνεργατισμός – θα αποκλειστούν από τη διαδικασία.

Τρίτο, υπάρχει μία ανησυχία που εξέφρασε ο αντιπρόεδρος του ΔΗΣΥ, Αβέρωφ Νεοφύτου, την περασμένη εβδομάδα. Με δεδομένες τις υφιστάμενες ρυθμίσεις, με τις οποίες η εκποίηση εξασφαλίσεων από τις τράπεζες είναι δύσκολη και χρονοβόρα, η διάθεση καλυμμένων ομολόγων θα πρέπει να αναμένεται ότι θα γίνει σε μειωμένη τιμή. Επομένως, θα είναι μειωμένης αξίας. Από την άλλη, εάν γίνουν οι αναγκαίες νομοθετικές ρυθμίσεις για να επιτρέπεται πιο ταχεία εκποίηση ακινήτων ή άλλων εξασφαλίσεων, τότε θα δημιουργηθεί άμεσα σοβαρό πρόβλημα στην οικονομία. Ο κ. Νεοφύτου, μάλιστα, σημείωσε την περασμένη εβδομάδα πως, με δεδομένη την υφιστάμενη κατάσταση στην οικονομία, θα ήταν καταστροφική για τα νοικοκυριά και πως ο ΔΗΣΥ δεν θα δεχτεί αλλαγή στις σχετικές ρυθμίσεις. Εν τω μεταξύ, το πρόβλημα που προκύπτει από την απόσυρση των κρατικών καταθέσεων αξίας 1,7 δισ. ευρώ στο τέλος του χρόνου, παραμένει άλυτο. Οικονομικοί κύκλοι θεωρούν άδικη την απόσυρση, αφού στόχος της είναι η διατήρηση των δεικτών χρέους, οι οποίοι, με δεδομένη τη διεθνή οικονομική συγκυρία, δεν είναι ιδιαίτερα σημαντικοί, αφού διεθνείς αναλυτές και επενδυτές θεωρούν την αύξηση του χρέους των κρατών κάτι το φυσιολογικό. Η τοποθέτηση αυτή μπορεί να κριθεί βάσιμη, αφού το έλλειμμα της Κύπρου θα είναι μεν εκτός των προβλέψεων της κυβέρνησης (σύμφωνα με εκτιμήσεις διεθνών αναλυτών), αλλά εξακολουθεί να είναι ανάμεσα στα πιο χαμηλά της Ε.Ε. Έτσι, οικονομικοί κύκλοι σχολιάζουν ότι το κράτος θα θέσει σε κίνδυνο τις αξιολογήσεις των τραπεζών, για να διασώσει έναν δείκτη που δεν λαμβάνεται, αυτό τον καιρό, ιδιαίτερα υπόψη. Αντίθετα, εάν οι αξιολογήσεις (ratings) των κυπριακών τραπεζών υποβαθμιστούν στο τέλος του έτους, αυτό θα έχει σοβαρές και αλυσιδωτές επιπτώσεις στην οικονομία, με πρώτη την επιβράδυνση ή και αποχώρηση ξένων καταθετών και επενδυτών.

Σε κάθε περίπτωση, πάντως, η απόσυρση των καταθέσεων λειτουργεί απαγορευτικά στα ΧΠΙ που επιθυμούν να αξιοποιήσουν τις καταθέσεις για μακροπρόθεσμα δάνεια. Σύμφωνα με πληροφόρηση της «Κ», ένα μέρος των εν λόγω καταθέσεων έχει μεν παραχωρηθεί υπό τη μορφή βραχυπρόθεσμων πιστώσεων, αλλά πιο ουσιαστικά δάνεια – τα οποία θα τονώσουν την οικονομία – δεν μπορούν να παραχωρηθούν από αυτά τα «αποθέματα» ρευστού. Επομένως, σύμφωνα με τα ΧΠΙ και οικονομικούς αναλυτές, οι καταθέσεις του κράτους δεν έχουν ουσιαστικό αντίκρισμα και δεν μπορούν να συμβάλουν στην τόνωση της οικονομίας.

Λύσεις

Με αυτά τα δεδομένα, προκύπτει ότι, παρά την πολιτική της αξία ως επιλογή συναίνεσης, η νομοθετική ρύθμιση της έκδοσης καλυμμένων ομολόγων σίγουρα δεν μπορεί να επιλύσει το υφιστάμενο πρόβλημα στενότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα. Ωστόσο, εξακολουθεί να επικρατεί η άποψη, ανάμεσα σε πολιτικούς και οικονομικούς κύκλους, πως η ρύθμιση των καλυμμένων ομολόγων εξακολουθεί να είναι αναγκαία και επείγουσα, αν και ανεπαρκής. Οι διαφωνίες που εκφράζονται από κάποιους σχολιαστές εστιάζονται στην ανησυχία ότι, με τη σχετική ρύθμιση στα σκαριά, ενδεχομένως να δοθεί ένα «άλλοθι» για να μην προχωρήσει το κράτος στην έκδοση ειδικών ομολόγων, είτε αυτά είναι τριετή, είτε μικρότερης διάρκειας. Παρά το «άδειασμα» του υπουργού από την Eurostat, η επί της αρχής συμφωνία της κυβέρνησης δεν σημαίνει πως θα μεταφραστεί η συναίνεση σε πολιτική. Ωστόσο, το μόνο βραχυπρόθεσμο μέσο άντλησης φθηνής ρευστότητας από τον χρηματοπιστωτικό τομέα εξακολουθεί να είναι η έκδοση ειδικών ομολόγων από το κράτος.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

43.393.172 δολάρια έλαβε το 2008 ως μισθό και άλλα μπόνους ο Kenneth Chenault, εκτελεστικός διευθυντής της American Express, σύμφωνα με το αμερικανικό συνδικάτο AFL-CIO. Η εταιρεία του έλαβε από την κυβέρνηση Ομπάμα 3,4 δισ. δολάρια για τη διάσωσή της από τοξικά προϊόντα το 2009.

18η κατατάσσεται παγκοσμίως η Κύπρος στην παραγωγή αγκινάρας, σύμφωνα με την FAO. Το 2007, η Κύπρος παρήγαγε αγκινάρες αξίας 979.231 ευρώ, σε σχέση με 170.535.060 ευρώ που ήταν η παραγωγή της Ιταλίας, η οποία είναι η μεγαλύτερη στον κόσμο.

25,4% (21.276 τόνοι) των πετρελαιοειδών που πωλήθηκαν στην Κύπρο τον περασμένο Ιούνιο, αγοράστηκαν από πλοία, σύμφωνα με τη Στατιστική Υπηρεσία. Οι πωλήσεις αφορούσαν κυρίως βαρύ μαζούτ. Στις Κυπριακές Αερογραμμές κατέληξε το 9,3% των πωλήσεων (7.809 τόνοι). Τα στοιχεία συνάδουν με τις διαχρονικές τάσεις.

60.000 άτομα μετακομίζουν κάθε χρόνο στην Ουαγκαντούκου, πρωτεύουσα της Μπουρκίνα Φάσο, σύμφωνα με το περιοδικό Monocle. Το 2008, στην πόλη ζούσαν περίπου 1,5 εκατ. άτομα, δηλαδή ένας στους δέκα κατοίκους της χώρας, αλλά η μεγάλη εισροή κατοίκων και η εγκατάλειψη της υπαίθρου συνεχίζονται.

22,4% των παιδιών που ζουν στις ΗΠΑ βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας, σύμφωνα με στοιχεία της UNICEF. Οι ΗΠΑ κατατάσσονται δεύτερες στον ανεπτυγμένο κόσμο, με πρώτο το Μεξικό (26,2%) και τρίτη την Ιταλία (20,5%). Κατά μέσο όρο, στον ανεπτυγμένο κόσμο το 11,9% των παιδιών ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας.

ΑΡΘΡΟ του **ΠΕΤΡΟΥ ΜΑΥΡΟΥ**

Τουρισμός είμαστε όλοι

Η βάρκα μας η κουρελού, η χιλιομπαλωμένη, όλο την εμπαλώναμε… Αυτό το τραγούδι άκουγα σε ραδιοσταθμό και μου ήρθε στον νου ο παθών τουρισμός μας. Είναι γεγονός ότι το παγκόσμιο κλίμα δεν είναι καθόλου καλό. Πριν από χρόνια ήταν αρκετό να πείσουμε μερικούς τουριστικούς πράκτορες του εξωτερικού για τον ωραίο μας ήλιο, τις καθαρές μας θάλασσες και την κυπριακή φιλοξενία. Τώρα όμως τα πράγματα έχουν αλλάξει, στον τουρισμό επικρατεί δημοκρατία με την ετυμολογική σημασία της λέξης.

Ο τελικός πελάτης αποφασίζει πού θα πάει, με μοναδικό γνώμονα την ποιότητα. Είναι ποιότητα το «σουβλάκι του Καρνάβαλου» στη Γεροσκήπου; Είναι ποιότητα το ιαπωνικό sushi στο ξενοδοχείο πολυτελείας, σερβιρισμένο από Πολωνό σερβιτόρο που μιλά άπταιστα αγγλικά, γερμανικά και πολωνικά; Το ερώτημα που τίθεται για τον Κύπριο τουριστικό επιχειρηματία είναι αν θέλει τουρίστες ποιότητας, και ποιας ποιότητας: Θέλει τουρίστες που να καταναλώνουν – μεταφορικά – σουβλάκι, sushi ή λίγο από όλα;

Η τάση στον παγκόσμιο τουρισμό είναι να αυξάνονται οι πελάτες των «σουβλατζίδικων», γιατί η παγκοσμιοποίηση έχει επαναφέρει τη δίψα για κουλτούρα, τοπικό χαρακτήρα και τοπική φιλοξενία. Στην Κύπρο, δυστυχώς, κατά την περασμένη δεκαετία «εξευρωπαΐσαμε» το τουριστικό μας προϊόν, εξαφανίζοντας τους «κούπατζηδες» από τα παραλιακά μας μέτωπα επειδή δεν είχαν HACCP (Hazard Analysis Critical Control Point), ασφαλτώσαμε πλακόστρωτους δρόμους στα «απομακρυσμένα» χωριά μας και τα «αναπτύξαμε» πολεοδομικά τη στιγμή που άλλοι προορισμοί είναι περήφανοι για το παρελθόν τους και κάνουν ό,τι είναι δυνατόν να διατηρήσουν ζωντανά τα πατροπαράδοτα προϊόντα, έθιμα, κτήρια, μονοπάτια, αρχαιολογικά και όχι τόσο αρχαία ευρήματα.

Το πιο σημαντικό «στρατηγικό σχέδιο» για τον τουρισμό είναι να γίνουν τα αυτονόητα

Η Κύπρος, όμως, ακολούθησε μία αντίθετη πορεία. Γεμίσαμε τα μονοπάτια με σκουπίδια (δείτε Κάβο Γκρέκο, δάσος μεταξύ Δοράς και Μούσερε και αλλού), τα παραδοσιακά μας προϊόντα τα πακετάραμε σε «vacuum» σακούλες με λίγες αφλατοξίνες (π.χ. χαλλούμια), τα πολύ αρχαία μνημεία μας τα «προφυλάσσουμε» από τα «ξένα μάτια» σε υπόγεια μουσείων ή τα εκθέτουμε και σε υπόστεγα που θυμίζουν φαβέλα (δείτε ψηφιδωτά Πάφου).

Επιστρέφοντας στο θέμα του τουρισμού ποιότητας, παραθέτω τα πιο κάτω πρακτικά ερωτήματα: Πρώτον, πώς πείθουμε τον υποψήφιο τουρίστα να επιλέξει, από το σπίτι του, κάπου στην Ευρώπη, να θεωρήσει την Κύπρο ως πιθανό προορισμό; Εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις, οι κυπριακές εταιρείες που ασχολούνται με τον τουρισμό είναι σχεδόν ανύπαρκτες στο διαδίκτυο. Δεν έχουμε συνειδητοποιήσει τη δυνατότητα του διαδικτύου ως ρυθμιστικού παράγοντα στη διαδικασία επιλογής των τουριστών. Για να γίνει αυτό, χρειάζονται κίνητρα, όπως το ισπανικό σχέδιο «Plan PITA» (http://www.spain.info/pita/) που έβαλε στο διαδίκτυο 7.500 μικρά τουριστικά καταλύματα με 100% κρατική χορηγία και εκπαίδευσε 7.500 μικρούς ξενοδόχους πώς να χρησιμοποιούν τα διαδικτυακά εργαλεία.

Δεύτερο, τι έχουμε να προσφέρουμε για να μας προτιμήσει ο τουρίστας αντί των άλλων προορισμών; Όσοι έχουν πάει μόνο σε μια από τις ανταγωνιστικές μας χώρες, θα πουν ότι και οι άλλοι έχουν παραλίες – πιο καθαρές, πιο οργανωμένες και πιο μεγάλες από τις δικές μας. Μπορεί, για παράδειγμα, να συγκρίνει κάποιος την παραλία του ΣΟΔΑΠ στην Πάφο με την παραλία Cala Antena - Manacor στη Μαγιόρκα. Είναι και οι δυο ημιαστικές παραλίες. Η Μαγιόρκα είναι περίπου 3 φορές πιο μικρή από την Κύπρο και, σε αντίθεση με την Κύπρο, έχει 64 παραλίες προσβάσιμες για άτομα με αναπηρίες. Στην Cala Antena περνά μηχανή καθαρισμού της άμμου κάθε μέρα, σε αντίθεση με την παραλία του ΣΟΔΑΠ. Για να πούμε και τα καλά, όμως, στο ΣΟΔΑΠ, εκεί στο περίπτερο, το χαμόγελο της κυρίας Φανούλας και του κύριου Ηρόδοτου σε πείθουν να απολαύσεις έναν καλοφτιαγμένο καφέ σε μια πολύ λογική τιμή. Αυτοί οι άνθρωποι εξακολουθούν να αποτελούν προστιθέμενη αξία για την Κύπρο.

Τρίτο, τι θα δει ο πελάτης μόλις κατέβει στο αεροδρόμιο; Έχετε ποτέ δει τους τελωνειακούς μας στην έξοδο του αεροδρομίου Λάρνακας; Μπορεί κάποιος να κάνει συγκρίσεις με αεροδρόμια που επισκεπτόμαστε και τα πολλά σχόλια είναι μάλλον περιττά.

Τέταρτο, πώς υποδεχόμαστε έναν ξένο σε μια πόλη της Κύπρου; Η πρώτη πινακίδα για Πάφο από το αεροδρόμιο Λάρνακας βρίσκεται στις γέφυρες της Λεμεσού, ενώ για Αγία Νάπα σχεδόν στην Αραδίππου. Δηλαδή ο ξένος πρέπει να ξέρει γεωγραφία της Κύπρου για να οδηγήσει στην Κύπρο.

Τα ερωτήματα είναι απλά. Οι απαντήσεις επίσης απλές και το συμπέρασμα είναι ότι χάνουμε στις λεπτομέρειες, στα σημεία. Ένα παλιό πορτογαλικό ρητό λέει ότι «κανένας δεν είναι προφήτης στον τόπο του». Οι «σύμβουλοι» (συνήθως καλοντυμένοι Άγγλοι) μάς έχουν επιδώσει πολυδιάστατα και καθόλου εφαρμόσιμα στρατηγικά σχέδια.

Οι κυπριακές εταιρείες και οργανισμοί που ασχολούνται με τον τουρισμό πάσχουν από ξενομανία. Ο τομέας του τουρισμού λειτουργεί ωσάν να έχουμε κόμπλεξ κατωτερότητας και να φοβόμαστε να πάρουμε την τύχη μας στα χέρια μας, περιζώνοντας τούς «απ' έξω» να μας πουν τι πρέπει να κάνουμε. Είναι καιρός να σταματήσουμε να δεχόμαστε συμβουλές που μένουν βιβλιοδετημένες στα συρτάρια και να αρχίσουμε να ενεργούμε στη βάση και να διορθώνουμε τα οφθαλμοφανή.

Όλοι έχουμε ευθύνη. Δεν πρέπει να γυρεύουμε κρατικούς πετεινούς να τους τα φορτώνουμε, είναι καιρός εμείς που ζούμε ή θέλουμε να ζούμε από τον τουρισμό, να λάβουμε μέτρα στο «ίδιο μας το σπίτι».

Σπουδάστε μαζί μας

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

και το Cyprus Institute of Marketing (CIM) σας προσφέρουν την ευκαιρία
να διεκδικήσετε μία από τις 5 πλήρεις υποτροφίες
για το Diploma in Marketing Management.
Πέντε άτομα θα διεκδικήσουν σπουδές
συνολικής αξίας €20.000.

Ολοκληρώνοντας το πρόγραμμα, έχετε τη δυνατότητα με επιπλέον 2 χρόνια φοίτησης, να αποκτήσετε Πτυχίο Διοίκησης Επιχειρήσεων ή να μεταγραφείτε σε πανεπιστήμια της Βρετανίας και της Αμερικής.

KNOWLEDGE IS THE KEY TO SUCCESS
Est. 1978

«Knowledge is the key to success».

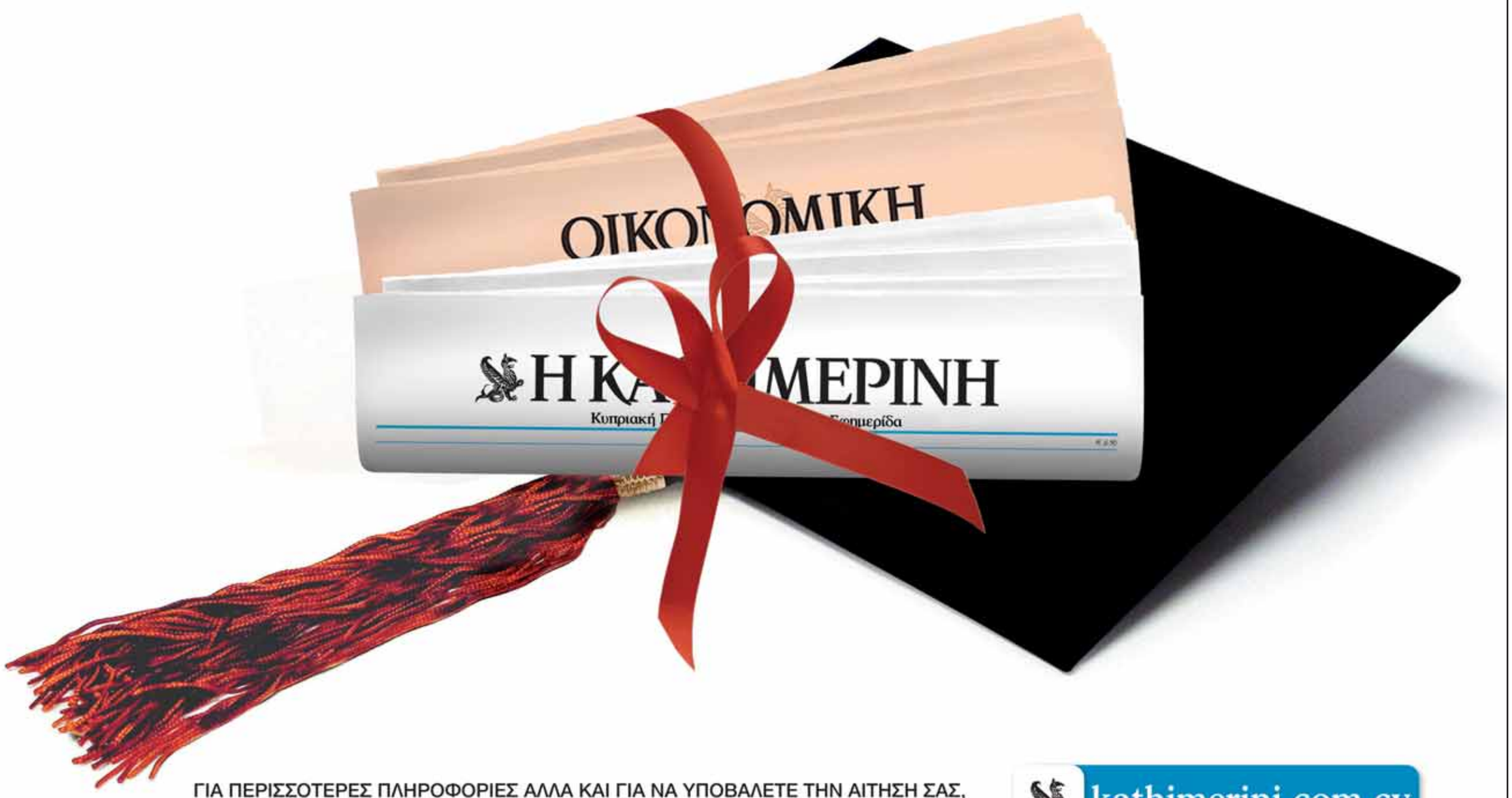

ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΓΙΑ ΝΑ ΥΠΟΒΑΛΕΤΕ ΤΗΝ ΑΙΤΗΣΗ ΣΑΣ,
ΕΠΙΣΚΕΦΤΕΙΤΕ ΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ

kathimerini.com.cy

Σε «αναβρασμό» η Λάρνακα

Ο «φτωχός συγγενής» μπαίνει δυναμικά στο παιγνίδι της ανάπτυξης, λέει ο Ανδρέας Μωυσέως

Συνέντευξη στον **ΜΙΧΑΛΗ ΠΕΡΣΙΑΝΗ**

Βασικό γνώρισμα της Λάρνακας σήμερα είναι τα έργα που εκτελούνται σχεδόν σε ολόκληρη την επικράτεια του Δήμου, τόσο στον εμπορικό πυρήνα της πόλης, όσο και στην περιφέρεια. Την ίδια στιγμή, πολλά επιπλέον έργα σχεδιάζονται και σύντομα θα αρχίσει η υλοποίησή τους. Υπάρχουν, φυσικά, και οι μεμψιμοιρίες για καθυστερήσεις στα έργα αλλά και για ανεκπλήρωτες υποσχέσεις της κυβέρνησης. Ο δήμαρχος της πόλης, κ. Ανδρέας Μωυσέως, εξηγεί τις προθέσεις του Δήμου για «δυναμική ανάπτυξη», σε μία εποχή που οι παραλιακές περιοχές δέχονται αφόρητες οικονομικές πιέσεις λόγω της ραγδαίας μείωσης του τουριστικού ρεύματος.

-Πού βρίσκεται το θέμα της ενιαίας ανάπτυξης λιμανιού - μαρίνας;

Ως γνωστόν, το θέμα της ανάπτυξης του ενιαίου χώρου του λιμανιού και της μαρίνας χρονολογείται. Η ανάπτυξη ιδιαίτερα του λιμανιού απασχολεί τον Δήμο Λάρνακας από τα μέσα της δεκαετίας του '80, όταν το λιμάνι άρχισε να παρουσιάζει προβλήματα λειτουργικότητας λόγω της ανεπαρκούς υποδομής, βάθους και εγκαταστάσεων. Μετά από σειρά αλλεπάλληλων μελετών και σχεδιασμών, καταλήξαμε ομόφωνα ως Επιτροπή Ανάπτυξης να υποστηρίξουμε την ενιαία αξιοποίηση λιμανιού και μαρίνας. Πιστεύουμε ότι η επιλογή αυτή παρέχει στη Λάρνακα μια νέα προοπτική, τόσο για την ανάπτυξή της, όσο και για έναν αναβαθμισμένο ρόλο στην ευρύτερη περιοχή. Ελπίζουμε πως σύντομα θα υπάρξει μία συμφωνία κυβέρνησης και στρατηγικού επενδυτή. Ανησυχούμε για την καθυστέρηση, η οποία έχει προκύψει κυρίως λόγω νομικών και διαδικαστικών προβλημάτων, στα οποία ως Δήμος δεν μπορούμε να εμπλακούμε. Ανησυχούμε επίσης για το γεγονός ότι αναπτύξεις σε άλλες περιοχές της Κύπρου προχωρούν κανονικά, σε αντίθεση με αυτήν της Λάρνακας, και αναμένουμε από την κυβέρνηση να πάρει τελική απόφαση εντός Σεπτεμβρίου.

-Τι γίνεται γενικότερα με τη μετακίνηση των πετρελαιοδεξαμενών;

Ως γνωστόν, η παραλιακή περιοχή Λάρνακας-Δεκέλειας παλαιότερα ήταν καθορισμένη ως βιομηχανική περιοχή για πετρελαιοειδή και επιτρεπόταν η εγκατάσταση μονάδων αποθήκευσης και εμπορίας πετρελαιοειδών. Μετά τη δημοσίευση του Τοπικού Σχεδίου Λάρνακας, το καθεστώς της συγκεκριμένης περιοχής έχει τροποποιηθεί και σήμερα επιτρέπεται η εγκατάσταση εμπορικών και οικονομικών δραστηριοτήτων. Ταυτόχρονα, με συγκεκριμένη πρόνοια του Τοπικού Σχεδίου έχει απαγορευθεί η ανέγερση νέων ή η επέκταση υφιστάμενων βιομηχανικών μονάδων, ώστε σταδιακά να αναγκαστούν οι υφιστάμενες βιομηχανικές μονάδες να εγκατασταθούν σε άλλες περιοχές.

«Δεν θα διστάσουμε να παρέμβουμε δυναμικά, διεκδικώντας την ανάπτυξη που μας αξίζει», τονίζει ο δήμαρχος Λάρνακας, Ανδρέας Μωυσέως.

-Υπάρχει, όμως, καθυστέρηση στη μετακίνησή τους;

Η μεταφορά όλων των εγκαταστάσεων πετρελαιοδεξαμενών θα γίνει όταν αποφασιστεί τελικά η μέθοδος με την οποία θα ανεγερθεί και τύχει διαχείρισης το ενεργειακό κέντρο, το οποίο θα στεγάσει τόσο τα λειτουργικά όσο και τα στρατηγικά αποθέματα της Κύπρου. Επί του παρόντος, η κυβέρνηση μελετά διάφορα σενάρια σε σχέση με την ανέγερση και διαχείριση του ενεργειακού κέντρου. Ως Δήμος, παρακολουθούμε στενά την κατάσταση και έχουμε κατ' επανάληψη εκφράσει τις ανησυχίες μας για την καθυστέρηση. Πρόσφατα, το Δημοτικό Συμβούλιο επαναμελέτησε το θέμα και αποφάσισε ομόφωνα να καλέσει την κυβέρνηση να αποφασίσει έγκαιρα για τη δημιουργία του ενεργειακού κέντρου, ώστε να υλοποιηθεί η δέσμευσή της για αποκατάσταση του χώρου μέχρι το έτος 2012. Τονίζεται ότι ως Δήμος είμαστε αποφασισμένοι να διεκδικήσουμε δυναμικά την υλοποίηση των δεσμεύσεων και ελπίζουμε ότι εντός του έτους θα έχουμε την τελική απόφαση.

«Δεν θα δεχθούμε οποιανδήποτε αλλοίωση σε όσα έχουν αποφασιστεί για την ανάπτυξη του λιμανιού από στρατηγικό επενδυτή»

Εκείνο που κάνουμε ξεκάθαρο είναι ότι ο Δήμος δεν πρόκειται να παραμείνει απαθής βλέποντας τα συμφέροντα της πόλης μας να εγκλωβίζονται σε μια διαδικασία που κατακρατεί το παραλιακό μέτωπο της πόλης. Ήδη έχουμε αποστείλει επιστολή προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ζητώντας του να παρέμβει προσωπικά στη διαδικασία. Θα παρακολουθούμε το θέμα στενά και δεν θα διστάσουμε να παρέμβουμε δυναμικά, διεκδικώντας την ανάπτυξη που μας αξίζει.

-Ποιο το όραμά σας και η στρατηγική σας για την αναμόρφωση του χώρου των διυλιστηρίων;

Ο παραλιακός χώρος των πετρελαιοδεξαμενών αποτελεί μια ανεπανάληπτη ευκαιρία και πρόκληση ταυτόχρονα. Το απόθεμα αυτό παραλιακής γης μπορεί να στεγάσει σημαντική τουριστική υποδομή, τόσο ξενοδοχειακές αναπτύξεις, όσο και αναπτύξεις αναψυχής και ψυχαγωγίας ή πολιτισμού. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι η συγκεκριμένη περιοχή αποτελεί τη συνέχεια του έργου της ενοποιημένης ανάπτυξης λιμανιού και μαρίνας.

Έχουμε τονίσει ότι ως Λάρνακα ευνοούμε την εκπόνηση του εν λόγω σχεδίου από ιδιώτες μελετητές και με συνεργασία με τις εταιρείες που είναι ιδιοκτήτες των συγκεκριμένων τεμαχίων. Προς αυτή την κατεύθυνση κινούνται και οι ίδιες οι εταιρείες. Πριν το τέλος του χρόνου, παράλληλα και με τις επαφές που θα έχουμε με το αρμόδιο υπουργείο για τη μετακίνηση των εγκαταστάσεων, θα συζητηθεί και το θέμα της χρηματοδότησης του Σχεδίου Περιοχής, ώστε να ξεκινήσουμε άμεσα με τους πολεοδομικούς σχεδιασμούς.

-Αλλά ακόμα ο δρόμος Λάρνακας-Δεκέλειας καθυστερεί. Γιατί;

Η μελέτη για τον συγκεκριμένο δρόμο χρονολογείται από το τέλος της δεκαετίας του '80. Το πρώτο Κοινό Συμβούλιο Λάρνακας ασχολήθηκε με τον σχεδιασμό της ανάπτυξης εκείνης της περιοχής και ο σχεδιασμός του δρόμου αποτέλεσε το βασικό θέμα συζήτησης. Μετά από ένα χρόνο συζητήσεων, αποφασίστηκε η τελική γεωμετρία του δρόμου, η οποία διελάμβανε τη δημιουργία δρόμου με τέσσερεις διαδρομές εντός των δημοτικών ορίων Λάρνακας, δηλαδή από τον κυκλικό κόμβο του λιμανιού μέχρι τον Ναυτικό Όμιλο, και στη συνέχεια τη δημιουργία δρόμου δύο λωρίδων κυκλοφορίας με διαχωριστική νησίδα μέχρι τον ΚΟΤ.

Λόγω της ταυτόχρονης κατασκευής της λεωφόρου Στρατηγού Τιμάγια, προωθήθηκε πρώτα η κατασκευή του δρόμου από τα διυλιστήρια μέχρι τον Ναυτικό Όμιλο, η οποία έχει ολοκληρωθεί. Σήμερα γίνονται εργασίες στον χώρο από το λιμάνι μέχρι τα διυλιστήρια. Σύμφωνα με το συμβόλαιο, το έργο θα πρέπει να παραδοθεί τον Νοέμβριο, αλλά το Τμήμα Δημοσίων Έργων μάς ενημερώνει πως η τελική παράδοση θα γίνει τον Απρίλιο του 2010. Οι καθυστερήσεις οφείλονται κυρίως στις δυσκολίες που προκύπτουν για τη διασφάλιση των εγκαταστάσεων των εταιρειών πετρελαιοειδών.

-Το πρόγραμμα ανάπτυξης των «τριών πλατειών» συνεχίζεται. Πρόκειται για ένα διορθωτικό έργο ή επιχειρείτε να αλλάξετε τον χαρακτήρα της αστικής Λάρνακας;

Το έργο των «τριών πλατειών» είναι το επισφράγισμα των προσπαθειών μας για δημιουργία ενός αειφόρου αστικού κέντρου που να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις των καταστηματαρχών και των πολιτών, και αντικατοπτρίζει τις μοντέρνες συνθήκες που επικρατούν σε ανάλογους ευρωπαϊκούς αστικούς πυρήνες. Ο ρόλος μας ως τοπική αυτοδιοίκηση είναι να δημιουργήσουμε τις συνθήκες που θα δημιουργήσουν με τη σειρά τους και το κατάλληλο επενδυτικό κλίμα. Και αυτό κάνουμε. Οι «τρεις πλατείες» (Αγίου Λαζάρου, Ερμού και Μεσαιωνικού Κάστρου) έχουν σχεδόν ολοκληρωθεί, με εξαίρεση την αστική επίπλωση και τον φωτισμό. Πέρα από την προφανή αναβάθμιση αισθητικά και λειτουργικά των συγκεκριμένων περιοχών, οι τρεις πλατείες συνδέουν το αστικό εμπορικό κέντρο και δημιουργούν τις προϋποθέσεις για μια νέα κυκλοφοριακή διαχείριση που να επιτρέπει και τη μελλοντική ανάπτυξη του πυρήνα της πόλης.

-Χρειάζονται, όμως, και μέτρα για τη διαχείριση του κυκλοφοριακού στο αστικό κέντρο…

Ναι, και τα έργα των τριών πλατειών είναι μέρος της λύσης. Γενικότερα, για την κυκλοφοριακή διαχείριση του εμπορικού αστικού κέντρου έχει υποβληθεί συγκεκριμένη πρόταση από ιδιώτες μελετητές. Η Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου έχει ήδη επεξεργαστεί τις διάφορες εισηγήσεις που έχουν κατατεθεί, ώστε να τεθούν για συζήτηση ενώπιον του Δημοτικού Συμβουλίου αμέσως μετά τις διακοπές. Θέλω να υπογραμμίσω πως τίποτα ακόμη δεν έχει αποφασιστεί και ότι η τελική ρύθμιση θα αποτελέσει συλλογική απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

Συγκρατημένες ελπίδες στον κλάδο των ακινήτων

Η ζήτηση για μικρές οικίες σε Λευκωσία και Λεμεσό αφήνει περιθώρια αισιοδοξίας

Της **ΣΤΑΛΩΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ**

Μικρή ανάκαμψη στις πωλήσεις ακινήτων σε όλες τις επαρχίες, και κυρίως στη Λευκωσία και τη Λεμεσό, καταγράφουν οι μήνες Ιούνιος και Ιούλιος, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Κτηματολογίου. Οι μήνες αυτοί, μέσα σε ένα διάστημα επτά μηνών για το 2009 και σε σχέση με τους αντίστοιχους μήνες του 2008, δημιουργούν ίσως ελπίδες για πραγματική μείωση της ψαλίδας στις αγοραπωλησίες ακινήτων, χωρίς όμως αυτή τη στιγμή να μπορεί κάποιος να πει με βεβαιότητα ότι τα χειρότερα έχουν πλέον περάσει. Είναι γι' αυτό που όσοι δραστηριοποιούνται στον τομέα των ακινήτων εκτιμούν πως είναι πολύ νωρίς για να λεχθεί ότι η στασιμότητα που παρατηρείται εδώ και πολύ καιρό στην κυπριακή αγορά ακινήτων είναι παρελθόν. Παρόλα αυτά, κάποια πρώτα σημάδια σε σχέση με την τοπική ζήτηση – κι όχι την εξωγενή – αφήνουν, για την ώρα τουλάχιστον, περιθώρια αισιοδοξίας. Όπως εξήγησε στην «Κ» ο πρόεδρος του Παγκύπριου Συνδέσμου Εκτιμητών Ακινήτων, Χαράλαμπος Πετρίδης, οι λόγοι για τους οποίους η τοπική ζήτηση ακινήτων τους δύο αυτούς μήνες αναζωπυρώθηκε, σε μικρό βεβαίως βαθμό, έχουν σχέση με τα εξής:

Σε αντίθετη πορεία πλεύσης κινείται, ωστόσο, η εξωγενής ζήτηση, η οποία μέχρι στιγμής κρατά το παζάρι σχεδόν καθηλωμένο

Πρώτον, υπάρχει στον ορίζοντα η πιθανότητα, μεσοπρόθεσμα, αλλά και μακροπρόθεσμα, τα επιτόκια των τραπεζών να κινηθούν πτωτικά. Δεύτερο, εδώ και έναν περίπου μήνα, οι παγκόσμιες χρηματαγορές προεξοφλούν ότι η πορεία της οικονομίας πάει καλύτερα και, τρίτον, το γεγονός ότι η μείωση τιμών που παρατηρείται, ειδικότερα στις παράλιες περιοχές, αναθέρμανε το ενδιαφέρον κάποιων να ψάξουν για κάτι καλό.

Σύμφωνα με τον κ. Πετρίδη, με βάση τα επίσημα στοιχεία του Κτηματολογίου, στη Λευκωσία και τη Λεμεσό η αγορά κινήθηκε περισσότερο σε σχέση με τις υπόλοιπες επαρχίες. Ενδεικτικά ανέφερε ότι τον Ιανουάριο του 2009 η πτώση στις πωλήσεις ακινήτων στην πρωτεύουσα άγγιζε ένα ποσοστό της τάξης του 72% (σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2008), ενώ έξι μήνες μετά, δηλαδή τον Ιούλιο του 2009, η μείωση περιορίστηκε στο 32%. Στη Λεμεσό, εξάλλου, τα αντίστοιχα ποσοστά κυμαίνονται στο μείον 70% (Ιανουάριος 2009) και μείον 40% (Ιούλιος 2009), σε σχέση πάντα με το 2008. Είπε, ακόμη, ότι στο κέντρο της Λευκωσίας και της Λεμεσού, οι τιμές στα ακίνητα, κατά μέσο όρο, παρέμειναν σταθερές. Όμως, συνέχισε, και πάλι η περιφέρεια των δύο επαρχιών, και δη τα περίχωρα, παρουσιάζει μια ελαφριά μείωση των τιμών, η οποία, αν αναλογιστεί κανείς ότι τα προηγούμενα χρόνια υπήρξε μια τρομακτική άνοδος στις τιμές, θα μπορούσαμε να πούμε ότι πρόκειται για μια πολύ μικρή διόρθωση στην αγορά. Παρόλα αυτά, πρόσθεσε, στις υπόλοιπες παράλιες πόλεις, ιδιαίτερα εκεί όπου στο παρελθόν ήταν έντονο το αγοραστικό ενδιαφέρον, κυρίως από ξένους, το παζάρι σήμερα είναι παγωμένο. «Δεν υπάρχουν ούτε τίτλοι ιδιοκτησίας και για να πωλήσει κάποιος, θα πρέπει να ρίξει σημαντικά κάτω τις τιμές», ανέφερε ειδικότερα. Συμπλήρωσε πως αυτό παρατηρείται, ως επί το πλείστον, στις επαρχίες της Πάφου, της ελεύθερης Αμμοχώστου και της Λάρνακας.

Η μείωση τιμών που παρατηρείται εδώ και μήνες στις παράλιες περιοχές, αναθέρμανε το ενδιαφέρον κάποιων να ψάξουν για κάτι καλό.

Ως προς το ενδιαφέρον των αγοραστών, ο πρόεδρος του Συνδέσμου Επιστημόνων Εκτιμητών επεσήμανε ότι αυτό στρέφεται στην ιδιοκατοίκηση, κυρίως στη Λευκωσία και τη Λεμεσό και ειδικότερα για σπίτια με εμβαδόν μεταξύ 170 τ.μ. και 190 τ.μ. Στις παράλιες περιοχές, το ενδιαφέρον επικεντρώνεται εκεί όπου υπάρχουν προσφορές και κρίνονται ως αρκετά δελεαστικές για εκείνους που επιθυμούν να κάνουν τέτοιες κινήσεις. Στην περίπτωση αυτή, η ζήτηση σε ακίνητα αφορά είτε διαμερίσματα δύο υπνοδωματίων είτε σπίτια με εσωτερικό εμβαδόν γύρω στα 150 τ.μ.

Πληγή η εξωτερική ζήτηση

Και ενώ η εσωτερική ζήτηση κινείται κάπως, η εξωγενής ζήτηση εξακολουθεί να αποτελεί τη μεγάλη πληγή της κυπριακής αγοράς ακινήτων. Μάλιστα, όπως προβλέπουν οι άμεσα εμπλεκόμενοι στον κλάδο, αυτή η πτωτική τάση θα συνεχιστεί. Σύμφωνα, εξάλλου, με το Τμήμα του Κτηματολογίου, σε ορισμένες επαρχίες η μείωση στη ζήτηση ξεπέρασε το 80%. Πιο συγκεκριμένα, οι πωλήσεις ακινήτων προς ξένους περιορίστηκαν το 2009 στον συνολικό αριθμό των 1.097 σε σχέση με 4.552 το 2008. Ωστόσο, εδώ θα πρέπει να επισημάνουμε πως το έτος 2008 όπως και το 2007 ήταν χρονιές ρεκόρ για την κυπριακή κτηματαγορά και, ως εκ τούτου, οι συγκρίσεις που γίνονται ενδεχομένως να μην είναι και οι πιο ασφαλείς για την εξαγωγή συμπερασμάτων. Αυτό εξάλλου επιβεβαιώνει και ο ίδιος ο κ. Πετρίδης, ο οποίος μας εξήγησε πως θα ήταν καλύτερα αν η φετινή χρονιά συγκρινόταν με κάποια χρονιά μετά το 2004, οπόταν η Κύπρος εισήλθε στην Ε.Ε., και πριν από το 2007.

ΣΥΝΤΟΜΑ

Τιμές από τον ΚΟΤ για παράλιες περιοχές

Ενημερώνοντας τους καταναλωτές για τις τιμές ορισμένων ειδών ευρείας κατανάλωσης σε παραλιακά κέντρα αναψυχής και τουριστικά καταλύματα, ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού σημειώνει ότι υπάρχουν σημαντικές διαφορές στην τιμολόγηση των προσφερομένων υπηρεσιών ανάμεσα στα διάφορα παραλιακά κέντρα. Ο Οργανισμός προτρέπει τους καταναλωτές να αξιοποιήσουν τις πληροφορίες που τους προσφέρει ο κατάλογος τον οποίο έχει καταρτίσει ο ΚΟΤ και με τη σωστή καταναλωτική συμπεριφορά τους να επιλέξουν εκείνες τις επιχειρήσεις που χρεώνουν προσιτές και λογικές τιμές και να απαξιώσουν εκείνες τις επιχειρήσεις που, δείχνοντας ασέβεια στον καταναλωτή, χρεώνουν αδικαιολόγητα ψηλές τιμές. Υπενθυμίζει, επίσης, ότι ο κατάλογος του ΚΟΤ με τις τιμές που χρεώνονται για είδη ευρείας κατανάλωσης, σε 163 διαφορετικές παραλιακές επιχειρήσεις σε όλες τις περιοχές της ελεύθερης Κύπρου, βρίσκεται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.mcit.gov.cy, και περιλαμβάνει τις τιμές για 8 βασικά είδη ευρείας κατανάλωσης, όπως είναι το εμφιαλωμένο νερό, το φραπέ, ο κυπριακός καφές, το αναψυκτικό, το σάντουιτς και άλλα.

Μέτρα ενίσχυσης της απασχόλησης

Σκέψεις για περαιτέρω μέτρα στήριξης της απασχόλησης, ενόψει και της χειμερινής περιόδου και της μείωσης παραδοσιακά της απασχόλησης στην ξενοδοχειακή βιομηχανία, μελετά το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Η αρμόδια υπουργός, Σωτηρούλα Χαραλάμπους, ανέφερε ότι ενόψει και της χειμερινής περιόδου, κατά την οποία η ξενοδοχειακή βιομηχανία παραδοσιακά παρουσιάζει μείωση, έγιναν σκέψεις για τη λήψη περαιτέρω μέτρων στήριξης της απασχόλησης, καθώς, όπως είπε, το πιο σημαντικό ζήτημα για το Υπουργείο Εργασίας είναι «το πώς προλαβαίνουμε τις απολύσεις». Απαντώντας σε ερώτηση κατά πόσον το Υπουργείο Εργασίας ανησυχεί για το ενδεχόμενο αύξησης της ανεργίας, η κ. Χαραλάμπους σημείωσε ότι στο Υπουργείο ήταν γνωστό το ότι, λόγω της οικονομικής κρίσης και των μειωμένων ρυθμών ανάπτυξης, το 2009 θα ήταν μια δύσκολη χρονιά για την απασχόληση και υπογράμμισε ότι σημασία έχουν τα μέτρα τα οποία θα ληφθούν.

Αναγκαίες οι μειώσεις απολαβών σε Eurocypria

Η διεύθυνση της Eurocypria βρίσκεται σε επαφή με τις συντεχνίες για το σχέδιο δράσης για τη διάσωση της εταιρείας, το οποίο θα υποβληθεί στην κυβέρνηση. Σύμφωνα με τον εκτελεστικό διευθυντή της Eurocypria, Ελευθέριο Ιωάννου, γύρω στο τέλος Αυγούστου με αρχές Σεπτεμβρίου θα δοθούν λεπτομέρειες για το σχέδιο. Ο κ. Ιωάννου αναφέρθηκε, επίσης, στην πρόσφατη συνάντηση που είχε με τον υπουργό Οικονομικών και είπε ότι ο Χαρίλαος Σταυράκης τού επιβεβαίωσε πως το Υπουργικό Συμβούλιο είναι διατεθειμένο να υποστηρίξει την εταιρεία. «Εναπομένει στην εταιρεία να παρουσιάσει ένα τελικό σχέδιο. Εμείς έχουμε ετοιμάσει ένα σχέδιο δράσης, απομένει όμως να το δεχθούν και οι συντεχνίες. Σε εκείνο το σχέδιο προβλέπεται ότι το προσωπικό θα δεχθεί μείωση απολαβών ίση με 1,8 εκατομμύρια ευρώ», ανέφερε. Και πρόσθεσε: «Είναι φυσικό οι συντεχνίες να μη δέχονται μείωση απολαβών, αλλά η εταιρεία θα συνεχίσει τη συζήτηση και τον διάλογο μαζί τους».

Εισηγήσεις από διευθυντές ξενοδοχείων για τουρισμό

Έξι μέτρα για την άμβλυνση της εποχικότητας στην ξενοδοχειακή βιομηχανία και τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας προτείνει ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Διευθυντών Ξενοδοχείων (ΠΑΣΥΔΥΞΕ). Ορισμένα από τα μέτρα αφορούν ρυθμίσεις για μεταβλητή αναστολή λειτουργίας και για αλλαγή χρήσης των ξενοδοχειακών μονάδων. Με τα υπόλοιπα μέτρα, οι διευθυντές ζητούν από τους φορολογούμενους χορηγίες και επιδόματα για επαγγελματική κατάρτιση του προσωπικού. Συγκεκριμένα, τα έξι μέτρα αφορούν: (α) Μεταβλητή επιλογή περιόδου αναστολής των ξενοδοχείων (από Μάρτιο μέχρι Δεκέμβριο). (β) Δικαίωμα επί μέρους αναστολής υπηρεσιών (ή αλλαγή χρήσης) κατά τη χειμερινή περίοδο. (γ) Δημιουργία υπηρεσίας επαγγελματικής κατάρτισης. (δ) Επίδομα κατάρτισης επιπλέον του ανεργιακού επιδόματος. (ε) Επίδομα επαγγελματικού προτύπου εκατέρωθεν και (στ) επιχορήγηση βελτιώσεων υποδομών για τις ανάγκες του προσωπικού. Ο Σύνδεσμος εισηγείται, επίσης, να μπορούν οργανωμένα διαμερίσματα να μετατρέπονται σε bed only. Αυτό σημαίνει ότι η επιχείρηση θα μπορεί να υπενοικιάζει διαμερίσματα χωρίς την υποχρέωση να διατηρεί υπηρεσίες κουζίνας, εστιατορίου, μπαρ κ.λπ.

Ελληνική: Γέμισαν οι κάδοι ανακύκλωσης μπαταριών

Μεγάλη ήταν η ανταπόκριση του κοινού στην πρόσκληση της Ελληνικής Τράπεζας για συμμετοχή του στην ανακύκλωση μπαταριών. Μέσα σε ελάχιστες μόνο μέρες γέμισαν οι πρώτοι κάδοι συλλογής μπαταριών που έχουν τοποθετηθεί στα καταστήματα της Ελληνικής Τράπεζας παγκύπρια. Η Τράπεζα, σε ανακοίνωσή της, ευχαριστεί θερμά τους πελάτες της και γενικά το συναλλασσόμενο κοινό για την ευαισθητοποίησή του και την ανταπόκρισή του στη νέα περιβαλλοντική δράση που έχει αναλάβει ο Όμιλος. Υπενθυμίζεται ότι οι κάδοι ανακύκλωσης που έχουν τοποθετηθεί σε όλα τα καταστήματα της Ελληνικής Τράπεζας παγκύπρια, δέχονται όλα τα είδη φορητών μπαταριών οικιακού τύπου, πρωτογενείς μπαταρίες (μίας χρήσης) ή δευτερογενείς (επαναφορτιζόμενες). Για παράδειγμα: μπαταρίες από κασετόφωνα, ραδιόφωνα, φορητές συσκευές ήχου, παιχνίδια, κινητά και ασύρματα τηλέφωνα, ρολόγια, φωτογραφικές μηχανές, βιντεοκάμερες, τηλεχειριστήρια, ακουστικά βαρηκοΐας, κ.ά.

Βόμβα εκατομμυρίων έπεσε από την ΕΠΑ

«Βλέπει» συνεννόηση των τεσσάρων εταιρειών στα πετρελαιοειδή, μετά από έρευνα τεσσάρων χρόνων

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΚΩΣΤΟΥΡΗ**

Η απόφαση της Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού (ΕΠΑ), που καίει τις εταιρείες που προμηθεύουν την κυπριακή αγορά με καύσιμα, προκάλεσε, ίσως για πρώτη φορά, τόσο έντονους τριγμούς ανάμεσα σε εταιρείες πετρελαιοειδών, αλλά και στους πολίτες. Η ΕΠΑ απέστειλε την περασμένη εβδομάδα προκαταρκτική ενημέρωση στις τέσσερεις εταιρείες, ενημερώνοντάς τις για τα αποτελέσματα της έρευνάς της και την πρόθεση επιβολής διοικητικών προστίμων.

Το 10% του ετήσιου κύκλου εργασιών για τη χρονιά 2005 είναι το ανώτατο πρόστιμο που θα κληθούν να καταβάλουν, βάσει του πορίσματος της ΕΠΑ, οι εταιρείες καυσίμων Ελληνικά Πετρέλαια, Πετρολίνα, Lukoil και Exxon

Θα επιδιώξουν διακανονισμό οι εταιρείες, οι οποίες αντιμετωπίζουν πρόστιμο που υπολογίζεται σε 50 εκατ. ευρώ

Mobil, δηλαδή οι μοναδικοί τέσσερεις παροχείς καυσίμων στην Κύπρο. Η απόφαση της ΕΠΑ κατηγορεί ουσιαστικά τις εταιρείες παροχής καυσίμων πως συνεννοούνται για θέματα τιμών. Η απόφαση είχε σταλεί την Τετάρτη το μεσημέρι στις εταιρείες, οι οποίες έχουν 30 μέρες περιθώριο να λειτουργήσουν νομικά προς μετριασμό ή ανατροπή της απόφασης.

Πετρολίνα

Ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας, Ντίνος Λευκαρίτης, αναφέρει πως η κάθε εταιρεία του εν λόγω κλάδου στην Κύπρο έχει τα δικά της κόστη σε σχέση με την εξασφάλιση καυσίμων από τρίτους. «Δεν υπάρχουν πολλά περιθώρια διαφοροποίησης μεταξύ των εταιρειών και αυτό λόγω του μεγέθους της αγοράς μας. Ακόμη και ανταγωνιστική εταιρεία πάνω-κάτω θα έχει τα ίδια έξοδα με εμάς για να εξασφαλίσει καύσιμα προκειμένου να τα πουλήσει στην κυπριακή αγορά», δηλώνει ο Ντίνος Λευκαρίτης, απαντώντας στη βασική κατηγορία της Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού για συνεννόηση μεταξύ των εταιρειών καυσίμων.

Ακόμη, ο Ντίνος Λευκαρίτης σημειώνει πως, λόγω του γεγονότος πως στην Κύπρο μόνο τέσσερεις εταιρείες δραστηριοποιούνται στον κλάδο παροχής καυσίμων, ο ανταγωνισμός είναι οξύς και αυτό φαίνεται μέσα από την ποιότητα των καυσίμων που διαφημίζει η κάθε εταιρεία, αλλά και από τις διάφορες προσφορές που κατά καιρούς γίνονται.

«Οι τιμές διατηρούνται σε πολύ καλά επίπεδα, αν και στην Κύπρο τα μεταφορικά είναι πολύ πιο ακριβά σε σχέση με άλλες χώρες, όπως και οι αγορές από τις οποίες μπορούμε να προμηθευόμαστε καύσιμα», καταλήγει ο διευθύνων σύμβουλος της Πετρολίνα. Σε ερώτηση εάν υπάρχει η δυνατότητα αγοράς καυσίμων από φθηνότερες αγορές, η απάντηση του κ. Λευκαρίτη ήταν αρνητική: «Υπάρχουν πιο φθηνά καύσιμα σε διάφορες αγορές, αλλά λόγω των ακριβών μεταφορικών οι τιμές θα ήταν στα ίδια επίπεδα με αυτά που παρέχουμε στην αγορά».

Ελληνικά Πετρέλαια (ΕΚΟ)

Ο Άκης Πηγασίου, διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας στην Κύπρο, απαντά στην ανακοίνωση της ΕΠΑ: «Δεν συμφωνούμε με την απόφαση της Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού και εντός του περιθωρίου 30 ημερών που μας δόθηκε θα προσπαθήσουμε μέσα από τη νομική οδό να δικαιωθούμε». Ο Άκης Πηγασίου αναφέρει πως οι τιμές στην Κύπρο διατηρούνται σε καλά επίπεδα, συμπληρώνοντας πως η απόφαση της ΕΠΑ δεν κάνει λόγο για ψηλές τιμές αλλά και για προσυνεννοημένες ενέργειες μεταξύ των εταιρειών παροχής καυσίμων, κάτι που όπως αναφέρει δεν ισχύει σε καμία περίπτωση, προσθέτοντας ωστόσο ότι «η μόνη συνεργασία που έχουμε ως εταιρείες του ιδίου κλάδου αφορά κυρίως θέματα ασφάλειας στις αποθήκες Λάρνακας (στο παλιό διυλιστήριο) σε περίπτωση κινδύνου». Ο Άκης Πηγασίου, απαντώντας σε δημόσιες τοποθετήσεις του διευθυντή Υπηρεσίας Ενέργειας του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας, Σόλωνα Κασίνη, περί συνεννόησης για καρτέλ από τις εταιρείες παροχής καυσίμων, αναφέρει: «Όποιος έχει στοιχεία για αυτά που δημόσια αναφέρει θα πρέπει να τα δημοσιοποιήσει και να μην προβαίνει σε ανούσιες δηλώσεις χάριν εντυπωσιασμού και μόνο. Ο κ. Κασίνης δεν είναι ο προστάτης της κυπριακής κοινωνίας και ας σταματήσει να μπαίνει σε αυτό τον ρόλο». Ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας Ελληνικά Πετρέλαια δηλώνει ακόμη πως ούτε καν σύνδεσμο δεν έχουν οι εταιρείες παροχής καυσίμων για τα θέματα που απασχολούν τον κλάδο.

Lukoil

Ο εσωτερικός νομικός σύμβουλος της Lukoil, Χρήστος Αχιλλέως, κρατώντας χαμηλούς τόνους, αρκέστηκε μόνο να αναφέρει χαρακτηριστικά: «Η εταιρεία δεν παραβαίνει καμιά διάταξη προστασίας του ανταγωνισμού, απόδειξη αυτού είναι πως τουλάχιστον τις τελευταίες τρεις εβδομάδες η Lukoil έχει χαμηλότερες τιμές, σε σχέση με τις άλλες εταιρείες, της τάξης των 4 με 4,5 σεντ το λίτρο στα καύσιμα που προμηθεύει».

Αυτό οφείλεται, όπως έχουμε ενημερωθεί, στην εξασφάλιση καυσίμων από τη Μαύρη Θάλασσα, η οποία είναι φτηνότερη αγορά σε σχέση με άλλες και στο γεγονός πως τα πλοία που προμηθεύουν τη Lukoil, αφήνουν μέρος του εμπορεύματός τους στην Κύπρο, συνεχίζοντας το δρομολόγιό τους και σε άλλες χώρες της περιοχής, οπότε δεν υπάρχει το ίδιο κόστος μεταφορικών με εταιρεία που εισάγει μόνο για την κυπριακή αγορά.

ΕΠΑ

Σύμπραξη μεταξύ των τεσσάρων εταιρειών λιανικής πώλησης πετρελαιοειδών εντόπισε η έρευνα της ΕΠΑ που διήρκεσε τέσσερα χρόνια.

Σύνδεσμος Καταναλωτών

«Χαιρετίζουμε τη συγκεκριμένη απόφαση, εδώ και καιρό λέμε πως κάτι δεν πάει καλά στην αγορά καυσίμων», είναι το χαρακτηριστικό σχόλιο του Πέτρου Μάρκου, προέδρου του Συνδέσμου. Εξάλλου, ο κ. Μάρκου αναφέρει πως δεν ήταν λογικό οι τιμές στα πρατήρια όλων των εταιρειών να αυξομειώνονταν μαζί, τονίζοντας ακόμη: «Θέλουμε η ΕΠΑ να λειτουργεί σωστά όπως θεωρούμε πως έκανε στη συγκεκριμένη περίπτωση, ελπίζουμε ακόμη η συγκεκριμένη απόφαση να συνετίσει τις εταιρείες καυσίμων και στο μέλλον να δούμε τα εποπτικά όργανα να κάνουν την καλύτερη δουλειά προς όφελος των καταναλωτών και γενικότερα της αγοράς».

Πίσω από τα πρόστιμα

Φήμες για την ύπαρξη συμπράξεων στην αγορά υπήρχαν εδώ και χρόνια, αλλά δεν ήταν δυνατή η απόδειξη συνεννόησης μεταξύ των εταιρειών, κάτι που αποτελεί προϋπόθεση για την επιβολή διοικητικών προστίμων. Μετά από χρόνια επικριτικών σχολίων και κατηγοριών για κωλυσιεργία, την περασμένη εβδομάδα η ΕΠΑ ανακοίνωσε την πρόθεσή της να επιβάλει διοικητικά πρόστιμα στους τέσσερεις προμηθευτές καυσίμων της κυπριακής αγοράς. Σημαντικό είναι το γεγονός ότι μεγάλο μέρος της ανακοίνωσης της ΕΠΑ εστιάζεται στις δυσκολίες τις οποίες αναγκάστηκε να υπερβεί η Επιτροπή για να ολοκληρώσει την τετραετή αυτεπάγγελτη έρευνα της αγοράς. Ιδιαίτερα χαρακτηριστικό είναι το γεγονός πως η ΕΠΑ αναφέρεται, σε ανακοίνωση που αφορά την επιβολή προστίμου, στην υποστελέχωση, αλλά και στα προβλήματα που σχετίζονται με την «παράνομη συμμετοχή μέλους» της, που ανάγκασαν την ΕΠΑ να σταματήσει, έστω και προσωρινά, την εν λόγω εξέταση.

Οι «εξαιρετικά δύσκολες» συνθήκες στις οποίες αναφέρεται η ΕΠΑ, καταδεικνύουν, έτσι, τα προβλήματα που η Επιτροπή έχει αντιμετωπίσει κατά καιρούς και επιβεβαιώνουν τις ευθύνες του κράτους και της εκάστοτε κυβέρνησης να παράσχει αφενός ικανοποιητική στελέχωση και αφετέρου πολιτική στήριξη άνευ όρων στη λειτουργία της ΕΠΑ. Παίρνει, έτσι, τη ρεβάνς η ΕΠΑ, «ανακοινώνοντας», έμμεσα αλλά σαφώς, πως οι επικρίσεις που δέχτηκε κατά καιρούς ήταν δίκαιες, πλην όμως δεν ευθύνεται η ίδια.

Όσον αφορά τα διοικητικά πρόστιμα, αξίζει να σημειωθεί πως, εάν δεν επιτύχουν οι τέσσερεις εταιρείες κάποιο διακανονισμό με την ΕΠΑ – κάτι που θεωρείται αρκετά πιθανό – τότε θα εισρεύσουν στα ταμεία του κράτους ποσά που ανέρχονται (βάσει αρχικών εκτιμήσεων) μέχρι και σε 50 εκατ. ευρώ. Ωστόσο, τα σχόλια που ακούγονται ανάμεσα σε οικονομικούς κύκλους, αναφορικά με το χρονικό σημείο που επέλεξε να προβεί στην επιβολή προστίμων η ΕΠΑ, δεν φαίνεται να δικαιολογούνται. Μπορεί μεν να υπολογίζονται έσοδα του κράτους που θα ανέλθουν μέχρι και στο 0,3% του ΑΕΠ, ένα καθόλου ευκαταφρόνητο ποσό σε περίοδο ελλειμμάτων, αλλά η ΕΠΑ έχει καταστήσει σαφές ότι οι καθυστερήσεις οφείλονταν μέχρι σήμερα στο γεγονός ότι η Επιτροπή δεν έλαβε τη στήριξη που χρειαζόταν από το κράτος.

Η δουλειά της ΕΠΑ, σε κάθε περίπτωση, δεν ολοκληρώνεται με την επιβολή των προστίμων, αφού θα υπάρχει η περίπτωση ταυτόχρονης αύξησης τιμών στα πετρελαιοειδή, εάν οι εταιρείες επιλέξουν να μετακυλίσουν τα έξοδα των διοικητικών προστίμων στους πελάτες τους.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΕΡΣΙΑΝΗΣ

Προειδοποιητικές βολές από EIU

Ο έγκυρος οίκος υιοθετεί πλέον την εκτίμηση του ΔΝΤ για έλλειμμα 4% και στέλλει σαφή μηνύματα

Του **ΜΙΧΑΛΗ ΠΕΡΣΙΑΝΗ**

Σε αλλαγή των προβλέψεών του για την κυπριακή οικονομία έχει προβεί για τον μήνα Αύγουστο και ο έγκυρος οίκος Economist Intelligence Unit (EIU). Σε αντίθεση με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), που προέβλεπε έλλειμμα κοντά στο 4%, ο EIU διατήρησε μέχρι και τον περασμένο μήνα τις αρχικές του προβλέψεις, κατά τις οποίες το δημοσιονομικό έλλειμμα θα παρέμενε στο 2,3-2,5%. Ο EIU, βασιζόμενος στα επίσημα στοιχεία, σημείωνε πως το έλλειμμα θα παρέμενε «με άνεση εντός του ορίου του 3%» που θέτει το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Ωστόσο, σήμερα ο EIU αλλάζει τη στάση του, υιοθετώντας πλέον τις εκτιμήσεις ότι το έλλειμμα θα φτάσει στο 4% για το 2009. Οι νέες εκτιμήσεις, μάλιστα, κάνουν λόγο για δημοσιονομικά ελλείμματα πέρα από το όριο του Συμφώνου Σταθερότητας και για τα επόμενα χρόνια. Συγκεκριμένα, ο EIU προβλέπει πως το έλλειμμα θα είναι μεγαλύτερο το 2010 και από 4% θα ανέλθει του χρόνου σε 4,3%. Ωστόσο, προβλέπεται μείωση του ελλείμματος σε 3,4% για το 2011. Ο EIU προβλέπει πως το έλλειμμα θα επανέλθει εντός των ορίων του Συμφώνου το 2012 (με προβλεπόμενο έλλειμμα 2,4%).

Άρχισαν πλέον τα σχόλια για το γεγονός ότι η ανεξαρτησία της Κεντρικής Τράπεζας βρίσκεται «υπό εξέταση»

Σημαντικό στοιχείο αποτελεί το γεγονός ότι μέχρι τα μέσα του τρέχοντος έτους ο EIU ήταν ο μόνος από τους έγκυρους διεθνείς οίκους, με ιστορικό ορθών εκτιμήσεων για την πορεία της οικονομίας, που υιοθετούσε τις εκτιμήσεις της κυβέρνησης, πως ο προϋπολογισμός θα παρέμενε εντός των ορίων του 3%. Σύμφωνα με πληροφόρηση, αυτό οφειλόταν στο γεγονός ότι ο οίκος χρησιμοποιούσε επίσημα στοιχεία μέχρι να προβεί σε δικές του εκτιμήσεις. Σήμερα, όμως, φαίνεται πως και ο EIU υιοθετεί εκτιμήσεις που συγκλίνουν με αυτές του ΔΝΤ. Σημειώνεται πως το ΔΝΤ προβλέπει έλλειμμα της τάξης του 3,9% για το 2009, ενώ ο EIU προβλέπει 4%, σημειώνοντας και την εκτίμηση της κυβέρνησης, η οποία υπολογίζει ότι το έλλειμμα θα περιοριστεί στο 2,5%. Στη μηνιαία του ανάλυση για τον Αύγουστο, το EIU σημειώνει, επίσης, το γεγονός ότι το ΔΝΤ έχει «ασκήσει κριτική» στην κυβέρνηση για τις υψηλές δαπάνες που σχετίζονται με το δημόσιο μισθολόγιο.

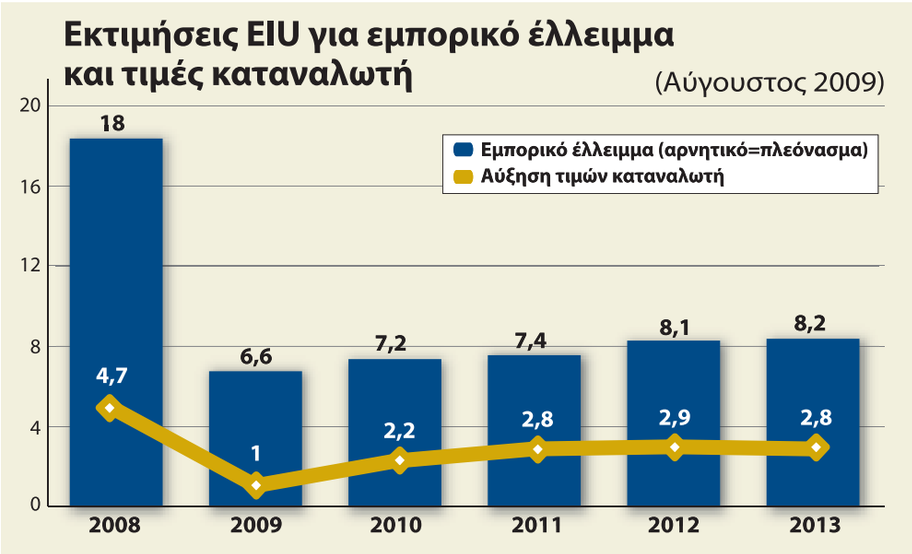

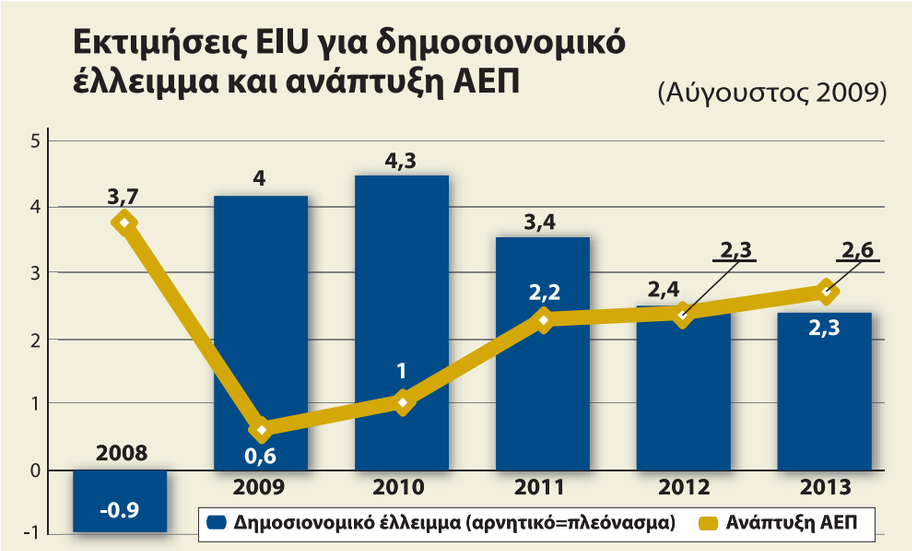

Πορεία

Γενικότερα, οι εκτιμήσεις για την πορεία της οικονομίας συνάδουν με τις προβλέψεις άλλων αναλυτών. Συγκεκριμένα, ο EIU προβλέπει ανάπτυξη του ΑΕΠ κατά 0,6% για το 2009, σε σχέση με την εκτίμηση της Κεντρικής Τράπεζας, που είναι 0,3%, αλλά και του ΔΝΤ, που είναι 0,4%. Αναμένεται πως το 2010 θα είναι ελαφρά βελτιωμένο, με «κανονικούς» ρυθμούς να καταγράφονται το 2011-2013, όταν θα επανέλθει η ανάπτυξη στο 2,4%. Η εκτίμηση αυτή εξαρτάται, όπως είναι φυσικό, και από την πορεία της διεθνούς οικονομίας και ιδιαίτερα της Ευρωζώνης και του Ηνωμένου Βασιλείου.

Όσον αφορά τον πληθωρισμό, αναμένεται πως η γενικότερη εικόνα ύφεσης και μειωμένης ζήτησης, σε συνδυασμό με τις μειωμένες τιμές στα πετρελαιοειδή, θα συγκρατήσουν τις τιμές καταναλωτή σε χαμηλά επίπεδα, με ανάκαμψη των τιμών μέσα στο 2010. Ο EIU καταγράφει, επίσης, και την πτώση της πιστωτικής επέκτασης, της εγγραφής αυτοκινήτων και του τουριστικού ρεύματος.

Θετικά

Ως θετικό στοιχείο μπορεί να χαρακτηριστεί η εκτίμηση του οίκου για το εμπορικό έλλειμμα. Όπως συμβαίνει και με άλλους δείκτες, η σημερινή εκτίμηση του EIU συγκλίνει με τις αρχικές εκτιμήσεις, πως το εμπορικό έλλειμμα θα μετριαστεί λόγω της κρίσης. Οι εκτιμήσεις των διεθνών αναλυτών, αλλά και της Κομισιόν, έκαναν λόγο για μείωση του ελλείμματος λόγω της μειωμένης ζήτησης για εισαγωγές, η οποία θα είναι μεγαλύτερη από τη μείωση των εξαγωγών. Αυτό αποτελεί και το πιο αναπάντεχο θετικό στοιχείο της σημερινής επιβράδυνσης,

Προβλέπει ανάπτυξη του ΑΕΠ κατά 0,6% για το 2009, σε σχέση με την εκτίμηση της Κ.Τ., που είναι 0,3%

παρά το γεγονός ότι οφείλεται στη συνεχιζόμενη παθογένεια της οικονομίας.

Με το έλλειμμα να φτάνει το 18% του ΑΕΠ το 2008, λόγω της ραγδαίας αύξησης στην εσωτερική κατανάλωση, αρκετοί σχολιαστές έκαναν πέρσι λόγο για ανησυχητική αύξηση, αφού τα ελλείμματα αυτά θα έπρεπε κάποτε να αποπληρωθούν. Η ανισοσκέλεια, ωστόσο, φαίνεται πως θα μπορεί να ισορροπηθεί, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα, αφού αναμένεται το εμπορικό ισοζύγιο να μειωθεί σε μόνο -7% για το 2009 και 2010, σύμφωνα με τις συγκεκριμένες εκτιμήσεις, με μία σχετικά μικρή αύξηση το 2012-2013, όταν θα αρχίσει και πάλι να αυξάνεται.

Ο οίκος αποδίδει την εκτίμηση στη μείωση της εγχώριας ζήτησης και επομένως στη μείωση των εισαγωγών, η οποία θα είναι πιο ραγδαία από τη μείωση των εξαγωγών. Αποδίδεται, επίσης, και στη μείωση των τιμών καταναλωτή, οι οποίες αφορούν, κατά κύριο λόγο, εισαγόμενα αγαθά. Άλλοι αναλυτές αναφέρονται και στη μείωση της πιστωτικής επέκτασης, η οποία οδήγησε σε υπερθέρμανση την οικονομία και σήμερα αντιστρέφεται με τη μείωση του δανεισμού που καταγράφεται. Αξίζει να σημειωθεί πως, με βάση αυτές τις εκτιμήσεις, η αποσόβηση των προβλημάτων του εμπορικού ισοζυγίου αποτελεί ουσιαστικά αναβολή της κρίσης του εμπορικού ελλείμματος και όχι επίλυσή της, αφού οι διαρθρωτικές αιτίες του ελλείμματος ακόμα ισχύουν.

Κεντρική Τράπεζα

Σημαντικό στοιχείο της τελευταίας ανάλυσης του EIU αποτελεί και το σχόλιο του οίκου, πως η ανεξαρτησία της Κεντρικής Τράπεζας βρίσκεται υπό εξέταση (under scrutiny), κατόπιν σχολίου του εκτελεστικού αντιπροέδρου της Μαρφίν-Λαϊκής, Ανδρέα Βγενόπουλου, πως ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας λειτουργεί ως «δικτάτορας». Το σχόλιο, το οποίο αποτελεί πρώτη προειδοποιητική βολή εκ μέρους της διεθνούς αγοράς, θα πρέπει να προβληματίσει τόσο τη Βουλή όσο και την ίδια την κυβέρνηση. Οίκοι όπως το EIU αποτελούν την κυριότερη πηγή πληροφοριών των διεθνών επενδυτών και της διεθνούς αγοράς γενικότερα και ήδη κάνουν το σχόλιο ότι η ανεξαρτησία της Κεντρικής Τράπεζας είναι υπό δοκιμασία. Πρέπει να σημειωθεί ότι δεν γίνεται αναφορά σε «βελτίωση του ρυθμιστικού πλαισίου», αλλά στην ίδια την ανεξαρτησία της Κεντρικής Τράπεζας, ένα δεδομένο που αντικατοπτρίζει το γεγονός πως τα επιχειρήματα της Επιτροπής Θεσμών της Βουλής, του Υπουργείου Οικονομικών, αλλά και πολιτικών που «επέπληξαν» πρόσφατα τον διοικητή της Κεντρικής για την απόφασή του να μην παραστεί στη σύσκεψη που ως θέμα είχε την παραμονή της Μαρφίν-Λαϊκής δεν ήταν καθόλου πειστικά. Το γεγονός, και μόνο, ότι ο EIU κάνει σχολιασμό για το ότι η ανεξαρτησία της Κεντρικής Τράπεζας βρίσκεται «υπό εξέταση» αποτελεί σημαντικό αρνητικό στοιχείο για την οικονομία και δικαιώνει, δυστυχώς, τους σχολιαστές που σημείωναν ότι, εάν θα γίνουν κινήσεις πανικού με στόχο την παραμονή της Μαρφίν-Λαϊκής, τότε ενδεχομένως το κόστος της παραμονής της Μαρφίν-Λαϊκής να είναι υψηλότερο από αυτό της φυγής της. Ήδη, η πληροφόρηση που παρέχει ένας έγκυρος οίκος στους σοβαρούς και πολυπληθείς επενδυτές που σπεύδουν στον EIU για να ενημερωθούν, δημιουργεί αρνητικές εντυπώσεις, χωρίς φυσικά να ευθύνεται ο EIU, ο οποίος απλά καταγράφει τα τεκταινόμενα.

Η εντύπωση που έχει δημιουργηθεί είναι πως το κυπριακό κράτος – κυβέρνηση και Βουλή – σπεύδουν να ικανοποιήσουν τις ανησυχίες ενός ιδιώτη, του οποίου το σχόλιο θέτει υπό δοκιμασία μία από τις αρχές που οικονομολόγοι, αναλυτές, αλλά και επενδυτές θεωρούν ως πιο «ιερές» για τη σωστή λειτουργία της οικονομίας. Εάν άλλοι οίκοι και διεθνείς αναλυτές αρχίσουν – όπως θα πρέπει να αναμένεται – να κάνουν σχόλια για το γεγονός, τότε ο σχολιασμός θα μεταφραστεί κάποια στιγμή σε μείωση των επενδύσεων και καταθέσεων. Θα δημιουργηθεί, επίσης, η εντύπωση στη διεθνή αγορά ότι το ρίσκο της κυπριακής αγοράς είναι αυξημένο.

Εκτινάσσονται οι καθυστερήσεις των δανείων

Διπλασιασμό, από το 5% στο 10% μέχρι το τέλος του χρόνου προβλέπει ο πρόεδρος της Εθνικής Τράπεζας κ. Τάκης Αράπογλου

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Διαχειρίσιμη χαρακτηρίζει ο διοικητής της Εθνικής Τράπεζας κ. Τάκης Αράπογλου την εξέλιξη των καθυστερούμενων δανείων που παρατηρείται στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα και οι οποίες θα οδηγήσουν σε διπλασιασμό των επισφαλειών. Ο κ. Αράπογλου προβλέπει ότι το ποσοστό των καθυστερούμενων δανείων ενδεχομένως να φτάσουν φέτος το 10%, έναντι 5% που ήταν πέρσι, επί του συνόλου των δανείων. Ήδη, στο πρώτο τρίμηνο, το ποσοστό αυξήθηκε στο 6,4%. Η αισιοδοξία, σύμφωνα με δηλώσεις του, πηγάζει κυρίως από το γεγονός ότι ο ρυθμός αύξησης των καθυστερήσεων άγγιξε υψηλά τον Μάιο και στη συνέχεια ακολούθησε πτωτικό ρυθμό, με συνέπεια να ανακοπεί η ανοδική τάση, που είχε ξεκινήσει από τις αρχές του 2009.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τραπέζης της Ελλάδος, οι καθυστερήσεις το πρώτο τρίμηνο του έτους έχουν ξεπεράσει τα 14 δισ. ευρώ, σε σύνολο 227 δισ. ευρώ που είναι η χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα, δηλαδή τα δάνεια τόσο των επιχειρήσεων όσο και των νοικοκυριών. Το ποσό αυτό προκύπτει από τους δείκτες μη εξυπηρετούμενων που έχει δημοσιοποιήσει η ΤτΕ, για το πρώτο τρίμηνο, βάσει των οποίων το ποσοστό των καθυστερήσεων διαμορφώθηκε στο 5% για τα επιχειρηματικά δάνεια, στο 6,3% για τα στεγαστικά, και στο 9,5% για τα καταναλωτικά. Αν ληφθούν υπόψη και οι ακάλυπτες επιταγές, το συνολικό χρέος εκτινάσσεται στα 15,7 δισ. ευρώ.

Δυσμενέστερη πάντως είναι η εικόνα που προκύπτει από τη σύγκριση της χώρας μας με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής φέρουν την Ελλάδα να κρατά τα σκήπτρα των επισφαλειών, κυρίως στον τομέα της καταναλωτικής πίστης. Σύμφωνα με τα σχετικά στοιχεία, το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων στην καταναλωτική πίστη εκτινάχθηκε το πρώτο 3μηνο του 2009 στο 11,4% κατατάσσοντας τη χώρα μας στη δεύτερη θέση αμέσως μετά την Ουγγαρία με ποσοστό 18,2%, ενώ ο μέσος ευρωπαϊκός όρος δεν ξεπερνά το 5%. Αντίστοιχο είναι το ποσοστό των επισφαλειών που καταγράφεται στις πιστωτικές κάρτες και το οποίο φθάνει το 11,1% και αποτελεί τη δεύτερη χειρότερη επίδοση μεταξύ των υπολοίπων ευρωπαϊκών χωρών και πάλι αμέσως μετά την Ουγγαρία. Στη στεγαστική πίστη το ποσοστό των καθυστερήσεων διαμορφώνεται στο 6,4% από 5,3% το 2008, αποτελεί ωστόσο τη χειρότερη επίδοση μεταξύ των 27 ευρωπαϊκών χωρών.

Αποτελεσματικότερη, πάντως, εμφανίζεται από την πλευρά των ελληνικών τραπεζών η διαχείριση των επισφαλειών στο σκέλος της καταναλωτικής πίστης, καθώς το ποσοστό των προβλέψεων εμφανίζεται διπλάσιο σχεδόν του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Το ποσοστό των προβλέψεων φθάνει το 8,4% για τα καταναλωτικά δάνεια έναντι 4,4% στην Ευρώπη των «27», ενώ στο 6,2% διαμορφώνεται το αντίστοιχο ποσοστό για τα προσωπικά δάνεια και στο 7,9% για τις πιστωτικές κάρτες. Οι προβλέψεις στη στεγαστική πίστη διαμορφώνονται στο 1,2% των συνολικών πιστώσεων και εμφανίζονται διπλάσιες του μέσου όρου της Ευρωζώνης και κοντά στον μέσο όρο της Ευρώπης των «27».

Ο διοικητής της Εθνικής Τράπεζας κ. Τάκης Αράπογλου.

Αύξηση επισφαλειών

(δάνεια σε καθυστέρηση άνω των τριών μηνών ως προς το σύνολο των υπολοίπων, %)

	2009*	2008	2007
Επιχειρηματικά	**5,0**	4,3	**4,6**
Στεγαστικά	**6,3**	5,3	**3,6**
Καταναλωτικά	**9,5**	8,2	**6,0**
Σύνολο δανείων	**6,4**	5,0	**4,5**

* α' τρίμηνο

Δάνεια σε καθυστέρηση*

Επιχειρηματικά **5,5** δισ. ευρώ

ΣΥΝΟΛΟ 14,1 δισ. ευρώ

Στεγαστικά **4,9** δισ. ευρώ

Καταναλωτικά **3,7** δισ. ευρώ

Επισφάλειες σε ΗΠΑ και Ευρώπη

Καταναλωτική πίστη

Ευρώπη 7% (172,7 δισ. δολ.)

ΗΠΑ 14% (267 δισ. δολ.)

ΟΟΣΑ: Ακριβά πληρώνουν οι Ελληνες τη χρήση των κινητών τηλεφώνων

Παραμένει υψηλό το κόστος χρήσης κινητών τηλεφώνων στην Ελλάδα, σύμφωνα με έρευνα του ΟΟΣΑ που βασίζεται σε στοιχεία μέχρι και τον Αύγουστο του 2008, αλλά η εικόνα βελτιώνεται σημαντικά όσον αφορά τις υπηρεσίες Internet υψηλών ταχυτήτων. Συγκεκριμένα, βάσει της έκθεσης που περιλαμβάνει 29 χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ, η Ελλάδα κατατάσσεται στην 22η θέση (8η ακριβότερη) στην κατηγορία της μέσης χρήσης, που αφορά συμβόλαια με 780 λεπτά ομιλίας, 600 γραπτά μηνύματα SMS και 8 μηνύματα πολυμέσων MMS τον χρόνο. Το σχετικό κόστος διαμορφώνονται σε κάτι παραπάνω από 400 δολάρια, ή σχεδόν 33 δολάρια το μήνα, έναντι 317 δολαρίων (26 δολάρια μηνιαίως) που είναι ο μέσος όρος του ΟΟΣΑ. Πιο φθηνές χώρες αναδεικνύονται κατά σειρά η Ολλανδία, η Φινλανδία και η Σουηδία, όπου το μηνιαίο κόστος μεταξύ 11 και 12 δολαρίων τον μήνα ενώ ακριβότερες είναι οι ΗΠΑ, όπου οι καταναλωτές δαπανούν 53 δολάρια μηνιαίως.

Υπηρεσίες

Ακόμα πιο ακριβή είναι η χρήση των υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας στη χώρα μας, στην κατηγορία των συμβολαίων που προσφέρουν έως 1.680 λεπτά ομιλίας, 660 SMS και 12 MMS και απευθύνονται σε συνδρομητές υψηλής χρήσης. Η Ελλάδα είναι η 5η ακριβότερη χώρα μεταξύ των 29, με το ετήσιο κόστος να ανέρχεται σε περίπου 620 δολάρια, έναντι 489 δολαρίων που είναι ο μέσος όρος στον ΟΟΣΑ. Στον αντίποδα βρίσκονται Δανία και Ολλανδία, όπου το κόστος δεν ξεπερνά τα 200 δολάρια.

Στην κατηγορία των φθηνότερων πακέτων για συνδρομητές μικρότερης χρήσης η Ελλάδα αναδεικνύεται ως η 10η ακριβότερη χώρα, με ετήσια χρέωση λίγο πάνω από τα 200 δολάρια, όταν ο μέσος όρος του ΟΟΣΑ διαμορφώνεται σε 164 δολάρια.

Στη σταθερή τηλεφωνία, η χώρα μας κατατάσσεται μεταξύ της 7ης και 9ης ακριβότερης θέσης, αντίστοιχα, ανάλογα με το πακέτο χρήσης (χαμηλή, μεσαία, ακριβή). Στη χαμηλή χρήση περιλαμβάνονται το πάγιο και 600 κλήσεις, ενώ στη μεσαία ο αριθμός των κλήσεων διπλασιάζεται στις 1.200.

Πάντως είναι γεγονός ότι οι συνδρομητές κινητής τηλεφωνίας στις χώρες του ΟΟΣΑ έχουν επωφεληθεί του υψηλού ανταγωνισμού στο κλάδο τα τελευταία χρόνια, καθώς κατά την περίοδο 2006-2008, οι τιμές κλήσεων έχουν υποχωρήσει από 21% (για τα φθηνότερα πακέτα) έως και 32% (για τις πιο ακριβές κατηγορίες υψηλής χρήσης). Η πλέον επικερδής αγορά αφορά τα γραπτά μηνύματα SMS, με αποτέλεσμα να αυξάνονται τα σχετικά πακέτα προσφορών των εταιρειών κινητής τηλεφωνίας, στοχεύοντας κυρίως στις νεαρές ηλικιακές ομάδες χρηστών.

Γρήγορο Internet

Αντίθετα με ό,τι συμβαίνει στην κινητή τηλεφωνία, στις υπηρεσίες γρήγορου Internet, όπου ο ανταγωνισμός είναι σαφώς μεγαλύτερος, η Ελλάδα αναδεικνύεται, σύμφωνα με στοιχεία του Σεπτεμβρίου του 2008, στην τέταρτη φθηνότερη χώρα (πίσω από Γαλλία, Ιαπωνία και Ην. Βασίλειο) στις ταχύτητες από 2,5 έως 10 Mbps με κόστος 31 δολάρια μηνιαίως κατά μέσο όρο. Στις ταχύτητες από 12 έως 32 Mbps, βρισκόμαστε στην πέμπτη θέση με το μέσο μηνιαίο κόστος να είναι 39 δολάρια. Γεγονός είναι ότι και στην αγορά των ευρυζωνικών υπηρεσιών, οι τιμές στις χώρες του ΟΟΣΑ έχουν μειωθεί σημαντικά με ετήσιο ρυθμό πτώσης 14% κατά την περίοδο 2005-2008.

Ετήσιο κόστος χρήσης κινητών τηλεφώνων

Χώρες του ΟΟΣΑ, ποσά σε δολάρια*

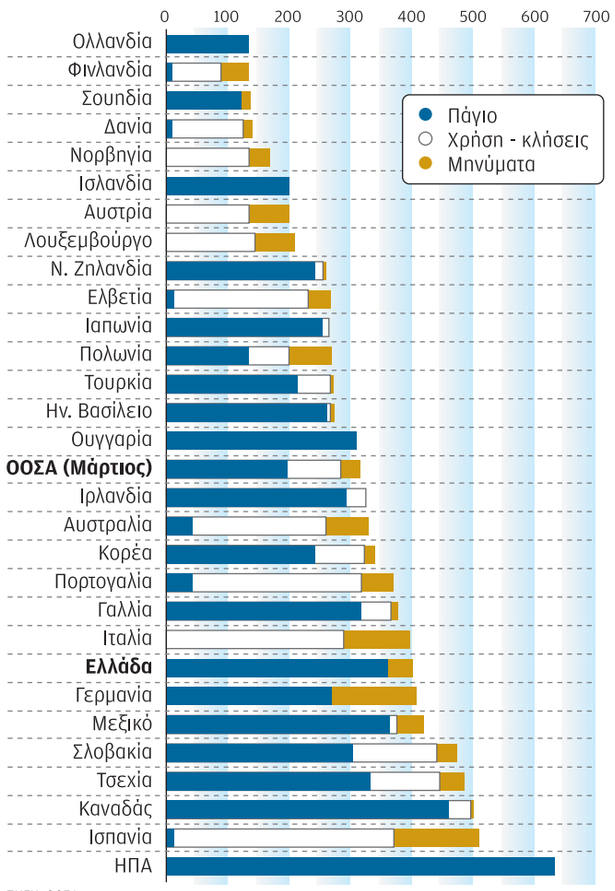

ΠΗΓΗ: ΟΟΣΑ

* Ισοδύναμες μονάδες αγοραστικής δύναμης

Αύξηση παραγωγής και μείωση κερδών στις φαρμακοβιομηχανίες

Αύξηση 8,4% εμφάνισε ο όγκος παραγωγής της εγχώριας φαρμακοβιομηχανίας το πεντάμηνο Ιανουαρίου-Μαΐου 2009 σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος (ΕΣΥΕ) για το σύνολο του 2008 κατεγράφη συρρίκνωση των καθαρών κερδών του κλάδου κατά 48% (σύνολο κερδών 41 εκατομμύρια ευρώ το 2008). Σε αυτό συνέβαλαν τα συσσωρευμένα χρέη των νοσοκομείων προς τις φαρμακευτικές εταιρείες. Υπολογίζεται ότι στο τέλος Ιουνίου του 2009, τα σωρευτικά χρέη των νοσοκομείων προς όλους τους προμηθευτές τους ξεπέρασαν τα 6 δισ. ευρώ. Από την πλευρά του, ο ΣΦΕΕ (Σύνδεσμος Φαρμακευτικών επιχειρήσεων Ελλάδος) έχει αναφέρει ότι μόνο για τις εταιρείες του Συνδέσμου τα χρέη ανήλθαν το 2008 σε 2,68 δισ. ευρώ, τα οποία εξοφλούνται με μέσο χρόνο καθυστέρησης τις 820 ημέρες. Αλλες εκτιμήσεις εμφανίζουν το χρέος των νοσοκομείων προς τους προμηθευτές αυξανόταν κατά 52 εκατ. κατά μέσο όρο την περίοδο 2001-2004, ενώ σήμερα αυξάνεται κατά 160 εκατ. ευρώ.

Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΥΕ και την επεξεργασία ισολογισμών των 62 μεγαλύτερων βιομηχανικών και εμποροβιομηχανικών επιχειρήσεων φαρμάκων, καλλυντικών και απορρυπαντικών, οι συνολικές πωλήσεις ανήλθαν πέρσι σε 2,85 δισεκατομμύρια ευρώ. Σημειώνεται ότι οι εταιρείες αυτές γνωστοποίησαν τα οικονομικά τους αποτελέσματα του προηγούμενου έτους ώς τις 20 Ιουνίου του 2009. Σε αυτές δεν περιλαμβάνονται οι διεθνείς κυρίως επιχειρήσεις φαρμάκων, οι οποίες αναθέτουν σε τρίτους την παραγωγή προϊόντων τους και λειτουργούν, ουσιαστικά, ως εμπορικές επιχειρήσεις.

Εκτακτες δαπάνες

Οπως διευκρινίζεται από την ΕΣΥΕ, η πτώση των καθαρών κερδών οφείλεται κυρίως στην επιβάρυνση των αποτελεσμάτων με έκτακτες δαπάνες και στην απώλεια έκτακτων εσόδων, τα οποία είχαν προσαυξήσει αναλόγως τα καθαρά κέρδη του έτους 2007.

Αρνητικά συνέβαλε και η διόγκωση των χρηματοοικονομικών δαπανών, λόγω της ανόδου των επιτοκίων και κυρίως εξαιτίας της αδυναμίας των νοσοκομείων να εξοφλήσουν τις συσσωρευμένες επί τριετία υποχρεώσεις τους προς τις φαρμακευτικές εταιρείες. Στην πλειονότητά τους (77,4%) οι επιχειρήσεις ήταν κερδοφόρες, ενώ αυτές που βελτίωσαν τα λειτουργικά κέρδη τους ήταν σχεδόν δύο στις τρεις (64,5%). Σε σχέση με το 2007 η απώλεια καθαρών κερδών το 2008 ανέρχεται σε 94,8 εκατομμύρια ευρώ, δεδομένου ότι στο σύνολό του ο κλάδος, λαμβανομένων υπόψη όλων των μεσαίου και μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεων, οι οποίες πραγματοποίησαν πωλήσεις άνω των τριών εκατομμυρίων ευρώ, εμφανίζει καθαρά κέρδη ύψους 130,7 εκατομμύρια ευρώ το 2008 έναντι καθαρών κερδών 225,5 εκατομμύρια ευρώ το 2007. Οι κερδοφόρες κατέγραψαν καθαρά κέρδη ύψους 196,2 εκατομμύρια ευρώ και οι ζημιογόνες ζημίες ύψους 65,5 εκατομμύρια ευρώ. Ωστόσο, τα λειτουργικά κέρδη παρουσίασαν διψήφια ποσοστιαία αύξηση. Σαράντα τέσσερις επιχειρήσεις οι οποίες ήταν κερδοφόρες το 2007, παρέμειναν και κατά το 2008 κερδοφόρες, πραγματοποιώντας καθαρά κέρδη ύψους 196 εκατομμύρια ευρώ έναντι 243,1 εκατομμύρια ευρώ το 2007, μειωμένα κατά 47,1 εκατομμύρια ευρώ.

Επί τάπητος η παράταση των χρηματοδοτικών πακέτων των τραπεζών

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Θερμό φθινόπωρο προοιωνίζεται για τις τράπεζες, καθώς τα σχέδια για παράταση των χρηματοδοτικών πακέτων που έχουν εγκριθεί από τις εθνικές κυβερνήσεις, αναμένεται να τεθούν επί τάπητος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τις Κεντρικές Τράπεζες. Από ελληνικής πλευράς δεν έχει ακόμη αποσαφηνιστεί η σκοπιμότητα μιας παράτασης, χωρίς πάντως αυτό να μπορεί να αποκλειστεί.

Στα 2,9 τρισ. ευρώ το κόστος των κρατικών εγγυήσεων, που έχουν εγκριθεί από τον Οκτώβριο του 2008 μέχρι τα μέσα του 2009

Η επιμήκυνση του χρόνου για τη συμμετοχή των τραπεζών στα χρηματοδοτικά προγράμματα σε συνδυασμό με κρίσιμα τεχνικά θέματα, όπως και η μείωση της προμήθειας που πληρώνουν οι τράπεζες για τη χρήση των κρατικών εγγυήσεων, έχουν τεθεί από μεγάλη μερίδα τραπεζικών ιδρυμάτων και βρίσκονται στο επίκεντρο των διαβουλεύσεων με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Η ανάγκη επανεξέτασης μιας σειράς θεμάτων προκύπτει από την περιορισμένη χρήση του μέτρου κυρίως των κρατικών εγγυήσεων που έχουν εκπονήσει οι 27 χώρες-μέλη, καθώς σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, έχει αξιοποιηθεί μόλις το 32,8% του πακέτου. Αντίθετα το μέτρο των κεφαλαιακών ενισχύσεων έχει τύχει μεγαλύτερης αποδοχής, απορροφώντας το 54,8% των κεφαλαίων που έχουν εγκριθεί. Σύμφωνα πάντως με τα ίδια στοιχεία, το συνολικό κόστος των κρατικών εγγυήσεων, που έχουν εγκριθεί από τον Οκτώβριο του 2008 μέχρι και τα μέσα Ιουλίου του 2009, ανέρχεται σε 2,9 τρισ. ευρώ, ενώ οι κεφαλαιακές ενισχύσεις φθάνουν 313 δισ. ευρώ.

Από το σύνολο των 27 χωρών-μελών, 10 είναι οι χώρες (Βουλγαρία, Κύπρος, Τσεχία, Εσθονία, Φινλανδία, Λιθουανία, Μάλτα, Πολωνία, Ρουμανία και Σλοβακία) που δεν έχουν λάβει σχετικά μέτρα, ενώ μέχρι στιγμής χώρες όπως η Μεγάλη Βρετανία, η Σουηδία, η Φινλανδία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Λεττονία, η Ισπανία, η Γερμανία, η Αυστρία, η Ολλανδία και η Σλοβενία, έχουν παρατείνει την ισχύ των χρηματοδοτικών τους πακέτων.

Οι όροι των εγγυήσεων

Η επιχειρηματολογία των τραπεζών επικεντρώνεται κυρίως σε θέματα που έχουν να κάνουν με την αυστηρότητα των όρων του σκέλους των εγγυήσεων, αξιώνοντας να επιτραπεί η κάλυψη χρεών έως και 5 ετών. Αυτό θα επέτρεπε να αποκτήσουν πρόσβαση σε μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση και θα απέτρεπε το ενδεχόμενο όλες οι εγγυήσεις να λήξουν την ίδια περίοδο. Η τιμολόγηση των 50 μονάδων βάσης θεωρείται, σύμφωνα με την ίδια επιχειρηματολογία, επαχθής και παρά το γεγονός ότι η Επιτροπή επισημαίνει τη δυνατότητα μείωσής της στις 20 μονάδες, εάν χρησιμοποιηθούν υψηλής ποιότητας εγγυήσεις, αφήνει ανοιχτό το ενδεχόμενο επανεξέτασης του μέτρου. Σημείο αιχμής των συζητήσεων παραμένει τέλος η αποτελεσματικότητα των πακέτων σε ό,τι αφορά τη διευκόλυνση των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών και τη διοχέτευση της ρευστότητας στην πραγματική οικονομία.

Ζημίες για εταιρείες σε Στερεά και Θεσσαλία

Συνεχίστηκε το 2008 η αύξηση των ζημιογόνων επιχειρήσεων τόσο στην περιφέρεια της Θεσσαλίας όσο και της Στερεάς Ελλάδος, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται σοβαροί προβληματισμοί για την προοπτική των οικονομικών αποτελεσμάτων της περιφερειακής μεταποιητικής κοινότητας κατά την τρέχουσα περίοδο, κατά την οποία εκδηλώνεται ευρεία μείωση της παραγωγής, των πωλήσεων εσωτερικού και εξωτερικού καθώς και των κερδών. Οι προβληματισμοί είναι εύλογοι, δεδομένου ότι έρευνες του Συνδέσμου Βιομηχανιών Θεσσαλίας & Κεντρικής Ελλάδος επιβεβαιώνουν αρνητικές εξελίξεις στις οικονομικές και παραγωγικές επιδόσεις των επιχειρήσεων το 2009, περίοδο που έχει αρχίσει να ξεδιπλώνεται με έντονο πλέον τρόπο η κρίση. Τα συμπεράσματα αυτά προκύπτουν από επεξεργασία των Ισολογισμών των ετών 2007-2008, 289 επιχειρήσεων της ευρείας περιφέρειας ευθύνης του Συνδέσμου Βιομηχανιών Θεσσαλίας και Κεντρικής Ελλάδος, εκ των οποίων οι 196 έχουν παραγωγική εγκατάσταση στη Θεσσαλία και οι 93 στη Στερεά Ελλάδα.

Δύο έργα εξόρυξης μετάλλων στη Β. Ελλάδα

Προχωρά η διαδικασία αδειοδότησης της Hellas Gold, η οποία προσδοκά στην ανάπτυξη δύο έργων εξόρυξης μετάλλων στη Βόρεια Ελλάδα και συγκεκριμένα στις περιοχές Ολυμπιάδα και Σκουριές της Χαλκιδικής.

Η εταιρεία ανήκει κατά 95% στην European Goldfields (εισηγμένη στην αγορά AIM του Λονδίνου), το 19,9% της οποίας ελέγχεται από τον όμιλο της Ελλάκτωρ. Σύμφωνα με σχετική ανακοίνωση, η Hellas Gold έλαβε την έγκριση του υπουργείου Πολιτισμού για την προκαταρκτική περιβαλλοντική μελέτη που είχε καταθέσει αναφορικά με τα δύο έργα που αναφέρονται παραπάνω. Η έγκριση του υπουργείου χορηγήθηκε έπειτα από σχετική θετική γνωμοδότηση του Αρχαιολογικού Συμβουλίου.

Πρόκειται για το τελευταίο απαιτούμενο έγγραφο, ώστε να ληφθεί η περιβαλλοντική άδεια από το ΥΠΕΧΩΔΕ, κάτι που αναμένεται να συμβεί το προσεχές διάστημα. Σε σχετική έκθεση, η HSBC χαρακτήρισε την εν λόγω εξέλιξη ως θετική για την Ελλάκτωρ. Η Hellas Gold διαθέτει άλλο ένα κοίτασμα στη Στρατώνη, όπου η παραγωγή έχει ξεκινήσει από τον Σεπτέμβριο του 2005. Αντίστοιχα, στην Ολυμπιάδα, όπου περιλαμβάνονται κοιτάσματα χρυσού, μόλυβδου, ασημίου και ψευδαργύρου, πωλούνται αποθέματα χρυσού από τον Ιούλιο του 2006.

Μια νέα ύφεση απειλεί τη «σταθεροποίηση»

Η άποψη των γκουρού της οικονομίας για την κρίση δεν συμμερίζεται την αισιοδοξία της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ

Των **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ, ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΣΩΚΟΥ**

Αέρας αισιοδοξίας επικράτησε τις παραμονές του Δεκαπενταύγουστου στις αγορές, όταν η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ μίλησε για διαφαινόμενη σταθεροποίηση της οικονομίας. Και μολονότι η Fed είναι συνήθως η τελευταία που αποτολμά να μιλήσει για ανάκαμψη, ώστε να μην κινδυνεύσει να διαψευσθεί, όπως παρατηρούν αναλυτές της αγοράς, στην περίπτωση αυτή εμφανίζεται μάλλον αισιόδοξη σε σύγκριση με οικονομολόγους του διαμετρήματος των Πολ Κρούγκμαν, Τζόζεφ Στίγκλιτς και Νουριέλ Ρουμπίνι, που λίγο απέχουν από το να αποτελέσουν τις σύγχρονες Κασσάνδρες.

Η αισιοδοξία της Fed, βέβαια, δεν

Οι οικονομολόγοι Στίγκλιτς και Ρουμπίνι, αλλά και οι επενδυτές Σόρος και Πόλσον, ανησυχούν ότι η αμερικανική οικονομία θα υποχωρήσει για δεύτερη φορά στην ύφεση.

φαίνεται αβάσιμη, καθώς πληθώρα πρόσφατων στοιχείων κατατείνει πράγματι σε κάποια βελτίωση στην αμερικανική οικονομία. Οι καταναλωτικές δαπάνες αυξήθηκαν τον Ιούνιο για δεύτερο συναπτό μήνα, η παραγωγικότητα της εργασίας σημείωσε άνοδο φθάνοντας στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων έξι ετών, ενώ οι αμερικανικές εξαγωγές σημείωσαν άνοδο 2%. Εξ ου και η απόφαση της Fed να παρατείνει μεν για ένα μήνα το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων του αμερικανικού Δημοσίου, αλλά να προαναγγείλει τον τερματισμό του τον Οκτώβριο, προκαλώντας υποχώρηση των τιμών των κρατικών τίτλων. Παραμονές Δεκαπενταύγουστου, άλλωστε, έγινε γνωστή μια βελτίωση στις δύο μεγαλύτερες οικονομίες της Ευρωζώνης, στη Γερμανία και τη Γαλλία.

Οπως, όμως, επισήμανε στη διάρκεια της εβδομάδας ο βραβευμένος με Νομπέλ Οικονομίας, Πολ Κρούγκμαν, τα πράγματα δεν είναι τόσο απλά, η αμερικανική και κατ' επέκταση η παγκόσμια οικονομία διέφυγαν μεν από μια επανάληψη της μεγάλης ύφεσης του 1930 χάρη στις δέσμες μέτρων που επιστράτευσαν οι κυβερνήσεις, αλλά «ο Θεός ξέρει πώς θα βγούμε από την τρέχουσα ύφεση» εφόσον δεν μπορούμε να ελπίζουμε σε ανάκαμψη βασιζόμενοι στις εξαγωγές.

Η συνάντηση των τεσσάρων

Ακόμη πιο απαισιόδοξος είναι ο έτερος βραβευμένος με Νομπέλ οικονομολόγος Τζόζεφ Στίγκλιτς, ο οποίος εμμένει στην πρόσφατη εκτίμηση που εξέφρασε στη συνέντευξή του στην «Κ» ότι ο δρόμος της ανάκαμψης θα έχει πολλά εμπόδια, και ενδεχομένως πισωγυρίσματα. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», ο κ. Στίγκλιτς συναντήθηκε την περασμένη εβδομάδα στο Σαουθάμπτον της Νέας Υόρκης με τον οικονομολόγο Νούριελ Ρουμπίνι και δύο από τους σημαντικότερους επενδυτές παγκοσμίως, τον δισεκατομμυριούχο Τζορτζ Σόρος και τον διαχειριστή του τέταρτου μεγαλύτερου κεφαλαίου hedge fund των ΗΠΑ, Τζον Πόλσον.

Σε αυτή τη συνάντηση, οι τέσσερις άνδρες μοιράστηκαν την ανησυχία ότι η αμερικανική οικονομία θα υποχωρήσει για δεύτερη φορά στην ύφεση. Η γνώμη τους έχει ιδιαίτερη βαρύτητα, καθώς μάλιστα ο κ. Ρουμπίνι ήταν από τους ελάχιστους οικονομολόγους που προέβλεψαν την κρίση. Αλλά και τελευταία, έχει επισημάνει δημοσίως τους κινδύνους μιας «άνεργης» και «δίχως μισθό» ανάκαμψης, προειδοποιώντας ότι παραμένει ο κίνδυνος μιας ύφεσης δύο χαμηλών σημείων («W»), σε περίπτωση που οι τιμές πετρελαίου πλησιάσουν ξανά το επίπεδο των 100 δολαρίων.

Οσο για τους δύο μεγαλοεπενδυτές, όχι μόνο είναι σημαντικοί παίκτες των αγορών, αλλά θεωρούνται και ιδιαίτερα επιτυχημένοι, με τον κ. Πόλσον να έχει εξασφαλίσει κέρδη 5,7 δισεκατομμυρίων δολαρίων τα δύο τελευταία χρόνια, εν μέσω γενικής αστάθειας, χάρη στην επιλογή του να «σορτάρει» τα επισφαλή στεγαστικά δάνεια και τις τράπεζες. (Οπως έγινε πάντως γνωστό αυτή την εβδομάδα, το δεύτερο τρίμηνο επέστρεψε στις τράπεζες, καθώς απέκτησε το 2% των μετοχών της Bank of America).

Η απαισιοδοξία των τεσσάρων βασίζεται κυρίως στις απρόβλεπτες επιπτώσεις της συνεχώς διογκούμενης ανεργίας, η οποία αναμένεται να εκτιναχθεί εκ νέου κοντά στο 10% περί τα τέλη του έτους, για την εγχώρια κατανάλωση. Οπως, άλλωστε, τονίζουν και πολλοί άλλοι οικονομικοί αναλυτές, στις ΗΠΑ έχουν χαθεί περί τα 6,7 εκατ. θέσεις εργασίας από τον Δεκέμβριο του 2007 και κανείς δεν προβλέπει για το ορατό μέλλον ανάκαμψη αρκετά ισχυρή για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Αρνητικές επιπτώσεις αναμένεται να έχει και για τον αμερικανικό χρηματοπιστωτικό κλάδο, καθώς η απώλεια θέσεων εργασίας επηρεάζει άμεσα τις δυνατότητες αποπληρωμής των δανείων και άρα αυξάνει τις τραπεζικές επισφάλειες. Ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί και η συνεχιζόμενη αδυναμία που παρουσιάζει η αγορά εμπορικών ακινήτων στις ΗΠΑ. Ισως η ανησυχία αυτή κρύβεται πίσω από την απόφαση της Fed να παρατείνει και για το 2010 τις αγορές ομολόγων συνδεδεμένων με στεγαστικά δάνεια συνολικής αξίας 1,45 τρισ. δολαρίων, σε μια προσπάθεια να δώσει ώθηση στην αγορά των συγκεκριμένων ομολόγων.

AFP

Οι αγορές βιάζονται να προεξοφλήσουν την ανάκαμψη. Ο οικονομολόγος Νουριέλ Ρουμπίνι δέχεται ότι «οι τιμές των μετοχών πρέπει να πάνε ψηλότερα». Ομως, θέτει το ζήτημα της απότομης ανόδου τους, καθώς θεωρεί ότι το πρόσφατο ράλι ίσως να βιάστηκε, αφού ακολουθεί τη «χειρότερη κρίση των τελευταίων 60 ετών».

Γερμανία και Γαλλία

Συνθήκες εύθραυστης ανάκαμψης διακρίνουν οι αναλυτές στα στοιχεία που ανακοινώθηκαν την Πέμπτη και δείχνουν επάνοδο της οικονομίας της Γερμανίας και της Γαλλίας στην ανάπτυξη. Σε πρώτη ανάγνωση, τα εποχικά προσαρμοσμένα στοιχεία κηρύσσουν το τέλος της χειρότερης μεταπολεμικής ύφεσης για τις δύο μεγαλύτερες οικονομίες της Ευρωζώνης, των οποίων το ΑΕΠ αυξήθηκε για το δεύτερο τρίμηνο κατά 0,3% έναντι του πρώτου, ενώ οι προβλέψεις το ήθελαν να συρρικνώνεται κατά 0,2% για τη Γερμανία και 0,3% για τη Γαλλία. Οι επιδόσεις των δύο χωρών συνέβαλαν σε βελτίωση των αντίστοιχων επιδόσεων στο σύνολο της Ευρωζώνης, της οποίας το ΑΕΠ συρρικνώθηκε μόλις κατά 0,1%, έναντι προβλέψεων για 0,5%.

Ωστόσο, οι αναλυτές παραμένουν επιφυλακτικοί. Οικονομολόγοι της Deutsche Bank έσπευσαν να παρατηρήσουν ότι «η κατάσταση είναι θετική, πλην όμως εύθραυστη. Το τρίτο τρίμηνο ίσως δούμε επιστροφή σε οριακή ανάπτυξη, καθώς η οικονομία δεν εμφανίζει ακόμα ενδείξεις αυτοτροφοδοτούμενης ανάκαμψης και η ανεργία αφήνει το αποτύπωμά της». Οι «αμφισβητίες» κάνουν λόγο για κίνδυνο υποτροπής, καθώς η ύφεση είναι παγκόσμια και η «παράλυση» της δραστηριότητας πολύ σοβαρή.

«Η ανάκαμψη θα χρειασθεί δύο χρόνια»

Με επαίνους για την αμερικανική κυβέρνηση και την επιτυχία της να αποτρέψει μια δεύτερη Μεγάλη Υφεση αλλά και με προειδοποιήσεις κάθε άλλο παρά καθησυχαστικές, ο καθηγητής Οικονομικών στο Πρίνστον και κάτοχος Νομπέλ Οικονομίας, Πολ Κρούγκμαν, σκιαγράφησε αυτήν την εβδομάδα μια μάλλον ζοφερή εικόνα της παγκόσμιας οικονομίας με μερικές πινελιές αισιοδοξίας. Οπως προειδοποίησε, η ανάκαμψη θα αργήσει τουλάχιστον δύο χρόνια και συνέκρινε την εικόνα της παγκόσμιας οικονομίας με μια «παγκοσμιοποιημένη εκδοχή της Ιαπωνίας όπως ήταν τη χαμένη δεκαετία του 1990», στη διάρκεια της οποίας υπήρχαν θύλακες ύφεσης και μια παρατεταμένη περίοδος χαμηλής ανάπτυξης.

Η ομιλία που έδωσε στη Κουάλα Λουμπούρ της Μαλαισίας κατέληξε σε απολύτως ορθολογιστικές συστάσεις για επέκταση των μέτρων τόνωσης της οικονομίας και επιβολή αυστηρών ρυθμίσεων της οικονομικής δραστηριότητας.

Με υφέρπουσα απαισιοδοξία, ωστόσο, εναπόθεσε στον Θεό τις ελπίδες του για την έξοδο από την κρίση, διότι «στην παρούσα φάση δεν μπορούμε να προσβλέπουμε σε ανάπτυξη βασιζόμενη στις εξαγωγές, εκτός κι αν βρούμε άλλον πλανήτη να εξάγουμε». Με εξίσου πικρό χιούμορ, άλλωστε, ευχήθηκε να μην καταφύγουμε στη «στρατηγική» εξόδου από τη Μεγάλη Υφεση του 1930, που έμεινε γνωστή ως... Β' Παγκόσμιος Πόλεμος. Αναλόγου ύφους ήταν η στήλη του την περασμένη εβδομάδα στους New York Times, στην οποία επικαλέστηκε το τελευταίο κύμα στοιχείων που καταδεικνύει πως η οικονομία των ΗΠΑ «έχει κάνει μερικά βήματα πίσω από το χείλος του γκρεμού» αλλά επισήμανε παράλληλα τη θλιβερή εικόνα της αμερικανικής αγοράς εργασίας και την ανάγκη να βρεθούν θέσεις εργασίας για περίπου εννέα εκατομμύρια άτομα.

«Στην παρούσα φάση δεν μπορούμε να προσβλέπουμε σε ανάπτυξη βασιζόμενη στις εξαγωγές, εκτός κι αν βρούμε άλλον πλανήτη να εξάγουμε», υποστηρίζει ο οικονομολόγος Κρούγκμαν.

Πλέκοντας το εγκώμιο της κυβέρνησης Ομπάμα, μολονότι αρχικά την είχε επικρίνει χαρακτηρίζοντας λίαν ανεπαρκείς τις δέσμες μέτρων στήριξης της οικονομίας, εκτίμησε ότι έσωσε την Αμερική από τη Μεγάλη Υφεση επειδή σε αντίθεση με τον ιδιωτικό τομέα δεν μείωσε τις δαπάνες όταν είδε τα έσοδά της να υποχωρούν.

Μολονότι δεν απέφυγε ούτε στο άρθρο του ούτε στην ομιλία του τις ανησυχητικές συγκρίσεις και αναλογίες με την ύφεση του 1930, τόνισε πως τότε δεν είχαν ληφθεί μέτρα τόνωσης της οικονομίας. Κατέληξε, πάντως, επαναλαμβάνοντας την ανησυχία του για την οικονομία και ιδιαίτερα για την κατάσταση στην αγορά απασχόλησης, καθώς η ανεργία αναμένεται να παραμείνει σε υψηλά επίπεδα για αρκετό ακόμη καιρό.

Η βιαστική άνοδος των χρηματιστηρίων μπορεί να «πληρωθεί» με απότομη πτώση

Το ράλι που συνεχίζεται στις αγορές μετά από τα χαμηλά επίπεδα του Μαρτίου έχει τροφοδοτήσει τις ελπίδες υπέρ μιας ανάκαμψης της παγκόσμιας οικονομίας και αντιστρόφως: Οι ενθαρρυντικοί οικονομικοί δείκτες και τα θετικά εταιρικά αποτελέσματα κερδοφορίας β' τριμήνου αυξάνουν τη διάθεση για ανάληψη περισσότερων επενδυτικών κινδύνων, πόσο μάλλον που η Fed εκτίμησε ότι η οικονομία των ΗΠΑ σταθεροποιείται.

Ωστόσο δεν είναι λίγοι όσοι παραμένουν επιφυλακτικοί, θεωρώντας ότι οι αγορές βιάζονται να προεξοφλήσουν την ανάκαμψη. Ο οικονομολόγος Νούριελ Ρουμπίνι δέχεται ότι «οι τιμές των μετοχών πρέπει να πάνε ψηλότερα», θέτει όμως το ζήτημα της απότομης ανόδου τους. «Πολύ νωρίς, πολύ ψηλά», όπως τόνισε χαρακτηριστικά, προσθέτοντας ότι το πρόσφατο ράλι ίσως να βιάστηκε, αφού ακολουθεί τη «χειρότερη κρίση των τελευταίων 60 ετών».

Ο δείκτης S&P 500 έχει καταγράψει άνοδο 49% τους τελευταίους 5 μήνες, με έρευνα του πρακτορείου Bloomberg να υπογραμμίζει ότι βάση των πρόσφατων στοιχείων υπάρχει πιθανότητα 68% ο δείκτης S&P 500 να παρουσιάσει υψηλή μεταβλητότητα, της τάξης του 7,2%, τις επόμενες 30 μέρες.

«Κατά τη γνώμη μου υπάρχει ο κίνδυνος μίας διόρθωσης», εκτίμησε ο κ. Ρουμπίνι. Την άποψη αυτή μοιράζεται και ο διευθύνων σύμβουλος της Templeton Asset Management, Μαρκ Μόμπιους. «Οταν έχεις αυτά τα απότομα ράλι δίχως καμία διόρθωση, τότε θα υπάρξει κάποια διόρθωση σε κάποιο σημείο, οπότε περιμένουμε μεγάλο βαθμό αστάθειας». «Αυξήσεις 70% πιθανότατα να ακολουθηθούν από μειώσεις 20% με 30%», συμπλήρωσε ο διάσημος επενδυτής. Η διόρθωση των μετοχών παγκοσμίως «μπορεί να συμβεί οποιαδήποτε στιγμή, ίσως και αυτό το έτος. Μπορεί να μην γίνει κατευθείαν με μία ξαφνική πτώση 20%, αλλά μπορεί να ξεκινήσει με μία συρρίκνωση 10%, μετά να ανέβει 5% που θα ακολουθηθεί από άλλη μία πτώση 10%, θα δείτε αυτό το είδος μεταβλητότητας στις αγορές», εκτίμησε ο κ. Μόμπιους.

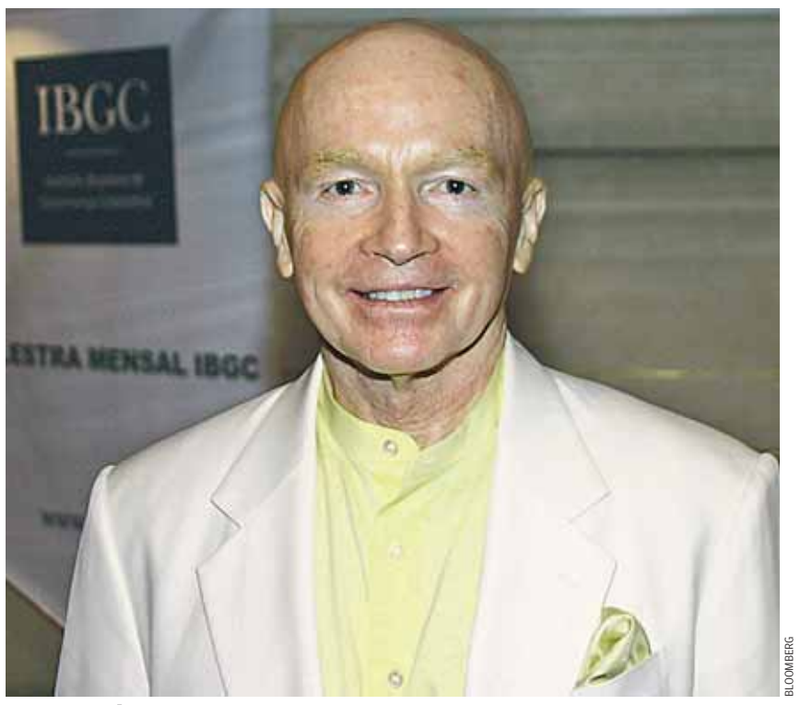

BLOOMBERG

Ο Μαρκ Μόμπιους πιστεύει ότι, όταν έχεις απότομα ράλι δίχως καμία διόρθωση, τότε θα υπάρξει κάποια διόρθωση σε κάποιο σημείο, οπότε περιμένουμε μεγάλο βαθμό αστάθειας. «Αυξήσεις 70% πιθανότατα να ακολουθηθούν από μειώσεις 20% με 30%», συμπληρώνει ο διάσημος επενδυτής.

Το σενάριο μίας πιθανής διόρθωσης έρχεται να ενισχύσει και η αυξημένη δραστηριότητα που παρατηρείται στον τομέα των προθεσμιακών συμβολαίων (futures) προσφάτως. Χαρακτηριστικά, η πλειοψηφία των στοιχημάτων τάσσονται υπέρ της μη επέκτασης του ανοδικού ράλι στον παραδοσιακά κακό μήνα για τις αμερικανικές μετοχές Σεπτέμβριο. Ο συγκεκριμένος μήνας είναι ο χειρότερος και για τους τρεις σημαντικότερους χρηματιστηριακούς δείκτες της Wall Street. Ο Dow Jones από την αρχή των μετρήσεων το 1929, συρρικνώνεται- κατά μέσο όρο- τον μήνα Σεπτέμβριο 1,46% . Αντίστοιχα, ο NASDAQ από το 1971 έχει χάσει 1,02% και ο S&P 500 0,69%. Για να γίνει αντιληπτή η διαφορά, ο δεύτερος χειρότερος μήνας για το δείκτη Dow Jones είναι ο Μάιος με πτώση 0,11%.

Η πλειοψηφία των χρηματιστών στοιχημάτιζε ότι ο δείκτης μεταβλητότητας VIX, θα ενισχυθεί 13% στις επόμενες 5 εβδομάδες, άρα ουσιαστικά τοποθετούσαν στοιχήματα υπέρ μεγάλου βαθμού μεταβλητότητας. Ο δείκτης VIX του Chicago Board Options Exchange κινείται σε αντίθεση κατεύθυνση με το δείκτη S&P 500 διότι η ζήτηση για οποιαδήποτε μορφής ασφάλεια αυξάνεται όταν πέφτουν οι μετοχές. «Τα προθεσμιακά συμβόλαια VIX μας λένε ότι οι επενδυτές είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν ένα ασφάλιστρο για την προστασία τους», εξηγεί ο διαχειριστής χαρτοφυλακίων μεταβλητότητας στη Hudson Bay Capital Management, Ντέιβιντ Πάλμερ. Μία ενίσχυση 13% του δείκτη VIX θα διαμορφώσει, αν επιβεβαιωθεί, το μεγαλύτερο spread από τον Αύγουστο του 2008, λίγο πριν ο S&P 500 καταγράψει τη μεγαλύτερη δίμηνη πτώση των τελευταίων 21 χρόνων. Στο 81% των περιπτώσεων από το 1990 και μετά, όταν ο δείκτης μεταβλητότητας ενισχύεται, ο S&P 500 σημειώνει αντίθετη πορεία και πέφτει.

BLOOMBERG

Κίνα - Ινδία καθορίζουν την αγορά πετρελαίου

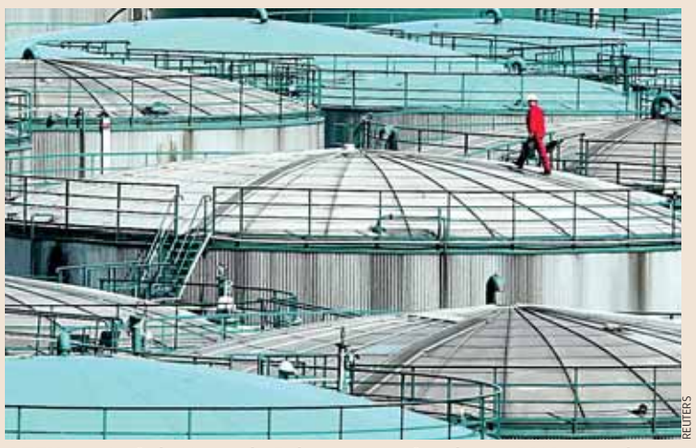

REUTERS

ΟΠΕΚ και Διεθνής Υπηρεσία Ενέργειας τοποθετούν στο 2010 την ανάκαμψη της ζήτησης.

Συγκρατημένη αισιοδοξία για την πορεία της ενεργειακής ζήτησης και εναπόθεση των ελπίδων στις αναδυόμενες οικονομίες της Ασίας, με επίκεντρο την Κίνα και την Ινδία. Αυτά είναι τα βασικά στοιχεία στις μηνιαίες εκθέσεις του ΟΠΕΚ και της Διεθνούς Υπηρεσίας Ενέργειας (ΙΕΑ) για το τρέχον και το ερχόμενο έτος, οι οποίες δόθηκαν στη δημοσιότητα αυτή την εβδομάδα. Τόσο ο ΟΠΕΚ όσο και η ΙΕΑ τοποθετούν στο 2010 την ανάκαμψη της ζήτησης, η οποία συνδέεται άρρηκτα με την πορεία της παγκόσμιας οικονομίας. Η δεύτερη, μάλιστα, εκτιμά ότι η ανάκαμψη «είναι κάθε άλλο παρά σίγουρο ότι θα επανέλθει ισχυρή πριν από τα τέλη του τρέχοντος έτους».

Για το 2009, το καρτέλ των πετρελαιοεξαγωγών κρατών -που στην έκθεσή του εμμένει ουσιαστικά στις εκτιμήσεις του προηγούμενου μήνα- κάνει λόγο για συρρίκνωση της ζήτησης κατά 1,93%, στα 83,91 εκ. βαρέλια ημερησίως, επικαλούμενο τις ακόμα δυσχερείς οικονομικές συνθήκες στον ανεπτυγμένο δυτικό κόσμο. Τονίζει, δε, ότι η πρόσφατη ενίσχυση των τιμών του αργού στις διεθνείς αγορές οφείλεται στις νεόκοπες προσδοκίες για ανάκαμψη και όχι σε σημαντικές μεταβολές στα θεμελιώδη μεγέθη της πετρελαϊκής αγοράς.

Αντίστοιχες επιφυλάξεις διατυπώνει και η ΙΕΑ, τονίζοντας πως «έστω κι αν επιβεβαιωθεί η σταθεροποίηση της παγκόσμιας ανάπτυξης, είναι κάθε άλλο παρά σίγουρο ότι θα επανέλθει ισχυρή πριν από τα τέλη του τρέχοντος έτους». Η δική της έκθεση αναθεωρεί μεν ελαφρώς προς τα πάνω τις προσδοκίες για τη φετινή ζήτηση, επισημαίνει όμως ότι πρόκειται για απλή «σταγόνα» σε σχέση με τη συρρίκνωση της ζήτησης το 2008. Επιμένει και εκείνη, δε, ότι «η Κίνα συνεχίζει να καθορίζει τις εξελίξεις», καθώς στις οικονομίες πλην των αναδυόμενων «η αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής παραμένει αρνητική».

Παγκόσμια κατανάλωση πετρελαίου

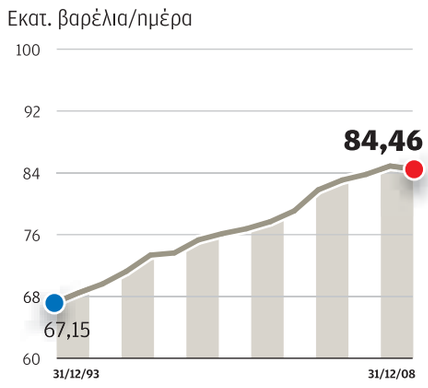

Προθεσμιακή τιμή Brent

Παραγωγή ΟΠΕΚ

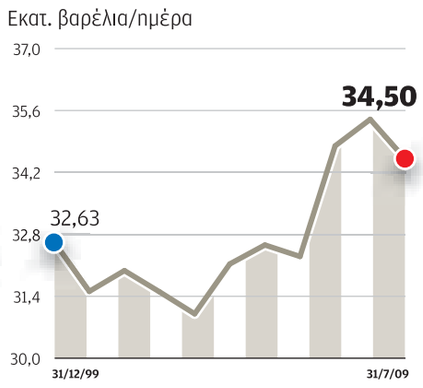

Παγκόσμια αποθέματα

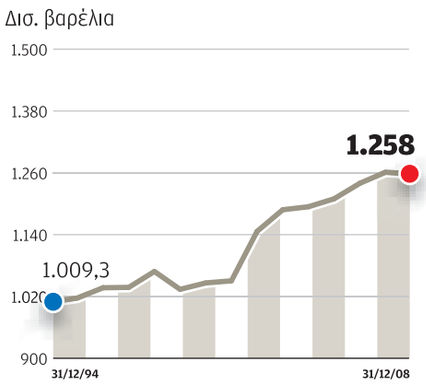

Σε Κίνα και Ινδία ελπίζει ο ΟΠΕΚ

Αύξηση της ζήτησης για πετρέλαιο το 2010. Επιφυλάξεις για ανάκαμψη της διεθνούς οικονομίας

Της **ΣΟΦΙΑΣ ΣΚΟΥΛΙΚΑΡΗ**

Στο 2010 εξακολουθεί να εναποθέτει τις ελπίδες του ο Οργανισμός Πετρελαιοεξαγωγών Κρατών για ανάκαμψη της παγκόσμιας ζήτησης πετρελαίου, αναμένοντας για φέτος ελαφρά πτώση. Στην τελευταία μηνιαία έκθεσή του, που δόθηκε στη δημοσιότητα, το καρτέλ εμμένει στις αρχικές προβλέψεις του για το τρέχον και το ερχόμενο έτος. Επισημαίνει, δε, τον θετικό ρόλο που παίζουν για τη ζήτηση «μαύρου χρυσού» Κίνα και Ινδία, αντισταθμίζοντας τη συρρίκνωση της κατανάλωσης στις ΗΠΑ.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τον ΟΠΕΚ, η πρόβλεψη για την παγκόσμια πετρελαϊκή ζήτηση το 2009 συνεχίζει να αφορά «μείωση της τάξης του 16 εκατ. βαρελιών ημερησίως», κατά 1,93%, στα 83,91 εκατ. βαρέλια ημερησίως. Για το 2010, αναμένεται αντιστροφή της τάσης, με τη ζήτηση να αυξάνεται κατά 0,5 εκατ. βαρέλια ημερησίως, ή 0,59%. Η δε αύξηση θα προέλθει -όπως και φέτος- από την ενισχυμένη ζήτηση σε χώρες εκτός ΟΟΣΑ, ιδίως στην Κίνα και την Ινδία, αλλά και στη Μέση Ανατολή και τη Λατινική Αμερική.

Η μέση τιμή προβλέπεται στα $70 το τέταρτο τρίμηνο και στα $72 το 2010

Σύμφωνα με το καρτέλ, τόσο η ενίσχυση του δολαρίου όσο και η αύξηση της ανεργίας σε ΗΠΑ και Ευρωπαϊκή Ενωση ευθύνονται για την πτώση των πετρελαϊκών τιμών στις αρχές Ιουλίου.

Η αισιοδοξία για την πορεία της παγκόσμιας οικονομίας έφερε την ανάκαμψη των τιμών. Οπως επισημαίνεται στην έκθεση, «απουσία σημαντικών αλλαγών στα θεμελιώδη μεγέθη της πετρελαϊκής αγοράς, η μεταβλητότητα αυτή δείχνει πόσο ευαίσθητες παραμένουν οι τιμές στα αντικρουόμενα μηνύματα της οικονομίας». Ο ΟΠΕΚ προειδοποιεί μάλιστα ότι ίσως είναι ακόμα πολύ νωρίς για να γίνει λόγος για ανάκαμψη. Ωστόσο, αφενός η υποτονική ανάκαμψη της κατανάλωσης διεθνώς, αφετέρου η αυξημένη προσφορά ανταγωνιστών εκτός ΟΠΕΚ, αναμένεται να επιφέρουν συρρίκνωση της ζήτησης για τα δικά του πετρέλαια το ερχόμενο έτος. Η ζήτηση αυτή εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί κατά μέσο όρο στα 227,97 εκατ. βαρέλια ημερησίως, μειωμένη κατά 480.000 βαρέλια ημερησίως έναντι του 2009.

Το στοιχείο αυτό έχει μεταβληθεί σε σχέση με τις αρχικές προβλέψεις του καρτέλ, που έκαναν λόγο για μείωση μόλις κατά 380.000 βαρέλια ημερησίως.

Η διατήρηση των προβλέψεων του ΟΠΕΚ στα προηγούμενα επίπεδα δείχνει ότι οι προοπτικές της ζήτησης έχουν φθάσει σε σημείο καμπής, έπειτα από μήνες υποβαθμίσεων προηγούμενων εκτιμήσεων. Το καρτέλ, ο πρώτος οργανισμός που εξέδωσε αυτή την εβδομάδα μηνιαία έκθεση, κάνει λόγο για πιο ήπια ανάκαμψη της παγκόσμιας ζήτησης απ' όσο άλλοι, όπως η Διεθνής Υπηρεσία Ενέργειας (ΙΕΑ).

Αργότερα δόθηκε στη δημοσιότητα έκθεση της αμερικανικής Υπηρεσίας Ενημέρωσης για την Ενέργεια (ΕΙΑ), όπου προβλέπεται ότι η ζήτηση θα αυξηθεί το τέταρτο τρίμηνο για πρώτη φορά μετά από πέντε συνεχή τρίμηνα, και δη κατά 520.000 βαρέλια ημερησίως έναντι της αντίστοιχης περυσινής περιόδου.

Ωστόσο, η ζήτηση θα παραμείνει μειωμένη κατά 1,7 εκατ. βαρέλια ημερησίως φέτος, για να αυξηθεί κατά 940.000 βαρέλια ημερησίως το 2010. Οι τιμές προβλέπεται να διαμορφωθούν κατά μέσο όρο στα 70 δολάρια το τέταρτο τρίμηνο και στα 72 δολάρια το 2010. Η έκθεση της ΙΕΑ πρόκειται να δοθεί στη δημοσιότητα σήμερα, Τετάρτη. Η έκθεση του ΟΠΕΚ, σε συνδυασμό με τα προκαταρκτικά στοιχεία για ρεκόρ εισαγωγών πετρελαίου στην Κίνα, προκάλεσαν ράλι των τιμών του αργού στις διεθνείς αγορές.

Η άνοδος ωστόσο αντιστράφηκε στη συνέχεια, μετά τα στοιχεία για νέα συρρίκνωση των αποθεμάτων των αμερικανικών επιχειρήσεων.

«Αβέβαιο ότι η ανάπτυξη θα έρθει τέλη του '09»

Στο πνεύμα της προχθεσινής μηνιαίας έκθεσης του ΟΠΕΚ κινείται και εκείνη της Διεθνούς Υπηρεσίας Ενέργειας (ΙΕΑ), η οποία δόθηκε στη δημοσιότητα. Διατυπώνοντας το καίριο ερώτημα «έφθασε στο τέλος της η κρίση;» η ΙΕΑ απαντά ότι «το μόνο που μπορούμε να πούμε είναι πως η παγκόσμια οικονομία ίσως να σταθεροποιείται, όμως ακόμα κι αν κάτι τέτοιο επιβεβαιωθεί, παραμένει κάθε άλλο παρά σίγουρο πως η ανάπτυξη θα επανέλθει ισχυρή πριν από τα τέλη του τρέχοντος έτους».

Με το σκεπτικό αυτό, η ΙΕΑ αναθεωρεί μεν ελαφρώς προς τα πάνω τις προσδοκίες της για την παγκόσμια ενεργειακή ζήτηση φέτος, επισημαίνοντας όμως ότι πρόκειται για απλή «σταγόνα» σε σχέση με την πτώση του 2008. Οσο για το πρόσφατο ράλι των τιμών του αργού στις διεθνείς αγορές, όπου καταγράφηκαν κέρδη της τάξης των 8–10 δολαρίων σε σχέση με τον μέσο όρο του Ιουλίου, τονίζει ότι στηρίχθηκε κυρίως στα στοιχεία για τη ζήτηση από Κίνα και Ινδία.

Η Διεθνής Υπηρεσία Ενέργειας θεωρεί ότι το ράλι του πετρελαίου στηρίχθηκε στα στοιχεία για τη ζήτηση από Κίνα και Ινδία

Οπως, πάντως, έκανε προχθές ο ΟΠΕΚ, η ΙΕΑ επικαλείται την κινεζική ζήτηση και την οικονομική ανάκαμψη στις χώρες εκτός ΟΟΣΑ για να αιτιολογήσει τις προβλέψεις της για «τόνωση της ζήτησης το 2010».

«Η Κίνα συνεχίζει να καθορίζει τις εξελίξεις», παραδέχεται ο Ντέιβιντ Φάιφ, επικεφαλής του τμήματος πετρελαϊκής βιομηχανίας και αγορών της ΙΕΑ. Η έκθεση τονίζει ότι, πλην των αναδυόμενων οικονομιών, «η αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής διατηρεί το αρνητικό της πρόσημο, παρότι ο ρυθμός μείωσης έχει κατά τι επιβραδυνθεί».

Σύμφωνα με την έκθεση, η ζήτηση κατά το ερχόμενο έτος θα διαμορφωθεί περίπου στα 85,25 εκατ. βαρέλια ημερησίως, ποσότητα κατά 70.000 βαρέλια μεγαλύτερη έναντι της αρχικής εκτίμησης. Η ζήτηση θα αυξηθεί το 2010 κατά 1,6%, ποσοστό χαμηλότερο σε σχέση με προηγούμενες προβλέψεις, λόγω της αναβάθμισης των εκτιμήσεων για το 2009. Κατά το τρέχον έτος, η ζήτηση θα συρρικνωθεί κατά 2,7%, στα 83,9 εκατ. βαρέλια ημερησίως, ποσότητα αυξημένη κατά 190.000 βαρέλια έναντι των αρχικών εκτιμήσεων.

Η ΙΕΑ αύξησε επίσης τις προβλέψεις της για την παραγωγή εκτός ΟΠΕΚ, κατά 160.000 και 200.000 βαρέλια ημερησίως το 2009 και το 2010, αντίστοιχα, επικαλούμενη τη μεγαλύτερη έναντι της αναμενόμενης παραγωγή από τη Ρωσία. Οι εκτός ΟΠΕΚ παραγωγοί, που ευθύνονται για το 60% της παγκόσμιας προσφοράς, θα παράσχουν κατά το 2010 51,4 εκατ. βαρέλια ημερησίως, αντλώντας αυξημένες ποσότητες μεταξύ άλλων από τον Κόλπο του Μεξικού και τις πετρελαιοφόρες άμμους του Καναδά. Η εκτίμηση για τη ζήτηση των πετρελαίων του ίδιου του ΟΠΕΚ διατηρείται από την ΙΕΑ ουσιαστικά αμετάβλητη, στα 27,4 εκατ. βαρέλια ημερησίως. Σημειωτέον ότι η προσφορά των 11 μελών του καρτέλ που υπόκεινται σε ποσοστώσεις –από τα οποία εξαιρείται το Ιράκ– συρρικνώθηκε τον Ιούλιο για πρώτη φορά μετά τρίμηνο λόγω προβλημάτων στη Νιγηρία. Τα μέλη αυτά άντλησαν 26,12 εκατ. βαρέλια ημερησίως, ποσότητα μειωμένη κατά 120.000 βαρέλια έναντι του Ιουνίου, η οποία διαμορφώνει στο 70% το ποσοστό συμμόρφωσης με το πλαφόν παραγωγής, όπως ισχύει μετά τις περικοπές ρεκόρ που αποφασίσθηκαν πέρυσι.

BLOOMBERG, AFP

«Τοξικά» 800 δισ. ευρώ δηλητηριάζουν ακόμα τις γερμανικές τράπεζες

Προειδοποίηση ότι τα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας θα αντιμετωπίσουν πτωχεύσεις και υποβαθμίσεις εταιρειών

Ο κίνδυνος μιας πιστωτικής κρίσης εξακολουθεί να απειλεί τη Γερμανία ακόμη και σήμερα, δύο χρόνια από τη στιγμή που εκδηλώθηκε η χρηματοπιστωτική κρίση, καθώς οι γερμανικές τράπεζες αντιμετωπίζουν μια σειρά υποβαθμίσεων των γερμανικών επιχειρήσεων. Η προειδοποίηση ήρθε από τον πρόεδρο της Ομοσπονδιακής Ενωσης Γερμανικών Τραπεζών και διευθύνοντα σύμβουλο της HSBC Trinkaus & Burkhardt, Αντρέας Σμιτζ, που σε συνέντευξή του στη βρετανική εφημερίδα Financial Times παραδέχθηκε μεν πως έχει μάλλον παρέλθει η χειρότερη φάση της χρηματοπιστωτικής κρίσης, αλλά πρόσθεσε ότι όλες οι τράπεζες «θα κληθούν να αντιμετωπίσουν τους επόμενους 18 μήνες περισσότερα προβλήματα από πριν εξ αιτίας πτωχεύσεων πελατών τους και μη εξυπηρετούμενων δανείων».

Οπως σχολιάζουν οι Financial Times, πρόκειται για την πλέον απερίφραστη προειδοποίηση στην οποία έχει προβεί στέλεχος του χρηματοπιστωτικού κλάδου στη μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οικονομία σε σχέση με τον κίνδυνο της πιστωτικής κρίσης. Η προειδοποίηση αυτή ενδέχεται να εντείνει την ανησυχία πως η απροθυμία ή ακόμη και αδυναμία των τραπεζών να προχωρήσουν σε δανεισμό θα πλήξει τον επιχειρηματικό τομέα της Γερμανίας, τη στιγμή ακριβώς που σημειώνει άνοδο η επιχειρηματική εμπιστοσύνη, με αποτέλεσμα να περιοριστούν και οι προοπτικές ανάκαμψης της οικονομίας. Παρά τις εκτεταμένες ζημίες που υπέστησαν οι γερμανικές τράπεζες από τη χρηματοπιστωτική κρίση, έως τώρα δεν υπάρχουν ενδείξεις μείωσης των πιστώσεων προς την «πραγματική» οικονομία.

Η βρετανική εφημερίδα επικαλείται τη ρυθμιστική αρχή του γερμανικού τραπεζικού συστήματος, την Bafin, σύμφωνα με την οποία οι γερμανικές τράπεζες διατηρούν στους ισολογισμούς τους τοξικά στοιχεία ενεργητικού ή περιουσιακά στοιχεία πλην κύριων δραστηριοτήτων αξίας 800 δισ. ευρώ. Εξ ου και οι προειδοποιήσεις του κ. Σμιτζ ενδέχεται να εντείνουν τον φόβο πως η Γερμανία δεν έχει κατορθώσει ώς τώρα να απαλλάξει το χρηματοπιστωτικό της σύστημα από προβληματικά στοιχεία ενεργητικού και περιουσιακά στοιχεία. Σημειωτέον ότι στη Γερμανία οι επιχειρήσεις θεωρούνται γενικώς πιο εξαρτημένες από τις τράπεζες παρά από τις αγορές κεφαλαίου. Πολλές επιχειρήσεις, όμως, έχουν παρουσιάσει μεγάλη κερδοφορία παρά την οικονομική κρίση και δεν έχουν αντιμετωπίσει άμεσα προβλήματα χρηματοδότησης. Εχει, άλλωστε, συμβάλει σε αυτό και η παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, που έχει διοχετεύσει απεριόριστη ρευστότητα στο τραπεζικό σύστημα της Ζώνης Ευρώ, και πλέον αναμένει τη μεταβίβαση της ρευστότητας αυτής στην πραγματική οικονομία. Παράλληλα, επαναλαμβάνει διαρκώς στις ευρωπαϊκές τράπεζες ότι πρέπει να επισπεύσουν τον δανεισμό προς τις επιχειρήσεις.

Ο κ. Σμιτζ, ωστόσο, επισημαίνει πως η ρευστότητα από πλευράς της ΕΚΤ δεν βελτιώνει την κεφαλαιακή κατάσταση των τραπεζών, ιδιαιτέρως όσων ανησυχούν για μελλοντικές υποβαθμίσεις στην πιστοληπτική ικανότητα επιχειρήσεων. Οπως επισημαίνει, «υπάρχει άφθονη ρευστότητα στο σύστημα, αλλά αυτό δεν λέει τίποτε περί της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών» και προσθέτει ότι μπορεί τώρα να εμφανίζονται σε καλή κατάσταση, αλλά αν προκύψουν περισσότεροι κίνδυνοι στη διάρκεια του υπόλοιπου έτους, κάποιες από αυτές θα χρειαστούν περισσότερα κεφάλαια.

Ο Αντρέας Σμιτζ, παραδέχθηκε ότι όλες οι τράπεζες «θα κληθούν να αντιμετωπίσουν τους επόμενους 18 μήνες προβλήματα από πριν εξ αιτίας πτωχεύσεων πελατών τους και μη εξυπηρετούμενων δανείων».

Παραινέσεις Φρανκ Βάλτερ Σταϊνμάγιερ στη βρετανική κυβέρνηση

Ο υποψήφιος των Σοσιαλδημοκρατών για την καγκελαρία της Γερμανίας και αντίπαλος της Αγκελα Μέρκελ, Φρανκ Βάλτερ Σταϊνμάγιερ, κάλεσε χθες τη βρετανική κυβέρνηση να μην υποκύψει στις πιέσεις του Σίτι του Λονδίνου και να προχωρήσει στην αναμόρφωση των διεθνών ρυθμίσεων για τον χρηματοπιστωτικό κλάδο στη σύνοδο του G20, που θα πραγματοποιηθεί τον επόμενο μήνα στο Πίτσμπουργκ. Ο κ. Σταϊνμάγιερ εξέφρασε φόβους πως η διαφαινόμενη ανάκαμψη αγορών και οικονομίας μπορεί να αποτελέσει πρόσχημα για να μην υλοποιηθούν οι συμφωνηθείσες μεταρρυθμίσεις. «Δεν ξέρω ποια είναι η θέση της βρετανικής κυβέρνησης, αλλά ακούγονται αντιρρήσεις από το Σίτι του Λονδίνου», τόνισε απηχώντας τον επίσης Σοσιαλδημοκράτη υπουργό Οικονομικών, Πέερ Στάινμπρουκ, αλλά και την ίδια τη Γερμανίδα καγκελάριο, που τον περασμένο μήνα ζήτησε να μην επιτραπεί στις τράπεζες Νέας Υόρκης και Λονδίνου να υπαγορεύσουν στις κυβερνήσεις την πολιτική τους.

Συμφωνία για τη φοροδιαφυγή Γερμανίας-Λιχτενστάιν

Μετά τη συμφωνία που υπέγραψε πρόσφατα με τη Βρετανία το Λιχτενστάιν, για την ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση των λογαριασμών που θα δηλώσουν όσοι Βρετανοί υπήκοοι και επιχειρήσεις διατηρούν τα χρήματά τους στο πριγκιπάτο, η κυβέρνηση της Βαντούζ άρχισε συνομιλίες για το ίδιο θέμα και με τη Γερμανία. Το γεγονός επαληθεύει τις προβλέψεις εμπειρογνωμόνων σε θέματα φοροδιαφυγής ότι η συμφωνία Λιχτενστάιν - Βρετανίας θα αποτελούσε πρότυπο για παρεμφερείς συμφωνίες και με άλλα κράτη. Η έναρξη των χθεσινών συνομιλιών με τη Γερμανία έχει ιδιαίτερη βαρύτητα, δεδομένου ότι το Βερολίνο είναι εκείνο το οποίο εξαγόρασε στοιχεία πελατών από πρώην υπάλληλο του Λιχτενστάιν, τα οποία αποκάλυπταν τους Γερμανούς φοροφυγάδες που είχαν καταφύγει στον φορολογικό παράδεισο των Αλπεων. Η εφημερίδα Financial Times, η οποία σε σχετικό άρθρο της δίνει αρκετή έκταση στο γεγονός, υπογραμμίζει πάντως ότι μία συμφωνία Λιχτενστάιν - Γερμανίας δεν αναμένεται να υπογραφεί άμεσα, καθώς μεσολαβούν οι κοινοβουλευτικές εκλογές της Γερμανίας τον ερχόμενο μήνα. Σημασία έχει ότι το Λιχτενστάιν, μετά και τις έντονες πιέσεις που δέχθηκε να άρει το τραπεζικό του απόρρητο συνεπεία της οικονομικής κρίσης και της πίεσης που ασκεί αυτή στα δημόσια οικονομικά πολλών χωρών, φαίνεται πλέον αποφασισμένο να συμβάλει στην αποκατάσταση της φορολογικής διαφάνειας. Ο πρωθυπουργός του Λιχτενστάιν, Κλάους Τσίτσερ επιβεβαίωσε τη διεξαγωγή των συνομιλιών με τη Γερμανία σε συνέντευξή του στη Financial Times, ωστόσο δεν αποκάλυψε λεπτομέρειες. Οι συμφωνίες αυτές παρακάμπτουν με ήπιο τρόπο το τραπεζικό απόρρητο και έχουν χωρίσει τους οικονομικούς κύκλους του Λιχτενστάιν σε δύο στρατόπεδα. Σε εκείνους που είναι υπέρ της διαφάνειας και σε εκείνους οι οποίοι φοβούνται ότι αν αγγίξουν το τραπεζικό απόρρητο, οι καταθέτες θα στραφούν σε άλλες χώρες.

Ο πρωθυπουργός του Λιχτενστάιν, Κλάους Τσίτσερ, επιβεβαίωσε τη διεξαγωγή των συνομιλιών με τη Γερμανία σε συνέντευξή του στη Financial Times, ωστόσο δεν αποκάλυψε λεπτομέρειες.

Δύσκολο έτος για την BHP Billiton

Η μεγαλύτερη εταιρεία εξόρυξης εμφανίστηκε επιφυλακτική για τη ζήτηση πρώτων υλών

Η μεγαλύτερη εταιρεία εξόρυξης του κόσμου BHP Billiton εμφανίστηκε επιφυλακτική για την παγκόσμια ζήτηση πρώτων υλών, με τον διευθύνοντα σύμβουλο της εταιρείας, Μάριους Κλόπερς, να προειδοποιεί ότι η ανάκαμψη της ζήτησης δεν θα είναι σαφής μέχρι το επόμενο έτος και να εκτιμά ότι οι τελευταίοι δώδεκα μήνες ήταν οι πιο δύσκολοι που έχει δει.

«Τους τελευταίους δώδεκα μήνες περάσαμε από μία κατάσταση όπου η ανεξέλεγκτη ζήτηση δεν μπορούσε να ικανοποιηθεί, στην κατάσταση που η ζήτηση απλώς εξατμίστηκε, για να καταλήξουμε προσφάτως σε σταθεροποίηση», τονίζει ο Κλόπερς. «Θα έχουμε μπει στο 2010 προτού δούμε σαφή στοιχεία της ζήτησης, δίχως όλες τις αποθεματικές προσαρμογές. Ενώ η ζήτηση στις ανεπτυγμένες χώρες παραμένει περιορισμένη, μία πιο βελτιωμένη προοπτική εμφανίστηκε προσφάτως από κάποιες αναπτυσσόμενες αγορές. Μετά την εντατική εξάντληση των αποθεμάτων, υπάρχουν καινούργια στοιχεία για τη βελτίωση της ζήτησης σε Β. Αμερική, Ευρώπη και Ιαπωνία», συμπληρώνει.

Ο μεγαλύτερος αγοραστής

Η Κίνα αποτελεί το κλειδί για μία έγκαιρη ανάκαμψη των αυστραλιανών μεταλλευτικών, ως ο μεγαλύτερος αγοραστής σιδηρομεταλλευμάτων και η μεγαλύτερη πηγή εσόδων για την BHP και την ανταγωνιστική της Rio Tinto. Ωστόσο, η κράτηση 4 μελών του προσωπικού της Rio Tinto τον περασμένο μήνα και η επίσημη σύλληψή τους την Τετάρτη, ξεσήκωσε ανησυχίες σχετικά με τη συνεργασία με την Κίνα, επισκιάζοντας τις ήδη τεταμένες σχέσεις με την Αυστραλία και παγώνοντας τις συζητήσεις για τις τιμές σιδηρομεταλλευμάτων για το 2009.

Η αυστραλιανή εταιρεία ανακοίνωσε μείωση κερδοφορίας εξαμήνου για πρώτη φορά τα τελευταία επτά χρόνια, της τάξεως του 65%, εξαιτίας της πτώσης των τιμών των μετάλλων και την αποδυνάμωση της ζήτησης. Συγκεκριμένα, τα καθαρά κέρδη για το δεύτερο εξάμηνο της κρίσης, που τελείωσε στις 30 Ιουνίου, έπεσαν στα 3,26 δισ. δολάρια σε σχέση με κέρδη 9,4 δισ. δολαρίων του αντίστοιχου εξαμήνου του 2009. Ωστόσο το συγκεκριμένο επίπεδο κερδών ξεπέρασε την πρόβλεψη 3,1 δισ. δολαρίων των αναλυτών του πρακτορείου Bloomberg.

Παρόλο που ο μεταλλευτικός τομέας έχει πληγεί από την παγκόσμια οικονομική κρίση, αναγκάζοντας τις εταιρείες να περιορίσουν την παραγωγική τους ικανότητα και να αναβάλουν σχέδια επέκτασης, η BHP θεωρείται πολύ καλά τοποθετημένη και με έναν ισχυρό ισολογισμό για να επωφεληθεί μια τυχόν άνοδο. «Πρόκειται για μία εναλλακτική λύση χαμηλού κινδύνου για τους επενδυτές που επιθυμούν να λάβουν θέση στον μεταλλευτικό τομέα», τονίζει ο αναλυτής της ING, Νικ Χατς, βασίζοντας την άποψή του στον ισολογισμό, την ικανότητα αύξησης μερίσματος και στη γεωγραφική αλλά και εμπορευματική της διαφοροποίηση. Η ανωτερότητα της BHP έναντι των μικρότερων ανταγωνιστικών του κλάδου γίνεται εμφανής από τα αποτελέσματα κερδοφορίας εταιρειών όπως η Vale Xstrata, με την πρώτη να καταγράφει πτώση 84% στα κέρδη β΄ τριμήνου και τη δεύτερη συρρίκνωση 77% της κερδοφορίας για το πρώτο εξάμηνο του έτους.

Εκτός από την προτεινόμενη κοινοπραξία σιδηρομεταλλευμάτων αξίας 5,8 δισ. δολαρίων με τη Rio Tinto, που θα αποταμιεύσει έως και 10 δισ. δολάρια αλλά και τις φετινές κεφαλαιακές δαπάνες 10,7 δισ. δολαρίων, η BHP «εξετάζει ευκαιριακά» πιθανές συμφέρουσες εξαγορές, τόνισε ο κ. Κλόπερς στη χθεσινή ανακοίνωση.

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΤΣΑΤΣΑΝΗ**

Η ευθύνη των εταιρειών διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων

Για τα αίτια της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης, που ξεκίνησε από τις ΗΠΑ για να συμπαρασύρει την παγκόσμια οικονομία, η ευθύνη έχει κυρίως αποδοθεί στα τραπεζικά ιδρύματα, λόγω της αλόγιστης χρήσης τιτλοποιημένων στεγαστικών δανείων, της υπερβολικής χρήσης δανειακών κεφαλαίων, της πλημμελούς διαβάθμισης του πιστοληπτικού κινδύνου και των υψηλών bonus των golden boys.

Ελάχιστες όμως είναι οι αναφορές για την ευθύνη των εταιρειών διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων (ΑΕΔΑΚ). Στις ΗΠΑ, η αγορά αμοιβαίων κεφαλαίων μεγέθους 9,6 τρισ. δολαρίων τηρεί παθητική στάση απέναντι στη χειρότερη οικονομική κρίση των τελευταίων 80 ετών. Κατέχοντας συνολικά το 25% των μετοχών όλων των αμερικανικών εταιρειών, αποτελεί τη μεγαλύτερη κατηγορία μετόχων. Ωστόσο, στις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις, οι εταιρείες διαχείρισης περιορίζονται σε γενικές αναφορές για την ύπαρξη οικονομικής κρίσης, ενώ σπάνια αποδίδουν ευθύνες στις διοικήσεις των εταιρειών που απαρτίζουν το χαρτοφυλάκιό τους.

Στις ΗΠΑ, η αγορά αμοιβαίων κεφαλαίων μεγέθους 9,6 τρισ. δολαρίων τηρεί παθητική στάση απέναντι στη χειρότερη κρίση των τελευταίων 80 ετών

Οι εταιρείες διαχείρισης δεν συνηθίζουν να κατέχουν μερίδιο σε μια εταιρεία και ταυτόχρονα να παρεμβαίνουν ασκώντας κριτική στη διοίκησή της. Η επενδυτική τους στάση περιορίζεται στην επιλογή εταιρειών με κερδοφόρα προοπτική και στη μακροχρόνια διατήρηση της θέσης τους σε αυτές. Η παθητική τους στάση προβληματίζει τους επενδυτές και ενισχύει τις αντιδράσεις των ακτιβιστών–μετόχων, αφού δεν συμβάλλει στην κατεύθυνση σημαντικών εταιρικών μεταρρυθμίσεων, όπως π. χ. οι μέτοχοι να έχουν λόγο στις αμοιβές των ανωτάτων στελεχών. Μάλιστα, κατά το προηγούμενο έτος, καμία από τις μεγάλες εταιρείες διαχείρισης Α/Κ δεν υποστήριξε τη θέσπιση ελέγχου των αμοιβών ανωτάτων στελεχών για τις οκτώ μεγαλύτερες αμερικανικές τράπεζες.

Ενας βασικός λόγος που οι εταιρείες διαχείρισης δεν στρέφονται κατά των μεγάλων τραπεζικών ιδρυμάτων για τις σοβαρές ζημίες που τους έχουν προξενήσει είναι ότι, σε αρκετές περιπτώσεις, ανήκουν οι ίδιες σε τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρείες ή διατηρούν στενούς δεσμούς με αυτές. Σε άλλες περιπτώσεις, υπάρχουν σχέσεις συμφερόντων που συνδέουν τις εταιρείες διαχείρισης Α/Κ με τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Για παράδειγμα, τα Α/Κ συχνά διαχειρίζονται τα κεφάλαια που διατηρούν οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί για τις συντάξεις των υπαλλήλων τους και αυτό επηρεάζει τη στάση τους σε διάφορα ζητήματα. Επίσης, είναι ιδιαίτερα διαδεδομένες οι συμφωνίες τους με τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, σύμφωνα με τις οποίες πληρώνουν διογκωμένες προμήθειες για την παροχή διαφόρων πρόσθετων παροχών, όπως δωρεάν αναλύσεις μετοχών.

** Είναι οικονομικό στέλεχος του ΟΤΕ και επιστημονικός συνεργάτης στο τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Πειραιά.*

Του **BOB HERBERT**

Το μεγαλύτερο πρόβλημα της Αμερικής τώρα είναι η ανεργία

Η προηγούμενη εβδομάδα ήταν καλή για τον πρόεδρο Ομπάμα. Αλλά για τους Αμερικανούς εργαζόμενους, το πλοίο της οικονομίας εξακολουθεί να βυθίζεται. Μπορεί κανείς να βάλει όσο λούστρο θέλει στα στοιχεία που δόθηκαν την περασμένη εβδομάδα για την ανεργία, αλλά όσο καλύτερα κι αν ήταν, σε σύγκριση με τις προβλέψεις, ήταν άσχημα, πολύ άσχημα.

Τον Ιούλιο, περίπου 247.000 άνθρωποι έχασαν τη δουλειά τους και υπό φυσιολογικές συνθήκες ο αριθμός αυτός θα προκαλούσε ρίγη σε όλη τη χώρα. Ηταν όμως ο μικρότερος για τις μηνιαίες απολύσεις από πέρυσι το καλοκαίρι, γι' αυτό και τον θεώρησαν ενθαρρυντικό σημάδι. Επισήμως η ανεργία υποχώρησε από το 9,5% στο 9,4%.

Πίσω από τα επίσημα στοιχεία, όμως, υπάρχει μια τρομακτική ιστορία, που σκιαγραφεί τη μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετωπίζουν σήμερα οι ΗΠΑ. Η αμερικανική οικονομία δεν είναι σε θέση να προσφέρει αρκετές θέσεις εργασίας και σε κανέναν κλάδο δεν μπορεί να προσφέρει καλές θέσεις εργασίας, ώστε να διατηρηθεί το βιοτικό επίπεδο που έχουν συνηθήσει οι Αμερικανοί. Εχουν χαθεί 6,7 εκατ. θέσεις εργασίας από τον Δεκέμβριο του 2007, οπότε άρχισε η νέα Μεγάλη Υφεση. Κανείς δεν προβλέπει για το ορατό μέλλον μια ανάκαμψη αρκετά ισχυρή ώστε να αντικατασταθούν τα εκατομμύρια θέσεων εργασίας που εξανεμίστηκαν σε αυτήν την ιστορική κρίση. Αναλυτές του Ινστιτούτου Οικονομικής Πολιτικής εκτιμούν πως σήμερα υπάρχουν λιγότερες θέσεις εργασίας από το 2000, «μολονότι έκτοτε το εργατικό δυναμικό έχει αυξηθεί κατά περίπου 12 εκατ. άτομα».

Έχουν χαθεί6, 7 εκατ. θέσεις εργασίας από τον Δεκέμβριο του 2007, όταν άρχισε η νέα Μεγάλη Ύφεση

Δύο ζητήματα που υπονομεύουν οποιαδήποτε διάθεση για ρόδινη ερμηνεία των στοιχείων της περασμένης εβδομάδας είναι οι αυξανόμενες σειρές μακροχρόνια άνεργων και τα ύψη στα οποία βρίσκεται ο αριθμός των ανέργων μεταξύ νεαρών Αμερικανών. Περισσότεροι από πέντε εκατ. άτομα -περί το 1/3 των ανέργων- είναι άνεργοι εδώ και περισσότερο από έξι μήνες. Αυτός είναι ο υψηλότερος αριθμός που έχει καταγραφεί στα αρχεία. Για όσους ενδιαφέρονται για την οικονομική βιωσιμότητα της αμερικανικής οικογένειας, η μάστιγα των νεαρών ανέργων, ιδιαιτέρως των νεαρών ανδρών, είναι τρομακτική. Το ποσοστό των νεαρών Αμερικανών ανδρών που απασχολούνται είναι το χαμηλότερο στα 61 χρόνια που καταγράφονται στοιχεία, σύμφωνα με το Κέντρο Μελετών Αγοράς Εργασίας στο Πανεπιστήμιο Northeastern της Βοστώνης.

Μόνον 65 στους 100 άνδρες ηλικίας από 20 έως 24 ετών εργάστηκαν κάποια ημέρα τους πρώτους έξι μήνες του έτους. Στην ηλικιακή ομάδα από 25 μέχρι 34 ετών, στην οποία συνήθως παντρεύονται οι άνθρωποι και κάνουν παιδιά, έχουν εργασία μόλις 81 στους 100 άνδρες.

Σε ό, τι αφορά τους εφήβους, τα στοιχεία είναι ολέθρια: μόλις 28 στους 100 νεαρούς άνδρες απασχολούνται στην ομάδα από 16 έως 19 ετών. Οταν, όμως, η ανεργία φτάσει σε αυτά τα ακραία επίπεδα, δεν πλήττει συγκεκριμένες οικογένειες αλλά διαβρώνει ολόκληρες κοινότητες, ενσπείροντας μια αίσθηση απελπισίας που οδηγεί σε ταραχές. Η ανεργία που προκαλούσε τέτοιου είδους προβλήματα επί δεκαετίες στις κοινότητες των μαύρων απλώνεται τώρα σε πολύ μεγαλύτερο φάσμα του πληθυσμού.

Το ποσοστό της ανεργίας υποχώρησε κατά 0,1%, όχι επειδή πολλοί βρήκαν δουλειά, αλλά διότι 450.000 άτομα σταμάτησαν να ψάχνουν και δεν καταγράφονται πλέον ως άνεργοι. Αν προσθέσει κανείς τον αριθμό των επισήμως ανέργων σε όσους έχουν μερική απασχόληση επειδή δεν μπορούν να βρουν πλήρη και σε όσους δεν ψάχνουν δουλειά αλλά θα δέχονταν ευχαρίστως, το άθροισμα ισοδυναμεί με 30 εκατ. Αμερικανούς, το 19% του εργατικού δυναμικού. Αυτό είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα της Αμερικής και πρέπει να είναι η άμεση προτεραιότητά της.

THE NEW YORK TIMES

Του **MATTHEW LYNN**

Η ελεύθερη αγορά δεν βελτίωσε τις αερομεταφορές

Εχετε ταξιδέψει πρόσφατα με αεροπλάνο; Πώς αισθανθήκατε στη διάρκεια της πτήσης; Εάν είσθε ειλικρινής θα απαντήσετε ότι ήταν μία από τις πιο φρικτές εμπειρίες.

Οι αίθουσες των αεροδρομίων είναι στοιβαγμένες έως το ταβάνι, ιδιαίτερα την περίοδο των διακοπών. Τα γραφεία ελέγχου εισιτηρίων και αποσκευών έχουν κατακλυσθεί. Το προσωπικό είναι αυταρχικό και οι οδηγίες γελοίες. Τα πρόσθετα τέλη που ζητούν οι αεροπορικές εταιρείες φέρνουν τον ταξιδιώτη σε αμηχανία, μέχρι και σε έκρηξη νεύρων. Οι επιμερισμένες θέσεις στο αεροπλάνο έχουν καταργηθεί, όπως και τα γεύματα.

Δεν αμφιβάλλουμε ότι το ταξίδι με το αεροπλάνο σήμερα είναι λιγότερο ευχάριστο από ό,τι ήταν εδώ και τριάντα χρόνια. Οι οικονομολόγοι μας λένε ότι τα προϊόντα γίνονται καλύτερα σε μια ελεύθερη αγορά. Οι αεροπορικές εταιρείες όμως κατόρθωσαν να αποτελέσουν εξαίρεση από τον κανόνα.

Το ερώτημα που γεννάται είναι εάν και άλλοι τομείς της οικονομίας θα ακολουθήσουν τον ίδιο δρόμο, ή εάν οι αεροπορικές εταιρείες θα βρουν τρόπο να καταστήσουν το ταξίδι και πάλι ευχάριστο.

Την περασμένη δεκαετία, οι αεροπορικές εταιρίες έκαναν το παν ώστε το ταξίδι με το αεροπλάνο να είναι τολμηρό, και μερικές φορές να αποτελεί μία εμπειρία ψυχαγωγίας. Σήμερα, όμως, το κοπάδι που οδηγείται προς σφαγή τυγχάνει καλύτερης μεταχείρισης από τους ταξιδιώτες των αεροπορικών εταιρειών χαμηλού κόστους. Η ταχυδρομική υπηρεσία γνωρίζει πιθανώς καλύτερα πώς θα δώσει προτεραιότητα στον πελάτη από ό,τι γνωρίζουν οι αεροπορικές εταιρείες. Δύο μεγάλα θέματα στο Διαδίκτυο εφέτος προήλθαν από εξοργισμένους ταξιδιώτες κάποιας αεροπορικής εταιρείας. Το ένα ήταν η αποστολή μιας επιστολής στον πρόεδρο της Virgin Atlantic Airways, στην οποία διαμαρτύρονταν για «το γαστρονομικό ταξίδι του διαβόλου» που έκαναν με την εταιρεία του. Ενας άλλος ταξιδιώτης με την αμερικανική United Airlines, τραγουδιστής το επάγγελμα, ήταν εξοργισμένος διότι ο εν λόγω αερομεταφορέας έσπασε την κιθάρα του.

Οι αεροπορικές εταιρείες βρίσκονται στη φάση της μετάβασης από το μονοπώλιο του κράτους στον ιδιωτικό τομέα

Η αεροπορική εταιρεία χαμηλού κόστους Ryanair, η οποία καυχάται ότι δεν δίνει προσοχή στις υπηρεσίες που παρέχει στους ταξιδιώτες της, μελετά να επιβάλει και τίμημα στους επιβάτες που θα χρησιμοποιούν τις τουαλέτες του αεροσκάφους. Και όπως φαίνεται, έχει βαρεθεί να κάνει ελέγχους αποσκευών, καθώς σχεδιάζει να εξαναγκάσει τους ταξιδιώτες της να παίρνουν όλα τα αντικείμενα που μεταφέρουν μέσα στο αεροπλάνο. Και πολύ σύντομα, δεν αποκλείεται να μας εξαναγκάσει να μεταφέρουμε και ένα μέρος των υγρών καυσίμων που χρησιμοποιεί για την πτήση το αεροσκάφος της! Η κινεζική αεροπορική εταιρεία Spring Airlines φλερτάρει με την ιδέα να πουλάει εισιτήρια «μόνον ορθίων» για να μπορεί να στοιβάζει περισσότερους επιβάτες στα αεροσκάφη της.

Ακόμη και η British Airways, η οποία στο παρελθόν «έχαιρε θαυμασμού» για την ποιότητα των υπηρεσιών της, δηλώνει ότι «τα δωρεάν γεύματα» θα καταργηθούν στις βραδινές πτήσεις μετά τις δέκα, και σε δρομολόγια που διαρκούν λιγότερο από δυόμισι ώρες. Οι αεροπορικές εταιρείες βρίσκονται στη φάση της μετάβασης από το μονοπώλιο του κράτους στον ιδιωτικό κλάδο της οικονομίας. Η διαδικασία αυτή τις οδήγησε σε τρέλα, και τους επιτρέπει να απολαμβάνουν μία περίοδο ελευθερίας κατά την οποία είναι αγενείς απέναντι στους πελάτες τους.

BLOOMBERG

ΑΝΑΛΥΣΗ *από τη* **ΖΕΖΑ ΖΗΚΟΥ**

Πεκίνο - Μόσχα - Νέο Δελχί: φιλοδοξούν ρόλο «strategic triangle»!

...Πώς να υμνήσω τη μετεξέλιξη ενός «τριγώνου» που συγκρούεται με την ίδια την ιστορία; Το «τρίγωνο» Πεκίνου-Μόσχας-Νέου Δελχί και η συνεργασία τους που έχει ήδη δρομολογηθεί στους τομείς της οικονομίας, φιλοδοξεί να εδραιωθεί ως ένα κραταιό block σε ρόλο μείζονος «γεωπολιτικής» σημασίας. Ενα block που θα ελέγχει την κυριαρχία της Αμερικής του Ομπάμα και των επόμενων προέδρων. Η συνεργασία τους μέσα στο πλαίσιο της Ομάδας των BRICs (από τα αρχικά των τεσσάρων αναδυόμενων γιγάντων, δηλαδή Brazil, Russia, India, China), είναι βεβαίως ιδιαίτερα σημαντική, αλλά πέραν αυτού τίποτε σπουδαίο.

Η «νεο-ιμπεριαλιστική» συμπεριφορά της Κίνας» αναδύεται ποικιλοτρόπως. Οι σχετικές ιστοσελίδες στο Διαδίκτυο «βομβαρδίζονται» ανηλεώς από τους «κόκκινους» που αντιδρούν βίαια στην αμερικανική ηγεμονία. Το φλερτ του Πεκίνου προς την κατεύθυνση ενός άξονα Κίνας-Ρωσίας-Ινδίας, αναθερμάνθηκε πρόσφατα στις πρώτες υψηλού επιπέδου συνομιλίες των τεσσάρων ηγετών των BRICs, που έγιναν στην πόλη Γεκατερίνσμπουργκ κοντά στα Ουράλια Ορη.

Προφανώς, η Κίνα θεωρεί πως είναι η μεγάλη της ευκαιρία να εδραιώσει τις φιλοδοξίες της ως παγκόσμια δύναμη μέσω αυτού του «τριγώνου». Η μετεξέλιξη της συνεργασίας Κίνας-Ρωσίας-Ινδίας, σε έναν Αξονα με γεωπολιτικό ρόλο, εξυπηρετεί τις φιλοδοξίες της. Να επισημανθεί ότι το «Institute of International Studies» της Κίνας, το «RAS Institute of Far Eastern Studies» της Μόσχας και το «Institute of Chinese Studies» στο Νέο Δελχί, από μακρού έχουν επεξεργασθεί μελέτες με τίτλο «strategic triangle» για τις τρεις χώρες.

Οντως, μια πραγματικά στενή προσέγγιση μεταξύ Πεκίνου και Μόσχας σε στρατιωτικο-διπλωματικό και οικονομικό επίπεδο πέρα από την Ομάδα των BRICs, θα αποτελέσει μέγα εμπόδιο στη αμερικανική τάξη πραγμάτων και των ΝΑΤΟικών συμμάχων της. Βεβαίως, το Πεκίνο γνωρίζει ότι μόνο αν αντικατασταθεί η ιστορική γεωπολιτική αντίθεση με τη Ρωσία με μια γεωπολιτικού χαρακτήρα συνεργασία, είναι δυνατό να προσεγγίσει στους στόχους του. Η ήδη υπάρχουσα συνεργασία Κίνας-Ρωσίας αποτελεί απλώς ένα γενικό πλαίσιο προπαγανδιστικού περιεχομένου, και τίποτε περισσότερο.

Το δόγμα της «ανατρεπτικής» στρατηγικής στην αμερικανική ηγεμονία προωθεί η Κίνα μέσω αυτού του «τριγώνου» μείζονος «γεωπολιτικής» σημασίας

Ωστόσο, αν ληφθεί υπ' όψιν ότι στη θεωρία του Σάμιουελ Χάντιγκτον περί «Σύγκρουσης των Πολιτισμών», ήδη υπάρχει η απάντηση όπου επισημαίνονται οι αντιπαλότητες: «Ο οικονομικός δυναμισμός της Κίνας έχει εξαπλωθεί στη Σιβηρία και οι επιχειρηματίες της Κίνας μαζί με τους αντίστοιχους Κορεάτες και Ιάπωνες, εξερευνούν και εκμεταλλεύονται τις ευκαιρίες εκεί. Οι Ρώσοι στη Σιβηρία βλέπουν ολοένα και περισσότερο ότι το μέλλον της οικονομίας τους είναι συνδεδεμένο με την Ανατολική Ασία και όχι με την ευρωπαϊκή Ρωσία. Περισσότερο απειλητική για τη Ρωσία είναι η μετανάστευση Κινέζων στη Σιβηρία, όπου οι Κινέζοι λαθρομετανάστες υπολογίζονταν το 1995 σε 3 με 5 εκατ. τη στιγμή που ο συνολικός ρωσικός πληθυσμός είναι μόλις 7 εκατ. στην ανατολική Σιβηρία. Οι Ρώσοι έχουν καταγγείλει ότι «η Κίνα έχει ξεκινήσει τις διαδικασίες για την ειρηνική κατάκτηση της ρωσικής Απω Ανατολής». Κορυφαίος αξιωματούχος της Ρωσίας σε θέματα μετανάστευσης επανέλαβε ότι «πρέπει να αντισταθούμε στον κινεζικό επεκτατισμό». Αυτά από τον Χάντιγκτον.

Βεβαίως, η Αμερική αδυνατεί να κατανοήσει τον «νέο κόσμο» του Ειρηνικού. Η Αμερική είναι αυτή που οδηγείται αναπόφευκτα -ήδη από την εποχή του Κίσινγκερ (παρά την υποτιθέμενη «ευφυή» πολιτική του)- σε παγίδα από την Κίνα. Τώρα, πλέον, ο χρόνος και η ιστορία εργάζεται προς όφελος της Κίνας, που εκμεταλλεύεται και τη δραματική συρρίκνωση της ισχύος της Ιαπωνίας. Οσο θα πλησιάζει η φθορά της παντοδυναμίας των Ηνωμένων Πολιτειών και οι αμερικανικές κυβερνήσεις θα προσπαθούν απεγνωσμένα να προστατεύσουν τα συμφέροντα τους, να κρατήσουν το έδαφος που χάνεται κάτω από τα πόδια τους, τόσο θα επωφελείται η Κίνα που δεν φαίνεται ότι θα πέσει στις ίδιες παγίδες με την Ιαπωνία.

Πάντως, η κυριαρχία της Ιαπωνίας έσβησε, επειδή ακριβώς βασίσθηκε μόνο στην οικονομική δύναμη χωρίς την παράλληλη πολιτική-διπλωματική και στρατιωτική ισχύ. Στο αποκορύφωμα του Ψυχρού Πολέμου η Ουάσιγκτον ήταν πρόθυμη να υφίσταται οικονομικές ζημίες σε αντάλλαγμα την πολιτική υποστήριξη εκ μέρους της Ιαπωνίας εναντίον της πρώην Σοβιετικής Ενωσης. Μετά, βεβαίως, ξέσπασε εμπορικός πόλεμος με τις ΗΠΑ τη δεκαετία του '90... και δεν τον άντεξε η Ιαπωνία.

Αντίθετα, η Ευρώπη δεν έχει τίποτε να φοβηθεί από μια ισχυρότερη μελλοντικώς Κίνα, καθώς τα σύνορά τους απέχουν πολύ και οι οικονομίες τους αλληλοσυμπληρώνονται. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, η σύγχρονη γεωπολιτική έχει περισσότερη σχέση με τη διπλωματική πρακτική που ανέπτυξε η Αγγλία στο παρελθόν όταν ενώνοντας τη σύσταση μιας ισχυρής Γερμανίας σε αντιστάθμισμα της γαλλικής ισχύος, παρά με τις θεωρίες του Σουηδού Ρούντολφ Χέλεν -ιδρυτή της γεωπολιτικής θεωρίας- και ακόμη λιγότερο με τις απόψεις του Γερμανού Καρλ Χαουσχόφερ ή τον ζωτικό χώρο των Εθνικοσοσιαλιστών.

ΚΥΠΡΟΣ (ΧΑΚ) - ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

ΚΛΕΙΣΙΜΟ 13/8	ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ.	ΔΙΑΦ. ΕΒΔ.	ΜΕΤΑΒΟΛΗ %	ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ	ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ
0.14	-	n.a.	n.a.	A&P (ANDREOU & PARASKEVAIDES) ENTERPRISES PUBLIC COMPANY LTD	25.58
-	0.02	n.a.	n.a.	A. L. PROCHOICE GROUP PUBLIC LTD WARRANTS (2008/2010)	0.23
-	-	n.a.	n.a.	A. PANAYIDES CONTRACTING PUBLIC LTD	9.51
0.15	0.15	0.00	0.00%	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD	37.68
-	-	n.a.	n.a.	A. ZORBAS & SONS PUBLIC LTD	19.88
-	0.07	n.a.	n.a.	A.L. PROCHOICE GROUP PUBLIC LTD	10.88
-	-	n.a.	n.a.	A.S.G. (ANDY SPYROU) GROUP PUBLIC LTD	3.99
-	-	n.a.	n.a.	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD	2.34
-	-	n.a.	n.a.	ADHP Holdings Public Company Ltd	6.84
-	-	n.a.	n.a.	"AGROS DEVELOPMENT COMPANY ""PROODOS"" PUBLIC LTD"	8.98
0.04	-	n.a.	n.a.	AIAS INVESTMENT PUBLIC LTD	3.25
0.18	-	n.a.	n.a.	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD	17.79
-	-	n.a.	n.a.	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU) PUBLIC LTD (WARRANTS 2001/2015)	1.21
-	-	n.a.	n.a.	Alpha Bank Ltd - Bonds 2013/2018	n.a.
0.13	-	n.a.	n.a.	AMATHUS PUBLIC LTD	11.45
-	-	n.a.	n.a.	AMATHUS PUBLIC LTD (Warrants 2007/2013)	1.94
0.24	0.24	0.00	0.00%	APOLLO INVESTMENT FUND PLC	13.58
-	-	n.a.	n.a.	AQUA SOL HOTELS PUBLIC COMPANY LTD	25.80
0.31	0.33	-0.02	-6.06%	ASPIS HOLDINGS PUBLIC COMPANY LTD	24.08
0.07	-	n.a.	n.a.	ASPIS LIBERTY LIFE INSURANCE PUBLIC COMPANY LTD	6.36
-	-	n.a.	n.a.	ASTARTI DEVELOPMENT PLC	10.19
0.39	0.39	0.00	0.00%	ATHINA CYPRUS PUBLIC COMPANY LTD	42.46
-	-	n.a.	n.a.	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	50.84
0.02	-	n.a.	n.a.	AVACOM NET PUBLIC COMPANY LTD	3.00
0.14	0.14	0.00	0.00%	AVACOM PUBLIC COMPANY LTD	1.79
4.55	4.70	-0.15	-3.19%	BANK OF CYPRUS PUBLIC COMPANY LTD	2,669.31
-	-	n.a.	n.a.	Bank Of Cyprus Public Company Ltd – Capital Securities 12/2007	101.15
-	-	n.a.	n.a.	Bank Of Cyprus Public Company Ltd – Convertible Bonds 2013/2018	n.a.
-	-	n.a.	n.a.	BLUE ISLAND PLC	4.79
0.09	-	n.a.	n.a.	C.C.C. TOURIST ENTERPRISES PUBLIC COMPANY LTD	12.75
-	0.13	n.a.	n.a.	C.T.O. PUBLIC COMPANY LTD	25.04
-	-	n.a.	n.a.	CCC HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD	17.16
-	-	n.a.	n.a.	CEILFLOOR PUBLIC COMPANY LTD	0.61
-	-	n.a.	n.a.	CHARILAOS APOSTOLIDES PUBLIC LTD	3.50
-	-	n.a.	n.a.	CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD	1.01
0.08	0.08	0.00	0.00%	CLARIDGE PUBLIC LTD	8.65
0.05	0.05	0.00	0.00%	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD	14.41
0.19	-	n.a.	n.a.	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD	30.54
0.20	-	n.a.	n.a.	COSMOS INSURANCE PUBLIC COMPANY LTD	3.60
-	-	n.a.	n.a.	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD	7.31
-	-	n.a.	n.a.	CYPRINT PLC	1.44
0.09	-	n.a.	n.a.	CYPRUS AIRWAYS PUBLIC LTD	35.20
2.00	-	n.a.	n.a.	CYPRUS FOREST INDUSTRIES PUBLIC LTD	6.12
0.97	0.95	0.02	2.11%	CYPRUS TRADING CORPORATION PLC	90.45
0.86	0.72	0.14	19.44%	CYTRUSTEES INVESTMENT PUBLIC COMPANY LTD	24.36
-	-	n.a.	n.a.	CYVENTURE CAPITAL PUBLIC COMPANY LTD	2.45
-	-	n.a.	n.a.	D & M TELEMARKETING PUBLIC LTD	0.39
-	0.03	n.a.	n.a.	D.H. CYPROTELS PLC	4.90
0.29	0.29	0.00	0.00%	DEMETRA INVESTMENT PUBLIC LTD	58.00
0.19	0.20	-0.01	-5.00%	Dimco Plc	15.39
-	-	n.a.	n.a.	DISPLAY ART PLC	1.22
-	-	n.a.	n.a.	DODONI PORTFOLIO INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD	11.30
-	-	n.a.	n.a.	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD	17.50
-	-	n.a.	n.a.	EFREMICO HOLDINGS PUBLIC LTD	0.34
0.36	-	n.a.	n.a.	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD	5.76
-	-	n.a.	n.a.	ELMA HOLDINGS PUBLIC COMPANY LTD	22.80
0.62	0.64	-0.02	-3.13%	EMPIRE CAPITAL INVESTMENTS PUBLIC LTD	3.70
0.25	0.25	0.00	0.00%	ERMES DEPARTMENT STORES PLC	43.75
-	0.08	n.a.	n.a.	ERMES DEPARTMENT STORES PLC (WARRANT)	2.45
-	-	n.a.	n.a.	EUROPROFIT CAPITAL INVESTORS PUBLIC LTD	3.04
0.43	-	n.a.	n.a.	EXELIXI INVESTMENT PUBLIC LTD	3.34
-	-	n.a.	n.a.	FINIKAS AMMOCHOSTOU PLC	5.23
-	-	n.a.	n.a.	FINIKAS AMMOCHOSTOU PLC (WARRANTS 2009-2010)	0.13
-	-	n.a.	n.a.	G & K EXCLUSIVE FASHIONS PUBLIC COMPANY LTD	1.07
-	-	n.a.	n.a.	G.A.P. VASSILOPOULOS PUBLIC LTD	6.98
0.03	0.03	0.00	0.00%	Globalvalue Plc	2.45
-	-	n.a.	n.a.	GUARANTEED BONDS 2010 AMATHUS PUBLIC LTD	7.69
-	-	n.a.	n.a.	HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD	2.94
1.20	1.22	-0.02	-1.64%	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	356.77
-	-	n.a.	n.a.	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD - BONDS 2011	376.22
-	-	n.a.	n.a.	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD - CAPITAL SECURITIES	427.15
-	-	n.a.	n.a.	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD BONDS 2016	128.15
0.38	0.37	0.01	2.70%	INTERFUND INVESTMENTS PLC	21.76
-	-	n.a.	n.a.	ISXIS INVESTMENT PUBLIC LTD	1.10
0.14	0.14	0.00	0.00%	JUPITER PORTFOLIO INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD	8.74
0.13	0.13	0.00	0.00%	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD	13.00
-	0.67	n.a.	n.a.	K. ATHIENITIS CONTRACTORS DEVELOPERS PUBLIC LTD	8.86
-	-	n.a.	n.a.	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD	7.64
-	-	n.a.	n.a.	KANIKA HOTELS PUBLIC COMPANY LTD	7.83
0.12	-	n.a.	n.a.	KARAOLIS GROUP PUBLIC LTD	2.68
-	-	n.a.	n.a.	KARAOLIS GROUP PUBLIC LTD (WARRANTS 2007/2009)	0.04
-	-	n.a.	n.a.	KARKOTIS MANUFACTURING & TRADING PUBLIC LTD	2.37
-	-	n.a.	n.a.	KARYES INVESTMENT PUBLIC COMPANY LTD	0.76
1.90	-	n.a.	n.a.	KEO PLC	58.86
-	-	n.a.	n.a.	KNOSSOS INVESTMENTS PUBLIC LTD	0.44
-	-	n.a.	n.a.	KRONOS PRESS DISTRIBUTION AGENCY PUBLIC COMPANY LTD	10.81
-	-	n.a.	n.a.	L.P. TRANSBETON PUBLIC LTD	2.57
-	-	n.a.	n.a.	LASER INVESTMENTS GROUP PLC	12.93
-	-	n.a.	n.a.	LEDA INVESTMENT PUBLIC COMPANY LTD	58.66
0.11	0.10	0.01	10.00%	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD	11.19
-	-	n.a.	n.a.	LIBRA HOLIDAYS GROUP PLC	2.52
0.65	0.65	0.00	0.00%	LOGICOM PUBLIC LTD	46.57
-	0.14	n.a.	n.a.	Logicom Public Warrants 2008/2010)	0.34
-	-	n.a.	n.a.	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD	7.00
-	-	n.a.	n.a.	LORDOS UNITED PLASTICS PUBLIC LTD	6.72
0.11	0.11	0.00	0.00%	LOUIS PLC	46.50
-	-	n.a.	n.a.	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD	12.10
0.16	0.15	0.01	6.67%	MARFIN CLR PUBLIC CO LTD	45.71
2.34	2.50	-0.16	-6.40%	MARFIN POPULAR BANK PUBLIC CO LTD	1,942.49
-	-	n.a.	n.a.	MARFIN POPULAR BANK PUBLIC CO LTD - CAPITAL SECURITIES	200.00
0.08	-	n.a.	n.a.	MINERVA INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	6.27
0.63	0.59	0.04	6.78%	MITSIDES PUBLIC COMPANY LTD	5.17
-	-	n.a.	n.a.	MODESTOU SOUND & VISION PUBLIC COMPANY LTD	0.45
-	-	n.a.	n.a.	MULTICHOICE (CYPRUS) PUBLIC COMPANY LTD	4.76
0.61	0.65	-0.04	-6.15%	MUSKITA ALUMINIUM INDUSTRIES PLC	50.33
-	-	n.a.	n.a.	NEMESIS CONSTRUCTIONS PUBLIC COMPANY LTD	13.34
-	0.01	n.a.	n.a.	NEW MARATHON TOURS PUBLIC CO LTD	0.50
0.24	0.23	0.01	4.35%	OCEAN TANKERS HOLDINGS PUBLIC COMPANY LTD	46.84
0.14	-	n.a.	n.a.	OPTIONS CASSOULIDES PLC	6.49
0.22	-	n.a.	n.a.	ORFANIDES PUBLIC COMPANY LTD	17.81
0.23	-	n.a.	n.a.	PANDORA INVESTMENTS PUBLIC LTD	97.62
0.54	0.54	0.00	0.00%	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD	47.25
-	-	n.a.	n.a.	PHC FRANCHISED RESTAURANTS PUBLIC LTD	6.05
-	-	n.a.	n.a.	PHIL. ANDREOU PUBLIC LTD	6.30
-	-	n.a.	n.a.	PHILOKTIMATIKI PUBLIC LTD	5.53
-	0.16	n.a.	n.a.	PIERIDES HOLDINGS PLC	3.09
-	0.15	n.a.	n.a.	PIPIS BROS FARMS PUBLIC COMPANY LTD	1.64
-	-	n.a.	n.a.	PLYNTEX PUBLIC LTD	0.20
-	0.18	n.a.	n.a.	Primetel Plc	41.81
-	-	n.a.	n.a.	Primetel Plc (WARRANT 2008/2011)	1.58
-	-	n.a.	n.a.	R.A.I. CONSULTANTS PUBLIC LTD	0.46
-	-	n.a.	n.a.	REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD	1.62
-	-	n.a.	n.a.	RENOS HATZIOANNOU FARM PUBLIC COMPANY LTD	2.49
-	-	n.a.	n.a.	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD	3.79
-	0.09	n.a.	n.a.	ROYAL HIGHGATE PUBLIC COMPANY LTD	2.31
0.02	-	n.a.	n.a.	SAFS HOLDINGS PUBLIC LTD	1.40
-	-	n.a.	n.a.	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD	3.29
0.15	0.15	0.00	0.00%	SEA STAR CAPITAL PLC	89.28
0.40	0.39	0.01	2.56%	SFS GROUP PUBLIC COMPANY LTD	24.96
-	-	n.a.	n.a.	STADEMOS HOTELS PLC	15.93
-	0.27	n.a.	n.a.	STARIO PORTFOLIO INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD	5.42
-	-	n.a.	n.a.	SUPHIRE HOLDINGS PUBLIC LTD	2.48
-	-	n.a.	n.a.	TELIA AQUA MARINE PUBLIC LTD	6.25
0.34	0.35	-0.01	-2.86%	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	40.37
-	-	n.a.	n.a.	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD (WARRANTS 2009)	0.22
-	-	n.a.	n.a.	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD	2.69
-	-	n.a.	n.a.	TOXOTIS INVESTMENTS PUBLIC LTD	1.45
-	-	n.a.	n.a.	TRIENA INVESTMENT PUBLIC COMPANY LTD - CAPITAL	6.47
-	-	n.a.	n.a.	TRIENA INVESTMENT PUBLIC COMPANY LTD - INCOME	2.10
-	-	n.a.	n.a.	TRIENA INVESTMENT PUBLIC COMPANY LTD - INTERNATIONAL	0.89
-	-	n.a.	n.a.	UNIFAST FINANCE & INV. LTD WARR. 10-11	0.02
-	-	n.a.	n.a.	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD	0.60
-	-	n.a.	n.a.	UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD	3.49
-	-	n.a.	n.a.	UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD WARRANTS 2007/2009	0.02
0.61	0.60	0.01	1.67%	UNIVERSAL BANK PUBLIC LTD	27.68
1.24	1.18	0.06	5.08%	VASSILICO CEMENT WORKS PUBLIC COMPANY LTD	66.63
-	-	n.a.	n.a.	VISION INTERNATIONAL PEOPLE GROUP PUBLIC LTD	78.00
-	0.04	n.a.	n.a.	"WARRANTS 2005/2012 EUROPROFIT CAPITAL INVESTORS PUBLIC LTD"	0.01
-	-	n.a.	n.a.	Woodland Designs PLC	78.00
0.88	0.88	0.00	0.00%	WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC	100.87
0.02	0.02	0.00	0.00%	XENOS TRAVEL PUBLIC LTD	0.72

Οι μεγαλύτερες μεταβολές της εβδομάδας

Άνοδος		Πτώση	
19.4%	CYTRUSTEES INVESTMENT LTD	-6.4%	MARFIN POPULAR BANK LTD
10.0%	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD	-6.2%	MUSKITA ALUMINIUM INDUSTRIES PLC
6.8%	MITSIDES PUBLIC COMPANY LTD	-6.1%	ASPIS HOLDINGS LTD
6.7%	MARFIN CLR PUBLIC CO LTD	-5.0%	Dimco Plc
5.1%	VASSILICO CEMENT WORKS LTD	-3.2%	BANK OF CYPRUS LTD

GLOBAL CAPITAL
Global Capital Securities and Financial Services Limited
Regulated by the Cyprus Securities & Exchange Commission and Member of the Cyprus Stock Exchange
Λεωφ. Λεμεσού 5, 2112 Αγλαντζιά Τηλ.: 22 710710 www.globalcapital.com.cy

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ - ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

ΚΛΕΙΣΙΜΟ 13/8	ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ.	ΔΙΑΦ. ΕΒΔ.	ΜΕΤΑΒΟΛΗ %	ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ	ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ					
1,57	1,66	-0,09	-5,42%	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ) *	1.421,55
0,90	0,92	-0,02	-2,17%	ΑΝΕΚ (ΚΟ) *	141,62
3,33	3,00	0,33	11,00%	ΑΝΕΚ (ΠΟ `90) *	1,25
1,60	1,60	0,00	0,00%	ΑΝΕΚ (ΠΟ `96) *	5,70
4,58	4,93	-0,35	-7,10%	ΒΙΟΧΑΛΚΟ (ΚΑ) *	913,59
4,10	4,20	-0,10	-2,38%	ΒΩΒΟΣ ΜΠΑΜΠΗΣ (ΚΟ) *	139,11
5,70	5,91	-0,21	-3,55%	ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ) *	489,53
0,91	0,96	-0,05	-5,21%	ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ) *	323,05
14,80	15,40	-0,60	-3,90%	ΔΕΗ (ΚΟ) *	3.433,60
2,01	2,07	-0,06	-2,90%	ΔΟΛ (ΚΟ) *	166,83
20,80	21,08	-0,28	-1,33%	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ) *	12.626,06
1,40	1,46	-0,06	-4,11%	ΕΛΒΑΛ (ΚΑ) *	173,74
5,85	5,76	0,09	1,56%	ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ) *	1.035,46
7,35	7,33	0,02	0,27%	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΚΟ) *	2.246,42
8,39	8,58	-0,19	-2,21%	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ (ΚΟ) *	548,44
6,72	6,86	-0,14	-2,04%	ΕΥΑΘ (ΚΟ) *	243,94
6,89	6,90	-0,01	-0,14%	ΕΥΔΑΠ (ΚΟ) *	733,79
4,36	4,51	-0,15	-3,33%	ΙΑΣΩ (ΚΟ) *	231,76
1,58	1,63	-0,05	-3,07%	ΙΑΤΡΙΚΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΚΟ) *	137,04
4,21	4,40	-0,19	-4,32%	ΙΝΤΡΑΛΟΤ (ΚΟ) *	669,23
6,15	6,25	-0,10	-1,60%	ΚΑΕ (ΚΟ) *	323,95
4,54	4,65	-0,11	-2,37%	ΚΥΠΡΟΥ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ) *	2.695,60
8,18	8,70	-0,52	-5,98%	ΜΕΤΚΑ (ΚΟ) *	424,96
1,91	1,98	-0,07	-3,54%	ΜΗΧΑΝΙΚΗ (ΚΟ) *	127,85
1,40	1,47	-0,07	-4,76%	ΜΗΧΑΝΙΚΗ (ΠΟ) *	36,36
8,35	8,41	-0,06	-0,71%	ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ) *	925,04
5,84	6,02	-0,18	-2,99%	ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ) *	683,19
15,23	15,88	-0,65	-4,09%	ΟΛΘ (ΚΟ) *	153,52
16,87	17,45	-0,58	-3,32%	ΟΠΑΠ (ΚΟ) *	5.381,53
10,25	10,40	-0,15	-1,44%	ΟΤΕ (ΚΟ) *	5.024,04
8,42	9,02	-0,60	-6,65%	ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ) *	2.831,41
5,27	5,37	-0,10	-1,86%	ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS (ΚΟ) *	116,36
3,77	4,10	-0,33	-8,05%	ΣΑΡΑΝΤΗΣ ΓΡ. (ΚΟ) *	144,58
4,86	5,20	-0,34	-6,54%	ΣΙΔΕΝΟΡ (ΚΟ) *	467,19
2,12	2,22	-0,10	-4,50%	ΣΩΛ/ΓΕΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ (ΚΟ) *	263,24
5,03	5,23	-0,20	-3,82%	ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ (ΚΟ) *	1.430,86
5,19	5,26	-0,07	-1,33%	ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ) *	567,44
20,14	21,12	-0,98	-4,64%	ΤΙΤΑΝ (ΚΟ) *	1.550,33
15,18	15,50	-0,32	-2,06%	ΤΙΤΑΝ (ΠΟ) *	114,90
2,10	2,25	-0,15	-6,67%	ΥΓΕΙΑ (ΚΟ) *	263,82
4,26	4,35	-0,09	-2,07%	AEGEAN AIRLINES (ΚΟ) *	304,24
0,70	0,76	-0,06	-7,89%	ALAPIS (ΚΟ) *	686,42
9,54	10,03	-0,49	-4,89%	ALPHA BANK (ΚΟ) *	3.920,72
15,28	16,40	-1,12	-6,83%	COCA - COLA (ΚΟ) *	5.583,34
9,24	9,48	-0,24	-2,49%	EUROBANK EFG (ΚΟ) *	4.969,48
7,75	7,80	-0,05	-0,64%	EUROBANK PROPERTIES (ΚΟ) *	472,75
14,00	14,70	-0,70	-4,76%	FOLLI - FOLLIE (ΚΟ) *	461,26
1,53	1,77	-0,24	-13,56%	FORTHNET (ΚΟ) *	237,81
9,62	9,24	0,38	4,11%	FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ) *	490,17
6,32	6,50	-0,18	-2,77%	FRIGOGLASS (ΚΟ) *	254,07
1,56	1,71	-0,15	-8,77%	INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ) *	207,52
3,33	3,38	-0,05	-1,48%	J. & P. - ΑΒΑΞ (ΚΟ) *	258,59
7,50	7,68	-0,18	-2,34%	JUMBO (ΚΟ)	909,26
6,38	6,87	-0,49	-7,13%	LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ) *	280,91
2,79	2,95	-0,16	-5,42%	MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ) *	2.120,72
2,32	2,49	-0,17	-6,83%	MARFIN POPULAR BANK (ΚΟ) *	1.954,30
5,05	5,13	-0,08	-1,56%	S & B ΟΡΥΚΤΑ (ΚΟ) *	156,90
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΙΜΩΝ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ					
12,16	12,59	-0,43	-3,42%	ALPHA ETF FTSE Athex 20	72,43
23,54	24,17	-0,63	-2,61%	NBGAM ETF ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ Χ.Α.	6,58
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΣΑΙΑΣ & ΜΙΚΡΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ					
1,85	1,88	-0,03	-1,60%	ΑΙΟΛΙΚΗ ΑΕΕΧ (ΚΟ) *	20,68
0,99	0,97	0,02	2,06%	ΑΚΡΙΤΑΣ (ΚΟ) *	12,87
0,53	0,57	-0,04	-7,02%	ΑΛΚΟ ΕΛΛΑΣ (ΚΟ) *	22,79
1,29	1,38	-0,09	-6,52%	ΑΛΟΥΜΥΛ (ΚΟ) *	28,40
1,41	1,45	-0,04	-2,76%	ΑΛΦΑ ΓΚΡΙΣΙΝ (ΚΟ) *	15,75
1,34	1,46	-0,12	-8,22%	ALPHA TRUST ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ ΑΕΕΧ (ΚΟ) *	37,79
1,14	1,19	-0,05	-4,20%	ASPIS BANK (ΚΟ) *	73,03
1,57	1,57	0,00	0,00%	ΑΤΕ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ (ΚΟ) *	42,89
1,18	1,33	-0,15	-11,28%	ΑΤΛΑΝΤΙΚ (ΚΟ) *	33,59
0,64	0,63	0,01	1,59%	ΑΤΤΙ - ΚΑΤ (ΚΟ) *	52,25
2,12	2,01	0,11	5,47%	ΑΤΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ (ΚΟ) *	32,44
0,78	0,76	0,02	2,63%	ΒΑΡΑΓΚΗΣ (ΚΟ) *	5,04
0,74	0,71	0,03	4,23%	ΒΑΡΒΕΡΗΣ Ν. - MODA BAGNO (ΚΟ) *	13,92
0,78	0,83	-0,05	-6,02%	ΒΑΡΔΑΣ (ΚΟ) *	9,27
0,95	1,04	-0,09	-8,65%	ΒΙΟΚΑΡΠΕΤ (ΚΟ) *	22,79
0,37	0,38	-0,01	-2,63%	ΒΙΟΤΕΡ (ΚΟ) *	26,02
1,30	1,45	-0,15	-10,34%	ΒΙΣ (ΚΟ) *	6,46
2,15	2,14	0,01	0,47%	ΒΟΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥ SYSTEMS (ΚΟ) *	13,60
0,61	0,63	-0,02	-3,17%	ΓΑΛΑΞΙΔΙ (ΚΟ) *	8,59
0,53	0,55	-0,02	-3,64%	ΓΕΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ (ΚΟ) *	12,75
5,22	5,16	0,06	1,16%	ΔΑΙΟΣ ΠΛΑΣΤΙΚΑ (ΚΟ) *	78,30
0,69	0,67	0,02	2,99%	ΔΙΑΣ ΑΕΕΧ (ΚΟ) *	72,71
1,70	1,60	0,10	6,52%	ΔΙΑΣ ΙΧΘ/ΓΕΙΕΣ (ΚΟ) *	41,35
0,62	0,60	0,02	3,33%	ΔΟΜΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΟ) *	9,94
1,22	1,23	-0,01	-0,81%	ΔΟΥΡΟΣ (ΚΟ) *	4,83
0,87	0,86	0,01	1,16%	ΔΡΟΜΕΑΣ (ΚΟ) *	30,21
1,13	1,14	-0,01	-0,88%	ΕΒΡΟΦΑΡΜΑ (ΚΟ) *	15,45
0,43	0,47	-0,04	-8,51%	ΕΔΡΑΣΗ - ΨΑΛΛΙΔΑΣ Χ. (ΚΟ) *	13,50
0,80	0,85	-0,05	-5,88%	ΕΙΔΗΣΕΟΦΩΝΙΚΗ ΕΛΛΑΣ (ΚΟ) *	22,28
1,02	1,07	-0,05	-4,67%	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ) *	11,48
1,42	1,45	-0,03	-2,07%	ΕΛ. ΒΙΟΜ. ΖΑΧΑΡΗΣ (ΚΑ)	52,18
0,73	0,76	-0,03	-3,95%	ΕΛΑΣΤΡΟΝ (ΚΟ) *	27,23
1,38	1,38	0,00	0,00%	ΕΛΒΕ ΕΝΔΥΜΑΤΩΝ (ΚΟ) *	18,26
1,16	1,14	0,02	1,75%	ΕΛΓΕΚΑ (ΚΟ) *	37,05
2,59	2,66	-0,07	-2,63%	ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ (ΚΟ) *	20,72
2,42	2,37	0,05	2,11%	ΕΛΙΝΟΙΛ (ΚΟ) *	57,66
43,43	44,37	-0,94	-2,12%	ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ) *	862,73
1,83	1,95	-0,12	-6,15%	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΛΩΔΙΑ (ΚΟ) *	49,82
0,56	0,59	-0,03	-5,08%	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑ (ΚΟ) *	7,67
0,65	0,68	-0,03	-4,41%	ΕΛΤΟΝ (ΚΟ) *	17,37
2,89	2,82	0,07	2,48%	ΕΛΤΡΑΚ (ΚΟ) *	42,44
1,10	1,10	0,00	0,00%	ΕΛΦΙΚΟ (ΚΟ) *	4,94
0,43	0,43	0,00	0,00%	ΕΠΙΛΕΚΤΟΣ (ΚΟ)	22,91
0,87	0,90	-0,03	-3,33%	ΕΤΕΜ (ΚΑ) *	26,11
0,71	0,75	-0,04	-5,33%	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΙΣΤΗ (ΚΟ) *	19,68
1,84	1,96	-0,12	-6,12%	ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ (ΚΟ) *	10,40
10,98	10,00	0,98	9,80%	ΖΑΜΠΑ (ΚΑ) *	11,01
3,02	2,97	0,05	1,68%	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΑΘΗΝΩΝ (ΚΟ)	52,10
0,66	0,68	-0,02	-2,94%	ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ (ΚΟ) *	18,86
0,90	0,90	0,00	0,00%	ΙΛΥΔΑ (ΚΟ) *	16,20
0,87	0,87	0,00	0,00%	ΙΜΠΕΡΙΟ-ΑΡΓΩ ΓΚΡΟΥΠ (ΚΟ) *	18,45
1,19	1,33	-0,14	-10,53%	ΙΝΤΕΡΤΕΚ (ΚΟ) *	13,37
4,78	4,89	-0,11	-2,25%	ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ (ΚΟ) *	81,26
1,42	1,65	-0,23	-13,94%	ΚΑΝΑΚΗΣ Σ. (ΚΟ) *	10,65
1,18	1,21	-0,03	-2,48%	ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ (ΚΟ) *	11,50
1,68	1,61	0,07	4,35%	ΚΑΡΑΤΖΗ (ΚΟ) *	24,66
0,70	0,73	-0,03	-4,11%	ΚΑΡΔΑΣΙΛΑΡΗΣ (ΚΟ) *	15,34
1,20	1,13	0,07	6,19%	ΚΕΠΕΝΟΥ ΜΥΛΟΙ (ΚΟ) *	8,04
2,48	2,54	-0,06	-2,36%	ΚΛΟΥΚΙΝΑΣ - ΛΑΠΠΑΣ (ΚΟ) *	61,38
0,40	0,40	0,00	0,00%	ΚΛΩΣ/ΓΙΑ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ (ΚΑ) *	4,60
0,73	0,70	0,03	4,29%	ΚΟΡΔΕΛΛΟΥ Χ. ΑΦΟΙ (ΚΑ) *	15,49
5,81	5,74	0,07	1,22%	ΚΟΡΡΕΣ (ΚΟ) *	67,11
1,18	1,22	-0,04	-3,28%	ΚΡΕΚΑ (ΚΟ) *	8,41
8,26	7,60	0,66	8,68%	ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ (ΚΟ) *	243,50
1,60	1,61	-0,01	-0,62%	ΚΡΙ - ΚΡΙ (ΚΟ) *	37,34
0,72	0,71	0,01	1,41%	ΚΤΗΜΑ ΛΑΖΑΡΙΔΗ (ΚΟ) *	11,38
0,80	0,78	0,02	2,56%	ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ Η.- F.H.L. (ΚΟ) *	19,82
0,76	1,20	-0,44	-36,67%	ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΗΣ (ΚΟ) *	11,54
1,09	1,14	-0,05	-4,39%	ΛΑΝΑΚΑΜ (ΚΟ) *	6,47
0,63	0,63	0,00	0,00%	ΛΕΒΕΝΤΕΡΗΣ Ν. (ΚΑ) *	5,24
0,62	0,67	-0,05	-7,46%	ΛΕΒΕΝΤΕΡΗΣ Ν. (ΠΑ) *	1,34
0,63	0,64	-0,01	-1,56%	ΛΙΒΑΝΗΣ (ΚΟ) *	14,62
1,85	1,92	-0,07	-3,65%	ΛΟΥΛΗ ΜΥΛΟΙ (ΚΟ) *	30,75
0,82	0,84	-0,02	-2,38%	ΜΑΘΙΟΣ ΠΥΡΙΜΑΧΑ (ΚΟ) *	8,05
0,52	0,57	-0,05	-8,77%	ΜΑΡΑΚ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ (ΚΟ) *	4,97
1,74	1,70	0,04	2,35%	ΜΙΝΕΡΒΑ (ΚΑ) *	10,79
2,09	2,12	-0,03	-1,42%	ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ (ΚΟ) *	10,72
0,69	0,74	-0,05	-6,76%	ΜΟΥΖΑΚΗΣ (ΚΑ) *	22,21
3,18	3,30	-0,12	-3,64%	ΜΠΕΝΡΟΥΜΠΗ Χ. & ΥΙΟΣ (ΚΟ) *	29,46
1,25	1,20	0,05	4,17%	ΜΠΗΤΡΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ (ΚΟ) *	20,06
1,80	1,94	-0,14	-7,22%	ΝΑΚΑΣ ΜΟΥΣΙΚΗ (ΚΟ)	11,41
0,95	0,96	-0,01	-1,04%	ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ (ΚΟ) *	22,74
0,86	0,84	0,02	2,38%	ΝΕΩΡΙΟΝ (ΚΟ) *	20,18
0,84	0,88	-0,04	-4,55%	ΝΗΡΕΥΣ (ΚΟ) *	53,43
0,68	0,59	0,09	15,25%	ΞΥΛΕΜΠΟΡΙΑ (ΚΟ) *	6,19
0,72	0,79	-0,07	-8,86%	ΞΥΛΕΜΠΟΡΙΑ (ΠΟ) *	1,85
14,90	14,94	-0,04	-0,27%	ΟΛΠ (ΚΟ) *	372,50
1,06	1,14	-0,08	-7,02%	ΙΝΤΕΑΛ ΟΜΙΛΟΣ (ΚΟ) *	8,50
8,26	8,26	0,00	0,00%	ΙΝΤΕΑΛ ΟΜΙΛΟΣ (ΠΟ) *	2,28
0,87	0,83	0,04	4,82%	ΠΑΪΡΗΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΚΟ) *	4,33
2,41	2,46	-0,05	-2,03%	ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ (ΚΟ) *	48,71
4,07	3,89	0,18	4,63%	ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ (ΚΟ) *	28,78
2,47	2,40	0,07	2,92%	ΠΗΓΑΣΟΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗ (ΚΟ) *	115,78
0,81	0,89	-0,08	-8,99%	ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ (ΚΟ) *	37,22
3,58	3,54	0,04	1,13%	ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΑ) *	98,02
1,04	1,01	0,03	2,97%	ΡΕΒΟΪΛ (ΚΟ) *	23,17
0,37	0,41	-0,04	-9,76%	ΣΑΝΥΟ ΕΛΛΑΣ (ΚΟ) *	18,90
4,38	4,33	0,05	1,15%	ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΚΥΛ/ΜΥΛΟΙ (ΚΟ) *	18,31
0,68	0,68	0,00	0,00%	ΣΕΛΜΑΝ (ΚΟ) *	23,93
0,79	0,84	-0,05	-5,95%	ΣΕΛΟΝΤΑ ΙΧΘ/ΓΕΙΑΙ (ΚΟ) *	23,13
2,03	2,07	-0,04	-1,93%	ΣΙΔΜΑ (ΚΟ) *	20,30
0,84	0,88	-0,04	-4,55%	ΣΠΥΡΟΥ ΑΓΡ. ΟΙΚ. (ΚΟ) *	23,89
1,65	1,78	-0,13	-7,30%	ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ (ΚΟ) *	65,29
0,71	0,76	-0,05	-6,58%	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ (ΚΟ) *	4,63
0,46	0,53	-0,07	-13,21%	ΤΖΙΡΑΚΙΑΝ ΠΡΟΦΙΛ (ΚΑ) *	5,84
4,84	4,58	0,26	5,68%	ΤΗΛΕΤΥΠΟΣ (ΚΟ) *	182,94
0,56	0,57	-0,01	-1,75%	ΦΙΕΡΑΤΕΞ (ΚΟ) *	5,71
0,66	0,53	0,13	24,53%	ΦΙΝΤΕΞΠΟΡΤ (ΚΟ) *	4,84
1,60	1,68	-0,08	-4,76%	ΧΑΪΔΕΜΕΝΟΣ (ΚΟ) *	13,35
1,52	1,60	-0,08	-5,00%	ΧΑΛΚΟΡ (ΚΑ) *	153,95
0,51	0,56	-0,05	-8,93%	ΧΑΤΖΗΙΩΑΝΝΟΥ (ΚΟ) *	36,35
0,42	0,48	-0,06	-12,50%	ΧΑΤΖΗΚΡΑΝΙΩΤΗ Ε. ΥΙΟΙ (ΚΟ) *	3,39
0,96	1,00	-0,04	-4,00%	A.S. COMPANY (ΚΟ) *	21,00
1,06	1,09	-0,03	-2,75%	ALSINCO (ΚΟ) *	5,33
2,67	2,53	0,14	5,53%	ATTICA BANK (ΚΟ) *	363,25
2,01	2,07	-0,06	-2,90%	AUDIOVISUAL (ΚΟ) *	34,72
1,71	1,64	0,07	4,27%	AUTOHELLAS (ΚΟ) *	62,18
1,06	1,17	-0,11	-9,40%	AXON ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ) *	42,94
1,11	1,16	-0,05	-4,31%	BYTE COMPUTER (ΚΟ) *	17,56
1,24	1,28	-0,04	-3,13%	CENTRIC ΠΟΛΥΜΕΣΑ (ΚΟ) *	30,72
0,36	0,44	-0,08	-18,18%	CPI (ΚΟ)	3,57
0,76	0,81	-0,05	-6,17%	CYCLON ΕΛΛΑΣ (ΚΟ) *	20,27
0,73	0,86	-0,13	-15,12%	DIONIC (ΚΟ) *	21,12
0,86	0,91	-0,05	-5,49%	EURODRIP (ΚΟ) *	37,91
1,44	1,44	0,00	0,00%	EUROLINE ΑΕΕΧ (ΚΟ) *	15,31
5,92	5,98	-0,06	-1,00%	EUROMEDICA (ΚΟ) *	258,35
1,52	1,52	0,00	0,00%	F.G. EUROPE (ΚΟ) *	80,26
1,60	1,62	-0,02	-1,23%	FASHION BOX (ΚΟ) *	13,75
7,77	7,78	-0,01	-0,13%	FLEXOPACK (ΚΟ) *	91,06
1,64	1,66	-0,02	-1,20%	INFO - QUEST (ΚΟ) *	79,88
1,83	1,87	-0,04	-2,14%	INFORM ΛΥΚΟΣ Π. (ΚΟ) *	37,53
0,85	0,94	-0,09	-9,57%	INTERINVEST ΑΕΕΧ (ΚΟ) *	9,48
0,51	0,46	0,05	10,87%	INTERFISH ΙΧΘ/ΓΕΙΕΣ (ΚΟ) *	5,47
0,72	0,77	-0,05	-6,49%	INTRAKAT (ΚΟ) *	66,68
1,89	1,91	-0,02	-1,05%	KLEEMAN HELLAS (ΚΟ) *	44,70
1,46	1,54	-0,08	-5,19%	LAVIPHARM (ΚΟ) *	74,58
0,67	0,80	-0,13	-16,25%	LOGISMOS (ΚΟ) *	3,18
3,16	2,90	0,26	8,97%	MEDICON ΕΛΛΑΣ (ΚΟ) *	13,21
4,07	4,10	-0,03	-0,73%	MERMEREN KOMBINAT A.D.PRILEP(ΕΛΠ) *	1,91
1,47	1,51	-0,04	-2,65%	MEVACO (ΚΟ) *	15,44
4,13	4,22	-0,09	-2,13%	MIG REAL ESTATE ΑΕΕΑΠ (ΚΟ) *	50,96
1,78	1,77	0,01	0,56%	MLS ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ (ΚΟ) *	22,10
3,70	4,08	-0,38	-9,31%	NEXANS ΕΛΛΑΣ (ΚΟ) *	22,69
0,68	0,81	-0,13	-16,18%	NUTRIART (ΚΟ) *	41,44
0,41	0,38	0,03	7,89%	PAPERPACK ΤΣΟΥΚΑΡΙΔΗΣ Ι. (ΚΟ) *	4,86
1,71	1,86	-0,15	-8,06%	PASAL (ΚΟ) *	25,60
0,33	0,32	0,01	3,13%	PC SYSTEMS (ΚΟ) *	13,54
0,88	0,90	-0,02	-2,22%	PROFILE (ΚΟ) *	10,73
1,44	1,56	-0,12	-7,69%	PROTON BANK (ΚΟ) *	90,26
1,41	1,42	-0,01	-0,70%	RAINBOW (ΚΟ)	10,58
1,54	1,60	-0,06	-3,75%	REDS (ΚΟ) *	88,45
0,45	0,47	-0,02	-4,26%	RIDENCO (ΚΟ) *	10,38
4,02	4,43	-0,41	-9,26%	RILKEN (ΚΟ) *	13,51
0,64	0,65	-0,01	-1,54%	SATO AE (ΚΟ) *	17,96
0,65	0,68	-0,03	-4,41%	SCIENS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ) *	105,99
3,08	3,08	0,00	0,00%	SINGULARLOGIC (ΚΟ) *	134,05
0,71	0,73	-0,02	-2,74%	SPACE HELLAS (ΚΟ) *	18,69
0,35	0,39	-0,04	-10,26%	SPIDER - ΠΕΤΣΙΟΣ Ν.& ΥΙΟΙ (ΚΟ) *	10,17
1,59	1,67	-0,08	-4,79%	SPRIDER STORES (ΚΟ) *	125,27
1,60	1,55	0,05	3,23%	TRASTOR ΑΕΕΑΠ (ΚΟ) *	87,82
0,48	0,51	-0,03	-5,88%	VELL GROUP (ΚΟ) *	16,07
0,62	0,65	-0,03	-4,62%	YALCO - ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ (ΚΑ) *	8,18
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΧΑΜΗΛΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ					
0,90	0,88	0,02	2,27%	ΑΘΗΝΑ (ΚΟ) *	44,24
3,83	3,79	0,04	1,06%	ΑΣΤΗΡ ΠΑΛΑΣ (ΚΟ) *	244,74
1,42	1,51	-0,09	-5,96%	ΒΑΛΚΑΝ ΑΚΙΝΗΤΑ (ΚΟ) *	28,57
0,22	0,25	-0,03	-12,00%	ΒΑΡΒΑΡΕΣΟΣ (ΚΑ) *	2,27
34,01	34,01	0,00	0,00%	ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ ΑΒ (ΚΟ) *	433,04
8,00	8,12	-0,12	-1,48%	ΓΕΚΕ (ΚΑ) *	67,35
0,23	0,22	0,01	4,55%	ΕΙΚΟΝΑ - ΗΧΟΣ (ΚΟ) *	4,80
0,92	0,87	0,05	5,75%	ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΛΥΜΠΕΡΗ (ΚΟ) *	17,61
5,06	5,11	-0,05	-0,98%	ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ) *	1.451,45
15,50	16,03	-0,53	-3,31%	ΕΡΙΟΥΡΓΙΑ ΤΡΙΑ ΑΛΦΑ (ΚΟ) *	5,66
12,93	11,96	0,97	8,11%	ΕΡΙΟΥΡΓΙΑ ΤΡΙΑ ΑΛΦΑ (ΠΟ) *	3,17
6,50	6,20	0,30	4,84%	ΗΡΑΚΛΗΣ ΑΓΕΤ (ΚΟ) *	462,04
1,17	1,17	0,00	0,00%	ΙΜΑΚΟ ΜΗΝΤΙΑ (ΚΟ) *	15,88
15,80	15,80	0,00	0,00%	ΙΟΝΙΚΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ (ΚΟ) *	211,79
61,45	62,00	-0,55	-0,89%	ΚΑΡΕΛΙΑ (ΚΑ) *	169,60
6,72	6,65	0,07	1,05%	ΚΕΚΡΟΨ (ΚΟ) *	22,18
19,99	18,87	1,12	5,94%	ΛΑΜΨΑ (ΚΟ) *	427,07
3,21	3,24	-0,03	-0,93%	ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ (ΚΟ) *	227,67
0,24	0,27	-0,03	-11,11%	ΜΟΧΛΟΣ (ΚΟ) *	17,62
0,37	0,30	0,07	23,33%	ΜΠΟΥΤΑΡΗΣ Ι. & ΥΙΟΣ (ΚΑ) *	9,56
0,34	0,33	0,01	3,03%	ΜΠΟΥΤΑΡΗΣ Ι. & ΥΙΟΣ (ΠΑ) *	0,52
1,72	1,68	0,04	2,38%	ΝΙΚΑΣ (ΚΟ) *	34,80
0,69	0,65	0,04	6,15%	ΝΤΡΟΥΓΚΦΑΡΜΠΕΝ (ΚΟ) *	10,69
0,50	0,49	0,01	2,04%	ΤΕΓΟΠΟΥΛΟΣ Χ.Κ. (ΚΟ) *	27,27
0,25	0,24	0,01	4,17%	ΤΕΞΑΠΡΕΤ (ΚΟ)	3,48
7,70	7,70	0,00	0,00%	ALPHA ΑΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ (ΚΟ) *	107,80
1,99	2,00	-0,01	-0,50%	ATTICA ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ) *	281,81
8,72	8,70	0,02	0,23%	CROWN HELLAS CAN (ΚΟ) *	209,83
0,82	0,80	0,02	2,50%	ELBISCO ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΑ) *	44,08
2,05	2,06	-0,01	-0,49%	ELMEC SPORT (ΚΟ) *	113,57
0,59	0,55	0,04	7,27%	INFORMER (ΚΟ) *	13,61
2,95	2,98	-0,03	-1,01%	MARFIN ΕΓΝΑΤΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ) *	852,12
1,95	1,86	0,09	4,84%	OLYMPIC CATERING (ΚΟ) *	13,57
0,34	0,33	0,01	3,03%	QUALITY & RELIABILITY (ΚΟ) *	9,30
0,26	0,28	-0,02	-7,14%	UNIBIOS (ΚΟ) *	23,86
20,00	20,53	-0,53	-2,58%	VIVARTIA (ΚΟ) *	1.631,57
1,01	1,00	0,01	1,00%	VIVERE (ΚΟ)	33,24
ΥΠΟ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ					
2,31	2,35	-0,04	-1,70%	ΑΕΓΕΚ (ΚΟ) *	76,93
0,71	0,73	-0,02	-2,74%	ΓΙΟΥΡΟΜΠΡΟΚΕΡΣ (ΚΟ) *	4,26
2,40	2,40	0,00	0,00%	ΕΛΒΙΕΜΕΚ (ΚΟ) *	16,13
0,19	0,20	-0,01	-5,00%	ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΙΧΘ/ΓΕΙΑΙ (ΚΟ) *	5,77
0,14	0,16	-0,02	-12,50%	ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΔΕΣΜΟΣ (ΚΟ) *	3,44
0,10	0,11	-0,01	-9,09%	ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΔΕΣΜΟΣ (ΠΟ) *	0,12
0,24	0,27	-0,03	-11,11%	ΕΥΡΩΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ (ΚΟ) *	2,63
0,89	0,84	0,05	5,95%	ΖΗΝΩΝ (ΚΟ) *	5,78
0,31	0,34	-0,03	-8,82%	ΙΠΠΟΤΟΥΡ (ΚΑ) *	5,55
0,79	0,68	0,11	16,18%	ΚΕΡΑΜΕΙΑ ΑΛΛΑΤΙΝΗ (ΚΟ) *	13,89
0,15	0,19	-0,04	-21,05%	ΚΛΩΝΑΤΕΞ (ΚΟ) *	3,10
0,16	0,18	-0,02	-11,11%	ΚΛΩΝΑΤΕΞ (ΠΟ) *	1,25
0,55	0,57	-0,02	-3,51%	ΚΟΥΜΠΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ) *	9,65
0,33	0,31	0,02	6,45%	ΜΑΪΛΛΗΣ Μ.Ι.(ΚΟ) *	24,15
0,15	0,15	0,00	0,00%	ΜΑΞΙΜ ΠΕΡΤΣΙΝΙΔΗΣ (ΚΑ) *	2,25
0,54	0,65	-0,11	-16,92%	ΠΕΡΣΕΥΣ (ΚΟ) *	9,31
0,47	0,50	-0,03	-6,00%	ΠΕΤΖΕΤΑΚΙΣ (ΚΟ) *	12,02
0,40	0,50	-0,10	-20,00%	ΠΡΑΞΙΤΕΛΕΙΟ (ΚΟ) *	3,82
0,68	0,68	0,00	0,00%	ΠΡΑΞΙΤΕΛΕΙΟ (ΠΟ) *	0,89
0,31	0,32	-0,01	-3,13%	ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ (ΚΟ) *	7,54
0,49	0,49	0,00	0,00%	ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ (ΚΟ) *	81,16
0,24	0,23	0,01	4,35%	ALMA - ΑΤΕΡΜΩΝ (ΚΟ) *	5,13
0,21	0,22	-0,01	-4,55%	ALTEC (ΚΟ) *	21,07
0,14	0,15	-0,01	-6,67%	COMPUCON (ΚΟ) *	1,74
1,66	1,81	-0,15	-8,29%	HELLAS ONLINE (ΚΟ) *	210,44
0,20	0,19	0,01	5,26%	PLIAS (ΚΑ) *	39,43
0,09	0,10	-0,01	-10,00%	UNITED TEXTILES (ΚΟ) *	8,07
ΥΠΟ ΑΝΑΣΤΟΛΗ					
2,19	2,19	0,00	0,00%	ΑΛΥΣΙΔΑ (ΚΟ) *	6,27
1,20	1,20	0,00	0,00%	ΑΛΥΣΙΔΑ (ΠΟ) *	0,50
0,67	0,67	0,00	0,00%	ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ (ΚΟ) *	49,16
0,10	0,10	0,00	0,00%	ΔΙΕΚΑΤ (ΚΟ)	1,79
1,41	1,41	0,00	0,00%	ΕΤΜΑ (ΚΟ) *	18,66
1,70	1,70	0,00	0,00%	ΕΤΜΑ (ΠΟ) *	8,46
0,12	0,12	0,00	0,00%	ΛΑΝ-ΝΕΤ (ΚΟ)	2,01
0,12	0,12	0,00	0,00%	ΜΕΣΟΧΩΡΙΤΗ ΑΦΟΙ (ΚΟ)	2,64
0,48	0,48	0,00	0,00%	ΝΕΛ (ΚΟ) *	68,16
0,78	0,78	0,00	0,00%	ΣΑΟΣ ΦΕΡΡΥΣ (ΚΟ)	39,87
0,12	0,12	0,00	0,00%	ΧΑΛΥΒΔΟΦΥΛΛΩΝ (ΚΟ) *	3,17
31,38	31,38	0,00	0,00%	ΧΑΤΖΗΙΩΑΝΝΟΥ (ΠΟ) *	12,70
0,88	0,88	0,00	0,00%	ΩΜΕΓΑ ΑΕΕΧ (ΚΟ) *	7,92
1,07	1,07	0,00	0,00%	ALTIUS ΑΕΕΧ (ΚΟ) *	5,65
0,06	0,06	0,00	0,00%	BETANET (ΚΟ)	1,30
0,62	0,62	0,00	0,00%	HITECH SNT (ΚΟ)	6,60
0,64	0,64	0,00	0,00%	MICROLAND COMPUTERS (ΚΟ) *	8,68
2,23	2,23	0,00	0,00%	MULTIRAMA (ΚΟ) *	19,14
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ					
0,98	1,00	-0,02	-2,00%	ALPHA TRUST ΑΕΠΕΥ (ΚΟ) *	30,48
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ					
3,13	3,13	0,00	0,00%	OPTRONICS TECHNOLOGIES (ΚΟ) *	10,43
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ					
3,23	3,58	-0,35	-9,78%	EUROXX ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ (ΚΟ) *	31,60
ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ					
2,40	2,13	0,27	12,68%	ΒΙΟΪΑΤΡ.& ΡΟΜΠΟΤ.ΤΕΧΝΟΛ. (ΚΟ) *	12,96
ΛΙΑΝΙΚΟ & ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ					
2,10	2,06	0,04	1,94%	MEDITERRA (ΚΟ) *	15,33
ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ					
1,29	1,29	0,00	0,00%	ΕΝΤΕΡΣΟΦΤ (ΚΟ) *	11,50
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ					
2,66	2,66	0,00	0,00%	ΝΤΟΠΛΕΡ (ΚΟ) *	28,20
ΤΡΟΦΙΜΑ					
1,30	1,30	0,00	0,00%	ΚΡΗΤΩΝ ΑΡΤΟΣ (ΚΟ) *	5,53
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ					
3,99	4,28	-0,29	-6,78%	ENVITEC (ΚΟ) *	39,58
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ					
2,45	2,45	0,00	0,00%	EPSILON NET (ΚΟ) *	13,69
2,80	2,50	0,30	12,00%	PERFORMANCE TECHNOLOGIES (ΚΟ) *	10,95
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ					
2,22	2,02	0,20	9,90%	ΦΟΥΝΤΛΙΝΚ (ΚΑ) *	16,09

* Αφορά τη χρήση 2008. Για τον υπολογισμό του P/E, έχουν χρησιμοποιηθεί τα Ενοποιημένα Κέρδη μετά Φόρων και Δικαιωμάτων Μειοψηφίας ανά μετοχή, βάσει του σταθμισμένου αριθμού μετοχών.

Οι μεγαλύτερες μεταβολές της εβδομάδας

6/08/09 - 13/08/09

Άνοδος	Μεταβ. %	Πτώση	Μεταβ. %
ΦΙΝΤΕΞΠΟΡΤ (ΚΟ)	24,53	ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΗΣ (ΚΟ)	-36,67
ΜΠΟΥΤΑΡΗΣ Ι. & ΥΙΟΣ (ΚΑ)	23,33	ΚΛΩΝΑΤΕΞ (ΚΟ)	-21,05
ΚΕΡΑΜΕΙΑ ΑΛΛΑΤΙΝΗ (ΚΟ)	16,18	ΠΡΑΞΙΤΕΛΕΙΟ (ΚΟ)	-20,00
ΞΥΛΕΜΠΟΡΙΑ (ΚΟ)	15,25	CPI (ΚΟ)	-18,18
ΑΝΕΚ (ΠΟ `90)	11,00	ΠΕΡΣΕΥΣ (ΚΟ)	-16,92

alphatrust
ALPHA TRUST ΑΕΠΕΥ
Ξενίας 5, 145 62 Κηφισιά
Τηλ.: 210 6289300
www.alphatrust.gr

Κάνουν πίσω στα μπόνους στελεχών του Σίτι

Η βρετανική Αρχή Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών μετέτρεψε τους κανόνες σε κώδικα δεοντολογίας

Νερό στο κρασί της έβαλε τελικά χθες η βρετανική Αρχή Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών (FSA) στους νέους κανόνες που θα διέπουν την πολιτική των μπόνους προς τα στελέχη των βρετανικών τραπεζών, καθώς ανακάλεσε τον υποχρεωτικό χαρακτήρα ορισμένων εξ αυτών, μετατρέποντάς τον ουσιαστικά σε έναν κώδικα δεοντολογίας, ενώ απέφυγε γενικότερα να καθορίσει συγκεκριμένες οδηγίες. Συνιστά γενικότερα να συναρτώνται οι αμοιβές και τα μπόνους από την απόδοση της εταιρείας και να είναι εγγυημένα για περιορισμένη χρονική διάρκεια αλλά η καθυστέρηση στην καταβολή των 2/3 των μπόνους υψηλόβαθμων στελεχών και η εξάρτηση των κινήτρων από τη μελλοντική απόδοση της εταιρείας στο σύνολό της και όχι μόνον της ομάδας ενός στελέχους –που βάσει του αρχικού σχεδίου θα ήσαν υποχρεωτικές οδηγίες– τελικά συνιστώνται απλώς ως καλές πρακτικές.

Σύμφωνα με τον επικεφαλής της FSA, Εκτορ Σαντς, στόχος των κανόνων αυτών, που θα τεθούν σε ισχύ από τον Ιανουάριο του επόμενου έτους, είναι να διασφαλίσουν πως η πολιτική αμοιβών των τραπεζών θα συνάδει και θα προωθεί μια αποτελεσματική διαχείριση του επενδυτικού κινδύνου αλλά και πως θα «παρέχει τα σωστά κίνητρα». Γι' αυτό και συνιστά να είναι εγγυημένα τα μπόνους μόνον για μια περίοδο 12 μηνών ενώ σε ό, τι αφορά τα υψηλόβαθμα στελέχη να λαμβάνουν τα μπόνους τους σταδιακά σε διάστημα τριών ετών. Η FSA καλεί τις τράπεζες να της υποβάλουν την πολιτική αμοιβών τους μέχρι τα τέλη Οκτωβρίου και όποιες από αυτές δεν συμμορφώνονται με τον κώδικα δεοντολογίας, «ενδέχεται να αντιμετωπίσουν μέτρα που θα τις εξαναγκάσουν» ή θα υποχρεωθούν να διατηρούν μεγαλύτερα κεφάλαια, εάν ενδιαφέρονται να προωθήσουν επισφαλείς στρατηγικές υψηλού κέρδους. Στην ίδια συλλογιστική της υποχώρησης περιόρισε, άλλωστε, σε 26 αντί για 47 τον αριθμό των τραπεζών που εμπίπτουν στους εν λόγω κανόνες, εξαιρώντας ουσιαστικά τα μη βρετανικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Μετά τη θύελλα αντιδράσεων που έχουν προκαλέσει οι ιλιγγιώδεις αμοιβές στελεχών τραπεζών που κάθε άλλο παρά αντανακλούσαν την επιτυχία τους, οι νέοι αυτοί κανόνες ήταν αναμενόμενο να τύχουν καλής υποδοχής από τις βρετανικές τράπεζες. «Κινούνται σαφώς στη σωστή κατεύθυνση, καθώς συνδέουν τις αμοιβές με την ανάληψη κινδύνου», σχολίασε η Αντζελα Νάιτ, διευθύνουσα σύμβουλος της Βρετανικής Ενωσης Τραπεζών. Τον Φεβρουάριο, αντίθετα, είχαν χαρακτηρίσει το αρχικό σχέδιο «υπερβολικά περιγραφικό» και προσανατολισμένο στη λογική του «ενός μεγέθους ίδιου για όλους».

BLOOMBERG, AFP

Σύμφωνα με τον επικεφαλής της FSA, Εκτορ Σαντς, στόχος των κανόνων αυτών είναι να διασφαλίσουν πως η πολιτική αμοιβών των τραπεζών θα συνάδει και θα προωθεί μια αποτελεσματική διαχείριση του επενδυτικού κινδύνου, αλλά και πως θα «παρέχει τα σωστά κίνητρα».

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη
(Σε δολάρια)

Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Πρ/νο
3M COMPANY	72,04	71,34
ALCOA INC	13,01	12,71
ALLEGHENY TECH	29,27	28,95
ALTRIA GROUP	17,68	17,52
AMAZON COM	85,10	83,56
AMER ELEC PWR	31,01	31,07
AMER EXPRESS CO	32,00	31,51
AMER INTL GROUP	25,95	24,92
AMGEN	62,42	62,81
APPLE INC	165,77	162,83
ARIES MARITIME	0,61	0,64
AVON PRODUCTS	32,45	32,00
BAKER HUGHES INC	36,96	36,75
BANK OF AMERICA	16,04	15,85
BAXTER INTL INC	55,29	55,21
BLACK & DECKER	42,29	40,55
BOEING CO	46,27	45,39
BRISTOL MYERS SQ	21,96	21,97
BURL NTHN SANTA	82,64	82,30
CAMPBELL SOUP CO	30,79	30,83
CATERPILLAR INC	47,18	46,28
CAPITAL PRDS UT	7,60	7,60
CIGNA CORP	28,80	28,13
CISCO SYSTEMS	21,49	21,17
CITIGROUP	3,97	3,69
CERVECERIAS	34,36	34,50
COCA-COLA CO	48,75	49,04
COLGATE PALMOLIV	71,97	71,77
COMPUTER SCIENCE	49,65	48,97
DANAOS CORP	3,55	3,60
DIANA SHIPPING	13,37	13,03
DOW CHEMICAL CO	22,30	22,43
DRYSHIPS	6,38	6,14
DU PONT CO	32,34	32,98
EASTMAN KODAK	4,24	4,00
EMC CORP	15,27	14,91
ENTERGY CP	79,40	78,79
EXCEL MARITIME	7,30	7,43
EXELON CORP	49,98	50,41
EXXON MOBIL	68,94	68,13
FEDEX CORP	66,66	65,97
FORD MOTOR CO	7,91	7,81
FREESEAS	1,76	1,70
GENERAL DYNAMICS	57,03	56,21
GENERAL ELEC CO	14,18	13,99
GENL MARITIME CP	8,24	8,22
H J HEINZ CO	38,40	38,10
HALLIBURTON CO	23,31	22,70
HARTFORD FINL	19,75	18,20
HEWLETT-PACKARD	43,92	43,39
HOME DEPOT INC	27,36	26,89
HONEYWELL INTL	36,22	35,42
INTEL CORP	18,87	18,64
INTL BUS MACHINE	119,52	117,79
INTL PAPER CO	20,10	19,35
JOHNSON&JOHNSON	60,79	60,22
JPMORGAN CHASE	42,23	41,24
LAZARD	37,94	37,90
LIMITED BRANDS	14,84	14,38
MCDONALD'S CORP	56,31	56,02
MERCK & CO	30,76	30,33
MICROSOFT CP	23,60	23,13
MORGAN STANLEY	29,96	29,89
NATL SEMICONDUCT	14,54	14,30
NORFOLK SOUTHERN	46,78	46,44
ORACLE CORP	21,91	21,28
PEPSICO INC	56,91	56,91
PFIZER INC	15,85	15,83
PROCTER & GAMBLE	52,07	51,93
RADIOSHACK	15,30	15,36
RAYTHEON CO	47,41	46,70
ROCKWELL AUTOMAT	41,60	40,71
SARA LEE CORP	9,86	10,80
SCHLUMBERGER LTD	53,96	52,88
SOUTHERN	31,29	31,23
STEALTHGAS	5,05	5,05
TEXAS INSTRUMENT	23,83	23,64
THE AES CORP	13,82	13,43
TSAKOS ENERGY	16,88	16,98
TYCO INTL	31,69	30,80
UNISYS CORP	2,18	2,15
UNITED TECH CP	57,45	55,77
US BANCORP	22,13	22,10
VERIZON COMMS	31,20	30,60
VIACOM CL B	24,94	24,51
WAL-MART STORES	50,47	50,04
WALT DISNEY CO	26,28	25,90
WELLS FARGO & CO	27,37	26,89

London/Λονδίνο
(Σε πέννες)

3I GROUP	278,51	282,00
ANGLO AMERICAN	1865,00	1855,50
ANTOFAGASTA	713,50	701,50
ARM HOLDINGS	125,00	123,90
ASSOC.BR.FOODS	796,07	799,50
ASTRAZENECA	2800,00	2778,50
AVIVA	370,20	358,30
B SKY B	533,73	528,00
BAE SYSTEMS	326,76	326,10
BARCLAYS	353,46	346,25
BG GROUP	1033,00	984,50
BHP BILLITON	1555,86	1527,50
BP	507,65	512,00
BR LAND CO	481,30	468,00
BRIT AM TOBACCO	1885,57	1875,00
BRITISH AIRWAYS	170,90	164,00
BT GROUP	134,75	134,65
CABLE & WIRELESS	145,26	144,70
CADBURY	579,88	582,50
CAIRN ENERGY	2387,71	2380,00
CAPITA GROUP	656,73	655,00
CARNIVAL	1840,91	1797,00
CENTRICA	223,35	221,20
COMPASS GROUP	319,48	316,50
DAILY MAIL TST A	333,69	334,60
DIAGEO	937,96	938,00
DOLPHIN CAP INV	37,75	37,75
DSG INTERNTL	29,87	29,66
ENTERPRISE INNS	156,06	162,10
GLAXOSMITHKLINE	1191,72	1175,00
HAMMERSON	389,80	377,20
HAYS	100,56	101,40
HSBC HOLDINGS	653,00	654,90
IMPERIAL TOBACCO	1696,17	1677,00
INTERCONT HOTEL	727,54	728,00
INTL POWER	263,39	266,40
ITV	45,26	44,96
JOHNSON MATTHEY	1388,05	1388,00
KINGFISHER	207,80	206,90
LAND SECS GROUP	582,51	575,50
LEGAL & GENERAL	64,96	62,95
LIBERTY INTL	467,50	454,40
LLOYDS BNK GRP	94,61	90,99
MAN GROUP	262,69	269,30
MARKS & SP.	329,33	329,60
MORRISON SUPMKT	265,38	265,10
NATIONAL GRID	573,67	570,00
NEXT	1649,00	1653,00
OLD MUTUAL	89,90	90,30
PARTYGAMING	263,90	261,60
PEARSON	711,71	710,00
PORVAIR	68,50	68,50
PRUDENTIAL	477,20	466,70
RECKIT BNCSR GRP	2764,00	2785,00
REED ELSEVIER	440,38	439,20
RENTOKIL INITIAL	102,75	104,60
REXAM PLC	239,00	245,50
RIO TINTO	2303,75	2305,00
ROLLS ROYCE GP	423,01	418,30
RSA INSRANCE GRP	121,50	123,90
ROYAL BANK SCOT	44,96	42,83
ROYAL DTCH SHL A	1593,50	1570,50
ROYAL DTCH SHL B	1584,00	1549,00
SABMILLER	1339,00	1346,00
SAGE GROUP	206,00	203,00
SAINSBURY(J)	314,49	314,50
SCHRODERS	974,50	990,50
SCHRODERS NV	826,50	845,50
SCOT & STH ENRGY	1126,10	1126,00
SEVERN TRENT	964,20	955,50
SHIRE	1008,00	998,00
SMITH&NEPHEW	478,50	479,70
SMITHS GROUP	780,00	770,00
STNDRD CHART BK	1371,11	1374,00
TATE & LYLE	370,97	377,10
TESCO	370,60	364,60
UNILEVER	1620,94	1600,00
UNITED UTIL GRP	448,92	447,90
UTD BUSINESS MED	429,00	431,50
VODAFONE GROUP	128,25	128,20
WHITBREAD	931,15	940,50
WILLIAM HILL	165,02	165,10
WOLSELEY	1405,91	1389,00
WPP PLC	462,16	460,70
XSTRATA	764,50	743,50
YELL GROUP	31,10	30,25

Zurich /Ζυρίχη
(Σε ελβ.φρ.)

ABB LTD N	19,70	19,38
ADECCO N	50,55	49,90
BALOISE HLD N	88,75	88,65
CLARIANT N	8,21	8,05
CS GROUP AG	52,70	51,60
GIVAUDAN N	725,00	722,50
HOLCIM N	64,30	63,70
INTERSHOP I	295,00	295,00
JULIUS BAER N	49,74	49,54
KUDELSKI	20,92	20,74
LONZA GRP AG N	107,60	105,30
NESTLE SA	42,36	44,10
NOVARTIS N	48,60	48,10
RICHEMONT I	26,68	26,74
ROCHE HOLDING AG	166,10	165,60
SGS N	1273,00	1262,00
SWATCH GROUP I	205,60	205,40
SWISS LIFE HLDG	114,10	111,40
SWISS REINSUR N	45,26	42,96
SWISSCOM N	355,00	356,00
SYNGENTA N	247,20	243,20
SYNTHES	122,10	120,70
UBS AG N	16,34	15,85
ZURICH FIN N	222,80	219,20

Frankfurt/Φρανκφούρτη
(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Κλείσιμο	Πρ/νο
ADIDAS AG	31,66	32,00
ALLIANZ SE	75,03	75,00
ALTANA	13,19	13,05
BASF SE	34,54	34,20
BAY MOT WERKE	31,40	31,00
BAYER AG	43,33	42,62
COMMERZBANK	5,99	5,88
CONTINENTAL AG	23,98	24,45
DEUTSCHE BANK N	45,70	45,79
DEUTSCHE POST NA	11,11	11,16
DT LUFTHANSA AG	10,50	10,33
DT TELEKOM N	9,13	9,03
EPCOS AG	18,57	18,58
FRESENIUS MEDI	30,96	30,84
HENKEL AG&CO	23,46	23,10
INFINEON TECH N	2,91	2,93
LINDE	69,67	69,51
MAN SE	47,07	46,43
METRO AG	38,30	37,80
MLP	9,41	9,60
MUENCH. RUECK N	101,50	101,50
RWE ST A	59,62	57,90
SAP AG	33,03	33,10
SIEMENS N	57,50	57,37
THYSSEN KRUPP	22,02	21,99
TUI N	4,70	4,75
VOLKSWAGEN AG	226,49	225,90

Amsterdam/Αμστερνταμ
(Σε ευρώ)

AEGON	5,72	5,55
AHOLD KON	8,15	7,89
AKZO NOBEL	38,53	38,55
ASML HOLDING	18,27	17,73
HEINEKEN	28,30	28,04
ING GROEP	9,33	9,12
KONINKLIJKE DSM	23,40	23,32
KPN KON	10,68	10,63
KPNQWEST	0,04	0,04
PHILIPS KON	16,13	15,88
R.DUTCH SHELL A	18,58	18,36
REED ELSEVIER	7,52	7,55
SBM OFFSHORE	13,29	13,05
TNT	16,91	16,81
UNILEVER CERT	19,75	19,20
WOLTERS KLUWER	13,81	13,76

Milano/Μιλάνο
(Σε ευρώ)

ALLEANZA ASS	5,29	5,29
BMPS	1,42	1,41
BULGARI	4,71	4,71
ENEL	4,01	3,90
ENI	16,11	15,90
FIAT	8,08	8,09
FINMECCANICA	10,86	10,76
GENERALI ASS	16,12	16,02
LUXOTTICA	17,40	17,51
MEDIASET	4,40	4,31
MEDIOBANCA	9,64	9,64
MEDIOLANUM	4,25	4,18
PIRELLI & C	0,32	0,31
RCS MEDIAGROUP	0,96	0,97
SNAM RETE GAS	3,10	3,08
STMICROELEC.N.V	5,37	5,25
TELECOM ITALIA	1,08	1,06
TENARIS	10,65	10,81
TERNA	2,49	2,46
UNICREDIT	2,38	2,33

Tokyo/Τόκιο
(Σε γιέν)

Εταιρείες	Κλείσιμο	Πρ/νο
AJINOMOTO	897	906
ASAHI BREWERIES	1484	1498
ASAHI KASEI	478	483
ASTELLAS PHARMA	3570	3690
BANK OF YOKOHAMA	517	522
BRIDGESTONE CORP	1736	1766
CANON INC	3420	3480
CASIO COMPUTER	733	738
CITIZEN HOLDINGS	510	525
CLARION	94	94
CREDIT SAISON	1321	1400
DAIWA SEC GROUP	560	565
FUJI HEAVY INDS	420	426
FUJIFILM HOLDING	2880	2885
FUJITSU LTD	619	627
HINO MOTORS	349	368
HITACHI	327	333
HONDA MOTOR	3040	3120
IHI	173	173
ISUZU MOTORS	176	185
JPN STEEL WORKS	1208	1224
KAWASAKI HVY IND	246	249
KEIO	577	579
KOBE STEEL	180	184
KONICA MINOLTA H	861	899
JTEKT	1080	1129
MITSUB UFJ FG	600	609
MITSUBISHI CORP	1922	1973
MITSUBISHI ELEC	721	735
MITSUBISHI MOTOR	167	170
NEC CORPORATION	329	344
NIKON CORP	1683	1715
NIPPON EXPRESS	403	410
NISSAN MOTOR CO	710	726
NOMURA HOLDINGS	819	832
NTT	4110	4110
OBAYASHI CORP	443	445
ODAKYU ELEC RAIL	827	833
OSAKA GAS	317	316
PIONEER	273	278
RICOH CO LTD	1217	1244
SANYO ELECTRIC	228	232
SECOM	4150	4260
SEVEN & I HLDG	2295	2345
SHARP CORP	1072	1114
SHIMIZU CORP	394	402
SHISEIDO	1595	1608
SONY CORP	2715	2770
SUMITOMO CORP	972	996
SUZUKI MOTOR	2265	2295
TAISEI CORP	217	225
TDK CORPORATION	5310	5370
TOBU RAILWAY	586	592
TOKYO DOME CORP	291	294
TOKYO ELEC PWR	2410	2415
TOKYO ELECTRON	5230	5210
TOKYO GAS	352	356
TOPY INDS LTD	234	238
TORAY INDUSTRIES	536	529
TOSHIBA CORP	457	461
TOYOBO	180	184
TOYOTA MOTOR CO	4030	4130
YAMAHA CORP	1255	1272
YAMATO HOLDINGS	1392	1433

Paris/Παρίσι
(Σε ευρώ)

ACCOR	31,50	32,40
AIR LIQUIDE	73,70	72,20
ALSTOM	47,82	46,35
AXA	16,02	15,81
BNP PARIBAS	55,10	53,67
BOUYGUES	31,70	30,80
CAP GEMINI	32,28	32,08
CARREFOUR	32,07	31,90
CASINO GUICHARD	50,87	49,42
CREDIT AGRICOLE	11,12	11,12
DANONE	37,39	36,91
DASSAULT SYSTEM	34,71	34,67
EADS	13,70	13,46
EDF	34,65	33,57
ESSILOR INTERNAT	37,60	37,64
FRANCE TELECOM	17,73	17,74
L OREAL	60,35	59,46
L.V.M.H.	63,02	62,20
LAFARGE	52,00	51,74
LAGARDERE S.C.A.	26,80	26,57
MICHELIN	51,00	50,30
PERNOD RICARD	51,85	51,90
PEUGEOT	20,76	21,00
PPR	77,05	77,75
PUBLICIS GROUPE	25,37	25,45
RENAULT	32,00	31,48
SAINT-GOBAIN	28,94	28,62
SANOFI-AVENTIS	46,37	46,05
SCHNEIDER ELECTR	63,65	63,32
SOCIETE GENERALE	51,59	51,89
SODEXO	36,94	37,08
STMICROELECTRONI	5,35	5,25
SUEZ (fraction.)	30,80	27,50
TF1	10,88	10,84
THALES	30,10	29,78
THOMSON (EX:TMM)	1,00	0,96
TOTAL	38,66	37,79
VEOLIA ENVIRON	23,20	22,41

Madrid/Μαδρίτη
(Σε ευρώ)

ABERTIS	14,94	14,82
ACCIONA SA	89,35	87,80
ACERINOX	13,98	14,03
ADOLFO DOMINGUEZ	12,35	12,14
AGUAS BARNA A	16,19	15,80
AMPER	5,90	5,90
ANTENA 3 DE TV	7,00	6,92
AVANZIT	0,83	0,81
BANESTO	8,78	8,69
BBVA	11,69	11,55
BCO DE SABADELL	4,91	4,86
BEFESA	14,89	15,08
BK PASTOR	5,83	5,89
BK POPULAR	6,42	6,35
BODEGAS RIOJANAS	7,85	7,85
CAMPOFRIO FOOD	6,71	6,78
CAT OCCIDENTE	14,90	14,85
CIE AUTOMOTIVE	3,50	3,43
CONS AUX FERR	333,10	332,40
DINAMIA CAP PRIV	11,09	10,91
DURO FELGUERA	7,15	7,30
EADS	13,75	13,48
ELECNOR	10,15	10,12
ENAGAS	13,74	13,54
ENDESA	19,45	19,22
ERCROS	0,14	0,13
FED PATERNINA	7,42	7,42
FUNESPANA	5,88	5,75
GAMESA	15,16	15,02
GAS NATURAL	13,44	13,37
IBERIA LIN AER	1,70	1,69
IBERPAPEL	9,99	9,99
INDO INTL	1,16	1,14
INMOB COLONIAL	0,13	0,13
JAZZTEL	0,25	0,25
MAPFRE	2,81	2,78
METROVACESA	17,48	15,74
MIQUEL Y COSTAS	14,97	14,60
NATRA	3,24	3,21
NH HOTELES	2,98	2,95
PAP Y CART EURO	2,86	2,80
PESCANOVA	24,80	25,12
PRISA	3,64	3,58
PULEVA BIOTECH	1,10	1,13
RED ELECTR CORP	32,69	32,65
SACYR-VALLE	11,25	11,32
BANCO SANTANDER	10,23	10,09
SEDA BARCELONA	0,34	0,34
SOL MELIA	5,38	5,28
SOS CUETARA	3,54	3,51
SOTOGRANDE	6,60	6,60
TELEFONICA	17,40	17,38
TUBACEX	2,66	2,68
TUBOS REUNIDOS	1,92	1,92
UNION FENOSA	8,10	8,00
UNIPAPEL	11,00	11,00
URBAS	0,14	0,14
VIDRALA	17,24	17,34
VINICOLA DEL NOR	14,58	14,58
ZARDOYA OTIS	15,17	15,20
ZELTIA	3,09	3,08

ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ

Δείκτης Εμπορευμάτων Reuters
Ωρα: 18.00

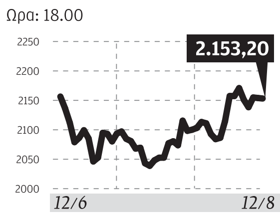

ΣΤΑΘΜΙΣΗ ΣΥΣΤΑΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ

Σιτάρι (14), Βαμβάκι (13), Καφές (11), Μαλλί (11), Χαλκός (9), Ζάχαρη (7), Καουτσούκ (7), Αραβόσιτος (5), Ρύζι (4), Σόγια (3), Κρέας Βοδ. (3), Κακάο (3), Κασσίτερος (2), Φιστικέλαιο (2), Καρύδα ψίχα (2), Ψευδάργυρος (2), Μόλυβδος (1).

Brent DTD (Λονδίνο)
Σε δολάρια/βαρέλι
Ωρα: 18.00

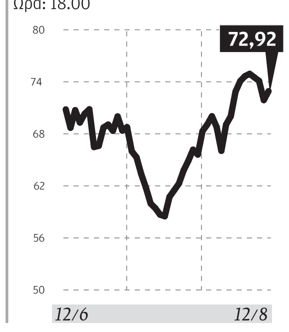

Χρυσός (Λονδίνο)
Τιμή spot
Ωρα: 18.00

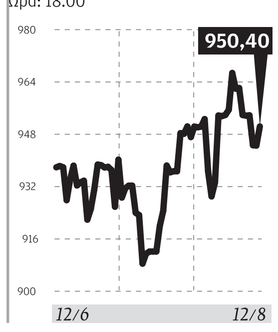

Ζάχαρη/Sugar

Λονδίνο 12/08/09 (σε δολ. ο τόνος)

	Πριν το κλείσ.	Προηγ.
Οκτώβριος '09	568,30	560,00
Δεκέμβριος '09	585,90	577,00

Νέα Υόρκη 12/08/09 (σε σεντς η λίμπρα)

	Πριν το κλείσ.	Προηγ.
Οκτώβριος '09	22,33	21,92
Μάρτιος '10	23,68	23,36

Καφές/Coffee

Ρομπούστα Λονδ. 12/08/09 (σε δολ./τόν.)

	Πριν το κλείσ.	Προηγ.
Σεπτέμβριος '09	1.447	1.452
Νοέμβριος '09	1.469	1.476

Νέα Υόρκη 12/08/09 (σε σεντς η λίμπρα)

	Πριν το κλείσ.	Προηγ.
Σεπτέμβριος '09	136,70	136,90
Δεκέμβριος '09	139,85	140,05

Σιτάρι/Wheat

Σικάγο 12/08/09 (σε σεντς/μπούσελ) (70 ld)

	Πριν το κλείσ.	Προηγ.
Σεπτέμβριος '09	480	485
Δεκέμβριος '09	508	513

Λονδίνο 12/08/09 (σε στερλ. ο τόνος)

	Πριν το Κλείσ.	Προηγ.
Νοέμβριος '09	97,40	97,60
Ιανουάριος '10	99,75	100,00

Καλαμπόκι/Corn

Σικάγο 12/08/09 (σε σεντς ανά μπούσελ)

	Πριν το κλείσ.	Προηγ.
Σεπτέμβριος '09	326	327
Δεκέμβριος '09	330	331

Βρώμη/Oats

Σικάγο 12/08/09 (σε σεντς ανά μπούσελ)

	Πριν το κλείσ.	Προηγ.
Σεπτέμβριος '09	195	199
Δεκέμβριος '09	209	213

Σόγια/Soybeans

Σικάγο 12/08/09 (σε σεντς ανά μπούσελ)

	Πριν το κλείσ.	Προηγ.
Σεπτέμβριος '09	482	477
Δεκέμβριος '09	479	474

Χυμός πορτοκαλιού (Orange Juice)

Νέα Υόρκη 12/08/09 (σεντς/lb)

	Πριν το κλείσ.	Προηγ.
Σεπτέμβριος '09	111,30	111,25
Νοέμβριος '09	114,55	114,20

Οι αναγραφόμενες τιμές είναι της 6ης μ.μ.

Βαμβάκι/Cotton

Δείκτης Λίβερπουλ 12/08/09 A΄: 63,92

Νέα Υόρκη 12/08/09 (σε σεντς η λίμπρα)

	Πριν το κλείσ.	Προηγ.
Οκτώβριος '09	62,00	62,24
Δεκέμβριος '09	63,90	64,00

Κακάο/Cocoa

Λονδίνο 12/08/09 (σε στερλ. ο τόνος)

	Πριν το κλείσ.	Προηγ.
Σεπτέμβριος '09	1.815	1.790
Δεκέμβριος '09	1.843	1.817

Νέα Υόρκη 12/08/09 (σε δολ. ο τόνος)

	Πριν το κλείσ.	Προηγ.
Σεπτέμβριος '09	2.849	2.795
Δεκέμβριος '09	2.883	2.838

Μαλλί/Wool

Αυστραλία 12/08/09 (σε σεντς το kg)

	Κλείσ.	Προηγ.
Σίδνεϊ	–	–
Μελβούρνη	–	–

Bradford Αγγλ. 12/08/09 (σε πένες το kg)

Μερινός		Crossbred	
70s Super	468	58s Super	308
66s Super	490	58s Blended	264
64s Super	390	56s Super	274
64s Blended	372	54s Carded	257

Μετάξι/Silk

Τόκιο 12/08/09 (σε γιεν το kg)

	Κλείσ.	Προηγ.
Αύγουστος '09	23,06	23,06
Οκτώβριος '09	23,06	23,06

Πετρέλαιο/Oil

Λονδίνο 12/08/09 (σε δολ. / βαρέλι, FOB)

15.00 GMT

	Πριν το κλείσ.	Προηγ.
BRENT (DTD)	72,92	71,88
Σεπτέμβριος '09	73,27	72,46

Νέα Υόρκη 12/08/09
(σε δολ. το βαρέλι, FOB) 15.00 GMT

LIGHT CRUDE

	Πριν το κλείσ.	Προηγ.
Σεπτέμβριος '09	70,68	69,45
Οκτώβριος '09	72,43	71,35
Νοέμβριος '09	73,74	72,77
Δεκέμβριος '09	74,62	73,73
Ιανουάριος '10	75,37	74,58
Φεβρουάριος '10	75,84	75,34

ΑΓΟΡΑ ΜΕΤΑΛΛΩΝ

BULLION MARKETS

Χρυσός/Gold (σε δολάρια ανά ουγγιά)

SPOT	948,00
Προηγούμενο	944,55

Πλατίνα/Platinum (σε δολάρια ανά ουγγιά)

SPOT	1.232,00
Προηγούμενο	1.237,00

Αργυρος/Silver (σε σεντς ανά ουγγιά)

SPOT	1.453,00
Προηγούμενο	1.427,00

Παλλάδιο/Palladium (σε δολάρια ανά ουγγιά)

SPOT	270,00
Προηγούμενο	271,00

ΒΑΣΙΚΑ/LONDON METAL EXCHANGE
(σε δολάρια ο τόνος)

	Μετρητοίς	3 μηνών
Χαλκός/Copper	6.028,00	6.026,00
Μόλυβδος/Lead	1.774,00	1.800,00
Ψευδάργυρος/Zinc	1.784,00	1.802,00
Αλουμίνιο/Aluminium	1.891,00	1.924,50
Νικέλιο/Nikel	19.265,00	19.320,00
Κασσίτερος/Tin	14.905,00	14.625,00

STRATEGIC METALS
(Τιμή BID σε δολ. ΗΠΑ αποθηκευμένα στο Ρότερνταμ)

Antimony (99,6%) a tonne	5.700
Arsenic a LB	0,55
Bismuth a LB	5,50
Cadmium (99,99%) a LB	1,50
Chrome Fe HC a LB	0,80
Cobalt (99,8%) a LB	18,50
Indium a Kilo	275
Iridium a troy ounce	415
Magnesium (99,9%) a tonne	2.600
Maganese Elect (99,7%) a tonne	2.500
Mercury Flask	550
Molyb Mo 3 a LB	14,50
Rhodium a troy ounce	1.600
Ruthenium a troy ounce	70
Selenium a LB	21
Silicon metal lumps a tonne	2.100
Tantalite a LB	34
Titanium (8,00%) a Kilo	7
Vanadium a Kilo	28
Wolframite a tonne	140

Οι αναγραφόμενες τιμές είναι της 6 μ.μ.

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

ΗΜΕΡΗΣΙΕΣ (SPOT) ΚΑΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

		ΗΠΑ		ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ		ΙΑΠΩΝΙΑ		ΑΓΓΛΙΑ	
		Αγορά	Πώληση	Αγορά	Πώληση	Αγορά	Πώληση	Αγορά	Πώληση
ΑΝΑ ΔΟΛΑΡΙΟ	SPOT			0.7084	0.7087	95.6	95.65	0.6082	0.6084
	1 μήνας			0	0	-0.03	-0.02	0	0
	3 μήνες			0	0	-0.08	-0.08	0.0001	0.0001
	6 μήνες			0	0.0001	-0.2	-0.19	0.0002	0.0003
	12 μήνες			-0.0002	0	-0.63	-0.61	0.0007	0.0008
ΑΝΑ ΕΥΡΩ	SPOT	1.4111	1.4116			134.9	135.02	0.8583	0.8588
	1 μήνας	0	0.0001			-0.03	-0.03	0.0001	0.0001
	3 μήνες	0	0.0001			-0.11	-0.1	0.0002	0.0002
	6 μήνες	-0.0002	0			-0.3	-0.27	0.0002	0.0004
	12 μήνες	-0.0001	0.0004			-0.9	-0.82	0.0009	0.0013
ΑΝΑ 100 ΓΙΕΝ	SPOT	1.0455	1.046	0.7406	0.7413			0.6359	0.6364
	1 μήνας	0.0003	0.0003	0.0002	0.0002			0.0002	0.0002
	3 μήνες	0.0008	0.0009	0.0006	0.0006			0.0007	0.0007
	6 μήνες	0.0021	0.0022	0.0015	0.0017			0.0015	0.0016
	12 μήνες	0.0067	0.0069	0.0045	0.005			0.0047	0.005
ΑΝΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	SPOT	1.6436	1.6441	1.1643	1.1651	157.13	157.26		
	1 μήνας	-0.0002	-0.0001	-0.0002	-0.0001	-0.06	-0.05		
	3 μήνες	-0.0004	-0.0004	-0.0003	-0.0003	-0.17	-0.16		
	6 μήνες	-0.0008	-0.0006	-0.0005	-0.0002	-0.4	-0.36		
	12 μήνες	-0.0021	-0.0018	-0.0018	-0.0012	-1.23	-1.16		

Η τιμή spot είναι η τιμή που είχε το νόμισμα χθες στις 17.00 ώρα Ελλάδος. Πηγή: HSBC Bank plc

Για να υπολογισθούν οι προθεσμιακές τιμές για 1 μήνα, 3 μήνες και 12 μήνες, προσθέτουμε [ή αφαιρούμε αν έχει αρνητικό πρόσημο (-)] στις τιμές spot τα αντίστοιχα ψηφία.

ΒΑΣΙΚΑ ΕΠΙΤΟΚΙΑ

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΔΟΛΑΡΙΟΥ

ΕΥΡΩ	0,7039
ΚΟΡΟΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	5,2396
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤ.-Β.ΙΡΛ.	0,6050
ΚΟΡΟΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	7,1992
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ (100)	96,24
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	1,0757
ΚΟΡΟΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	6,1105
ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,0895
ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,2024

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
Δολάριο ΗΠΑ	1,4170	1,4206	1,4209
Κορόνα Δανίας	7,4445	7,4409	7,4476
Λίρα Αγγλίας-Σκωτίας-Β. Ιρλ.	0,8597	0,8591	0,8595
Κορόνα Σουηδίας	10,2656	10,2244	10,2407
Γιεν Ιαπωνίας (100)	135,77	136,71	136,77
Φράγκο Ελβετίας	1,5276	1,5282	1,5299
Κορόνα Νορβηγίας	8,7325	8,6809	8,6950
Δολάριο Καναδά	1,5633	1,5476	1,5482
Δολάριο Αυστραλίας	1,7201	1,7071	1,7085

ΕΙΔΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ

ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
Δηνάριο Ιορδανίας	1,0073	1,0095
Φιορίνι Ουγγαρίας	271,45	271,70
Δηνάριο Μπαχρέιν	0,5355	0,5356
Δολάριο Νέας Ζηλανδίας	2,1138	2,1173
Δολάριο Σιγκαπούρης	2,0501	2,0516
Δολάριο Χονγκ-Κονγκ	11,0107	11,0129
Κορόνα Ισλανδίας	180,460	180,530
Λίρα Αιγύπτου	7,8778	7,8869
Λίρα Γιβραλτάρ	0,8649	0,8648
Λίρα Συρίας	65,352	65,499
Λίρα Τουρκίας	2,1232	2,1252
Ντιρχάμ Ην. Αραβ. Εμιράτων	5,2179	5,2187
Ραντ Νοτίου Αφρικής	11,4686	11,4872
Ριάλ Κατάρ	5,1728	5,1746
Ριάλ Ομάν	0,5469	0,5471
Ριάλ Σαουδικής Αραβίας	5,3256	5,3303
Σεκέλ ή Σεκαλίμ Ισραήλ	5,4555	5,4701
Κορόνα Τσεχίας	25,806	25,841

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ
Ισχύει από 1/8/2009 έως 31/8/2009

Δολάριο ΗΠΑ	1,4191	Κορονα Δανιας	7,4458
Λιρα Αγγλιας-Σκωτιας-Β. Ιρλ.	0,8648	Κορονα Σουηδιας	10,8073

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ

Αγορά: Παλαιάς κοπής (Βικτωρίας, Εδουάρδου, Γεωργίου) **151,99 ευρώ.** Παλαιάς κοπής (Ελισάβετ 1973 και προγενέστερα) **151,99 ευρώ.** Νέας κοπής (Ελισάβετ 1974 και μεταγενέστερα) **151,99 ευρώ.**
Πώληση: Ελισάβετ νέας κοπής **181,48 ευρώ.**

ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΕΥΡΩ

ΔΟΛΑΡΙΟ
1,4170 δολ. (ΠΡΟΗΓ. 1,4166 δολ.)

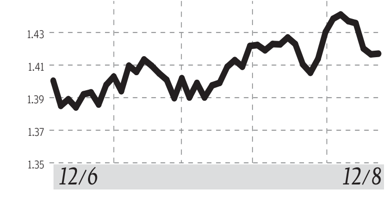

ΣΤΕΡΛΙΝΑ
0,8597 στερλ. (ΠΡΟΗΓ. 0,8584 στερλ.)

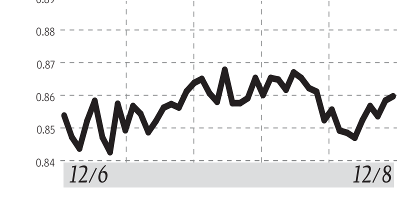

ΓΙΕΝ
135,77 γιεν (ΠΡΟΗΓ. 136,72 γιεν)

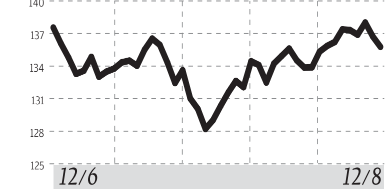

ΕΛΒΕΤΙΚΟ ΦΡΑΓΚΟ
1,5276 φράγκα (ΠΡΟΗΓ. 1,5301 φράγκα)

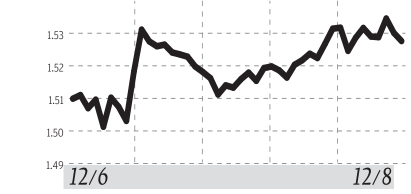

ΔΕΙΚΤΕΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Baltic Dry Index

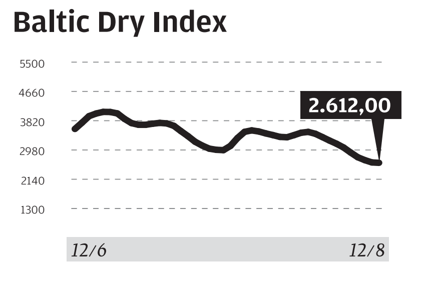

Baltic Dirty Oil Index

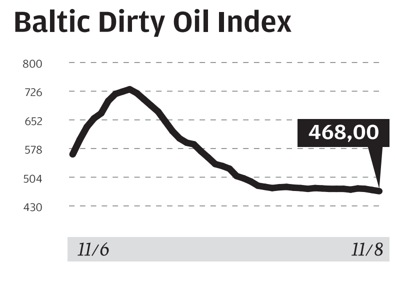

Baltic Clean Oil Index

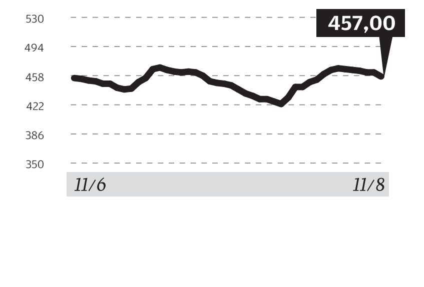

Baltic LPG Index

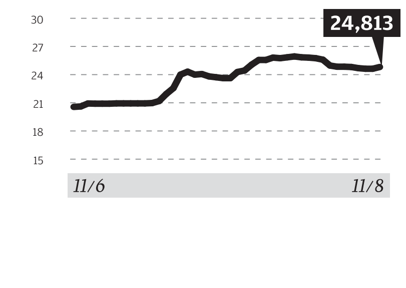

Ιδιωτικά κεφάλαια για τη Jaguar

Η ινδική Tata Motors, στην οποία ανήκει, δεν πρόκειται να ζητήσει ενίσχυση από τη Βρετανία

Επιτυχής αποδεικνύεται η στρατηγική της ινδικής αυτοκινητοβιομηχανίας Tata Motors να απεξαρτηθεί από τις κρατικές οικονομικές ενισχύσεις και να αντλήσει κεφάλαια για τις λειτουργικές της ανάγκες από τον ιδιωτικό τομέα. Η επιτυχής κατάληξη των προσπαθειών της στην περίπτωση της βρετανικής της θυγατρικής, Jaguar, έγινε δεκτή με ικανοποίηση και από τον υπουργό Εμπορίου της Βρετανίας, Πίτερ Μάντελσον.

Η εξαγορά της JLR, πέρυσι, από τη Ford στοίχισε στην Tata Motors 2,3 δισ. δολάρια.

Ο όμιλος του Ινδού μεγαλοεπιχειρηματία Ράταν Τάτα (φωτογραφία), με ανακοινωθέν που εξέδωσε χθες στο Λονδίνο, διευκρινίζει ότι προς το παρόν έχει εξασφαλίσει από τον ιδιωτικό τομέα 203 εκατ. ευρώ, ενώ τον περασμένο Σεπτέμβριο είχε επιδιώξει να λάβει κρατική οικονομική βοήθεια.

Ο όμιλος του Ινδού μεγαλοεπιχειρηματία Ράταν Τάτα, με ανακοινωθέν που εξέδωσε την Τρίτη στο Λονδίνο, αναφέρει ότι για τη χρηματοδότηση της αυτοκινητοβιομηχανίας Jaguar Land Rover (JLR) εξασφάλισε κεφάλαια από τον ιδιωτικό τομέα. Το γεγονός αυτό σημαίνει ότι η Tata Motors δεν πρόκειται πλέον να ζητήσει κρατική οικονομική βοήθεια από τη Βρετανία.

Στο ίδιο ανακοινωθέν, ο όμιλος Tata Motors, ο οποίος εξαγόρασε την JLR πέρυσι τον Ιούνιο, διευκρινίζει ότι προς το παρόν έχει εξασφαλίσει από τον ιδιωτικό τομέα 175 εκατ. στερλίνες (203 εκατ. ευρώ), ενώ τον περασμένο Σεπτέμβριο είχε επιδιώξει να λάβει κρατική οικονομική βοήθεια. Για τη τύχη του αιτήματος αυτού δεν αναφέρονται λεπτομέρειες.

Πάντως, το χθεσινό ανακοινωθέν αποκαλύπτει ότι «η Tata Motors και η JLR διεξάγουν συνομιλίες με εμπορικές τράπεζες για τη χρηματοδότηση της νεοαποκτηθείσας αυτοκινητοβιομηχανίας. Πολλές από τις συνομιλίες αυτές έχουν καταλήξει σε επιτυχία κατά τους περασμένους μήνες, ενώ άλλες αναμένεται να ολοκληρωθούν στις προσεχείς εβδομάδες». Οπως συνεχίζει, «η Tata Motors και η JLR ελπίζουν επίσης ότι το μακροχρόνιο δάνειο των 340 εκατ. στερλινών που ενέκρινε ήδη η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων προς την JLR θα διασφαλισθεί επιτυχώς τις ερχόμενες εβδομάδες μέσω των καταλλήλων εμπορικών συμφωνιών».

Στο ανακοινωθέν περιλαμβάνονται και άλλα στοιχεία, τα οποία αντανακλούν τη βελτίωση του διεθνούς οικονομικού κλίματος. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι «οι εμπορικές αυτές συμφωνίες, με τις θετικές τάσεις του εξωτερικού περιβάλλοντος και τη βελτίωση των χρηματαγορών, καθώς και τη βελτίωση της γενικότερης ρευστότητας, αναμένεται να καταλήξουν σε επιτυχία χωρίς την ανάγκη εγγυήσεων από τη βρετανική κυβέρνηση, με την οποία διεξήχθησαν ήδη συνομιλίες για ορισμένο χρονικό διάστημα».

Οι εργατικές ενώσεις άσκησαν και αυτές επιρροή ώστε λόγω της διεθνούς κρίσης να εξασφαλιστεί κρατική οικονομική βοήθεια στην JLR, αφού στη Βρετανία απασχολεί περί τους 15.000 εργαζομένους.

Την ικανοποίησή του εξέφρασε ο Βρετανός υπουργός Βιομηχανίας Πίτερ Μάντελσον, εκτιμώντας μάλιστα πως «το γεγονός ότι οι τράπεζες και οι κεφαλαιαγορές συμμετέχουν στη χρηματοδότηση της JLR, αποτελεί σαφή ένδειξη της εμπιστοσύνης τους προς την αυτοκινητοβιομηχανία αυτή, στα προϊόντα της και εν γένει στον κλάδο της αυτοκινητοβιομηχανίας».

Σύμφωνα με τον κ. Μάντελσον, «η χρηματοδότηση προς την JLR θα τη βοηθήσει να επενδύσει στην παραγωγή νέων μοντέλων αυτοκινήτων και να αναβαθμίσει εκείνα της Land Rover στα τέλη του χρόνου, όπως έχει προγραμματίσει». Η εξαγορά της JLR από τη Ford στοίχισε στην Tata Motors 2,3 δισ. δολάρια.

REUTERS

Ο όμιλος InterContinental Hotels είναι ιδιοκτήτης της ομώνυμης αλυσίδας, καθώς και των Holiday Inn και Crowne Plaza.

Ζημίες 56 εκατ. δολ. στο β΄ τρίμηνο η InterContinental

Καθαρή ζημία της τάξης των 56 εκατ. δολαρίων κατέγραψε για το δεύτερο τρίμηνο του έτους ο κορυφαίος όμιλος εκμετάλλευσης ξενοδοχείων στον κόσμο InterContinental Hotels, υπογραμμίζοντας τα δεινά που συνεχίζουν να μαστίζουν τον κλάδο. Η ζημία συνιστά αντιστροφή της πορείας του περασμένου έτους, όταν ο όμιλος είχε παρουσιάσει κέρδη 101 εκατ. δολαρίων. Οφείλεται, δε, στη μείωση των εσόδων κατά 27%, στα 375 εκατ. δολάρια, αλλά και στην απομείωση της αξίας δραστηριοτήτων του που επλήγησαν από την ύφεση, ύψους 162 εκατ. δολαρίων.

Η InterContinental, δεύτερος μεγαλύτερος όμιλος ξενοδοχείων στον κόσμο, σχεδιάζει για φέτος μείωση κόστους κατά 80 εκατ. δολ.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοινώθηκαν την Τρίτη, η InterContinental κατέγραψε ζημίες 29 εκατ. δολαρίων κατά το πρώτο εξάμηνο, έναντι κέρδους 163 εκατ. δολαρίων την αντίστοιχη περυσινή περίοδο. Τα έσοδά της μειώθηκαν κατά 25%, στα 726 εκατ. δολάρια, ενώ τα λειτουργικά της κέρδη διαμορφώθηκαν στα 179 εκατ. δολάρια, έναντι 291 εκατ. το 2008. Το καθαρό χρέος της μειώθηκε στο 1,3 δισ. δολάρια, έναντι 1,6 δισ. δολαρίων ένα χρόνο νωρίτερα.

Η InterContinental, δεύτερος μεγαλύτερος όμιλος ξενοδοχείων στον κόσμο βάσει αριθμού δωματίων, ανακοίνωσε ότι ανταποκρίνεται στις «προκλήσεις» του παρόντος κλίματος βελτιώνοντας τα επίπεδα αποτελεσματικότητάς της και μειώνοντας το κόστος της. Ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας, Αντριου Κόσλετ, εξέφρασε την πρόβλεψη πως οι συνθήκες κατά πάσα πιθανότητα θα παραμείνουν δύσκολες έως τα τέλη του τρέχοντος έτους. Δήλωσε, όμως, ότι ο όμιλος ετοιμάζεται ήδη να ανοίξει περισσότερα από 400 ξενοδοχεία, καθώς και να προχωρήσει δυναμικά με την παγκόσμια επαναπροώθηση του εμπορικού ονόματος Holiday Inn.

Σύμφωνα με τον κ. Κόσλετ, «οι προκλήσεις παραμένουν, πιστεύουμε όμως ότι με το επιχειρηματικό μοντέλο μας που βασίζεται στις προμήθειες, τη σημαντικά μειωμένη βάση κόστους, την ισχυρή οικονομική θέση και την ανανέωση και το "φρεσκάρισμα" εμπορικών ονομάτων μας θα ξεπεράσουμε τους ανταγωνιστές μας και θα βρεθούμε έτοιμοι για την ανάκαμψη». Ο ίδιος δεν προβλέπει περαιτέρω επιδείνωση της ζήτησης, τόνισε όμως ότι «παρά την κάποια ενίσχυση της αγοράς ελεύθερου χρόνου, η ζήτηση στον τομέα των επαγγελματικών ταξιδιών παραμένει υποτονική».

Ο όμιλος, ιδιοκτήτης της ομώνυμης αλυσίδας, καθώς και της Holiday Inn και της Crowne Plaza, σχεδιάζει για φέτος μείωση κόστους της τάξης των 80 εκατ. δολαρίων σε σχέση με πέρυσι, στόχος αυξημένος κατά 10 εκατ. δολάρια έναντι εκείνου που ανακοινώθηκε τον Μάιο. Ως το 2010 φιλοδοξεί να έχει επιτύχει βιώσιμη μείωση του κόστους κατά 20% σε σχέση με το 2008.

AP

Goldman Sachs, χταπόδι στον λαιμό των Αμερικανών φορολογουμένων

Πλήγμα έχει υποστεί η φήμη της τράπεζας Goldman Sachs, τόσο στην κοινή γνώμη όσο και στους οικονομικούς κύκλους της Αμερικής, λόγω των γεγονότων της περυσινής χρονιάς, αποδεικνύει έρευνα για λογαριασμό των Financial Times. Τη διεξήγαγε η επιχείρηση έρευνας αγοράς Brant Asset Consulting σε δείγμα 17.000 Αμερικανών, και διαπιστώνει ότι το γόητρο της Goldman Sachs επλήγη το 2008 και το 2009 εξαιτίας της χρηματοπιστωτικής κρίσης.

Η Αν Ρίβερς, συντονίστρια της έρευνας, δήλωσε ότι «η Goldman Sachs εξακολουθεί να έχει τη φήμη του Γκόρντον Γκέκο» υπαινισσόμενη τον ρόλο του αδίστακτου χρηματιστή στην ταινία Wall Street του 1987. Η έρευνα διαπιστώνει ότι ανάλογο πλήγμα δέχθηκε και η ανταγωνίστρια της Goldman Sachs, Morgan Stanley, αλλά οι ερωτηθέντες απάντησαν πως προτιμούν και σέβονται τη δεύτερη περισσότερο, αντιστρέφοντας την εικόνα που είχε δώσει μία αντίστοιχη έρευνα το 2006.

Η Goldman Sachs πάντως, απέφυγε να προβεί σε σχόλια. Τους τελευταίους μήνες η τράπεζα αντιμετώπισε ένα κύμα αρνητικής δημοσιότητος.

Πολιτικοί, αρμόδιοι ελεγκτικών αρχών και ο αμερικανικός Τύπος, την κατηγορούν ότι πέρυσι προκάλεσε τη χρηματοπιστωτική κρίση και αθέτησε τα σχέδιά της προκειμένου να καταβάλει υπερβολικά bonus το 2006 και το 2007, καθώς και ότι στηρίχθηκε στο ισχυρό δίκτυο διασυνδέσεων που διαθέτει στην Ουάσιγκτον, συμπεριλαμβανομένου του πρώην επικεφαλής της τράπεζας και τότε υπουργού Οικονομικών Λόρενς Σάμερ, προκειμένου να μην υποστεί τις συνέπειες της αποτυχίας του ασφαλιστικού ομίλου AIG τον Σεπτέμβριο του 2008.

«Η καταιγίδα θα περάσει»

Οι επικρίσεις αυτές άρχισαν να διατυπώνονται ευθύς μετά την κατάρρευση της Lehman Brothers και την κρατική παρέμβαση για τη διάσωση του ασφαλιστικού ομίλου AIG. Διευρύνθηκαν δε μόλις εκδηλώθηκε η οικονομική ύφεση στις ΗΠΑ. Τις επικρίσεις ενίσχυσε ο νομικός εξαναγκασμός της Goldman Sachs να επιστρέψει χρήματα που είχε λάβει, στο πλαίσιο του προγράμματος διάσωσης των αμερικανικών τραπεζών, από την τσέπη των Αμερικανών φορολογουμένων.

Το περιοδικό Rolling Stone χαρακτήρισε την Goldman Sachs ως «ένα τεράστιο χταπόδι το οποίο είναι τυλιγμένο στο πρόσωπο της ανθρωπότητος». Και το περιοδικό New York, στον τίτλο ενός πρόσφατου εξωφύλλου του διερωτάται: «Είναι η Goldman Sachs διάβολος, ή πάρα πολύ καλή»; Στην προσπάθεια να ανατρέψει την αρνητική εικόνα που επικρατεί γι' αυτή, η τράπεζα στρατολόγησε πολλές εταιρείες δημοσίων σχέσεων. Ομως, ο Ερικ Ντέζενχαλ, ειδικός σε θέματα επικοινωνίας, πιστεύει ότι αυτού του είδους οι διαφημιστικές εκστρατείες δεν είναι ικανές να πείσουν την κοινή γνώμη ότι η Goldman Sachs είναι μία ακίνδυνη αρκούδα. Αλλοι επικοινωνιολόγοι πιστεύουν ότι η καταιγίδα θα περάσει. Παράδειγμα αποτελεί ο Ουίλιαμ Μπάρκερ της Brande Finance, ο οποίος υποθέτει ότι «οι πελάτες της Goldman Sachs είναι ευτυχισμένοι μαζί της», και τονίζει ότι η καταστροφολογία γύρω από το χταπόδι θα εξαφανισθεί.

Ερευνα για λογαριασμό των Financial Times σε δείγμα 17.000 Αμερικανών καταβαραθρώνει τη φήμη της Goldman Sachs, που αντιμετωπίζει κύμα αρνητικής δημοσιότητος.

J&P-Αβαξ: Σύμβαση 172,7 εκατ. ευρώ για την κατασκευή οδικού έργου στην Πολωνία

Το έργο περιλαμβάνει την κατασκευή σταθμού συνολικής ισχύος 220 MW σε δύο φάσεις, η πρώτη από τις οποίες περιλαμβάνει την εγκατάσταση 2 αεριοστροβίλων συνολικής ισχύος 150 MW εντός 24 μηνών από την υπογραφή της σύμβασης, ενώ η δεύτερη φάση αφορά την εγκατάσταση του συστήματος νερού-ατμού της υπόλοιπης ισχύος σε διάστημα 6 μηνών. Η J&P Αβαξ κατασκεύασε και παρέδωσε πρόσφατα στην Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου τη μονάδα 4 του σταθμού παραγωγής ενέργειας στο Βασιλικό Κύπρου, ανάλογης ισχύος και τεχνικών χαρακτηριστικών με τη νέα μονάδα. Ενισχύει περαιτέρω το κατασκευαστικό του αντικείμενο στις αγορές του εξωτερικού ο όμιλος της J&P Αβαξ, καθώς όπως ανακοίνωσε χθες η εισηγμένη, υπέγραψε σύμβαση ύψους 172,7 εκατ. ευρώ για την κατασκευή οδικού έργου στην Πολωνία. Πρόκειται για δρόμο που βρίσκεται στην ανατολική πλευρά της Βαρσοβίας και πρόκειται να αποτελέσει τμήμα του αυτοκινητόδρομου S-8, που θα συνδέει το Βρότσλαβ με το Μπιάλιστοκ. Η προθεσμία του έργου είναι 31 μήνες (22 μήνες και 9 μήνες χειμώνα).

Η νέα αυτή σύμβαση αποτελεί την έκτη κατά σειρά που αναλαμβάνει ο ελληνοκυπριακός κατασκευαστικός όμιλος στην Πολωνία, όπου πλέον το ανεκτέλεστο υπόλοιπο των έργων ανέρχεται σε περίπου 350 εκατ. ευρώ. Μεταξύ άλλων, η εταιρεία κατασκευάζει το νέο ποδοσφαιρικό στάδιο στο Βρότσλαβ (σε κοινοπραξία με δύο πολωνικές εταιρείες), τον οδικό άξονα Sosnica-Belk του αυτοκινητόδρομου A1, μήκους 15,4 χλμ., προϋπολογισμού 175 εκατ. ευρώ, αλλά και τον κόμβο Sosnica στη διασταύρωση των αυτοκινητόδρομων A1 και A4 της εθνικής οδού 44, προϋπολογισμού 207 εκατ. ευρώ.

Η νέα σύμβαση αφορά την αναβάθμιση του δρόμου ARMII KRAJOWEJ (εθν. δρόμος nr. 8) από τον κόμβο Modliska στη Βαρσοβία έως τον κόμβο Pilsudskiego στο Marki, συνολικού μήκους 7,1 χλμ, με τρεις λωρίδες κυκλοφορίας συν μία λωρίδα έκτακτης ανάγκης ανά κατεύθυνση, ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες ενός δρόμου ταχείας κυκλοφορίας. Περιλαμβάνει την κατασκευή και ανακατασκευή 7 κόμβων, 32 γεφυρών συνολικού εμβαδού 65.000 τ.μ. (συμπεριλαμβανομένου 12.500 τόνων μεταλλικής κατασκευής), 21.000 μ. πασσάλων και 127.000 τ.μ. ηχοπετασμάτων.

Κατά τον προηγούμενο μήνα, η J&P Αβαξ επέκτεινε το χαρτοφυλάκιο των έργων της και στην Κύπρο, καθώς ανέλαβε έργο αξίας 225,1 εκατ. ευρώ.

Πρόκειται για σύμβαση που αφορά τη μελέτη και κατασκευή της μονάδας 5 του σταθμού παραγωγής ενέργειας στο Βασιλικό Κύπρου, στην οποία συμμετέχει με 25% και η Hitachi Power Europe, ενώ το υπόλοιπο 75% ελέγχεται από την J&P Αβαξ.

Πτώση κερδοφορίας για την ING, το β΄ τρίμηνο, λόγω επισφαλών δανείων

Σημαντική πτώση 96% στα κέρδη της για το β΄ τρίμηνο ανέφερε η ING λόγω επισφαλών δανείων και ανατιμήσεων ακινήτων. Συγκεκριμένα, τα καθαρά κέρδη τριμήνου της μεγαλύτερης ολλανδικής εταιρείας χρηματιστηριακών υπηρεσιών ήταν 71 εκατ. ευρώ (100 εκατ. δολάρια), επίπεδο χειρότερο των προβλέψεων των αναλυτών του Bloomberg, που υπολόγιζαν κέρδη 362 εκατ. ευρώ. «Οι επιπτώσεις της αγοράς και το ασθενέστερο οικονομικό περιβάλλον συνεχίζουν να επηρεάζουν αρνητικά τα αποτελέσματα της ING», τονίζει σε ανακοίνωση ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας, Γιαν Χόμεν. «Η ποιότητα των πιστώσεων επιδεινώθηκε, οδηγώντας σε αύξηση των επικίνδυνων εξόδων, ενώ οι χαμηλότερες τιμές ακινήτων σε πολλές περιοχές πυροδότησαν αρνητικές ανατιμήσεις ακινήτων», συμπλήρωσε ο Χόμεν, ο οποίος ανέλαβε τα καθήκοντά του τον περασμένο Ιανουάριο. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της εταιρείας, σχεδιάζεται άντληση 8 δισ. ευρώ για την τόνωση του κεφαλαίου, μέσω πωλήσεων στοιχείων ενεργητικού. Η τράπεζα έχει προβεί σε 8.219 απολύσεις, περισσότερες των αρχικών εκτιμήσεών της, και αποσκοπεί σε μείωση του κόστους κατά 13 δισ. ευρώ για φέτος. Εκτός αυτού, η ING απέσπασε και 1,4 δισ. ευρώ από την πώληση του 70% των μετοχών της ING Canada, τη μεγαλύτερη εταιρεία ασφαλίσεως ακινήτων και ατυχημάτων του Καναδά. Οι συνολικές ζημίες της εταιρείας τα τελευταία τρία τρίμηνα ανέρχονται στα 4,98 δισ. ευρώ. Τον Οκτώβριο, δέχτηκε δάνειο σωτηρίας αξίας 10 δισ. ευρώ από την ολλανδική κυβέρνηση, ενώ μετέφερε και τον κίνδυνο των περισσότερων ενυπόθηκων δανείων στο ολλανδικό κράτος. Η εταιρεία επανεξετάζει πρόσθετες επιλογές, όπως «να διευκολύνει τη συνεχή της εξέλιξη και να συνειδητοποιήσει τη φιλοδοξία της να αποπληρώσει το ολλανδικό κράτος». Οι συζητήσεις μεταξύ της ING, της ολλανδικής κυβέρνησης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το σχέδιο αναδόμησης αναμένεται να ξεκινήσουν σύντομα.

kathimerini.com.cy
Κάθε μέρα, κάθε λεπτό
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ONLINE ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ - SHOWBIZ - GOOD LIFE - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ